הארץ

3.90 שקלים, יום חמישי ג' בתשרי התשנ"ה, 8 בספטמבר 1994 VOL76/22835 SEPTEMBER 8 1994
כולל מע"מ, באילת 3.33 שקלים

Power Macintosh
כוח חדש. אפשרויות חדשות.
Apple
ידע מחשבים ותוכנה (ישראל 1982) בע"מ

רבין מסכים שהנסיגה בגולן תארך רק 3 שנים; א־שרע: ייתכן הסכם עוד השנה

שר החוץ הסורי אמר כי פגישה בין רבין לאסד "בלתי נמנעת" וכי השלום יכלול יחסים דיפלומטיים

מאת אלוף בן ויהונה ודדי

ראש הממשלה יצחק רבין מוכן לכך שביצוע הסכם השלום עם סוריה ייפרס על פני שלוש שנים, שבהן תיבחן הנורמליזציה, לפני השלמת הנסיגה מרמת הגולן לקו הסופי.

בראיון שהעניק לגלי צה"ל לרגל ראש השנה אמר רבין כי "בפרק זמן מסוים, מבלי שנגיע לקו האחרון שיוסכם בינינו לסורים – שאליו הנסיגה המלאה צריכה להתבצע – תהיה מציאות של כשלוש שנים של מבחן הנורמליזציה בטרם השלמנו את הנסיגה".

לדברי ראש הממשלה, "היה לנו את זה עם מצרים. נסוגנו עד פברואר 1980 לקו ראס מוחמד־אל עריש; עם השלמת הנסיגה בתוצאה נורמליזציה – שגרירות, חופש תנועה לאנשים ולהעברת סחורות – נשארנו שנתיים וחודשיים בקו ראס מוחמד־אל עריש, כשהנורמליזציה עומדת במבחן".

רבין אמר כי הוא העביר לסורים, באמצעות ארה"ב, את עמדתו, על פיה הסדר השלום הישראלי־סורי צריך להתבסס על הסכמה ביחס לארבעה מרכיבים, "כמו שולחן על ארבע רגליים": עומק הנסיגה, משך זמן הנסיגה, ביצועה בשלבים, והסדרי הביטחון.

ראש הממשלה אמר כי בשלב הראשון תהיה נסיגה "מוגבלת", ותונהג נורמליזציה ביחסים בין שתי המדינות. סידורי הביטחון במקרה זה יהיו שונים מאלה שהונהגו בסיני, בגלל השוני הגיאוגרפי והטופוגרפי.

ב"הארץ" פורסם לפני כחודש וחצי כי ישראל מוכנה להציע לסוריה הסדר שלום על פי דגם ההסכם עם מצרים, ולהשלים את הנסיגה מרמת הגולן בתוך שלוש שנים, כאשר בשלב הראשון תהיה נסיגה מוגבלת וייפתחו שגרירויות.

בדברי רבין בגלי צה"ל היה צעד נוסף של ישראל לקראת הסורים: בהצעת "חבילת השלום" שהגישה ישראל לסוריה בראשית חודש מאי השנה, נאמר כי הנסיגה תימשך חמש שנים, ותתבצע בשלושה שלבים.

פקידים בירושלים אמרו אתמול כי רבין מוכן לכך שביצוע ההסדר עם סוריה ייפרס על פני שלוש שנים, מהרגע בו תונהג הנורמליזציה ועד להשלמת הנסיגה. עם זאת אמרו הפקידים כי המשא ומתן עם סוריה נתון בקיפאון, וכי מזכיר המדינה האמריקאי וורן כריסטופר דחה את ביקורו במזרח התיכון, שנועד לאמצע החודש, מבלי שיקבע מועד אחר.

בראיון אמר רבין כי הוא מקווה מאוד כי השנה יתקיים משאל עם לגבי נסיגה מהגולן, אך ציין כי הוא לא יכול להבטיח זאת. רבין אמר כי התבטאותו של שר החוץ הסורי פארוק א־שרע, שאמר כי סוריה רוצה בשלום תם ואמיתי עם ישראל, חיובית בעיניו, אך הבהיר כי הבעיה היא הפירוט הניתן לשלום. "כשאנחנו מדברים על פשרה טריטוריאלית, היא יכולה להתפרש לכאן או לכאן. אמרתי שאין לי מנדט לנסיגה משמעותית, וחזרתי ואמרתי שאם אגיע עם הסורים לתווה שלום, שעונה על המרכיבים שתיארתי, אביא אותו להכרעת העם במשאל עם", אמר ראש הממשלה.

א־שרע אמר אתמול בשיחה עם עיתונאים ערבים בלונדון כי הוא מאמין שאפשר יהיה להשיג שלום בין סוריה לישראל עוד השנה. עם זאת אמר שר החוץ הסורי כי אם הדבר לא יקרה, "זה לא בגללנו". א־שרע אמר כי פגישת פסגה בין רבין לבין נשיא סוריה, חאפז אסד, בלתי נמנעת, וכי פגישה כזאת תתקיים במוקדם או במאוחר.

עדות לשינוי בגישה הסורית ניתן לראות בעצם העובדה שבמסיבת העיתונאים שקיים א־שרע הוא לא ניסה למנוע את השתתפותם של עיתונאים ישראלים, ואף היה מוכן, לראשונה, להשיב לשאלות שהם הציגו לו.

א־שרע אמר כי סוריה מוכנה להציע לישראל "שלום תם", שיכלול יחסים דיפלומטיים מלאים בתמורה לנסיגה מלאה מרמת הגולן. עם זאת הוא אמר כי "לא הממשלה תהיה זו שתקבע אם זה יהיה שלום תם, קר או שברירי. אם התנאים יהיו של שלום הוגן, או יש סיכוי שיהיה לנו שלום עם אווירה שונה, שלום שיתקבל על דעת העם". ממשלה, אמר שר החוץ הסורי, "יכולה לחתום על הסכם שלום, אך לא לכפות כרכים כמו סחר".

א־שרע עמד על כך שמבחינת סוריה, לא יכול להיות שלום ללא נסיגה מלאה מרמת הגולן. באשר ללוח הזמנים הבהיר א־שרע כי "תקופת הנסיגה לא צריכה להיות משך שנים. מבחינה לוגיסטית ומעשית, אין צורך בתקופה ממושכת להשלמת הנסיגה". לדבריו, "ככל שתתארך תקופת הנסיגה, כך יתעכבו גם האלמנטים של השלום, ולכן זה אינטרס של שני הצדדים לא להאריך אותה".

בתשובה לשאלה על האפשרות של ביקור נשיא סוריה בירושלים אמר א־שרע כי "כשירושלים תשוחרר, הנשיא אסד יבוא לבקר בה". הוא אמר כי לדעתו "פגישות בדרג גבוה אינן קשורות לתהליך השלום; הן מייצגות את התוצאה, אך אינן מובילות לשלום". לטענתו, "אלה שרוצים פגישות כאלה צריכים לעבוד קשה כדי להסיר את המכשולים, שהם הפסקת הכיבוש ופינוי היישובים. זו הדרך"

(סוף בעמוד 10א)

תצלום: א־פי

יאסר ערפאת מברך את מונסיניור אנדרי די מונטזמולו, שגריר הוותיקן בישראל, בעת פגישתם בעזה. בפגישה הודיע השגריר לערפאת על כוונת האפיפיור "לבקר בארץ הקדושה" (ראו ידיעה בעמוד 3א)

עשרות אנשי הג'יהאד האיסלאמי נעצרו בעזה

ישראל דורשת להעביר לידיה את מבצעי הפיגוע באזור מורג

מאת איתן רבין
סופרו הצבאי של "הארץ"

אנשי שירותי הביטחון הפלשתיניים ברצועת עזה עצרו מאז יום שני בלילה עשרות פעילים של הג'יהאד האיסלאמי, ביניהם עבאללה א־שמי, ממנהיגי הארגון. מקורות בארגון טענו כי נעצרו כ־40 איש; לדברי גורמי ביטחון ישראליים מגיע מספר העצורים ליותר מ־70.

ראו עמוד 2א

גורם ביטחוני בכיר אמר אמש, כי גל המעצרים הוא צעד חיובי מצד יאסר ערפאת, לחיזוק שיתוף פעולה בין ישראל לפלשתינאים.

לדברי הגורם הביטחוני, מבדיקה ראשונית עולה, כי בקרב העצורים אין מבוקשים בגין פיגועים נגד ישראלים, אך אם יתברר אחרת, תבקש ישראל את הסגרתם.

ראשי מנגנוני הביטחון הפלשתיניים דיווחו לישראל על מעצר פעילי הג'יהאד האיסלאמי. נודע, כי אנשי מנגנון המודיעין חוקרים את העצורים וייתכן שכמה מהם ישוחררו כבר היום.

מחמוד עבאס, אבו מאזן, יגיע ביום ראשון לביקור בן שבועיים בשטחי האוטונומיה. במשך הביקור צפוי אבו מאזן לבקר גם בצפת, עיר הולדתו. מקורות פלשתיניים ציינו כי אבו מאזן ישוב לתוניס בתום הביקור ולאחר מכן יחזור להתגורר ביריחו.

ביום שני הופץ כרוז מטעם "הכוחות האיסלאמיים הלוחמים קסם", יחידת הוהלל אשרף אבו תרב, של הג'יהאד האיסלאמי", בו לקח הארגון על עצמו את האחריות לפיגוע באזור צומת מורג. בפיגוע, ביום ראשון בערב, נהרג סמל ויקטור שיכמן, בן 20 מנצרת עילית ונפצעו שני חיילים.

תת אלוף רב גזית, יושב ראש הוועדה הביטחונית הישראלית העביר שלשום לעמיתיו הפלשתינאים בקשה להעביר לידי ישראל את מבצעי הפיגוע.

אחד מהמחבלים נפצע קשה בעת שנמלט לתוך שטח האוטונומיה והוא מאושפז בבית החולים בחאן יונס, תחת השגחת אנשי המשטרה הפלשתינית.

מחקירת פרטי הפיגוע עולה כי אחד החיילים שנפצעו, נורה מאש חיילים פלשתינאים שירו לעבר המחבלים הנמלטים. בעקבות זאת הוחלט בפיקוד הדרום לשנות את תוואי הסיורים באזור צומת מורג וגוש קטיף, בהם מסיירים כוחות צה"ל והפלשתינאים.

על פי התוכנית החדשה, יסללו דרכים חדשות בהן ינועו אך ורק חיילי צה"ל. נקודת המפגש עם אנשי המשטרה הפלשתינית תהיה רק בצמתים, כדי שלא ייווצרו אי הבנות בין שני הגורמים.

בגליון יום שישי של "הארץ"

יואל מרקוס
אהוד ברק – חשוף בצריח הרייטינג

עוזי בנזימן / שבוע
ביקור חוזר באוסלו

חנה קים / חשבון
למי מחכים רסיסי המנגנון

שבתי טבת
מסתרי קיביה (ב'): מי שינה פקודת מטכ"ל?

תרבות וספרות

ב"ז קדר
על אי־הנחת שבקדושה

קוסטאס מחצים
סיפור דיפלומטי

ספורט

אבי רצון
ישראל – פולין 2–1: סיפורם של המאמנים הלאומיים

מוסף הארץ

הזמן האחר: חיים גורי נוסע לרמת הגולן ולבקעת הירדן

שדה הקרב העתידי: נשק קריטי, לא קטלני

שערי מטבע

	דולר	השינוי
יציג	3.0240	0.17%-
שוקר	3.04	—
סל יציג	3.3673	+0.29%

החברה מס' 1 בארץ המייצרת מערכות
אל פסק
ומאטרוניק
טל: 02-821777

5 נהרגו ו־42 נפצעו בתאונות דרכים בחג; 10 פצועים קשה

מאת משה מובאל

חמישה בני אדם נהרגו, ו־42 נפצעו, עשרה מהם באורח קשה והיתר במצב בינוני עד קל, ב־26 תאונות דרכים שארעו בימי החג.

בערב החג, בשעה שמונה וחצי, התנגש האופנוען משה סודיסה, בן 36 מיפו ברכב שנסע ברחוב התחיה ביפו. בעקבות התאונה התלקח האופנוע וסודיסה נפצע באורח אנוש. נט"ן של מד"א העביר אותו לבית החולים עם כוויות בדרגה גבוהה ביותר ולאחר זמן קצר הוא מת מפצעיו.

בתאונה אחרת שאירעה שלשום בסמוך לאריאל, נהרגו שלושה פלשתינאים המתגוררים בגבעה. התאונה אירעה כאשר הנהג איבד את השליטה על רכבו והרכב התהפך. נוסע רביעי נפצע באורח קשה. הנהג בעל רשיון נהיגה זמן קצר. כך מסר נצ"מ דני לירון ראש מחלקת התנועה במטה הארצי.

פועל בניין מרומניה נהרג ביום שלישי בערב מפגיעת מכונית פרטית בכביש המחבר את תחנת הכוח בחדרה עם כביש החוף. מכונית פרטית פגעה בו כאשר הלך ברגל בקטע כביש לא מואר. צוות מד"א שהגיע למקום קבע את מותו. נהג המכונית נעצר לחקירה.

(ע) ליאור אוזאלום, בת 4 מטבריה, נפצעה באורח קשה בתאונת פגע וברח שהיתה ביום שלישי אחר הצהריים ברחוב דוד המלך 21 בטבריה.

לאחר טיפול ראשוני על ידי נט"ן טבריה הועברה הילדה לבית החולים רמב"ם בחיפה. משם נמסר כי מצבה עדיין קשה. במשטרת התנועה נמסר, כי עדיין לא ידועה זהות הנהג הפוגע. המשטרה פונה לעזרת הציבור ומבקשת כי כל מי שראה את התאונה שהיתה בערב החג ברחוב דוד המלך 21 בטבריה, מתבקש לפנות לתחנת המשטרה הקרובה במקום מגוריו.

בתאונה קשה נוספת שאירעה בכניסה לבן שמן אתמול בבוקר, נפצעו ארבעה בני אדם. נט"ן של מד"א ושני אמבולנסים העבירו לבית החולים אסף הרופא את ארבעת הפצועים: נער בן 14 פצוע קשה, שני פצועים באורח קל ואחד בינוני.

קצין ירה בטעות כדורים חיים לעבר חיילים בתרגיל בצפון

מאת איתן רבין
סופרו הצבאי של "הארץ"

תקרית בטיחותית חמורה שעלולה היתה להסתיים במות אדם ארעה לאחרונה בגבול הצפון. כוח צה"ל בפיקוד מפקד פלוגה ביצע תרגיל־ביום של חדירת מחבלים דרך גדר המערכת בצפון, כאשר המחבלים נעים לתוך שטח ישראל ומשתלטים על מבנה באזור.

חיילי הכוח ששימשו לצורך התרגיל כמחבלים התפצלו לשתי חוליות, כאשר על כל חוליה פיקד קצין. חיילי החוליה הראשונה, בפיקוד מפקד הכוח, נעו עם אפוד מלא ובו מחסניות תחמושת חיה. החוליה השנייה, בפיקוד סגן מפקד הכוח, נעה עם אפוד מלא ובו מחסניות ח"ק (חסרי קליע).

בכל שלבי התנועה מגדר המערכת ועד המבנה עליו היו אמור

(סוף בעמוד 10א)

נעצר חשוד ברצח בחשיאן לפני כחודש בפתח מסעדתו בת"א

מאת משה מובאל

המשטרה עצרה חשוד ברצח אמנון בחשיאן, שנרצח לפני כחודש בפתח מסעדה שבבעלותו במרכז תל אביב. החשוד, בן 36 שריצה באה"ב מאסר של שש שנים בגין סחר בסמים, נעצר ביום שני בצהריים בבית הוריו בבת ים.

המשטרה חוששת כי החשוד תכנן לעזוב בקרוב את הארץ.

ראו עמוד 7א

מעצרו של החשוד הוארך אתמול בשבעה ימים בבית משפט השלום בתל אביב. החשוד הכחיש בבית המשפט את החשד המיוחס לו באמצעות פרקליטו, עו"ד דוד יפתח. לבקשת המשטרה הוציא השופט, ג'ודג' קרא, צו האוסר את פרסום שמו ותמונתו של החשוד ברצח.

חוקר במפלג התשאול ביחידה המרכזית של משטרת תל אביב, רס"מ רובי יוסף, טען אתמול בבית המשפט כי חקירת המשטרה העלתה כי לחשוד היה מניע לביצוע הרצח. לדבריו, בידי המשטרה ראיות הקושרות את החשוד ברצח. לטענת נציג המשטרה, החשוד נראה על ידי כמה עדי ראייה כשהוא נמלט ממקום הרצח, זמן קצר לאחר הירי. החוקר אמר כי החשוד לא מסר בינתיים אליבי, וכי הוא לא משתף פעולה עם חוקריו.

המשטרה חושדת כי החשוד נשלח על ידי ג'ו גרציאני, השוהה באה"ב, לרצוח את בחשיאן, בגלל סכסוך ממושך ביניהם. מידע שקיבלה משטרת תל אביב מהאף־בי־איי מחזק את החשדות.

פרקליטו של החשוד טען בבית המשפט כי אין בידי המשטרה ראיות של ממש נגד מרשו. לטענתו, מקורות במשטרה טענו לאחר הרצח כי ביצע אותו רוצח מקצועי. "אז איך זה שהרוצח המקצועי הזה לא הכין אליבי ולא ניסה להימלט? לא הגיוני שרוצח מקצועי כזה יישב בבית ויחכה עד שהמשטרה תגיע לעוצרו". עו"ד יפתח ביקש לשחרר את מרשו.

השופט קרא קבע כי הראיות שבידי המשטרה קלושות, אך לדבריו הוא התרשם כי קיים חשד סביר נגד העציר וכי קיים גם חשש לשיבוש חקירה.

בניגוד לעמדת הוותיקאן אישר האו"ם את סעיף ההפלות בוועידה בקהיר

מאת אורית גלילי
שליחת "הארץ"
לוועידת האוכלוסין בקהיר

קהיר. אחרי שלושה ימים של דיונים סוערים, התעלם אתמול האו"ם מהתנגדות הוותיקאן, החליט לכלול נוסח שנוי במחלוקת על הפלות מלאכותיות בתוכנית הפעולה לפיקוח הילודה.

ראה עמוד 11א

לא יותר ויכוח נוסף על הנושא, וביום ששי תוגש העמדה הסופית של האו"ם לגבי הצעת ההחלטה. בינתיים הוקמה קבוצת עבודה כדי לנסות ולגבש פתרון שיתקבל על דעת שני הצדדים. עם זאת, אין ודאות כי הוויכוח על ההחלטה בעניין ההפלות לא יתחדש במשך השבוע.

רבים סבורים כי הוותיקאן יעשה היום מאמץ נואש לגייס תומכים נוספים, בתקווה לסכל את החלטת האו"ם.

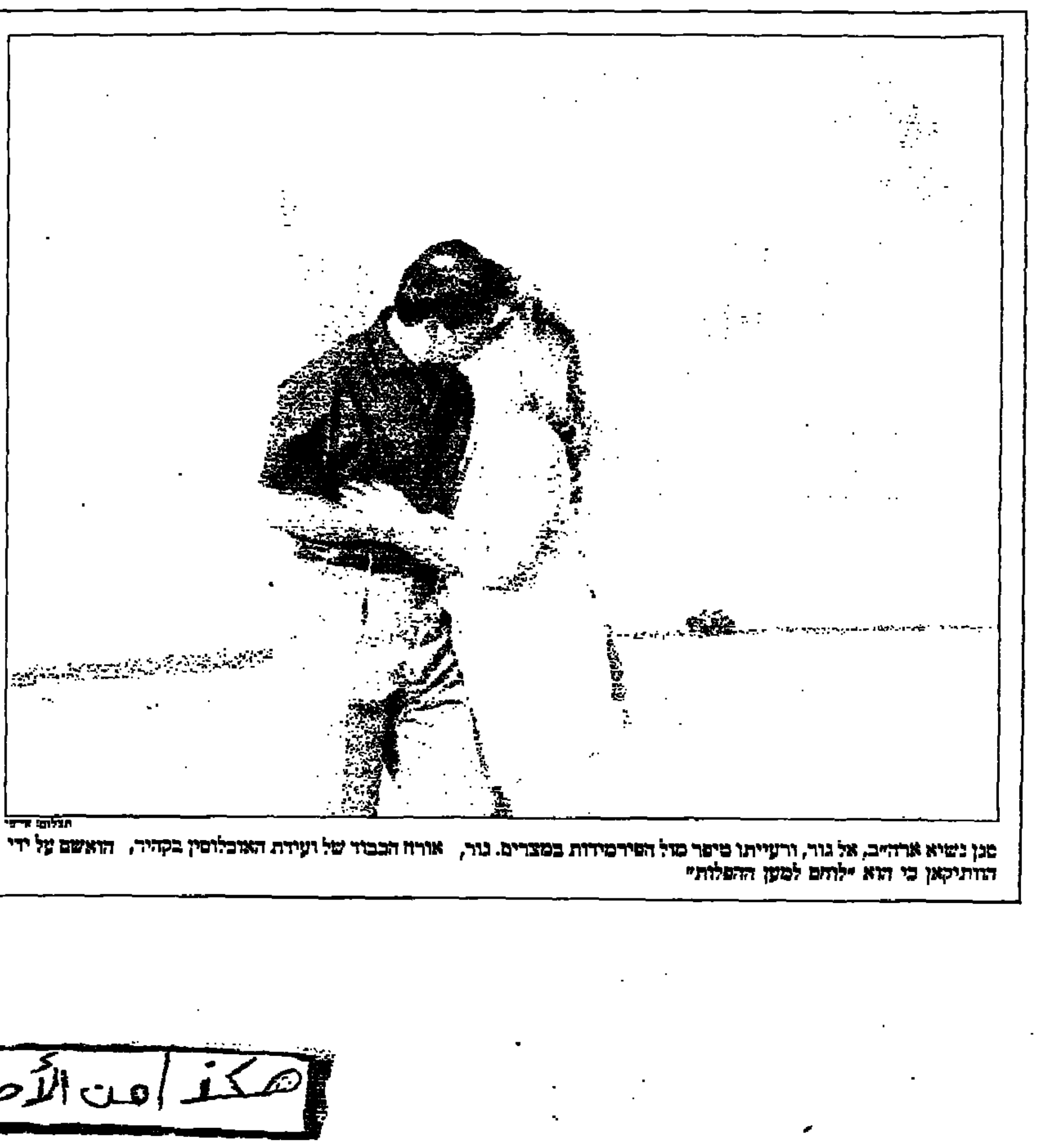

תצלום: א־פי

סגן נשיא ארה"ב, אל גור, ורעייתו טיפר מול הפירמידות במצרים. גור, אורח הכבוד של ועידת האוכלוסין בקהיר, הואשם על ידי הוותיקאן כי הוא "לוחם למען ההפלות"

תושבי חוץ ובעלי פטור מוזמנים לקטוף עד 0.4% תוספת ריבית בבנק דיסקונט

החל מ־1 בספטמבר עד 30 בספטמבר 1994

עד 0.4% תוספת ריבית ויתרונות נוספים לפותחים פקדון מט"ח חופשי בבנק דיסקונט.

אם אתם מארחים חבר, מכר או תייר מחו"ל בואו יחד איתו לפתוח פקדון מט"ח חופשי בדיסקונט.
בבנק דיסקונט יקבל האורח שלכם:

- עד 0.4% תוספת ריבית על פקדונות של 500$ ויותר (או שווה ערך במטבע חוץ אחר).
- פטור מעמלה בעת העברת מט"ח לפקדון מבנק אחר.

בתקופת המבצע, תושב חוץ הפותח פקדון במט"ח יהנה גם מהאפשרויות הבאות:

- הלוואה במט"ח בתנאים מועדפים, לרכישת נדל"ן.
- פטור מעמלה בהמרת מט"ח לרכישת תעודות השתתפות בכל קרנות הנאמנות בניהול "אילנות דיסקונט".
- הנחה משמעותית ברכישת תעודות השתתפות ב"אילן", קרן נאמנות לתושבי חוץ במט"ח.

פרטים נוספים בכל אחד מסניפי הבנק.

יש עם מי לדבר.
בנק דיסקונט

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

צעדי הרשות הפלשתינית בעקבות הפיגוע ליד מורג

כארבעים מאנשי הג'יהאד האיסלאמי בעזה נעצרו על ידי המשטרה הפלשתינית

מאת עמירה הס

יותר מ–40 פעילים בכירים ותומכי הג'יהאד האיסלאמי ברצועת עזה נעצרו בידי כוחות הביטחון הפלשתיניים בימים שני ושלישי בלילה. גל המעצרים בא, לאחר שהזרוע הצבאית של הג'יהאד האיסלאמי קיבלה על עצמה את האחריות לפיגוע ביום ראשון באזור מורג שבדרום־מזרח הרצועה, ולהריגת חייל ישראלי ופציעת שניים אחרים.

קודם למעצרים תפסו כוחות הביטחון הפלשתיניים בח'אן יונס צעיר פצוע מירי, החשוד שהשתתף בפיגוע באזור מורג. הצעיר, עימאד אל עג'ז, מרפיח, מאושפז תחת שמירה בבית החולים נאסר בח'אן יונס.

ערפאת: הפקודות לירי בחיילי צה"ל הגיעו מאלמנטים זרים, הנמצאים מחוץ לרצועת עזה ורחוקים מהמחנה הפלשתיני

בין העצורים – עבדאללה א־שמי, בן 39, שעוד בתקופת השלטון הישראלי נהג להופיע בעצרות פומביות ולהזדהות בגלוי כדובר הג'יהאד, והמבוגר בעצורים, עלי אבו אל קאס בן 65, שהיה בין 415 המגורשים למרג' א־זוהור בדצמבר 1992.

ביום שני אחר חצות פשטו אנשי ביטחון פלשתיניים על בתיהם של פעילי הג'יהאד בעיר עזה ובמחנות הפליטים שאטי וג'באליה, ועצרו 24 איש.

ביום שלישי בלילה נעצרו עוד 17 איש מדרום הרצועה: רפיח, דיר אל באלח, נוסייראת, עבסאן וקררה.

בין העצורים, סולימאן אבו דהר, בן 42, ששוחרר לפני כחודשים מכלא ישראלי, לאחר שחתם על התחייבות שלא לעסוק בפעילות אלימה. הוא האשם באחריות לפעולות צבאיות של הג'יהאד ב־'89 וכן אב ובנו – מחמוד אל חמי, בן 45 משכונת שייח רדואן בעזה, ואל חממי, בן 22.

רבים מעצורי הג'יהאד נעצרו והורשעו על פעילותם בתקופת השלטון הישראלי וריצו את עונשם בבתי כלא ישראליים.

לא הוצאו צווי מעצר

לדברי בני משפחות העצורים, לאנשי הביטחון לא היו צווי מעצר. עבדאללה אשמי, מורה להיסטוריה שפוטר ממשרתו בתחילת האינתיפאדה, סירב להיכנס למכונית של אנשי הביטחון שבאו לעוצרו ודרש שיאפשרו לו להגיע בכוחות עצמו לבית הכלא המרכזי בעזה (בבניין הסראיה, שבו שכנה בעבר מפקדת כוחות צה"ל ברצועה).

בתחילה התנגדו אנשי הביטחון לבקשתו וניסו לדחוף אותו למכוניתם בכוח, ורק אחרי שבני המשפחה ושכנים התערבו, הותר לו לנסוע במכוניתו עד לסראיה.

ביום שני הגיע לסוכנויות הידיעות כרוז מטעם "הכוחות האיסלאמיים הלוחמים 'קסם', יחידת החלל אשרף אברחרב, של הג'יהאד האיסלאמי", בו נכתב: "כוחות אלו לוקחים אחריות על ההתקפה הנועזת שביצעה יחידת החלל אשרף אברחרב על סיור צבאי רגלי של האויב הציוני הכופר באזור מורג, בסביבות שמונה ושלושים בליל אמש.

"התקפה זו הסתיימה בהריגתם ובפציעתם של שלושה חיילים של האויב הכופר. לוחמינו חזרו בשלום לבסיסם".

כותבי הכרוז מבטיחים את דבקותם בדרך הג'יהאד ובמטרתם לחזק את הדרך הצבאית באמצעות הדם והחללים.

בכרוז אחר, שפורסם ביום שלישי, מיד לאחר גל המעצרים הראשון, מגנה תנועת הג'יהאד האיסלאמי את המעצרים, "בהם רבים מבכירי האומה". התנועה מודיעה שהמעצרים "לא ירתיעו אותנו מלפעול עד שנעקור את הציונים הפושעים מהרצועה הארובה שלנו".

השלטון הפלשתיני טועה, נכתב בכרוז, אם הוא חושב שיכריע אותנו במעצריהם ויגרום לנו לזנוח את האסטרטגיה שלנו.

בינתיים יצאה גם תנועת החמאס בכרוז שמגנה את המעצרים, דורש את שחרור העצורים וקובע שיש לפלשתינאים זכות לפגוע בישראלים ברצועה. לדברי פעילים בג'יהאד, עד עתה לא ביקר אצל העצורים שום עורך דין או קרוב משפחה.

אחד מהעצורים ששוחרר משום שנעצר במקום אחיו, סיפר לחבריו, כי כשהובאו העצורים לבית המעצר, הולבשו על ראשיהם שקים במשך כרבע שעה.

ערפאת מתנגד לאירוע

(עתיים). ראש אש"ף, יאסר ערפאת, אמר ביום שני בצהריים כי הוא יודע שהפקודות לביצוע ירי נגד חיילי צה"ל סמוך לצומת מורג הגיעו מאלמנטים זרים, הנמצאים מחוץ לרצועת עזה ורחוקים ממה שהוא מכנה, המחנה הפלשתיני.

ערפאת אמר את דבריו בעת שנפגש עם עיתונאים במשרדו, לאחר שהסתיימה פגישתו עם נציג הוואתיקן בישראל. ראש אש"ף הוסיף, כי ידוע שהוא מתנגד לאירועים שכאלה וכי הפלשתינאים עוקבים אחר כל מי שמנסה לפעול נגד הביטחון באזור זה.

דובר מטעם אש"ף, נביל אבו רדינה, אמר ביום שני, כי הפיגוע באזור מורג "הוא ניסיון להביך את הרשות הפלשתינית, והדבר אינו מקובל עלינו כלל".

כוחות הביטחון הפלשתיניים טוענים, כי הם ממשיכים בחקירה נמרצת, בניסיון לאתר את מבצעי הירי. בבית החולים נאצר עדיין מוצבת שמירה כבדה סביב חדרו של צעיר בן 25 שנפגע מירי בזווה ונמצא ביום ראשון בלילה כשהוא פצוע בתוך רכב, שככל הנראה, שימש את המחבלים.

מקורות פלשתיניים מסרו, כי הפצוע הוא עימאד חסן אל'מג'ד. עוד הוסיפו, כי בשלב זה, לא ניתן לחקור אותו בשל מצבו הרפואי.

גורמי ביטחון פלשתיניים הדגישו, כי ברגע שישתפר מצבו של הפצוע, הוא ייחקר במטרה להשיג פרטים נוספים שיסייעו בלכידת מבצעי הירי.

כרוז הג'יהאד: השלטון הפלשתיני טועה אם הוא חושב שיכריע אותנו במעצריהם ויגרום לנו לזנוח את האסטרטגיה שלנו

באשר להשתייכותו הארגונית של אל'מג'ד, מסרו מקורות פלשתיניים ברצועת עזה, כי הוא היה מוכר כאיש דתי, אולם לא ידוע לשייכו לחמאס או לארגון הג'יהאד האיסלאמי. לדבריהם, הוא לא נעצר בעבר או נחקר על ידי כוחות הביטחון הישראליים או הפלשתיניים.

מקורות פלשתיניים ברצועת עזה הוסיפו, כי צעיר נוסף שנפגע מירי ברגלו הובא לבית חולים ביום ראשון בלילה והצליח להימלט מהמקום.

גורמים פלשתיניים ציינו, כי ראשי מנגנון הביטחון הפלשתיני הורו לאנשיהם לפעול ביד קשה בניסיונם לעצור ולאתר את מבצעי הפיגוע ושולחיהם.

שיחת היום / עם דוד גרין

על ההיתר לנישואי תלמידה הרה בת 14 עם מורה בן 24

ילד זקוק להורה בוגר ויציב

ד"ר דוד גרין הוא פסיכולוג קליני, מומחה לגיל הנעורים ומרצה באוניברסיטת בר־אילן

המורה ותלמידתו נאלצו לפנות לקבלת פסק משפטי מבית המשפט העליון, לאחר שבית המשפט המחוזי לא התיר את נישואיהם, נוכח התנגדות העובדת הסוציאלית של הנערה. היא טוענת כי הנערה אינה כשירה לנישואים. האם מוסרית, על המדינה להתערב בנושאים אלה?

במדינת ישראל, כמו ברוב מדינות המערב, רוב החוקים המתייחסים לבני נוער רואים אותם כבני הגנה. החוקים, כמו הגבלת גיל הנישואים, לא נועדו לפגוע בצנעת הפרט של בני הנוער, אלא להגן עליהם. במקרה הספציפי הזה, קיים הצורך שהמדינה לא תתיר לקטינה לקחת אחריות על חיי ילד.

מדוע אי אפשר להיות אם בגיל 14? יש חברות רבות שבהן הנוהג הזה קיים.

בחברות המסורתיות, בעיקר בעולם הלא־מתועש, יש התאמה בין הבשלות הביולוגית לבין גיל הנישואים. אולם החברה המערבית בחרה להרחיק את גיל הנישואים מגיל הבשלות הביולוגית, שבו כבר אפשר להביא ילדים לעולם, כדי לאפשר לאנשים צעירים להבשיל פסיכולוגית וחברתית. גיל ההתבגרות הולך ומתארך, ובחברה המערבית הוא נמשך כיום משנות העשרה עד לעתים לסוף שנות ה–20. בחברות המסורתיות, כולל בחברה היהודית בעבר, גידול הילדים נעשה במשפחה המורחבת והילדים התחנכו בידי האמא והדודות. בחברה המערבית, הילד גדל במשפחה שכוללת רק שני הורים, או לעתים הורה אחד. אנחנו מניחים שכדי לגדל ילד בחברה המערבית המתוחכמת, יש צורך בבשלות פסיכולוגית, נפשית ואינטלקטואלית מוחלטת מצד האם. כל אלה אינם קיימים בגיל 14.

בני אדם בתחילת או באמצע תהליך ההתבגרות שלהם עלולים לגדל ילדים, שייפגעו כתוצאה ממחסכים רגשיים ואינטלקטואליים. לילדה שמגדלת ילד יש צרכים נפשיים בלתי פתורים. ילד זקוק להורה בוגר ויציב מבחינה נפשית, שמסוגל לכוון אותו. בגיל 14 אדם אינו יכול להעמיד את צרכיו באורח שוויוני מול אדם בוגר ב–10 שנים ממנו. גם אם היא לא תנוצל במערכת יחסים זו, היא תיפגע, כי לא תתפתח מערכת יחסים עם סימטריה הדדית בין שני בני הזוג.

אם היית נתקל אצלך בקליניקה במקרה כזה, מה היית מייעץ לנערה?

הייתי עושה הכל כדי לשכנע אותה לוותר על הרעיון הזה, ולהשקיע את שנות העשרה בפיתוח האישי.

מה מקבל בוגר בן 24 ממערכת יחסים עם בת 14?

אני מניח שכשאדם בשנות ה–20 מחפש קשר עם ילדה צעירה הוא ילדותי במבנה אישיותו, ואינו מסוגל להתמודד במערכת יחסים שוויונית עם אדם בן גילו. אדם זה עלול לסבול ממגבלות פסיכולוגיות. אני מניח שהגבר זוכה לטיפוח האגו שלו. הוא מקבל תמיכה, ואולי אפילו שירותים, בצורה בלתי מסויגת.

(ראו ידיעה בעמוד [illegible])

מאת ראלי סער

איש הג'יהאד האיסלאמי: "אנו רוצים ללמד את ערפאת להגיד 'לא' לרבין"

עלא סיפטאווי: צריך לנצל את העובדה שישראל לא רוצה לשוב לעזה

מאת עמירה הס

"ליאסר ערפאת יש קלף חזק אחד: הוא יודע שהישראלים מעדיפים לא לחזור לעזה", אומר אחד מהג'יהאד האיסלאמי, עלא סיפטאווי. לדבריו, "אם הישראלים יחזרו – מפלגת העבודה תיפול, וממשל קלינטון יפול". לכן, מעריך סיפטאווי, ערפאת יכול להגיד גם "לא" לרבין, ולא להיענות לכל דרישה שלו, ואל לו לחשוש שהדבר יגרור לשובה של נוכחות צבאית ישראלית.

"ערפאת טועה אם הוא חושב שההתקפה במורג כוונה נגדו", אמר אתמול ספטאווי. "הג'יהאד מחפש דרכים לשפר את הקיים, בדרכו שלו. הג'יהאד עושה את חובתו הדתית בפעילותו. אם ערפאת יבין שתפקידו אינו תפקיד של שומר ראש (של השלטון הישראלי) – מה טוב; אם הוא יתייחס לתפקידו כמי שבונה את התשתית למדינה פלשתינית בעתיד – מה טוב; אך הג'יהאד אינו מסכים שערפאת ישחק את תפקיד שומר ראשם של המתנחלים היהודים ברצועה. אפילו אם כך כתוב בהסכם.

"הג'יהאד מסכים עם רבין בנקודה אחת: ההסכם אינו קדוש. ערפאת יכול להגיד פעם: אינני רוצה ללכת אתכם בסיור משותף, לכו לבדכם", אמר.

פורשי האחים המוסלמים

"תנועת הג'יהאד האיסלאמי בפלשתין" הוקמה בראשית שנות השמונים על ידי פורשי תנועת האחים המוסלמים, שביקרו אותה על שהיא מזניחה את המאבק המזוין נגד הכיבוש הישראלי.

שתי נקודות מחלוקת נוספות בין התנועות היו היחס לאיראן ולמשטרים ערביים אחרים.

אנשי הג'יהאד, בניגוד לאחים המוסלמים, תמכו במהפכה האיסלאמית באיראן וגינו את שיתוף הפעולה הקיים בין תנועת האחים המוסלמים במדינות ערב עם משטריהן.

לפני כמה חודשים אמר אחד מפעילי החמאס ברצועה באוזני פעילים שעתה אין חילוקי דעות רעיוניים בין הג'יהאד לחמאס, ושהסיבה להיבדלות ולפירוד הוא מתחים אישיים יותר מכל דבר אחר.

הג'יהאד – שפעיליו זוכים להערכה אישית רבה על כוח עמידתם במעצרים, על ההתקפות שביצעו במשך השנים בעיקר נגד מטרות צבאיות ישראליות ועל כישוריהם האישיים – היא בכל זאת תנועה קטנה. בבחירות שהתקיימו לפני האינתיפאדה למועצת הסטודנטים באוניברסיטה האיסלאמית זכה הג'יהאד ב–10% בלבד מקולות הבוחרים.

בבחירות שהתקיימו בשנתיים האחרונות באוניברסיטה האיסלאמית, השתתף הג'יהאד בתעמולת הבחירות, אך נסוג בו מהשתתפות בבחירות עצמן.

הג'יהאד קורא לכינון מדינה מוסלמית על אדמת כל פלשתין. בהזדמנויות שונות אומרים פעיליו שאין כוונתם לסילוק היהודים. עם זאת, הכרוז של הג'יהאד שחולק ברצועה לאחר גל המעצרים אומר שהפעילות הצבאית לא תיפסק עד שיצאו החיילים הישראלים מאדמת הרצועה – ולא מאדמת "כל פלשתין". אמירה זו עולה בקנה אחד עם הכרזות אחרות, שאין בדעת הג'יהאד להתגרות בערפאת ובשלטונו.

ערפאת, לעומת זאת, נוהג להתייחס בנאומים למעורבות של "גורמים של מדינות זרות, לא ערביות", ברמז ברור לאנשי הג'יהאד האיסלאמי.

כך הוא הסביר, למשל, את התנגדותו למועצה העירונית שהציע מנסור א־שאווה, האשר כללה נציגים של הג'יהאד ושל החמאס.

"הכיבוש לא נגמר"

לדברי סיפטאווי, "אי אפשר לעשות צחוק מאנשים: הרי הכיבוש לא נגמר. 3,000 מתנחלים יהודים שולטים על 40% מאדמת הרצועה ו–60% אחוז ממי השתייה שלה. כל יום יש תקריות בין מתנחלים לתושבים, תושבים נפצעים, ואף אחד לא כותב על זה. איזה מין שלום הוא כשערפאת צריך אישור כדי לנסוע לירדן? "מעצר תומכי הג'יהאד לא יפתור את הבעיות שבין רבין לערפאת. ערפאת חושב שאם הוא יקבל הבטחה מהג'יהאד ומהחמאס להפסיק את הפעולות הצבאיות – וזה לדעתי לא יקרה – יפסיק רבין להתערב בענייניו.

"אבל רבין לא יפסיק, הוא תמיד ימצא נושאים אחרים: מה עשית עם הכסף, לא מסכים שמחמוד דחלאן יעשה את זה או בין אל הינדי את זה... הוא ימשיך לצוות על ערפאת בעניינים אחרים.

"מה שקורה עכשיו – קטסטרופלי. אפילו בתקופה הישראלית, לאחר פיגוע עצרו כוחות הביטחון שניים שלושה אנשים באזור ההתקפה. אבל לא חמישים אנשים, בהם בכירי התנועה. זה נועד להראות שאנחנו 'כלבים יותר והכי לך'. אנחנו, בג'יהאד ובאופוזיציה כולה, רוצים שערפאת יגיד 'לא' לרבין, בקול חזק", אמר סיפטאווי.

לחץ לפתיחת דו־שיח

כרוצה לכרעים, האחר נוסף של הג'יהאד, שהעדיף להישאר בעילום שם, מעריך שהמטרה של גל המעצרים היא ללחוץ על כל בני הג'יהאד למתוח דו־שיח עם הרשות על הפסקת המאבק הצבאי.

"הג'יהאד הדגיש כי הוא לא רוצה להתעמת עם הרשות, ולא יעשה כן, כי כי שייפגע מכך יהיה רק העם הפלשתיני. אך הוא שומר לעצמו את הזכות הקדושה למאבק מזוין עד שייצא החייל האחרון מאדמתנו הקדושה", אמר.

עם זאת, הוא מדגיש, "הג'יהאד אינו מחויב להסכם האוטונומיה. תנועת הפתח קיבלה אותו לבד, בלי שום הליכים דמוקרטיים שיחייבו את שאר הארגונים והכוחות הפלשתיניים".

להערכתו, פיגועים מעין אלו והשלכותיהם ומעצרים, לחץ ישראלי ומתח ברחוב הפלשתיני לא יסכנו את מעמד תנועת הג'יהאד ברצועה. "אחרי שבע שנות אינתיפאדה העם הפלשתיני מבין שהכיבוש עדיין פה. אנחנו רואים אותו כל יום. הציבור מתחיל לשאול למה הרשות הפלשתינית רוצה להשביע את רצון ישראל על חשבון העם הפלשתיני".

חייל שנפצע בפיגוע בצומת מורג ביום ראשון, מובל לטיפול בבית החולים סורוקה בבאר שבע

תצלום: אלברט [illegible]

חייל שנפצע בפיגוע באזור מורג נפגע מאש שוטרים פלשתינאים שירו לעבר המחבלים

סמל ויקטור שיכמן, שנהרג בפיגוע, הובא למנוחות ביום ב' בנצרת עילית

מאת איתן רבין
סופר הצבאי של "הארץ"

מתחקיר שערכו כוחות צה"ל לאחר הפיגוע באזור מורג – בו נהרג ביום ראשון בלילה סמל ויקטור שיכמן – עולה כי בעקבות ירי המחבלים נורתה אש, בו זמנית, מחמישה מוקדים שונים באזור, ביניהם שתי עמדות של המשטרה הפלשתינית ומתוך התנחלות מורג. מאש השוטרים הפלשתינאים, כך עולה מהתחקיר, נפצע חייל צה"ל.

כדי למנוע תקריות ירי בין צה"ל לפלשתינאים, הוחלט לשנות את צירי התנועה של חיילי צה"ל ואנשי המשטרה הפלשתינית באזור צומת מורג, כך ששני הגורמים ינועו בדרכים שונות וייפגשו רק בצמתים.

כוח מסיור תותחנים של צה"ל שהיה בסיור אבטחה רגלי באזור צומת מורג הותקף על ידי מחבלים שנסעו בטנדר מכיוון רפיח. מהירי נפצע קשה סמל שיכמן, בן 20 מנצרת עילית, שמת מפצעיו זמן קצר לאחר מכן.

שוטרים פלשתינאים ששהו בעמדה סמוכה לצומת מורג החלו לירות, לכיוון אליו ירו חיילי סיור צה"ל שנפגע. גם מעמדה נוספת של המשטרה הפלשתינית, הנמצאת במרחק של כמה מאות מטרים מהצומת, נפתחה אש. תחקיר צה"ל קובע כי אחד החיילים נפגע מירי השוטרים הפלשתינאים, אך לא ברור מאיזו מהעמדות הפלשתיניות.

הטנדר, שבו היו ככל הנראה שלושה מחבלים, נמלט לכיוון גוש קטיף וכעבור 50 מטר פנה לכיוון ח'אן יונס על דרך מורג. כוח נוסף של צה"ל שהיה באזור פתח בירי לכיוון הטנדר הנמלט.

עוד עולה מהתחקיר, כי בעת בריחת המחבלים נורה צרור כדורים לעבר בית בהתנחלות מורג, ככל הנראה על ידי השוטרים הפלשתינאים. בתגובה ירו מתנחלים תושבי המקום באוויר. צה"ל בודק תלונה של המתנחלים, לפיה נורתה אש על בית נוסף במורג.

המחבלים הצליחו לברוח לתוך שטח האוטונומיה, אולם בעקבות שיתוף פעולה בין צה"ל לכוחות הביטחון הפלשתיניים נמצא הטנדר ובו מחבל פצוע קשה שנלקח לחקירה במשטרה הפלשתינית. להערכת גורמים צבאיים, בין אנשי הג'יהאד האיסלאמי שנעצרו ברצועה ביום שני ושלישי, נמנים גם המחבלים שהשתתפו בפיגוע בצומת מורג.

מקור צבאי בכיר אמר כי חיילי הכוח שהותקף פעלו במהירות רבה, השיבו אש ואף הצליחו לפגוע באחד המחבלים.

סופר "הארץ" מציין, כי הרמטכ"ל, אהוד ברק, דיווח על הפיגוע בסוף דיון בנושא מתאם הצבאות, בעת שהופיע בתוכנית ראיונות בערוץ 2 בטלוויזיה.

ויקטור שיכמן

הלוויית סמל שיכמן

(עתים). מאות השתתפו ביום ב' בצהריים בהלווייתו של סמל ויקטור שיכמן בנצרת עילית. שיכמן, שעלה עם משפחתו לפני ארבע שנים מהעיר לבוב שבאוקראינה, שירת בחיל התותחנים ועוד ארבעה חודשים הוא אמור היה לסיים את שירותו הצבאי.

סגן שר הביטחון, ח"כ מיכה גולדמן, וראש עיריית נצרת עילית, מנחם אריאב, נשאו הספדים. מפקד היחידה בה שירת שיכמן סיפר כי יום לאחר מותו הוא היה אמור לקבל דרגת סמל.

בראיון ל"קול ישראל" אמר הרמטכ"ל ביום שני "המחיר ששילמנו בפיגוע בעזה הוא המחיר, שוב אירגנו חייל ושני חיילים פצועים. אנו מצפים מהמשטרה הפלשתינית ומההנהגה הפלשתינית שיכבדו את חלקם בהסכם, ושאנו גם לביטחון הישראלים באזור וגם לעתיד התהליך המדיני".

לדבריו, "לא השלינו עצמנו שבין לילה תוכל המשטרה הפלשתינית להיות יעילה, אבל נדרשת עשייה נמרצת שיטתית ורצינות בתוך המערכת הפלשתינית, כדי להבטיח טיפול באנשים גם אחרי פיגועים". הרמטכ"ל אמר עוד כי ישראל מצפה שהמשטרה הפלשתינית תתפוס את מבצעי הפיגוע ותשים אותם אחר סורג ובריח.

מצב הפצועים

שני החיילים שנפצעו בפיגוע ישוחררו בימים הקרובים מבית החולים סורוקה בבאר שבע. אחד מהם סמל־ראשון דוד נפגע קלות בבטן, והשני מאושפז במחלקה הכירורגית של בית החולים לצורך השגחה. גם יצחק מנחם מתל אביב שנפצע קל ברגלו, אושפז באותה מחלקה.

בחירות עכשיו

ממשלת־רבין מונעת בעזרה גסה את הגשמת הזכות הבסיסית של הפלסטינים: לקיים בחירות דמוקרטיות [illegible]

[illegible]

הורים בתים - הורים שלום

[illegible]

מזג האוויר

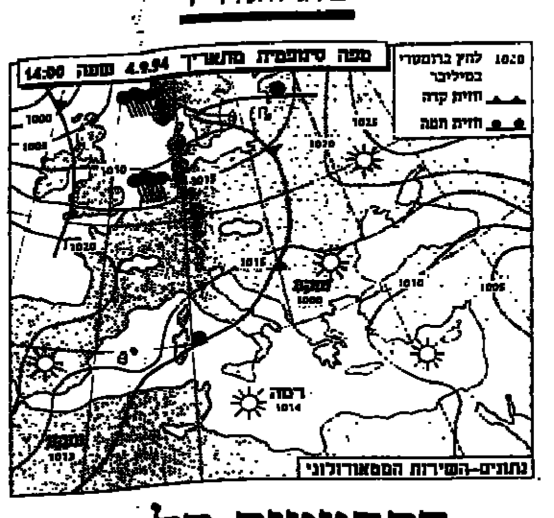

התחממות קלה

מזג האוויר יהיה היום בהיר עד מעונן חלקית ותחול עליה קלה בטמפרטורות.

הים יהיה גלי; גובה הגלים מ־60 עד 120 ס"מ; טמפרטורת המים 30 מעלות.

תנשב רוח צפון־מערבית במהירות של 25 קמ"ש. תנאי ראייה: בינוניים.

תיאור המפה הסינופטית: אפיק עונתי מעל אזורנו גורם למזג אוויר בהיר עד מעונן חלקית. שקע מעל אנגליה גורם לגשם במערב אירופה. רכס מעל מרכז אירופה גורם שם למזג אוויר יציב.

תחזית לימי השבוע עד יום ראשון: עליה הדרגתית קלה בטמפרטורות.

התחזית להיום

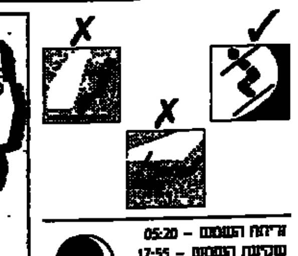

זיהום האוויר

עומס החום

תחזית להיום	בוקר 7-12	צהריים 12-16	ערב 16-20	לילה 20-7
אזור תל אביב	בינוני	בינוני־כבד	בינוני	קל
אזור חיפה	קל	בינוני־כבד	קל	קל
אזור ירושלים	קל	בינוני	קל	קל
אזור הגליל	קל	בינוני	קל	קל
אזור הבקעה	בינוני־כבד	כבד	בינוני	בינוני
צפון הנגב (באר שבע)	קל־בינוני	בינוני־כבד	קל	קל
אזור אילת	בינוני	כבד	בינוני	בינוני

הטמפרטורות בעולם

תחזית להיום	מינימום	מקסימום	מזג האוויר
איסטנבול	19	18	נאה
אמסטרדם	10	16	גשם
אתונה	21	33	נאה
בודפשט	13	24	נאה
בייג'ין	*21	*28	בהיר*
בוקרשט	13	27	נאה
בריסל	10	16	גשם
ברלין	9	15	גשם
וינה	15	23	מעונן חלקית
ורשה	8	20	מעונן חלקית
ז'נבה	16	20	גשם
טורונטו	6	17	מעונן חלקית
לונדון	10	17	מעונן חלקית
ליסבון	17	25	מעונן חלקית
מדריד	15	32	נאה
מוסקבה	9	17	מעונן חלקית
ניו יורק	13	24	מעונן חלקית
פאריס	13	16	מעונן חלקית
פראג	12	15	גשם
פרנקפורט	13	17	מעונן חלקית
ציריך	15	21	גשם
קהיר	23	34	בהיר
קופנהגן	10	18	מעונן חלקית
רומא	17	27	מעונן חלקית

*הטמפרטורות אתמול

רנה ואבינועם גולני

חובקים את

י ר ד ן

אחות לעדי ואורי

נכדה
לבתיה גולני
לצפורה ועובדיה סבירסקי

נינה
למרים גולני

5.9.94
הרצליה פיתוח

הבנק העולמי ילווה 30 מיליון דולר לרשות הפלשתינית

ועידת המדינות התורמות לאוטונומיה נפתחת היום בפאריס

מאת אלוף בן, ניצן הורוביץ, עמירה הס וסוכנויות

הבנק העולמי חתם אתמול על מסמך הסכמה להלוואת 30 מיליון דולר לביצוע עבודות תשתית באזורי הממשל העצמי הפלשתיני ברצועת עזה וביריחו. כך מסרו אתמול מקורות פלשתיניים. על המסמך חתמו סגן נשיא הבנק העולמי, קאיו קוך וסר, והאחראי על משרד האוצר ברשות הפלשתינית, מוחמד נשאשיבי.

על פי ההסכם יושקע הכסף מייד ברשתות ביוב, מים, אנרגיה, תחבורה, תקשורת וכן בתחום הדיור. ההסכם נחתם בלשכתו של יו"ר אש"ף יאסר ערפאת בעזה.

שלשום נפגש ערפאת עם קוך וסר, והשניים דנו בדרכים להתגבר על חילוקי הדעות והבעיות הגורמות לעיכוב בהעברת הכספים שהבטיחו להעניק המדינות התורמות לרשות הפלשתינית עם החתימה על הסכם אוסלו. קוך וסר סייר בעזה, שם בחן את הבעיות הדחופות הזקוקות לפתרון.

30 מיליון הדולר שיינתנו לרשות הפלשתינית מהווים חלק מתרומה כוללת של 180 מיליון דולר למימון פרויקטים, שהעברתה לרשות תידון היום עם פתיחת ועידת המדינות התורמות לאוטונומיה הפלשתינית בפאריס. הוועידה נערכת במטרה לתאם את הסיוע הבינלאומי לאוטונומיה במסגרת הבנק העולמי.

לדברי כלכלנים פלשתינאים, עיתוי החתימה על ההסכם וביקורו בן שלושה הימים של קוך וסר בעזה ובגדה המערבית נועדו להמריץ את המדינות התורמות להעביר כספים לרשות הפלשתינית כבר במהלך הוועידה בפאריס.

"העברת הסמכויות תהיה מיידית אם יאושר המימון"

ישראל ואש"ף יקבעו בתחילת השבוע הבא את תאריך היעד להעברת הסמכויות בגדה המערבית לידי הפלשתינאים בתחומי הבריאות, הרווחה, התיירות, מס הכנסה ומע"מ. התאריך ייקבע לאחר אישור מימון הביניים להפעלת הסמכויות בידי הפלשתינאים בגדה, בוועידת המדינות התורמות שתתכנס היום ומחר בפאריס.

מקורות מדיניים בירושלים אמרו אתמול כי העברת הסמכויות תהיה "מיידית", אם יאושר המימון. המקורות העריכו כי המדינות התורמות יסכימו לבקשת המימון שהגישו ישראל ואש"ף להעברת הסמכויות בגדה.

במסגרת ועידת המדינות התורמות בפאריס ייפגשו ראש המשלחת הישראלית, מנכ"ל משרד החוץ אורי סביר, ומתאם פעולות הממשלה בשטחים האלוף דני רוטשילד עם נציגי המדינות התורמות ועם נציגי הרשות הפלשתינית. הכינוס יימשך יומיים.

שר החוץ, שמעון פרס, הציע כי האו"ם יאמץ את עזה כמודל לסיוע ולפיתוח, לרגל יובל ה-50 שלו, כדי לסמל את פעילות האו"ם כאזור "שהיה מסוכסך ועתה עובר למדיניות של שלום", כדבריו.

פרס נפגש בערב החג עם ראש סוכנות האו"ם לפיתוח (UNDP), ג'יימס גוסטב ספת, ודן עמו בתיאום פעולות הסיוע של האו"ם לממשל העצמי הפלשתיני. בפגישה השתתף גם מתאם הסיוע של האו"ם לפלשתינאים, טריה לארסן. ספת הגיע לביקור קצר בישראל ובשטחים כדי לדון בתוכניות הסיוע של סוכנות האו"ם לפיתוח. הארגון יעניק השנה 50 מיליון דולר לפלשתינאים, ואמור לנהל גם את העברת הכספים למימון המשטרה הפלשתינית ופרויקטים שוטפים של הרשות הפלשתינית בעזה וביריחו.

פרס אמר לספת כי פעולות הטרור מקשות על יצירת אמון בין ישראלים לפלשתינאים. שר החוץ הציע להקים פארק תעשייתי שימשוך משקיעים זרים וישראלים, וסיפר על הצעתו של נשיא קונצרן "פיאט" האיטלקי, להקים בעזה מפעל להרכבת מכוניות שיספק תעסוקה לאלף פלשתינאים.

בפגישה עם ראש הממשלה, יצחק רבין, סקר ספת את הפרויקטים שמבצעת סוכנות הפיתוח של האו"ם ברצועת עזה, וביקש סיוע ישראלי בגיוס מימון בינלאומי. ספת אמר כי הוא התרשם כי המצב הכלכלי בעזה קשה, והביע חשש מהעדר מימון לשיקום כלכלתה.

רבין הודיע בפני ספת כי העדר פעילות אפקטיווית ומוחשית מצד הרשות הפלשתינית לבלימת הטרור של הקיצונים המתנגדים לתהליך השלום ייצור בעיות מצד ישראל בהמשך מימוש ההסכם, ויגרום להמשך ההידרדרות הכלכלית שם.

ראשי הממשל העצמי הפלשתיני מייחסים חשיבות רבה לדיוני ועידת המדינות התורמות. הנציגים הפלשתינאים מקווים לרכך את הגישה הנוקשה של המדינות התורמות, כדי לקבל בזמן הקרוב ביותר מקצת מן הכספים שהובטחו להם. גם ישראל תנסה לשכנע את המשתתפים בדיוניות העברת הכספים.

הכינוס הקודם של המדינות התורמות נערך בפאריס לפני שלושה חודשים, והסתיים בהסכמה על העברת עשרות מיליוני דולרים כסיוע חירום לממשל העצמי בעזה וביריחו. סיוע זה היה אמור לאפשר לממשל העצמי לכסות את הוצאותיו השוטפות בחודשים יוני, יולי ואוגוסט, כולל משכורות השוטרים והפקידים. אך ההקצבה החודשית של שבעה מיליון דולר לא הועברה במשך חודש וחצי. עד כה הועברו 18 מיליון דולר בלבד לרשות הפלשתינית לתשלום משכורות הפקידים, במקום 13 מיליון דולר מדי חודש, ובעיית המשכורות מעיקה על הרשות הפלשתינית.

בנוסף לכך פועלת ישראל להעביר לפלשתינאים כ-40 מיליון דולר למימון הפעולות במסגרת העברת הסמכויות המוקדמת בחמשת התחומים שקיבלו לידיהם בכל השטחים (כולל הגדה המערבית). בתמורה יתחייב אש"ף להפעיל את המנגנון לגביית מסים בתוך חצי שנה, למימון יתרת ההוצאה (כ-15 מיליון דולר נוספים).

בוועידה אמורות המדינות התורמות לבחון את ההתקדמות שהשיגו הפלשתינאים בהקמת הרשות הכלכלית על פי עקרונות השקיפות והבקרה שהן הציבו. למרות ההכרה בהישגי הפלשתינאים באוטונומיה, בקרב המדינות התורמות שורר עדיין חשש כי הכספים הרבים שאמורים להיות מועברים לשטחים יממנו פרויקטים כושלים ולא חיוניים, ישמשו למימון הפעולות השוטפות של המינהל הפלשתיני, ואף יתמוד מכך – יימצאו דרכם לכיסים פרטיים. מסיבה זו מציבות המדינות התורמות קריטריונים נוקשים לפיקוח על כספי הסיוע.

"לא תהיה הזדמנות שנייה"

נציג ישראלי בכיר בוועידה אמר כי הפלשתינאים יוכלו לקבל את הכספים הרבים רק לאחר שיוכיחו לאנשי הבנק העולמי שהם מאורגנים, ויכולים לעשות שימוש נכון בסיוע. "זו הזדמנות שאסור להחמיץ. אם הכסף יבוזבז ויירד לטמיון, לא תהיה הזדמנות שנייה", אמר הנציג הישראלי. כל משתתפי ועידת פאריס סבורים כי השקעה לא מסודרת בשטחים עלולה לגרום נזק רב. משום כך נמשך המאמץ לשכנע את הפלשתינאים להציג תקציב מסודר.

הנציגים הפלשתינאים לוועידה אומרים כי בכוונתם לקצר ככל האפשר את פרק הזמן בו יהיו תלויים בסיוע המדינות התורמות במימון התקציב השוטף. לטענתם, מדובר בסיוע לתקופה מוגבלת, שנועד לאפשר לאוטונומיה להקים כלכלה יצרנית, תחרותית ומנוהלת היטב.

בוועידה משתתפות משלחות מארה"ב, האיחוד האירופי, יפאן, קנדה, רוסיה ונורווגיה, וכן נציגים מהמזרח התיכון (אש"ף, ישראל, סעודיה, ירדן, מצרים ותוניסיה). כן העניק מעמד קבוע לנציגי האו"ם והבנק העולמי.

בוועידה הקודמת של המדינות התורמות קראו כמה מהמדינות לישראל לפתוח את שוק העבודה שלה בפני פועלים מעזה ומהגדה, כדי להקל על המצוקה בשטחים. ישראל נענתה לפניות אלה, והודיעה אז על הגדלת מספר היתרי העבודה ב-10,000.

ישראל וארה"ב יחתמו ביום שני הקרוב על הסכם לביטוח השקעות אמריקאיות בשטחים, באמצעות סוכנות הממשל לניהול השקעות של גורמים פרטיים בארצות חוץ (OPIC). ההסכם יחול על הגדה המערבית ועל רצועת עזה. חתימתו תאפשר לחברות וגורמים עסקיים מארה"ב לבטח את השקעותיהם בשטחים בביטוח סיכוני סחר חוץ של הממשל. ההסכם יובא לאישור הממשלה בישיבתה ביום ראשון הקרוב.

פקידים בממשל האמריקאי אמרו בשבוע שעבר למנכ"ל משרד החוץ סביר, כי הם רואים חשיבות רבה בחתימת ההסכם, שיאפשר להתחיל בביצוע פרויקטים במסגרת תוכנית "בונים למען השלום".

סגן נשיא הבנק העולמי (יושב משמאל) והאחראי על משרד האוצר ברשות הפלשתינית, מוחמד נשאשיבי (מימינו) חותמים על המסמכים להעברת 30 מיליון דולר לרשות הפלשתינית. מאחור עומד יו"ר אש"ף ערפאת, שטקס החתימה נערך במשרדו בעזה

הטלוויזיה בחג / רוביק רוזנטל

תראו לאן הילד הגיע

אדוני ראש הממשלה, ערוץ 2 יום ג', 20:10

לעתים נדירות קורה שהגוב הטכני של "דיון באולפן" מעניין יותר מהתרבות אליה הוא מתייחס. זה מה שקרה במידה רבה ל"אדוני ראש הממשלה" של ירון לונדון. למרות ניסיונותיו הנואשים של לונדון, לא למדנו כמעט דבר חדש ומעניין ממש על רבין. אם היה ערך לתכנית, הוא היה בכך שהתרחבה ההיכרות התגובה של "תופעת רבין".

השאלה הנוגעת לרבין היא איך הפך אדם חשוך, חסר הומור, זקן בגילו ועילג, לראש ממשלה אופטימלי, אהוד יוסית, מעורר מעט התנגדות בין אוהביו היום ובעבר. "אדוני ראש הממשלה" סיפק לכך כמה תשובות הרשות-ישנות. ראשית, כהגדרת רפאלה בילסקי, תוכו כברו, הוא מקרין אמינות. הטלוויזיה מצליחה להעביר את האינטגריטי של רבין טוב יותר מכל מדיום אחר. שנית, רבין נוגה מתפקיד, הציבור נהנה לראות אותו נהנה. רבין הוא מצליחן ישראלי גנוז, מתוספס, פרגמטי, ספוג צבא, חי טוב אבל לא "עשיר מסריח". במידה רבה יש לציבור יחס של אמא פולניה לרבין, תראו לאן הילד הגיע.

היו כמה קטעים משעשעים בסרט. בקטע אחד מתחנן חנן פורת לפגישה עם רבין בעניין "אוסלו ב'" לנוכח הרמת הגבה של איתן הבר, בתנאי שתהיה בה "אווירה של פתיחות", והוקף מיד לאחר מכן מטר תרפות עקיף מרבין. בקטע אחר מתגרב אלוף דני יתום לוועדת תרבות ומארגן את הפגישה ההיסטורית עם חוסיין בעקבה. יפים ימי השלום.

הדיון היה מעניין בזכות ההנחיה הטובה כרגיל של לונדון, בזכות האבחנות המבריקות של נחום ברנע, אבל בעיקר בזכות עמידתו של אהוד שפרינצק על סאלת המפתח – האם הריכוזיות המוצהרת של רבין היא דרך הניהול הטובה ביותר למדינת ישראל, או היא פשוט הדרך המתאימה לראש הממשלה הנוכחי? בילסקי הפריחה טענה מנוחכת – רבין ריכוזי מפני ש"מי יש שם, בממשלה?" ובכן, יש בממשלה כמה וכמה אנשים מסכילים יותר מרבין, רחבי אופקים יותר ובעלי ניסיון רב יותר בתחום בו הם פועלים. רבין ריכוזי למרות ממשלתו, והוא מצליח מפני שבריכוזיות שלו ניבעו כמה תודים מבורכים. מי זוכר היום שהסכם אוסלו, שאולי יביא לרבין את פרס נובל, נולד במהלך פרוע, במערכת מבוזרת, בהשראת פרס "המתרך" וביילין "הפודל". כאשר רבין "הצווס" נתן לה את ברכתו כמעט בלית ברירה?

קוברה מובילה את מערכות המיגון לשנות ה-2000

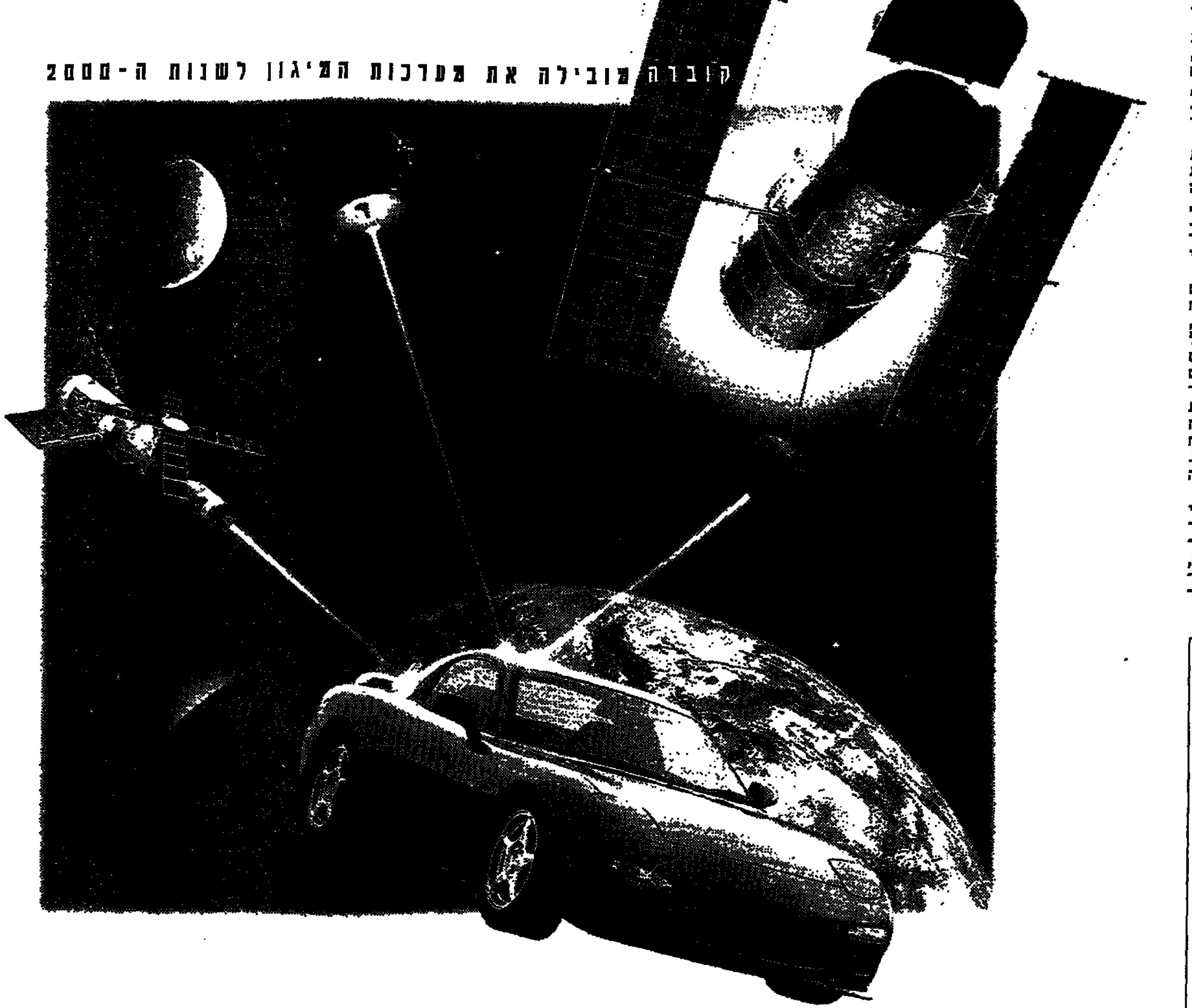

קוברה הצליחה לג"ס
את לוויני הפנטגון כדי להגן על הרכב שלך מפני פורצים!

לראשונה בארץ: מערכת מיגון לרכב הנעזרת ב-24 לוויני משרד ההגנה האמריקאי (G.P.S) כדי לגלות את הפריצה בזמן אמיתי.

את מערכות האזעקה המעולות של חברת קוברה אתה מכיר. (זוהי החברה היחידה המתחייבת לשלם לך 10,000 ש"ח במידה שהרכב שלך נגנב). עכשיו, עם הכנסת המערכת החדשה Satellite G.P.S, אנחנו פותחים עידן חדש בענף המיגון לרכב.

מערכת Satellite G.P.S תתן לך את השקט הנפשי המושלם כשאתה עוזב את הרכב.. שום פורץ לא יתקדם מטר אחד בלי שתדע על כך.

ברגע הפריצה יקלוט מרכז הבקרה הארצי של קוברה את הגנב, ידווח לך ויזעיק את המשטרה.

המערכת תשמש אותך גם כעזר ניווט להתמצאות בדרכים בדיוק של 1 מ"ר. בעת תאונה או תקיפה יאתר אותך המוקד בין רגע, וישלח אליך כוחות הצלה. אם אתה בעל צי רכב, תוכל גם לתעד ולשחזר כל אינפורמציה על תנועת כלי רכבך.

איך זה עובד?

מקלט G.PS המוטמן במערכת COBRA GOLDLINE קולט גלי רדיו מהלוויינים 24 שעות ביממה. גלי הרדיו מאפשרים לנו לדעת את מיקום רכבך בדיוק של עד ל-1 מ"ר. ברגע הפריצה מופעל משדר סמוי המעביר את המידע למוקד ומשם למשטרה.

בונוסים נוספים הכלולים במערכת:
- מערכת אזעקה "קוברה גולד ליין"
- אחריות בלתי מוגבלת בזמן (כל עוד הרכב בבעלותך)
- החברה תשלם לך 20,000 ש"ח אם לא תאתר את רכבך תוך 24 שעות מרגע הפריצה.
- אופציה למכשיר דיבורית לתקשורת דו-סטרית בין הנהג למוקד.

לתאום נסיעת מבחן של שנות ה-2,000 והדגמה, צלצל מיד לטל. 03-5373102

cobra
Satellite G.P.S
מערכת מיגון ואיתור רכבים ע"י תקשורת לוויינים
לבירור פרטים נוספים: "קוברה" - רחוב יצחק שדה 18 תל-אביב. טל. 03-5373102

ארה"ב תעודד השקעות אמריקאיות בפרויקטים ישראליים-ירדניים

מאת זהר בלומנקרנץ

מנכ"ל משרד החוץ, אורי סביר, דן עם אישים בממשל ארה"ב על מימון אמריקאי לפרויקטים כלכליים משותפים לירדן וישראל, ועל עידוד חברות אמריקאיות פרטיות להשתתף בפרויקטים אלה. בהרצאה שנשא ערב החג לפני הנהלת חברי לשכת המסחר והתעשייה ישראל-אמריקה אמר ד"ר יוסי ורדי, מנהל רשות ההשקעות בצפון אמריקה ומנכ"ל משרד האנרגיה לשעבר, כי הממשל מוכן לממן פרויקטים שבהם ישקיעו אמריקאים.

כן הציג ורדי פרויקטים הכלולים בתוכנית "עמק השלום" לאזור הערבה, הנדונים עם ירדן. פרויקטים אלה, המכונים "אופציות פיתוח", כוללים בין השאר תוכניות משותפות בתחומי התשתית, החשמל, התיירות והתעשייה.

עוד אמר ורדי כי קשרי הסחר בין ישראל למדינות ערב מתנהלים היום בעיקר דרך צד שלישי, אולם הוא צופה כי מעתה יוכלו מפעלים ישראליים לשווק ולמכור ישירות לירדן. ורדי העריך כי ההשקעות המאסיוויות המשותפות עם ירדן יהיו בתחום המים, ובעיקר בבניית סכרים, התפלה ומחזור מים.

האיחוד יתרום לירדן 36.6 מיליון דולר

(ע"צ). האיחוד האירופי החליט להעניק לירדן תרומה בסך 30 מיליון אקו (36.6 מיליון דולר) למימון התוכנית לשיקום כלכלתה – כך דיווחה שלשום סוכנות הידיעות פטרה. הכסף ישמש בעיקר לפיתוח מגזרי הבריאות, החינוך וההדרכה.

כן נחתם באחרונה הסכם עם האיחוד האירופי למימון שיפור מפעלי המים בממלכה, בהיקף של 13 מיליון דולר. בנק ההשקעות האירופי יתרום לאותה מטרה יותר מ-14 מיליון דולר.

סיוע האיחוד לירדן בשנים '77–'91 הסתכם ב-200 מיליון אקו (250 מיליון דולר), 60% מהם הלוואות ו-40% תרומות.

אנשי החזית הדמוקרטית מתכננים להפגין מול לשכת ערפאת במחאה על הוראתו לעצור חברים בארגון

מאת עמירה הס
סופרת "הארץ" ברצועת עזה

כוחות הביטחון הפלשתיניים ברצועה עצרו שלשום ואתמול לפנות בוקר שבעה פעילים נוספים של החזית הדמוקרטית לשחרור פלשתין, בנוסף לארבעה שנעצרו בסוף השבוע שעבר.

לידי פעילי החזית הגיע מידע ששניים מהעצורים, אכרם אל-עז'ג וסאלם סובר, הוכו קשה בידי איש ביטחון פלשתיני, שזהותו ידועה.

חמישה מבין 11 העצורים – עימאד סאלם, אברהים אבו אל עלבה, אל ערג', סובר ואוסאמה אבורוקה נבחרו באחרונה להיות צירים בוועידת החזית שתתקיים מחר בעזה, והיו עסוקים בהכנות לקראתה.

לפני שבוע נמצאו כרוזים של "הכוכב האדום", הזרוע הצבאית של החזית הדמוקרטית, במקום שממנו נורה ירייה אל רכבו של תושב נצרים וכלי הרכב הצבאיים שליוו אותו. לדברי ג'יהאד אבו רוש, מבכירי החזית הדמוקרטית, ששב ארצה לאחר 17 שנה, כל העצורים הם פעילים פוליטיים של החזית. "אין לנו שום קשר עם פעולות 'הכוכב האדום'", אומר אבו רוש.

נציגי החזית הדמוקרטית מקיימים עתה סדרת פגישות עם נציגי ארגונים פוליטיים וחברתיים אחרים, כדי לדון במעצרים ובפעולות מחאה משותפות, הן על סגנון המעצרים האלימות שהפעילה, והן על אופי המעצרים – שהוא פוליטי, לדעת אבו רוש וחבריו, ו"מהווה פגיעה מכוונת בחופש הפעולה של ארגונים פוליטיים". בין הפעולות המתוכננות: שביתת שבת מול לשכתו של יאסר ערפאת או מול מפקדת המשטרה.

ביקור האפיפיור

שליחו של האפיפיור יוחנן פאולוס השני הודיע ליאסר ערפאת רשמית שהאפיפיור מתכנן לבקר בקרוב "בארץ הקודשה". אלמונסניור אנדרי די מונטסמרולו, שהוא שגריר הוותיקן בישראל, פגש את ערפאת בלשכתו ביום שני בערב, שלושה ימים אחרי שהוותיקן הכריז רשמית על כינון יחסים דיפלומטיים עם "העם הפלשתיני".

השניים שוחחו על המקומות הקדושים לנצרות ולאיסלאם בירושלים.

هكذا من الأصل

חושו אחים, דבר לא בוער

גם לאחר שנציגי מדינות האיסלאם החליטו כי אמברגו הנשק על בוסניה אינו תקף עוד מבחינתם, לא יצאו לבוסניה גדודים ערביים ואפילו לא רכבת אווירית של ציוד לחימה. המוסלמים הבוסנים הם אמנם אחים, אבל רחוקים, לערבים, אחים מדרגה שנייה

מאת צבי בראל

"מעבר לנהר היה בית קפה קטן. ישבנו ושתינו קפה, כותבים את שרוי הלילך הלבנים שפרחו סביבנו ואת האנשים שהיו דקורטיביים כמעט כמו הפרחים. בשולחן לידינו ישבה אשה מוסלמית שלבשה בגד משי בגבעי סגול, לילך ותכלת. ידה הארוכה, הדקה, יצאה מתוך קפלי הבגד למזוג כפית של מים קרים לספל הקפה שלה. יש כאן קפה טורקי שאת גרגריו מגישים בתוך מסננת המים הקרים ממיסים אותם. ידה נשלפה שוב מתוך הבגד כדי להרים מעט את רעלתה, לגובה שיספיק לידה האחרת לקרב את ספל הקפה אל שפתיה. כשלא שתתה, ישבה רוממת הרוח הקלילה גורמת לרעלה לרפרף על פניה. שתיקתה היתה יותר מהמקובל אצל נשים מערביות, אבל גילוי מצחה ופיה העידו שהיא לגמרי לא־מזרחית. עורה היה בהיר כעורו של כל סקנדינבי. ברחוק מה ישבו שני גברים מוסלמים על ספסל ודיברו על פוליטיקה, נוקשים בשתי אצבעות על כותרות העיתון שלפניהם. שניהם היו גבוהים, עצמותיהם בולטות, שערם כבצע הברונזה ועיניהם כחולות עמוקות: אילולא חבשו את התרבוש היו נראים כקפיטנים דנים".

אילו היתה רבקה וסט צריכה לתאר שוב את כניסתה הצבעונית לעיר סראייבו, ודאי שלא היתה מוצאת את בית הקפה או את האשה הרוממת השותה את הקפה הטורקי להנאתה. אבל תיאורה, שנכתב בשנת 1937, בספרה הנודע על מסעותיה ביוגוסלוויה "כבשה שחורה ובז אפור", יכול להסביר את אחד הפרדוקסים שחשפה המלחמה בבוסניה. כיצד קרה שרק אחרי שלוש שנים של מלחמה בין הסרבים למוסלמים נזכרו מדינות האיסלאם בשלוחה האירופית שלהן, ומשנזכרו, רק מעט מאוד הן מוכנות לעשות.

עוד בשנת 1992 כינה הביטאון "קדאיה דואליה" (בעיות בינלאומיות) – היוצא לאור בפקיסטאן ומבטא את דעותיו של ארגון האחים המוסלמים – את המוסלמים הבוסנים בשם "הפלשתינאים של אירופה". באותה שנה הגדיר העיתון "אישרק אל־אווסט" את האירועים בבוסניה "שואה".

כינויים אלה אינם מעידים על חוסר מידע או על אי־הבנת האירועים. שידורי הטלוויזיה הערביים, הפרשנויות ברדיו ועמודי המערכת של עיתוני ערב מלאים מאמרים ובתיאורים מפורטים על המתרחש. ראש ממשלת בוסניה, חאריס סילאייג'יץ', הוא אורח קבוע במהדורות החדשות של "אם.בי.סי", תחנת הטלוויזיה הערבית השוכנת בלונדון. הוא דובר ערבית משובחת שנרכשה באותן כינוס. הוא מוסלמי ובכל זאת דבריו חסר בו כדי לעורר הדהוד משלמות: הוא אינו ערבי ואינו נראה מזרחי. הוא מוסלמי אירופאי. "כמו היהודי המתגורר בשוויץ או היהודי הצרפתי", מנסה ידיד פלשתינאי להסביר לי את ההבדל. "מעמדם של מוסלמי בוסניה בעינינו דומה למעמדן של הנשים האירופאיות הנישאות לערבים ובאות להתגורר עמם בכפריהם. הן אמנם מוסלמיות, אם התאסלמו, הן מקיימות אורח חיים דומה לשלנו, אבל הן בכל זאת זרות".

> "מעמדם של מוסלמי בוסניה דומה למעמד הנשים האירופאיות הנישאות לערבים. הן אמנם מוסלמיות, אם התאסלמו, אבל הן בכל זאת זרות"

על זרותם של המוסלמים הבוסנים אפשר ללמוד, למשל, מן הפולמוס הערבי בעניין שונה לגמרי: השוק המזרח־תיכוני. לבו של הוויכוח הוא כמובן שאלת צירופה של ישראל אל הכלכלה הערבית, אבל דווקא מתוך הניתוחים האינטלקטואליים – ולא הכלכליים – עולה כי העולם המוסלמי מחולק לשניים: מדינות ערב המוסלמיות, הנושאות בתואר האצילות הרם ביותר, ומדינות מוסלמיות שאינן ערביות, כאיראן, טורקיה, פקיסטאן, העומדות במקום נמוך יותר במפת האינטגרציה הערבית. כמו פרוורת שרק בחלק מן האטומים שלהן יש שייכות לשלמות הערבית המוסלמית ובחלק שייכות לעולם אחר, ולכן אינן זכאות למלוא החסות הערבית.

הביטוי המעשי לחלוקה זו מתגלה בכתבי הפובליציסטים הערבים: "אנו טועים כאשר אנו פונים למדינות המערב ומבקשים מהן להגן על תושבי בוסניה", כתב עבד אירחמן אראשד, עיתונאי בכיר בשבועון "אל־מג'לה". "בקשה כזאת נותנת בידיהן את זכות ההחלטה מי ראוי להגנה ומי לא... איננו מבקשים שחיילים אירופאים או אמריקאים יקיזו את דמם על אדמת בוסניה, אנו מבקשים רק שהאו"ם יסיר את אמברגו הנשק כדי שהמוסלמים הבוסנים יוכלו לרכוש נשק בשוק, כדי שלא יהיה לסרבים יתרון על המוסלמים". האשמה היא, על פי אראשד, באו"ם, במדינות המערב וברוסיה, בעלת בריתם של הסרבים.

גם הודא אל־חוסייני, בלשון משתלחת הרבה יותר, לועגת לארצות הברית "המתהדרת בהיותה המעצמה הגדולה בעולם, אבל למעשה אין היא אלא מדינה פורנית שפקידיה עסוקים במשרדי הבית הלבן בחיבור השקר הגדול שיציגו לך, בוסניה". האו"ם, ובמיוחד מזכירו הכללי, המצרי הנוצרי, "עסוק עכשיו בחגיגות יובל החמישים לקיומו של הארגון. אולי יעשו גם חגיגה לכבודך, בוסניה".

מחויבותן של מדינות ערב ומדינות האיסלאם אינה מוכחת כלל. כאילו מדובר בטרגדיה חיצונית לעולם הערבי. אפילו קשריהן ההדוקים של איראן ועיראק וסוריה, והפתות הדוקים של ירדן וסעודיה, עם רוסיה, שותפתם של הסרבים, אינם מוכרים כראויים לגינוי. האינטרסים הערביים הם עניין אחר שאינו נשקל באותן אמות מידה כמו הקשר המוסלמי.

הבדל זה הוא שקבע גם את הצעדים המעשיים שמדינות ערב מוכנות לנקוט לטובת אחיהם מוסלמים רחוקים. בשבוע שעבר התכנס בג'נווה מושב של ועידת מדינות האיסלאם. נציגי המדינות יצאו משם בהחלטה שאמברגו הנשק על בוסניה אינו תקף עוד מבחינתן. חיזוק לכך הם קיבלו מהחלטת הסנאט האמריקאי להסיר את איסור מכירת הנשק.

לכאורה היה אפשר לצפות שבעקבות ההחלטה בג'נווה, גדודים ערביים או לפחות רכבת אווירית של ציוד לחימה יעשו דרכם מנמלי התעופה הערביים אל בוסניה. במקום אלה, הפעילו כמה מדינות ערב מסע התרמות אלקטרוני. ירדן קיימה יום תרומות ארוך ברדיו ובטלוויזיה שבסופו נתרמו שישה מיליוני דולרים ועוד סחורות בשווי מיליון וחצי דולר. מטוס ירדני ומטוס ישראלי יצאו יחד לבוסניה ומצלמות הטלוויזיה תיעדו את שיתוף הפעולה הישראלי הירדני אבל התעניינו פחות בחשיבות הסיוע למוסלמים הבוסניה. רק שר החוץ הבוסני סירב להשתתף בחגיגה. "אם נצטרך עוד עזרה נתקשר לשר החוץ שלכם", הודיע לפני מצלמות הטלוויזיה.

סראייבו, 1995. פליטה מוסלמית, אבל "אינה ערבייה והזהות אינה מזרחית"

תצלום: ל'אקספרס

באיחוד נסיכויות המפרץ, שאף הוא יצא ביום שידורים למען מוסלמי בוסניה, נתרמו 43 מיליון דולר. מתוכם 15 מיליון מכיסו של שר ההגנה ויורש העצר של הנסיכות, מחמד בן ראשד אל־מכתום. השידור הארוך כלל ראיונות עם תושבי בוסניה, שירים וסרטונים תיעודיים על בוסניה. לא חסרו גם תרומותיהם של ילדים שהעניקו את צעצועיהם ואפילו ילדה אחת שהציעה את סוסה האציל למכירה פומבית. הסוס תרם 41 אלף דולר.

איראן, שידה בכל פינה מוסלמית, מאזרבייג'אן דרך טורקיה ועד אלג'יר, עשתה מעשה ופתחה נציגות בסראייבו. מאה רופאים ואחיות איראנים משרתים את פצועי בוסניה וסכומי כסף רבים מועברים אל המשפחות השכולות. לירדן יש כ־2,500 חיילים בכוח האו"ם המוצב בסראייבו, אבל זה למעשה סעיף בהכנסות המדינה יותר מאשר סיוע לבוסנים. במלזיה החל מסע של תרומות כספים כדי לרכוש נשק למוסלמי בוסניה, מצרים הסתפקה בקריאה לאו"ם להסיר את האמברגו. כווית עדיין לא החליטה איזה סכום היא מוכנה לתרום. מדברים על 10 מיליון דולר. מדברית.

המוסלמים הזרים היחידים העוזרים לבוסנים הם שכירי החרב הרגילים. מוסלמים קיצוניים בוגרי אפגניסטאן שאינם מוצאים שדה קרב אחר להוכיח בו את כישוריהם. כמה מאות מהם עוסקים בהדרכה ובלחימה נגד הכופרים. בימים כתיקונם נחשבו מוסלמי בוסניה עצמם לכופרים בעיני הלוחמים האפגנים, עכשיו הם ראש החץ של החזית האיסלאמית.

האם בוסניה ניפצה את האגדה על קידמו של עולם מוסלמי מאוחד השלוח כחץ נגד כל הכופרים? טיפולו של העולם המוסלמי בבוסניה אינו שונה מהתייחסותו למדינות מוסלמיות לא־ערביות אחרות. מלזיה המוסלמית זכתה גם היא רק לגילויי אהדה, הכורדים הם בעייתה של טורקיה הלא־ערבית, למוסלמים של רוסיה שולחים עותקי קוראן ותרומות למסגדים ועל מוסלמי סין כותבים ספרים. לכאורה, התשובה חיובית. לכאורה, כי עדיין יש סוג אחד של כופרים המצליח לאחד כל פעם מחדש את הלאומנות האיסלאמית: היהודים.

הבשורה של השופטת ברק

בחירתה של השופטת אלישבע ברק לבית הדין הארצי לעבודה עשויה להגביר את כוחם המשפטי של העובדים ולהביא להתנגשות עם ההשקפה הרווחת כיום במשפטי העבודה והביטחון הסוציאלי בישראל

מאת צבי הראל

באמצע שנות ה־50 לחייה מגיעה אלישבע ברק אל כס המשפט בבית הדין הארצי לעבודה. את הקריירה האקדמאית שלה החלה כביולוגית, ורק כשקרבה לגיל 40 החליטה לעשות הסבה מקצועית וללמוד משפטים. את התמחותה עשתה בבית המשפט העליון ולאחר מכן שימשה עוזרת לנשיא בית המשפט העליון הידגנ, מאיר שמגר.

עורכי דין שהופיעו אצלה התרשמו מהסגלנות האירופית כמעט שהיתה ביחסה לצדדים. הפרופ' רות בן ישראל, מרצה לדיני עבודה באוניברסיטת תל אביב, אומרת: "תפקידה של הערכאה העליונה אינו רק ליישם את המשפט אלא אף לעצבו ולפתחו. הדברים ידועים ומקובלים בעניין שופטי בית המשפט העליון, אבל הם חשובים לא פחות ביחס לשופטי בית הדין הארצי לעבודה. בית דין זה מופקד, בתחום סמכותו הייחודי, על גיבושו ופיתוחו של משפט העבודה והביטחון הסוציאלי. זה כמה שנים אני עוקבת אחר פסקי הדין של השופטת ברק. כמה מהם הרשימו אותי ביותר בדרך ההתמודדות עם הבעיות שהועלו בהם, ביצירתיות של הפתרון שניתן בהם ובמקוריות שהם מתווים".

אם תדבק השופטת אלישבע ברק, שנבחרה באחרונה לשופטת בית הדין הארצי לעבודה, בהשקפה שעמדה ביסוד פסקי הדין שלה בעבר – יהיה בכך חיזוק לכוחם של העובדים מול מעסיקיהם. ביטוי להשקפתה נתנה השופטת כבר כשהיתה רשמת בית הדין האזורי לעבודה. לימים נבחרה לשופטת מן המניין בבית הדין האזורי לעבודה, וזכורים כמה פסקי דין שלה שנהפכו, או שהלכתם צומצמה על ידי ערכאת הערעור. לדוגמה: פסיקתה בזכות השביתה של העובדים בפרשת תאגוד בתי החולים ופסיקתה בעניין גיל הפרישה של אשה שלא היתה מאוגדת בהסכם עבודה קיבוצי. אין זו הפלגה לצפות כי עם בחירתה של השופטת ברק לבית הדין הארצי לעבודה, עשויה פסיקתה להתנגש בהשקפה המשפטית המקובלת על בית הדין הזה.

מפסקי הדין של השופטת ברק – רעייתו של אהרן ברק, שנבחר באחרונה לנשיא בית המשפט העליון – ניכר כי היא מאפשרת לצדדים להרחיב את היריעה המשפטית. כך היה בתביעתה של עורכת המוסף לשעבר של "ג'רוזלם פוסט", ג'ואנה יחיאל, שעבדה בעיתון עשרים שנה. יחיאל התפטרה ומעבידיה סירבו לשלם לה פיצויי פיטורים מוגדלים. התובעת הגישה את התפטרותה עקב נסיבות שונות שנוצרו בעיתון. ההתפטרות של יחיאל ושל שלושים עיתונאים אחרים בעיתון אירעה זמן קצר אחרי חילופי הבעלים ב"ג'רוזלם פוסט". יחיאל תבעה לקבל פיצויים מוגדלים (180%) בשל שתי עילות: האחת, שינוי בקו העיתון, בעקבות החלפת הבעלים, שפגע לדעתה בחופש הביטוי שלה; והעילה השנייה: הסכמת העיתון לשלם 180% לעובד אם יפוטר ואם התפטר.

פסק הדין של השופטת ברק היה הזדמנות נוספת לעמוד על ההבדלים בין השקפתה להשקפתם של שופטי ערכאת הערעור. אגב התביעה של יחיאל, דנה השופטת באיזון הראוי בין זכות העורך הניהולי – וזכות הבעלים המו"ל של עיתון לביטוי וחופש העיתונות והפשית – לבין זכותו של עיתונאי לביטוי וחופש לעיתונות וחפשית. השופטת דנה עוד בשאלות נכבדות אחרות. למשל, מה גבול זכותו של בעלים של עיתון להתערב בתוכן וברוחן של כתבות פרי עטם של עיתונאים העובדים אצלו. השופטת מסבירה, כי ליבון שאלות אלו דרוש כדי לברר אם זכאית התובעת לפיצויי פיטורים. יש מקרים שמעביד כי גם מי שהתפטר מעבודתו זכאי לפיצויי פיטורים: כשיש הרעה מוחשית בתנאי העבודה, או שנוצרו במקום העבודה נסיבות שבהן אין לדרוש מהעובד כי ימשיך לעבוד.

ברק קיבלה את תביעתה של יחיאל לפיצויים לפי שתי העילות. השופטת הכירה בייחודו המקצועי של העיתונאי בכל הקשור ליחסים בין עובד למעביד. בפסק הדין הגבילה השופטת את מידת כוחו של המו"ל, הבעלים של העיתון:

השופטים ברק וגולדברג. שתי גישות

"גבולה של הפרוגטיבה הניהולית, כשמדובר במו"ל של עיתון – הפרוגטיבה הזאת שלו מתגייסת במקום שזכותו של העורך לחופש העיתונות מתגדלה".

ביחס לאיזון הראוי כתבה השופטת, כי מרגע שהחליט המו"ל שלא לפטר את העורך והעיתונאים, שוב אינו חופשי להתערב בעבודתם ללא הגבלה. וכלשונה: "נראה לנו, בבחננו את האיזון הראוי, כי למו"ל של עיתון הזכות, המוגבלת על ידי חופש הביטוי שלו, לבחור לו עורך ועיתונאים כרצונו. הוא הדין באשר לפיטוריהם. זכותו לפטרם אם צורת הכתיבה שלהם, הסגנון, מידת הביקורת שלהם על רשויות השלטון, הדעות הפוליטיות שלהם וחוסר האיזון שלהם, או האיזון המטה את הכף לצד הנוגד את דעתו – אינם לרוחו. אך מרגע שהמו"ל גמר אומר שלא לפטר את העורך, אין הוא חופשי עוד להתערב בעבודתו של זה ללא הגבלה. ברי כי הוא רשאי להכתיב בקווים כלליים, הוא רשאי לבקש ממנו לדאוג שהכתבות תהיינה מאוזנות יותר, וכמובן, הוא רשאי לפטרו. אין לאפשר לו לשלול או להגביל שלא כדין את חופש העיתונות של העורך על ידי התערבות יומיומית בצורת הכתיבה ובהערות על דעות המובעות על־ידי העורך והעיתונאים".

השופטת כתבה, כי הוא יהיה שעל פי הגישה השלטת בארצות הברית ובאנגליה, יש למו"ל כר נרחב להתערב בעבודות העורך והעיתונאים, אולם הוסיפה: "גישה זו נראית לנו אנכרוניסטית כיום, כשחופש העיתונות קיבל מעמד איתן במבנה הדמוקרטיה".

"ג'רוזלם פוסט" ערער על פסק הדין והערעור התברר בהרכב זה: הנשיא מנחם גולדברג, עמיתיו השופטים סטיון אדלר ויצחק אליאסוף ושני נציגי ציבור. ערכאת ערעור זו הגיעה אף היא למסקנה שיחיאל זכאית לפיצויי פיטורים, אולם מנימוק אחר בלבד: היתה התחייבות חוזית של המעביד לשלם לעובדים שפרשו פיצויי פיטורים בשיעור 180%.

נראה, בעליל, כי השופט מנחם גולדברג, שכתב את פסק הדין, הסתייג (בין השאר) מרעותה של השופטת ברק, שכתבה על "גישה האנכרוניסטית" בדבר התערבות בעלי העיתונים. וכך כתב השופט גולדברג: "לנו נראה כי היה זה מרחיק לכת ביותר להתייחס לגישה הקיימת בשתי מדינות בארה"ב ואנגליה כאשר חופש העיתונות הוא יסוד מוצק במשפטן, ומעוגן בארצות הברית על ידי התיקון הראשון לחוקה, כבעלות גישה 'אנכרוניסטית'. מותר, כמובן, לחלוק על המצב בארץ, אך מן הראוי שלא לחלק ציונים לגישה שאינה נראית לנו".

> "מרגע שהמו"ל גמר אומר שלא לפטר את העורך, אין הוא חופשי עוד להתערב בעבודתו ללא הגבלה... הוא רשאי לבקש ממנו לדאוג שהכתבות תהיינה מאוזנות יותר, וכמובן, הוא רשאי לפטרו"

השופט גולדברג עושה הבחנה ברורה בין עיתון בבעלות פרטית לכלי תקשורת ממלכתי. הוא קובע כי עיתון, ויהיה נפוץ ככל שיהיה, אינו חייב לתת ביטוי הולם להשקפות שונות הרווחות בציבור, לעומת רשות השידור החייבת לנהוג כך מכוח החוק. הוא סבור כי בסירוב העיתון לפרסם מאמר זה או אחר של עובד, אין פגיעה בחופש הדיבור של העיתונאי. לדעת השופט, עיתונאי "שעורכו סירב לפרסם פרי עטו רשאי למצוא לו במה אחרת, או להקימה, וכל עוד הכתוב, גם אם הוא מהווה 'ביטוי חריג', אינו פוגע בשלום הציבור, הסדר הציבורי או אושיות הדמוקרטיה".

השופט גולדברג אינו מעניק לעיתונאי מעמד "ייחודי", כעמיתתו ברק. בעניין זה כתב: "לנו נראה כי לעניין הזכאות לפיצויי פיטורים, דינו של עיתונאי כדינו של כל עובד אחר, שעה שבירור השאלה אם התקיימו נסיבות ביחסי עבודה שבהן אין לדרוש מעובד כי ימשיך בעבודתו, תלויה במקצוע, בסוג העבודה ובמעמדו של העובד". במקום אחר בפסק הדין משווה השופט את העיתונאי לעורך דין ולרופא השכן שכירים בכל הקשור לקבלת פיצויי פיטורים כחוק. באותו עניין כתב השופט: "באילו נסיבות ובאילו תנאים יראו התפטרות של עיתונאי שסירבו לפרסם את כתבתו, כנסיבות המצדיקות התפטרות שפיצויי פיטורים לצדה – זה תלוי בנסיבותיו של כל מקרה. בדומה לעורך דין ולרופא השכן שכירים שהוטל עליהם לטפל בלקוח שאינו לרוחם, או שהוציאו מטיפולם לקוח שטיפלו בו".

היסוד הבולט ביותר בדבריו של השופט גולדברג בפסק הדין הזה הוא זכות הקניין המעוגנת בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. "זכותו של בעלים (פרטי) של כלי תקשורת להחליט איזה חומר להדפיס ואיזה לדחות בין כתבות 'מוזמנות' ובין כאלו המוגשות לו על ידי העיתונאים המועסקים בעיתון". עוד כתב השופט, כי כנגד זכותו של הבעלים הפרטי להחליט איזה חומר להדפיס ואיזה לדחות, "עומדת זכותו של העיתונאי שלא להיות מחויב לכתוב דברים הנוגדים את דעתו ואת מצפונו. במקרים מתאימים, עומדת לו הזכות שלא להמשיך לעבוד בעיתון 'שהפך עורו' בצורה קיצונית".

השופט ממשיך וקובע, כי רק במקרים קיצוניים קמה לעיתונאי עילה שבה יש לראות את התפטרותו כאילו פוטר, ולזכותו מפיצויי פיטורים כקבוע בחוק. השופט גולדברג מציין כי הואיל והוא ושני עמיתיו השופטים סבורים כי יחיאל זכאית לפיצויים בשל התחייבות חוזית של העיתון – אין הוא קובע אם דינו של מקרה זה כדינם של אותם מקרים קיצוניים. הוא מוסיף שחלק מהרכב השופטים היה סבור שאילולא היתה יחיאל זכאית לפיצויים בשל התחייבות חוזית, אכן היה המקרה כלול בגדר "המקרים הקיצוניים".

למותר לציין, כי אין פירוש הדבר שגם החלק האחר בהרכב השופטים (פסק הדין אינו מפרש מי מהשופטים) מסכים לכל קביעותיה של השופטת ברק, לרבות הדברים על מעמדו המיוחד של העיתונאי.

שני פסקי הדין בעניין יחיאל (בבית הדין האזורי ובית הדין הארצי) ניתנו לפני שהחריפה הביקורת על העיתונות בעניין הבעלות הצולבת בכלי התקשורת, ובייחוד לפני הדיווחים הבלעדיים על חקירת העורכים של שני העיתונים הגדולים בפרשת האזנות הסתר. קשה לשער עד כמה היתה ביקורת זו משפיעה על ערכאת הערעור בעניין יחיאל, אולם קרוב לוודאי שפרקליטיה היו מנסים לשכנע את השופטים בדבר ייחודו של העיתונאי.

בשורה עם בשר
בצלע בר

PRIME RIBS

שדרת צלעות * ספריבס בשום, דבש וג'ינג'ר * תפריט קיץ חדש ומיוחד

מבחר סוגי בשר טרי ומוצרים מתוצרת קיבוץ להב בחנות-מפעל הצמודה למסעדה.

חניה בשפע בשעות הערב והלילה.

...יאם אני לא טועה זהו אחד המקומות היחידים בארץ שמתמחה בבשר חזיר. לצורך העניין, גייסו את קיבוץ להב שמתמחה בגידול ובקר המגדל הזה, כשותפים לעסק...

...יהספריבס היו מעולות. הצלעות שקיבלתי היו כפולות באורכן ועמוסות בשר. ביקשתי את הצלעות עם שני סוגי הרוטב, רוטב השום, הדבש והג'ינג'ר היה טוב מאד... רוטב הברביקיו היה מצוין הצלעות עצמן נפלאות. הרכות שלו מבחוץ רכות מאוד, שמנות במידה הנכונה והולמת. אכלתי ללא עזרת מזלג, ומלקלקתי מהרוטב האדום-חום וליקקתי את האצבעות."

דן ססלר - זמן תל-אביב

...יהספריבס שהוגשו הגיעו במנה נדיבה, עם הרבה בשר עסיסי ועטיף על העצמות. הרוטב שבו הוגשו, רוטב דבש והבגיל, היה סמיך בדיוק במידה עם שילוב נכון של מתיקות וחריפות. צלעות החזיר הבשרניות היו טובות לא פחות, ונשאר עליהן די שומן כדי להעשיר את הטעם."

דניאל רוגב - הארץ

פיאצלע
הפיאצה
חטיפי קיץ, ספריבס ומופעי ג'אז
הכניסה חופשית

צלע בר
[redacted] קודם כל בשר
המסעדה

רח' יד חרוצים 14, תל-אביב
המסעדה: טל. 03-5373264 פתוח כל השבוע משעה 12:00 בצהריים ואילך
חנות-המפעל: טל. 03-6888759 פתוח בימים א'-ה' בשעות 10:00-22:00 יום ו' בשעות 10:00-15:00

שוטרים הרגו שני צעירים מהשטחים שניסו לגנוב מכוניות בפרדס חנה

אחד ההרוגים נורה בידי שוטר, הטוען כי הערבי כיוון אליו אקדח. השני נורה כאשר ניסה לדרוס שוטר אחר. היחידה לחקירות שוטרים חוקרת את הפרשה – "כנוהל שבשגרה"

מאת גבי זהר

שוטרי משטרת חדרה הרגו אתמול לפנות בוקר את סלאח מהדוי, בן 20, ואת מאהר קטאני, בן 24, תושבי השטחים, שלדברי השוטרים ניסו לגנוב כלי רכב בפרדס חנה. השוטר אל כהן נפצע קל בעת שאחד ההרוגים ניסה לדרוס אותו, כשביקש ממנו להזדהות. המשטרה עצרה פלסטינאי נוסף, מכפר נקה על שרקיה בשומרון, שכניסתו לישראל נאסרה.

תושב פרדס חנה הבחין אור ליום רביעי בניידת של המשמר האזרחי, ודיווח לשוטרים שישבו בה כי ניסו לגנוב את מכוניתו. שוטרי הניידת החלו לסייר באזור רחוב הדקלים בפרדס חנה, ושם הבחינו בשתי מכוניות, מסוג סובארו לאונה ומסוג מיצובישי, שבהם ישבו מהדוי וקטאני.

אחד השוטרים פנה למהדוי, שנהג במכונית הסובארו, וביקש ממנו להזדהות. מהדוי נסע לעבר השוטר אל כהן. לפני שנפגע, הספיק כהן לירות שתי יריות לעבר גלגלי המכונית, וירייה נוספת, שממנה נהרג מהדוי, תושב הכפר שוויקה בשטחים. המכונית נסעה עוד כמה מאות מטרים, והתנגשה במעקה בטון. השוטר הפצוע הועבר לבית החולים הלל יפה בחדרה.

שוטר נוסף עצר את מכונית המיצובישי החשודה, שבה ישב קטאני, ודרש ממנו להזדהות. השוטר דיווח כי קטאני שלף אקדח, ואמר לו "אני מצווה, ואני אהרוג אותך". השוטר שלף את אקדחו וירה בנהג, שנפצע אנושות, ומת מאוחר יותר מפצעיו בבית החולים הלל יפה.

המכוניות שנהגיהן נהרגו, נגנבו קודם לכן מבית בפרדס חנה. החשודים פרצו לדירה, וגנבו ממנה את מפתחות המכוניות, ואת האקדח, שבו איים נהג המיצובישי על השוטר. תושבי הבית ישנו, ולא הבחינו בפורצים.

אדם נוסף, שישב לצדו של מהדוי במכונית הסובארו, הצליח להימלט מהמכונית לכיוון פרכור. במנוסתו פרץ לדירה ברחוב השופטים בישוב, ונטל מפתחות מכונית. בעל הדירה הבחין בפורץ ומיהר למכוניתו, שחנתה ליד הבית. הוא לכד את החשוד אחרי מאבק, שנמשך כ-20 דקות, והחזיק בו עד שהגיעו שוטרים למקום.

מחקירת המשטרה עולה כי השניים שנהרגו והעצור, השתייכו לכנופייה מאזור השומרון, שגנבה כלי רכב בתחומי ישראל. המכוניות פורקו, וחלקיהן נמכרו.

ציון לשבח

מפכ"ל המשטרה, אסף חפץ, ביקר אתמול את השוטר שנפצע בבית החולים, ושיבח את פעולת השוטרים. חפץ הוסיף כי השוטרים עשו שימוש מוצדק בנשקם. לדבריו, ניגשו השוטרים בזהירות לרכב, תוך שהם מחפים איש על חברו.

חפץ אמר כי היחידה לחקירות שוטרים החלה – "כנוהל שבשגרה" – לחקור את נסיבות הירי. לדבריו, אם תאשר החקירה את ממצאי התחקיר הראשוני, תצוין פעולת השוטרים לשבח.

חפץ אמר כי מספר גניבות הרכב בישראל מגיע ל-20 אלף בשנה. מחצית מכלי הרכב אינם נמצאים, כיוון שהגנבים מפרקים אותם, וסוחרים בחלקיהם כחלקי חילוף. הוא מסר עוד כי כנופיית גונבי המכוניות ששניים מחבריה נהרגו, היתה מבוקשת זמן רב על ידי המשטרה, וכי כעת יפחתו גניבות הרכב במרכז – לפחות לזמן מה.

המפכ"ל מסר כי המשטרה מקימה עתה יחידה בת 26 שוטרים, שתעסוק במניעת גניבות רכב במרכז הארץ. לדבריו, תושבי השטחים, הגונבים מכוניות, נכנסים לישראל "בדרכים לא שגרתיות, והסגירה מוחלטת היא בלתי אפשרית". לדבריו, המשטרה תנסה לחסום גם את הדרכים, שבהן עושים הגנבים שימוש.

חפץ אמר כי בדרכו לפרדס חנה טס במסוק מעל הקו הירוק והבחין באתרים רבים בשטחים המשמשים לפירוק מכוניות. לדבריו, משתפת המשטרה פעולה עם גופים אזרחיים, ובהם חברות הביטוח, במאבק בגניבות הרכב.

חפץ אמר כי המצוקה הכלכלית, גורמת לתושבים בשטחים העוסקים בגניבת מכוניות להתמיד בעבריינותם, חרף הקשיים שמערימה עליהם המשטרה.

מפקד משטרת חיפה, תת ניצב יעקב בורובסקי אמר כי המשטרה אינה יודעת בוודאות איזה שימוש יש לכלי הרכב הגנובים. לדבריו, הם עשויים לשמש לא רק לסחר בחלקי חילוף, אלא גם למטרות חבלניות – כדוגמת פיגוע מכונית התופת בעפולה. מן המחוז הצפוני נמסר עוד כי באזור השומרון פעלו בשנים האחרונות מאות משחטות רכב, שבהם פירקו כלי רכב שנגנבו ממרכז הארץ וסחרו בחלקיהם.

חפץ אמר כי בעת האחרונה הפכו עבריינים לאלימים יותר בהיתקלויות עם המשטרה.

תקריות בודדות בדרום לבנון. ברק: המו"מ לא כובל את ידי צה"ל בגזרה

מאת איתן רבין
סופר הצבאי של הארץ

שקט יחסי נשמר בראש השנה בדרום לבנון, ולמעט כמה תקריות ירי לא דווח על אירועים חריגים.

פצצות מרגמה ואש מנשק קל נורו בגזרה המזרחית פעמיים לעבר מוצבים של צה"ל. לא היו נפגעים ולא נגרם נזק.

כמו כן דווח אתמול, כי פעילי חיזבאללה ירו אש מנשק קל לעבר מוצבי צה"ל וצד"ל בגזרה המרכזית. לא דווח על נפגעים.

חיילי צד"ל גילו כמה מוקשים בעת פעילות מבצעית באזור סג'יות, בגזרה המזרחית של אזור הביטחון בדרום לבנון. חבלנים של צד"ל הוזעקו למקום ופירקו את המוקשים.

מצה"ל נמסר, כי נמשכת הכוננות הגבוהה בדרום לבנון, מחשש לפיגועים מצד ארגון החיזבאללה ומארגונים אחרים.

מקור צבאי בפיקוד הצפון אמר, כי השקט היחסי אינו מעיד על רגיעה בדרום לבנון. לדבריו, פעילי חיזבאללה וארגונים נוספים מתכננים מדי יום פיגועים בצה"ל ובצד"ל.

(ע). בראיון לקול ישראל אמר הרמטכ"ל, אהוד ברק, כי מתחילת השנה נהרגו בלבנון 15 חיילים.

לדבריו, "זה הרבה וכואב, אבל בשנה הקודמת היו 30 חיילים הרוגים באזור הביטחון בלבנון, וחשוב שהמאבק הזה – שהשנה לא הביא לאף אזרח ישראלי הרוג – יימשך".

בתשובה לשאלה אמר הרמטכ"ל, כי תהליך השלום איננו כובל את ידי צה"ל בלבנון, עם זאת הוא הוסיף, כי "איננו פועלים בחלל ריק ואנו מתחשבים בתמונה בכלליותה". לדבריו, מכיוון שב-15 השנה האחרונה כבר נוסו בלבנון כל הדרכים לפתור את הבעיות, "הדי שהגזרה שבה אנו פועלים שם היום היא גם נכונה וגם מאוזנת, ומביאה לתוצאות הדרושות".

"מידה של אופטימיות"

ביירות (ע"ר, ע"צ). מחויבות האמריקאים לנסיגה מלאה של ישראל מרמת הגולן הביאה "מידה מסוימת של אופטימיות" לשיחות השלום במזרח התיכון. כך אמר אתמול פקיד לבנוני. הפקיד ציין כי כריסטופר התחייב לנסיגה ישראלית מלאה תוך שלוש עד ארבע שנים. לדעתו, תקופה זו "מתקבלת על הדעת".

"נראה לי כי הסורים דנים בהצהרות האמריקאיות ולא בהצהרות הישראליות", אמר המקור. להערכת המקור, סיבה נוספת לאופטימיות היא הסכמי השלום שיצרו ההסכמים הישראליים עם אש"ף וירדן. לדבריו, "זהו מצב פסיכולוגי שעשוי להיות חיובי. כל אחד חושב כעת כי הצעד הבא יהיה לכיוון סוריה ולבנון".

המקור הוסיף, כי הצהרות ישראל בקשר לסוריה וללבנון מהוות אף הן סיבה לאופטימיות, גם אם אינן תמיד חיוביות.

המקור אמר עוד, כי עמדות סוריה וישראל עדיין מרוחקות זו מזו לגבי נושאים כגון כינון אזור מפורז ברמת הגולן. לדבריו, ישראל מעוניינת באזור רחב פי ארבעה בצד הסורי מאשר בצד שלה.

"שלטונות לבנון מחפים"

דבריו של רבין על נוכחות צבאית סורית בלבנון הם חלק מקשר בינלאומי, שמטרתו להעניק את לבנון כמתנה לסוריה. כך אמר אתמול הגנרל הלבנוני המודח מישל עאון בראיון לעיתון הסעודי "אל חיאת", היוצא לאור בלונדון.

"יצחק רבין נוטל חלק בקשר בינלאומי, שנועד לחלק את לבנון בין סוריה וישראל", אמר עאון. לדבריו, השלטונות בלבנון מחפים על הקשר הבינלאומי.

עאון, היושב כיום בגלות בפאריס, עמד בראש הממשלה של אנשי צבא נוצרים, שסולק מהשלטון ב-90', בהתערבות צבאית סורית.

תצלום: דוד מזרחי

אדם בן 21 נהרג, אתמול, מטובעות הרבים, סמוך לנחל שורק, שלשום, לאחר שנפל מצוק בעת שעשה "סנפלינג". הצעיר שהוא חייל בחופשת שחרור, עמד בשגבו לצוק ועסק בהכנות לגלישה, כאשר כבד לפתע ונפל מגובה של כ-40 מטר. למקום הוזעק מסוק של חיל האוויר, שחילץ את הצעיר כשהוא פצוע קשה לבית החולים הדסה עין־כרם, שם מת מאוחר יותר מפצעיו. בתמונה: הפצוע מפונה מהמסוק במנחת בית החולים. (שלמה דרור)

רבין אימץ המלצות ועדת סדן פרט להמלצה להקים מנגנון פיקוח חיצוני

צה"ל יוותר על חלק מכושר הייצור שלו לטובת התעשיות האזרחיות

מאת שרון שדה
סופר "הארץ" לענייני ביטחון

ראש הממשלה יצחק רבין אימץ בסוף השבוע שעבר את דו"ח ועדת המומחים בראשותו של פרופ' עזרא סדן, שקבע כי מוטב שצה"ל יוותר על חלק ניכר מכושר הייצור והאחזקה שלו, ועבודות אלה יועברו בהדרגה לידי התעשיות האזרחיות. כתוצאה מכך, המליצה הוועדה, יצומצם מספר המועסקים במרכזי הייצור והאחזקה הצה"ליים ב-13% בשנתיים הקרובות. משמעות הדבר היא הקטנת מספר האזרחים עובדי צה"ל בכאלף אנשים.

עם זאת דחה רבין את אחת ההמלצות העיקריות בדו"ח אשר קבעה כי יש להקים מנגנון פיקוח חיצוני, שאינו כפוף לצה"ל או למשרד הביטחון, אשר יפעל ליישום המלצות הוועדה ובראשה תעמוד אישיות ביטחונית בכירה במעמד של עוזר שר הביטחון. רבין קבע כי אין צורך במנגנון שכזה, והסמיך את מנכ"ל משרד הביטחון דוד עברי לפסוק בנוגע לביצוען של עבודות שיקום ואחזקה המיועדות לצה"ל.

בדיון שנערך במשרד הביטחון בתחילת שבוע זה, בנוכחות הרמטכ"ל, הוחלט כי ראש מינהל הרכשה והייצור חיים אדר, יקבע בסיועו של היועץ הכלכלי למערכת הביטחון אימרי טוב אם עבודות אלה יוצאו לתחרות שבה יתמודדו מרכזי האחזקה הצה"ליים מול התעשיות האזרחיות. מי שיחלוק על החלטתו של אדר יוכל לערער עליה בפני עברי.

ועדת סדן קבעה כי תכניות ייצור של מערכות או תת מערכות נשק חדשות יבוצעו בלעדית על ידי התעשיות האזרחיות. גם השבחת מערכות ותתי מערכות קיימות יעשו במסגרת אזרחית בהסתמך על קריטריונים מסוימים, ולאחר שיוחלט אלו פעילויות השבחה יישארו בידי הצבא בשל חשיבותן המבצעית. הצבא ימשיך לבצע תחזוקה בדרג ראשוני, המכונה דרג א' ודרג ב', וכן חלק מהתחזוקה המקיפה (דרג ד'), אך אם מרכיב התחזוקה יכלול גם את השבחת המערכת היא תתוחזק מחוץ לצה"ל.

ועדת סדן גם ממליצה על דרכים למציאת ספקים אמינים לביצוע משימות ההשבחה והייצור וקביעת כלי הבקרה להקצאת הפרויקטים. כמו כן הומלץ להכין רשימה המפרטת את המשימות המתוכננות במרכזים הצה"ליים, אשר ניתן להקצותן לגופים אזרחיים, ולהציגה בפני תאגידים עסקיים המעוניינים בכך.

ועדת סדן קבעה עוד כי יש לבצע בקרה חיצונית על כושר הייצור במרכזים הצה"ליים, לצמצם את היקף כוח האדם המועסק בהם, וכן לסכם על מנגנון פיצוי תקציבי שתכליתו להשוות את העלות הריאלית של העבודה המתבצעת בצה"ל לעומת עלות העבודה בתעשיות הביטחוניות האזרחיות, במגמה לעודד הוצאת עבודות מחוץ לצבא.

בג"ץ ידון היום בעתירת פרקליטו של סגן אדרי לאפשר לו להיפגש עם מרשו

סגן אורן אדרי חשוד בגניבת נשק מצה"ל והעברתו לפעילים בימין הקיצוני

מאת משה ריינפלד

בית המשפט הגבוה לצדק אמור לדון הבוקר בעתירת פרקליטו של סגן אורן אדרי, עו"ד ציון אמיר, לאפשר לו להיפגש עם מרשו. השופט התורן בבג"ץ, גבריאל בך, העביר בערב החג את העתירה לדיון לפני שלושה שופטים.

העתירה מכוונת נגד צו שהוציא בית המשפט המחוזי בירושלים, על־פי בקשת היחידה הארצית לפשעים חמורים במטה"ר. צו זה אסר על סגן אורן אדרי, בן 23, מקרית ארבע, החשוד בגניבת ציוד של צה"ל והעברתו לימין הקיצוני, להיפגש עם עורכי דינו: ציון אמיר ונפתלי ורצברגר.

עו"ד אמיר טוען, כי עד היום לא ראה את הצו אשר נגדו עתר לבג"ץ, למרות שטילפן עשרות פעמים למשטרה. לדבריו, הצו פוגע בזכויות אזרח בסיסיות, ובכלל זה בזכותו של כל אדם לייצוג. הוא הוסיף בעתירתו, כי התנהגות המשטרה עד כה מבטלת את הבסיס שעליו נשענת טענת המדינה, כי פגישה עם עורך הדין תפגע בביטחון המדינה. עו"ד אמיר מסביר, כי המשטרה פירסמה ברבים את כל פרטי הפרשה, לרבות זהותו של סגן אדרי ודבר הארכת מעצרו.

"הצו נוגד את חוק יסוד כבוד האדם וחירותו"

עו"ד אמיר מוסיף, כי אדרי, הנחקר מאז יום ו' שעבר במגרש הרוסים בירושלים, הובהל ביום א' השבוע לחיפה לצורך הארכת מעצרו, כדי למנוע כל אפשרות שעורך דין או בן משפחה ישתתף בדיון. ואולם הדבר לא מנע מהמשטרה לדווח לעיתונאים על קיום הדיון כדי שיוכלו לסקרו.

לדעת הפרקליט, מטרתו האמיתית של הצו האוסר עליו להיפגש עם אדרי, היא לבודד את העצור לצורך חקירתו, בניגוד לכל הזכויות המוקנות מכוח חוק יסוד כבוד האדם וחירותו.

גדעון אלון מוסיף: ראש מועצת אריאל, ח"כ רון נחמן (ליכוד), טוען כי אין כל בסיס למידע שלפיו מתארגנת בשטחים מחתרת יהודית חדשה.

לדברי ח"כ נחמן, הפרסומים שלפיהם מעצרו של סגן אדרי מעיד על הקמת מחתרת אשר מטרתה לבצע פעולות נקם בערבים, הם חסרי כל יסוד, ונועדו להכשיר את דעת הקהל בארץ לביצוע תוכניתה של הממשלה לפינוי המתנחלים מחברון. לדבריו, לשם ביצוע התוכנית, "מבקשת הממשלה להכתים את שמו של כל היישוב היהודי בחברון ובקרית ארבע".

"דברי רבין – התבטאות של זקן רשע"

ח"כ נחמן תקף בחריפות את דברי ראש הממשלה, יצחק רבין, כי אין לו עניין בקיום דיאלוג עם המתנחלים. לדבריו, השתלחותו של רבין במתנחלים והפגנת שנאה כלפיהם הן "מעשה חסר תקדים בערב ראש השנה, מועד בו נהוג לפעול לאחדות העם".

"התבטאותו של רבין היא התבטאות של זקן רשע, שתהליך הסניליות משתלט עליו", אמר נחמן.

ISUZU

אין תחליף לסוסים מנצחים...

IPPON SUPER POWER

איסוזו איפון SUPER POWER
טנדר הדיזל החזק ביותר - 107 כ"ס

סופר עוצמה
עם מנוע דיזל טורבו בנפח 3,059 סמ"ק מהמתקדמים בעולם ועם 107 כ"ס – אין לו מתחרים!

סופר ביצועים
עם הספק: (סל"ד/כ"ס) 3600/107, ומומנט: (קג"מ/סל"ד) 1900/26, אתה מקבל סופר תוצאה – גמישות מירבית בנהיגה. העברת הילוכים קלה וחלקה,

תאוצת ביניים גבוהה וביצועים מעולים, גם בתנאי השטח הקשים ביותר ובעומס הרב ביותר.

סופר בשבילך
לבחירתך IPPON SUPER POWER – קבינה כפולה מנוע דיזל טורבו 3.1, הנעה 2×4 או 4×4, הגה כח, מזגן מקורי, מושבים אורטופדיים, שפע איבזור, דופן כפולה לתא המטען, ותא נוסעים סופר מרווח.

SUPER POWER	
דגם 4×2 - 90,600 ש"ח (כולל מע"מ 106,002 ש"ח)	דגם 4×4 - 99,700 ש"ח (כולל מע"מ 116,649 ש"ח)

עפ"י מחירון 94048 מתאריך 17.8.94 (לא כולל מס בולים ואביזרי רישוי).

אחריות 3 שנים 100,000 ק"מ

ISUZU - נצחון מסחרי בתנועה
מבית GM

UMI Israel

יוניברסל מוטורס ישראל בע"מ. יבואנים בלעדיים לדגמי: GM, אופל, איסוזו, סאאב. משרד ראשי - ת"א: דרך פ"ת 76. ■ אולם תצוגה רכבים מסחריים - ת"א: רח' התעשיה 6-4. טל. 03-5615999 ■ אולמי תצוגה נוספים - אשדוד: רח' המדע, טל. 08-564932 אילת: מוסך ש.ת.מ, איזור התעשיה, טל. 07-378871 אשקלון: שרותי ציור, א' תעשיה צפוני, טל. 07-750811 באר שבע: עזרא ירוחם, דרך חברון 5, טל. 07-274504 חדרה: כהן ובניו, שכונת ביאליק, טל. 06-346666 חיפה: גאמא, דרך יפו 132, טל. 04-530281 קמ"ן, ההסתדרות 153, טל. 04-727062 ירושלים: א.ג.מ. האומן 9 תלפיות. טל. 02-793829 כפר סבא: שירן שיווק, רח' טשרניחובסקי 24, טל. 09-420785 מושב מרחביה: אביב סוכנויות בע"מ, טל. 06-526481 נצרת: סרוג'י, רח' המוסכים 11, טל. 3 06-461222 נתניה: גלזר, רח' סמילנסקי 24, טל. 09-627149 עכו: מרכז הצפון, רח' הגדוד 22 14 טל. 04-915203 ראשל"צ: מוסך החוף, שרת 23 א"ת חדש, טל. 03-626625 עידן רח' פנקס 26, טל. 03-9627676 רחובות: מוסך צמר, דרך יבנה. טל. 08-361727 רמלה: מוסך אהרון לוי, אצ"ל 30 טל. 08-249497 חולון: כוכבי הרכב, רח' המלאכה 20 א.ת. טל. 5581551

פרסום:

هكذا من الأصل

"רוח אלוהית" מקננת בפושעי המלחמה

מאת אריק קרנאן

לאקספרס

הצנזורה היפאנית על ספרי היסטוריה, שהפכה פלישה ל"התקדמות" ומעשי טבח ל"התאבדויות המוניות", היא רק אחד האמצעים ששימשו את יפאן להכחשת עברה. ביום השנה להפצצת הירושימה, החל מחרתיים, יש משמעות מיוחדת למאבק הפנימי ביפאן נגד טיוח פשעיה

סאבורו יאנגה עייף אבל לא לאה. בן 82, הפרופסור החולה עדיין נחשב ביפאן סמל למאבק יחיד במינו: מאבק למען הזכות לקרוא לדברים בשמם. יאנגה, פרופסור להיסטוריה באוניברסיטת טוקיו ומחבר ספר לימוד לכיתות י', הגיש את תביעתו המשפטית הראשונה ב־1965. זו היתה תביעה נגד משרד החינוך אשר אילץ את מו"ל הספר לשנות כמה פסקות. "התיקונים הממלכתיים" חלו כמעט כולם על פשעים שעשה הצבא היפאני.

המדינה, שספרי לימוד חייבים לקבל את אישורה כדי שיילמדו בבתי הספר התיכוניים, העניקה לעצמה את הזכות לצנזר. הקימה מערכת עצמה של הכחשות הזוועות שביצעה יפאן במלחמת העולם השנייה. מבחינה לא היה העולם מוכן לקבל אף לא שמץ של בושה כזאת, אבל מדובר ביפאן המרוחקת ורוב רובם של הקורבנות היו תושבי דרום מזרח אסיה.

כיום פועלת סביב יאנגה תנועה, הליגה היפאנית לתמיכה במשפטים נגד ספרי לימוד. בליגה עובדים שלושה מקבלי שכר והיא נהנית מסיועם של כ־30 עורכי דין. היא הצליחה לגייס יותר ממיליון חתימות תמיכה. היא תובעת את ביטול הצנזורה, את הכרזה הרשמית של יפאן בפשעיה ובאחריותה למלחמה באוקיינוס השקט. ביום השנה להפצצת הירושימה, החל מחרתיים, יש משמעות מיוחדת למאבק הפנימי ביפאן נגד טיוח פשעי המלחמה שלה.

"המערכת המשפטית הגבוהה סותמת את הדיונים", אמר קוהיאי קימיג'ימה, פרופסור באוניברסיטת טוקיו ואחד מראשי התנועה. "לאחר שמונה פסקי דין, ששניים מהם הוצאו על ידי בית המשפט העליון, השופטים עדיין לא העניקו לנו ניצחון".

המשפט הראשון הוכרע ב־1970. ספר הלימוד של סאבורו יאנגה שפורסם ב־52' נקלע לצרות צנזוריאליות רק ב־57'. לתאריכים האלה יש חשיבות סמלית. הספר נכתב בתקופת הכיבוש האמריקאי, שקבע את העיקרון של ספרי לימוד עצמאיים שאינם תלויים בהיתר המדינה ושם קץ לנוהג שהיה עד 45', ולפיו נלמד בבתי הספר ספר ההיסטוריה אחד ויחיד שלא היה אלא שטיפת מוח לאומנית בוטה. לאחר עזיבת האמריקאים ושובו של ימין לאומני לשלטון נשקף איום לקיומם של ספרי לימוד בלתי תלויים.

המשפט השני ב־74' והמשפט השלישי, שעדיין תלוי ועומד בעקבות תלונה שלישית שהגיש יאנגה ב־84', ממחישים את נחישות המדינה. משיקולים מקטינים בודד יאנגה והבריח לקרוא תיגר רק על "התיקונים" הגסים השקריים ביותר. כאשר

ההיסטוריון שחשף את פרשת חטיפתן של מאות אלפי נשים, רבות מהן קוריאניות, לעבדות מינית בשירות חיילי הצבא הקיסרי כונה בוגד, "לא יפאני" או "ולד נפל של קוריאנית"

תיאר את פלישת יפאן לסין בשנות השלושים השתמש יאנגה, כמו שנעשה בכל ספרי ההיסטוריה בעולם, במונח "תוקפנות". משרד החינוך החליף אותו במלים "התקדמות צבאית". הטבח הביזיוני הנודע בננקינג ב־37', שבו טבחו היפאנים יותר מ־150 אלף אזרחים ואלפי נשים סיניות נאנסו והוצאו להורג, תואר בספר הלימוד במלים הבאות: "הצבא היפאני הרג מספר רב של סינים, אנשי צבא ואזרחים"; המיניסטריון העדיף לשנות את הנוסח וקבע: "הצבא היפאני כבש את העיר ננקינג באווירה של זעם והתרגשות יתר".

יפאן הרשמית גם הכחישה את קיומה של יחידה 731, תשלובת ענקית של מחנה ריכוז ו"מעבדה" שהוקמה במנצ'וריה ב־33' ונוהלה בידי הפרופסור אישיאי שירו. עד 45' עבדו במקום קרוב ל־300 רופאים ואנשי מדע יפאנים וביצעו באסירים סינים, קוריאנים ומונגולים ניסויים בקטריולוגיים וכימיים מזוויעים שמנגלה לא היה מתבייש בהם. מחוץ למחנה נעשו "ניסויי שטח" – הדבקה מכוונת בדבר או בטיפוס והפצת מוות בכמה ערים סיניות. אבל על פי משרד החינוך "מוקדם מדי" לדבר על הנושא באוזני תלמידים יפאנים.

במשך השנים בנתה היסטוריה רשמית זו עולם דמיוני שבו פלישה היא "התקדמות", מרד הוא "תקרית", נשים שגויסו בכוח לשמש זונות לצבא היפאני הן "נשות נוחמים", מעשי טבח הם "התאבדויות המוניות של אזרחים" והמלה "מלחמה" אסורה בשימוש.

הכחשת האמת החלה בהכרזתו של הקיסר הירוהיטו ב־15 באוגוסט 45', לאחר הפצצות הירושימה ונגסאקי: כדי להודיע על כניעה בלא תנאי של יפאן הבריז הקיסר, בלי לבטא את המלים תבוסה או מלחמה באוזני נתיניו, כי הוא "החליט לקבל את תנאי ההכרזה המשותפת של המעצמות".

המדינה והמערכת המשפטית היפאנית נשארו נאמנות לשיטה. בית המשפט העליון לא רק פסק ב־93' (בתביעתו של יאנגה מ־67') כי הצנזורה של משרד החינוך אינה עומדת בניגוד לחוקה של 46', אלא גם העניק למשרד זכות לנהל תעמולה בבתי הספר היפאניים.

בעקבות התערבות ומחאות מבחוץ, בעיקר מאז אמצע שנות השמונים, התפתחו רוכוח על טבעו של האימפריאליזם היפאני. שלטונות יפאן נאלצו אפוא להודות בתוקפנות ובכבשתם של מונחים שעד אז היו בשימוש היסטוריונים בלבד, כמו "מלחמת 15 השנים", שמה של התוקפנות הכוללת של יפאן מאז הפלישה למנצ'וריה ב־31'. המלחמה עלתה בחייהם של 2.5 מיליוני יפאנים, אבל יותר מ־20 מיליוני קורבנות, אזרחים ואנשי צבא, נהרגו בכל דרום מזרח אסיה.

חשיפת הפשעים היפאניים רק החלה הודות למלאכתם של כמה היסטוריונים אמיצים. אחד מהם הוא יושיאקי יושימי, שפירסם ספר המוכיח את תפקידו של הצבא היפאני בגורלן של מאות אלפי נשים, רבות מהן קוריאניות, שנחטפו לעבדות מינית בשירות חיילי הצבא הקיסרי. "אני בן הדור שסיים את תפקיד ארה"ב בתקופת מלחמת קוריאה", אמר יושימי, פרופסור להיסטוריה באוניברסיטת צ'ואו. "מאוחר יותר הבנתי שיפאן היא שכבשה את מרבית אסיה לפני האמריקאים ושצריך אולי להאשים גם בכך".

ב־91' הגישו שלוש נשים קוריאניות, בתמיכתם של ארגוני נשים בדרום קוריאה, תביעה לממשלת טוקיו והשמיעו את דבריהן בפומביות. נציגי השלטונות סירבו לקבל את טענותיהן. יושיאקי יושימי, שהחליט לחפש מסמכים בנושא בארכיוני הצבא, מצא במהרה כמה רשמיים של מטכ"ל כוחות הקוואנטונג, שהורו ב־38' להקים בית זונות בכל יחידה בסין. קצין מונה במיוחד לנהל את "משק הזונות". המסמכים הראשונים בנושא פורסמו ב־11 בינואר 92' בעיתון "אסהי שימבון". למחרת הודתה הממשלה בעובדות וב־17 בינואר הגיש ראש הממשלה, קיאיצ'י מיאזווה, בקשת סליחה לנשיא קוריאה. אבל לאחר מכן טענה הממשלה שהנשים היו מתנדבות. יושימי פירסם אז מסמכי ארכיונים שהעידו על הגלייתן ושעבודן. המדינה נסוגה שוב אבל המשיכה להכחיש את הכינוי "פשעי מלחמה".

אלא שהמחלוקת הוסרה: נציבות זכויות האדם של האו"ם שיגרה ועדת חקירה כדי לקבוע את האחריות היפאנית.

מאז לא פסק לצלצל הטלפון של יושימי באמצע הלילה ומכתבים שנשלחו אליו האשימו אותו כי בגד בארצו או כי הוא – העלבון העליון – "לא יפאני" או "ולד נפל של קוריאנית". "ביפאן יש מיעוט הרוצה באמת לדעת את האמת. הרוב הגדול חושש מבוכה, אדישות או מתבצרים בבורות, בעוד שמיעוט אחר מגלה איבה עזה", אמר שודי יואדה, פרופסור באוניברסיטת ריקיו. "סטודנטים רבים סירבו לכתוב עבודות בהדרכתי מאז חשפתי את אחריותם של ראשי אוניברסיטאות יפאניות בתקופת המלחמה לצד סטודנטים שהתמסרו מגויס".

ההוראות הרשמיות, החלקיות כל כך והמתפתלות "נבעו ברוב המקרים מחישובים פוליטיים", מעיד לירד קומישימה, פרופסור למדעי המדינה באוניברסיטת ריקיו. "זה התנאי להיפתחות השווקים בקוריאה ובסין וזה גם המחיר לכניסה למועצת הביטחון של האו"ם".

עם זאת, אפשר לדבר על התקדמות. ב־15 באוגוסט 93' הודה ראש הממשלה, הסוציאליסט מוריהירו הוסוקאווה, שיפאן ניהלה "מלחמה תוקפנית" שהיתה בבחינת "משגה" ועורר כך תסיסה בתוך מפלגתו, הגם שזו נחשבת נוצות. בעניין זה ב־94' הופיעה המלה "תוקפנות" בתוכניות לימוד ו־24 מיליארד ין הוקצבו להקמת מרכז חקר היסטורי של המלחמה. אבל בוסים פוליטיים מהשורה הראשונה חוזרים ומעידים, שבים ונולשים לאצור המלים התכעליהם. למשל שר המשפטים, שהסביר כי טבח ננקינג הוא "פיקציה". הוא פוטר בלחצה של סין. או ראש הממשלה לשעבר, מיציאו ווטנאבה, שהודיע בשנה שעברה כי הכיבוש היפאני של קוריאה נעשה בהסכמתה של זו. אישים פוליטיים מעטים מאוד מסרבים להשתתף בטקס גדול קולות אינם הולכים למקדש יסוקוני, בלב לבה של טוקיו, ששם נחה "רוחם האלוהית" של כל החיילים שנפלו בשירות הקיסר, לרבות פושעי המלחמה שנתלו על ידי בעלות הברית.

יש הסבורים כי המפתח להכחשה היפאנית בכל הקשור לעבירה נעוץ בנושא הקיסרות. "מתברר שהאמריקאים החליטו לשמור על כס הקיסר, האחראי מספר אחת למלחמה, ערובה לאחדות הלאומית, לא היה אפשר לגעת בעברו, ומשום כך גם היה עברה של יפאן טאבו", מסביר יושיו יאסומרו, פרופסור באוניברסיטת היטוטסובשי.

נוסף על כך, המלחמה הקרה ועלייתם של הקומוניסטים לשלטון בסין הפכו על פיהן את העדיפויות. על סדר היום לא עמדה עוד הדמוקרטיזציה של יפאן אלא הפיכתה למעוז אסיאתי נגד הגוש המזרחי. הניתה בהיקף נרחב איפשרה לגייס לתכלית זו את רב פקידי האימפריה הלאומנית. כך איפוא מונה ב־57' נובוסוקה קישי – שנידון למוות בזמנו כפושע מלחמה – לתפקיד ראש הממשלה. הוא כיהן כשר הסחר בתקופת המלחמה והיה אחראי להגלייתם של 700 אלף קוריאנים לפחות לעבודות פרך בארכיפלג היפאני.

הנטל הזה של העבר מסביר את סבלנותם של חבריו למאבק של סאבורו יאנגה. הפרופסור הזקן עדיין מצפה לפסיקה האחרונה של בית המשפט העליון. "אין לי עוד תקוות רבות מהמערכת המשפטית. אבל הודות ללחץ הגובר של דעת הקהל הבינלאומית, האמת מתקדמת אט אט. כשרואים את המערב, ההתקדמות יכולה להיראות זערורית. בשביל יפאן היא אדירה. אני נלחם זה 30 שנה נגד הישרדות השיטה שלפני המלחמה. המורשת שלה עדיין קיימת, עדיין חזקה מאוד, אבל כעת היא בעמדת התגוננות".

צילום: לאקספרס

חיילים זרים בוחנים את הירושימה לאחר נפילת הפצצה

הפגנת נשים קוריאניות שאולצו בשנות המלחמה להיות "שפחות מין", 1992. יפאן טענה שהן היו מתנדבות

האירושי נולד עם הפצצה

"אכלנו ארוחת בוקר", סיפרה ליי סי־סום, "כאשר יצאתי לגינה. היה מטוס בשמים אבל לא שמתי לב. פתאום ראיתי להבה ואחר כך הכל היה שחור. התעוררתי מתחת להריסות. הבית היה הרוס. בעלי היה פצוע בגבו, הייתי בת 27 ואם לארבעה ילדים". היא גם היתה קרובה לסוף ההריון. "יצאתי וחליתי", סיפרה בבכי. "לא רחוק משם היה מוכר מחצלות. מצאתי מחצלת שלא היתה שרופה מדי ושכבתי עליה. כך ילדתי. זו היתה שעת הצהריים, הייתי לבד. חתכתי את השליה בפי שיכולתי. לילדי קוראים האירושי. הוא בן 50. את כל חייו עבר בבתי חולים פסיכיאטריים. לא קיבלתי שום עזרה כספית מטוקיו עד 93'. היום, כשאני שומעת את המלה יפאן, אני נעשית חולה".

ליי סי־סום היא מנשכחי ההיסטוריה. כמו עשרות אלפי קוריאנים אחרים, רצה הגורל שתימצא בהירושימה כמפקדת אוכלוסיה הקולוניאליים ב־6 באוגוסט 1945 בשעה 8:15, כאשר נפלה פצצת האטום. כ־70 אלף קוריאנים בהירושימה ו־30 אלף בנגסאקי נפגעו בקרינה. 50 אלף מתו מיד. "כולם שכחו אותנו", אמרה ליי סי־סום. באמרה "אותנו" כוונתה ל־43 אלף הניצולים שחזרו לקוריאה אחרי המלחמה.

ארגון להגנת זכויותיהם הוקם בסיאול ב־67' ורק לפני שלוש שנים קיבל סכום פיצויים מממשלת טוקיו, האמור לשמש למעקב רפואי. הם דורשים טיפול רפואי חינם בדומה לקורבנות היפאנים ולקוריאנים שבחרו להישאר ביפאן לאחר המלחמה.

אבל גם גורלם של ה"היבאקושה", כפי שמכונים היפאנים ניצולי הפצצות האטומיות, לא שפר. אמנם הם נחשבים לנושאי הדגל הסמליים של התנועה הפציפיסטית ביפאן, שמ־54' היתה לתנועה המונית, אבל בדרך כלל אחרים מדברים בשמם. במשך הזמן היה הפציפיזם למעין פולקלור לאומי. מוזיאון הירושימה הוא אתר תיירים שמרבים לפקוד במדינה. כל התלמידים היפאנים מבקרים בו פעם אחת לפחות, אבל במנותק מכל התייחסות אמת למלחמה ולאחריותה של יפאן, הוא נשאר סמל. קורבנות ההפצצות נדחקו לשוליים וסבלו מאפליה ומהתעלמות.

בעיקר מיד לאחר המלחמה, לא יכלו ההיבאקושה להינשא או למצוא עבודה. הצלקות הרתיעו וכך גם מחלותיהם. בתקופה ההיא, כאשר רוב הנישואים היו עדיין נישואי שידוך, לא יכלו הניצולים בהירושימה, ובעיקר הנשים, למצוא בן זוג. הפחד מפני מוטציות גנטיות, הגם שהיה חסר יסוד, היה מנוסח שאין לעבור. היו נשים שירדו לרחוב כדי להתפרנס. קורבנות אחרים ברחו לערים רחוקות. עד היום נותרו נפגעי הקרינה וצאצאיהם בשוליים. בין עשרות אלפים ל־15 אלף מהם בורחים מפקידי מרשם התושבים ואינם מופיעים בסטטיסטיקה הרשמית.

רק ב־57' החליט הפרלמנט לחלק להיבאקושה פנקסים רפואיים, שהבטיחו להם טיפול ומעקב רפואי חינם. בנובמבר 94' הודה הפרלמנט ב"אחריות המדינה לבוא לעזרת קורבנות של נזקים בעלי אופי מיוחד". כל ניצול קיבל צ'ק פיצויים בסך 100 אלף ין – כ־3,000 שקלים.

רגע של חירות לילד משועבד

רציחתו של הילד הפקיסטאני, שנמכר ליצרן שטיחים וחולץ משעבודו, עודנה אפופה ערפל. בין ההאשמות והשמועות בפרשה נטען, כי מי שהיה סמל המאבק נגד עבודת ילדים, בעצם לא היה ילד

מאת שנטל דה רודר

נובל אובזרווטור

אסאנולה חאן בכה מעל גוויית הילד שנטמן באדמה. היה זה במורידקה, כפר מבודד במחוז פנג'אב ובו תעלות ביוב פתוחות העולות על גדותיהן צואה ואשפה. איקבל מסיח נהרג ב־16 באפריל, נוקב בכדורי רובה ציד. הוא היה אז בן 12. עוד לא מלאו לו ארבע שנים כאשר מכרה אותו אמו ליצרן שטיחים בעיירה תמורת מלווה של קומץ רופיות שאיפשר לה להשיא את בנה הבכור. במשך שעות רבות, גבו כפוף, משתעל בשל אבק האריגים שנדד לפיו, ארג הפעוט בידיו הקטנות כדי לפרוע את החוב, שהריבית הגבוהה הבטיחה כי לא ייפרע לעולם.

שעבוד חובות, זן מקומי של העבדות, הוא מסורת מוצקה בחברה הפיאודלית של פקיסטאן אף כי הוצא אל מחוץ לחוק ב־1992. באותן עקרוני החוק גם אוסר עבודת ילדים בני פחות מ־14. אבל החוק נשאר אות מתה ליותר משבעה מיליוני ילדים פקיסטאנים. אסאנולה חאן, לוחם ותיק במאבקי איגודים מקצועיים, העומד בראש חזית השחרור של עבודות כפייה BLLF, לחם כדי שהחוקים האלה יתקבלו. עכשיו הוא נאבק למען יישומם.

בעת מסע הסברה על החוק המבטל את עבודת הכפייה פגש אסאנולה חאן את איקבל מסיח. הארג הקטן, בן 10, עזב כמהרה את מקום עבודתו כדי ללכת עם האיש שהזמין אותו להתגונן בלאהור, במשרדי הארגון. שם למד איקבל קרוא וכתוב, ובזכות האינטליגנציה שלו הדביק במהירות את הלימודים שחסרו לו. איקבל הביישן התגלה כנואם מבריק בהפגנות.

כדי לשים קץ לניצול הילדים רצה אסאנולה חאן להפעיל את המנוף היחיד שליצואני השטיחים ורביהכות אין שום השפעה עליו: דעת הקהל הבינלאומית. במערב התחילו להחרים מוצרים בייצור ילדים. בדרום אסיה נחרדו ממשלות. מאות מיליוני דולרים עמדו על הכף.

ב־94' לקח עמו אסאנולה חאן את איקבל לשטוקהולם, לוועידה בינלאומית לענייני עבודה. משם נסע הילד לארה"ב. בדצמבר קיבל איקבל בבוסטון את פרס ריבוק לנוער בפעולה, צ'ק של עשרת אלפים דולר שנועד לחינוכו. אוניברסיטת ברנדייס הציעה לו מלגה. איקבל היה משוכנע שימשש את חלומו הבלתי אפשרי: הוא יהיה עורך דין מהולל.

כאשר נקבר איקבל וחלומותיו, האשים אסאנולה חאן את "מאפיית השטיחים" כי עמדה מאחורי הרצח. בפקיסטאן שחיתות המשטרה היא נורמה והדו"ח הקצר שפירסמו כוחות הסדר המקומיים הוא שיא של פארסה מקאברית: איקבל, שהיה מלווה בשניים מבני דודו, נרצח – נאמר בדו"ח – על ידי פועל חקלאי ושמו אשרף, שהילדים הפתיעו אותו כאשר בעל אתון. פריאס, הנער המבוגר יותר, השמיע הערה מעליבה ואשרף – כך הדו"ח – תפס רובה, ירה וברח.

אבל בגרסה המשטרתית נשכח פרט אחד. הילדים רכבו כולם על זוג אופניים. איקבל היה היחיד שנפגע כיוון שישב מלפנים, מול הרוצח. אך איקבל ספג כמאה כדורים שניקבו את כל גבו וחלק מבטנו הימני. פניו, החזה והבטן נשארו שלמים. אם כאן הרובה מול פניו, כיצד נפצע מבעד מותו בצד גופו הגבוה?

לדברי השוטרים, נכתב הדו"ח על סמך תצהירים של שני בני הדודים: פריאס (21) וליאקאט (13). תושבי מורידקה אבחו ששמעו את השניים מספרים על אשרף והאתון למחרת הרצח. פריאס וליאקאט נעלמו למחרת קבורתו של איקבל. זמן קצר לאחר מכן הגיעו לקמפוס החירות, בבניין השייך ל־BLLF ובו מצאו מקלט. ב־28 באפריל, מלווים בפעילי הארגון, באו השניים להעיד בבית המשפט המחוזי. הפעם הם מסרו גירסה שונה לגמרי.

היתה זו שעת ערב השלושה שוו בקלי קלות. הם לא ראו ולא שמעו דבר לפני היריות שהרגו את איקבל ופצעו קלות את פריאס. שום אשרף ושום אתון ושום משכב בהמה לנגד עיניהם, שום חילופי עלבונות וכלל לא החלפו מלים עם איש. רק יריות באפלה. במשטרה לא מצא לנכון איש לשאול אותם שאלה כלשהי. בנוגע לדו"ח המשטרה שחתמו עליו בטביעת אצבעותיהם, השוטרים ביקשו מהם לחתום על נייר ריק. השופט לא התלבט רבות. הוא פסק ששני העדים עברו שטיפת מוח בידי חברי BLLF.

מה עוד שהמשטרה עצרה את הרוצח והוא הודה בכל. האתון המסכנה, חילופי הדברים, הירי. דו"ח בחתימת גוף בלתי תלוי, HRCP, נציבות זכויות האדם בפקיסטאן, מאשש את טענות משטרה ובו בזמן מזכה את הבוסים הגדולים של השטיחים – ראשי ההתאחדות הפקיסטאנית של יצואני השטיחים, PCMEA. חוקרי הנציבות דיברו עם כל המשתתפים בדרמה פרט לשני העדים המרכזיים, שה־BLLF לא התירה להם לראות.

היחסים בין אסאנולה חאן, בעל הנטיות המרקסיסטיות והרקע הפועלי, ובין אסמה ג'הנגיר, נשיאת הנציבות, הגברת הגדולה של השמאל האופנתי המקומי – אינם טובים. ג'הנגיר אמנם ידועה כלוחמת בפונדמנטליזם, אבל אסאנולה חאן יצא בהאשמות כי במפעלי הטקסטיל של בעלה מנצלים ילדים והיא תבעה אותו.

בקמפוס החירות, הנסתר בקפידה על ידי נאמני אסאנולה חאן, יושבים במאור מעט 13 מבני משפחתו של איקבל מסיח. שכן, מאז 29 באפריל באו 11 קרובי משפחה של הילד והצטרפו לשני עדי הראייה. כולם חוזרים בהם עכשיו מעדויותיהם הראשונות. פריאס, צעיר ביישן בעל שפם עבות, מסביר את השינוי: "אחרי הרצח קצין משטרה אמר לי שאם לא אחזור על מה שאמר, יהרגו גם אותי. שאלתי למה אני צריך לספר את הסיפור הזה שאינו נכון. הוא אמר לי לא לנסות להבין, שהם צודקים ואנחנו טועים".

"המשטרה ואקי חוסיין, הבוס של אשרף, באו אלי הביתה כדי לאיים עלי", אומרת אמו של איקבל. "הם איימו שיהרגו עוד אחד מבני אם לא אומר מה שהם אומרים". האם, איניאט, בת 52, היא אשה צנומה שמבטה עז, ראשה מכוסה בצעיף כותנה ועל צווארה צלב. משפחת מסיח שייכת למיעוט הנוצרי בפקיסטאן. הנוצרים הם צאצאי קסטת "הטמאים" ההודית שהתנצרו, ואף כי האיסלאם דוחה את שיטת הקסטות, הם נמצאים במקרים רבים בתחתית הסולם החברתי.

לבני משפחת מסיח בוודאי אין מה להרוויח מקפיצה על סירת BLLF העושה את דרכה בסערה שהתעוררה בעקבות רצח איקבל. זה שבועות הם חיים באוויר מחניק במחסן בקמפוס החירות. מאוורר קטן אינו מפיג את החום – 40 מעלות – של קיץ מעיק ולח בלאהור. על קיר בטון קישוט יחיד: דגל אדום שעליו מעגל צהוב ובתוכו אגרוף קמוץ. איניאט, האם, מתחה את עיניה כדי לדבר על סעיף, אביו של איקבל, שהוא חיה בנפרד ממנו שנים רבות. סעיף עזב עם בתה הבכורה של איניאט, שנולדה בנישואים קודמים. הוא התאסלם כדי לשאת את בתו החורגת. לאחר מות איקבל בחר סעיף לדבוק בגרסת המשטרה. "הוא מכר את עצמו בשביל כסף", צעקה איניאט.

מיד לאחר הרצח הבטיחה בנזיר בוטו, ראש הממשלה, כי הממשלה תעניק למשפחה 200 אלף רופיות (כ־19 אלף שקל). עשרת אלפי הדולרים של פרס ריבוק, לעומת זאת, נעלמו: איש מבני המשפחה אינו יודע מה עלה בגורלם. סעיף מסיח, בן 42, מאשים את אסאנולה חאן כי גנב את הכסף. הוא, הבנאי האנאלפבית, קיים מסיבת עיתונאים בלאהור כדי לומר זאת. הוא אמר כי רעיון זה עלה בראשו מעצמו, כי מכר חפצים מביתו כדי לממן את האירוע וכי "ידידיו המשכילים" סייעו לו לארגנו. אילו ידידים? הוא התחמק מהשאלה.

איקבל, שהיה מלווה בבני דודו, נרצח – נאמר בדו"ח המשטרה – על ידי פועל חקלאי, שהילדים הפתיעו אותו כאשר בעל אתון. אבל הגרסה הרשמית מתעלמת מפרט חשוב

באותה מסיבת עיתונאים שיגר סעיף שורה של טילים למתנה BLLF. הפצצה העיקרית שלו היתה שבנו לא היה בן 12 במותו אלא בן 19. הוא שלף תעודת סבילה של איקבל אלפונס מסיח שנולד ב־4 באפריל 1976. איקבל היה נגס ואסאנולה חאן הוא נוכל שניצל את תמימותם של אנשי המערב להוציא מהם כספים ואת הזרות לפלא הקטן הזה שהיטיב כל כך לדבר על סבלות הילדים בפקיסטאן.

בפקיסטאן המשחק הפוליטי אינו אלא מבוך רצוף שקרים, מלבדות ושמועות, אבל קשה להתעלם מהקשר הנוגע לגילו האמיתי של איקבל. האב סעיף הוא גבר גבוה מאוד. אולם סרדר אדיז, דודו של איקבל, גובהו 1.29 מטר.

"כשפעם הראשונה ראיתי את איקבל ב־92'", סיפרה חלידה אחמר, הממונה על זכויות הילדים, תורם חשוב ל־BLLF, "מעולם לא חשבתי אז שהוא בן תשע. לי היה ברור שהוא ילד הסובל מבעיות צמיחה. בשלוש השנים שהכרתי אותו לא גדל בסנטימטר אחד. אבל יהיה אשר יהיה גילו של איקבל", הוסיפה, "אין זה פוגם באצילות המטרה שאסאנולה חאן מקדיש את עצמו למענה זה כ־30 שנה. עם זאת, שבתי והזהרתי אותו מצורות ההתבטאות הבוטה שלו נגד הממשלה, מנוחנו לפרוץ היישר קירטה. הוא מקים לו כך בפקיסטאן אויבים רבים".

האמנם, אויביו של אסאנולה חאן מונים לגיון, בעיקר בקרב חבריו לשעבר. הוא קסמם נגדו רבים מבנגנ'ו שסירב להתחלק עמם בכוח ובהטבותיו. ביניהם ידוע לשמצה הרופא אישלאם חאן. הוא שולף צילומים, תרשימים וגזרי עיתונות כדי לתאר את אסאנולה כתאב בצע, בעל ארבסיה לנשים ולכוח. אך לפתע פתאום נוטש הרופא כל תרמית של רציונליות: "אסאנולה זקוק להרג אדם פעם בשנה", הוא קובע. "אומרים ששבוע לפני הרצח הוא נפגש עם אשרף הרוצח בכלי רכב של BLLF. השאלה היא אם בשביל אסאנולה איקבל היה שווה יותר חי או מת".

העיתונות בפקיסטאן, התוקפת דרך קבע את אסאנולה חאן, כבר רומזת כי הוא האיש שהזמין את רצח איקבל.

איקבל מסיח. יריות באפלה קברו את חלומותיו

כיום גם מושמעות נגד אסאנולה חאן האשמות רשמיות בבגידה במדינה. הודו קנתה אותו, כך הטענה, והוא בנה מסע השמצה נגד תעשיית השטיחים הלאומית כדי לאפשר לאריגים ההודים לנצל את ההזדמנות של שוק זה ללא כל תחרות. האשמה כזאת עשויה לעלות במאסר עולם לפריאב אומר. עיתונאי ששיתף פעולה עם BLLF בפרט על עבודת הילדים, הוא מאשם ב"חתרנות".

אילו השטיחים מנצחים לאורך כל הדרך. לאחר רצח איקבל וההתרגשות שעורר בעולם כולו, התירו ראשי ההתאחדות הפקיסטאנית של יצואני השטיחים כל רסן והיכרו על "מזימה יהודית־הודית" נגד התעשייה המדינה. בלחץ מפקידי לוחצים הבוסים הגדולים על הממשלה לפעול במהירות האפשרית נגד הבוגדים ונראה כי מצאו אוזן קשבת.

שחצנותם של הסוחרים העשירים של ההתאחדות אינה יודעת עוד שום גבול. עוד לפני חודשים ספורים ניסו להפגין רצון טוב באמצעות תוכנית שיתוף פעולה עם ארגון העבודה הבינלאומי. היום הם מכחישים ללא כחל ושרק את קיומם של עבודת ילדים ושעבוד חובות. הבעיה פשוט התנדפה כבמטה קסם. כדי להחדיר לעולם את המציאות החברתית הזו, אמורים כמה חברים בהתאחדות לצאת למסע הסברה באירופה ובארה"ב.

בבית הסוהר שהוא כלוא בו ליד מורידקה הגיע אשרף, הרוצח המשוער, כבול באזיקים לשיחה בלשכתו של מנהל הכלא. שערו צבוע בחנה, שתום עין ופניו מצולקות, הוא נראה כמשלים עם גורלו. התיישב במאמץ על האדמה כדי לענות על שאלות העיתונאית הצרפתית. אשרף מכונה הרו, כלשון הרואין. הבוס הקודם שלו דחף אותו להשתמש בסם. האחים חוסיין, שני בעלי קרקעות בסביבת מורידקה, קיבלו אותו לעבודה כמה שבועות לפני הרצח, אף כי ידעו על בעיית הסמים שלו. יתר על כן, הם עזרו לו למצוא הרואין ושיכנעו אותו גם להשתמש באופיום המזיק פחות לבריאותו. דאגה כזאת למצב העובדים נדירה בפקיסטאן.

כדי לבלוע את האופיום שלו עזב אשרף את השדות שהשקה והלך למשק עצמו, סיפר. שם היה לבדו. הרובה של עלי חוסיין נמצא תמיד בפינת המטבח. ב־16 באפריל, בערב, תפס אשרף את הנשק שהשתמש בה כדי להתגונן מפני חיות פרא. כיוון שלא בבא אותה לקח את הרובה, בלי לבקש רשות. הוא יצא עם רדת הלילה כדי לקחת את האתונה שהאחים הביאו לו לשדות כל ערב בין שמונה לתשע. כאשר חיכה לאתונה ראה את האתון. יותר משנה וחצי לא קיים יחסי מין. "גמרתי עם האתון והתלבשתי כאשר שמעתי מישהו בא. לא ראיתי מי בא. יריתי מיד כדי להפחיד. ראיתי גופה שנופלת על הארץ, ברחתי מיד בלי לומר כלום. שכחתי את הרובה במשק ועזבתי באוטובוס. לא דיברתי עם אף אחד".

אם אכן דבריו נכונים והוא לא פגש איש ולא דיבר עם איש, כיצד ידוע הסיפור על אשרף והאתון? "אני סיפרתי אותו למשטרה כאשר עצרו אותי". אשרף נעצר שבוע לאחר הרצח. אבל בדו"ח הראשון של המשטרה, שנכתב בליל הרצח, תואר בפירוט סיפור האתון. ואיך יכול היה אשרף שעמד מול שלושת הצעירים לפגוע בגבו של איקבל?

מיהו אשרף? אדם מתוך וקורבן סביבו? רוצח שכיר? או איש קש המסכים לשאת באשמה למען אדם אחר? האם תיוודע אי־פעם האמת מי הרג את איקבל ומדוע?

1
338
315+
53

המשטרה: החשוד ברצח בחשיאן עמד לצאת לחו"ל

אמנון בחשיאן נרצח לפני כחודש בפתח מסעדתו בת"א. החשוד ברצח הוא קרוב משפחה של ג'ו גרציאני, שהיה מסוכסך עם הנרצח

מאת משה מובאל

תושב בת ים בן 36, שחזר לארץ לפני כחודשיים משהות בארה"ב, שם ריצה מאסר של שש שנים בגין עבירות סמים, נעצר ביום שני שעבר בחשד כי רצח את המסעדן אמנון בחשיאן. בחשיאן נרצח לפני כחודש בפתח המסעדה שבבעלותו ברחוב אבן גבירול בתל אביב.

החשוד, שנעצר בבית הוריו בבת ים, תכנן לעזוב את הארץ. המשטרה חושדת כי הוא ביצע את הרצח בשליחותו של ישראלי אחר, ג'ו גרציאני, קרוב משפחתו. גרציאני היה בעבר שותפו של בחשיאן, השניים היו מסוכסכים.

באמצעות פרקליטו, עו"ד דוד יפתח, הכחיש החשוד את החשד המיוחס לו בבית משפט השלום בתל אביב. אתמול האריך בית המשפט את מעצרו בשבעה ימים ואסר לפרסם את שמו ותמונתו, שכן המשטרה מתכוונת לערוך לו מסדר זיהוי.

בחשיאן נרצח ב־10 באוגוסט בפתח מסעדתו "מפגש שאול" ב־23:35 בערך. כשבמסעדה היו סועדים רבים הגיע לפתע אלמוני, חבוש בכובע מצחייה ומרכיב משקפי ראייה כהים, התקרב בקור רוח לבחשיאן, ומטווח של כמטר ירה בראשו שלושה כדורים.

היורה נמלט במכונית שהמתינה לו בקרבת מקום. בחשיאן הועבר לבית החולים, וכעבור זמן קצר מת מפצעיו.

בעולם הפשע בישראל הוכר בחשיאן כעבריין "כבד" וכראש המאפיה הישראלית בניו יורק, שהיתה מטרה לחקירות המשטרה במשך שנים. לפני כחצי שנה נרצח מאיר סולטן, גם הוא עבריין, וכשנה וחודשיים לפני כן נרצח יחזקאל אסלן. כל השלושה נורו באופן דומה.

כמה שעות לאחר הרצח מצאה המשטרה את הכובע והבגדים ששימשו את הרוצח, אך הרוצח הצליח להמלט. חוקרי צוות החקירה במפלג התשאול ביחידה המרכזית, בפיקודו של רפ"ק רחמים כהן, הצליחו להרכיב כמה עדי ראייה לרצח, וכמו חייל. בעזרת תיאורים הצליחה המשטרה לשרטט קלסתרון, שהופץ כעבור שבוע.

חוקרי המשטרה העריכו, על פי שיטת הרצח, כי את בחשיאן רצח רוצח מקצועי, שכיר חרב שנשכר למשימה זו. במשטרה העריכו אז כי מי שרצח את בחשיאן רצח גם את סולטן, בגלל הדמיון באופן ביצוע שני מעשי הרצח.

זמן קצר לאחר ביצוע הרצח התחילו בלשי היחידה המרכזית במשטרת תל אביב לעקוב אחר החשוד ברצח, לאחר שנמצא כי הוא בא לארץ זמן קצר לפני הרצח. במשטרה ידעו על הסכסוך המתמשך בין קרוב משפחתו של החשוד, ג'ו גרציאני, לבין בחשיאן. החוקרים הסתמכו גם על מידע שהגיע מהאף־בי־איי.

על פי המידע שיש בידי המשטרה, נורה ג'ו גרציאני בשעה שישב במסעדה בלוס אנג'לס בחברת בחשיאן, על ידי אחיינו של בחשיאן, איציק הרוש. גרציאני הבחין בבחשיאן מביט את המציצית שבידו כמה שניות לפני הירי לעברו, וחשד כי הכוונה היא סימן לביצוע הירי. גרציאני נפצע כתוצאה מהירי.

בחשיאן ביקר את גרציאני הפצוע בבית החולים ודאג לטפל בו עד שהחלים. במשטרה חושדים כי גרציאני החליט להעיד נגד בחשיאן. בחשיאן, כדי לקנות את שתיקתו, קנה לגרציאני דירה בבת ים והבטיח לתת לו 300 אלף דולר. יצוין כי בחשיאן רכש בעבור גרציאני את הדירה בבת ים שם מתגוררים הוריו של החשוד ברצח. במשטרה חושדים כי גרציאני החליט לרצוח את בחשיאן, בין היתר בגלל שלא קיבל ממנו את 300 אלף הדולרים המובטחים.

בעקבות המידע פתחה המשטרה בחקירה סמויה נגד החשוד, במסגרתה בוצעו אחריו מעקבים והאזנה לקו הטלפון בבית הוריו בבת ים, שם שהה מאז חזר לארץ.

עם מעצרו נשאל החשוד על קשריו עם בחשיאן וגרציאני ועל המקורות למימון הדירה בבת ים. החשוד שיתף בשלב זה פעולה עם חוקריו, אך כאשר נאמר לו כי הוא חשוד ברצח בחשיאן הפסיק החשוד להשיב לשאלות החוקרים, וטען כי הוא חף מפשע.

המשטרה מבססת את החשדות נגד החשוד על עדויות עדי הראייה, בין היתר בגלל צורת הליכתו, הקעקע על זרועו ומשקפי הראייה שהוא מרכיב. המשטרה טוענת כי פניו של החשוד מתאימים לקלסתרון ששורטט על פי תיאורי עדי הראייה.

חוקר המשטרה רס"מ רוני יוסף הגיש אתמול לבית המשפט שלושה קלסרים גדושים בחומר חקירה חסוי. הוא ביקש להאריך את מעצר החשוד ב־15 ימים, בין היתר כדי לבצע מסדר זיהוי.

רס"מ יוסף אמר בבית המשפט כי בשלב החקירה יש בידי המשטרה אין די כדי להגיש כתב אישום נגד החשוד, אך לדבריו קיים יותר מחשד סביר לכאורה נגדו. עו"ד יפתח, פרקליטו של החשוד, טען כי אין בידי המשטרה ראיות של ממש נגד מרשו. לטענתו, מקורות במשטרה טענו לאחר הרצח כי ביצע אותו רוצח מקצועי, "אז איך זה שהרוצח המקצועי הזה לא הכין אליבי ולא ניסה להימלט? לא הגיוני שרוצח מקצועי כזה יישב בבית וימתין עד שהמשטרה תגיע לעצרו". עו"ד יפתח ביקש לשחרר את מרשו.

"ראיות קלושות"

השופט ג'ורג' קרא קבע כי הראיות שבידי המשטרה קלושות, אך לדבריו הוא התרשם כי קיים חשד סביר נגד העציר וכי קיים גם חשש לשיבוש חקירה. "בהתחשב בעובדה שיש בידי המשטרה חשדות בלבד, ראוי שהחקירה תהיה תחת עינו הפקוחה של בית המשפט", אמר השופט קרא והורה להאריך את מעצרו של החשוד בשבעה ימים בלבד.

תצלום: אלברטו דנקברג

אמבולנסים באזור בית הספר שבו פרצה המהומה בכפר אל־סייד. התושבים הגיעו בלי רכב, יידו אבנים וירו באוויר

15 פצועים, ביניהם ח"כ א־סאנא, במהומה אלימה בכפר הבדווי אל־סייד

מאת אמנון יוסף

15 בני אדם נפצעו אתמול בהמהומה שפרצה בישוב אל־סייד, ליד הישוב הודה, על כביש עד־באר שבע. בין הפצועים גם ח"כ טאלב א־סאנא (מד"ע), שוטרים ועיתונאים.

המהומה פרצה לאחר שמנהל מחוז הדרום במשרד החינוך, עמרם מליץ, דחה את דרישת ועד ההורים המרכזי של בית הספר אל־סייד, להדיח את מנהל בית הספר, יוסף אבו־עאידה, שאינו תושב הכפר. אבו־עאידה מכהן בתפקידו למעלה מ־12 שנה.

בעקבות דחיית הבקשה החליט ועד הורי בית הספר – ש־800 מתלמידיו הם בני שבט אל־סייד – להשבית את פתיחת הלימודים.

ואולם, הורים של כ־150 תלמידים משבט אלאסם התומך במנהל, החליטו לא להשתתף בשביתה ולשלוח את בניהם ללימודים.

בתחילת השבוע התריעה המשטרה על המתיחות בין שני השבטים. הורים מבני שבט אל־סייד יידו אבנים לעבר בית הספר וניסו למנוע את כניסתם של תלמידי שבט אלאסם.

ביום שלישי חסמו התלמידים את הכביש המוביל לבית הספר, והבעירו צמיגים. למקום הגיעו שוטרים ואנשי כיבוי אש, ופינו את המפגינים. כמה תלמידים, בעזרת הוריהם, ניסו להשתלט על משרדו של המנהל ולהוציא ממנו בכוח, אך נהדפו.

אתמול בבוקר שוב התריעו המהומות, ופרצה הפגנה אלימה, שבה השתתפו כ־500 איש, בני שני השבטים. כוחות משטרה, בפיקודו של מפקד מרחב הנגב, תנ"ך יוסף אבני, הגיעו למקום וניסו להרגיע את הרוחות.

בעת המהומות נפצע מאבן קצין משטרה, ונפגע מידויי אבן קצין משטרה, ופונה לבית החולים סורוקה בבאר־שבע, לקבלת טיפול. קצין אחר נפצע מאבן בראשו, וקיבל טיפול במקום.

ח"כ טאלב א־סאנא, שהגיע למקום על מנת לעזור בהרגעת הרוחות, נפגע קלות בראשו מאבן, וקיבל טיפול במקום.

עשרה תושבים, משני השבטים, נפצעו מידויי האבנים. כמה מהם קיבלו טיפול רפואי במקום, ואחרים הועברו לבית החולים סורוקה.

למקום הוחשו כוחות משטרה נוספים וניסו לפזר את המפגינים בעזרת גז מדמיע, אך רק כעבור כמה שעות פחתה המהומה. המשטרה עצרה שבעה גברים משני השבטים.

תנ"ך אבני הביע אתמול הערכה רבה לפעילות השוטרים בעת ההתפרעויות בכפר. אבני ציין, כי השוטרים גילו איפוק בטיפול בהמהומות, ועל ידי כך מנעו פגיעות חמורות יותר בנפש וברכוש.

אבני מסר, כי החליט להציב כוחות גדולים של משטרה במקום, כדי למנוע התפרצות מחודשת.

"המנהל נכשל בתפקידו"

יו"ר ועד ההורים, ראמדן אל־סייד, אמר אתמול בתום האירועים, כי התריע בפני בכירים במשרד החינוך על אפשרות של התפרצות אלימה מצד ההורים, אם בקשתם לפטר את מנהל בית הספר לא תיענה בחיוב.

לדבריו, "בקשתנו היתה אחת ויחידה – לפטר את מנהל בית הספר שנכשל בתפקידו". לטענת יו"ר ועד ההורים, בגלל תפקודו הלקוי של המנהל, רמת ההישגים של תלמידי בית הספר ירודה.

יו"ר הוועד הוסיף, כי ביהמ"ס יהיה סגור עד למציאת פתרון לבעיה. וכי הוא דורש שתלמידי שבט אלאסם שלמדו בזמן השביתה יסולקו לאלתר מבית הספר.

אנשי המגזר בישובים ראשונים של נכבדים בדרום מתכנן להביא לסולחה בין השבטים השכנים. לדברי הנכבדים, תהליך של השכנת שלום בין הצדדים יכול להימשך שבועות אחדים.

ביהמ"ש העליון התיר לבת 14 הרה להינשא לבן 24

מאת משה ריינפלד

בית המשפט העליון התיר בערב החג לאליהו אנגל, בן 24, מטבריה, לשאת לאשה את חברתו, רותם וולוטסקי, בת 14, שהיא בחודש השביעי להריונה. בכך קיבלו נשיא בית המשפט העליון, מאיר שמגר, והשופטים אליעזר גולדברג ויעקב קדמי את ערעורם של השניים על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת שאסר לפני כחודש על נישואיהם. נימוקי השופטים לקבלת הערעור יפורסמו במועד אחר.

פסק הדין של בית המשפט המחוזי ניתן על סמך חוות דעת של עובדת סוציאלית כי הנישואים נדונו לכישלון, בעיקר בגלל פער הגילים בין הגבר לנערה ובגלל הרקע הסוציו־אקונומי שלהם. אולם בערעור בבית המשפט העליון טען בא־כוחם, עו"ד מאיר ברזוויים, כי מתן היתר לנישואיהם הוא האפשרות הפחות גרועה מכל האפשרויות הפתוחות לפניהם, וציין כי המערער המתגורר בעבודה האין לו עבר פלילי.

גבי הזר מוסיף: אליהו אנגל ורותם וולוטסקי הביעו שמחה רבה על החלטת בית המשפט העליון ואמרו כי מדובר בהגשמת חלום משותף. [illegible] החלטה תסייע להם לפתוח בחיים חדשים. [illegible] כאשר אליהו אנגל שימש מדריך בפנימיה בצפון שבה למדה רותם וולוטסקי. השניים מקפידים לציין כי ההיכרות שלהם החלה לאחר שאליהו אנגל סיים את תפקידו כמורה בפנימיה.

עשרות נעצרו בקטטות המוניות בכפר מג'ד אל־כרום

(ע). עשרות מתושבי הכפר מג'ד אל־כרום שעל כביש עכו־כרמיאל נעצרו השבוע בעקבות תגרות המוניות שפרצו בין שתי חמולות, על רקע סכסוך הקשור לתוצאות הבחירות בכפר.

במוצאי שבת עצרה המשטרה 24 חשודים בהשתתפות בקטטה. מפקד תחנת כרמיאל ניסה עד לשעות הקטנות של הלילה לפשר בין הצדדים, ואף יזם הקמתן של ועדות סולחה.

ביום ראשון בלילה התלקחה הקטטה מחדש. למקום הגיעו כוחות משטרה גדולים ועצרו 56 אנשים.

בחקירה התברר כי חלק מהעצורים הם תושבי הכפרים הסמוכים, שניסו לפשר בין הניצים ומצאו עצמם בעיצומה של הקטטה. עצורים אלה שוחררו.

14 חשודים בסחר בסמים נעצרו במסיבת אסיד בת"א

מאת משה מובאל

משטרת תל־אביב עצרה בליל ראש השנה 14 ממשתתפי מסיבת אסיד, שהתקיימה סמוך לתחנת הכוח רדינג, לא הרחק משפך הירקון, בחשד לסחר בסמים. המשטרה רשמה דו"ח לבעלי המקום שבו נערכה המסיבה.

לימ"ר תל־אביב הועבר מידע על המסיבה כמה ימים לפני שהתקיימה. הוחלט לערוך פשיטה במקום בעת המסיבה, ולעצור את סוחרי הסמים.

הבלשים, בפיקודו של ראש הוליית "כנער השיפוט", פקד אבי בנימין, הגיעו למקום, לא הרחק מזוית מבלי הרלק, נטמעו בין המוגגים, ועקבו אחר חשודים בסחר בסמים.

בשעה שלוש לפנות בוקר החלו הבלשים לבצע מעצרים. בעת הפעולה שנערכה במקום רק למי הירקון אחד המוגגים חוסר החשוד כמס. אחד הבלשים קפץ למים במטרה להוציא את החומר.

השוטרים עצרו 14 חשודים, בהם שני קטינים ושני חיילים בשירות סדיר.

מהמשטרה נמסר, כי בתום חקירה קצרה שוחררו 12 מהחשודים.

ביהמ"ש העליון ביטל את הרשעת סימון בן־ארי ברצח חלפן כספים

מאת משה ריינפלד

בית המשפט העליון ביטל בערב החג את הרשעתו של סימון בן־ארי ברצח ובשוד חלפן הכספים ישראל דרלושיצקי לפני כשלוש שנים, והחזיר את הדיון לבית המשפט המחוזי בתל־אביב כדי שיבורר מחדש בדינו. לצורך כך הוארך מעצרו של בן־ארי בשלושה חודשים.

בכך התקבל ערעורו של בן־ארי על פסק דינם של השופטים חדוה אלשייך, אליהו וינוגרד, ודבורה ברלינר, שבו הרשיעו אותו בעבירות של רצח ושוד בנסיבות מחמירות.

לפני שהורשע בן־ארי ברצח, הרשיע הרכב אחר של בית המשפט את מרדכי בן־עזרא באותו רצח, על פי הודאתו במשטרה. בן־עזרא ערער על פסק דינו לבית המשפט העליון. עקב גרסתו המפלילה של בן־עזרא, הועמד לדין על אותו מעשה גם חגי יוסף וגדעון סרסור.

סימון בן־ארי הועמד לדין בעקבות התפתחות בחקירת הרצח והראיות הרשות שהתגלו לאחר הרשעתו של בן־עזרא. עם העמדתו של בן־ארי לדין, שוחרר בן־עזרא בערבות, וכן עוכב משפטם של חגי וסרסור.

לאחר שהורשע בן־ארי, הסכימה המדינה כי בית המשפט העליון יקבל את ערעורו של בן־עזרא, ויזכה אותו. את הרשעתו של בן־ארי ביסס בית המשפט המחוזי על ראיות נסיבתיות, שלדעתו מבוססות למסקנה חד משמעית כי בן־ארי הוא שרצח את החלפן. עם זאת, נמנע בית המשפט מלקבוע אם בן־ארי פעל לבדו או עם אחרים.

בערעור שהגיש בן־ארי לבית המשפט העליון טען, בין השאר, כי מתעורר ספק באשמתו משום שגם בן־עזרא הורשע באותו רצח. לטענתו, בן־עזרא זוכה בערעורו, בגלל הודאתו של הפרקליטות ולא בעקבות קביעה של בית המשפט.

השופט גולדברג הסביר, כי הוחלט לקבל את הערעור משום שבית המשפט המחוזי נמנע מלהביע דעה על חומר הראיות הנוגע לבן־עזרא ולעדות שנתן במשפטו של בן־ארי, ובה התכחש להודאתו במשטרה.

גולדברג ציין, כי בלא להתייחס לחומר זה, אי אפשר לקבוע עמדה פסקנית בדבר אשמתו של בן־ארי, מכיוון שהנסיבות המיוחדות של הפרשה – המסקנות בעניין בן־עזרא – משליכות על המסקנות המתבקשות בעניינו של בן־ארי.

יד ושם
רשות הזכרון לשואה ולגבורה

סוכות ביד ושם

מסע אל
תרבות
שחרבה

חוה"מ סוכות תשנ"ה
21, 22, 23, 25 בספטמבר 1994

אתרי יד ושם פתוחים לביקור
מ־09:00 עד 21:00
[יום שישי, 23.9.94, עד שעה 14:00]

מוזיאון ההיסטורי, מוזיאון לאמנות, יד לילד, אוהל יזכור
היכל השמות, שדרת חסידי אומות העולם, בקעת הקהילות

מדי יום:
● יריד ספרים ● רצף סרטים ● סיורים
מודרכים ● מוסיקת כלייזמרים ● מיצגים אור־קוליים
● תערוכות ● אירועים מיוחדים ● הפעלות לילדים

לנוחיות המבקרים - סוכה והסעה מהר הרצל

מופעים בבקעת הקהילות
שירים מבית אבא

בשעה 20:00

הגבעטרון ושולי נתן
21.9.94, יום רביעי, א' חוהמ"ס

חוה אלברשטיין
22.9.94, יום חמישי, ב' חוהמ"ס

דודו פישר
25.9.94, יום ראשון, ה' חוהמ"ס

מחיר המופעים: 29 ש"ח, (לקבוצות 23 ש"ח)
כרטיסים למופעים: ירושלים - בימות/כלעים, ת"א - הדרן/קסטל/לאן
ובערב המופע בבקעת הקהילות ביד ושם משעה 19:00

רצוי להצטייד בלבוש חם

לפרטים נוספים: יד ושם, המחלקה להסברה והנצחה, 02-751658
או מירושלים למוקד 106, או מחוץ לירושלים בטל' 02-314600-4

עיריית ירושלים
האגף לתרבות
ומחלקת התיירות

israel

האגודה הבינל' של ידידי יד ושם

מעריב

ריבון

هكذا من الأصل

אמיר גלבע (1914–1984)

כל שמרחף עתה בחוצות

כל שמרחף עתה בחוצות ובא אל אזני לא בא אל לבי –
כל־כך הרבה לחג פני האנשים העוברים כאן מן העיר –
ראה, האפלה בפנות משלמת לאהבה אחוזים גבוהים של רבית
ואפלו לשם תפארת בבלית, ירח פגום בשמים לא שם.

ע"י כ"כ הרבה טעמים הכל פג טעמו וגעל וחול בין צרות
וקשה לקרא בשם המושיע (שם איזהשהוא ויחסי)
וקשה להביאו בכתובים כי איננו קים בנראות – –
– – – – – – – – – –

תפלה לעני כי תעטף עליו נפש המשחררת ומקנאה באסיר.

בפירנצה – 12.12.44, בערב

השיר שלעיל לקוח מתוך כתב־יד של המשורר אמיר גלבע שנמצא בעיזבונו. השיר נכתב בפירנצה בשנת 1944 כאשר שירת בצבא הבריטי. זה אחד מתשעה שירים גנוזים של אמיר גלבע שיראו אור בימים הקרובים בגליון 2 של כתב העת "דחק".

יורם ברונובסקי

שרים למען היהודים?

היהדות בתמונת עולמם של האמאן, הרדר וגיתה, מאת זאב לוי, מוסד ביאליק, ירושלים, ומכון ליאו בק ירושלים, 1995, 333 עמודים

במחצית השנייה של המאה הי"ח התחולל בגרמניה המגע המאסיבי הראשון של היהודים עם רעיונות ההשכלה, שבעקבותיו יצאה היהדות, לפחות מנטאלית, מן הגיטו.

הדמות שגישרה בין היהדות המסורתית, המסוגרת בעצמה, לבין עולם האידיאות החדשות, הנלוות הגועשות כתוגי המשכילים הגרמנים, היתה דמותו של משה מנדלסון (1729–1786), "סוקראטס היהודי", האיש שמיזג באישיותו וביצירתו את רוח ההשכלה הברלינית עם נאמנות לעמו, והרבה לפעול למען זכויותיו ושילובם של היהודים בחיי החברה והרוח הגרמניים.

מאחורי הדמות הפטריארכלית של מנדלסון עמדה עוד דמות, רחוקה ומסתורית ונושנת – דמותו של שפינוזה, היהודי המודרני הראשון, מי שיצא, משום שגורש, מן הגיטו. קירבתה של הדמות הזאת – של האישיות אף יותר מאשר של היצירה – הגיעה עד מנדלסון ועד ההוגים הגרמנים שסביבו.

הוויכוח סביב הפירוש הנכון לדתיותו של שפינוזה – מה שקרוי "פולמוס הפנתאיזם" – היה אחד הפולמוסים המרכזיים של תקופת ההשכלה הגרמנית, והוא העמיד, בהכרח, את בעיית היהדות במרכז ההגות הגרמנית הכללית. זאב לוי דן שוב ושוב בספרו ב"פולמוס הפנתאיזם", שבעקיפין הביא למותו של מנדלסון. הפילוסוף הזקן היה כה נרגש לאחר כתיבת מכתב תשובה לאחד המתפלמסים עמו, שהוא יצא בחופזה, בלי להתלבש די הצורך, ביום קר מאוד, וסופו שהצטנן ומת כעבור כמה ימים.

בין משתתפי הפולמוס היו כמעט כל הוגי הזמן, כל בני המשפחה הגדולה המסועפת של המסאים, המלומדים, הפילוסופים המשוררים – אישים כלסינג והאמאן והרדר, וגם גיתה וקאנט, יאקובי ולאפאטר ועוד – אישים שיצרו את אחת התרבויות המרכזיות של העת החדשה.

הם יסדו את יסודות המחשבה הביקורתית המודרנית, ניהלו את הפולמוסים שעודם עקרוניים בתחומי הפוליטיקה והאמנות, ועיצבו קורפוס רעיוני ופיוטי עצום שהקרין במשך מאה וחמישים שנה על פני המערב כולו.

מתוכו נולדו גם, בלי ספק, העיוותים הססיות־הרות־השואה, והוויכוח על אחריותם של ההוגים המשוררים ההם לזוועות המאה העשרים עודנו בעיצומו. מה שברור הוא שהכל, או כמעט הכל, החל שם – בברלין ובקניגסברג ובווימאר – שלושת המרכזים הגדולים – ובעוד ערים של פרוסיה ושל שוואביה, של גרמניה הקטנה והגדולה.

זאב לוי, מלומד שחיבר ספרים על פילוסופים יהודים שיצירתם השפיעה על ההגות והיצירה הגרמנית הזאת, כמו שפינוזה, או שהיו יורשיה ומפתחיה המאוחרים, כמו פראנץ רוזנצוויג, עוסק בספרו המעניין החדש בשלוש דמויות מרכזיות של משפחת ההוגים הזאת, ובתוכן בדמות המתנשאת מעל כולן, כמו מסכמת בתוכה את הגודש הרעיוני־היצירתי העצום הזה: דמותו של יוהאן וולפגאנג גיתה.

לוי עוסק בשלוש הדמויות – האמאן, הרדר וגיתה – מזווית מיוחדת, זווית השקפתם על היהודים ועל היהדות. לכאורה זו זווית צרה, אך אין ספק שהשקפה זו יכולה – בשלושת המקרים, אם כי ביחוד בשני הראשונים, של האמאן ושל הרדר – ללמד על כלל עולמם, והיא נפעלת מן העיקרים הגדולים של הגותם.

גיתה גדול מכדי שאפשר יהיה לבחון את כוליותו המגוונת מבעד לצוהר היהודי. ועם זאת גישתו ליהודים היא גם המעניינת והחזותית ביותר שבין גישות השלושה. ודאי לא מקרה הוא שגיתה הוא גם היחיד מבין השלושה שהתוודע אל היהודים כמות שהיו בעליל, בעת ילדותו ובגרותו המוקדמות בפרנקפורט. הוא הכיר בנערותו את "סימטת היהודים" שהיתה מתוך שיטוטיו הקבועים בעיר־הולדתו. יתר על כן: את יצירתו היהודית הראשונה חיבר גיתה בן הארבע־עשרה בלשונה של הסימטה הזאת – ביידיש־גרמנית: זו "דרשת היהודים" המקסימה המשקפת את כוח יצירתו הפרוזה המוקדמת בתוצאות כל כתבי גיתה.

לימים חזר גיתה ולמד יידיש בשקידה, ואף על העברית שקד כארבע שנים, כפי שמסופר ב"שירה ואמת", האוטוביוגרפיה הגדולה שהופיעה לפני כמה שנים בתרגום עברי של יצחק כפכפי. זאב לוי מזכיר זאת, אך בפרק על יחסו של גיתה אל היהודים חסר חומר רב בתחום הזיוני והביוגרפי הזה. אבל, הפרק על גיתה ויחסו ליהודים וליהדות הוא בכל מקרה החלש שבין שלושת חלקי המחקר.

פרק זה לוקה בכך שלוי מתעקש להגדיר את גיתה כ"רומנטיקן". והרי על אף שיש ביצירתו כוללת־הכל בשורות של הרומנטיקה, גיתה הוא בהחלט "קלאסיציסט" מושבע, מי שכל היסטוריה הגותה של הספרות הגרמנית תציג אותו כמגלם "הקלאסיציזם הווימארי", ומי שהיה אויבה המוצהר של הרומנטיקה שנמשלה בעיניו למחלה. היותו של גיתה לא־רומנטיקן חשובה להבנת יחסו אל עידן הנאורות וממילא אל היהדות, שבעיניו הגדירה במסגרת רעיונות הנאורות.

לעומת זאת, אין ספק שעם מבשריה הראשים של הרומנטיקה יש למנות את שני ההוגים האחרים המעסיקים את לוי בספרו: האמאן והרדר. האמאן כראש וראשונה הוא האנטי־ראציונליסט הראשון הגדול של ההגות הגרמנית, מייצגה של "ההשכלה שכנגד" לפי הביטוי של ישעיהו ברלין. ואילו הרדר הוא מבחינות עקרוניות מייסדה של ההגות הרומנטית, ומי שהעניק לה את המסד התיאורטי.

יוהאן גיאורג האמאן (1730–1788) הוא הדמות הפחות ידועה בין השלושה. סגנונו הבארוקי, מה שאב לוי קורא "לשון הרזים" שלו, מקשה על הקריאה בכתביו הרבים. לא במקרה כתבים אלה לא תורגמו כמעט, לא רק לעברית אלא גם לשפות המערב השונות, והידע עליו מחוץ לגרמניה נשאר מוגבל יחסית עד הזמן האחרון.

מי שמצא בו עניין רב היה ישעיהו ברלין, הרקים של ההוגים מתנגדי ההשכלה, שהקדיש להאמאן סדרת הרצאות בשנת 1965. אלה הופיעו רק לפני שנתיים בספר ושמו "המג של הצפון: י"ג האמאן ומקורות האי־ראציונליזם המודרני". המג של הצפון – "מג" כמובן, של אחד משלושת המגים (או ה"מאגושים") ששמעו על הולדת ישוע ויצאו בעקבות הכוכב לבית לחם – היה הכינוי רווי האירוניה העצמית שבו כינה האמאן את עצמו, והכה שיכנוהו אחריו, ביותר רצינות, ידידיו הרבים (ראה עמ' 21 בספרו של לוי).

בעברית קיימים כמה עמודים על האמאן בספר "נגד הזרם" של ברלין, במסה על ההשכלה שכנגד. כמו כן עסק בו שמואל הוגו ברגמן (מחבר הערך הנאה עליו באנציקלופדיה העברית). ייתכן שתרומתו העיקרית שיכול הספר של לוי להרים היא במידע ובדיון – אמנם עצי במקצת, כמו הספר כולו – על הוגה מוזר ומרתק זה.

האמאן, יליד העיר קניגסברג, בן עירם וחברתם של קאנט ושל הרדר, החל את דרכו כמעריץ ההשכלה הצרפתית, אך בעקבות חוויה מיסטית שעברה עליו בלונדון, שם עשה בשליחות מסחרית, הוא החל לדגול בפרימאט האמונה על פני השכל, וחזר ונעשה לותראני אדוק – וחוזר בתשובה לפי כל הכללים.

מכאן נפעל גם יחסו הסתור ליהודים, שאותם גילם בעיניו מנדלסון. הוא התנגד, כמובן, לראציונליזם של מנדלסון וראה ביהדות הראציונליסטית שבה רגל הפילוסוף את עיוותה ואף את הכחשתה של הדת. הוא ראה, בדומה לקאנט, את היהדות בבחינת חוק וטקס, וחיפש את יסוד האמונה החיה שבה. את סמלה של האמונה הזאת הוא מצא באברהם – "אביר האמונה" המוכן להקריב את בנו מתוך אמונה שלמה ובלי לערער על צו האלוהי – בעוד שמשה היה בעיניו התגלמות היהדות בבחינת חוק.

לא קשה למצוא בדיכוטומיות שהעמיד האמאן הרבה מן הוויכוחים הפנים־יהודיים שלעתיד לבוא, כשם שלא קשה למצוא באיפיונו את אברהם אבינו את מקור גירסתו של סרן קירקגור לסיפור־העקידה, במסה "חיל ורעדה".

יוהן גוטפריד הרדר (1744–1803) הוא הדמות המרכזית בספרו של לוי, מי שעסק יותר מכולם ביהדות, ומתוך ההוגה הרב ביותר, כמעט בלי צריכות קדם־אנטישמיות (לוי מזכיר שהמושג אנטישמיות נוצר רק בשנת 1879) שלא היו חסרות אצל האמאן ואצל גיתה. הרדר העריך את העברים הקדמונים בבחינת האבטיפוס של ה"לאום" – זו המהות שבעיניו היתה תכלית האנושיות – והעריץ את הספר שבהם מצאה המהות הזאת את ביטויה המושלם, התנ"ך.

יש אצל הרדר הרבה בשורות של ביקורת המקרא המודרנית, ובין השאר אפשר למצוא אצלו את מקורות התפישה של יוליוס ולהאוזן, גדול מבקרי המקרא הפרוטסטנטים במאה התשע־עשרה, שהשפיע מצדו על גישה – ואולי גם על יונתן רטוש.

לוי מזכיר את ולהאוזן כממשיכו של הרדר מבחינה מסוימת, אך אינו מפתח את העניין. הרי ולהאוזן הביא את התפישה המרוממת את העברים הקדמונים אל מסקנתה ההגיונית, אל השנאה ליהדות העכשווית, הנוגדת (או ה"בוגדת") את רוח העברים הקדומים. אך הרדר עצמו עצר הרחק לפני המסקנה האנטישמית, נותר שלם בהעריצו את העברים הקדמונים ואף ראה בחיבה את צאצאיהם בני־זמנו – שאותם, אמנם, לא הכיר כמעט.

הוא גם תהה, בחיבור שלוי מצטט ממנו (עמ' 156), מה פשר העניין הנמרץ הזה שמגלים הוא ובני־זמנו בעם היהודי. "כלום שרים אנחנו למען היהודים?" שאל, והשיב, שלא רחוקה, שבעיסוק בעם היהודי הם מחפשים את זהותם שלהם, את זהות הגרמנית ואת מהות הלאומיות שמגלמים היהודים.

רשימות על מקום (א') / אריאל הירשפלד

הכותל – שיר המעלות היורדות

ליום הולדתו של ש"י עגנון

ז'אן־ליאון ז'רום (1824–1904), הכותל המערבי, שמן על בד

עד מלחמת ששת הימים הובילו מדרגות ארוכות וצרות אל הכותל המערבי. זו סמטת הכותל שעגנון העמידה במרכז הרומאן "תמול שלשום". ברור שמיקומו הטופוגרפי של הכותל מצריך מדרגות, משום שהוא תחתית הטירופיאון, נחל "עושי הגבינה" הקדום. יצירת המוסד המלאכותי הקרוי "רחבת הכותל" הפרה את השיפוע והקצינה את שוליו שהפכו תלולים כקיר. התפר החסר הזה, השטח הלא מובן שסביב הכותל, הוא מבוכתה של הציוויליזציה היהודית המדינית בבואה לקשור את הכותל הזה אל תועלתה

הבא אל הכותל משער האשפות עובר מבעד למבנה מקורה שנועד לבדיקה ביטחונית של הבאים. המבנה עשוי עמודי אבן וכיפות פיברגלאס רחבות משמשות לו גג. חומר חדש. צורה זרה. אין עוד מקום בארץ שבו גסות המגע החדש ניכרת בעוצמה כזאת, משום שאין עוד מקום שכל כולו, לכל עומקו, עשוי ממה שמעבר לו.

הכותל הוא שריד של בית המקדש. הוא שריד של שוליו החיצוניים: הוא קיר הסוללה שהקיפה את המקדש. אין בו יופי היכלי ואין בו נגיעה אל המקום הקדוש העתיק ואיש אינו שוכח זאת. מותר להתקרב אליו ולגעת בו, לנשק אותו אפילו. אבניו הגדולות קרובות להיות שוב טבע: חלק מן האבנים נשחקו ואבל במשך השנים וחזר להיות סלע כמו ההר שממנו לוקטו. הקיר מלא חרכים ונקיקים המשמשים משכן ליונים. צמחי שיכרון, צלף ולוע הארי צומחים ופורחים בו. צבא שלם של לטאות מתגורר בתוכו. העומדים ומתפללים מולו אינם פונים אל מזבח או אל איקונין. הם יודעים היטב שהוא קיר.

אין עוד מקום האוחז כך את משמעות העם היהודי, את תולדותיו ואת תרבותו: הוא שריד של שלמות אבודה, חרבה, הוא שריד של מבנה, של "מקום", שבו היה קשר בין אלוהים (המכונה "מקום") לבין העולם הזה במקום מוכן ומוחשי. הוא שולי שוליו של המבנה שאחז את הבית שבו הדביר שבו הארון, שבו הלוחות – העדות למגע האלוהי באנושי החרות באבן – מגע שהפך למקום בעולם. הוא שריד של קליפת הקליפות של התוך הקדוש שהיה גם הוא אבן. אבן חוק. הנקודה הגיאומטרית שעליה נשען המקום הזה והמבנה מתרוממים עיגוליו ושוליו היא נקודת המגע עם השמים: זה המקום שאותו הראה האלוהים לאברהם להעלות עליו את בנו לעולה – "ויקם וילך אל המקום אשר אמר לו האלוהים" (בראשית כ"ב).

גם קודש הקודשים המוסלמי שעל הר הבית אינו אלא אבן: הסלע שב"כיפת הסלע", שעליו וממנו עלה הנביא לשמים, גם הוא קשור בשמים, משום שבסיפור חייו של מוחמד, המקום הזה הוא סף השמים.

הכותל הוא איפוא אבן שהקיפה אבן, והוא שומר משום כך על זיקה של קליפה, כיסוי, היקף, עם מרכז שהיה עמוד של מגע בין האדמה השמים: בין האדם לבין מה שאין לו דמות ומקום: אל שכולו מהות ואין לו שום איכות נתפשת. כלומר: באותה מידה שבה מוסכם שבמקום הזה התרחש הקשר הקרוב ביותר עם האלוהים, ברור גם שאין כל קשר הגיוני תנתפש, דימויי או צורני, בינו לבין האלוהים. זהו "אחד ההרים" שבפסוק ההוא בבראשית: "אחד ההרים אשר אומר אליך". הוא לא גבוה במיוחד ולא מצוין בשום דבר אחר. אין כל זיקה בין הטבע לבין האל הזה. האולימפוס, ולפני הרומיים נוצבו על־ידי הטבע ההר העצום, הצוק, המערה המעיין הם מקומות אלוהים מובנים, ולכן – אליליים. הר המוריה הוא הר שרירותי: מקרי במובן העמוק ביותר של המלה. הכרחי. מכאן נשמעת המלה "מקום" על מלוא חומרתה. אין לה סיבה מוחשית. לא צל ולא מים ואף לא זיז של תפאורה למראה הרמיזה. זה יכול היה להיות כל מקום אחר.

הכותל שרד, והוא שומר, באותה יעילות מופלאה השייכת לאמיתות, על תמצית העניין: הביזון, הריקה, ה"לקראת" הגדול. קליפת אבן, קליפת "מקום", המובילה אל מקום אחר שהוא על־מקום ואף מקום. הוא שומר על ה"אל" הגדול שבפסוק ההוא: "לך לך אל – ארץ המוריה".

המקדש והלוחות שהיו במקום הזה ניתצו ואינם. הסיפור ידוע, וגם הוא אמת. מלכויות חזקות דרסו את המקום הזה וטיאטאו את העם הזה לכל רוח. המקום הזה הפך למרחץ דמים. כל אבן בסביבה משמרת שריטה או פגע. המבט על עמודיהם וקשתותיהם של מסגדי הר הבית מגלה כמו באיבחה שכבות של מלכות על מלכות על שרדה; עמודי מכות קדושות זו על זו. ליהודים נותר מקום שהוא שריד של המקום ההוא. אם תיגע במלה "שריד" תגלה הרבה יותר מלארכלוג: קליפת הקליפות האבבית הזאת היא למרות הכל קליפת הדיבר עצמו. משום שהדיבור עצמו, כל מהותו היתה זיקה ולא עצם.

בעניין ההיסטורית הפליאה גדולה עוד יותר: הוא אינו רק מוליך ממשי אל תוך המהות, אלא הוא גם מוליך ממשי אל הזמן. הוא נגיעה בעתיד המוחלט, אחרית הימים (שהוא על־זמן) והוא נגיעה בעבר עתיק ואמיתי שבו היה קשר "מעשי" בין אדם ואלוהים, קשר של "מקום"; קשר שלא יכול להיבנות עוד בהווה כלשהו. אין עוד לוחות. רק עם לוחות שנכתבו בידי שמים אפשר לכונן מקום כזה בהווה כלשהו, כלומר במעשה. השמים היום אינם כותבים עוד לוחות. דברים כאלה אירעו רק בימים קדומים מאוד. כלומר: רק בתנאי הידע והתפישה של הדורות ההם השיגו הדברים האלה כאמת הקושרת שמים וארץ. לגבינו תקפים הדברים האלה רק כעבר. אבל כעבר הם קיימים, חיוניים ומוחשיים לגמרי.

זהו המגע עם הקדמות, הילדות, במובן העקרוני, הפל־אישי של המלה: המגע עם המקור (בלי מרכאות), בתולדות כל אדם היודע שימיו הם בין השאר, ובעיקר, ימי העולם. הרס המקדש ושבירת הלוחות הם אמת היסטורית והתפתחותית שיש בה משמעות וטעם. פרשת התהוותה והשתרדות הטראגית של העם היהודי הובילה אותו מקץ אלפי שנים אל "אהבה שאינה תלויה בדבר". להפרדת המשמעות מן המקום. הדיבור מורש אל המקום, האל המקום בה"א הידיעה, הכותל הר הבית, הוא מכתן המכתבים של כגרותו. מן הביזון הזה ההרס ושבירת הלוחות הם התנאי המכאיב אך החיוני לאי היהודירותה של התרבות אל איכון הקשר שבין דת, לאום ותרבות (המעשה הראשון שעשה משה בלוחות הוא שבירתם. זו בגאונות).

"היינו עם של נודים, סולנו: לא משום שאיש מאיתנו אין לו בית לבנותו ולשהות בו, אלא מפני שאנו אין לנו בית המשותף לכולנו. מפני שגם את הגדול שבנו, עלינו לשאת עמנו תמיד ולכל אשר נלך, במקום להעמידו במקום שעומדים הדברים הגדולים" (ר"מ רילקה / אוגוסט רודן, 1907*). היהודי העומד מול הכותל היום יודע היטב ש"מלוא כל העולם כבודו" וכי המקום הזה אינו אלא "אחד ההרים". הדיבור אליו הוא בבחינת דיבור אל הקיר; דיבור שכל משמעותו היא בכוונות לדבר אל אבן; אל חוסר המשמעות, אל "קשי לבר" המוחלט, המנתק מכל השגה, של האלוהים. אלא שהמקום הזה מגיע גם נחמה דקה על מכת הנוכחות שלו: יש בו נגיעה מוחשית אל העבר. צינור סמוך פשוט. צבוע כמו מים. פקח עיניים, נקי מבהלי האסתטיקה הנלאבותית, הדתית, והטקסית.

כשעמדתי קרוב אל הכותל, רואה את הפתקים המקופלים התחובים בו, מבוזן בכתמי הזוויות, נגע בי מתפלל אחד והזיז אותי בעדינות שמאלה, מצביע באזהרה קדם כלפי מעלה ואחר־כך כלפי מטה: היה שם זיז שעליו עמדה יונה, ולמטה על הקרקע, בדיוק מתחת לזיז, נערם ציבור לא קטן של חריוני יונים. המתפלל הנדיב מצא לו פנאי למגע קטן שבין אדם לחברו, כדי להזהיר אותי מפני מה שלמעלה ממני ומה שלמטה ממני. הוא הכיר את הזיז והיטיב על היונים, והכיר בהבדל שבין יונת שלום לבין יונים של בשר ודם, ולא זילזל גם בעזרה המחויכת שיכול היה להושיט למישהו, ולא מצא כל פסול במגע הזריף הזה שבין הקיר הזה, לבין חיי היונים. הוא התפלל כדרך היהודים: הוא פנה מזרחה, אל הכותל. כמו בגולה בת אלפי השנים: אל ה"מזרח", וחזר על פסוקי תפילתו במהירות, בניגון חפוז, בנמהום כמעט, מתגרגר. אולי מזכיר לעצמו נוצר של עריסה. התפילה, כלומר מלותיה, איבדה זה מכבר את משמעותה החיה. הוא אינו חושב עליה עוד. הוא עושה אותה. מה שנשאר הוא הכיוון, אל הכותל, שהוא המזרח, שהוא העבר הגדול והעתיד המוחלט. העקר.

הדרך אל העבר ואל המעבר עוברת מולך והיא נראית כמו קיר. אלא מהו איך תיראה? אין משורר שהעמיד בשירתו סמל נכון כל־כך; מדבר כל־כך, ביחס למה שהוא אומר. סמל העשוי אבן המבהיר לך שוב ושוב, שמשמעותו היא כך ולא כן. ההיפך הגמור מפסיפס. מורם ת"ק פרסה מעל סמלים שהם חפצי קודשים ונביאים: "חלקי אלוהות" שבעולם הזה (הצלב, שלשלאות הקדוש, האבן של הנביא, הכיסא של הצדיק וכיו"ב). לא הייתי מחליפו באף סנט פטרוס או איה־סופיה. כשאתה נכנס אל מתחם המסגדים שבהר הבית ורואה את כל הפאר המסנוור, הכבד, הטקסי, הארצי והממלכתי במושגיו (הדימוי הוא ארמון מלכות), התיאטרלי במניפולטיביות הארכיטקטונית שלו, אתה בא אל הדת המעשית, הכוחנית, המדינית: דת שהיא כוח ארגוני, אחווה, אכיפה, עלבון הרוח. וכאן: סמלה של דרך והוא קיר. זהו הסימול העמוק. העשוי היטב. הדרך הזאת מסומלת על ידי החסימה – כראייתו של טירזיאס, לשודסגי נהור.

הכותל הוא תשובת הזמן שמתוך הסערה. קיר. אבן על אבן הזמן שניער מאה: רוחות ומים, חזזיות וסדקים עמוקים. והזמן הורם עליה: יונים ועשב, עקבות ידיים נוגעות, פתקאות נייר. ועל שניהם הזמן ה"היסטורי": המבנה עצמו האוקף בתוכו את ההרס שקדם לו (אבנים לוקטו ממבנים שנהרסו לפני 3000 שנה) וההרס שניזות עליה: רומי, ביזנטיון, ערב.

כשאתה מתרחק מעט מן הכותל עצמו, אתה נוגע כבר בכל מה שנגעה בו יד ההווה. כל מדינה תיראה אמנם שטוחית ונואלת בזיקה לסמל כזה, שהזמן עיצב בעומק כזה, אבל הישגה של מדינת היהודים הוא בכל זאת כביר במיוחד. המדינה הפקידה את המקום הזה בידי הממסד הדתי, וכך כל מה שנוגע בכותל ומקיף אותו, מטעל אחד ועד כל המרחב הנראה ממנו, צבוע בצבעי הכוח של ה"פראקסיקה של היהדות" – זרמי הדת השונים. הכל נגוע בבגעם. ראשית – הפכו את הכותל עצמו לבית־כנסת וקבעו בו גדר שמפריד בין מקום תפילה לגברים לבין עזרת נשים. הגדר עצמה, מקלעת עשויה ניירוסטה (!), נציג אופייני של האסתטיקה של הדתיות המעשית בארץ הזאת, היא כאין וכאפס על ידי עצם מציאותה. מה עניין בית הכנסת ומושגיו הכותל? הרי בכל דור ודור יכול היה כל יהודי לבוא אל הכותל ולעמוד עצמו לפני אלוהיו בלי מתווך ממסד. נשים וגברים באו אליו בלי כל טקס. עצם עמידתם מולו היתה מעשה דתי. והנה, באה המדינה, ובאצבעותיה נהפך המקום הקדוש המופשט הזה, לאגף של הרבנות. אם יש מקום שבו יש לסלק את הרבנות דווקא משום שמירה על ערך, הרי זה המקום הזה.

[גדר עזרת הנשים נעשתה כאן, כידוע, משמעות מדינית: מאורעות תרפ"ט פרצו בט' באב בכותל, על שום גדר של עזרת נשים שהועמדה בו לרגל יום התענית. המופתי בחר בכותל ובעילה הזאת כדי להצית באצבעותיה פרעות (והגדר היתה כביכול הפרה של כללי המקומות הקדושים באחד ה"ספרים הלבנים" של הממשל הבריטי) מכאן הופכת הגדר הזאת לאקט ריבוני־מי יצר את משמעותה? האג' אמין אל חוסייני.]

ואחרי הגדר: השטח המרוצף. שטח העולה על ארבעה דונם מרוצף בשיפוע מתון בקווי רוחב צרים באבן דקה מנוסרת. מחלקת עבודות ציבוריות – ב.ע.צ. בחוקה בחוצות המבשלה ב־1967 את שכונת המוגרבים העתיקה שהיתה כאן. לא הכרתי את המראה הישן. אבל המראה הקיים סקרי. ר"ע. מסוג המראות המוכרים היודעים כאן בשם "קביעת עובדות בשטח". הוא בין עובדה כזאת. מעשה של אנשים שלא היה בהם הכלי להרגיש באחריות המוטלת עליהם בבואם להעמיד רצפה בפני הקיר הזה. ומכאן המבט אחורנית: בבני ישיבות חדשים – מבני אבן ומכיוורים "מזרחיים", מבנים שקריים, עשויים כהופזה, בנויים בכהן ואבן דקה, וכהגבהותיהם מתנוססות מסביב ומתנחתות את השטח הזה לעברו, מנסרות באוויר, מתריעות על בעלותן ועל כבודן. בזמן האחרון נוסף להן עוד שלט ההזר מסביב ארבע או חמש פעמים: סיסמה, ג'ינגל או פתגם של חסידי ברסלב: "נ נח נחמ נחמן מאומן" באותיות של ארום־וורזן קולני.

זאת היהדות הדתית המעשית, האוחזת את המקום הזה. הנכנס אל מתחם הכותל, כמו אל חצר המסגדים של הר הבית, כמו נכנס אל אגרוף קפוץ. מתחם הכותל מוסיף לכך גם את האסתטיקה של הממסד הדתי היהודי: אסתטיקה של אנשים חסרי מקום (הניתוק בין החילוניות והדתיות בדורות האחרונים של היהדות, רוקן את החברה הדתית מכל מגע עם ניכוין אסתטי אמיתי. הדובר אינגו בפאר הדר אלא ביכולת למצוא זיקה הולמת בין תוכן וצורה של החיים, הטקסים והסמלים. פיצול האישיות של היהדות בדור הזה, ההלוקה ל"דתיות" ול"חילוניות" ניתקה את הפלג ה"דתי" מחיי המעשה והרוח של הרוח, וכך הולכת ומתעצבת אותה תמונת עיוועים, שבה קבוצות של אנשים שרויות במצב של "על־זמן" ו"על־מקום", לבושים בבגדים שלא מעכשיו ולא מכאן, שנגזרו באקלימים רחוקים ובימי מלכויות שחלפו מן העולם ותוחמים את תחומי מחיתם בתבנית של גטו תחום מושב של מגורשים שמקומם אינו במקומם). הזיקה אל המקום היא זו של הביב המרכזי בלבד, ואילו הרוח, ההלכה, והתורה הגלמודות בישיבות ניתקו הן מרופות בעל־זמן ובעל־מקום, הדברים ניכרים במקום: בזוהמה, בחוסר הנוכחות, בהכרעות האסתטיות המגולמות במבני בתי־הכנסת והישיבות. זהו החיזיון ה"על־זמני" בצורתו המכמירה ביותר: אוספים אקלקטיים של סמלים "יהודיים" עם "מודרניות" למיניה, של מי שאינו חש דבר: לא את הסמלים היהודיים ולא את המודרניים. חומר בלי צורה. לא מקרה הוא שמה שיש לחסידי ברסלב להכריז עליו מול הכותל המערבי הוא שמה של העיר האוקראינית אומאן. הרי אין המדובר כאן בגדולתו הרוחנית של ר' נחמן, אלא במחלוקת קרח ועדתו.

בין הישיבות השונות והוילות הקרובות של הרובע היהודי שנמכרו לכל המרבה במחיר (שנגבה בעד נוף "הגלויה" של "הכותל" הנשקף מחלונות הסאלונים שלהן) משתרע שטח שאינו בנוי ואינו גמור. זה שנים אין יודעים מה לעשות בו. כל מה שהוא בתחום הרובע היהודי עצמו נבנה, שופץ, נרכש ונתפס, אבל המגע עם הכותל נשאר פרוץ, פתוח, לא מובן. רקמה פתוחה של אדמה זנוחה, מלאה ציבורי אשפה, מסמנת את התפר הדו־משמעי, הנהום הסמויה, שבין המדינה, התורה, התרבות לבין המקום הזה.

עד מלחמת ששת הימים הובילו מדרגות ארוכות וצרות אל הכותל. זו סמטת הכותל שרבים תיארו אותה. ברור שמיקומו הטופוגרפי של הכותל מצריך מדרגות, משום שהוא תחתית הטירופיאון, נחל "עושי הגבינה" הקדום. אבל יצירת הרחבה הפרה את השיפוע והקצינה את שוליו שהפכו תלולים כקיר. זו הטעות הנמהרת. משום שהוגי הרחבה, יוצרי המוסד המלאכותי הזה הקרוי "רחבת הכותל", לא הבחינו שהמדרגות, במהותן ובסמליותן, הן הדרך היחידה לגשת אל הכותל. יש דבר פשוט שאין לו תחליף בעלייה ובירידה, והמדרגות הן הביטוי הצורני הבסיסי של מעשה העלייה והירידה. המדרגות הארוכות (שיש כמותן עדיין ברובע הצלבת המקביל) הן דרגות, מישורים מושהים, נקודות מנוחה, הדרגה של תהליך.

עגנון מתאר את המדרגות האלה ב"תמול שלשום":

"על גב כל מעלה ממעלות האבן שבדרך לכותל המערבי מוטלים כתי כתים של עניים, חיגרים וסומים, קטועי זרוע ובלויי רגל, תפוחי צוואר ונפוחי כפן וצמוקי לב, ושאר בעלי מומים ולקויי איברים, קטעי בני אדם שיוצרם הניחם באמצע מלאכתו ולא השלים יצירתם, כשהניחם הניח ידו עליהם וריבה עינויהם, או שהשלים יצירתם ופגעה בהם מידת הדין. וכל מעלה שנמוכה מחברתה צרתה למעלה מחברתה. משירדת כל המעלות הללו אתה רואה צרור של סמרטוטים. סבור אתה סמרטוטים הם, והם אשה ובתה, ולא ניכר אם הבת צעירה באמה, אבל ניכר שצרתן אחת, זו צרת רעב. עיניהן מביטות כנגדן, ודומה שלא העינים הן המביטות אלא מוגלא זו שבעיניים. מוטלים להם שיורי גופות אלו כנגד בית מקדשנו שחרב, מקום שכל תפילה וכל תחינה שהיתה לכל אדם מישראל הקדוש ברוך הוא היה שומע וממלא בקשתו, ועכשיו שחרב מתפללים ומתחננים ומבקשים ואין התפילה נשמעת. ואם נשמעת עושה היא מחצה, אדם נושע ישועת הנפש ואינו נושע ישועת הגוף" (תמול שלשום, עמוד 349).

המלה "מעלה" מתייחסת כאן בראש ובראשונה למדרגות האבן שבדרך אל הכותל המערבי שהגיעו עד אליו ממש. התיאור בונה כאן סדר מופתי, ארכיטקטוני, של סבל אנושי ייסורים וכאבים. דווקא היחס המנוגד שבין הסדר הגיאומטרי של המדרגות והחוקיות הפשוטה ("הולך וגובר"), מעצים את רושמו של התיאור ומקנה לו כוח הבעה בלתי רגיל. אבל השומע עברית אינו יכול שלא לשמוע בשימוש במלה "מעלה" מובן אחר של המלה: "מעלה" היא עלייה, יתרון, מופת: ואי אפשר לו שלא לשמוע את המלה הזו בזיקה אל מקום קיומו של בית המקדש, בלי השימוש הקלאסי שעושה בה משורר התהלים: "שיר המעלות". ראוי אולי להזכיר כאן כי משמעות המלה "מעלות" במזמורי התהלים אינה נפרדת ממשמעותה כ"מדרגה" (כשם שהמלה "מדרגה" עצמה, נתפסת כמושא ומושגי ורוחני כאחד): "שיר המעלות" הוא שיר שהיו שרים הלוויים תוך עבודה והליכה על מעלות בית המקדש. כל מעלה במבנה הבית, היתה תחנה במבנה השיר, והיתה פורקת מעלה אחרת במעלות האלוהים. עגנון, שהיה כידוע מן הלוויים וייחס משמעות רבה לעובדה זו, מחבר כאן "שיר מעלות" משלו: שיר המעלות היורדות, שיר המושר על־ידי לוי בן זמננו על מעלות בית המקדש החרב.

ההיפוך השלם מתנועת העלייה של המבנה (הארכיטקטוני והתוכני) של "שיר המעלות" העתיק, אל תנועת הירידה – "כל מעלה שנמוכה מחברתה צרתה למעלה מחברתה" – של המקום היהודי, נקשר בקשר שאי אפשר לנתקו, בין הצורה הזאת לבין משמעותו של המקום הזה, המייצג את חורבנו של המקדש. מוקד המשמעות של העיר ירושלים עומד בחורבנו, ועגנון פורש במלוא התוכרה את משמעותו בברכו הרומאן העוסק בגאולה. האובייקט הזה מייצג מצב תמידי ונמשך, שלא שונה ולא נפגע על־ידי האירוע הציוני המקיף אותו.

התפר החסר, השטח הלא מובן שסביב המקום, הוא מבוכתה של הציוויליזציה היהודית המדינית בבואה לקשור את הכותל הזה אל תועלתה. מה יעשו עכשיו? מה יקשר את המחלצים האלה של יקימות הכותל למתיקו עם מקומו של המהלך בינה? הגויות למזכרות? אולי סככה ובה קשתות ולוחות הברית?

הכותל מכיל רק מעט מאוד מכוונת בוניו. היום הוא תבנית של זמנים ואמנות. הוא איננו קומפוזיציה אנושית. היפוכה הגמור של היכלים. אין טעם להביט עליו מרחוק. אין לו קווי מתאר. הוא כמעט נבוג אל תוך הסובב אותו. כמובן בסוס, הוא אינו תופס מקום. יש לעמוד קרוב אליו, בתחום הצל שלו. רק אז נלכד בו המבט. ומשום שאין לו הוד מתאר, אין לו גם התגוררות או "משה פנים". המבט שוקע בו ביד. לא במקרה אוחזים סדקיו פתקים ובכתבים. חרכיו העבוקים קוראים, שואבים. נודפים אל תוכם דיבור וגנה. הצירות נאחזים ברשת ואבן ההדבריה ניגרים. חורבן קודש. אנחנו, שאלוהים אספנו אליו אחרי אלפיים שנות גבילה מכדי ארציותו, עומדים מולו, בלעלעים חול, מורדים ממנו נחלה.

*) במובא מתוך: ר"מ רילקה – דיוקנו של משורר מאת שרה ברוסקי, כרמל, ירושלים תשנ"ד, עמ' 245

ספורט

רמון לא קיבל הצעה של מליניאק למנות מקורבים ופוליטיקאים להתאחדות לכדורגל

מגיש ההצעה עמד בראש הוועדה הממלכתית שהמליצה לנתק לחלוטין את הספורט מהפוליטיקה

מאת יהושע שגיא

אריה מליניאק, מי שעמד בראש הוועדה הממלכתית לבדיקת מצב הספורט בישראל שאחת מהמלצותיה העיקריות היתה לנתק את הספורט מהפוליטיקה, המליץ ליו"ר ההסתדרות חיים רמון למנות קבוצה של פוליטיקאים ומקורבים אישיים לתפקידים שונים בהתאחדות לכדורגל מטעם מרכז הפועל. מיסמך שהגיע ל"הארץ" מפרט בדייקנות שמות של 6 מועמדים, חלקם פעילים פוליטיים וחלק אחר מקורב אישית למגיש ההצעה. רק שניים מהשישה שהוצעו אמנם קיבלו תפקיד בהתאחדות לכדורגל, מה שמוכיח שרמון דחה את הצעתו של מליניאק ולא עשה בה שימוש.

להלן במלואו המכתב (ראה תצלום) שהעביר מליניאק לחיים רמון:

"לקח לי פחות משעה להעמיד נבחרת לא רעה בכלל:

"1. ועדת קט רגל – רוקי לוי, מנכ"ל מרכז ספורט עלית באוניברסיטת תל אביב ומאמן קט רגל.

"2. ועדת תקנון – עו"ד אורי מטר מפא"יניק ושותפו לשעבר של אהוד אולמרט. היה חבר בוועדה לקביעת קריטריונים בירושלים שם הכרתי אותו.

"3. ועדת כספים – אודי ברוולי, עו"ד ורו"ח, יועץ נציב מס הכנסה. אוהד הפועל ירושלים ובחור רציני. אני מכיר אותו מאותה ועדה.

"4. ועדת קרן שחקנים – נציג איגוד השחקנים (עו"ד תמיד גילת, או כי שהאיגוד ימצא לנכון).

"5. ועדת נוער – עודד מכנס (נתן אישורו), איציק ויסוקר ואלון בן דור.

"6. ועדת ליגות א'־ב' – אולי כדאי להכניס את בני רגב (הפועל לוד) עד שיחליף את שלמה כופר בעוד שנתיים?

מציע לך לקרוא בסוד שלי בידיעות אחרונות מהיום בפרשת ברקוביץ'. מרכז הפועל הכפיל את שכרו של מיקי ברקוביץ, כדי למנוע גניבה של מיקי מקבוצת הפועל אחת לשניה. מיקי (בעתיד) להפועל ת"א (אסרת להעביר כספים לקבוצות ייצוגיו).

אם אבימור (מנכ"ל הפועל) לא יתמוך על הראש בעניין הזה, אז מתי? חופשה נעימה, אריה מליניאק".

ניגוד להמלצות הוועדה

הצעה זו מהווה ניגוד בולט להמלצות ועדת מליניאק שאחת הביקורות הבולטות בה היתה ניתוק מוחלט של הספורט מהפוליטיקה. מליניאק המציע בוועדה הממלכתית לסלק פוליטיקאים מהספורט, ממליץ במכתב אישי לרמון למנות לתפקידים בוועדות ההתאחדות לכדורגל מפא"יניק אחד, ועסקן אחד שהיה פעיל ברשימת רם (חיים הרשים) לבחירות להסתדרות, הלצידם חברים אישיים, או אחר שאיתו הוא בקשרים עיסקיים. את ההזדמנות של הגשת ההצעה לבינוי בעלי תפקידים בהתאחדות לכדורגל מנצל מליניאק גם לניסיון לסגור חשבון אישי עם מנכ"ל הפועל יעקב אבימור, שמנצי בהליך משפטי עם מליניאק, נגדו הגיש אבימור תביעה על הוצאת דיבה.

יו"ר ההסתדרות חיים רמון אמר ל"הארץ", כי הזמין את ההצעה אצל מליניאק "בדיוק כפי שאני מזמין הצעות מכל מיני אנשים היכולים להמליץ על אנשים הראויים לתפקיד".

לשאלה אם אין בכך התערבות פוליטית, שרמון מטיף חזוג להפרדה בספורט, אמר יו"ר ההסתדרות, כי "השאלה היא את מי אתה בוחר. כל ההמלצות שנתתי הן המלצות על אנשים טובים, גם כאלה שלא היתה לי הזדמנות לדבר איתם משך שנים, כמו אשר לוי. עד שצילצלתי אליו ושאלתי אם הוא מסכים לקבל תפקיד בהתאחדות לכדורגל, לא דיברתי איתו 10 שנים. הדבר דומה לשר הממנה אנשים מטעמו לדירקטוריונים. השאלה היא, אם השר ממנה רק חברי מפלגה או שהוא ממנה אנשים מתאימים וראויים, ולשאלה זו ברצוני לתת תשובה ראויה. אני עושה מאמץ לבטל את המעורבות של גופים פוליטיים בספורט, כדי לחסל אחת ולתמיד את התופעה של גופים פוליטיים שיש להם כל מיני מיכסות של נציגות באיגודי הספורט. אנחנו רוצים להביא לספורט אנשים טובים ולא לדאוג קודם לכל לכל מיני תפקידים לאנשי מפלגה".

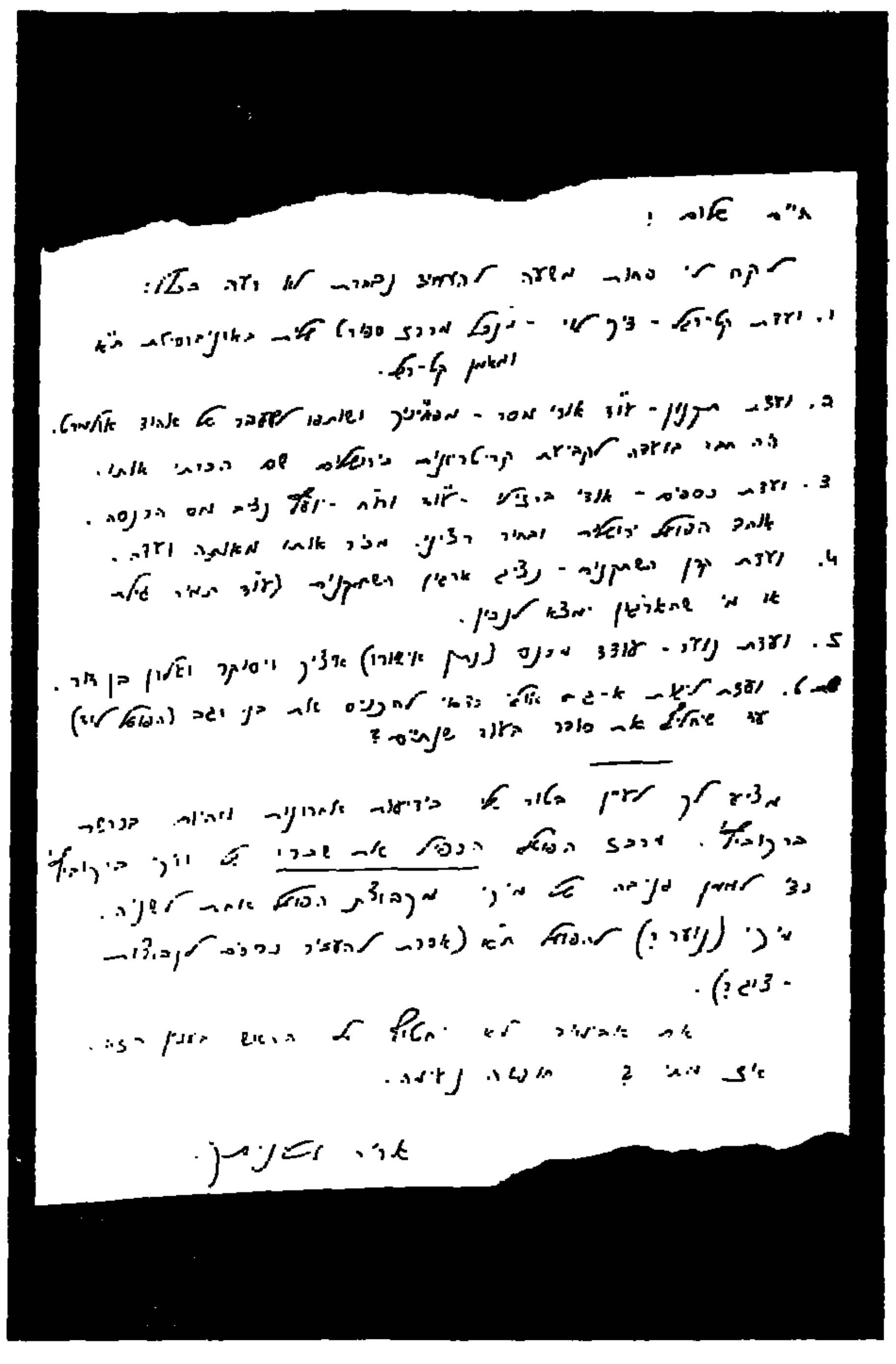

זה המיסמך שהעביר אריה מליניאק ליו"ר ההסתדרות חיים רמון ובו הוא מציע לו את מי למנות כחברים בוועדות שונות בהתאחדות לכדורגל. בין הממולצים פוליטיקאים מזוהים ומקורבים אישיים של מליניאק. אז מה אם ועדת מליניאק היא זו שהמליצה לנתק לחלוטין את הספורט מהפוליטיקה?

משקיף מהצד / יהושע שגיא

מנהל גרמני על הצד הכלכלי של ההופעה בגביע אירופה

בעד שידור המשחק עם מכבי ת"א תקבל ברמן מיליון מארק מהטלוויזיה

● ברוך הבא מר למקה. אני מבטיח לך שאחרי שעתיים־שלוש בחום של הארץ, תסיר את המקטורן והעניבה, תלבש חולצה קצרת שרוולים ותרגיש בישראל כמו בבית.

אתה טועה. אני מנכ"ל קבוצת ורדר ברמן ששמה הולך לפניה. אני לא יכול להתלבש כמו מנכ"ל של פוקו־קלוב (בסלנג: מועדון צ'חצ'חים – י.ש.). כך שלא תראה אותי לבוש אחרת.

● אני מבקש לשמוע ממך על הצד הכלכלי של הכדורגל.

בבקשה. ברצון רב.

● כמה כסף שווה לכם המיפגש עם מכבי ת"א בגביע אירופה למחזיקות גביע?

קשה לחשוב את הסכום המדויק. איך שלא יהיה, מיליון מארק גרמנים מובטחים לנו בעד זכויות השידור של המשחק הזה בטלוויזיה.

● לכמה צופים מצפים "בגומלין" ב־29.9 בברמן?

אני מקווה שנמכור לא פחות מ־10,000 כרטיסים.

● זה הרבה או מעט?

בשביל משחק בגביע אירופה זה מעט. האיצטדיון שלנו מכיל 40,416 מקומות. ואל תשכח, מכבי ת"א איננה גלזגו ריינג'רס. האוהדים של ברמן מאוד מפונקים. הם כבר ראו את ברצלונה ומועדונים מפוארים אחרים. כאשר שהמשחק עם מכבי ת"א ישודר חי בטלוויזיה, סביר שלא יבוא קהל רב. אהיה מרוצה אם מכירת הכרטיסים תכסה את הוצאות המיפגש הכפול הזה.

וילי למקה, 48, מנכ"ל מחזיקת הגביע הגרמני ורדר ברמן, בא לארץ ל־48 שעות להכין את ביקור קבוצתו בישראל

● התוצאה במשחק הראשון בארץ תשפיע על מספר הצופים שיבואו לגומלין בברמן?

בוודאי. אם נגבר בת"א 5–0, או אם נפסיד בת"א 0–5, זה לא טוב. במקרה כזה נצטרך למשוך אנשים בשרוול כדי שיבואו לראות את המשחק. אידיאלי שנסיים בישראל 1–1, או שנפסיד 2–1. כך יבוא קהל רב לראות את הגומלין בברמן.

● המאמן אוטו ריהגאל לא יאהב את מה שאמרת.

זה נכון. הוא מעדיף לנצח בכל משחק 5–0 ולהיות רגוע לגומלין. זה ההבדל בינינו. הוא רואה את הצד הספורטיבי־מקצועי, אני את הצד הכלכלי.

● מה השכר הגבוה ביותר שמקבל שחקן בוורדר ברמן?

השחקן בעל השכר הגבוה ביותר משתכר בין 800 אלף למיליון מארקים גרמנים בשנה.

● מה שכרו של הכדורגלן היקר ביותר בבונדסליגה?

מדובר על 2.5 מיליון מארק.

● מי המאושר?

קפטן הנבחרת הלאומית לותאר מתיאוס.

● אם תעברו את מכבי יקבל כל שחקן מענק ניצחון?

אין לי ספק שכך יהיה.

● מה גודל המענק שיקבל כל שחקן?

יש בגרמנית פתגם שאומר שלא מחלקים את עור הדב לפני שצדים אותו, ואני לא מעוניין שהשחקנים שלנו ישמעו דרך העיתונות הישראלית מה הם עומדים לקבל. להערכתי המענק לכל שחקן יהיה בין 6,000 ל־8,000 מארקים לכל אחד.

● כמה כרטיסים אתם מוכרים בממוצע לכל אחד ממשחקי הבונדסליגה?

בערך 23,000. מחיר כרטיס נע בסביבות 20 מארקים.

● כמה כרטיסי מנוי מכרתם לעונה הנוכחית?

מכרנו 11,800 כרטיסי מנוי עונתיים. מחירי כרטיסי המנוי לכל משחקי העונה של ורדר ברמן נעים בין 100 מארק ל־500 מארק למנוי.

הגרמניה האזה ויתרה על הגמר לטובת ואן אלמסיק ששברה שיא עולם בשחיה

3 שיאים נוספים נשברו באליפות העולם ברומא. שליטה סינית בבריכה

אלכסייב השיג המינימום לאולימפיאדת אטלנטה 96'

סיים ראשון בגמר ב' ב־100 חזה (1:03.16)

רומא (שרות "ספורט הארץ"). השחיין הישראלי ואדים אלכסייב השיג אתמול את המינימום לאולימפיאדת אטלנטה 96' כשסיים באליפות העולם בשחייה הנערכת ברומא במקום הראשון בגמר ב' במשחה ל־100 מטר חזה, בזמן של 1:03.16 דקה. במוקדמות קבע אלכסייב 1:03.50 דקה.

ביום ששי יתחרה אלכסייב ב־200 מטר חזה.

השחיין השני של ישראל באליפות, יואב ברוק, סיים במקום ה־18 במוקדמות ל־100 מטר חתירה בזמן של 50.81 שניות. תוצאה אישית ב־11 מאיות משיאו. בשבת יתחרה ברוק ב־50 מטר חתירה.

רומא (רויטר). ארבעה שיאי עולם שופרו עד כה באליפות העולם בשחיה הנערכת בבריכת פורו איטליקו ברומא. לה ג'ינגי מסין שיפרה השיא ב־100 חופשי נשים, פרנציסקה ואן אלמסיק הגרמניה במרחק הכפול, טום דולאן האמריקאי שיפר את שיאו של תאמאש דארני ב־400 מטר מעורב אישי ורביעיית השליחות של סין ב־4X100 חופשי.

נבחרת השחייניות של סין זכתה עד כה בשש מדליות זהב. ביום הראשון של התחרויות בבריכה, יום שני, זכתה בשלוש ואתמול בשלוש. לה ג'ינגי בת ה־19 שיפרה את השיא העולמי ב־100 חופשי בו החזיקה האמריקאית ג'ני תומפסון ב־47 מאיות השניה, כשקבעה 54.01 שניות. היא הקדימה את בת ארצה, לו בין ב־14 מאיות. פרנציסקה ואן אלמסיק הגרמניה סיימה שלישית (54.77 שניות). תומפסון, שזכתה במדליית הכסף בברצלונה, סיימה רביעית.

"הסיניות קרובות מאוד לרדת מ־54 שניות. תוך שנה הם יעשו את זה. איני חושבת שאי פעם אוכל להגיע לרמה הזו", אמרה ואן אלמסיק בסיום המשחה.

מאוחר יותר זכו הסיניות ב־4X200 קבוצתי. לו בין, שזכתה בכסף ב־100, הוליכה את השליחות הסיניות לניצחון בזמן של 7:57.96 דקות, ואמרה: "עכשיו, כשסין הופכת למעצמה בשחיה, אנשים מתחילים לומר שאנו עושות את זה בזכות שימוש בסמים אסורים. אני חושבת שהכל מקאאו". הסיניות הקדימו את גרמניה וארה"ב.

דאי גוהנג השלימה את היום הפורה עם ניצחון ב־400 מטר מעורב אישי, כאשר הקדימה את האמריקאיות אליסון ואגנר וקריסטין קוואנס.

רביעיית השליחות של סין ב־4X100 חופשי שיפרה אתמול את שיא העולם. לה ג'ינגי (השיאנית ב־100 חופשי), שאן יינג, לה ינג ולו בין (זהב שני) קבעו את השיא על 3:37.91 דקות. השיא הקודם נקבע על ידי נבחרת ארה"ב באולימפיאדת ברצלונה – 3:39.46 דקות. ארה"ב שניה בזמן של 3:41.50 דקות. גרמניה סיימה במקום השלישי.

ואן אלמסיק שיפרה ביום שלישי את השיא ב־200 מטר חופשי, לאחר דרמה גדולה מאוד בסיום משחי המוקדמות. ואן אלמסיק (16) קבעה במוקדמות רק את התוצאה התשיעית בטיבה, שהספיקה לה להשתתף בגמר ב'. למזלה, בעלת התוצאה השמינית במוקדמות היתה דגמאר האזה, בת ארצה. האזה ויתרה על השתתפותה בגמר לטובת ואן אלמסיק, וזו ניצלה עד תום את ההזדמנות שניתנה לה.

ואן אלמסיק שיפרה את השיא העולמי של המורה גרמניה, הייקה פרידריך, ב־77 מאיות השניה, וקבעה אותו על 1:56.78 דקות. היא הקדימה ב־11 מאיות את את הסינית לו בין.

ואן אלמסיק, שזכתה בטקס הענקת המדליות, אמרה: "כשניגנו את ההימנון הגרמני חשבתי רק על אדם אחד – דגמאר האזה. היא זו שנתנה לי את ההזדמנות להתחרות ולזכות במדליה. זו המדליה שתמיד חלמתי עליה. לא חשבתי שאוכל לשפר את השיא העולמי, כיוון שלא הרגשתי טוב בין שני המקצים. הייתי ברת מזל, ברת מזל רב".

טום דולאן מארה"ב (19) שיפר שלשום את שיאו של דארני ב־400 מטר מעורב אישי בשש מאיות השניה, כשקבע 4:12.30 דקות. יאני סייבינן הפיני, אלוף אירופה ב־200 מטר מעורב אישי, סיים שני. אריק נייסטיק האמריקאי זכה בארד. "זהו יום גדול – לשפר את שיא העולם ולהיות אלוף העולם. זה הדבר שכל ספורטאי שואף לו", אמר דולאן בסיום. דולאן, הסובל מקצרת (אסטמה), הוסיף כי בבוקר התחרות הרגיש רע, אבל לא חשב על זה במהלך הגמר.

נורברט רוזה ההונגרי (21) ניצח ב־100 מטר חזה ב־1:01.24 דקות, ושמר על תוארו מלפני שלוש שנים בפרת'. בכך היה רוזה לשחיין הראשון השומר על תוארו במקצה הזה ב־21 שנות אליפויות העולם בשחיה. רוזה הקדים את השיאן העולמי, קארולי גוטלר, גם הוא מהונגריה, ב־20 מאיות השניה.

אלוף אירופה ב־200 מטר חופשי, אנטי קסאביו מפינלנד, ניצח גם באליפות העולם. קסאביו עבר את אנדרס הולמרץ השוודי לאחר הפניה השלישית, וסיים את המרחק ב־1:47.32 דקות.

הולמרץ, שזכה בעבר בשתי מדליות כסף אולימפיות, אמר: "איני מרוצה מהתוצאה שלי. כבר אני רואה שזה הגורל שלי לסיים במקום השני". ביום שלישי הוביל הולמרץ את נבחרת השליחים של שוודיה ב־4X200 חופשי לניצחון, וזכה סוף סוף בזהב בזמן של 7:17.34 דקות. שוודיה הקדימה את רוסיה וגרמניה.

סמאנתה ריילי מאוסטרליה ניצחה ב־200 מטר חזה ב־2:26.87 דקות, והקדימה את הסינית יואן יואן.

רפאל סוקאלה מפולין, אלוף אירופה ובעל מדליית הכסף בברצלונה ב־100 מטר פרפר, העניק לפולין מדליית זהב ראשונה באליפות במקצה זה עם ניצחון בזמן של 53.51 שניות. לארס פרולאנדר השוודי סיים שני.

אלכסנדר פופוב הרוסי, האלוף האולימפי, אלוף אירופה ושיאן העולם ב־100 חופשי, ניצח אתמול בגמר. פופוב סיים את המרחק ב־49.12 שניות, והקדים את האמריקאי גארי הול (49.41). גוסטאבו בורחס מברזיל, שזכה בכסף בברצלונה, סיים שלישי בתוצאה של 49.52 שניות.

ולדימיר סלקוב העניק לרוסיה מדליית זהב שניה אתמול, כשניצח ב־200 מטר גב ב־1:57.42 דקות. סלקוב הקדים את שיאן העולם והאלוף האולימפי, מרטין לופז־זוברו מספרד (1:58.75 דקות).

כריסטינה אגרסגי מהונגריה, שיאנית העולם, אלופת העולם, האלופה האולימפית והאלופת אירופה ב־100 מטר גב, סיימה רק במקום החמישי. בזהב זכתה הסינית הא צ'יהונג ב־1:00.57 דקות. היא הקדימה את נינה שיבנבסקאיה מרוסיה

יאנג איזהוא הסינית (16) ניצחה אתמול ב־400 מטר חופשי בזמן של 4:09.64 דקות. היא הקדימה את כריסטינה טאושר האמריקאית ואת קלאודיה פול מקוסטה ריקה. פול זכתה במדליית הארד השניה שלה, לאחר שסיימה את חצי המרחק במקום השלישי.

איזהוא, שהשיגה את הזמן השביעי בטיבו בלבד במוקדמות, שחתה במסלול הקיצוני. היא נטלה את ההובלה עוד לפני הפניה השניה, ולא שמטה אותה עד הסיום.

ג'אנט אוואנס, אלופת העולם, סיימה במקום החמישי לפני הגרמניה יאנה הנקה. הנקה, שקבעה את התוצאה השמינית בטיבה במוקדמות, סירבה להתחלף עם דגמאר האזה שקבעה את התוצאה התשיעית בטיבה. האזה, שיום לפני כן התחלפה עם ואן אלמסיק בדיוק באותו מצב, הסתפקה בגמר ב'.

סין מובילה את טבלת המדליות עם 10 זהב, ארבע מהן בקפיצות למים.

שיא אנ.אפ.אל. לג'רי רייס: טאצ'דאון 127 בקריירה

סן פרנסיסקו (אי־פי). ג'רי רייס, שחקן קבוצת הפוטבול סאן פראנסיסקו 49', השיג שלושה טאצ'דאון במשחק בו הביסה קבוצתו את לוס אנג'לס ריידרס 44–14, והגיע למאזן של 127 טאצ'דאון בקריירה – שיא אנ.אפ.אל. חדש.

רייס שיפר את שיאו של ג'ים בראון, ששיחק בקליבלנד בראונס ופרש ב־1965. רייס השווה את שיאו של בראון בתחילת הרבע הרביעי במשחק נגד הריידרס לאחר מסירה של הקוורטרבק, סטיב יאנג. 120 טאצ'דאון השיג רייס ממסירות, ורק שבעה מריצה על הקרקע. השביעי במשחק ביום שני גם שיפר את השיא של בראון.

שאר תוצאות המחזור הראשון: דאלאס קאובויס, אלופת השנתיים האחרונות, הביסה את פיטסבורג סטילרס 9–26. באפאלו בילס, שנוצחה בסופרבול בשלוש השנים האחרונות, הובסה בניו יורק בידי הג'טס 3–23.

ניו יורק ג'איינטס – פילדלפיה 23–28; שיקאגו – טמפה ביי 21–9; לוס אנג'לס ראמס – אריזונה 14–12; דטרויט – אטלנטה 28–31; גרין ביי – מינסוטה 16–10; סיאטל – וואשינגטון 28–7; קליוולנד – סינסנאטי 28–20; מיאמי – ניו אינגלנד 39–35 (דן מארינו מסר 473 יארדים); אינדיאנאפוליס – יוסטון 45–21; קנזאס סיטי – ניו אורלינס 30–17; סאן דייגו – דנוור 37–34.

ג'קסון קבע את הזמן המהיר השנה ב־110 משוכות (12.99)

מדריד (רויטר). קולין ג'קסון קבע את הזמן המהיר ביותר של השנה ב–110 משוכות בתחרות אתלטיקה שהיתה במדריד שלשום. ג'קסון קבע 12.99 שניות וניצח את מרק מקוי שקבע 13.22 שניות.

מייקל ג'ונסון קבע את הישג השנה ב–400 מטר כשקבע 43.90 שניות. ניונסוטו ניונגאבו מבורונדי הרשים בריצת 1,000 מטר בזמן 2:15.91 דקות.

מייק פאואל ניצח בקושי בקפיצה לרוחק ב־8.24 מטר, רק שני סנטימטר לפני האמריקאי רונאלד מקגי. חאבייר סוטומאיור ניצח בקפיצה לגובה עם הישג של 2.37 מטר.

למרות שפרש בסיבוב ה־7 מוביל סמואל בראלי צרפת

נהג הראלי הישראלי, ראם סמואל, שמר על מקומו הראשון באליפות צרפת בראלי למכוניות מקבוצה N, למרות שפרש מראלי מון בלאן, הסיבוב השביעי באליפות צרפת בראלי, שנערך בסוף השבוע האחרון.

סמואל פרש כבר בקטע השלישי אחרי שהמנוע במנוע הפורד אסקורט 'קוסוורת' שבה התחרה התפוצץ ועל פי תקנון האליפות אסור להחליפו. יריביו העיקריים של סמואל כשלו אף הם. אחד פרש ושני סיים במקום נמוך, וככך אפשרו לסמואל לשמור על המקום הראשון בקבוצה N ועל המקום השישי בדירוג הכללי.

עד לסיום האליפות נותרו עוד ארבעה סיבובים.

הושעה רוכב האופניים בוניו

רומא (רויטר). רוכב האופניים הצרפתי, ג'יאני בוניו, הושעה לשנתיים, כצפוי, בעקבות הבדיקה שמימצאיה העלו כי השתמש בחומר אסור מסוג קפאין. בוניו הודיע שיערער על העונש.

אינדוראין לא יוענש

פאריס (אי־פי). איגוד הרכיבה הצרפתי החליט שלא להעניש את מיגל אינדוראין על השימוש בחומר מסוג סאלבוטאמול מכיוון שחומר זה אינו אסור לפי חוקי האיגוד.

גאסקוין עשוי לחזור לאנגליה

הצילום אי־פי

פול גאסקוין. החמיץ שלוש שנים וחצי

לונדון (רויטר). פול גאסקוין, שחקנה של לאציו רומא, עשוי לחזור לשחק באנגליה. גאסקוין הסובל מרצף פציעות מאז הצטרף ללאציו לפני ארבע עונות, אמר: "אני שוקל לחזור הביתה השנה. אני צריך לבדוק אם אוכל לשחק מחדש".

השחקן המחלים משבר ברגלו הימנית הוסיף: "הדברים לא עבדו כל כך חלק כפי שציפיתי. את ההחלטה על עתידי אעשה לבדי. לא רק שיקולי מקצוע יילקחו בה. רוב השיקולים יהיו אישיים. כשחתמתי בלאציו הייתי בן 23, בשנה הבאה אהיה בן 28. אני מרגיש שהחמצתי את המשחק בשלוש השנים וחצי האחרונות".

גאסקוין גם דחה את האפשרות, שהפציעה תגרום לו לפרוש. "שחקנים רבים חזרו לשחק לאחר שבר ברגל. עדיין נותרו לי מספר שנים לשחק". הוא סיפר, כי רופא מומחה בלונדון אישר לו לשוב למגרשים לקראת מארס 1995.

סוארז התפטר מאימון אלבסטה אחרי מחזור ליגה אחד בלבד

מדריד (רויטר). מאמן נבחרת ספרד בעבר, לואיס סוארז, התפטר מאימון קבוצת אלבסטה בליגה הראשונה של ספרד אחרי מחזור ליגה אחד. למעשה, אמרו מקורות בקבוצה, הגיש סוארז את התפטרותו עוד לפני המשחק הראשון בליגה, ביום ראשון, אך חוייב על ידי ההנהלה לאמן במשחק זה.

הסיבות להתפטרותו הוגדרו "אישיות". המועמד המרכזי להחליפו הוא בניטו פלורו, שעונה שעברה פוטר מאימון ריאל מדריד.

הנשיא איליסקו העלה את יורדנסקו לדרגת גנרל

בוקרשט (רויטר). נשיא רומניה, יון איליסקו, העלה את מאמן הנבחרת הלאומית אנגהל יורדנסקו לדרגת גנרל בטקס בארמונו של הנשיא, שנערך ביום שני.

יורדנסקו, שהצעיד את הרומנים לרבע גמר גביע העולם בארה"ב, אמר: "זה אחד הימים המאושרים בחיי". יורדנסקו היה אלוף משנה לפני ההעלאה.

פלה עוזב את תפקידו כדירקטור בסנטוס

ריו דה זאנירו (רויטר). פלה, גדול הכדורגלנים בכל הזמנים, עזב את תפקידו כדירקטור במועדון סנטוס, בו שיחק 17 שנה, לאחר סכסוך עם נשיא המועדון מיגל קודרה נטו.

"מדובר בחילוקי דיעות", אמר פלה שמונה לדירקטור בפברואר, 21 שנה אחרי שפרש מסנטוס. כשנשאל אם יתגעגע לסנטוס, אמר: "סנטוס תתגעגע אלי יותר".

חילוקי הדיעות נסובו על רכישתו של קפטן הנבחרת לשעבר, נטו. פלה מתח ביקורת על הקניה ואמר שעדיף להשקיע בצעירים ובאיצטדיון של סנטוס. נשיא המועדון טען שפלה מותח ביקורת כל הזמן "וכך אינו עוזר לסנטוס בכאוס".

החלוץ קוטי חוזר לווסטהאם אחרי שש שנים באוורטון

לונדון (רויטר). חלוץ אוורטון, טוני קוטי, חוזר לווסטהאם בעסקה בה יועבר מגן ווסטהאם דיוויד בורוז לאוורטון. קוטי שיחק בווסטהאם ועבר לפני שש שנים לאוורטון ואילו בורוז, בעבר שחקן ליוורפול, שיחק עונה אחת בווסטהאם.

כדורגלן וולבס הואשם ברצח

לונדון (רויטר). ג'יימס קלי, כדורגלן וולבס מהליגה האנגלית הראשונה, הואשם יחד עם אחיו הארט בנוסף ברצח של פיטר ראנסי, בן 26, בעיר ליוורפול.

הצרפתי פלמדינג מאמן חוף השנהב

אבידג'אן (רויטר). פייר פלמדינג הצרפתי מונה כמאמן נבחרת חוף השנהב. הצרפתי בן ה־41 פוטר באחרונה מקבוצה בליגה השניה של צרפת תחום לשנתיים.

מעט ענווה, בבקשה

הוועד האולימפי הבינלאומי התכנס לוועידה בעלות של 16 מיליון דולר

Herald Tribune

הוועד האולימפי הבינלאומי התכנס בשבוע שעבר בפאריס, בעלות של 16 מיליון דולר, כדי לדון בעתידו. ייתכן שיום אחד יעיפו ראשיו מבט לאחור ויתהו על הבזבוז.

הוועד האולימפי הבינלאומי עושה עבודה חשובה, אבל חייבים לומר זאת: הוצאה של 16 מיליון דולר כדי לדון בעתידך, היא הוראה בצורה הגרועה ביותר בכך שלא איכפת לך מעתידך. לפני 14 שנה ראתה התנועה האולימפית את הדרך לחיים חדשים במשחקים האולימפיים הרווחיים של לוס אנג'לס, עם רעיונותיהם המודרניים לגבי שיווק האידיאל האולימפי. עכשיו ברור שרווח זה מערפל את שיפוטו של ועד שאחריותו היחידה היא לשמור על האידיאל הזה מפני תאוות בצע.

הם התכנסו במרכז הכנסים המודרני לה דפאנס בפאריס, עם הכוונות הטהורות ביותר. אלו הם חששות לגבי עתידם של המשחקים האולימפיים וחברי הוועד האולימפי הבינלאומי התכוונו להתעמת עם ראשיו. הם מבינים שהפופולריות שלהם, אם לא יותר דיוק הפופולריות של תנועתם, היא אחת הבעיות הקשות ביותר. הארולד שמיט, רץ המשוכות הגרמני שפרש, ציין שמרבית הספורטאים באולימפיאדות המודרניות הם מכונות כסף ושהתנועה האולימפית מסתכנת באבדן השליטה לטובים שלהם. הוא הציע שהספורטאים יהיו מעורבים יותר בניהול הדיון האולימפי, והערותיו זכו לתשואות סוערות.

מעוררת מחלוקת יותר היתה השאלה בדבר התוכנית האולימפית. כאן תקוע הוועד האולימפי הבינלאומי בין המסורת והצורך לבצע שינויים באמצעות הוספת ענפי ספורט בעלי משיכה עולמית, בעיקר לטובת קהל צופי הטלוויזיה בעולם. כולם מבינים שהמשחקים האולימפיים עברו כברת דרך ארוכה מכדי שיוכלו להיפרד מן הכסף.

לפני זמן לא רב חשב שהכינוס הזה יגרום שינויים רדיקליים בתוכנית האולימפית – כולל סילוק האיגרוף עם שופטיו השנויים במחלוקת, הרמת המשקולות ובעיות הסמים שלה, סיף וקרב חמש מודרני. אז הציף הוועד האולימפי ב־40,000 מכתבים מנציגים של כל ענף ספורט הנתון בסכנה, ועכשיו הבחירות אינן בה עלות.

בנאומו קרא ז'אן־קלוד קילי הצרפתי להקים צי של מטוסי סילון של הוועד האולימפי, עם מעבדות לבדיקת סמים, שינחתו ללא אזהרה מוקדמת בכל מדינה החברה בוועד האולימפי הבינלאומי כדי לנהל מלחמה – זו היתה המלה שלו – במשתמשים בסמים הפוגעים בדימוי האולימפי. במסגרת הזמן של שלוש דקות שהוקצבו לו הוא הציע גם שמספר המדליות המוענקות ייקבע על ידי הוועד האולימפי הבינלאומי ויישאר קבוע, וענפי ספורט חדשים יחליפו ותיקים לפי התקרה הזאת. הוא גם טען שבעזרת הטכנולוגיה המודרנית מסוגלת כל מדינה לארח את המשחקים האולימפיים. אבל דבר זה מוטל בספק.

לכל משתתף היתה דעה משלו או משלה לגבי הדברים החסרים בתנועה האולימפית, ולטענתו זה תפקידו הבלעדי של הוועד האולימפי הבינלאומי לבחון את הדברים ולפעול בצורה חכמה. נאומים בסגנון זה נשמעו מפי אתלטים, שופטים וראשי ועדים אולימפיים של מדינות שונות וכן מפי חברי הוועד האולימפי הבינלאומי, שהיו הנועזים הדיפלומטיים ביותר.

איש לא העלה בעת הכינוס את השאלה בדבר הפאר וההדר של המפגש. מתוך 16 מיליון הדולר שהוקצבו לקבוע הכינוס, 6 מיליון שילם הוועד האולימפי הבינלאומי ו־9.4 מיליון סיפקו הפאריסאים וממשלת צרפת. יש בפאריס תערוכות אולימפיות מכל הסוגים ומחוץ לאולם הדיונים היתה מין מטבע אולימפית גדולה שנראתה כאילו אפשר למלא אותה בשוקולד. הצורך בעזרים ממין זה מציין סוג מסוים של חוסר ביטחון, שצריך להיות כבר עשרות שנים מאחורי התנועה האולימפית המודרנית, אבל ככל הנראה אינו מאחורי הבריה.

האם מעט ענווה מצד המנהלים אותה היתה עוזרת לתנועה האולימפית?

ייתכן שהוועד האולימפי הבינלאומי היה צריך לקחת את הסכום של 16 מיליון דולר ולומר, בסדר, נארגן את הכינוס הזה ב־10 מיליון דולר. נוכל להסתדר בלי [illegible] הזמניים. ואת היתרה בסך 6 מיליון דולר נוציא על פיתוח ספורטאים. הוועד האולימפי הבינלאומי עושה הרבה בשביל הספורטאים – שורשיה של הצמיחה במקצוענות בספורט במאה האחרונה נעוצים בתנועה האולימפית המודרנית – אבל בימים אלה קשה לברך את המושלים בין כל השלל שלהם.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

קצין ירה

(סוף מעמוד 1א)

רים המחבלים כביכול להשתלט, היו החיילים עם נשק פרוק והת־פצלו לשתי חוליות. כאשר הגיעו למבנה עליו היו אמורים להשתלט המחבלים כביכול ביצעו החיילים פריקת כלים. החיילים ריכזו את התחמושת החיה בארון במבנה ואת התחמושת הלא חיה באפוד בפינת אחד החדרים.

החיילים קיבלו מאחד הקצינים מחסניות חסרות קליע לצורך התרגיל. אחד החיילים ביקש להח־ליף את המחסנית, מכיוון שלדב־ריו היא לא היתה תקינה, וקיבל את מחסניתו של סגן מפקד הכוח. סגן מפקד הכוח ניגש לאפוד שהיה בפינת החדר, שלף ממנו מחסנית שאותה לא בדק והכניס אותה לנשקו. המפקד סבר כי במ־חסנית כדורים חסרי קליע, אך היו בה כדורים חיים.

התרגיל התחיל, החיילים זיהו כוח משתלט (המחבלים) המגיע מכיוון מזרח ופתח באש. סגן מפ־קד הכוח, שברובהו היתה המחס־נית שבה כדורים חיים, ביצע ירי ב־60 מעלות. כתוצאה מכך נוצר מחסום בנשקו של הקצין, והיתה התפוצצות קלה כשהכדור נורה. לאחר התקלה הופסק התרגיל, החיילים ביצעו פריקת כלים.

מהתחקיר שנערך בעניין, ושמ־סקנותיו התקבלו בימים אלה, עו־לה כי הקצין שגה בכך שלקח מחסנית מהאפוד ולא בדק אותה לפני שהטעין אותה בנשקו. עוד עולה מהתחקיר כי מפקד הכוח היה צריך לוודא כי יבוצע איסוף מרוכז של התחמושת החיה, וכי שתי קבוצות החיילים ישתמשו בכדורים חסרי קליע.

עוד עולה מהתחקיר כי חייבת להיות הפרדה מוחלטת בין תחמו־שת חיה לתחמושת חסרי קליע.

מיפקדת חילות השדה קובעת כי בתרגילי דו־צדדי, כאשר יורים כדורים חסרי קליע, תהיה חובה לאבטח את התחמושת החיה באר־פוד על פי הוראות הבטיחות.

למשפחת קמינסקי

אתכם באבלכם הכבד

על מותו של

יוסף קמינסקי ז"ל

משפחות פרנסס והראל

בצער רב ובכאב עמוק אנו מודיעים על פטירתו
בטרם עת של יקירנו האהוב

דן ליון לנדאו ז"ל

בן יצחק ז"ל ורבקה ז"ל
אשר נפטר בליל ראשון של ראש השנה
תשנ"ה, 5 בספטמבר 1994.

אבלים: אשתו: גריר פיי קשמן
דודתו: בתיה לנדאו
בני דודים וחברים

הלוויה היום, יום ה', בשעה 15.00
מבית הלוויות סנהדריה, להר המנוחות בירושלים

יושבים שבעה בביתו של הרב עמנואל קוינט
רח' גרץ 18 טלביה ירושלים, טל. 02-633012 או 02-662707

אבלים על מותו של

יעקב וידיסלבסקי

אשתו: זהרה
ילדיה: נורית ואשר טישלר
אודי ונעמה וידיסלבסקי
נכדיה: רוני, גילי, דני,
דוד ואמנון

הלוויה תתקיים היום, יום חמישי, ג' בתשרי תשנ"ה, 8/9/1994,
בבית העלמין הירקון (כביש חוצה שומרון), בשעה 12:30.

ברוך דיין אמת
בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

ר' צבי נתן הירש

בן אשר וליג

הלוויה תצא היום, יום חמישי, ג' בתשרי, תשנ"ה, 8.9.1994, בשעה 12.00,
מבית הלוויות בסנהדריה לבית העלמין בגבעת שאול.

אבלים: אשתו: אהובה הירש
בנו וכלתו: משה ותמר הירש
בתו וחתנה: טלי ויעקב אבל
בתו: אתי הירש
נכדיו: רוני, מיכל, אור ופנינה הירש
אחיותיו: זהבה ודוד גרינוולד וב"ב
ויקי וישראל פריד וב"ב

השבעה בבית הירש, רחוב אחינועם 13, ירושלים.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של

מינה (מיצי) בר אוריין

לבית שיבר

הלוויה תתקיים היום, יום חמישי 8.9.94,
בשעה 11:15 בבית העלמין הירקון.

מאיר וירדנה בר אוריין
אניטה וג'ון בולנד – בלטימור
רונית בר אוריין כרמל
דליה אורי ומתן רוזנברגר

אהובנו ויקירנו

אינג' אשר אלֻואיל

א י נ נ ו

הלוויה תתקיים היום יום חמישי ג' בתשרי תשנ"ה 8.9.94 בשעה 13:30, בבית העלמין בקרית שאול

אבלים: רעיתו: עליזה לבית יהלום
בנו וכלתו: אברהם ורחל אלֻואיל
בתו וחתנה: מירה וחנן בל
נכדיו: שלי ודרור סרן
תמר ויעקב שופל
מאיר, רות אלֻואיל
אחיו: בומה ולידה אלֻואיל (בפולין)
גיסה: ליפא ולאה יהלום והמשפחות
יוליוס בל, אדית דנקבר

האוניברסיטה העברית בירושלים
הפקולטה למתמטיקה ולמדעי הטבע

אבלים על פטירתו של

פרופ' שמשון עמיצור ז"ל

פרופסור אמריטוס למתמטיקה
חתן פרס ישראל, מחשובי חוקרי המתמטיקה
ומשתתפים בצער המשפחה

הלוויה נערכה בירושלים בערב ראש השנה

אהובנו

אלי רווה

איננו איתנו עוד

כואבים ובוכים
משפחתו
וכל אוהביו

הלוויה התקיימה בערב החג

תיאטרון ירושלים לאמנויות הבמה

משתתפים בצער המשפחה
על מותו של

אביטל מוסינזון
ז"ל

הנהלת התיאטרון והעובדים

נתייחד עם זכרו של יקירנו

גידי גלובטר ז"ל

ביום ו', ד' בתשרי תשנ"ה (9.9.94)
בבית הקברות הצבאי בהר הרצל, ירושלים.
נפגשים על־יד השער בשעה 12.00.

המשפחה

על מותו של

מרדכי בן ארי ז"ל

מעמודי התווך של התעופה בישראל

אבל
מוריס נחתומי, נשיא
חברת טאואר אייר

לישראל אפרת ומשפחתו

אתכם באבלכם על מות

האם ז"ל

מזכירות ארגוני הקניה
והמפעלים האזוריים הקיבוציים בע"מ

קבלת מודעות אבל
03-5755555

למשפחת בן ארי

אתכם באבלכם הכבד על מות

מרדכי בן ארי ז"ל

לשעבר יו"ר ומנכ"ל אל על

נתי רותם, מנכ"ל
וצוות טאואר אייר בישראל

למשפחת בן־ארי

משתתפים בצערכם
על מותו של

מרדכי בן־ארי

פועלים שוקי הון והשקעות בע"מ

מת יהודה גוטהלף, עורך "דבר" לשעבר

(ע). יהודה גוטהלף, עורכו הר־אשי של העיתון "דבר" לשעבר, מת בערב ראש השנה. בן 91 היה במותו. יהודה גוטהלף נולד בווא־רשה ב־1903. הוא סיים לימודי רפואה ועיתונאות והיה ממייסדי תנועת "השומר הצעיר" בפולין.

גוטהלף עלה לישראל ב־29', והצטרף לקיבוץ עין החורש. ב־39' הצטרף למערכת "דבר". כן שימש כיו"ר המרכז לחינוך ולתר־בות של ההסתדרות, יו"ר בית הס־פר לפעילי ההסתדרות, וחבר הוועדה המרכזת. בתקופת פרשת לבון נמנה על תומכיו והתפלמס רבות עם ראש ממשלת ישראל דאז, בן־גוריון.

בשנים 66'–70' שימש כעורכו הראשי של "דבר", ולאחר שפרש לגמלאות המשיך לפרסם מאמרים בעיתון שנים רבות. יהודה גוטה־לף פירסם ספרים רבים, ביניהם "תמורות בחברה", "המדינה, החב־רה וההסתדרות", "החברה הישרא־לית במבחן התקופה", "העיתונות ודעת הקהל".

הוא הניח אחריו אשה, בן, שני נכדים ושני נינים. הלווייתו תת־קיים מחר, ב־12 בצהריים, בבית העלמין "ירקון".

מרדכי בן־ארי, מנכ"ל אל־על לשעבר, הובא למנוחות

(ע). מרדכי בן ארי, שהיה מנכ"ל אל־על ויו"ר מועצת המנה־לים של החברה, הובא ביום ב', ערב ראש השנה, למנוחות בבית העלמין בקרית שאול. בן ארי מת ביום א'. בן 73 היה במותו.

ב־1967 מונה בן־ארי למנכ"ל אל־על. ב־77' הוא מונה ליו"ר הנהלת חברת התעופה הלאומית. הוא הנהיג את הכרטיס הקבוצתי בחברות התעופה הסדירות, ושיכ־נע חברות אחרות בארגון התעופה הבינלאומי, יאט"א, ללכת בעקבו־תיו.

עם פרוץ גל החטוף ב־68', הנ־היג בן־ארי את אמצעי הביטחון המיוחדים באל־על, אך לא הצליח לשכנע את יתר חברות התעופה הסדירות לנקוט אמצעים דומים. בתקופת כהונתו כמנכ"ל, ב־71', קיבלה החברה את מטוס הג'מבו הראשון שלה. עם קבלת מטוסים מסוג זה פעל בן־ארי גם לפיתוח התיירות בין ישראל לבין ארה"ב, באמצעות הנהגת טיסות ללא נחי־תות ביניים אל מעבר לאוקיאנוס האטלנטי.

ב־79' פרש בן־ארי מאל־על, והקים חברה פרטית להשכרת מטוסים, לתיווך ולרכישת כלי טיס. הוא נחשב למומחה מספר אחד של ישראל בתחום התעופה האזרחית.

מת המתימטיקאי, פרופ' שמשון עמיצור

(ע). פרופ' שמשון עמיצור, מחוקרי המתמטיקה הבולטים בישראל, מת בערב ראש השנה והובא למנוחות בירושלים. בן 73 היה במותו.

פרופ' עמיצור נולד בעיר העתיקה בירושלים והיה בין מגיניה במלחמת העצמאות. ב־50' קיבל תואר דוקטור מהאוניברסיטה העברית בירושלים, וב־53' קיבל את פרס ישראל על תרומתו לחקר המתמטיקה.

פרופ' עמיצור היה ממקימי המ־כון למתמטיקה באוניברסיטה העברית, וממייסדי המחקר בתחום האלגברה בישראל. חוקרים באוני־ברסיטה העברית אמרו כי פרופ' עמיצור תרם רבות למעמדה של ישראל בעולם בתחום זה, וכי על שמו נקרא "משפט עמיצור־לוינס־קי" בתחום האלגברה.

בשנות ה־60 עיצב פרופ' עמי־צור, יחד עם מיכאל מישלר, את תוכנית הלימודים במתמטיקה בב־תי הספר העל־יסודיים. ב־69' הוא קיבל את פרס רוטשילד על עבוד־תו. פרופ' עמיצור גם כיהן כחבר האקדמיה הישראלית למדעים.

מדענים: שלום עם ירדן יאפשר לחזות ביתר קלות רעידות אדמה באזור

(ע). "הסכם שלום עם ירדן יאפשר לחזות רעידות אדמה הצפויה בשבר הסורי־אפריקאי" – כך טוע־נו מומחים שהשתתפו לאחרונה בכנס בינלאומי בגיאודסיה (מיפוי אדמה) שנערך בטכניון בחיפה.

לטענתם, בעקבות השלום עם ירדן ניתן יהיה לבצע מדידות חדשות שיוכלו ללמד על תזוזות קרקע בקטע שבין הירמוך לאילת. פרופ' חיים פפו מהפקולטה להנד־סה אזרחית בטכניון, שהיה אחד ממארגני הכנס מסר, כי למיטב ידיעתו לא נערכו בשבר הסורי־אפריקאי בקטע בו מדובר, מדי־דות גיאודטיות מדויקות ברמה העכשווית. לדבריו, בקטע זה זזה האדמה עשרות קילומטרים במ־משך מיליון השנים האחרונות.

"הסכם שלום עם ירדן יאפשר לערוך מדידות בשבר, שלאחר כמה שנים יגלו אם בעומק האדמה נוצרה הצטברות של לחצים העלו־לים להסתיים ברעידת אדמה", אמרו המדענים.

מת הסופר ג'יימס קלאוול

ניו יורק (ע"ח). הסופר ג'יימס קלאוול, שכתב בין היתר את רב המכר "שוגון", מת שלשום, בגיל 69. דוברת הוצאת הספרים "דל־ל־אקורט" מסרה כי מת בשווייץ ממחלת הסרטן. קלאוול נולד ב־24' בסידני שבאוסטרליה. במלח־מת העולם השנייה שירת כרב־סרן בחיל התותחנים המלכותי במזרח הרחוק. הוא נלקח בשבי היפאנים ב־41' והיה שבוי מלחמה במשך שלוש שנים.

ב־76' פירסם את "שוגון", ספר שזכה להצלחה עצומה ואף הוסרט. ב־86' פירסם את "סופת מערבו־לת", שנושאו איראן. ספרו האח־רון, "גאי־ג'ין", ראה אור אשתקד והיה גם הוא לרב־מכר בינלאומי.

עוד חיבר קלאוול תסריטים, ביניהם "הזבוב", "הבריחה הגדו־לה" ו"טייסת 633". כן הפיק סר־טים.

רבין מוכן

(סוף מעמוד 1א)

ההגיונית היחידה להשגת שלום. כל דרך אחרת מסיחה את תשומת הלב מהעניין העיקרי". א־שרע הו־סיף כי "כאשר תהיה נסיגה מלאה, הדברים ישתנו ואז בקשה לפגישה כזו (בין רבין לאסד) תהיה צעד הגיוני".

בנוגע לדברי ראש הממשלה בעניין השליטה הסורית בלבנון אמר א־שרע כי ארצו רואה בקש־רים עם לבנון ובהסכמים בין שתי המדינות עניין שאינו נוגע לאף אחד מלבד לבנון וסוריה. "זה לא נתון לאישורה של ישראל. שתי המדינות צריכות להחליט מה יש־רת טוב ביותר את האינטרסים שלהן", אמר.

א־שרע אמר כי הקשרים בין סוריה ללבנון "נועדו לעודד שלום, ולא מלחמה. ללבנון היה קשה להצטרף לתהליך השלום ללא ההשפעה של סוריה, שכן הלבנונים עמדו על כך שקודם תבוצע במלואה החלטת האו"ם הקוראת לנסיגה מלאה של ישראל מדרום לבנון, ללא כל תנאי. אבל מכיוון שאנחנו בסוריה מאמינים בשלום, אמרנו לאחינו בלבנון שהאינטרסים שלנו הוא לעבוד יחד ולהצטרף לתהליך השלום". מסי־בה זו, ובשל מה שהוא כינה "הקש־רים ההיסטוריים" בין שתי המדינות, וכן שאיפתה של סוריה להסכם כולל במזרח התיכון, הסו־רים עומדים על כך שתהיה הקב־לה בהתקדמות בשני המישורים – הסורי והלבנוני, אמר א־שרע.

לטענת א־שרע, התנאים שישראל מציבה בפני לבנון אינם מעשיים, שכן הם עלולים להוביל למלחמת אזרחים. שר החוץ הסורי אמר כי הוא מאמין שאם לבנון תיענה לדרישות ישראל, תפרוק מנשקם את אלה שהוא כינה "הר־זיסטאנס הלבנוני" ותשלב את אנשי צד"ל בצבא לבנון, אנשי "הרזיסטאנס" יראו בצבא הלבנוני צבא הנתון לשליטת ישראל וכוגד באינטרס הלבנוני – דבר שיוביל למלחמת אזרחים. "גם אם הכוונה טובה, אנחנו לא יכולים לקבל הצ־עה שתוביל למלחמת אזרחים", אמר א־שרע.

ביירות (ע"ח). שר החוץ הלבנו־ני, פארס בואייז, אמר שלשום כי כדי להניע את גלגלי תהליך הש־לום בין ישראל ולבנון דרושה התחייבות ישראלית לנסיגה מל־אה מדרום לבנון. לדברי בואייז, לאחר שישראל תתחייב לסגת מלבנון, ארצו תסכים מיד להקמת ועדה צבאית משותפת להכנת לוח הזמנים לנסיגה ולגיבוש צעדי הביטחון הדרושים לשני הצדדים.

בנוגע להצעה ישראלית – על פיה נדרש צבא לבנון לפרק את ארגוני המחבלים הפעילים בדרום ולשמור על השקט באזור במשך תשעה חודשים לפני שישראל תתחיל לדון בנסיגה – אמר בואייז כי "הצעה זו מבוססת על הנחה כי על ממשלת לבנון לפרק את הארגונים, מבלי שקיבלה כל ער־בות לנסיגה ישראלית". לדבריו, "אנו הצענו מנגנון הגיוני וקביל יותר – הצהרה ישראלית על כוונ־תה לבצע נסיגה כוללת מהדרום עד קו הגבול הבינלאומי".

(ע). הרמטכ"ל, רב אלוף אהוד ברק, אמר שוב בחג כי מבחינה צבאית טהורה, מן הראוי שצה"ל יהיה פרוס ברמת הגולן. ברק אמר עם זאת כי ישראל היא מדינה דמוקרטית עם ממשלה נבחרה, ולא הצבא מכריע הכרעות מדיני־ות. "צה"ל יגבה כל הכרעה מדי־נית, ויפעל כדי לבצע ממנה את מרב הביטחון", אמר הרמטכ"ל ברק.

"ממשלת ישראל התחייבה לפ־נות 25 יישובים בגולן באופן מיי־די, ושישה יישובים נוספים, כולל העיר קצרין והחרמון. בתוך שלוש שנים". כך אמר אתמול יו"ר ועד יישובי הגולן, אלי מלכה. לדברי מלכה, מקורות במשרד ראש המ־משלה, במשרד החוץ ובפנטגון מסרו לו כי צה"ל ייסוג באופן מיי־די לקו המצוק, ובתוך שלוש שנים ייסוג לגבול הבינלאומי.

ועד יישובי הגולן טוען כי נמ־סר לאנשיו, ממקורות מודיעיניים שונים, כי ראש הממשלה רבין הס־כים למסור את הגולן לסוריה תוך פינוי כל יישוביו, בתואם לתביע־תו האולטימטיבית של נשיא סו־ריה אסד. הוועד טוען כי על פי אותם מקורות, המו"מ בין ישראל לסוריה נמצא בשלבים מתקדמים ביותר של דיונים, וכי פריצת דרך ביחסי שתי המדינות צפויה בע־תיד הקרוב ביותר.

ועד יישובי הגולן גיבש תוכ־נית חירום שבמסגרתה תכונס עצ־רת חירום של תושבי הגולן בשבת הקרובה, בהשתתפות ח"כ אביג־דור קהלני.

ועדה מקומית לתכנון ובניה מעלה נפתלי־ מעלות

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
מרחב תכנון מקומי מעלה נפתלי
נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 כי במשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה מעלה נפתלי במעלות הוגשה בקשה לקבלת הקלה/שמוש חורג בבניה בתיק מספר 445/94 ע"י נור עאסי מבנה העשוי להשכרה בגרם במקום מעליא גוש 18833 חלקה 12: ר' תהוות ההקלה תוספת קומה מעל הקיים ללא תוספת באחוזי בניה כל המעוניין רשאי להגיש התנגדות למשרדי הועדה המקומית מעלות נפתלי בתוך 14 יום מיום פרסום הודעה זו

שלמה בוחבוט
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מעלה נפתלי־מעלות

קרן קימת לישראל
JNF

מכרז מס' 134/94

מאגר מירב - הספקת מצעים ואבן

קרן קימת לישראל מבקשת לקבל מקבלנים הצעות לאספקת מצעים ואבן במאגר מירב.
משך ביצוע 80 ימי עבודה.

סיור קבלנים יתקיים ביום 29.9.94 בשעה 08:30 מקום המפגש בכביש 90 בפניה לצומת שלוחות.
תוכניות ומפרטים ניתן לקבל במשרדנו, פס הירק במשרדו של מר א. קליין מול משטרת קרית חיים בימים 11-13, 18-19 לספטמבר 1994 ומ-28 עד 3.10.1994 תמורת סך של 500 ש"ח שלא יוחזרו.

את ההצעות עם הצירופים הנדרשים (לרבות ערבות בנקאית, אישור ניהול ספרים, וכו') יש להגיש לא יאוחר מתאריך 4.10.94 למשרדי הקק"ל בפס הירק ת.ד 45 קרית חיים.

אין קרן קימת לישראל מתחייבת לקבל ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

מנע אש ביערות

החברה הכלכלית לראשון לציון בע"מ

הזמנה להציע הצעות במכרז מס' 12/94

5.9.94

החברה מזמינה בזה קבלנים להציע לה הצעות לביצוע עב' פיתוח וביצוע מערכות תשתיות תת ועל קרקעיות בשכ' נוה דקלים בראשל"צ.

ההזמנה הנ"ל לקבלנים הרשומים בפנקס הקבלנים ומסווגים ע"י רשם הקבלנים בענף 200, תיאור הענף - כבישים, תשתית ופיתוח, קבוצה ג', בהיקף כספי בסכום זהה או שווה העולה על סכום הצעתם, והעומדים ביתר הפרטים במסמכי המכרז.

את מסמכי המכרז הנ"ל ניתן לרכוש במשרדי החברה ברח' הרצל 69 (קומה ד') ראשון לציון, החל מיום ב' 12/9/94 בשעות 09:00 - 17:00 תמורת 1000 ש"ח בתוספת מע"מ, אשר לא יוחזרו בשום מקרה.

פרטים והבהרות על העבודות נשוא המכרז 12/94 ניתן לקבל במשרדי החברה טל' 03-9667905, ואולם רק הפרטים וההבהרות שיוצאו בכתב על ידי החברה יחייבו את החברה.

סיור קבלנים באתרי העבודות יערך ביום א' 18.9.94 בשעה 10.00. היציאה ממשרדי החברה.

המועד האחרון להגשת המעטפות המכילות את ההצעות למכרז הנ"ל הוא יום ב' 3.10.94 בשעה 12:00. מעטפה אשר לא תמצא בתיבת המכרזים ביום ובשעה האמורה, לא תתקבל, ותוחזר למציאה בלא שתיבדק ע"י החברה.

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

החברה זכאית לנהל מו"מ בו זמנית עם מציעים לשיפור ההצעות מבחינת החברה, הכל בכפוף למסמכי המכרז.

א. גבעתי מנכ"ל
החברה הכלכלית לראשון לציון בע"מ

אם היה לך צפון בוויט הול הרצליה,
אתה יכול מצידנו לעבור למסעדה חדשה!

אל תחכה ובוא עוד היום לוויט הול החדש!

steak house
WHITE HALL
שגרירות נבראסקה בישראל

ארה"ב מנסה לאלץ את הוותיקאן לחתום על סעיף ההפלות או לפרוש מהוועידה

מאת אורית גלילי

שליחת "הארץ" לוועידת האוכלוסין בקהיר

קהיר מיוחד ל"הארץ". ועידת האוכלוסין של האו"ם בקהיר קיבלה אתמול את הכינוי "ועידת ההפלות". למרות שעל סדר יומה של הוועידה עומדות סוגיות חשובות כמו הגידול הדמוגרפי המואץ בעולם, עוני, בריאות הציבור, איכות הסביבה, ומעמד האשה, עסקה הוועידה אתמול במשך כל היום בעניין ההפלות.

למרות מאמציו הבלתי נלאים של האו"ם לגבש פשרה בעניין זה, לא הצליחה הוועידה להגיע להכרעה. הסיבה היא עמדת הוותיקאן שממשיך להתנגד למשפט "בנסיבות בהן הפלה היא חוקית – היא חייבת להיות בטוחה".

בעקבות כישלון השיחות, החליטה הוועדה המרכזית לניסוח סיכום בוועידה, להפנות את עניין ההפלות לקבוצת עבודה. הנציגים אמרו כי יכתבו את הנוסחאות כתור, ויאכבצו או יהיו אותן ללא דיונים נוספים. ארה"ב אמרה אתמול לוותיקאן, כי עליו לחתום על ההסכם או לפרוש בהוועידה, כך שהמחלוקת על ההפלות לא תחסום את הדרך להסכם לגבי תוכנית האוכלוסייה של האו"ם.

דובר הוותיקאן אמר כי הוא מצפה שבסוגיית ההפלות תהיה "הסכמה הדדית" ולא "פשרה". לדבריו, הוותיקאן אינו תומך בביצוע הפלות בשום נסיבות, ושולל אותן כחלק מתכנון משפחה.

"אין ברית קדושה"

הדובר הכחיש קיום "ברית קדושה" בין הקתולים למוסלמים בעניין ההפלות. ניהלנו דיונים עם כמה מדינות, אמר, וזה הכל. מדוע כשארגונים יהודיים מסרו לפני שלושה חודשים הצהרות משותפות עם הוותיקאן – אף אחד לא דיבר על ברית קדושה בין הקתולים והיהודים?

ועידת האוכלוסין שנפתחה ביום שני בקהיר, אמורה לגבש תוכנית שתמנע את פיצוץ האוכלוסין בעולם ב-20 השנים הבאות. מנכ"ל האו"ם, בוטרוס גאלי, מסר למשלחות כי בעולם חיים היום חמישה מיליארד ו-630 מיליון איש. בכל שנה גדלה אוכלוסיית העולם ב-90 מיליון איש. לפי הערכת האו"ם בשנת 2050 תגיע אוכלוסיית העולם ל-11 מיליארד ו-500 מיליון נפש.

"מה שאנחנו יודעים", אמר המנכ"ל, "הוא שהגידול באוכלוסייה מתרכז במדינות העניות. ארבעה וחצי מיליארד אנשים, כלומר 80% מכלל אוכלוסיית העולם, גרים באזורים הלא מפותחים ואם לא ייעשה דבר – המצב ילך ויורע. אי אפשר, הוסיף, להישען על חוק הטבע ולהרשות שמלחמות, אסונות, רעב, ומגיפות יפחיתו את הגידול הדמוגרפי על פני כדור הארץ".

קהיר נקטה בשבוע האחרון אמצעי ביטחון חמורים שלא זכורים כמותם בעיר. לאורך הכבישים ועל הגגות מוצבים אלפי חיילים, וממשלת מצרים ביצעה מעצרי מנע של קנאים פונדמנטליסטים כדי לשמור על ביטחונם של 20 אלף המשתתפים בוועידה. בוועידת האוכלוסין משתתפות משלחות מ-182 מדינות. לא הגיעו נציגי סעודיה, עיראק, סודאן, לבנון, סומאליה, מרוקו וליכטנשטיין. מחוץ למשלחות הרשמיות, משתתפים מאות ארגונים לא ממשלתיים ו-3,700 עיתונאים שבאו לסקר את הוועידה.

הנאומים שהותירו את הרושם החזק ביותר היו של ראש ממשלת נורווגיה, גרו הרלם ברונדטלנד, ושל ראש ממשלת פקיסטאן, בנאזיר בוטו. ראש ממשלת נורווגיה אמרה כי לדעתה יצטרכו המדינות להעלות לראש סדר היום את האינטרסים של הנשים בוגרה, עד שאפשר יהיה לומר בביטחון שהשוויון הושג. היא קראה להתיר לגנוני הפלות. "אנחנו עושים מעט מאוד להציל חיי נשים", אמרה, "והמוסר הופך להיות צבוע כשהוא מתעלם מסבל אנושי".

ראש ממשלת פקיסטאן קראה לנציגי המשלחות להתאחד במאמץ לתכנון משפחה. בוטו קראה לחזק את מעמד האשה במדינות איסלאמיות, שבהן זכויות הנשים מוגבלות. "אני יודעת שארגוני נשים לא יאהבו זאת", אמרה בוטו, "אבל זה לא יעצור בעדי להביע אי הסכמה מוחלטת להפלות כשיטה לתכנון משפחה". בוטו ציטטה מהקוראן כדי לאשש את דבריה.

פונדה תבקר בעזה

השחקנית ג'יין פונדה הגיעה לוועידה כ"שגרירה של רצון טוב מטעם האו"ם". פונדה הציגה את עצמה כפעילה בענייני סביבה, אוכלוסין וזכויות אדם. היא הסבירה כי כבעלת גישה לתקשורת, עליה להעביר את המסר שמתן השכלה לנשים כדי להביא לצמצום בגידול האוכלוסין הוא בעל חשיבות עליונה. ללא השכלה לנשים, אמרה פונדה, שום מדיניות תכנון אוכלוסין לא תצליח. עוד טענה פונדה, כי באמצעות השקעת חינוך וביטחון כלכלי לנשים ניתן יהיה להשיג את המטרה של צמצום ההריונות הבלתי רצויים. פונדה אמרה בתשובה לשאלת עיתונאית פלשתינאית כי תבקר בעזה בתחילת השנה הבאה.

חדשות חוץ

צלום: איי פי

אלפי פועלים סודאנים צעדו שלשום ברחובות הבירה חארטום והפגינו נגד ועידת האו"ם לענייני אוכלוסין בקהיר. ממשלת סודאן מחרימה את הוועידה בטענה שכמה מהמלצותיה נוגדות את רוח האיסלאם

האפיפיור הודיע על ביטול ביקורו בסרייבו; איזטבגוביץ' מאשים את האו"ם בטרפוד הביקור

סרייבו (רויטר וסי"צ). האפיפיור יוחנן פאולוס השני הודיע שלשום, כי הוא מבטל את ביקורו שתוכנן להיום בסרייבו, לאחר שלא קיבל ערובות לביטחונו, נאמר בהודעה מטעם הוותיקאן. בהודעה נמסר, כי האפיפיור החליט "לדחות את הביקור בסרייבו אך בכוונתו לקיימו ברגע שהתנאים יאפשרו זאת".

כוח האו"ם לשמירה על השלום בבוסניה הכחיש אתמול את ההאשמות, לפיהן אנשיו הם שמנעו מהאפיפיור לבקר בבוסניה. האשמות אלו באו בעיקר מקרב מנהיגים פוליטיים מוסלמים, כולל נשיא בוסניה, עליה איזטבגוביץ', שטען כי הוותיקאן "הושפע במידה מהתנהגות השליח המיוחד של האו"ם ליוגוסלוויה לשעבר, יאסושי אקאשי". "אקאשי דחה את ביקורו של האפיפיור", היתה הכותרת הראשית ביומון אוסלובודיניה, היוצא לאור בסרייבו.

דוברת האו"ם, קליר גריימס, אמרה לכתבים כי אקאשי כתב לוותיקאן פעמיים על מצב הביטחון בסרייבו, והוסיפה: "לא המלצנו לבטל את הביקור. בעשרת הימים האחרונים יצאנו מגדרנו כדי להושיט סיוע". גריימס סירבה לפרסם את המכתבים, אך הודתה כי הם הבהירו היטב לאפיפיור את הסכנות הכרוכות בביקור.

מטוסו של האפיפיור צפוי היה להימצא בטווח התקפה בנמל התעופה והאפיפיור עלול היה להיחשף לאש צלפים, בטקס מיסה שאמור היה להתקיים תחת כיפת השמיים בבירת בוסניה, שרוב אוכלוסייתה מוסלמית.

הסרבים-בוסנים, המשתייכים לכנסייה האורתודוכסית וסבורים כי הכנסייה הקתולית הפלתה אותם לרעה בסכסוך ביוגוסלוויה לשעבר, התנגדו לביקור עקב חששם, כי המוסלמים יתקפו את האפיפיור וינסו להאשים אותם באחריות למעשה.

סגן שר החוץ הרוסי צ'ורקין: קבוצת הקשר תמליץ למועצת הביטחון של האו"ם להסיר את הסנקציות מעל בלגראד

אתמול נמסר, כי שלושה טילים שנורו ככל הנראה בידי מורדים סרבים-קרואטים נפלו במובלעת המוסלמית בביהאץ' וגרמו למותם של שבעה אנשים ולפציעתם של 60, רובם ילדים. דובר מטעם כוח האו"ם אמר, כי הטילים נפלו על העיירות קאזין ובוז'ים ביום שני. כן נמסר כי 11 פגזים נורו ביום שלישי מעמדות הסרבים הבוסנים לעבר האזור המפורז מסביב לסרייבו. הפגזים נורו בפרברים המזרחיים של העיר והם מהווים הפרה של הפסקת האש שעליה הוחלט באזור המפורז של 20 ק"מ מסביב לבירת בוסניה, מסר דובר מטעם כוח השלום של האו"ם.

נציגי המדינות השייכות לקבוצת הקשר נפגשו אתמול בברלין כדי לדון בשאלה כיצד לנהוג בסרבים-בוסנים לאחר 29 חודשי לחימה, שבסיומם הגיעו לשליטה על 70% מאדמת בוסניה. סגן שר החוץ הרוסי, ויטאלי צ'ורקין, אמר אתמול, כי קבוצת הקשר הבינלאומית תייעץ למועצת הביטחון של האו"ם לדון בביטול הסנקציות המוטלות על הרפובליקה היוגוסלווית (סרביה ומונטנגרו). צ'ורקין אמר לכתבים לאחר פגישת קבוצת הקשר, כי חמש המדינות, ארה"ב, רוסיה, גרמניה, צרפת, ובריטניה הסכימו כי יש לתמוך בבלגראד, שהחליטה להטיל סגר על הסרבים הבוסנים.

שר החוץ הגרמני קלאוס קינקל אמר קודם לכן, כי מאמצי קבוצת הקשר לשכנע את הסרבים לחתום על תוכנית שלום לבוסניה הגיעו לשלב מכריע. קינקל אמר לכתבים: "לא נואשתי מן התקווה כי עדיין נצליח לשכנע את הסרבים הבוסנים שיש צורך דחוף בהשגת פתרון בדרכי שלום".

הוא הזהיר, כי הזמן אוזל במהירות והצדדים מתקרבים ל-15 ביולי, המועד שקבע נשיא ארה"ב, ביל קלינטון, לסרבים בבוסניה לקבלת התוכנית לפני שיבקש ממועצת הביטחון של האו"ם להסיר את אמברגו הנשק שהוטל על המוסלמים. רוסיה, בריטניה וצרפת חוששות כי צעד זה יעורר מחדש את המלחמה, ואיימו להסיג את חייליהן מהאזור.

מפקדי האו"ם מתנגדים אף הם להסרת האמברגו, בטענה כי בלתי אפשרי לחמש את המוסלמים בדרך שתשים קץ במהירות לעליונות של הסרבים-בוסנים בשדה הקרב.

נפתח כינוס "ארגון הוועידה האיסלאמית" בהשתתפות 51 מדינות

בנאזיר בוטו קוראת להסיר את אמברגו הנשק שהוטל על בוסניה

איסלאמאבאד (רויטר). ראש ממשלת פקיסטאן, בנאזיר בוטו, וראש ממשלתה המוסלמי של בוסניה, הארים סילאיידז'יץ', קראו אתמול להסיר את אמברגו הנשק הבינלאומי שהוטל על ממשלתה המוסלמית של בוסניה.

בוטו, שפתחה את כינוס "ארגון הוועידה האיסלאמית", אמרה כי המוסלמים הם קורבנות למעשי תוקפנות בכל רחבי העולם, וקראה ל"ארגון הוועידה האיסלאמית" לגבש אסטרטגיה משותפת להתמודדות עם הסכסוכים בבוסניה, באפגניסטאן ובקשמיר. "המוסלמים הם הקורבנות העיקריים של מעשי אלימות בכל רחבי העולם", הצהירה בוטו, "עם זאת, דתנו הסובלנית מצטיירת בעולם כנושאת את בשורת השנאה".

בוטו דרשה שפושעי המלחמה הסרבים-בוסנים, כפי שהיא מכנה אותם, יועמדו לדין בפני בתי משפט בינלאומיים, והאשימה את העולם כי עמד מנגד בעת שסרייבו, בירת בוסניה, נהרסה במלחמת האזרחים. "ארגון הוועידה האיסלאמית", המונה 51 מדינות, קרא בעבר להסרת האמברגו ולנקיטת פעולה בינלאומית נמרצת יותר נגד מה שמכנה הארגון "תוקפנות סרבית נגד המוסלמים בבוסניה".

ראש ממשלת בוסניה, שהוזמן כאורח מיוחד לוועידה, מתח ביקורת נוקבת על אמברגו הנשק נגד בוסניה, ועל דבריהן של חברות קבוצת הקשר שתמכו בהצעה להקל את הסנקציות הכלכליות נגד "יוגוסלוויה החדשה", הכוללת את סרביה ומונטנגרו, כגמול על התמיכה שהגישה באחרונה לתוכנית השלום הבינלאומית בבוסניה.

לדבריו, המוסלמים בבוסניה קיבלו את התוכנית, אך האו"ם לא הסיר את אמברגו הנשק שהוטל עליהם, בניגוד להבטחתו.

המדיניות כלפי ישראל לא תשתנה

בהתייחסה לסכסוך עם הודו על מדינת קשמיר השנויה במחלוקת, אמרה בוטו כי יש לאפשר לתושבי קשמיר להצביע במשאל עם בפיקוח האו"ם, כדי להחליט אם ברצונם להצטרף להודו או לפקיסטאן. ראש הממשלה אמרה, כי היא בטוחה שתושבי קשמיר יבחרו להצטרף לפקיסטאן, אך לדבריה, איסלאמבאד תקבל כל תוצאה של ההצבעה שתתקיים בפיקוח האו"ם.

פקידים בכירים במשרד החוץ הפקיסטאני אמרו, כי אין כל תוכנית לדון בשינוי בגישת "ארגון הוועידה האיסלאמית" כלפי ישראל בעקבות הסכם השלום שאליו הגיעה עם הפלשתינאים. הפקידים אמרו, כי פקיסטאן אינה שוקלת הכרה בישראל כל עוד לא יוחלט על כך בארגון.

"חזית ההצלה האיסלאמית" באלג'יריה הודיעה על נכונותה לנהל מו"מ עם הממשלה

פאריס (רויטר). "חזית ההצלה האיסלאמית" אמרה אתמול, כי היא מוכנה לקיים שיחות על סיום הסכסוך האזרחי באלג'יריה, אך האשימה בו בזמן את כוחות הממשלה בהגברת התקפות ומעשי הטבח. נציגים גולים של "חזית ההצלה האיסלאמית" באירופה אמרו כי גורמים הקשורים לממשלת אלג'יריה שנתמכת בידי הצבא, ביצעו "מעשי טבח נרחבים בעת שאנשים הגיוניים מתקדמים לקראת דו-שיח".

בהצהרה שפירסמו הנציגים נאמר, כי התנאים לקיום שיחות, שהציבו מנהיגי החזית הנמצאים בכלא באלג'יריה, הם "הסף המינימלי שלנו למעורבות רצינית למציאת פתרון". התנאים כוללים שחרור כל העצירים. עם זאת – ההצהרה שפרשנים ראו בה צעד משמעותי לקראת פשרה אפשרית באלג'יריה – בירכה על שחרורם של כמה מנהיגי החזית ועל פתיחת השיחות בין הממשלה לבין מפלגות אופוזיציה במדינה.

"חזית ההצלה" היתה מועמדת לניצחון בבחירות הכלליות ב-1992 שבוטלו על ידי הרשויות – צעד שגרם למעשי אלימות שלפי אומדנים רשמיים הביאו למותם של כ-10 אלפים בני אדם.

לשכת מידע בוואשינגטון

פאריס (רויטר). מקורות במשרד החוץ הצרפתי מסרו אתמול, כי צרפת בודקת דיווחים שלפיהם "חזית ההצלה האיסלאמית" פתחה לשכת מידע בוואשינגטון. שר הפנים הצרפתי, שארל פסקוואה, האשים את ארה"ב, בריטניה וגרמניה כי הן נותנות מחסה לנציגים של חזית ההצלה האיסלאמית. האשמה זו גררה הכחשות ממדינות אלו, שטענו כי לא בוצעה בשטחן שום פעולה הנוגדת את החוק.

מספנות ישראל

יהיו סגורים לרגל חופשה מרוכזת החל מ-14.9.94 עד 27.9.94

מדינת ישראל

רשות ההגבלים העסקיים

רחוב המלך דוד 8, ירושלים 94010

טלפון: 02-233682-5, פקס: 02-233667

הודעה על מיזוג חברות לפי חוק ההגבלים העסקיים התשמ"ח-1988

בהתאם לסעיף 21 (ב) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח 1988 (1) אני מודיע על הסכמתי בתנאים למיזוגים של החברות כמפורט להלן:

מספר	שמות החברות המתמזגות	העיסוק העיקרי של החברות המתמזגות
מזג 228	כבלים החברה לכבלים ולחוטי חשמל בישראל בע"מ	כבלי כח לתקשורת האלקטרוניקה וכבלים אופטים
	טרגם מערכות בטחון וטכנולוגיות	מערכות בטחון והתרעה

התנאים מפורסמים בתיק לעיון הציבור.

הפרטים של מיזוגי החברות פתוח לעיון הציבור במשרד רשות ההגבלים העסקיים, רחוב המלך דוד 8 ירושלים, בשעות העבודה הרגילות.

ד"ר יורם טורבוביץ

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, כ"ג אלול התשנ"ד
30 אוגוסט 1994

(1) ס"ח התשמ"ח, עמ' 128

מינהל מקרקעי ישראל

בבית המשפט השלום בבאר-שבע

תיק אזרחי מס' 3213/94

הזמנה לדיון

התובע (ת) (ים): מינהל מקרקעי ישראל
רח' בן צבי 1
באר שבע

נגד

יעקב הראל
ת.ז. 01455937-4

אל: הנתבע

בהתאם לצו בית המשפט מיום 14 באוגוסט 94 נמסרת לך בזה הזמנה לדיון בנוגע לתובענה שהוגשה נגדך, כמפורט בכתב התביעה המצוי כלוח מודעות בבית המשפט השלום בב"ש הינך מוזמן להגיש כתב הגנה תוך שלושים יום מיום פרסום הודעה זו.

אם לא תעשה כן, תהא לתובע הזכות לקבל פסק דין שלא בפניך.

משרד המדע והאמנויות
האגף לתרבות ולאמנות

המועצה הציבורית לתרבות ולאמנות
המדור לאמנויות פלסטיות

פרס אונ"סקו לקידום האמנויות 1995

אונ"סקו עומדת להעניק 3 פרסים לאמנים צעירים בתחום האמנויות הויזואליות.

הגשת מעומדים מישראל אפשרית מטעם בתי"ס לאמנות ומוסדות אמנות מוכרים, לא ממשלתיים.

המדור לאמנויות פלסטיות, במועצה הציבורית לתרבות ולאמנות - יקבע גם הוא ועדת שפוט שתחליט לגבי 3 המעומדים הישראלים לפרס.

אמנים המעוניינים להשתתף בתחרות מתבקשים לפנות לקבלת שאלון לגב' חרמונה גרונאו (מנהלת המח' לאמנויות פלסטיות), משרד המדע והאמנויות, בטלפון: 02-293140.

למעוניינים ישלח הסבר ביחס למהות הפרס.

על השאלון להגיע למשרד בחזרה עד ל-10/10/94.

חברת החשמל לישראל בע"מ

בקשה לקבלת מידע (RFP) מספר 9/52

בנושא מערכת לניהול פריטי ציוד טורבינות גז

חברת החשמל לישראל בע"מ מודיעה בזאת על דחית המועד האחרון להגשת הצעות לבקשה מס' 9/52 למערכת לניהול פריטי ציוד טורבינות גז.

ההצעות יוגשו לאגף מערכות מידע ומחשבים (אמים), שד' פל-ים 11, חיפה, קומה 11 חדר 1109, עד ה-16.10.94 בשעה 15:00

הודעה

על כוונה למחוק עיקול מנכס מקרקעין

בעניין: עיקול מיום 13.3.67 הרשום על הנכס הידוע כגוש 6187 חלקה 169.

הריני להודיעכם בזה כי במידה ולא תוגש בקשה להארכת תוקף העיקול, תרשום כיום בלשכת רישום המקרקעין בפתח תקוה על הנכס הידוע כגוש 6187 חלקה 169, תוך 45 ימים מיום פרסום הודעה זו - יימחק העיקול.

בכבוד רב,
משה כהן, עו"ד
רח' מצליח 5 בני ברק
טל. 050-311473

638-20-20 לוח העיר מי שלא זוכר - לא מוכר!

הודעות בעניין

תכנון ובנייה

חוק התכנון ובניה, התשכ"ה-1965 מרחב תכנון מקומי תל אביב-יפו

הודעה בדבר אשור תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית נמסרת בהודעה. בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965, בדבר אשור תכנית, המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר תא/2185". המהווה שינוי לתכניות הבאות: שינוי מס' 1 לשנת 1989 של תכנית מתאר "ל" חלק מתכנית מס' 1240 השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב תל אביב-יפו רח' צה"ל מדרום, רח' משה סנה במערב ורח' המצביאים במזרח. גוש 6624 חלקות 155-26, 421 גוש 6624 חלקות 4, 17, 18, 22, 437. עיקרי הוראות התכנית: א. תכנון מחדש של השטח הכלול בתכנית. ב. ביצוע איחוד וחלוקה חדשה של השטח, לפי פרק ג' סימן ז' של חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 שלא בהסכמת הבעלים. ג. קביעת אזור מגורים א/2 במקום אזור מגורים א, היינו הקצאת מגרשים לבנית 2 יח"ד צמודי קרקע (קוטג'ים) בקיר משותף בשטח של 1257 מ"ר ליח"ד, ומגרשים לבנית 4 יח"ד בקיר משותף (2 יח"ד פנימיות בנות דופלקס על עמודים בשטח של 140 מ"ר ליח"ד, ו-2 יח"ד חיצוניות צמודות קרקע (קוטג'ים) בשטח של 130 מ"ר ליח"ד). ד. קביעת 298 יח"ד במסגרת מבנים כמסומן בתשריט. חלוקה למגרשים, תקנות בניה, אופן הבינוי ושטחי יחידות הדיור. ה. ביטול דרכים קיימות או מאושרות והתווית דרכים חדשות כולל רחוב משולב שבילים להולכי רגל, שטחים פרטיים פתוחים שישמשו לגישות הולכי רגל ורכב. ו. קביעת שטחים ציבוריים פתוחים לבנייני ציבור. ז. קביעת הנחיות עיצוב ארכיטקטוני עפ"י נספח למבנן מס' 602 (דוגמא) ח. לשנות בהתאם לכך תכנית מתאר "ל" על שינוייה אשר הודעה על מתן תוקף לה פורסמה בי.פ. 278 מיום 19.2.53 הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בי"פ מספר 3906 תשנ"א עמוד 3250 בתאריך 25/07/91. התכנית האמורה נמצאת במשרדי הועדה המחוזית תל-אביב וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה תל אביב-יפו וכל המעונין רשאי לעיין בה, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

שמואל לסקר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז תל-אביב

חוק התכנון ובניה, התשכ"ה-1965 מרחב תכנון מקומי תל אביב-יפו

הודעה בדבר הפקדת תכנית המהווה שנוי תכנית נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז תל-אביב הועדה המקומית לתכנון ובניה תל אביב-יפו מופקדת תכנית שנוי תכנית מפורטת הנקראת: "תכנית מספר תא/2625" המהווה שינוי לתכניות הבאות: שינוי מס' 1 לשנת 1994 של תכנית מפורטת מספר 2510/במ3. השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: תל אביב-יפו בצפון מזרח: רחוב רבן גמליאל. בדרום מזרח: רחוב אלשיך ובגבול חלקות 144-145. בדרום מערב: גבול חלקות 144 ו-141 בצפון מערב: רחוב הארי. גוש 6917 חלקות 142-143, עיקרי הוראות התכנית: להגדיל את השטח למבני ציבור שכונתיים בכרם התימנים ע"מ לשפר את איכות החיים בה. כל זאת ע"י: א. איחוד חלקות 142 ו-143 בגוש 6917 למגרש בניה אחד. ב. שינוי יעוד המגרש מ"אזור מגורים א" שיקום" למגרש לבניני ציבור. ג. קביעת זכויות בניה למגרש לבניני ציבור. ד. שינוי בתחום תכנית זו של הוראות תכנית מפורטת מספר 2510/במ3 "שיקום מתחם כרם התימנים". כל מעונין רשאי לעיין בתכנית, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, להגיש התנגדות תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, למשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז תל-אביב אחד העם 9, מגדל שלום תל-אביב 61290 טל: 03-6193333 העתק ימציא המתנגד למשרדי הועדה המקומית, תל אביב-יפו שדרות בן גוריון 68 תל אביב 64514 טל: 5217162 התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט הנימוקות ובלווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

שמואל לסקר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז תל-אביב

עירית חיפה משרד מהנדס העיר הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה רחוב ביאליק 3, חיפה טלפון מס' 04-356307

הודעה עלפי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965. ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה עלידי: כץ ראובן ופנינה לאשר תוספת בניה בקומת העמודים (תוך פתיחת קומת העמודים שבסגרה). ברח' התשבי 44 בגוש 10813 חלקה 85. הבקשה כרוכה במתן עודף שטח בניה מעל למותר. אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורשוי על הבניה בתיק בנין שמספרו כ-382/83/10 בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים: יום ב' ד' יום ד' 08.00-11.30 הסעיפון 15.00-17.00 להגיש התנגדות לבקשה, ימציא לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

ד"ר י. חס
מהנדס העיר

מרחב תכנון מקומי שומרון

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק תכנון והבניה תשכ"ה-1965, כי הוגשה בקשה ע"י מדחסי שמעון בגוש 10122 חלקה 297 בפרדס חנה שבאישורה יש משום הקלה לענין מגרש קטן מ-1000 מ"ר ל-2 יח' דיור. התכנית מוצגת בכתב. אפשר להגיש תוך 14 יום מפרסום הודעה זאת, לועדה המקומית השומרון (ת.ד. 58, זכרון יעקב 30950).

דוד לוין
יו"ר הועדה המקומית השומרון

עיריית רחובות מרחב תכנון מקומי רחובות

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה בקשה למתן הקלה בהתאם לסעיפים 146-150 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965. ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה למתן הקלה בבנין על חלקה 20 מגרש 113 בגוש 3696 רח' נווה עמית רחובות, כלהלן: א. הקלה בקו בנין צדדי 10% כך שיהיה 3.60 מ' במקום 4.00 מ' המותרים. כל המעוניין יכול לעיין בתוכנית הבנין, ללא תשלום, במשרדי הועדה המקומית, קומה ד', כל יום בשעות העבודה הרגילות פרט לום שישי ולהגיש התנגדות לתוכנית, תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעיתון.

יעקב סנדלר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה, רחובות

חוק התכנון ובניה, התשכ"ה 1965 מרחב תכנון מקומי תל אביב - יפו

הודעה בדבר הכנת שנוי תכנית מפורטת נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 77 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965 כי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז תל-אביב החליטה על הכנת שנוי תכנית מפורטת מספר תא/2635 המהווה שינוי לתכניות הבאות: שינוי מס' 1 לשנת 1994 של תכנית מפורטת מספר 2510/במ3. השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: תל אביב-יפו בצפון מזרח: רחוב רבן גמליאל. בדרום מזרח: רחוב אלשיך ובגבול חלקות 144-145. בדרום מערב: גבול חלקות 144 ו-141 בצפון מערב: רחוב הארי. גוש 6917 חלקות 142-143, השינויים המוצעים. להגדיל את השטח למבני ציבור שכונתיים בכרם התימנים ע"מ לשפר את איכות החיים בה כל זאת ע"י: א. איחוד חלקות 142 ו-143 בגוש 6917 למגרש בניה אחד. ב. שינוי יעוד המגרש מ"אזור מגורים א" שיקום" למגרש לבניני ציבור. ג. קביעת זכויות בניה למגרש לבניני ציבור. ד. שינוי בתחום תכנית זו של הוראות תכנית מפורטת מספר 2510/במ3 "שיקום מתחם כרם התימנים".

שמואל לסקר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז תל-אביב

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 הועדה המקומית לתכנון ולבניה "יבנה"

מודעה בהתאם לסעיף 149 הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה "יבנה" בקשה ליתן אשור הקלה של 6% מעבר ל-40% המותרים וסה"כ 46% בקומת קרקע באזור התעשיה הצפוני גוש 5742 חלקה 1 מגרש 4 + 1 (מבנה חב' נבים). כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר/האשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה "יבנה" שד' דואני יבנה את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדויקת התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

בכבוד רב,
יצחק אשל
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה "יבנה"

עירית אשדוד הועדה המקומית לתכנון ובניה

הודעת פרסום הקלה/ עפ"י הוראות סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 בהתאם לסעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965, נתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית, בקשה למתן הקלה בסטיה מתכנית מפורטת מס' 3/03/ג 15/107 (תיק בניה 00/4754/001) שם המבקש גרייב גבריאל מענו רב גור 1/1638 שם המבקש מילר בלה מענו רב גור 1639/5 מהות הבקשה הקלה לצורך תוספת בניה בקומה א' ו-ב' כלבד לא בעמודות שלמות עפ"י הוראות התכנית המפורטת. בחלקה 6 בגוש 2458 ברחוב רב גור אשדוד חבע ו' כל המעונין יכול לעיין בבקשה ובתכנית המצורפת אליה ללא תשלום, במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה אשדוד, בשעות קבלת קהל. על הרואה עצמו נפגע או עלול להפגע כתוצאה מאישור ההקלה רשאי להגיש התנגדות מנומקת בשנוי העתקים במשרדי הועדה המקומית הנ"ל, תוך 14 יום מפרסום זה.

אינג' צבי צילקר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון והבניה, אשדוד

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "לודים"

רח' טשרניחובסקי 1 רמלה ת.ד. 89
מיקוד 72430 טל. 08-226686
08-241312 פקס 08-248828
תיק: מז/42

חוק התכנון והבניה 1965 הועדה המקומית לתכנון ולבניה "לודים" רח' טשרניחובסקי 1 ת.ד. 89 רמלה

בהתאם לסעיף 149 (1) לחוק ניתנת בזה הודעה שהוגשה בקשה להיתר בגוש 6238 מגרש 47 בישוב מזור ע"י שדות רון מהות הבקשה: ליתן אישור לשימוש חורג מלול ומחסן לבית אריזה ומחסן ציוד טכני כל בעל קרקע או בנין או מחזיק בהם, הרואה עצמו נפגע כתוצאה מאישור הבקשה הנ"ל, יוכל להגיש את התנגדותו המנומקת תוך שבועיים מיום פרסום זה, לועדה המקומית "לודים", בציון כתובתו המדויקת. את תוכן הבקשה אפשר לראות במשרדי הועדה ברמלה

בכבוד רב,
ע. לאלו
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה "לודים"

עירית נהריה הועדה המקומית לתכנון ולבנייה של נהריה

הודעה על פי סעיף 149 (2). (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 (2). (1) לחוק התכנון והבניה הנ"ל. כי הוגשה בקשה לועדה המקומית לתכנון ולבנייה של נהריה, למתן הקלה באחוזי בניה ובקוי בנין, דהיינו: הקמת בית מגורים ב-6 קומות מעל קומת עמודים 10 יחידות דיור בניצול של 107.50% בניה ובקוי בנין 4.50 מ' מכל הכיוונים במקום 5.00 מ' המותרים שעל החלקה: 113 בגוש 18175 רחוב אחד העם הרצל 98 א' עיר נהריה את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה המקומית בעיריית נהריה. לכל מי שיש התנגדות יוכל להגישה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.

דקי סבג
ראש העיריה יו"ר ועדה (משנה) המקומית לתכנון ולבנייה נהריה

עירית הרצליה חוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל כי לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה, הוגשה על ידי מילר רועל בקשה המתייחסת לקרקע שבכתובת האשל 91 הרצליה, גוש 6668 חלקה 320 מגרש 1 ומהווה הקלה לגבי המותר באיזור האמור מבקשת ההקלה דהיינו: הקלה בקווי בניה: הקלה עד 10% בקווי בנין צדדים. כל המעונין יכול לעיין בבקשה הנ"ל במשרדי הועדה המקומית ברחוב בן גוריון 2 בנין לב העיר, הרצליה, חדר 12, בימים א, ג, ה 12.00-9.00 וביום ב 16.00-18.00 כל הרואה עצמו נפגע ע"י אישור הבקשה להקלה הנ"ל רשאי להגיש התנגדות מנומקת ובכתב למשרדי הוועדה המקומית תוך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.

אלי לנדאו
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

חוק התכנון ובניה, התשכ"ה-1965 מרחב תכנון מקומי ירושלים

הודעה בדבר אשור תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965, בדבר אשור תכנית, המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר 843 ב'". שינוי מס' 1/92 לשינוי תכנית מתאר מקומית מס' 843 ושינוי מס' 6/92 לשינוי תכנית מתאר מקומית מס' 2097 ושינוי מס' 1/92 לתכנית המתאר המקומית מס' עמ/9 השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: ירושלים מלון המלך דוד שטח תחום על ידי רח' דוד המלך, אבא סקרא ואמיל בוטה. הכל עפ"י הגבולות המסומנים בתשריט בקו כחול, גוש 30029 חלקות 1, גוש 30029 ח"ח 9. עיקרי הוראות התכנית: א. שינוי יעוד שטח משטח פתוח פרטי לשטח למלונאות ולדרך. ב. שינוי יעוד שטח משטח פתוח פרטי לדרך. ג. קביעת בינוי לתוספת אגפים, צפוני ודרומי, למלון "המלך דוד" הקיים, בהתאם לנספחי הבינוי. ד. קביעת הוראות בינוי, שלבי ביצוע ותנאים למתן היתר בניה לתוספת האגפים החדשים. ה. קביעת קוי בנין חדשים לתוספת הבניה. ו. קביעת שטחים להריסה ולתוספת תת-קרקעית ולחניה על קרקעית. ז. קביעת הוראות בנין עצים לשימור ועצים לעקירה. ח. קביעת הוראות בנין מבנים גדרות להריסה. ט. איחוד וחלוקה חדשה. הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בי"פ מספר 4192 תשנ"ד עמוד 2830 בתאריך 13/02/94 התכנית האמורה נמצאת במשרדי הועדה המחוזית ירושלים וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה ירושלים וכל המעונין רשאי לעיין בה, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

אליהו סויסה
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז ירושלים

חוק התכנון ובניה, התשכ"ה-1965 מרחב תכנון מקומי תל אביב-יפו

הודעה בדבר אשור תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965, בדבר אשור תכנית, המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר תא/2578" המהווה שינוי לתכניות הבאות: שינוי מס' 1 לשנת 1992 של תכנית בנין עיר "A" יפו שינוי מס' 3 לשנת 1982 של תכנית בנין עיר מס' 1200 השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: תל אביב-יפו בצפון: תוואי מסילת הרכבת ליפו, סמטת שלוש בדרום: רחוב אילת (דרך יפו ת"א) במזרח: גבול חלקה 2 בגוש 7012 במערב: גבול חלקות 48 ו-51 בגוש 7041 גוש 7012 חלקות 1, גוש 7012 ח"ח 21, גוש 7041 חלקות 49, 50. עיקרי הוראות התכנית: להגדיל את השטח למבני ציבור שכונתיים לשרות שכונת המגורים הסמוכות. לשמור אתרים בעלי ערך מיוחד הקיימים בתחום התכנית. כל זאת ע"י: א. שינוי היעוד של חלקה 1 בגוש 7012 ושל חלקות 49 ו-50 בגוש 7041 מאזור לתכנון בעתיד לאזור לבניני ציבור. ב. קביעת תכליות, זכויות והוראות בניה לחלקות הכלולות בתחום תכנית זו. ג. קביעת אתרים ובנינים לשימור והוראות לגביהם. ד. שינוי בתחום תכנית זו של הוראות תכנית "A" יפו על שינויה והוראות התכנית המפורטת מספר 1200. הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בי"פ מספר 4138 תשנ"ג עמוד 4083 בתאריך 26/08/93. התכנית האמורה נמצאת במשרדי הועדה המחוזית תל-אביב-יפו וכל המעונין רשאי לעיין בה בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

שמואל לסקר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז תל-אביב

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

חדשות חוץ

תצלום: איי־פי

מימין לשמאל: מנהיג מפלגת הלייבור הסוציאל־דמוקרטית, ג'ון יום, ראש ממשלת אירלנד, אלברט ריינולדס ומנהיג שין פיין – ג'רי אדאמס, לוחצים ידיים מול משרדי הממשלה בדאבלין. השלושה כינסו מסיבת עיתונאים לאחר שנועדו שלשום כדי לקבוע לוח זמנים לשיחות השלום בצפון אירלנד

בריטניה צימצמה את הסיורים ומחסומי הדרכים בצפון אירלנד

אל גור באירלנד: אין צורך בהבהרות נוספות בעניין הפסקת האש

מאת הפנה הדרי
סופרת "הארץ" בבריטניה

בריטניה הודיעה אתמול כי צימצמה את המערך הביטחוני שלה בצפון אירלנד, שבוע לאחר שהמחתרת האירית קראה להפסקת אש באזור. הסיורים באזורים הקתוליים בצפון אירלנד הפכו בימים האחרונים למראה נדיר, והתושבים, שהתרגלו למחסומי משטרה ועיכובים בתנועה, סיפרו שאלה נעלמו. באזורים הפרוטסטנטיים טרם הורגשה הקלה בנוכחות הכוחות הביטחוניים הבריטיים.

השר הבריטי לענייני צפון אירלנד, סר פטריק מייהיו, לא הרחיב את הדיבור באשר לגודלם של כוחות המשטרה והצבא במקום, אך הבהיר כי ההחלטה על הורדת כמות הסיורים והבדיקות התקבלה לפי מה שנראה כירידה ברמת הסיכון.

לפני חודשים אחדים סערו הרוחות כאשר מפקד המשטרה בצפון אירלנד, היו אנזלי, אמר כי אם תוכרז הפסקת אש תצומצם נוכחות כוחות הצבא והביטחון. לאחר דבריו היו שקראו להתפטרותו, אולם אנזלי הבהיר כי שאלת תפקודם של כוחות הביטחון תלויה ברמת הסיכון באזור, ולא בהחלטה פוליטית כלשהיא.

שאלת תוקפה של ההכרזה

ממשלת בריטניה מצאה עצמה אתמול מבודדת יותר ויותר בדרישתה מהאיי־אר־איי להבהרות בעניין הפסקת האש, לאחר שסגן ארה"ב, אל גור, שעצר ברפובליקה האירית השכנה בדרכו ממצרים, הבהיר כי הוא תומך בדעתו של ראש ממשלת אירלנד, אלברט ריינולדס, שאין צורך בהבהרות נוספות.

ראש ממשלת בריטניה, ג'ון מייג'ור, ניסה אתמול להרגיע את תוקפי ריינולדס, שטענו כי פעל בפזיזות כאשר הזמין את ג'רי אדאמס, נשיא השין פיין, הזרוע הפוליטית של האיי־אר־איי, לפגישה רשמית בדבלין.

מייג'ור קרא למחתרת האירית לתת הבטחה חד־משמעית אשר תבהיר שהפסקת האש היא קבועה, ולא זמנית. מייג'ור חזר וטען שאינו מתעקש על נוסחה מסויימת. "כל ניסוח אשר יבהיר כי הפסקת האלימות תהיה תקפה בכל הנסיבות יתקבל", אמר.

"פגישה היסטורית"

ביום חמישי שעבר השתמש סגן נשיא השין פיין, מרטין מקגיניס, במילים אלה בדיוק כדי להבהיר שאין מקום לתוספות להצהרת האיי־אר־איי מהשבוע שעבר. לפני ימים אחדים טען מייג'ור שדי יהיה לו אם אדאמס יאמר בפומבי שהפירוש שנותנת ממשלת הרפובליקה האירית להצהרת האיי־אר־איי הוא הפירוש אליו התכוון הארגון. אדאמס נענה, אך מייג'ור לא שוכנע.

סגן נשיא ארה"ב אמר אתמול בשדה התעופה שנון שבמערב הרפובליקה האירית, כי הוא חושב "שההצהרה מדברת בעד עצמה".

רבים ראו אתמול את פגישתו הקצרה של גור עם ראש ממשלת אירלנד כתמיכה אמריקאית בקצב המהיר שנוקט ריינולדס מאז הצהרת האיי־אר־איי. שלשום התקיימה פגישה משולשת בין גור, אדאמס, חבר הפרלמנט ג'ון יום, שהקדיש זמן רב למגעים חשאיים עם אדאמס. מגעים אלה, לדבריו, הכשירו את הקרקע להמלצתו לאיי־אר־אי להכריז על הפסקת האש.

הפגישה, שהתקיימה בפרלמנט האירי, תוארה בידי רבים כ"פגישה היסטורית", המשיכה את "ההצהרה ההיסטורית" של המחתרת האירית לגבי הפסקת המבצעים הצבאיים. השלושה דנו בדרכים לשמירת מצב הפסקת האלימות, ולהשגת התקדמות לקראת פתיחתן של השיחות על עתיד צפון אירלנד.

ריינולדס הסביר כי הוא מאמין שחשוב לפעול במהירות כדי לשמור על האווירה הקיימת. במקביל ניסה להרגיע את חששותיהם של היוניוניסטים מפני מה שהם רואים כאיום של "זהות הלאומנית".

גם מייג'ור דחה את טענותיהם של הקיצונים מבין היוניוניסטים, שעם נציגיהם קיים שלשום פגישה סוערת.

"לא לחזור לעולם"

בראש החוששים מפני צעדיו האחרונים של ריינולדס עומד חבר הפרלמנט ד"ר איאן פייזלי, המייצג את הקיצונים שביוניוניסטים. פייזלי העלה שלשום את חששותיו בפגישה עם מייג'ור, שהסתיימה בהוראתו של מייג'ור לפייזלי לעזוב את המקום "ולא לחזור לעולם כל עוד לא יהיה מוכן לומר שאני אומר אמת ולא מספר שקרים".

הפגישה הסוערת הגבירה את הפופולריות של פייזלי בקרב הקיצונים, אך הרחיקה אותו מהיוניוניסטים המתונים, המהווים את הרוב. אחד מהם, חבר הפרלמנט קן מגיניס, אמר אתמול כי הוא מאמין שאנשים כמו פייזלי וקודמים לעימותים כגון זה עם מייג'ור, שכן זו הדרך היחידה בה הם יכולים להוכיח את צדקתם.

יומן

הבעיות מאחורי החיוכים

ביקורו של נשיא סין, ג'יאנג זמין, במוסקווה בראשית השבוע שפע חיוכים. הלהט הפרו־מערבי של בוריס ילצין הצטנן, ובבייג'ין חדלו מלחשוש כי התמוטטות המפלגה הקומוניסטית בבריה"מ לשעבר תפגע במעמד המפלגה בסין. גם לסכסוך הגבול בקטע בין קזחסטאן ומונגוליה נמצא פתרון.

השיחות שיקפו את התמורות העצומות שחלו מאז 1957, כאשר מאו טסה־טונג, מנהיג מדינה נחשלת, ביקר בפעם האחרונה בבירת מעצמת העל והאידיאולוגיה הקומוניסטית. ההסכמים שנחתמו השבוע שיקפו גם את האווירה השונה כל כך משנות ה־60, כאשר המחלוקת בעניין האזורים שלאורך נהרות אמור ואוסורי הביאה לחילופי אש בין צבאות שתי המדינות.

עבור שני המנהיגים היתה לביקור במוסקווה חשיבות פוליטית פנימית ואישית ניכרת. במאבק על ירושת דנג קסיאופינג, חיזקה קבלת הפנים הראוותנית במוסקווה את מעמדו של ג'יאנג זמין מול ראש הממשלה לי פנג, שביקורו בגרמניה לווה בהפגנות נגד הפרות זכויות האדם בסין שגרמו לו לאובדן יוקרה. מצד שני, ילצין מודע לכך שמעמדו תלוי במידה רבה בשיפור המצב הכלכלי.

שווקי סין יכולים לתת לפחות מענה חלקי לתעסוקה בתעשייה הרוסית הצולעת. סין היא המדינה השנייה בחשיבותה, אחרי גרמניה, עבור היצוא הרוסי. אין ביטחון כי הצרכן הסיני, עליו מתחרים גם יצרנים יפאנים, אמריקאים ואירופים, יישאר לקוח טוב של המוצרים הרוסיים, הזולים יותר אך איכותיים פחות. אך העשק הרוסי הזול והמתקדם מבוקש בצבא סין, מה גם שיש עליו פחות הגבלות מאלה המוטלות על נשק מערבי מתוחכם.

אך מאחורי החיוכים נותרו עדיין נושאי מחלוקת חשובים. הרוסים טוענים כי חלה עלייה תלולה בריגול סיני, בהגירה סינית בלתי חוקית ובפעילות הפשע המאורגן הסיני, ונותרו העיכובים העמוקים יותר באזור הים היפאני. שטח רוסי (וצפון קוריאני) ברוחב 15 ק"מ מפריד בין קצה הרכבת הסינית השואפת לבין המוצא אל הים של נהר טומן בקרבת ולדיווסטוק. מול שבעה מיליון רוסים שחיים מזרחה מימת הבייקל נכבאים, מעבר לגבול, כ־100 מיליון סינים המזינים את הפחד הישן מפני "הסכנה הצהובה".

מאת אליהו סלפטר

משרד החינוך והתרבות
מינהל התרבות אגף התרבות והאמנות

עיריית תל־אביב־יפו
מינהל החינוך והתרבות

מכון אבני

נוסד בשנת 1936

לך המוזה, לנו התותחים

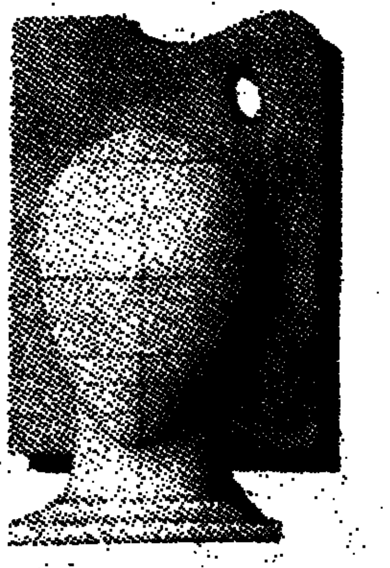

סגל המורים: שמעון אבני, אדם אפרים, משה אלחנתי, עידן אנשל, יעקב אפשטיין, רפי בלומנברג, דורון בר־אדון, דרורה דומיני, יעקב דורצ'ין, סורין הלר, טלי ויינברגר, מיקי וייס, דוד כפתורי, יהודית לוין, אורי ליפשיץ, הדר מאור דגני, יפעת מור, דבורה מורג, מוטי מזרחי, יעקב מישורי, דליה משולם, משה עמר, גדעון עפרת, מאיר פיצ'חדזה, מוטי פן, צבי פדלמן, אבינועם קוסובסקי, תמרה קרונגהאוז, הרמן קרונגהאוז, תמר רבן, פנינה רייכמן הלני שמאי.

נמשכת ההרשמה לשנה"ל תשנ"ה: 1994-95

לימודי אמנות מלאים

רכז: שמעון אבני. 5 ימים בשבוע, מסלול תלת־שנתי לתעודה. לימודי בוקר.
בתוכנית הלימודים: ציור, רישום, פיסול, מיצג, צילום, מולטימדיה, תחריט, הדפס משי, הרצאות בתולדות האמנות והאמנות המודרנית.

לימודי עיצוב גרפי וגרפיקה ממוחשבת

רכז: משה עמר. מסלול דו־שנתי לתעודה, בוקר או ערב.
בתוכנית הלימודים: רישום ואיור, תורת הצבעים, טכניקות גרפיות, עיצוב גרפי, גרפיקה הנדסית, עיצוב כתב, הבאה לדפוס, פירסום, צילום, שילוב המקינטוש בגרפיקה עכשווית.
תנאי קבלה לעיצוב גרפי: תעודת בגרות, בחינה צורנית, מבחן ידע כללי, מבחן ברישום, תיק עבודות וראיון אישי.
לרשות הסטודנטים: מעבדת צילום, סדנת תחריט, חדר מקינטוש חדיש ומשוכלל כולל ציוד הקפי ומיטב המורים.

השתלמויות גבוהות– במסגרת סדנאות אמן
בוקר או ערב. לציירים, לפסלים ולבוגרי בתי ספר לאמנויות.
עם האמנים:
אורי ליפשיץ– ציור בוקר, מאיר פיצ'חדזה– ציור בוקר, יעקב מישורי– ציור בוקר, דורון בר־אדון– ציור ורישום ערב, אבינועם קוסובסקי–רישום ערב, יעקב דורצ'ין– פיסול בוקר.
מספר המקומות מוגבל.

מסלולים מקוצרים וקורסים לפי בחירה

בוקר וערב, יומיים–שלושה בשבוע. למתחילים ולמתקדמים.

ציור ורישום:
רכז: דורון בר אדון, שנה א' מכינה בוקר או ערב.
מונחי יסוד בשפה הפלסטית, רישום תורת הצבע, שמן אקריליק, אקוורל, ועוד.
מתקדמים: ציור מודרני וקלאסי, פיגורטיבי ומופשט, מגמות וטכניקות

רישום בלבד
רכז: אבינועם קוסובסקי. מתחילים ומתקדמים. אנאטומיה, רישום אקדמי וקלאסי לפי מודל עירום, הפשטה, פרספקטיבה וקומפוזיציה.

פיסול
רכזת: דרורה דומיני. שנה א' בוקר או ערב. רישום פיסול, אנטומיה, חברת התומרים חימר, גבס, עץ, בטון, ברזל ועוד.
מתקדמים: שיטות יציקה ברונזה, גומי, פוליאסט, שעווה ומתכה.
הלימודים מתקיימים במרכז החדש ללימודי פיסול.

צילום מקצועי ואמנותי
רכז: עידן אנשל.

מקינטוש: פריהנד 4 ופוטושופ 2.51
רכז: אדם אפרים.

שיעתוק אמנותי וטכניקות הדפוס
רכז: משה אלחנתי.

פרטים והרשמה: רח' אילת 6, יפו (ליד אולם נגה המחודש). טל. 6817080, 6820549–03, פקס. 6825605–03. בימים א'–ה' פתוח ברצוף מהשעה 8:30 עד 20:00

פגישות לייעוץ פדגוגי עם חברי הועדה האמנותית לקביעת מסלול, רמה ומגמה בתיאום מראש.

כמעט כל צייר ישראלי למד או לימד במכון אבני

סערה באירופה בעקבות פרסום מסמך מפלגתי בגרמניה על עתיד היבשת

הנוצרים־דמוקרטים בגרמניה קוראים לרפורמה עמוקה במבנה האיחוד האירופי

מאת ניצן הורוביץ
ויהודית וינקלר

פאריס וברלין (מיוחד ל"הארץ"). החוגים הדיפלומטיים באירופה גועשים בעקבות פרסום מסמך שמקורו במפלגת הנוצרים־דמוקרטים בגרמניה (CDU), ומצדד ברעיון של "גיאומטריה אירופית משתנה". עניין זה עומד כעת במרכזו הויכוח המדינית ועשוי – אם יתקבל – לגרום לשינויים מכריעים בתוכו של האיחוד האירופי. המסמך מעורר תגובות חריפות באירופה ומטיל סימן שאלה על עתיד היבשת.

מדובר בהצעתו של יו"ר הסיעה הנוצרית־דמוקרטית בפרלמנט הגרמני, וולפגנג שויבל, ממקורבי הקנצלר קוהל, ומי שנחשב ליורשו הודאי. שויבל הציע בסוף השבוע להקים שתי קבוצות של מדינות באיחוד האירופי: בקבוצה הראשונה יהיו חברות גרמניה, צרפת ומדינות בנלוקס ובקבוצה השנייה יתר החברות.

לקדם את מהלכי מאסטריכט

הרעיון נולד על רקע המאמצים הגרמניים לקדם את מהלכי האיחוד ברוח מאסטריכט וכן, במקביל, לצרף מדינות נוספות. התקדמות באיחוד וצירוף המדינות החדשות הגבירו מאוד את הקשיים באיחוד המערכות הכלכליות של המדינות השונות, מאחר שמדובר בקבוצת מדינות שביניהן שוררים הבדלים רבים שאינם מאפשרים התקדמות שווה לקראת איחוד הדוק יותר. עם הצטרפות של ארבע מדינות אפט"א (אוסטריה, פינלנד, נורווגיה ושוודיה) ב־1 בינואר 95', והדיונים על צירופן בעתיד הלא רחוק של מדינות מרכז ומזרח אירופה, מתחדדת מאוד השאלה מה יחזיק ביחד את 16 המדינות, כאשר כבר כיום קשות מאוד ל־12 החברות לגשר על פערים וניגודי אינטרסים חריפים השוררים ביניהן.

כדי להתמודד עם התרחישים השונים ולקדם את הבעיות הצפויות עם הרחבת האיחוד והמעבר לשלבים המתקדמים של מאסטריכט, הועלו כמה נוסחאות: "גיאומטריה אירופית משתנה", "אירופה במספר מהירויות" או "גישת המסלולים האופציונליים". בכללו של דבר העיקרון הוא זהה: יצירת גרעין קשה של מדינות (גרמניה, צרפת ובנלוקס) שיתקדם מהר בשלבי האיחוד, וגיבוש מסלולים חלופיים – איטיים יותר – עבור מדינות שאינן מסוגלות או שאינן רוצות להגיע לאיחוד המתקדם. נוסחת הגיאומטריה המשתנה כוללת גם אלמנט של דינמיקה בתהליך ההצטרפות, כך שמדינה תצטרף לא לפי לוח זמנים נוקשה אלא בהתאם לתנאים המשתנים ועל־פי קריטריונים גמישים ככל האפשר. אירופה נמצאת כעת בעיצומה של תקופת תהיות באשר לדרכה ועתידה. אדריכל האיחוד, ז'אק דלור, מסיים את כהונתו, ובשנה הבאה עשויה הנהגת היבשת להשתנות: הלמוט קוהל יעמוד לבחירה מחדש, ופרנסואה מיטראן פורש לאחר 14 שנה. משום כך מייחסים לדיונים על "הגיאומטריה המשתנה" חשיבות רבה. בספרד ובעיקר באיטליה הובעה דאגה רבה מכך שהמדינות תמצאנה עצמן ב"שורה השנייה". עם זאת במשרד החוץ הספרדי מרגישים, כי המסמך הגרמני שעורר את הסערה הוא מסמך מפלגתי שפורסם בתקופת בחירות ואינו משקף את העמדה הרשמית בבון. עוד מרגישים הספרדים, כי רעיון "הגיאומטריה המשתנה" ספג ביקורת פומבית משר החוץ קינקל.

עם זאת, הצעתו של שויבל תואמה ככל הנראה עם ראש ממשלת צרפת שכן דברים ברוח דומה השמיע באלאדור לפני יותר משבוע. משקיפים שונים בבון ובפאריס טוענים, כי שתי מפלגות השלטון משתעשעות ברעיון זה בעיקר לצרכי פנים, לקראת מערכות הבחירות (לנשיאות בצרפת; לבונדסטאג בגרמניה), כאשר במיוחד בגרמניה עשויים רעיונות מסוג זה לעורר עניין בציבור המזדהה עם המרכז וימינה.

אולם למרות כל הפרשנויות, ברור כי נפל דבר בזירה האירופית. מקורות הוציא גורם אירופי רציני את הרעיון לדיון פתוח, לאחר תקופה ארוכה מאוד בה היה נחלתם של תיאורטיקנים בלבד.

סקר: שיעור האנטישמיות בגרמניה – הנמוך ביותר מאז מלחמת העולם ה־2

בון (ע"ד). שיעור האנטישמיות בגרמניה ירד לרמתו הנמוכה ביותר מאז סוף מלחמת העולם השנייה. רק כ־15% מהאוכלוסייה הם בעלי דעות קדומות נגד יהודים – כך עולה מסקר של מכון הסקרים אלנסבך, שתוצאותיו פורסמו ביום שני.

רנאטה קוכר ממכון הסקרים ציינה בריון בתחנת רדיו גרמנית, כי "האנטישמיות נפוצה פחות מאשר בעבר. התחלנו לבדוק את הנושא ב־1949. אז אפשר היה להגדיר כל גרמני שלישי כאנטישמי. בשנות ה־50', ה־60' וה־70' חלה ירידה מתמדת בשיעור האנטישמיות. כעת אנו מעריכים, כי רק כ־15% מאוכלוסיית גרמניה הם אנטישמים". עוד טענה קוכר, כי ככל הנראה גל האלימות האנטישמית בשנים האחרונות נובע יותר מרצונם של צעירים לפגוע בסמלי מושרש, מאשר מעלייה ברגשות האנטישמיים. "אלה הדרכים המעטות, שבהן אפשר כיום להתגרות בחברה ולגרום לתגובה קשה מאוד מצדה, היא לצאת בהצהרות אנטישמיות ולבצע מעשים בעלי אופי גזעני", ציינה.

אלמונים הציתו ביום ראשון את בניין המאפייה באתר מחנה הריכוז זקסנהאוזן, הנמצא צפונית לברלין – כך נמסר מלשכת התובע הכללי של גרמניה. המאפייה, שנמצאת בתהליך של שיפוץ ושימור, נמצאת במרחק של כקילומטר מהמחנה הראשי, המשמש כאתר זיכרון לקורבנות השואה. ביום שישי שעבר נתפסו במקום ארבעה גלוחי ראש, שצעקו סיסמאות נאציות. בחודש שעבר אלמונים ציירו צלבי קרס על אחד הבניינים.

בית משפט אלבני דן למאסר חמישה אזרחים בעוון ריגול למען יוון

יוון האשימה את אלבניה ב"ביזיון המשפט" וזימנה את שגרירה להתייעצויות

טיראנה (רויטר). בית משפט אלבני הרשיע אתמול חמישה אזרחים ממוצא יווני בריגול למען יוון, ודן אותם לתקופות מאסר שבין שש לשמונה שנים.

פסקי הדין גררו תגובות חריפות מאתונה, בסיומו של משפט שהביא את היחסים בין שתי המדינות השכנות לשפל הנמוך ביותר בשנים האחרונות. ארה"ב קראה לשני הצדדים לשתוק זה עם זה, כדי להקל על המתיחות באזור.

יוון האשימה את אלבניה בביזיון משפט פוליטי, המיועד לזרוע פחדים בקרב בני המיעוט היווני בדרום אלבניה, וגירשה כ־45 אלף אלבנים, רובם מהגרים בלתי חוקיים, מאז פרצה המחלוקת ב־13 באוגוסט. "אשמתם של הנאשמים הוכחה במשך המשפט באמצעות העדויות שלהם ושל העדים, למרות דברי המאה שלהם, כאילו התמשך נגדם באלימות במשך החקירה", אמר אב בית הדין בטיראנה, מרסין דרדה.

חמשת הנאשמים, החברים כולם בארגון היווני "אומוניה", הואשמו גם באחזקה בלתי חוקית של כלי נשק. הם הכחישו את האשמות נגדם, וסניגוריהם מסרו כי יערערו על פסקי הדין. התובעים ביכלו בתחילת המשפט את סעיפי התביעה שהאשימו את החמישה בבגידה, עבירה הנושאת עמה עונש מוות, עקב התנגדותה של יוון.

חמשת הנאשמים, האנגל פפאקריסטו, פנאגוט מארטו, קוסטה קירג'אקו, אירקלי סירמה, ותאודורי באזי, נאסרו לאחר פשיטה על מחנה מגויסים אלבנים, שבה נהרגו שני חיילים אלבנים. באזי, חיוור כולו, התעלף בעת שהשופט הקריא את גזר הדין.

דרדה אמר, כי ממשלת יוון נתנה לשלושה מבין חמשת הנאשמים 30 מיליון דרכמות (130 אלף דולר) לקניית רובים בעיירה היוונית יואנינה שבקרבת הגבול עם אלבניה. לדבריו, מטרת המעשה היתה לצייד את בני המיעוט היווני בנשק, כך שיוכלו לפרוש מאלבניה בזמן מסוים.

ממשלת יוון הודיעה כי היא מזמנת את שגרירה בטיראנה להתייעצויות וכי תגיש מחאה נגד ההרשעות בטיראנה בפני האו"ם והאיחוד האירופי.

הארץ
כלכלה
יום חמישי 8.9.94
העורך נחמיה שטרסלר

מבזק

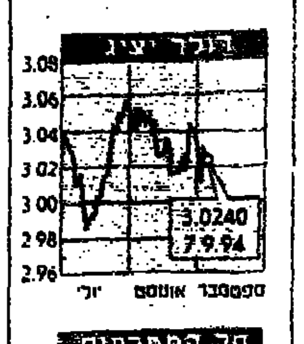

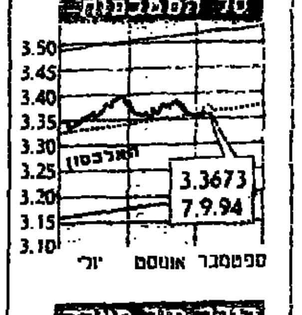

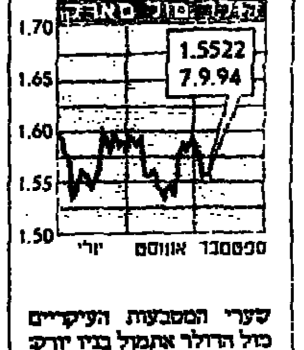

שערי המטבעות העיקריים מול הדולר אתמול בניו יורק:
מארק – 1.5522 – ‎-0.52%
ליש"ט – 1.5461 – ‎+0.44%
ין – 99.50 – ‎-0.80%

הביקוש לעובדים ירד באוגוסט בחמישה אחוזים לעומת יולי (עמוד 2ג).

ועדת הביקורת של האיגוד הישראלי לפרסום לא מתפקדת (עמוד 2ג).

בג"ץ דחה בקשת אירסלקו לאסור על הרשות השנייה להתקשר עם סבנוסיסטם (עמוד 2ג).

הסתדרות עובדי האוויה שוקלת לפתוח בעיצומים (עמוד 2ג).

עיריית טייבה עתרה לבג"ץ בבקשה להעתיק קו מתח חשמלי שיעבור בשטחה (עמוד 2ג).

ג'נרל אלקטריק שוקלת למכור את חברת קידר פיבר די (עמוד 6ג).

איירבוס מוכנה לבנות מטוס ג'מבו ללא השתתפותה של בואינג (עמוד 6ג).

קונטיננטל תקצץ עד 50% ממחירי הכרטיסים שבי מכרז ל־12–21 בספטמבר (עמוד 6ג).

הדולר התחזק אתמול מול המארק והין, אך נחלש מול הליש"ט (עמוד 7ג).

הזהב עלה בשוק הספוט בניו יורק ב־2.3 דולרים ונסחר ב־390.2 דולר האונקייה (עמוד 7ג).

הנפט מהים הצפוני (סוג ברנט) נסחר כמעט ללא שינוי, בשוק הספוט: חבית הוד ליפה ידיים במחיר 16.05 דולר (עמוד 7ג).

הפרשה לקרן השתלמות של עובד ציבור תיעשה על בסיס שכר המינימום כולו (עמוד 8ג).

לה נסיונל מגייסת היום 18 מיליון שקל בבורסה (עמוד 8ג).

מדורים

אנרגיה. חברת פז פיתחה אמצעים למניעת זיהוי שכנים לרכב (עמוד 2ג).

שיווק. יבוא מוגבר של כונבנדיות מידר ליצרנים המקומיים את התג (עמוד 2ג).

שוק ההון. עליות חדות בתדיראן, טבע ותלידסה בוול סטריט (עמוד 3ג).

● **אגרות:** הפר"מ עם פקר לא התקדם והצברה הירוידה ברבעון השני (עמוד 4ג).

מחשבים. שכר של עד 12 אלף שקל לחודש למהנדסי יוניקס (עמוד 8ג).

משלחת מישראל תשתתף בקונגרס לעסקים קטנים באינדונזיה

מאת זהר בלומנקרנץ

משלחת מישראל תשתתף בקונגרס בינלאומי באינדונזיה. המשלחת, שתכלול אנשי עסקים, תשתתף בקונגרס הבינלאומי ה־21 לעסקים קטנים, שיתקיים בג'קרטה, בין 17 ל־21 בחודש. ב־95' אמור הכנס להתקיים בישראל, ביוזמת משרד התעשייה והמסחר, איגוד לשכות המסחר והרשות לעסקים קטנים.

מדובר בוועידה הבינלאומית הגדולה ביותר לעסקים קטנים, המתקיימת מדי שנה במדינה אחרת. המדינות המשתתפות בקונגרס התנו את קיומו בג'קרטה בהתחייבות של אינדונזיה לאפשר כניסת משלחות מכל המדינות החברות, כולל ישראל.

בברכת משרד החוץ הוחלט, כי משלחת גדולה יחסית מישראל תשתתף השנה בקונגרס באינדונזיה, לנוכח הכוונה לקיים את הקונגרס בשנה הבאה בירושלים והתקרבות המדינית והכלכלית למדינות המוסלמיות.

הקונגרס עצמו יכלול שלושה מסלולים: מסלול שיעסוק במדיניות לאומית ויוזמות פרטיות ודיון בתחומים כמו קרנות, ערבויות ועידוד עסקים קטנים; מסלול שידון בנושאי הדרכה ופיתוח של כוח אדם, ביוזמות, בהכשרה מקצועית ובמחקר ופיתוח של עסקים קטנים באזור הכפרי והמסלול שיעסוק באתגרים גלובליים.

ועד בל"ל: נילחם נגד פגיעה בשכר עקב המכירה; כל עובד יתרום 180 ש'

ראשי הוועד שכרו את עו"ד רם כספי; ייפגשו היום עם מנכ"ל נכסים מ.י.

מאת מרית גילת

ארגון עובדי בנק לאומי יוצא במאבק ל"שמירת זכויות העובדים" ערב פתיחת המשא ומתן למכירת גרעין השליטה בבל"ל לארמונד ספרא. בחוזר שהופץ ב־1 בספטמבר – ואשר הגיע לידי "הארץ" – נדרשים העובדים לשלם 180 שקל כל אחד למימון הוצאות המאבק.

מצבת העובדים בבל"ל מונה יותר מ־10,000 עובדים, ומכאן שכוונת הוועד לגייס כ־1.8 מיליון שקל. בחוזר נמסר לעובדים כי הכסף נועד למימון שכירת "אנשי מקצוע המייעצים לנו בכל הנוגע למשמעות העסקית והציבורית של תהליך המכירה". ל"הארץ" נודע כי ארגון העובדים שכר את שירותיו של עו"ד רם כספי ושל משרד יחסי ציבור.

"נושא (מכירת הבנק) הוא גורלי לכל אחד מאיתנו וישפיע על עתידנו כעובדי הבנק", מתריעים בחוזר לואי רוט, יו"ר הוועד הארצי המשותף, ושוקי נגרין, יו"ר ועד המנהלים ומורשי החתימה. "קיים חשש אמיתי שבעלים חדש ינסה לצמצם משכורות והטבות מוקנות כדי להקטין את עלות תפקודו של הבנק. עלינו למנוע סכנה זו בכל מחיר.

ספרא. מנהל מו"מ

רוט. מאבקים בהנהלה

"שינוי הבעלות בבנק לא ייעשה על חשבוננו כעובדי הבנק. לא נהיה קורבן למדיניות הפרטת הבנקים של הממשלה. אל נשכח לרגע שאנחנו ההון האמיתי של הבנק, מגישי השירות לציבור הלקוחות. כותבו עמנו אם נרע לכלכל את מעשינו בתבונה".

בתגובה אמר אתמול לואי רוט, כי המאבק של העובדים אינו נגד הפרטת הבנק אלא נועד להבטיח שלאחר העברת הבעלות לא יפוטרו עובדים ולא תהיה פגיעה כלשהי בזכויותיהם בנושאי שכר, שעות עבודה, תנאי פנסיה וכו'.

"יש לנו הרגשה שאם מישהו בממשלה היה מוכר את הדירה שלו, הוא היה מקדיש יותר תשומת לב מזו שמוקדשת למכירת הבנק", טוען רוט. "מה יקרה לנו אם ימכרו את ריפבליק בנק, שדרכו אדמונד ספרא רוכש את בל"ל, לאיזה שייח סעודי? יש לנו הרבה שאלות ואנחנו חוששים תשובות".

היום נפגשים העובדים עם מנכ"ל נכסים מ.י. גיל ליידנר. לדברי רוט, אם הפגישה לא תעלה יפה, יקים הוועד הארצי "חדר מלחמה".

כזכור, רוט הנהיג בסוף שנות ה־80 את עובדי בל"ל לסכסוך העבודה הארוך ביותר שידעה מערכת הבנקאות הישראלית. המאבק כלל שורה של השבתות, שיבושי עבודה ופלישה ללשכתו של מנכ"ל הבנק, דוד פרידמן.

הפעם, אמר רוט, בשלב זה אין לוועד כוונה להנהיג עיצומים.

יונה פוגל, ראש אגף שיווק פרסום והוברות אמר אתמול בתגובה: "הנהלת הבנק לא מעורבת בצעדים שנוקט הוועד, איננה מעורבת כלל בהליך מכירת הבנק ומנועה מלהיות מעורבת בו".

מנכ"ל נכסים מ.י. גיל ליידנר ביקש שלא להגיב על הידיעה.

הממשלה תתכנס היום לאשר התוכנית לבלימת האינפלציה

שר החקלאות יצביע נגד התוכנית. שוחט: צריך לייבא עשרות אלפי טונות של ירקות ופירות

מאת גדי מלץ

הממשלה צפויה לאשר היום שורה של צעדים שמטרתם להביא לבלימת האינפלציה. ההצבעה תתקיים בישיבה מיוחדת שתתכנס בלשכת שר הביטחון בתל אביב.

התוכנית, שגובשה על ידי משרד האוצר ובנק ישראל, כוללת מתן היתר ליבוא פירות וירקות במקרה של התייקרויות חריגות, פתיחת המשק ליבוא מזון, ביטול תקנים המעכבים יבוא, ואי־תשלום פיצויים למשרדים הממשלתיים בגין התייקרויות מעבר ליעד האינפלציה ואכיפת החלטות שכבר התקבלו בתחום הדיור.

בישיבתה האחרונה ביום א' החליטה הממשלה להקים ועדת שרים במתכונת חירום כדי להביא לפתרון בעיית מחירי הדיור. ראש הממשלה, יצחק רבין, שיעמוד בראש הוועדה, יסכם היום כיצד תפעל הוועדה ואילו כלים יעמדו לרשותה. בוועדה יהיו חברים שר האוצר, אברהם שוחט, שר הבינוי והשיכון, בנימין בן־אליעזר, שר המשפטים, דוד ליבאי, והשר לאיכות הסביבה, יוסי שריד.

התוכנית לבלימת האינפלציה נועדה לסייע לממשלה לעמוד ביעד אינפלציה של 8% עד 11% לשנת 95'. משרד האוצר ובנק ישראל הציע יעד שהוא מוזה ולא שיעור מסוים, כדי למנוע מצב שבו ייווצר פער גדול בין האינפלציה בפועל ובין יעד האינפלציה, כפי שקרה השנה, ובמקביל, כדי לא לקבוע יעד יותר גבוה מהיעד שנקבע השנה – 8%.

שר החקלאות, יעקב צור, כבר הודיע כי יצביע נגד התוכנית בגלל ההצעה לאפשר יבוא פירות וירקות. על פי ההצעה, במקרה שמחיר של פרי או ירק מסוים יעלה מעבר ל־50% תוך חודש, יתאפשר יבוא של אותו פרי או ירק ללא הגבלה כמותית ובלי צורך לקבל רשיון יבוא.

בדיון בממשלה שהתקיים ביום א', היו חילופי דברים קשים בין צור לבין הממונה על התקציבים, דוד ברודט, אשר טען כי משרד החקלאות לא עמד בהחלטות ממשלתיות קודמות להתיר יבוא של פירות וירקות. צור טען כי עמד בהחלטה לייבא כמה אלפי טונות של פירות, ואילו שר האוצר אמר, כי דרוש יבוא לא של אלפי טונות אלא של עשרות אלפי טונות על מנת לייצב את מחירי הפירות והירקות בארץ.

בישיבת הממשלה היום צפוי שר התעשייה והמסחר, מיכה חריש, להביע התנגדות להצעות האוצר להגביר את התחרות במשק על ידי פתיחת השוק ליבוא מזון ועל ידי ביטול תקנים המעכבים יבוא. בדיון הקודם תקף השר חריש את אנשי האוצר על הדרך שבה הציגו את בעיית האינפלציה ואמר כי לא נתנו הסבר מניח את הדעת לעליית מחירי הדיור.

ישיבת הממשלה תחל הבוקר בשעה שמונה וחצי.

אני אנווט את המחירים

בתחילת השבוע טילפן מכר מחו"ל וסיפר ששמע כי רבין השתלט על משרד השיכון. "לא ממש", תיקנתי אותו. "למעשה, רבין הקים ועדת שרים במתכונת חירום שאמורה לגבש המלצות להוזלת הדיור, והחליט להעמיד את עצמו בראשה. אבל אתה יודע מה, במחשבה שנייה, בעצם רבין אכן השתלט על משרד השיכון".

רבין. אי אמון בשרים

ההחלטה להקים ועדת שרים לקידום הדיור היא דוגמה קלאסית לשיטתו של רבין לקבלת החלטות. אפשר לתארה בקצרה כשיטת "אני אנווט". ראש הממשלה איתר בעיה – הפעם עלייה תלולה במחירי הדיור – ראה שהגורמים הנוגעים בדבר אינם עושים מה שהוטל עליהם כדי לפתור אותה, והחליט להציב את הטיפול בנושא לאחריותו.

ועכשיו, בנוסף לכל התארים האחרים שלו – שר הביטחון, שר הפנים ושר הדתות – הפך רבין למעין שר־על לענייני שיכון.

ראש הממשלה אמר בישיבת הממשלה ביום ראשון כי החליט להקים את הוועדה בגלל חוסר התיאום בין המשרדים השונים בכל הקשור לבעיית הדיור. שר השיכון, בנימין בן־אליעזר, ושר האוצר, אברהם שוחט, אפילו בירכו אותו על כך. אבל אין ספק כי החלטתו של רבין להעמיד את עצמו בראש ועדה לטיפול בבעיית הדיור היא הבעת אי־אמון בשני שרים אלו, אשר למרות כל התוכניות שגיבשו, לא הצליחו להביא אפילו להתמתנות בקצב עליית מחירי הדיור.

מחירי הדיור הם גורם אחד, אם כי גורם מרכזי, להאצת האינפלציה בשנה האחרונה. בישיבה מיוחדת היום אמורה הממשלה לדון בעוד כמה צעדים שנועדו להביא לבלימת האינפלציה. אפשר להגדיר את רובם כצעדים שאמורים להגביר את התחרות עם חו"ל. תחת כותרת זו, מציע משרד האוצר לאפשר יבוא חופשי של פירות וירקות במקרה של התייקרויות חריגות בארץ, לפתוח את השוק ליבוא מזון ולבטל תקנים המעכבים יבוא.

שר החקלאות, יעקב צור, כבר הודיע כי יתנגד לתוכנית האוצר בגלל ההצעה לאפשר יבוא פירות וירקות, אשר לטענתו יפגע בענף החקלאות.

שר התעשייה והמסחר, מיכה חריש, עוד לא אמר את דברו, אך כבר נתן לאנשי האוצר להבין כי טובת התעשיינים בראש מעייניו ולכן יתנגד לשינויים בתקינה ולחשיפת המשק ליבוא מזון.

נותר לראות אם ראש הממשלה יפגין אותה מידה של נחישות בטיפול בבעיית העדר התחרות במשק כפי שהפגין בטיפול בבעיית מחירי הדיור, או אם ייכנע אף הוא ללחצים של קבוצות אינטרסנטיות.

גידי מלץ

חלום הגידור התנפץ

קרנות הגידור, הכוכבות של שוק ההון האמריקאי ב־93', נפלו עם המשבר בוול סטריט. גיל עבודי משוכנע שכמה מהן ייסגרו

מאת חיים הנדוורקר

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). עד לפני כמה חודשים חלם כל מי שהיה לו מעט כסף להשקיע אותו בקרנות הגידור (הדג'). אלא שקרנות אלה היו חברה אקסקלוסיבית סגורה – למשקיעים כבדים בלבד. הצלחת קרנות הגידור, שהביאה למשקיעים בהן ב־1993 רווחים של 50%–70%, הפכה את מנהליהן למושא הערצה של משקיעים רבים. שמות כמו ג'ורג' סורוס, ג'וליאן רוברטסון, מייקל סטיינהרדט וברוס קובנר הפכו לכוכבים האמיתיים של וול סטריט. סורוס תפס את המקום הראשון עם קרנות שניהלו בסוף 93' כ־11 מיליארד ד' והשיגו רווחים של 625 מיליון ד'.

כדי להשקיע בקרנות הגידור נזקקת להרבה כסף. יש קרנות התובעות מינימום השקעה של 100 אלף דולר. הרבה מהן לא יסתפקו בפחות ממיליון דולר ויש אף קרנות שלא יסתכלו עליך אם תבקש להשקיע פחות מ־10 מיליון דולר. היו ימים שקרנותיהם של סורוס וסטיינהרדט לא קיבלו משקיעים חדשים משום שגדלו כל כך מהר שמנהליהן לא ידעו מה לעשות בכסף.

ב־1993 הציגו קרנותיו של סורוס רווחים של 70%: ברבעון הראשון של 1994 הן הפסידו 15%. האיש שהתפרסם כמי שהימר מול הליש"ט ב־1992 והרוויח מיליארד דולר, הפסיד 600 מיליון דולר מיד לאחר מכן כאשר הימר כי שערו של הין יירד מול הדולר. מייקל סטיינהרדט הפסיד יותר מרבע משווי קרנותיו, שהסתכם בסוף 93' ב־4.9 מיליארד דולר, בין השאר עקב השקעות בשוק איגרות החוב באירופה.

גיל עבודי (32) הוא מנהל קרנות באמדרייטאס, חברה המנהלת השקעות בסך 2.3 מיליארד דולר. לחברה ארבע קרנות גידור שהראשונה שבהן הוקמה ב־1989 עם שווי נכסים של 10 מיליון דולר. כיום יש בקרן 250 מיליון דולר. לדבריו, המשבר הפוקד את שוק ההון בארה"ב פגע יותר מכל בקרנות הגידור.

קרן הגידור היא שותפות פרטית מוגבלת שהאוטרקטיוויות הרבה שלה נובעת מכך שאינה מחייבת חשיפה רבה מבחינת גילוי נאות ומיסוי. אנשי מקצוע בכירים רבים בוול סטריט אוהבים את קרנות הגידור וחולמים להקים קרן משל עצמם. לא עובר שבוע בלי שנמסר על עוד מנהל חשוב בבנק השקעות כזה או אחר שעוזב את משרתו כדי להקים קרן גידור. קרנות נאמנות רגילות גובות ברוב המקרים דמי ניהול של כחצי אחוז. קרנות הגידור גובות 1%–2% וכן עמלות של 15%–25% מהרווחים. עוד יתרון מבחינת מנהל הקרן הוא האפשרות להשקיע בכל כלי פיננסי שבו הוא חפץ.

עסקיהן של קרנות הגידור פרחו עד חודש פברואר 1994, אומר עבודי. מאז ועד היום הפך שוק ההון העולמי לעצבני מאוד והמגמה בו שלילית. גם למשקיעים המתוחכמים יותר, הוא טוען, קשה למצוא אסטרטגיית השקעות בתקופה זו. המגמה בשוק החלה להשתנות עם העליות בשיעורי הריבית. בנובמבר 1993 עמדו התשואות על איגרות החוב על הרמה הנמוכה ביותר זה חמש שנים. החלטתו של הפדרל ריזרב להעלות את ריבית הניכיון ב־1 בפברואר באה כדי למנוע את עליית האינפלציה על רקע סיום המיתון בארה"ב, הירידה שהסתמנה באבטלה והגברת הביקושים. צעדו זה של הבנק המרכזי האמריקאי אותת כי תמה התקופה של שערי הריבית היורדים.

קרנות הגידור האמריקאיות ידעו לנצל היטב את שוק איגרות החוב כאשר שערי הריבית היו בירידה, אומר עבודי. הן השקיעו את כספן באיגרות חוב באופן ממונף. היו אף מקרים חריגים שבהם המינוף היה גבוה עשרות מונים מההון העצמי. עד 1993 יכלו קרנות הגידור לצבור רווחים בקלות יחסית בשוק איגרות החוב בארה"ב ובאירופה. אולם שינוי המגמה בתחילת 1994 תפס את קרנות הגידור האמריקאיות במצב מביך. השקעה ממונפת יכולה להביא רווחים גדולים, אבל באותה מידה גם הפסדים גדולים.

על פי ההסדרים בין הבנקים לבין קרנות הגידור, ברגע שהקרן יורדת מרמה מסוימת שנקבעה, מבצע הבנק "מרג'ין קול". כלומר, הוא מבקש החזר הדרגתי של ההלוואה שמשמשת כמנוף לקרן הגידור במלואה או בחלקה. לקרנות הגידור לא היתה ברירה אלא למכור חלק מהשקעותיהן במהירות. מכירות אלה השפיעו גם הן על השוק וגרמו לירידות מחירים, שבעקבותיהן נאלצו הקרנות להמשיך למכור את אחזקותיהן.

בינתיים, אומר עבודי, נקלעו לצרות גם קרנות הגידור שהשקיעו כספים במגזרים אחרים. הדולר הלך ונחלש. הזהב התגלה כהשקעה לא מלהיבה. גם שוק המניות הושפע מאוד מהעלייה בשיעורי הריבית. שערי הריבית הגבוהים מחזירים את שוק המניות לרמת המחירים של 1992.

עבודי אומר כי האכזבה הגדולה מקרנות הגידור נבעה מכך שהן לא סיפקו את הסחורה שלמענה נוצרו – לספק גידור להשקעה, כלומר לנטרל את הסיכונים וליצור איזון בין ההשקעות על ידי שימוש באמצעים כמו מכירות חסר (שורט).

בשנות השישים, אומר עבודי, היו קרנות הגידור בפריחה. בצורתן הקלאסית הן היו קרנות בעלות תנודתיות נמוכה והרווחים בהן היו מתונים למדי, בגלל אופי פעולת הגידור. העניין בהן התעורר מחדש בסוף שנות השמונים. קרנות גידור רבות לא הסתפקו עוד בביצוע הגידור בעזרת מכירות חסר אלא עברו למכשירים כמו השוק העתידי ואופציות. למרות זאת, ההנחה היתה כי סיכונה של הקרן להרוויח טובים משום שמנהליהן יידעו לבחור את ההשקעה במניות הטובות ביותר ובזמן הנכון.

> **עבודי: קרנות הגידור לא סיפקו את הסחורה שלמענה נוצרו – לנטרל את הסיכונים וליצור איזון בין ההשקעות**

אלא שעל פי עבודי, כאמור, קרנות הגידור, שמספרן גדל בקצב מסחרר (כמה אלפים) איבדו בשנים האחרונות גם את תכונת הגידור. יש ביניהן כאלה שלקחו מנופים אדירים כדי להאדיר את תוצאותיהן; אחרות עוסקות כמעט רק במכירות חסר. לדברי עבודי, הרבה השקעות ממונפות הופנו ל"בריידי בונדס" – איגרות חוב שהונפקו באמריקה הלטינית ומגובות במידה מסוימת על ידי ממשלת ארה"ב. מכיוון שהרייטינג של איגרות אלה נמוך, התשואות עליהן גבוהות. קרנות הגידור קנו את האיגרות הללו בעזרת מנופים והצליחו להרוויח ב־1993 עשרות אחוזים.

קרנות הגידור פנו גם לשוק איגרות החוב האירופיות ובעיקר לגרמניה. היה ברור לכל כי הבונדסבנק יוריד את שיעורי הריבית. קרנות גידור רבות קנו את האיגרות הגרמניות במנופים אדירים, טוען עבודי. ואולם בסופו של דבר, הבונדסבנק הפתיע ושערי הריבית באירופה עלו בניגוד לציפיות, דבר שגרם להפסדים גדולים לקרנות הגידור.

דיוויד אסקין היה אחד מאלה שהקימו קרן גידור השקיעו באיגרות חוב המגובות במשכנתאות – תחום שנראה בטוח לחלוטין. אסקין התמחה ביצור לא מוכר הנקרא "איגרות חוב סינתטיות". סך ההשקעות בקרן שלו הגיע ל־200 מיליון דולר. אסקין השתמש במנופים והקרן שלו הגיעה לשווי של 800 מיליון דולר. כאשר השוק נקלע לזעזועים בתחילת השנה, הבנקים תבעו החזר על חלק מהלוואותיהם. התפתח כדור שלג ובתוך כמה ימים נמחקה הקרן של אסקין, בלי שהבנקים הצליחו לקבל את כספם.

מה שקרה בקרנות הגידור הוא בעצם תהליך בריא, אומר עבודי. זהו תהליך של ניקוי אותם האלמנטים שלא עמדו במבחן הגידור. הקרנות של סורוס הצליחו ברבעון השני של 1994 למחוק את הפסדי הרבעון הראשון, מה שמלמד על רמת המקצועיות הגבוהה שלהן. מצבן של הקרנות של סטיינהרדט קשה יותר.

"ב־1993, כל מי שניהל קרן גידור התקשה שלא להציג הישגים מרשימים", אומר עבודי. "המבחן האמיתי הוא עתה. אני משוכנע שיהיו קרנות גידור שייסגרו. משקיעים יהיו זהירים הרבה יותר. מבחינה מסוימת זהו תהליך שעובר גם על הבורסה של ת"א, שקפצה גבוה מדי. השוק פולט מתוכו את המרכיבים השליליים ומותיר את מי שצריך להישאר".

5.10.94

השמים פתוחים להונג קונג!

קח את הישיר של אל על להונג קונג*!
רק $1,149

אל על שמחה לבשר כי החל מה־5.10.94 אפשר להמריא מת"א ולנחות בהונג קונג אחרי 14 שעות טיסה בלבד. הקו להונג קונג הוא קו נוסף ברשת הטיסות שאל על מציעה היום למזרח הרחוק: בומביי, בנגקוק, בייג'ין. הטיסות יוצאות, לנוחותך, 5 פעמים בשבוע ומאפשרות לך לבחור בדיוק את הזמן הנוח לך. אז למה לטוס למזרח הרחוק או לאוסטרליה דרך אירופה אם אפשר להגיע ישר ולעניין?

טיסות המשך לכל בירה במזרח עם מיטב חברות התעופה.

מבחר גדול של טיסות המשך יומיות עם מיטב חברות התעופה לטוקיו, מנילה, סינגפור, סיאול ועוד.

"ASIA PASS"-ה"וויזה" החדשה של אל על למזרח הרחוק החל מ-$389

עכשיו אתה יכול לקנות כרטיס טיסה של אל על + 3 שוברים ל-3 טיסות המשך לפחות, עם חברת CHINA AIRLINES.

תוספת למחלקת עסקים - $299 בלבד (לכיוון אחד)!

אז למה אתה מחכה? המזרח קרוב, המחירים נוחים והטיסות לא מפסיקות להמריא. אתה מוזמן להמריא אל על למזרח הרחוק.

*מותנה בקבלת אישור ממשלתי

פנה עוד היום לסוכן הנסיעות שלך.

איירטור
החברה המאגדת את כל משרדי הנסיעות בארץ

השמים פתוחים באל על

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

אנרגיה / עמירם כהן

חברת פז פיתחה אמצעים למניעת זיוף שמנים לרכב

במתקני חברת פז בחיפה פותחו באחרונה אביזרים מיוחדים למניעת זיוף שמנים שהחברה מייצרת. לדברי החברה, אמצעים אלה נועדו להתגבר על תופעת הזיוף, הנפוצה מאוד בישראל.

מנכ"ל פז שמנים וכימיקלים, ראובן פרום, מסר כי מדי שנה חודרים לשוק שמנים מזויפים, שבהם נעשה שימוש בעיקר במוסכים לא מורשים.

להערכת פז, הגיעו אשתקד לשוק 5,000-3,000 טונות שמנים מזויפים, המהווים כ-10% מצריכת השמנים בענף הרכב בישראל.

השיטה הנפוצה ביותר לזיוף שמנים, כך נמסר, היא על ידי נטילת שמנים משומשים, הלבנתם באמצעים שונים והשבתם למכלי שמן שעליהם מודבקות תוויות מקוריות של שמנים יקרים.

בין השיטות שפיתחה פז למניעת זיופים: פיית יציקה חד־כיוונית הנשלפת החוצה בעת פתיחת המכל, שלא ניתן להחזירה למצבה הקודם; דיסק אלומיניום המודבק בפתח מכל השמן, אשר לא ניתן לפותחו אלא בקריעה; וכן תוויות סימון שאינן ניתנות להסרה בשלמותן.

המלצה בבריטניה: לייקר הדלק כדי להקטין את זיהום האוויר

דו"ח שעניינו התחבורה ואיכות הסביבה, שתפרסם בקרוב "הוועדה המלכותית לענייני זיהום אוויר" בבריטניה, ימליץ לממשלת בריטניה לנקוט שורה של צעדים להקטנת זיהום האוויר, וביניהם: העלאת המסים על הדלק והנהגת מס לרכישת מכוניות חדשות המצוידות בממירים קטליטיים, ביטול השימוש במנועי דיזל בכלי רכב קטנים וסובסידיות לבעלי אוטובוסים ומשאיות כדי שיחדשו אותם.

עוד קובע הדו"ח כי אמצעים דרסטיים יותר, לרבות גביית תשלום תמורת נסיעה בכבישים עירוניים ומעבר לשימוש בכלי רכב המונעים בחשמל במרכזי הערים, הם בלתי נמנעים, אם אכן, כפי שצופה הממשלה, יוכפל נפח התנועה בבריטניה בתוך 25 השנים הבאות.

חברת חשמל תרכוש טורבו־גנרטורים ב–50 מ' ד' פחות ממה ששילמה בעבר

לפני כשבועיים החליט דירקטוריון חברת החשמל לפתוח במו"מ עם הקונצרן השוודי־שוויצי ABB על אספקת טורבו־גנרטורים לתחנת הכוח הפחמית החדשה באשקלון (רוטנברג 2).

לאחר שתוקפו ההצעות הקודמות (שהוגשו לפני כשנתיים) פג, התבקשו החברות המתחרות להגיש הצעות חדשות ובעקבות זאת הגישה ABB הצעה זולה ב–6 מיליון דולר מהצעתה הראשונה.

אבל לא זו היתה הסיבה לזכייתה במכרז. ABB זכתה בו בעיקר מפני שהנהלת חברת החשמל העדיפה את הצעתה מסיבות טכנו־כלכליות ומסיבות אמינות, – טעמים שאותם קיבלה לבסוף גם ועדת המכרזים של הדירקטוריון. עדיפות בתחומים אלו הקנו ל־ABB את הזכייה למרות שהצעתה היתה יקרה מזו של וסטינגהאוז האמריקאית בכ–15%.

ההנהלה טענה כי בעבר נתגלו בטורבו־גנרטורים מתוצרת חברה זו תקלות שגרמו לחברה הוצאות כבדות.

הנקודה המשונה ביותר במכרז זה היא שלפני כמה שנים רכשה חברת החשמל את אותם הטורבו־גנרטורים ב–120 מיליון דולר, ואילו כעת המחירים שהציעו כל החברות היו סביב 70 מיליון דולר. חלק מירידת המחירים ניתן להסביר בכך שבאירופה ובאמריקה לא בונים היום תחנות כוח פחמיות והיצרנים מוכנים להוריד מחירים. אבל גם לאחר הסבר זה ההפרש העצום במחיר מעורר תמיהה.

"לא לקחו אותי לנהל את התחנה בתור גימיק"

שיחה עם נעמי שפר, שמונתה למנהלת תחנת הדלק של דור אנרגיה בחיפה

את בוגרת ספרות אנגלית ופסיכולוגיה. לימודי פסיכולוגיה יכולים לסייע למנהלת תחנת דלק?

פסיכולוגיה מועילה בכל מה שאדם עושה ובמיוחד בעבודה עם אנשים, ולכן גם בניהול תחנת דלק. גם בעבר עבדתי עם אנשים, אם בחברת שיווק ואם כמפקחת במשביר לצרכן.

מה עושה מנהלת תחנת דלק? מנהלת את החשבונות?

ברגע זה קיבלתי מכלית: לבשתי אוברול, טיפסתי על המכלית, בדקתי את המכלים, הורדתי את הפלומבות וקיבלתי את הדלקים. כשמגיעה סחורה – אני מקבלת אותה. אני גם מסדרת על המתדלקים כשצריך. בימים מאוד לחוצים, כמו יום שישי, אני עוזרת לתדלק. עושים מה שצריך.

ככה ממש, עם הזרנוק?

כן, בימים לחוצים אני בחוץ כמו כולם. אבל אני לא האשה היחידה בשטח. יש לנו גם בחורות אחרי צבא שמתדלקות.

יכול להיות שלקחו אותך בתור גימיק?

זה תמיד מה ששואלים אותי, והשאלה הזו מריחה לא טוב. גימיק יכול לעבוד חודש חודשיים ואחר כך הוא מאבד מהאפקטיביות שלו. אני נמדדת לפי השורה התחתונה של איך פועלת התחנה וכמה היא מרוויחה – וזה מה שמעניין את הבעלים.

נרשמה עלייה במכירות התחנה מאז שאת שם?

בשנה שעברה היינו התחנה הכי זולה בחיפה. עכשיו כולם בסביבה הורידו מחירים כדי להשוות אותנו. עיקר התחרות היא על שירות ועל יחס – ובזה אנחנו חזקים מאוד.

לגבי המכירות – המנהל שלי מרוצה ולדבריו הן בסדר גמור. לגבי עלייה במכירות – יש הרבה פרמטרים שקובעים. למשל, צריך להתייחס לחודש המקביל אשתקד, למבצעים שאנחנו עושים ולעוד מרכיבים. ככה שזה עוד מוקדם מדי לדעת. אבל בוודאי יש איזה ייחוד בזה שאני אשה.

יש קונפליקטים עם נהגים?

זה עם ישראל, לטוב ולרע. מי הם הנהגים? אנחנו. הנהגים הם הלקוחות, וגם קודם לכן טיפלתי בלקוחות. אין לי בעיה בתחום הזה, אבל זו באמת עבודה קשה. העול כבד, ולא תמיד הקושי הוא פיסי אלא עניין של נוכחות. הטלפון שלי עומד לרשות העובדים 24 שעות ביממה לכל בעיה שמתעוררת, ואני באה תמיד. בסך הכל אני נהנית מהאתגר שבתפקיד.

יש אלמנט של קשיחות בתפקיד?

כן. יש לי דרישות מאוד גבוהות מהעובדים לגבי השירות ללקוחות, ולא תמיד קל ליישם אותן. בימי הקיץ קשה גם לעובדים וגם לנהגים. הנהגים רוצים להיות מתודלקים מיד כשהם עוצרים בתחנה, ויש כאלה שמעליבים את העובדים. אני מנסה להסביר לעובדים ש"הלקוח תמיד צודק" ושאין צורך לענות, למרות שמעשית הלקוח לא צודק. פה נכנסת הפסיכולוגיה – גם עם הלקוחות וגם עם העובדים.

עיראק תוכל לייצא 2 מיליון חביות נפט ליום עם הסרת האמברגו

עיראק תוכל לייצא כ–2 מיליון ח/י (חביות ליום) לאחר הסרת האמברגו והיא תשלש את תפוקתה תוך שנים מספר – כך העריך בתחילת חודש אוגוסט שר הנפט העיראקי, סאפה ג'וואד, שהביע את ביטחונו כי האו"ם יבטל את האיסור על יצוא נפט עיראקי כבר בתחילת '95.

לפי מידע שנמסר על ידי המכון הישראלי לנפט ולאנרגיה, תדרוש עיראק מאופ"ק להקצות לה מכסת הפקה זהה לזו של איראן, 3.6 מיליון ח/י, תוך 10 עד 14 חודשים לאחר שתשיג את החלפים הדרושים לה להפעלת תעשיית הנפט שלה שנפגעה ב–91'. ערב מלחמת המפרץ הפיקה עיראק 3.3 מיליון ח/י והיא שואפת להגדיל את תפוקתה ב–6 עד 8 מיליון ח/י על ידי פיתוח שדות נפט חדשים בדרום המדינה. עתודות הנפט הבלתי מפותחות שלה הן כ–20–30 מיליארד חביות.

תקוות עיראק להסרת האמברגו גברו לאחרונה בעקבות הדיון האחרון בנושא זה שנערך במועצת הביטחון, שבו הבהירו כמה מדינות, בהן צרפת ורוסיה, כי הן מעוניינות בהקלת האמברגו על עיראק כבר בתחילת השנה הבאה, אם תמשיך עיראק לשתף פעולה עם האו"ם בפיקוח על תעשיית הנשק שלה.

כדי להבטיח כי שובה של עיראק לשוק הנפט לא יביא להורדת מחירים, מצפה שר הנפט העיראקי, לדבריו, כי סעודיה וכווית יסכימו להורדת מכסות התפוקה שלהן.

על פי החלטת מועצת הביטחון, צריכה עיראק להעביר כשליש מתמורת הפקת הנפט שלה לקרן הפיצויים לנפגעי הפלישה לכווית ב–91'.

אמוראי: הפרסום הגדיל צריכת החשמל

יו"ר דירקטוריון חברת החשמל, עדי אמוראי, אמר כי מבדיקות ראשונות שנערכו עולה כי מסע הפרסום שערכה החברה להגדלת צריכת החשמל נקלט בציבור וכי מתקיים גידול מתמיד בצריכה, הן במונחים מוחלטים והן בהשוואה לתקופות מקבילות בעבר.

אמוראי, שהתראיין לביטאון חברת החשמל "חשמל", אמר עוד כי האפקטיביות של מסע הפרסום בנושא צריכת החשמל גבוהה ומיידית יותר משל כל מסע לעידוד מכירה של מוצרים אחרים.

לדבריו, עדיין יש מקום נרחב בישראל להגדלת צריכת החשמל, שהיא אחד המדדים החשובים לרמת התיעוש ורמת החיים. לפי נתוני חברת החשמל צורך הישראלי רק 40% מכמות החשמל שצורך האמריקאי ו–60% מהאירופאי.

אנשים ועסקים

ורטהיימר. גילוי פגמים

פלד: מהפכה גמורה

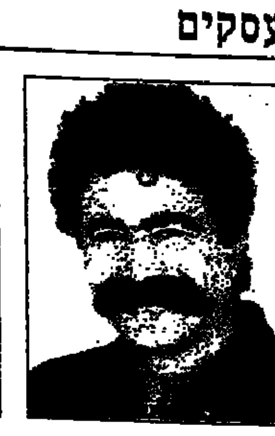
פרץ. ביטל תערוכה

מאור. יקבל הצעה

המכ"ם יזהיר מפני קרבה יתירה

מפעל מב"ת של התעשייה האווירית מפתח מכשיר מתוחכם לכלי רכב, המבוסס על מכ"ם זעיר שיותקן בקדמת המכונית. המכ"ם יזהיר את הנהג מפני קרבה יתירה למכונית הנוסעת לפניו.

מפעל מב"ת עוסק בדרך כלל בפיתוח נשק רקטי וטכנולוגיית חלל. פיתוח המכשיר החדש הוא חלק מהמאמץ של התעשיות הביטחוניות להסב טכנולוגיה צבאית למוצרים שיותאמו לשוק האזרחי.

בין הפרויקטים האחרים הנמצאים בפיתוח במסגרת זאת יש מערכת לגילוי רעלים במים ובאוויר, המבוססת על טכנולוגיות חישה של ראשי ביות בטילים.

כמו כן מתכננת מב"ת – עם שותפים מאיטליה – מערכת לבקרת תנועה בנפח גדול, המתמודדת על מכרז גדול של חברת נתיבי איילון.

בנוסף, סיפק מפעל מב"ת מערכות פרי תכנונו לגילוי פגמי ייצור בחלקים מכניים – על פי הזמנתו של סטף ורטהיימר. המערכות הותקנו במפעל ישקר בתפן.

במקביל עוסק המפעל בפיתוח לווייני תקשורת "עמוס" ולוויין צילום לצרכים אזרחיים, המבוסס על לוויין הביון "אופק".

מפעל מב"ת משתתף גם בפרויקט תקשורת לוויינים אמריקאי בשם אליפסאט.

ב–94' מסתכם היקף המכירות של מפעל מב"ת בכ–160 מיליון דולר, מתוכם רק כ–2 מיליון דולר מכירות לשוק האזרחי.

בתעשייה האווירית מעריכים, עם זאת, כי בשנים הקרובות יגדל היקף המכירות לשוק האזרחי ותוך 3 שנים הוא יסתכם בכ–10 מיליון דולר.

שרון שדה

חברה גרמנית שוקלת לתבוע את ההסתדרות

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות, ח"כ עמיר פרץ, ביטל את כוונת המחלקה ההסתדרותית לבטיחות ואיכות חיים בעבודה להשתתף בארגון תערוכה של אבזרי בטיחות, בשיתוף עם חברה מסחרית מגרמניה. התערוכה עמדה להתקיים בנובמבר בתל אביב.

חלקה של ההסתדרות בארגון התערוכה היה אמור להסתכם ב–200 אלף שקל, כמחצית מעלות התערוכה. העלות כוללת סרט מקצועי שהפקתו כבר הסתיימה.

עכשיו שוקלים החברה הגרמנית ומפיקי הסרט להגיש תביעה משפטית נגד ההסתדרות על ביטול השתתפותה בארגון התערוכה.

חיים ביאור

גם הקטנים יוכלו לעמוד בתחרות

האיגוד הישראלי לפרסום גיבש כללי תחרות חדשים לתחרות הפרסום הארצית. ההצעה תובא לידיעת השותפה לארגון התחרות – איגוד המפרסמים, בראשות אמנון מאור – לאחר שאושרה בערב חג בוועדה של האיגוד הישראלי לפרסום. במרכזה עומדת הכוונה לאפשר גם למשרדי הפרסום הקטנים ודלי התקציב להשתתף בתחרות.

"בהצעה שלנו לוועדה המשותפת עם איגוד המפרסמים יש משום מהפכה גמורה. לקחנו רעיונות מתעשה בעולם והפכנו אותם לרעיונות מקוריים. אם אלה יתקבלו, תחרות הפרסום תהיה שונה לחלוטין ממה שידענו עד היום", אומר רזי פלד, יו"ר האיגוד הישראלי לפרסום.

לדבריו, המטרה העיקרית של התחרות השנה תהיה מתן הזדמנות שווה לכל מי שעוסק בענף ולכל העבודות – לא משנה מה גודל משרד הפרסום.

הדבר ייעשה באמצעות חלוקה לנושאים ולקטגוריות. למשל, בענף המזון – שיהווה נושא – תהיה חלוקה למוצרי חלב, קפה, עוגות וכדומה.

"כל עבודה שהשתתפה באותו נושא תוכל להתחרות על הקטגוריה המתאימה לה. לעיתים עשו משרדים עבודות לא גדולות מבחינת היקפי התקציב שלהן, אבל טובות, ולא יכלו להשתתף באותה קטגוריה, משום שמשרדי פרסום גדולים האפילו עליהם. עכשיו אנחנו הולכים לעשות משהו שונה לחלוטין", אומר פלד.

זוהר בלומנקרנץ

בראש המשלחת תעמוד נסיכה

משלחת ממלכתית רמת דרג מתאילנד מגיעה היום לביקור בישראל. בראש המשלחת תעמוד הנסיכה פרופ' שולהבורן מיידול. עימה יבואו אנשי עסקים ואקדמיה.

לאחרונה ביקר בישראל יו"ר רשות ההשקעות של תאילנד, אמירקט ואנטנוס, שניסה לעניין חברות ישראליות להשקיע בתאילנד. הוא גם עסק ביצירת קשרים עם חברות מקומיות והציג את תאילנד כמי שתשמש גשר בין ישראל לאינדונזיה, למלזיה, ללאוס, לקמבודיה ולדרום־וייטנאם. כמו כן בחן ואנטנוס אפשרויות להשקעות של חברות תאילנדיות בישראל ושיתוף פעולה עם חברות ישראליות, שישמשו לתאילנד גשר לאיחוד האירופי ולארה"ב – שווקים שלתאילנד יש בעיית מכסים עימם.

ואנטנוס הזמין חברות ישראליות להשתתף ביריד הגדול בדרום מזרח אסיה, שיתקיים בפברואר 95' לציון מלאת 50 שנה למלך תאילנד.

זוהר בלומנקרנץ

כלנית תשווק את "ווקאל צ'אט"

חברת כלנית מונתה למשווק הבלעדי של ערכת הדואר האלקטרוני הקולי "ווקאל צ'אט". הערכה, פרי פיתוח ישראלי, מאפשרת העברת וניהול מסרים קוליים על גבי המחשב האישי ברשת תקשורת מקומית, בסביבת חלונות.

בעזרת הווקאל צ'אט אפשר לנהל שיחות בין משתמשים מאגפי החברה השונים, להכתיב מסמך למזכירה, לקבל שירותי משיבון, להבריק, להשאיר הודעות, להפיץ הודעה לכמה משתמשים וכן לבצע כל פעולת דואר אלקטרוני אחרת. לכל משתמש מוגדרת תיבה קולית בתפריט התוכנה, המכילה את כתובתו של הנמען ואליה וממנה נשלחים המסרים.

בצורה זו אפשר לשלוח ולקבל הודעות וכה בשעה להמשיך לעבוד ביישום הנוכחי בלי לצאת ולטעון תוכנה אחרת. יתרון נוסף הוא בעובדה שאין צורך בהקלדת המסרים, דבר המקל על ההתקשרות בארגון ופותר בעיות של חוסר מיומנות בהקלדה.

בנוסף, משמש הווקאל צ'אט גם כמשיבון. התקנת המכשיר פשוטה, והוא משתמש בתשתית הקיימת ויש רק להעביר למחשב כרטיס קול זמיר אינטרקום, המתחבר לכרטיס הקול.

אבי בליזובסקי

שיווק / זוהר בלומנקרנץ

יבוא מוגבר של בונבוניירות מירר ליצרנים המקומיים את החג

"הבעיה העיקרית בשוק הבונבוניירות בראש השנה היתה היבוא. הגיעו ארצה בונבוניירות במחירים מאוד נמוכים, והדבר אילץ אותנו, היצרנים המקומיים, לתת הוזלות. מי שנהנה מכך הוא הצרכן. ניתן למצוא במדפים הרבה בונבוניירות מיובאות לצד בונבוניירות מקומיות", אומר דני קרני, מנהל השיווק של חברת ורד הגליל, מקבוצת תמ"י.

היקף שוק הבונבוניירות בארץ מוערך ב–1,200 טונות בשנה ומסתכם ב–15 מיליון דולר בשנה. אלא שבעוד בחג הפסח נהנים היצרנים המקומיים מבלעדיות כמעט מוחלטת, בגלל הכשר המיוחד לפסח, הרי שלקראת ראש השנה, הם חשופים לתחרות קשה מצד היבואנים.

"לקראת ראש השנה הנוכחי החלטנו לעודד את שוק הבונבוניירות, בעיקר מבחינה תקשורתית ומבחינת פעילות שיווקית. עד היום התמקדה פעילות השיווק של כל החברות במתן הנחות. החלטנו לא לוותר על מבצעים והנחות, אבל במקביל לעודד שני קהלים: את הקונה – לקנות בונבוניירה כמתנה; ואת המקבל – לפתוח את הבונבוניירה וליהנות ממנה. בראש השנה בחרנו להתמקד דווקא בדמות השנייה, של המקבל", אומר קרני.

מנהל השיווק של ורד הגליל מבחין בין שני סוגי קונים של בונבוניירות לחג. האחד, שמחליט לרכוש בונבוניירה לדמות קרובה שאיכפת לו ממנה. הוא יקנה מותג בעל שם מוכר ולא יתייחס למחיר. השני, שרוכש בונבוניירות כדי לצאת ידי חובה. "במקרה השני, יש פיתוי גדול יותר לקנות משהו שנראה טוב במחיר זול", אומר קרני.

"ביבוא יש בונבוניירות שנראות טוב מבחוץ, אך הן לא תמיד טובות בפנים. יש אמנם גם כאלה שאריזותיהן נאות ופנימיותן טעימה. אין לנו דרך אחרת להתמודד עם היבוא אלא באמצעות מבצע כמו שעשינו בחג הנוכחי: על ידי תרומת ורד הגליל והנחות והמבצעים. זו הפעם הראשונה זה שנים שנעשית פעילות פרסומית לשוק זה", אומר קרני.

ליימן. תוספת לחבילות שי

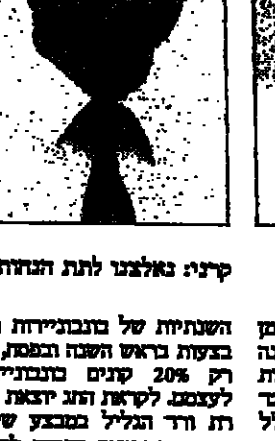
קרני: נאלצנו לתת הנחות

שמעון (מוני) ליימן, מבעלי חברת היבוא והשיווק ליימן שליסל, אומר כי בראש השנה היה דווקא מעבר מבונבוניירות מיובאות גדולות לאריזות הקטנות יותר, שמכילות בדרך כלל יותר פרווה. "בבונבוניירות קטנות היחס בין הנפח למשקל הוא טוב יותר מאשר בגדולות. הרבה סוחרים, במיוחד כאלה המתמחים בחבילות שי, רוכשים את הבונבוניירות הקטנות כתוספת לחבילות השי", אמר ליימן.

ליימן וקרני מודים לבעיות בתחום שיווק הבונבוניירות השנה, שהיתה קשורה בעיתוי מועד החג, שחל סמוך מאוד לסיום חופשות הקיץ. בעיה נוספת שצצה בחג זה קשורה לחום, בעיקר בחנויות שאינן ממוזגות, ובכלל זה חלק גדול מחנויות המיני־מרקט, שבהן יש בעיית אחסון שיכולה לפגוע בטיב הבונבוניירות. איכותן של בונבוניירות שמאוחסנות לאורך זמן בטמפרטורה הגבוהה מ–18 מעלות, נפגעת.

לדברי קרני 75% מהמכירות השנתיות של בונבוניירות מתבצעות בראש השנה ובפסח, וכי רק 20% קונים בונבוניירות לעצמם. לקראת החג יוצאת חברת ורד הגליל במבצע שיווק חדש – בונבונים, שנועד, לדברי קרני, לעודד את מקבל הבונבוניירה לפתוח אותה וליהנות מהפרלינים, ואילו לקונה הבונבוניירה ניתן סיכוי לזכות בפרס.

> ההכשר המיוחד לפסח שומר על בלעדיות כמעט מוחלטת של יצרני הבונבוניירה המקומיים. ואולם לקראת ראש השנה הם חשופים לתחרות קשה מצד היבואנים

ליימן מעריך שרוב הבונבוניירות הנמצאות היום בשוק מיובאות. לעיתים, חברות מקומיות משווקות תוצרת חוץ, למשל יבוא מגרמניה, תחת שם חברת היבוא שלהן. השקם לדוגמה מייבא בלעדית מאנגליה בונבוניירות, ומוכר אותן כתוצרת השקם. את התופעה ניתן בין השאר להסביר בכך שלעיתים זול יותר לייבא ולשווק את הבונבוניירות בארץ תחת שם מותג מקומי מאשר לייצרה בישראל.

מחירי הבונבוניירות נעים בין 12 ל–25 שקלים – תלוי באיכות ובמשקל. אינפרמטו, למשל, עולה 14.5 שקלים ל–150 גרם ו–24.30 שקלים ל–300 גרם. בחג ניתנות הנחות של 10% עד 30% לבונבוניירות.

לדברי ליימן אין הבדל משמעותי במחיר בונבוניירה מיובאת למחיר בונבוניירה מתוצרת הארץ, משום שהמיסוי על היבוא מזערי והוא עומד על כ–2%.

"ליצרן הגדול בחו"ל יש מכונות אוטומטיות שמוזילות את הייצור; כך שההפסד שנוצר מהוצאות ההובלה מתקזז על ידי היתרונות לגודל שיש ליצרנים בחו"ל". לדוגמא בונבוניירה מרסי מגרמניה, שמכילה אצבעות שוקולד עטופות כל אחת לחוד במשקל 400 גרם, נמכרת לצרכן במחיר של 30 שקלים. יש מגוון של בונבוניירות מתוצרת אוסטריה, במחיר שנע מ–15 שקלים ל–100 גרם ועד 80 שקלים ל–600 גרם.

השינוי במחיר הבונבוניירות המיובאות לחג הנוכחי, לעומת השנה שעברה, התבטא, לדברי ליימן, בהפרשי שערי המטבעות האירופיים לעומת השקל. במטבעות האירופיים היה פיחות בשיעור של כ–15% לעומת השנה שעברה.

למתלבטים איזו בונבוניירה לקנות, מומלץ לשים לב, בנוסף למחיר ולמשקל, אם מדובר בשוקולד או בתחליף שוקולד, שהוא אמנם דומה, אך חסר את התכונות של השוקולד עצמו. כדאי גם לשים לב לתאריך התפוגה של הבונבוניירה. לעיתים בונבוניירות המשווקות במבצע הן בעלות תאריך תפוגה קרוב, משום שהיצרנים או היבואנים הביאו אותן לפסח, נשארו עם מלאי גדול ובראש השנה הם מנסים להיפטר ממלאי זה במחיר מוזל.

עוד מומלץ לשים לב לשם היצרן: קרוב לוודאי כי יצרנים בעלי שם עולמי, מהארץ או מחו"ל, לא יכזיבו. בדרך כלל כדאי גם להעדיף שמות מותג ידועים מאשר מותגים שאיש לא שמע עליהם, גם אם הם באריזות יפות ובמחירים מפתים. זאת ועוד, בגלל בעיית החום, כדאי לקנות בונבוניירות בחנויות ממוזגות, שכן, כאמור, שוקולד שמוחזק לזמן בחום גבוה מ–18 מעלות צלזיוס מאבד מאיכותו ומהצבע.

סקר: גידול של 38% בחלקו של השיווק הישיר

חלקו של השיווק הישיר בתמהיל השיווק של חברות מפרסמות גדל במחצית הראשונה של 94' ב–38%, בהשוואה למחצית השנה הראשונה של 93'. כך עולה מסקר שערכה יחידת המחקר של המרכז הישראלי לשיווק ישיר וטלמרקטינג בע"מ, שבו רואיינו 478 מנהלי שיווק ומכירות.

מהממצאים עולה עוד, כי 58% מהחברות הגדילו את הנתח המוקצב לשיווק ישיר מתוך תמהיל השיווק שלהן ל–94'. 19% מהחברות שאינן משתמשות בערוצי השיווק הישיר השנה הודיעו שבכוונתן לשלב שימוש בהם ב–95'.

מנכ"ל המרכז הישראלי לשיווק ישיר, ארז אלמוגי, צופה כי בתוך ארבע שנים יגיע שיעור ההשקעה בערוצי השיווק הישיר ל–17% עד 25% מסך ההשקעות בפרסום וכי יותר מ–65% מהחברות ישלבו ערוץ שיווקי זה. לדבריו, הענפים שישקיעו בהיקפים גדולים בשיווק הישיר יהיו הבנקים, חברות ביטוח, ענף התרבות, העיתונות, וחברות תקשורת והייטק.

סקר: נתוני רייטינג בשיטת ה"פיפל מיטר" נמוכים יותר

מכרז להקמת מערכת רייטינג, המבוססת על שיטת ה"פיפל מיטר" ("מד אדם"), המוצב בבתי מדגם של צופים ומספק נתוני צפייה בזמן אמת, יתפרסם בקרוב על ידי הרשות השנייה לרדיו וטלוויזיה.

בבטאון פנימי של איגוד המפרסמים מובא מחקר שהופיע בכתב העת AGE ADVERTISING, שבו השוו נתוני רייטינג שהתקבלו משיטות מדידה שונות כמו סקר טלפוני לבין נתוני שיטת ה"פיפל מיטר". מהמחקר עולה כי ב–15 מדינות (מ–26 שבהן נעשה המחקר) נתוני ה"פיפל מיטר" היו נמוכים מאלה שהתקבלו משיטות המדידה האחרות, בשיעור של עד 50%: ב–5 מדינות היו נתוני ה"פיפל מיטר" גבוהים יותר וב–6 המדינות לא היה שינוי.

על תפקוד מערכת הרייטינג שתוקם תפקח ועדה מקצועית, בה ישתתפו נציגים מהרשות השנייה, מאיגוד המפרסמים ומהאיגוד הישראלי לפרסום.

הביקוש לעובדים ירד באוגוסט בחמישה אחוזים לעומת יולי

מאת חיים ביאור

בחודש אוגוסט 94' ירד ב–5% הביקוש לעובדים במשק, לעומת הביקוש לעובדים ביולי, כך עולה מנתונים של חברת מנפאואר־ישראל.

מהנתונים, המתבססים על מודעות "דרושים" בעיתונים, מתברר שסך הכל נדרשו באוגוסט האחרון 22,700 עובדים, לעומת 23,900 עובדים ביולי. בהשוואה לאוגוסט אשתקד, בו נדרשו 19,700 עובדים, חלה עלייה של 15%.

מנכ"ל מנפאואר־ישראל, יואב מיכאלי, מסר שנמשכת זה החודש השני הירידה בביקוש לעובדים, אולם בשיעור מתון יותר (לאחר ירידה של 14% בחודש יולי). לאחר עליות רצופות בביקוש במחצית הראשונה של השנה, הירידות בביקוש לעובדים בחודשים האחרונים החזירו את רמת העובדים המבוקשת לזו ששררה בינואר 94'.

הירידות המשמעותיות ביותר לעומת החודש הקודם חלו בביקוש לעובדים במקצועות המנהל (14%), בענף שיווק ומכירות (12%) (בעיקר לסוכני ומנהלי מכירות) ובענף האקדמאים וניהול (11%). בענף זה הירידה בביקוש היתה בעיקר למורים, בוגרי חינוך, מנהלי בתי ספר וגננות, ירידות האופייניות לחודשים אלה לאחר הביקוש המוגבר באפריל 94'.

בביקוש לבעלי מקצועות הנדסיים ולעובדי ייצור ותעשייה חלה ירידה של 9% ו–3%, בהתאמה. בביקוש לעובדי משרד ולעובדי בנייה נשמרה באוגוסט יציבות. רק בענף המסחר והשירותים עלה מעט הביקוש לעובדים.

השוואת הביקוש לעובדים באוגוסט 94' לביקוש באוגוסט 93' מצביעה על עליות גבוהות בביקוש לבעלי מקצועות הנדסיים (44%), אקדמאים וניהול (32%) ועובדי משרד (20%).

סקר נפרד שערכה מנפאואר־ישראל בענף המחשבים מראה שבענף זה עלה ב–5% הביקוש לעובדים באוגוסט לעומת יולי ובעשרות אחוזים לעומת אוגוסט 93'. בסך הכל נדרשו למקצועות המחשב באוגוסט האחרון 2,500 עובדים, לעומת 2,370 ביולי ו–1,690 באוגוסט אשתקד.

הסתדרות עובדי האירוח שוקלת לפתוח בעיצומים

מאת חיים ביאור

המזכירות של הסתדרות עובדי האירוח תדון היום בנקיטת צעדים ארגוניים נגד בעלי בתי המלון בעקבות סכסוך העבודה עליו הכריזה לפני שלושה שבועות.

מזכיר הסתדרות עובדי האירוח, ששון אפרתי, מסר שנשקלת האפשרות להורות ל–27 אלף העובדים במלונות לפתוח בעיצומים.

לדברי אפרתי, עילת הסכסוך היא חילוקי דעות על תוספת השכר בענף.

הסתדרות עובדי האירוח דורשת שתוספת השכר של 5%–6% תשולם למפרע מאפריל, ולא החל מאוקטובר כדרישת התאחדות המלונות. לתוספת זו זכאים כ–40% מכלל העובדים המשתכרים שלא במסגרת תעריפי השכר ועובדים ששכרם הוא ברמת שכר המינימום במשק.

מחלוקת שנייה קיימת לגבי דרישת התאחדות המלונות, לפיה עובדים בתקופת ניסיון יועסקו 42.5 שעות בשבוע, בעוד שהסתדרות עובדי האירוח גורסת שהם יועסקו 40 שעות בשבוע, ככל יתר העובדים במלונות.

מחלוקת אחרת היא בעניין העבודה ב–1 במאי. ההסתדרות דורשת תוספת שכר של 125% לעובד במועד זה. התאחדות המלונות דורשת ש–1 במאי ייחשב ליום בחירה, והיינו ליום שבו העובד זכאי להיעדר בתשלום.

עיריית טייבה עתרה לבג"ץ מבקשת להעתיק קו מתח חשמלי שיעבור בשטחה

(ע). עיריית טייבה הגישה השבוע עתירה לבג"ץ בבקשה להעתיק משטחה קו מתח חשמלי המתוכנן לעבור על אדמות העיר בסמוך לתוואי כביש חוצה ישראל. העתירה מופנית נגד שר האנרגיה והתשתית, המועצה הארצית לתכנון ובנייה וחברת החשמל.

העותרים מבקשים גם צו ביניים שיאסור על המשך העבודות עד לסיום הדיון בעתירה.

העברת כביש חוצה ישראל וקו המתח על אדמותיהם בשני אתרים נפרדים גורמת, לטענת העותרים, להפקעה כפולה של אדמותיהם. התכנון של קו החשמל, לטענתם, נעשה מבלי להתחשב בנזק הכבד שייגרם לחקלאים בטייבה והנזק שייגרם לתוכניות לפיתוח העיר.

ועדת הביקורת של האיגוד הישראלי לפרסום לא מתפקדת

בגלל מחלוקת על בחירת יושב ראש

מאת זוהר בלומנקרנץ

פעילותה של ועדת הביקורת של האיגוד הישראלי לפרסום משותקת למעשה בגלל חילוקי דעות פנימיים בין חבריה. חבר הוועדה, שלמה אבוטבול, בעל משרד הפרסום אדוקלתה, מאיים להתפטר וליזום את הקמתו מחדש של לשכת הפרסום, גוף ארגוני של משרדי הפרסום הקטנים, שיתחרה באיגוד הישראלי לפרסום.

המחלוקת פרצה סביב בחירת יו"ר ועדת הביקורת. אבוטבול ראה את עצמו מועמד טבעי לתפקיד, בתוקף שנות הוותק הרבות שלו בענף. בישיבה שהתקיימה לא מכבר, הציג חבר ועדה אחר, לאון צ'סטריין, את מועמדותו לתפקיד.

בין הנימוקים לאי בחירתו של אבוטבול לתקופת כהונה שלמה לתפקיד היו"ר הועלו טענות באשר "לאישיותו מעוררת האנטגוניזם" בענף הפרסום. שכן אבוטבול ידוע כיוזם אופוזיציונית שמרים קולו תדיר נגד משרדי הפרסום הגדולים.

הגדולים מול הקטנים

הובע חשש, כי ועדת הביקורת לא תוכל לתפקד מול הנהלת האיגוד, המורכבת ברובה מבכירי משרדי הפרסום הגדולים. לבסוף הוצעה פשרה, לפיה יכהנו השניים ברוטציה בתפקיד יו"ר ועדת הביקורת, צ'סטריין יכהן בשנה הראשונה ואבוטבול בשנייה.

אבוטבול מסרב עתה לקבל את הדין. חברים בעלי השפעה באיגוד התערבו בסכסוך. היו כאלה שטענו שעליו לקבל את ההצעה. לעומת אחרים שקראו לו לפרוש מוועדת הביקורת ולחדש את פעילותה של לשכת הפרסום, גוף ארגוני של משרדי הפרסום הקטנים, שהתאחד בזמנו להקמת האיגוד הישראלי לפרסום.

למי להגיש

שלמה אבוטבול אמר בתגובה: "לא אניח יוזה על בגת לא להיות אוצר. אני שוקל להגיש את התפטרותי אך בודק למי להגישה, שכן האסיפה הכללית של האיגוד הישראלי לפרסום בחרה אותי לתפקיד. אשאיר ואבקש כי נוכ ביותר של האסיפה הכללית".

רזי פלד, יו"ר האיגוד הישראלי לפרסום אמר בתגובה: "אני מצר שוועדת הביקורת לא מתפקדת כפי שהיתה צריכה לתפקד, מה גם בגלל חילוקי דעות פנימיים בין החברים. הייתי רוצה שתמשיך. שכן איגוד מתוקן צריך שתהיה לו ועדת ביקורת שתתפקד כהלכה ובתוקף".

בג"ץ דחה בקשת אילטקו לאסור על הרשות השנייה להתקשר עם טכנוסיסטם

מאת עדית רוזנבלום

בית המשפט העליון דחה ביום שני את בקשת החברה האיטלקית אילטקו ס.פ.א. להוציא צו בניעה ומניעה האוסר על הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו להתקשר עם החברה האיטלקית טכנוסיסטם ס.פ.א בהסכם לאספקת משדרים וציוד שידור [illegible] יועדים להתקנה בתחנות השידור של הרשות השנייה [illegible] המוקמות ברחבי הארץ.

שינוי תנאי המכרז

אילטקו הגישה בקשה לצו מניעה לבית המשפט [illegible] לים ובית המשפט דחה את הבקשה לאחר שדן בה. [illegible] עידודה על ההלכה זו לפני בית המשפט העליון [illegible] זמני. אילטקו טענה כי במכרז שהוציאה [illegible] נפלו פגמים שונים, וביניהם שינוי תנאי המכרז [illegible] טענה, כי הזוכה במכרז אינה עומדת בתנאיו.

הרשות השנייה וטכנוסיסטם טענו כי לא נפל כל פגם [illegible] טכנוסיסטם עמדה בכל תנאי המכרז. עוד טענה הרשות השנייה, כי [illegible]

בית המשפט העליון המליץ לבא כוחה של אילטקו לחזור בו מהבקשה. החברה קיבלה את הצעת בית המשפט [illegible] הבקשה לסעד זמני והמבקשת העיקרית.

עם זאת החליט בית המשפט לחייב את אילטקו [illegible] 10,000 שקלים לטובת המשיבות.

עליות חדות בתדיראן, טבע וטלדטה

וול סטריט

צבי רבין

כמו בכל שנה, גם הפעם ניכרה היעדרותם של הסוחרים בימי החג, כשהמחזור שלשום בוול סטריט ירד חדות לרמה של 170 מיליון מניות לעומת מחזור ממוצע של 260 מיליון מניות. אתמול, לעומת זאת, שבו העניינים למסלולם – כמו גם העליות במניות הישראליות. מרבית העליות נרשמו כבר במסחר של יום שלישי בלילה, והתרכזו בעיקר בחברות – טבע, אי.סי.איי, סאיטקס, תדיראן, אלביט ואלרון.

בין העולות של היומיים (ביום שני לא התקיים מסחר) בלטה אלביט, שמרכזת בד"כ מחזורים של עד 1,000 מניות ביום. אלביט ריכזה ביום שלישי מחזור של 54 אלף מניות בעלייה של 8%. אתמול צמח המחזור וחצה את קו ה–60 אלף מניות, כאשר מחיר האסק טיפס במסחר ל–27.25 דולר. לקראת סיום נחלשה המניה ורשמה ירידה של 3.7%.

טלדטה – האמריקאים מנצלים את החג לרכישות

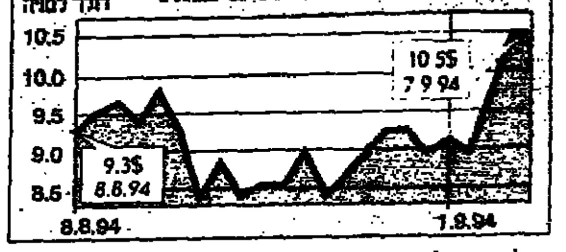

לא רק אלביט פתחה פער ארביטראז' על תל־אביב. כך גם טבע, אשר קיפצה שלשום למחיר של 29.5 דולר. אתמול היא הגיעה בהלך המסחר למחיר של 30 דולר. תדיראן, שגם לה השפעה ניכרת על תל־אביב, חצתה אתמול את מחיר ה–24.25 דולר כדי לסגור עלייה רצופה של 6% בשני ימי מסחר, תוך מחזורים גבוהים. בין העליות הבולטות היתה גם טלדטה – בשל פעילות קנייה של אמריקאים. היא קיפצה ב–15% ל–10.5 ד'.

לנגב ירדה אתמול מעט ל–9.25 דולר. המעניין במניה הם ההודעות המנוגדות של האחים יהודה וזהר זיסאפל, מבעלי השליטה בחברה. בעוד זה האחרון הודיע על רכישת מניות לנגם מתוך "אמונה" בחברה, הודיע אתמול הראשון כי הוא מוכר 10,000 מניות ומצטרף בכך למנכ"ל החברה, בני הניגל, שכבר הודיע בחודשיים האחרונים על כוונה למכור 20 אלף מניות.

חמש המניות הפעילות ביותר

שם המניה	מחיר מניה בדולרים	שינוי באחוזים	מחזור במיליוני דולרים
טבע	29.9 ↑	+0.9%	6.8
סאיטקס	20.2 ↑	+3.2%	6.4
אמפ"ל	9.0 ↑	+1.4%	3.3
תדיראן	24.0 ↑	+4.4%	2.0
אלביט	26.0 ↓	-3.5%	1.7
מדד דאו ג'ונס	3886.9 ↓	-0.3%	
מדד נאסד"ק	770.6 ↑	+0.7%	

את אחת העליות המטאוריות האחרונות רשמה מניית די.אס.פי – שזינקה ממחיר של 14 דולר עד לשיא של 24 דולר, לאחר חתימת עסקה עם חברת AT&T. גורמים בוול סטריט טענו אתמול כי אופנהיימר הורידה את המלצת הקנייה שלה ל־DSP בעקבות המחיר אליו הגיעה המניה. DSP ירדה אתמול קלות בעקבות הידיעה הזאת – אבל לא לזמן רב. בסיום היא בחרה להתעלם מהודעות ועלתה בכ–3% – בחזרה ל–24 דולר.

ההנפקות מתחדשות; היום גיוס של 57.4 מיליון שקל

מאת שלמה פרידמן

את רבעון ההנפקות הנוכחי, של חברות היוצאות על בסיס דו"חות מארס, ירצו מרבית הפעילים בשוק הראשוני לשכוח במהרה. הרבעון החל ביובש מוחלט מהנפקות עקב הכישלונות הגדולים ברבעון הקודם. גם כשהשוק המשני החל בהתאוששות, ביולי, לא מיהרו המנפיקות לצאת. אלה שכבר הנפיקו עשו זאת בדרך של זכויות. ואז, כשפורסמו שני תשקיפים להנפקת רגילות – של ברקן ושל קיטאל, בא שר האוצר עם בשורת המס והנחית מכה נוספת על הענף. שתי ההנפקות נדחו. הנפקת קיטאל הצליחה בסופו של דבר, הנפקת ברקן פחות. כך או כך, עד 31 באוגוסט – המועד האחרון לאישור תשקיפים עם דו"חות הרבעון הראשון – ביקשו רק חברות מעטות אישור להנפיק. שתיים מהן מנפיקות היום, ואל אלו מצטרף המסחר בזכויות של הנפקת אלביט.

שיא אחזקות, חברה ותיקה בבורסה, מנפיקה היום אג"ח להמרה ואופציות. על פי מחיר המינימום תגייס שיא כ־39.4 מיליון שקל, שאינם מיועדים למטרה ספציפית. הריבית על האג"ח היא 4.5%. שיא עוסקת כיום בפעילות בנייה למגורים, בבנייה מסחרית ותעשייתית, בפעילות בתחום המלונאות והנופש ופעילות בתחום הנדל"ן ובתחומים מסחריים ותעשייתיים בחו"ל.

לה נסיונל – מניות בכורה כדי לשמור על השליטה

לה נסיונל, אחת החברות המנפיקות היום, הולכת בדרכה של צור שמיר ומנצלת את ההיתר בחוק ניירות ערך להנפקת מניות בכורה. מניות אלו אינן מקנות למחזיקיהן זכות להשתתף ולהצביע באסיפות. לעומת זאת, מקנות מניות הבכורה עדיפות בקבלת דיווידנד. המניות מונפקות במחיר מינימלי של 12 שקל למניה – נמוך ב–34% ממחיר הסגירה של המניות הרגילות ביום ראשון. עם זאת, יש כמובן לזכור, כי מניות הבכורה נחותות מבחינת השליטה בחברה.

הדיווידנד שישאו מניות הבכורה הוא 12% מהערך הנקוב שלהן – כלומר 12 אגורות למניה – צמוד למדד החל ממדד אפריל '94. בהתחשב במחיר המניה המינימלי בהנפקה מדובר בתשואת דיווידנד ריאלית של 1% בשנה. המניות עצמן מוגדרות "צוברות ומשתתפות". צוברות – משמע, שאם בשנה מסוימת לא יחולק הדיווידנד, הוא יצטבר לזכות מחזיקי המניות. בכל מקרה, לא ישולם דיווידנד לבעלי המניות הרגילות לפני שיסולק הפיגור (אם יהיה) בתשלום הדיווידנד לבעלי מניות הבכורה. הכוונה ב"משתתפות" היא, שבמידה שיוחלט לחלק דיווידנד לבעלי המניות הרגילות בשיעור העולה על 12% מהערך הנקוב, יקבלו גם בעלי מניות הבכורה את הפרש הדיווידנד בין השיעור שייקבע ובין 12%.

השליטה בלה נסיונל מצויה בידי חברת הביטוח הדר וחברה בת של הפניקס, המחזיקה כיום ב–57.9% בהון ובהצבעה. שיעור זה עשוי לקטון עד ל–50.7% מהשליטה, במקרה שימומשו האופציות ויומרו האג"ח להמרה שהנפיקה החברה בעבר. זו, למעשה, הסיבה להנפקת מניות בכורה – רצון החברות הדר והפניקס להימנע מירידה אל מתחת לקו ה–50% בשליטה. 10.3% נוספים ממניות החברה מצויות בידי המנכ"ל, ד"ר משה פרג.

פרג עצמו התחייב להחזיק בהנפקה בהיקף כספי של 1.3 מיליון שקל. 6.83% מהמניות נמצאות בנאמנות אצל בנק לאומי.

לה נסיונל עוסקת בשני ענפי הביטוח – ביטוח חיים וביטוח אלמנטרי. היא מציינת בתשקיף כי בשנת '93 היתה במקום ה–5 בענף ביטוח חיים מתוך כלל חברות הביטוח, ובתחום הביטוח הכללי היתה במקום ה–20. בתחום ביטוח החיים מתמקדת החברה במכירת ביטוח לקיבוצים. בשנת '92 נבעו 65% ממחזור הפרמיות ממכירות פוליסות של ביטוחי פרט לחברי קיבוצים. בשנת '93 גדלו מכירות אלה ל–70% וברבעון הראשון של '94 היוו המכירות לקיבוצים 87% מכלל ההכנסות מפרמיות.

נסיונל – מגדילה ההון בהכנה לקרב על המזרחי

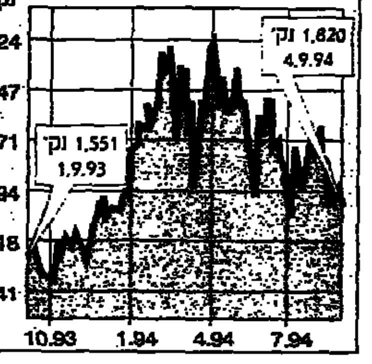

לה נסיונל משתתפת בקונסורציום של משקיעים המתמודדים על בנק המזרחי. הקונסורציום מורכב מקבוצת "לה מזרחי" שבה נמצאת לה נסיונל ומשקיעים אחרים (50%), אלפרד אקירוב (25%) ובניבין ורז סטיינמן (25%). החברה מציינת, כי אם תזכה בבנק עשוי חלק, או כל תמורת ההנפקה, להיות מיועדים לרכישתו.

ברבעון השני של '94 רשמה החברה רווח של 15.4 מיליון שקל מביטוח חיים, לעומת 14.8 מיליון שקל ברבעון המקביל. אבל העלייה ברווח קוזזה בעלייה בהפסדים בעסקי ביטוח כללי. בתחום זה קיימת תחרות עזה, הגורמת לחברות ביטוח רבות הפסדים.

נסיונל רשמה בתחום זה הפסד של 1.8 מיליון שקל, לעומת 823 אלף שקל בלבד ברבעון המקביל. בסך הכל חלה ירידה קלה ברווחים מעסקי ביטוח – מ–14 מיליון שקל ברבעון השני של '93 ל–13.6 מיליון שקל ברבעון המקביל השנה. הרווח הנקי של החברה הסתכם ברבעון השני של '94 ב–6.2 מיליון שקל, לעומת 8.5 מיליון שקל ברבעון המקביל.

במחצית הראשונה של '94 רשמה נסיונל רווח מביטוח חיים של 51.5 מיליון שקל לעומת 50.5 במחצית המקבילה. ההפסד בביטוח הכללי הסתכם ב–2.3 מיליון שקל לעומת 2.1 מיליון שקל במקביל.

במחצית הראשונה כולה עלה סך הרווח מביטוח והוא הסתכם ב–49.2 מיליון שקל לעומת 48.4 מיליון שקל. ברווח הנקי היתה עלייה קלה בלבד – 28.2 מיליון שקל לעומת 28.1 מיליון שקל במחצית המקבילה.

טופליין – הוצאות המימון של קריסטל והרעה בקמעונאות החשמל

דו"חות כספיים

יורם גביזון

הימנעות החברה הבת – קריסטל מביצוע פעולות חיסוי כנגד חשיפתה לשינויים בשערי המטבעות של הארצות מהן היא מייבאת מוצרי חשמל – היא הסיבה העיקרית להרעה בתוצאותיה הכספיות של החברה האם – טופליין. קריסטל מייבאת מוצרי חשמל משלושה ספקים עיקריים: טומסון, באוקנכט וסמסונג ועל כן היא חשופה לשינויים בשער הפרנק הצרפתי והמארק הגרמני.

טופליין	באלפי שקלים	
הרבעון השני	**'94**	**'93**
מכירות	37,579	25,483
רווח גולמי	6,871	3,720
הוצאות	6,088	4,873
רווח תפעולי	783	(1,153)
הוצאות מימון	2,320	810
הפסד נקי	1,809	2,073
המחצית הראשונה	**'94**	**'93**
מכירות	83,984	55,340
רווח גולמי	15,609	6,712
הוצאות	12,473	8,529
רווח תפעולי	3,136	(1,817)
הוצאות מימון	3,418	1,107
הפסד נקי	1,679	2,065
הפסד למניה (ש"ח)	0.216	0.24
מחיר המניה (ש"ח)	3.80	
הפסד שנתי למניה (ש"ח)	0.756	
הון עצמי	37,711	
שווי שוק	30,000	

התחזקות הפרנק הצרפתי, שייקרה את מחיר היבוא, גרמה גם לשחיקה בשיעור הרווח הגולמי של קריסטל, שכן התחרות החריפה בענף מוצרי הצריכה החשמליים לא איפשרה לה לעדכן את מחיר המכירה.

כתוצאה מכך קטן הרווח הגולמי של קריסטל ל–20% מהמחזור ברבעון השני של '94, לעומת 22.9% מהמחזור ברבעון השני של '93, וזאת, על אף גידול במחזור ל–25 מיליון שקל, לעומת 21.9 מיליון שקל במקביל. ההשוואה לרבעון הראשון של '94 רלוונטית יותר מפני שהתוצאות בתקופה המקבילה ב–'93 אינן כוללות את תוצאותיה של החברה הבת קריסטל.

עם זאת, לעומת הרבעון הראשון של '94 חלה הטבה בשיעור הרווח הגולמי – 20% במחזור של 25 מיליון שקל, לעומת 18.6% במחזור של 31.2 מיליון שקל ברבעון הראשון של '94. הירידה במחזור הפעילות של קריסטל גררה אחריה גם את הכנסותיה של האם.

טופליין – הרעה בריווחיות החברה, שיפור ברווחי ממרוד

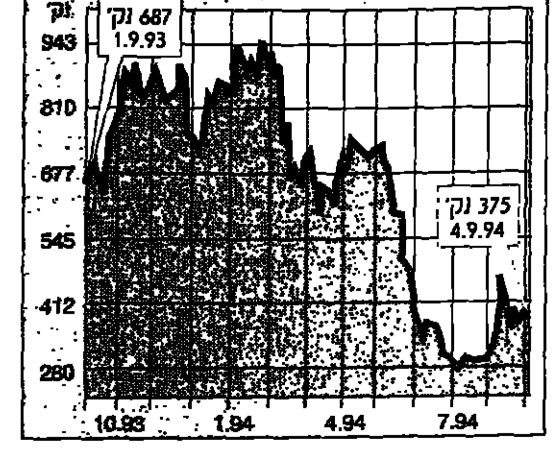

טופליין, שרכשה 16% ממחזור המכירות של קריסטל, עוסקת בשיווק קמעונאי של מוצרי אלקטרוניקה ומפעילה בנוסף מרכז מסחרי בבאר שבע – טופלין, שתפוסתו נמוכה (50%).

בשל עסקות בין החברה לבתה קריסטל קשה לבודד את פעילותה העצמאית של טופליין. אולם, נראה שבפעילות זו חלה הרעה משמעותית, שכן הרווח הגולמי של הקבוצה כולה ירד מ–18.8% ברבעון הראשון של '94 ל–18.3% מהמחזור ברבעון השני של '94, וזאת למרות השיפור בשיעור הרווח הגולמי בקריסטל. על אף הירידה החזקה בהיקף הפעילות ברבעון השני לעומת הרבעון הראשון של '94 נותרו הוצאות המכירה, ההנהלה והכלליות קשיחות – 6.4 מיליון שקל (13.8% מהמחזור) ברבעון הראשון של השנה, בהשוואה ל–6.1 מיליון שקל ברבעון השני של '94 (16.2% מהמחזור).

הרווח התפעולי קטן ל–0.2%, לעומת 5.1% ברבעון הראשון של '94, הירידה שהנסיגה התפעולית אצל החברה הבת קריסטל היתה מתונה בהרבה – רווח תפעולי של 2.4 מיליון שקל (9.7% מהמחזור), לעומת 3.2 מיליון שקל ברבעון הראשון של '94 (10.1%). הרעה מהותית ברווחיות התפעולית של קמעונאות החשמל של טופליין.

פיחות הפרנק הצרפתי כלפי השקל ברבעון השני והתגברות קצב האינפלציה גרמו לעלייה חדה בהוצאות המימון של קריסטל ל–2 מיליון שקל, בהשוואה ל–385 אלף שקל ברבעון הראשון של '94. הוצאות המימון של הבת גרמו לעיקר הוצאות המימון של החברה האם ברבעון השני – 2.3 מיליון שקל. העלייה בהוצאות המימון קיפחה את הרווח הנקי של קריסטל ל–359 אלף שקל ברבעון השני של '94, לעומת 1.9 מיליון שקל ברבעון הראשון של '94.

ראויה לציון העובדה, שטופליין וקריסטל הן מהחברות הבודדות בבורסה שהיו נקיות לחלוטין מהשקעה בניירות ערך ב–'94. בתזרים המזומנים של טופליין היה עודף של 3.1 מיליון שקל במחצית הראשונה של '94, כשהפער בין ההפסד הנקי לתזרים נובע מירידה של 3.5 מיליון שקל באשראי ללקוחות ועלייה של 7.2 מיליון שקל באשראי מספקים, שקיזזו עלייה של 7.3 מיליון שקל במלאי.

טופליין הפסיקה במהלך הרבעון הראשון של '94 את פעילותן של שלוש חנויות ברעננה, אשדוד ונתניה, וחיזקה את חמש החנויות שלה – בבאר שבע, תל אביב, חיפה וירושלים. החברה הבת קריסטל חתמה באוגוסט '94 על הסכם העסקה חדש עם המנכ"ל משה ממרוד, לפיו יוגדל שכרו החודשי מ–22 אלף שקל ל–29 אלף שקל. בנוסף, הוא יקבל מענק שנתי בסכום של 7.5% מהגידול ברווח לפני מס של קריסטל בתקופה של 12 חודש, המתחילה באוקטובר '93. קריסטל אישרה למנכ"ל משה ממרוד הלוואה לתקופה של עד 12 חודש בסך של עד 250 אלף שקל הלוואה צמודת מדד ונושאת ריבית של כ–1%.

בסוף יוני '94 הסתכמו יתרות שני בעלי עניין בחברה בסכום של 390 אלף שקל ו–935 אלף שקל. שתי ההלוואות צמודות למדד ונושאות ריבית שנתית של כ–1%.

ההון העצמי של טופליין 12.4 מיליון דולר, והוא מהווה 27.6% מהמאזן. שווי השוק של החברה – 10.1 מיליון דולר

ניקוב – הביקוש לאנשי מקצוע מורגש היטב

ניקוב מציגה בדו"חותיה לרבעון השני יציבות הן בהכנסותיה והן בהוצאותיה – כך שההפסד התפעולי שלה נשמר על רמה יציבה יחסית לעומת הרבעון המקביל אשתקד. בעוד שסך ההכנסות נשאר כמעט זהה, הרכב ההכנסות השתנה מהותית. ההכנסות מעיבוד נתונים ותוכנה עלו מ–2.1 מיליון שקל ברבעון השני של '93 ל–2.9 מיליון שקל ברבעון המקביל השנה.

ניקוב	באלפי שקלים	
הרבעון השני	**'94**	**'93**
סה"כ הכנסות	3,017	3,075
– מעיבוד נתונים	2,860	2,126
הוצאות הנהלה	811	618
הוצאות מימון	39	132
רווח תפעולי	(289)	(254)
רווח נקי	(289)	(254)
המחצית הראשונה	**'94**	**'93**
סה"כ הכנסות	5,808	5,877
– מעיבוד נתונים	5,310	4,392
הוצאות הנהלה	1,538	1,277
הוצאות מימון	126	153
רווח תפעולי	(234)	(154)
רווח נקי	(234)	(154)
רווח למניה (ש"ח)		
מחיר המניה (ש"ח)	3.78	
רווח שנתי למניה (ש"ח)	(0.36)	
הון עצמי	3,347	
שווי שוק	9,400	

מול עלייה זו רשמה ניקוב ירידה משמעותית בהכנסות ממכירות ציוד. למעשה, ירדו הכנסות אלה כמעט לאפס – מ–847 אלף שקל במקביל ל–42 אלף שקל בלבד ברבעון השני השנה. רבעון זה אינו הרבעון הראשון לירידה בתחום זה. בסקירת המנהלים המצורפת לדו"ח שמגישים דני גולדשטיין, יו"ר הדירקטוריון של ניקוב, ועמנואל ענתבי, המנכ"ל, הם מפרטים את ההכנסות בארבעת רבעונים האחרונים, ומן הפירוט עולה, כי הכנסות אלה יורדות באופן שיטתי ברבעונים האחרונים.

מאידך גיסא, לא מסבירים גולדשטיין וענתבי מדוע נרשמה הירידה בתחום זה. האם מתכוונים בניקוב לחסל את תחום מכירת הציוד? האם התחרות העזה בענף גרמה לירידה – תשובות לשאלות אלה לא ניתן לקבל מהסקירה.

מה שכן מציינים גולדשטיין וענתבי, הוא שתי הסיבות העיקריות להפסד שרשמה החברה: "העלאות שכר לאנשי התוכנה, כתוצאה מעליית הביקוש לאנשי מקצוע בענף התוכנה. סעיף זה גרם להוצאה נוספת של 230 אלף שקל ברבעון השני; השקעות בהשגת פרויקט תוכנה בחו"ל. על פי המדיניות החשבונאית נזקפות ההוצאות, שנעשו בקשר עם השגת פרויקטים חדשים, לדו"ח רווח והפסד בתקופה שבה נגרמו ההוצאות וזאת כל עוד לא נחתמה עסקה. החברה השקיעה ברבעון זה סכום של 60 אלף שקל בהוצאות הקשורות להשגת פרויקט", הם כותבים בסקירה.

60 אלף שקל אכן הושקעו אבל ההכנסות מפרויקטים בחו"ל שמרו ברבעון השני על יציבות – כמו בשני הרבעונים שקדמו לו, הן הסתכמו ב–576 אלף שקל.

ברווחיות הגולמית, לעומת זאת, לא היתה יציבות ברבעון. הרווח הגולמי מעיבוד נתונים ותוכנה הסתכם ב–31% ברבעון השני של '94, לעומת 46% ברבעון המקביל אשתקד. במכירות הציוד עברה החברה להפסד גולמי, לעומת רווח גולמי קטן (3.1%) ברבעון המקביל. עלייה נרשמה בהוצאות ההנהלה והכלליות, אבל מנגד נרשמה ירידה הן בהוצאות המכירה והן בהוצאות המימון.

בסוף יולי מכר בעל השליטה הקודם של ניקוב – אייל יונה – את שארית אחזקותיו לקבוצת פורמולה וכיום מחזיקה פורמולה ב–52% ממניות ניקוב. ההון העצמי בסוף יוני '94 הסתכם ב–3.3 מיליון שקל, כאשר יתרת ההפסד הצבורה הסתכמה ב–22.6 מיליון שקל.

שלמה פרידמן

מבטח שמיר: הבורסה והמוחזקות גרמו להפסד

הפסדי בורסה של החברה הבת – מבטח שמיר ביטוח והרעה התפעולית בחברות המוחזקות: ליפמן (13.6%) וסלרדור (20.1%) העבירו את מבטח שמיר אחזקות להפסד ברבעון השני של '94. מבטח ביטוח, המאוחדת בדו"חות של מבטח אחזקות, הרוויחה תפעולית 2.7 מיליון שקל במחזור הכנסות של 4.2 מיליון שקל מעמלות ומדמי ייעוץ.

מבטח שמיר	באלפי שקלים	
הרבעון השני	**'94**	**'93**
הכנסות מעמלות	4,625	2,656
– מהנפקה	-	3,358
הוצאות הנהלה	1,831	1,215
הוצאות מימון	1,447	8
רווח לפני מס	814	5,554
רווח נקי	(356)	5,148
המחצית הראשונה	**'94**	**'93**
הכנסות מעמלות	8,852	5,904
– מהנפקה	10,456	5,878
הוצאות הנהלה	4,305	2,777
הוצאות מימון	1,159	70
רווח לפני מס	12,911	6,124
רווח נקי	10,559	7,526
רווח למניה (ש"ח)	1.50	1.10
מחיר המניה (ש"ח)	15.55	
רווח שנתי למניה (ש"ח)	2.53	
הון עצמי	63,700	
שווי שוק	89,700	

הפסדי בורסה של 868 אלף שקל ברבעון גרמו לירידה ברווח הנקי שלה ל–664 אלף שקל, בהשוואה ל–985 אלף שקל ברבעון הראשון של השנה. דמי השכירות שגובה החברה ירדו קלות ל–274 אלף שקל, לעומת 290 אלף שקל בראשון, והון של 10.5 מיליון שקל מהנפקת מבטח ביטוח חסר למבטח אחזקות ברבעון השני.

הצד השני של הפסדי החברות המוחזקות: ליפמן (4.2 מיליון שקל) וסלרדור (428 אלף שקל), ברבעון השני של '94 הוא הקטנה בהשתתפותה של מבטח אחזקות בתוצאותיהן של החברות המוחזקות, הנגזרות מהרווח. קיטון בסעיף זה וירידה של 269 אלף שקל בהוצאות המכירה, ההנהלה והכלליות של מבטח ביטוח גרמו לירידה בהוצאות המכירה, ההנהלה והכלליות של מבטח אחזקות – ל–1.8 מיליון שקל ברבעון השני, בהשוואה ל–2.5 מיליון שקל ברבעון הראשון של '94.

מבטח שמיר אחזקות רשמה הפסדי אקוויטי של 807 אלף שקל, לעומת הפסד אקוויטי של 710 אלף שקל ברבעון הראשון של '94 כתוצאה מחלקה בהפסדי סלרדור – 86 אלף שקל ובהפסדי ליפמן – 576 אלף שקל. הפסד נוסף של 144 אלף שקל הסבו החברות המוחזקות האחרות של מבטח אחזקות. מבטח אחזקות עומדת לסיים את ההכנות לבניית הנכס בהרצליה, שתחל ברבעון הרביעי. למבטח שמיר יש אחזקות גם בטיבון וייל (4.8%) ובפרסום אריאלי (14%). ההון העצמי של מבטח שמיר 21 מיליון דולר ושווי השוק 29.2 מיליון דולר

מבטח שמיר – ההחזקות התעשייתיות היו החוליה החלשה בשני

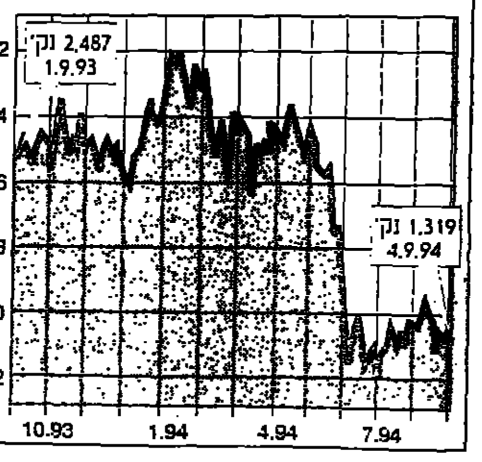

אספייד – מתמלאת בפעילות ומתנפחת בהוצאות

אספייד יצאה לאוויר העולם כבועה, והונפקה לראשונה לציבור באוגוסט '93. במהלך השנה שעברה ביצעה החברה שתי השקעות עיקריות, אלא שהן באו לידי ביטוי בעיקר בסעיף הוצאות המכירה ההנהלה והכלליות, שבמחצית הראשונה של '94 הסתכמו בכ–2.4 מיליון שקל, לעומת כ–31 אלף שקל בתקופה המקבילה אשתקד. עלייה זו נובעת בהוצאות המטה הגבוהות של חברת רוסטרס ובהוצאות המכירה של חברת אורואל שמוחזקת על ידי אספייד.

רוסטרס היא בעלת זיכיון בלעדי להפעלה עד 15 מסעדות לעופות צלויים בישראל, והחלה בהפעלת הסניף הראשון בפברואר השנה. במהלך הרבעון השלישי חתמה על הסכם עם הריבוע הכחול, לפיו תתחיל להפעיל תחנות מכירה בסניפי הקואופ.

ברבעון השני עלו מכירותיה של רוסטרס והסתכמו ב–526 אלף שקל, לעומת כ–232 אלף שקל ברבעון הקודם. כמו כן, הצליחה רוסטרס לצמצם את הפסדיה שהגיעו לרמה של כ–204 אלף שקל ברבעון השני, לעומת הפסד של 490 אלף שקל ברבעון הקודם.

פעילות נוספת של החברה היא בתחום ההלבשה התחתונה. באפריל '94 הוקנו לאספייד 65% מהזכויות להון ו–51% מהשליטה בחברת אורואל, תמורת הלוואת בעלים של 420 אלף דולר, כתמורה למניות במקרה שתונפק אורואל בעתיד.

אספייד	באלפי שקלים	
הרבעון השני	**'94**	**'93**
מכירות	2,126	-
רווח גולמי	942	-
הפסד תפעולי	639	19
הוצאות מימון	474	(392)
רווח נקי	(1,039)	227
רווח למניה (ש"ח)	(1.805)	0.394
המחצית הראשונה	**'94**	**'93**
מכירות	2,357	-
רווח גולמי	1,019	-
הפסד תפעולי	1,341	31
הוצאות מימון	2,025	(508)
רווח נקי	(3,296)	291
רווח למניה (ש"ח)	(5.724)	0.525
מחיר המניה (ש"ח)	23.98	
הפסד שנתי למניה (ש"ח)	5.735	
הון עצמי	5,195	
שווי שוק	21,100	

אורואל עוסקת ביבוא ושיווק סיטונאי של הלבשה תחתונה והיא מחזיקה בחברת אינטימה, שבבעלותה הכלאה, העוסקת ברכישה ובמכירה קמעונית של הלבשה תחתונה.

ברבעון השני הסתכמו מכירותיהן של אורואל ואינטימה ב–1.6 מיליון שקל, והחברה רשמה הפסד של 100 אלף שקל, הנובע מהוצאות מכירה גבוהות שהסתכמו בכ–800 אלף שקל. הוצאות אלה נובעות ממאמצי חדירה לשוק המקומי ועלייה מהירה בפעילות. החברה צופה מכירות של כ–10 מיליון ב–'94, אלא לשם הדרך עוד ארוכה והזמן קצר.

פעילות נוספת אליה נכנסה אספייד במהלך הרבעון השלישי של השנה היא בתחום האקולוגיה. אספייד הקימה חברה בת בבעלותה המלאה, שחתמה על הסכם לרכישת 37.5% מהמניות ו–51.1% מזכויות הניהול של חברה למחזור מתכות, תמורת השקעה של מיליון שקל. ספק רב אם הבועה אספייד תתחיל להניב רווחים בטווח הקצר, אך היא לבטח חייבת לצמצם את היקף השקעותיה בנד"ע, עוד לפני ששורת התפעולי עוברת לרווח.

עופר קרדונר מרווח בסקירה לדו"חות, כי במשך התקופה צימצמה החברה את אחזקותיה במניות וכיום אינה מחזיקה מניות כלל.

גליה הכר

ניו־יורק / 7.9.1994

שם המניה	מחיר מניה	שינוי ב-%	BID	ASK	גבוה יומי	נמוך יומי	מחזור במניות	מחזור בדולרים	גבוה שנתי	נמוך שנתי	% שינוי שנתי	במונחי הדולר: הון עצמי	רווח שנתי	מכירות	שווי שוק	מכפיל רווח
מדד ישראליות	116½	1.0	---	---	116 78/128	115 27/128	---	---	115 46/128	102 54/128	---	---	---	---	---	---
סאיטקס	20⅛	3.2	19⅞	20⅛	20¼	19½	314,800	6,335,350	26⅞	15¼	-18	739.0	68.5	668.0	857.3	13
טבע	29¾	0.8	29½	29⅞	30	29⅜	228,000	6,783,000	34½	22 5/16	-2	738.0	68.5	542.0	1637.7	24
אי.סי.איי.	18¼	0	18⅛	18⅜	18½	17¾	404,400	7,380,300	28½	14¼	-24	283.0	62.0	340.0	1388.8	22
אדיוטקס	5	-7.0	4¾	5¼	5⅜	4⅞	101,000	505,000	14	2¾	-62	15.8	-0.1	8.8	30.0	---
אדיוסופט	12⅜	3.1	---	---	12⅜	12	4,000	49,500	19	6¼	-16	15.3	1.6	9.6	48.3	30
אורבוטק	10	0	---	---	10¼	10	1,000	10,000	14¾	7¼	-27	42.5	5.9	102.0	127.6	22
אי.אי.אס	3¾	3.4	---	---	3¾	3¾	1,000	3,750	26	2⅝	-85	75.0	5.2	98.0	52.2	10
אי.אס.ג'י	3½	0	---	---	---	---	---	---	11	2	-65	6.3	-3.3	4.4	17.5	---
אינטרפארם	16	0	---	---	---	---	---	---	20¾	16	-63	28.2	5.1	50.1	99.8	20
אלביט	26	-3.7	25¾	27	27½	26	67,300	1,749,800	44¼	17	-39	292.0	38.0	683.0	483.8	13
אלדין	8½	3.0	8	8⅝	8½	8	54,300	461,550	10¼	4	---	10.3	1.8	5.5	36.3	20
ארסיום	2⅝	-5.0	2¼	2⅜	2⅝	2⅝	3,600	8,550	5	1¾	-51	170.0	16.0	230.0	181.2	11
אלרון	10⅝	-5.5	10½	11¼	10¾	10¾	1,000	10,750	21¼	8½	-49	162.0	8.0	216.0	194.4	24
אם. סיסטמס	3⅞	3.3	3⅝	3⅞	3⅞	3⅝	500	1,937	14	2⅝	-72	6.9	-3.1	2.4	21.7	---
ארית	2¼	0	2⅝	2⅞	2¾	2¼	1,000	2,750	6¾	1⅝	-56	8.5	-3.5	17.3	22.3	---
אשד	13/16	0	13/16	1	---	---	---	---	3¾	⅝	-75	10.5	-0.7	8.8	8.2	---
בי.ו.אר	5	0	---	---	---	---	---	---	19⅝	3½	-74	11.6	-0.1	18.4	28.1	---
ביוטכנולוגיה	2 7/16	2.6	2 5/16	2 7/16	2 7/16	2 5/16	173,900	423,881	5⅞	2	-54	23.4	-17.4	14.1	95.4	---
גילת	13	-1.9	12⅞	13½	13⅜	12⅞	39,600	514,800	15	8	-4	32.6	5.0	20.4	108.9	22
די.אס.אס.אי.	7	0	---	---	7	7	1,100	7,700	13¾	6⅛	-46	38.0	1.8	66.1	49.9	28
הבשרת ישוב	14½	0	14	15¼	---	---	---	---	30¼	10¾	-50	124.1	3.8	156.0	127.9	34
הלת'קייר	2⅜	-5.0	---	---	2½	2⅜	6,000	14,250	3¼	1¾	-24	10.5	0.1	6.6	34.5	345
יסוד רביעי	5⅜	-2.2	5¼	5⅜	5¼	5⅜	8,700	48,937	24½	3	-77	40.9	-2.3	23.6	62.9	-27
ט.ו.ג'י	2	0	---	---	---	---	---	---	4⅝	1⅝	-77	7.0	-0.1	2.0	15.9	---
טכנומטיקס	6¼	0	6⅛	6⅜	6⅜	6¼	8,000	50,000	12¾	3⅜	-30	30.5	-1.0	19.0	49.6	---
טלרוף	4½	0	4¼	4⅝	4½	4	1,600	7,200	10	1¾	-55	7.3	-4.9	2.4	17.1	---
מדפה	10⅛	0	10¼	10½	10¾	10¼	17,900	187,950	18	8¼	-39	54.0	9.9	37.0	109.2	11
ישטק	½	-5.9	---	---	½	½	200	100	2 9/16	7/16	-78	10.7	1.0	0.4	10.0	10
כרמל	9⅛	1.4	8⅞	9¼	9⅛	9⅛	100	912	11⅞	8⅛	-11	13.7	2.4	74.5	22.8	10
לן-זם	9 5/16	-0.7	9⅛	9⅜	9⅜	9	15,800	147,137	12¾	6	-22	74.4	5.4	59.7	99.4	18
לייזר	5¼	0	5⅛	5¼	5¼	5⅛	5,300	27,825	9¾	5	-45	9.0	3.3	36.0	31.1	9
ראופטיקס	9¼	0	---	---	9¼	9⅛	2,100	19,425	18¾	5½	-49	33.2	2.9	20.2	55.0	19
מג'יק	10	0	---	---	10¼	10	1,300	13,000	17¾	6	-27	15.7	2.0	18.3	40.5	20
סנל	6⅞	0	---	---	6⅛	6⅛	1,400	8,575	9⅜	4½	-25	13.2	0.5	12.2	29.0	58
מריטאל	4	0	---	---	---	---	---	---	13⅝	3¾	-66	5.8	-2.0	0.9	30.0	---
נייר חדרה	47	1.1	47	47½	47	47	200	9,400	52	36½	5	145.0	10.6	252.0	178.7	17
נקסוס	4⅝	1.4	4¼	4½	4⅝	4⅜	11,800	54,575	4⅝	2¾	9	7.0	-0.6	0.4	32.6	---
סילוקום	4 18/128	2.6	4⅛	4⅜	4 30/128	4	3,500	14,820	6	2¾	---	6.2	0.1	1.3	16.9	169
טוש"פ	3	0	---	---	---	---	---	---	6	2	-37	10.2	-1.4	20.1	20.5	---
עידן	⅝	11.1	19/32	11/16	21/32	⅝	9,800	6,125	1 15/16	⅝	-62	14.5	-0.9	7.5	17.0	---
עץ לבוד	7¼	0	7¼	7¾	---	---	---	---	11⅞	5½	-30	25.0	2.9	97.1	23.3	8
פיברוניקס	1 5/16	5.0	1 3/16	1 5/16	1 5/16	1 3/16	191,700	251,606	3	11/16	-58	1.7	-7.1	43.0	10.7	---
ראורא	3⅞	-6.1	---	---	3⅞	3⅞	1,000	3,875	10⅛	2½	-60	13.0	0.2	33.0	21.6	108
רובוטיקס	2⅛	0	---	---	2¼	2⅛	11,400	24,225	8¾	1⅝	-73	0.5	-5.3	4.0	9.0	---
ח.א.פ.	3⅛	0	3⅛	3½	---	---	---	---	3⅞	2¼	-57	43.3	-3.7	123.7	83.7	---
תאת	3¼	7.1	3½	3¾	3¾	3¾	3,000	11,250	8⅝	2⅝	-52	11.0	4.7	16.2	33.2	7
תדן	6 5/16	-1.0	6	6⅛	6⅛	5⅞	27,600	174,225	8⅝	4½	-76	17.6	1.9	34.2	64.8	34
תדיראן	24	4.3	23⅞	24⅛	24¼	22⅞	85,000	2,040,000	26½	14½	-8	208.0	28.2	783.0	470.7	17
אמפל	9	1.4	8⅞	9	9	8⅝	360,200	3,241,800	13⅛	6¾	-21	173.0	5.6	77.0	253.8	45
אלקטריק פיול	6½	-10.3	6½	7	7	6½	26,600	172,900	14¼	5½	-43	23.5	-1.2	1.5	51.4	-43
אוריון	18¼	1.4	18	18½	18½	18	23,300	425,225	20¾	13	-9	29.0	-25.0	37.6	912.5	---
אפי	24½	0.1	24	24½	24¾	24	375,900	9,209,550	25	13¼	46	92.5	14.2	97.4	303.4	21
ניאוסק	10¾	-2.3	10⅝	10¾	11⅛	10⅝	128,900	1,385,675	16	6⅝	-28	90.9	-63.0	61.5	516.0	---
די.אס.פי.	24	3.2	23½	24¼	24¼	21¼	286,900	6,885,600	23¾	12¼	52	---	---	---	207.1	---
ישראסקו	2⅛	0	2⅛	2¼	2¼	2⅛	52,000	110,500	2 11/16	1⅜	3	21.2	3.3	4.7	46.3	14
מרקורי	9¾	-2.5	9¾	10	10¼	9¾	11,900	116,025	21¾	7	-43	35.2	2.9	16.4	129.9	45
ספיאנס	3¼	0	3¼	3⅜	3⅜	3¼	24,500	79,625	23¼	2¾	-83	28.9	-6.3	40.0	39.9	-6
פי.אי.טי.	28⅛	2.3	28	28¼	28¼	27½	2,100	59,062	34⅝	23⅛	-9	307.0	48.4	65.2	528.7	11
קומברס	10⅛	1.3	10⅛	10⅜	10⅜	9⅞	123,200	1,247,400	15⅝	8	-30	93.3	12.7	77.3	207.3	16
קרן ישראל	14⅝	3.5	14½	14⅝	14⅝	14½	11,200	163,800	20¼	11	1	---	---	---	---	---

הנתונים מבוססים על הדו"חות של ארבעת הרבעונים האחרונים שפורסמו. הרווחים מהשקעה במניות הרשומות מתחת לקו חייבים במס.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

אברות: המו"מ עם פקר לא התקדם והחברה הידרדרה בשני

מאת צבי רבין

עדיין לא הושגה הסכמה בין פקר פלדה דרום ואברות לגבי כמה נקודות חשובות למיזוג הפעילות העסקית של פקר דרום בתחום הפרופילים והצינורות. אברות אינה יכולה להעריך את הסיכויים לחתימת הסכם; אולם, אם לשפוט מהתוצאות הכספיות שפירסמה, אברות זקוקה לכל יתרון לגודל שעליו תוכל להניח את ידה.

אברות, העוסקת בציפוי צנרת ואביזרים להובלת נוזלים, נפגעה, כמו צינורות המזרח התיכון, מהתחרות העזה בענף, שהביאה לשחיקת מחירים, ומצמצום משמעותי של המכירות למקורות – שהוא הלקוח העיקרי של החברה.

ההרעה התפעולית גרמה לאברות לנקוט צעדי ייעול, ביניהם צמצום כוח אדם, הפחתת הוצאות כלליות וירידה במלאים. אברות מצאה מקור זול יותר להספקת סרטי ציפוי וכך, אולי, תתגבר ברבעונים הבאים על הירידה החדה במכירותיה וברווחיותה הגולמית.

אברות	באלפי שקלים	
הרבעון השני	'94	'93
מכירות	9,328	15,710
רווח גולמי	441	2,449
הוצאות הנהלה	1,065	647
רווח תפעולי	(1,006)	1,575
הוצאות מימון	84	742
רווח נקי	(911)	841
המחצית הראשונה	'94	'93
מכירות	20,341	29,579
רווח גולמי	2,588	4,748
הוצאות הנהלה	1,889	1,413
רווח תפעולי	(181)	2,755
הוצאות מימון	343	1,163
רווח נקי	(468)	1,541
רווח למניה (ש"ח)	(0.10)	0.36
מחיר המניה (ש"ח)	4.45	
רווח שנתי למניה (ש"ח)	0.02	
הון עצמי	17,408	
שווי שוק	20,700	

הכנסותיה של אברות קטנו ברבעון השני של 94' ב-40.7% בהשוואה לרבעון המקביל ב-93' וב-15.3% לעומת הרבעון הראשון – כתוצאה מקיטון במכירות ללקוח המרכזי שלה והפסקת מכירות ללקוח שלגביו נעשתה פריסת חובות.

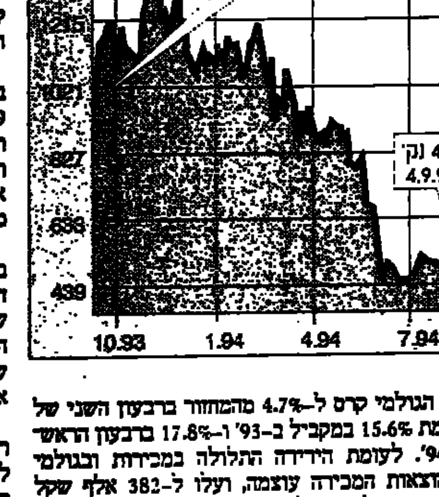

הרווח הגולמי קרס ל-4.7% מהמחזור ברבעון השני של 94', לעומת 15.6% במקביל ב-93' ו-17.8% ברבעון הראשון של 94'. לעומת הירידה התלולה במכירות ובגולמי הפגינו הוצאות המכירה עוצמה, ועלו ל-382 אלף שקל ברבעון השני של 94', לעומת 229 אלף שקל במקביל ב-93' ו-298 אלף שקל ברבעון הראשון של 94'.

קשיחות עם נטייה לעליות היתה גם בהוצאות ההנהלה והכלליות – 1.1 מיליון שקל ברבעון השני של 94', לעומת 647 אלף שקל במקביל ב-93' ו-824 אלף שקל ברבעון הראשון של 94'.

יו"ר החברה, יהודה קליש, מסביר את הגידול בסעיף זה בשינוי הארגוני שעברה החברה במחצית השנה של 94', שבמסגרתו התפטרו מתפקידם שני המנכ"לים המשותפים, שהם גם בעלי עניין בחברה, ומונה לתפקיד מנכ"ל שכיר מבחוץ. המנכ"ל הספיק, בינתיים, גם הוא להתפטר בסוף אוגוסט 94' מתפקידו.

גורם נוסף להרעה בתוצאותיה של החברה היתה השקעתה בפיברטק (50%), שהיא יצרנית צנרת ביוב מפיברגלס. פיברטק הסבה לאברות הפסד של 568 אלף שקל במחצית הראשונה של 94'.

בתזרים המזומנים של אברות היה עודף של 5.4 מיליון שקל, לעומת גירעון של 4.4 מיליון שקל בתקופה המקבילה ב-93', למרות המעבר להפסד בשל ירידה של 7.9 מיליון שקל באשראי ללקוחות וירידה של 643 אלף שקל במלאי. זו קיזזה ירידה של 5.2 מיליון שקל באשראי מספקים.

התזרים הפרמננטי של אברות הוא 63 אלף שקל במחצית הראשונה של 94', לעומת תזרים של 2.1 מיליון שקל במחצית הראשונה של 93'. ההון העצמי של אברות עומד על 5.7 מיליון דולר ושווי השוק של החברה הוא 6.9 מיליון דולר.

יורם גביזון

ברן – גידול בהכנסות וירידה בגולמי

החברה מציגה בסיום הרבעון השני יציבות בהכנסות לעומת הרבעון הראשון השנה, וגידול בהכנסות לעומת המקביל. ברווח הגולמי, לעומת זאת, חלה ירידה בהשוואה לרבעון המקביל של 93'.

הרווח הנקי של ברן ירד והסתכם ברבעון השני של 94' ב-951 אלף שקל, לעומת 2.7 מיליון שקל ברבעון המקביל אשתקד, והוא קטן יותר מברבעון הראשון.

ברן	באלפי שקלים	
הרבעון השני	'94	'93
הכנסות	18,662	16,954
רווח גולמי	6,431	7,157
הוצאות הנהלה	2,842	2,642
רווח תפעולי	3,634	5,453
הוצאות אחרות	2,264	229
רווח נקי	951	2,738
המחצית הראשונה	'94	'93
הכנסות	36,862	36,176
רווח גולמי	13,131	14,033
הוצאות הנהלה	5,842	4,708
רווח תפעולי	7,334	11,534
הוצאות אחרות	3,837	710
רווח נקי	1,510	5,637
רווח למניה (ש"ח)	0.229	0.841
מחיר המניה (ש"ח)	22.81	
רווח שנתי למניה (ש"ח)	1.044	
הון עצמי	47,900	
שווי שוק	150,000	

בסעיף הוצאות אחרות רשמה החברה ברבעון זה הפסד מניירות ערך, שלאחר תיאום למדד הסתכם ב-2.2 מיליון שקל. מתחילת השנה מגיע ההפסד על ניירות ערך ל-3.8 מיליון שקל. סעיף זה, שהוא בעל אופי לא קבוע, הוא הגורם המשמעותי ביותר לירידה ברווח הנקי במחצית הראשונה של השנה, לעומת המחצית המקבילה אשתקד.

הכנסות החברה ללא הכנסות מעבודות בביצוע נותרו ברבעון זה בהיקף דומה לרבעון הקודם (18.6 מיליון שקל לעומת 18 מיליון שקל ברבעון הראשון – גידול של 2.5%), ועלו לעומת הרבעון המקביל ב-93' בכ-10%. גם ההכנסות במחצית דומות בהיקפן להכנסות שנרשמו במחצית המקבילה אשתקד – 36.8 מיליון שקל לעומת 36 מיליון שקל – גידול של כ-2%.

עלות ההכנסות למחצית השנה הראשונה של 94' עלתה לעומת המחצית המקבילה של 93' בכ-7% – 23.7 מיליון שקל לעומת 22.1 מיליון שקל, והיא נובעה בעיקרה מגידול במספר העובדים ומהתייקרות ברכיב העבודה.

בסעיף ההכנסות מעבודות קבלניות בביצוע חלה ירידה חדה ברבעון זה כמו גם במחצית הראשונה של השנה, בהשוואה לתקופות המקבילות ב-93' – בעיקר בשל סיום פרויקט קבלני גדול.

בסעיף הוצאות הנהלה וכלליות חלה ירידה בהשוואה לרבעון המקביל בשיעור של כ-5%. הוצאות אלה גדלו במחצית הראשונה של 94' לעומת חצי השנה המקבילה בשיעור של כ-24%. גידול זה נבע בעיקר מהוצאות הקשורות להתחלת פעילותן של חברות בנות חדשות: ברקן אקולוגיה, ברן חומרים מתקדמים, נתב ניהול ותפעול וכן מהוצאות שיווק שונות.

כתוצאה מכך נשאר הרווח התפעולי ברבעון זה דומה לזה של הרבעון הראשון השנה, אולם הוא ירד בכ-35% לעומת הרבעון המקביל אשתקד.

רשף: למרות אהרוני, שבה להפסד תפעולי

שילוב של יבוא מוצרי חשמל ומיכון משרדי והפצתם באמצעות רשת אלטרלייט – לא מוכיח את עצמו. רכישת 51% מאלטרלייט באוגוסט 93' נעשתה על מנת לקדם את התחרות המתריפה ביבוא מוצרי חשמל ביתיים. רשף סברה, שהורדת המסים תוריד את מחסומי הכניסה לענף, ומשום כך ראתה צורך לשלוט במערכות ההפצה הקמעונאיות שלה. אולם, רכישת אלטרלייט גרמה, לפי שעה, לעלייה דרמטית במחזור ולגידול בהפסדים.

רשף מתמודדת בשוק רווי, שבחלקו משקל המותגים נמוך (ציוד היקפי למחשבים) ואילו בחלקו האחר (מוצרי חשמל ביתיים) יש צורך בהוצאות פרסום גדולות כדי לשרוד מול מותגים מובילים.

רשף	באלפי שקלים	
הרבעון השני	'94	'93
הכנסות	35,201	21,501
רווח גולמי	5,760	2,364
הוצאות הנהלה	3,397	2,642
רווח תפעולי	(1,338)	(1,226)
הוצאות מימון	1,470	355
רווח נקי	(2,821)	(1,587)
המחצית הראשונה	'94	'93
הכנסות	72,185	46,277
רווח גולמי	12,968	8,422
הוצאות הנהלה	6,115	4,956
רווח תפעולי	(375)	(1,135)
הוצאות מימון	2,238	1,095
רווח נקי	(2,626)	29
רווח למניה (ש"ח)	(0.16)	0.00
מחיר המניה (ש"ח)	1.41	
רווח שנתי למניה (ש"ח)	(0.48)	
הון עצמי	35,452	
שווי שוק	20,976	

בנוסף, נוהגת רשף לממן את לקוחותיה, המקבלים אשראי ממוצע של שוטף פלוס 90, בהשוואה לאשראי ספקים של שוטף פלוס 60, כך שהגידול במחזור הפעילות גורר גם עלייה חזקה בהוצאות המימון. התוצאה המשולבת של גורמים אלו היא דו"ח גרוע נוסף לאחר השנה בת רבעון.

מכירותיה של רשף קטנו ברבעון השני השנה ב-4.8% לעומת הרבעון הראשון של 94' והרווח הגולמי נפל תרות – ל-16.3% מהמחזור, בהשוואה ל-19.5% מהמחזור ברבעון הקודם, כתוצאה מהתחרות העזה בענף.

הורפת התחרות אילצה את רשף לצאת למסע פרסום בכיכובו של השף ישראל אהרוני – מה שגרם לעלייה של 319 אלף שקל בהוצאות הפרסום של החברה הבת – ברדר רשף לעומת הרבעון הקודם השנה ולגידול בהוצאות המכירה של רשף ל-3.7 מיליון שקל (10.5% מהמחזור), בהשוואה ל-3.5 מיליון שקל ברבעון הראשון של 94' (9.5% מהמחזור) – למרות ירידה בהיקף הפעילות.

על אף מסע הפרסום קטנו מכירותיה של החברה הבת ברדר רשף ב-5.2 מיליון שקל לעומת הרבעון הראשון השנה, והיא סיימה את המחצית הראשונה של 94' בהפסד של 1.4 מיליון שקל. הפסדי אלטרלייט בחציון הראשון הסתכמו ב-190 אלף שקל, כשבמאזן המאוחד נרשם סכום של 632 אלף שקל כהפחתת הפרש מקורי בגין רכישת אלטרלייט.

עלייה חזקה היתה גם בהוצאות ההנהלה והכלליות של רשף ל-3.4 מיליון שקל ברבעון השני (9.7% מהמחזור), לעומת 2.7 מיליון שקל ברבעון הראשון של השנה (7.4% מהמחזור); זאת כתוצאה מרכישת פעילות תיירות ברמת גן ובירושלים. העלייה בהוצאות המכירה, ההנהלה והכלליות ובנוסף, הפחתת ערך מלאי אלטרלייט – החזירו את רשף להפסד תפעולי ברבעון השני.

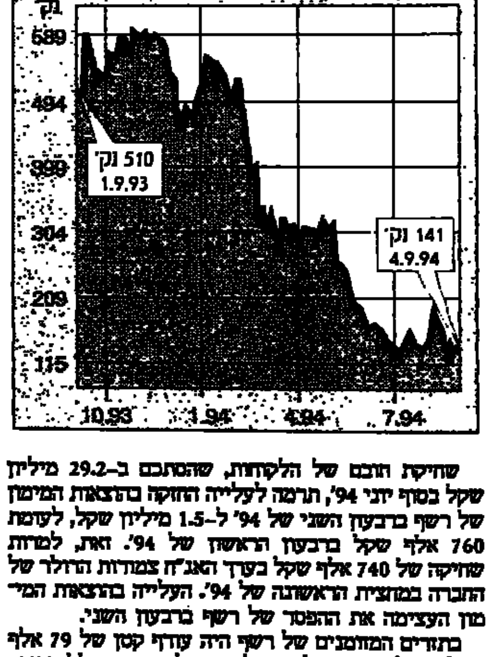

שחיקת חובם של הלקוחות, שהסתכם ב-29.2 מיליון שקל בסוף יוני 94', תרמה לעלייה החזקה בהוצאות המימון של רשף ברבעון השני של 94' ל-1.5 מיליון שקל, לעומת 760 אלף שקל ברבעון הראשון של 94'. זאת, למרות שחיקה של 740 אלף שקל בערך האג"ח צמודות הדולר של החברה במחצית הראשונה של 94'. העלייה בהוצאות המימון העצימה את ההפסד של רשף ברבעון השני.

בתזרים המזומנים של רשף היה עודף קטן של 79 אלף שקל, בשל ירידה של 2 מיליון שקל באשראי ללקוחות.

רשף פעילה בשלושה שווקים: מוצרי החשמל הביתיים, המהווים 58% ממחזורה. בהם היא מחזיקה בין 15% משוק המיקרוגל לבין 1% עד 2% ממוצרי החשמל האחרים. בשוק מוצרי המיכון המשרדי (40% מהמחזור), כמו מדפסות לייזר, פקסימיליות ומחשבים, נע נתח השוק שלה בין 8% ל-12% במדפסות ובפקסימיליות לנתח נמוך משמעותית במחשבים. תחום הפעילות השלישי של החברה הוא יבוא ושיווק מכונות צילום. אולם, שוק זה עדיין אינו מהותי לתוצאותיה של רשף.

להערכת היו"ר המנכ"ל, עלולות התפתחויות טכנולוגיות בענף לגרום להתיישנות מלאי מוצרים וירידת מחירים ניכרת.

הפחתת מיסי היבוא תגדיל את הביקושים מחד גיסא, אך תנמיך עוד יותר את מחסומי הכניסה, ותגדיל את הרציג התחרות בענף. ההון העצמי של רשף עומד על 11.7 מיליון דולר והוא ממומן 28.4% מהמאזן. שווי השוק שלה 6.9 מיליון דולר, לאחר ירידה של 72.6% מתחילת השנה.

יורם גביזון

גזית: מגדילה את שטחי ההשכרה בחו"ל

חברת גזית היא אחת בין הבודדות בבורסה שעוסקת בתחום הנדל"ן בחו"ל. היא רוכשת נכסים מניבים בעיקר בארה"ב. בנוסף יש לחברה גם פעילות בישראל בצורת "גזית מימון", חברת המגן אותה רכשה ושום נעשה בה כל פעילות הרשה, ובית גזית.

גזית	באלפי דולרים	
הרבעון השני	'94	'93
הכנסות מהשכרה	1,273	407
מימוש השקעות	373	22
הוצאות הנהלה	569	247
הוצאות מימון	726	420
רווח לפני מס	(153)	(425)
רווח נקי	(225)	(416)
המחצית הראשונה	'94	'93
הכנסות מהשכרה	2,335	726
מימוש השקעות	2,034	498
הוצאות הנהלה	985	495
הוצאות מימון	1,272	624
רווח לפני מס	1,073	(227)
רווח נקי	952	(218)
רווח למניה (ד')	0.105	(0.036)
מחיר המניה (ד')	2.65	
רווח שנתי למניה (ד')	0.027	
הון עצמי	10,600	
שווי שוק	20,600	

במחצית הראשונה המשיכה החברה במדיניות ניהול הנכסים אותם רכשה והגדלת אחוזי השכירות והתפוסה. הגידול בהכנסות שרשמה החברה ברבעון השני, מיוחס לגידול בתפוסה שהושג, וכן כתוצאה מרכישת נכסים חדשים. ההכנסות מהשכרת מבנים הסתכמו ב-1.3 מיליון דולר לעומת 410 אלף דולר ברבעון המקביל. כתוצאה מניהול מבנים נרשמה הכנסה של 107 אלף דולר – שלא היתה קיימת בתקופה המקבילה.

ההכנסות הכוללות ירדו לעומת הרבעון הראשון, וזאת בשל הכנסה ממימוש השקעה בסך של 2 מיליון דולר שנרשמה בו, לעומת 373 אלף דולר ברבעון זה. ברבעון השני הסתכמו ההכנסות ב-1.8 מיליון דולר לעומת 429 אלף דולר ברבעון המקביל ו-2.7 מיליון דולר ברבעון הראשון.

העלויות וההוצאות היו גבוהים מההכנסות ברבעון, ולכן רושמת גזית הפסד לפני מס של 153 אלף דולר לעומת הפסד של 425 אלף דולר במקביל ורווח של 1 מיליון דולר בראשון – שנבע בעיקר כתוצאה ממכירת מניות המגן בבורסה בשערים גבוהים.

שיעור הרווח הגולמי במחצית הראשונה היה 58% לעומת 54% במחצית המקבילה. ברבעון השני עמד שיעור הרווח הגולמי על 61% לעומת 54% ברבעון המקביל.

הוצאות המימון הוכפלו במחצית הראשונה וזאת עקב הגידול הניכר בהלוואות לזמן ארוך שלקחה החברה על מנת לממן את פעילות רכישת הנדל"ן. החברה מציגה את דו"חותיה הכספים בדולרים – מה שמונע ממנה הפסדים בגין שחיקת הדולר-מרד.

את עיקר הפעילות בארה"ב מרכזת החברה באמצעות חברת אקוויטי 1. החברה ניצלה את השפל בענף הנדל"ן בארה"ב ורכשה בעיקר מרכזים מסחריים בפילדלפיה וסקסס. להערכת החברה, שוק זה יוצא כיום השפל והמיתון בו נמצא בעבר.

חבס – גידול בהכנסות, ובהוצאות המימון

חברה נוספת אשר גילתה את הנדל"ן בארצות הברית ומעדיפה אותו על פני זה שבישראל היא חבס.

חבס	באלפי שקלים	
הרבעון השני	'94	'93
הכנסות	396	–
רווח גולמי	395	–
הוצאות הנהלה	220	202
רווח תפעולי	175	(202)
הכנסות מימון	(513)	306
רווח נקי	(316)	104
המחצית הראשונה	'94	'93
הכנסות	513	42
רווח גולמי	499	42
הוצאות הנהלה	489	206
רווח תפעולי	10	(164)
הכנסות מימון	(865)	268
רווח נקי	(855)	104
רווח למניה (ש"ח)	(1.27)	0.16
מחיר המניה (ש"ח)	39.34	
הפסד שנתי למניה (ש"ח)	1.53	
הון עצמי	14,275	
שווי שוק	34,800	

בדו"ח הרבעוני רושמת החברה לראשונה גידול בהכנסות – שנבע מלו מדמי שכירות חלקים מהאתר בנתניה. הכנסות אלה הסתכמו ברבעון השני ב-400 אלף שקל לעומת 100 אלף שקל ברבעון הראשון. שאר נכסי הנדל"ן בהם השקיעה החברה טרם מניבים. את הרבעון מסיימת החברה בהפסד של 316 אלף שקל לעומת רווח של 104 אלף שקל במקביל. עיקר ההפסד נובע מהוצאות מימון שהסתכמו ב-513 אלף שקל.

בפרויקט גבעת עמל בצפון תל-אביב השלימה החברה את פינויים של הדיירים שלא החזיקו בקרקע כדין. הפרויקט משתרע על שטח של 20 דונם, והחברה תבנה עליו יחידות מגורים.

באזור התעשייה בנתניה מימשה החברה אופציה להגדלת חלקה בשטחים במהלך 95'. חבס צופה הכנסות משמעותיות מפרויקט זה.

החברה, יחד עם קבוצת משקיעים, רכשו שני מרכזי קניות באוגוסטה, בשמדינת ג'ורג'יה בארה"ב. המרכזים צפויים להניב הכנסות מדמי שכירות. לחברה התחייבויות שוטפות של 33 מיליון שקל – מרביתן בשל הנפקת איגרות החוב לציבור בסכום של 48 מיליון שקל.

קשרי תעופה – צומחת עם טורקיה

הדו"חות הכספיים של החברה מצביעים על המשך הגידול בכל תחומי העיסוק שלה והתחזקות בענף העיקרי בו היא פעולת – טיסות השכר.

קשרי תעופה	באלפי שקלים	
הרבעון השני	'94	'93
הכנסות	30,216	21,947
רווח גולמי	4,611	3,540
הוצאות	2,015	1,705
רווח תפעולי	2,501	1,729
הכנסות מימון	(638)	456
רווח נקי	786	1,437
המחצית הראשונה	'94	'93
הכנסות	52,631	32,731
רווח גולמי	8,303	5,774
הוצאות	3,887	2,948
רווח תפעולי	4,283	2,677
הכנסות מימון	(1,691)	393
רווח נקי	1,158	1,910
רווח למניה (ש"ח)	0.15	0.30
מחיר המניה (ש"ח)	11.48	
רווח שנתי למניה (ש"ח)	0.99	
הון עצמי	27,280	
שווי שוק	81,600	

גל הנסיעות לטורקיה, שאפיין יותר מכל את התיירות הישראלית במחצית הראשונה של השנה, גרם לחברת קשרי תעופה הפעילה בתחום התיירות וטיסות השכר, לרשום גידול במכירות.

בעקבות גל תיירות זה נרשמה מגמה של רכישת שירותי תיירות נלווים לטיסות – במיוחד שירותי מלון.

קשרי תעופה פועלת בענף בו קיימת תחרות רבה, אשר התגברה עוד יותר במחצית הראשונה. בסקירת המנהלים מציינת החברה כי גם ברבעון השלישי, שהוא מסורתית הרבעון החזק ביותר שלה, תימשך התחרות. בנוסף לגידול בהכנסות משפרת ומגדילה החברה את הרווח הגולמי, וזאת בשל מגמת קניית טיסות מהחברה בשילוב סידורי קרקע.

עוד מציין הדו"ח כי החברה הבת של קשרי תעופה פעילה בעיקר בתחום הטיסות הסדירות – שוק עם רווחיות גולמית נמוכה יותר.

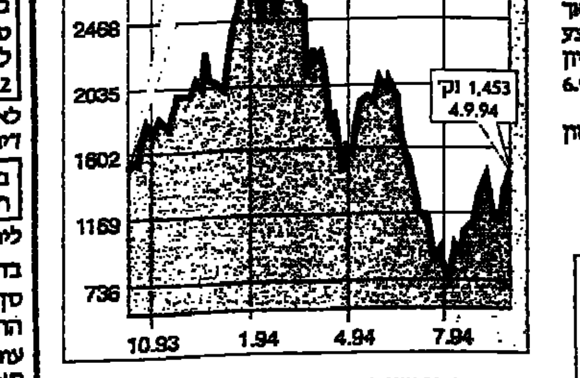

ההכנסות ברבעון השני הסתכמו ב-30 מיליון שקל לעומת 22 מיליון שקל ברבעון המקביל. הרווח הגולמי, שטיפס עם הגידול במכירות הסתכם ב-4.6 מיליון שקל לעומת 3.5 מיליון שקל ברבעון המקביל. גם הרווח התפעולי גדל והסתכם ב-2.5 מיליון שקל לעומת 1.7 מיליון שקל, וזאת למרות הגידול בהוצאות הנהלה וכלליות.

הוצאות המימון של החברה הסתכמו במחצית ב-1.7 מיליון שקל לעומת הכנסות מימון בסך 393 אלף שקל. הוצאות המימון נבעו בעיקר מהפסדים בבורסה – 522 אלף שקל ברבעון הראשון ו-326 אלף שקל ברבעון השני. הנהלת החברה מציינת כי צמצמה את תיק ניירות הערך שלה. יתרת הוצאות המימון של החברה נבעה מחוזקת הדולר אל מול המדד.

גן שמואל ופרדס – תחרות ומחסור בפרי הדר שחקו הרווח

מאת שלמה פרידמן

שתי החברות המתחרות בענף העיבוד התעשייתי של מוצרי פרי הדר וענבניות – גן שמואל ופרדס – מגישות דו"חות דומים למדי. אמנם, רק גן שמואל רשמה ירידה במכירות (אצל פרדס היתה יציבות בסעיף זה) – אבל שתיהן סבלו מירידה בשיעור הרווח הגולמי ומירידה חדה ברווח התפעולי. לעומת פרדס, המציגה עלייה קלה בהוצאות המכירה, בגן שמואל הוצאות אלה דווקא ירדו.

בהוצאות ההנהלה והכלליות רשמה פרדס ירידה קלה ובגן שמואל, לעומת זאת, חלה עלייה גדולה בסעיף זה.

השורה התחתונה בדו"חות – הרווח הנקי – דומה אף היא: שתי החברות מציגות ירידה תלולה ברווח הנקי ובשתיהן אין מקור הירידה הפסדים מניירות ערך. גם פרדס וגם גן שמואל רשמו את הירידה ברווח בשל התחרות וההוצאות הגבוהות שנשאו בהן.

גן שמואל	באלפי שקלים	
הרבעון השני	'94	'93
מכירות	47,518	51,167
רווח גולמי	9,459	13,525
הוצאות הנהלה	927	546
רווח תפעולי	2,238	5,851
הוצאות מימון	864	1,215
רווח נקי	997	3,170
המחצית הראשונה	'94	'93
מכירות	81,324	89,595
רווח גולמי	17,695	24,067
הוצאות הנהלה	1,386	1,043
רווח תפעולי	5,895	10,383
הוצאות מימון	1,889	2,408
רווח נקי	2,784	5,373
רווח למניה (ש"ח)	0.37	0.88
מחיר המניה (ש"ח)	6.60	
הפסד שנתי למניה (ש"ח)	0.14	
הון עצמי	30,200	
שווי שוק	40,800	

גן שמואל רשמה ברבעון השני של 94' ירידה של 7.1% במכירותיה. שיעור הרווח הגולמי ירד אף הוא והסתכם ב-19.9% מהמכירות ברבעון, לעומת 26.4% מהמכירות ברבעון המקביל. יצחק לשם, יו"ר הדירקטוריון ומרדכי גזית, מנכ"ל גן שמואל, מציינים בסקירת המנהלים כי הירידה במכירות החברה ברבעון השני נבעה "בעיקרה כתוצאה מירידת המחירים של מוצרי החברה, המושפעים ממחירי הקומודיטיס בעולם וירידת מה בכמות הסחורות שנמכרו. לעומת זאת, לא הצליחה החברה במאמציה להביא לירידה מקבילה במחירי התשומה העיקרית שלה – פרי הדר", נאמר בסקירה.

הירידה במכירות, יחד עם המחסור בפרי הדר, קביעת מחירי מינימום לחקלאים והיטל על הפרי הנקלט בידי החברה הביא לירידה ברווחיות הגולמית, מסבירים לשם וגזית.

השיפור בהוצאות המכירה של גן שמואל נבע משיפור שהצליחו מנהליה להשיג בתחום ההובלה והקירור. לשם וגזית מוסיפים, כי החל מאוגוסט 94' מאחסנת החברה את תוצרתה מצריה בבית הקירור שנבנה באתר החברה – מה שיביא, לדבריהם, לירידה משמעותית בהוצאות האחסון וההובלה של המוצרים וחומרי הגלם המאוחסנים בקירור.

סקירת המנהלים מסבירה אמנם את השינויים במכירות, ברווח הגולמי ובהוצאות המכירה – אך בכל הנוגע להוצאות ההנהלה והכלליות – אין ולו אזכור קל. מסקירת המנהלים אי אפשר להבין כיצד ומדוע עלו הוצאות אלה מ-546 אלף שקל ברבעון השני של 93' ל-927 אלף שקל ברבעון השני השנה. נכון, החברה הנפיקה לציבורית בנובמבר 93' וזה מן הסתם הסבר לחלק מהעלייה.

הנפקת גן שמואל התבצעה בנובמבר 93', על בסיס דו"חות יוני 93'. בסקירה לשנת 93' מציינים לשם וגזית, כי 25% מ-23.5 מיליון השקלים שגויסו נוצלו להחזר הלוואות, 10% למימון השקעות והיתרה שימשה לתפעול שוטף. הונה העצמי של גן שמואל בסוף יוני השנה הסתכם ב-30.2 מיליון שקל. היום נסחרת גן שמואל לפי שווי שוק של 45 מיליון שקל – נמוך ב-63% מהמחיר בו הונפקה.

פרדס	באלפי שקלים	
הרבעון השני	'94	'93
מכירות	35,109	35,426
רווח גולמי	6,142	8,197
הוצאות הנהלה	1,266	1,288
רווח תפעולי	493	2,769
הוצאות מימון	52	(99)
רווח נקי	913	3,698
המחצית הראשונה	'94	'93
מכירות	65,066	52,940
רווח גולמי	9,822	12,504
הוצאות הנהלה	2,587	2,556
רווח תפעולי	(431)	3,230
הוצאות מימון	361	1,308
רווח נקי	352	5,572
רווח למניה (ש"ח)	0.32	3.53
מחיר המניה (ש"ח)	23.40	
הפסד שנתי למניה (ש"ח)	0.77	
הון עצמי	18,100	
שווי שוק	40,200	

פרדס, לעומת גן שמואל, מציגה יציבות במכירותיה. עם זאת, חל שינוי בהרכב המכירות. חלק היצוא, החלק העיקרי במכירות פרדס, ירד מ-30.2 מיליון שקל ברבעון השני של 93' ל-28.8 מיליון שקל ברבעון השני השנה. מולו עלו המכירות לשוק המקומי מ-5.2 מיליון שקל ל-6.3 מיליון שקל בהתאמה.

למרות היציבות במכירות ניכרת גם בפרדס ירידה ברווחיות הגולמית – מ-23.1% ל-17.5% ברבעון השני אשתקד בשני השנה. לגדעון מקוב, יו"ר דירקטוריון פרדס, ולשלמה אייזנברג, דירקטור בחברה, יש הסבר מעט שונה לירידה ברווחיות לעומת זו של מנהלי גן שמואל: "הירידה בשיעור הרווח הגולמי נובעת מההכשר הגבוה שהתרחשה ברבעון האחרון של 93', דהיינו מכירות של סל מוצרים בעלי תרומה נמוכה מהממוצע של שנת 93'", הם מציינים בסקירה.

עיקר ההרעה ברווח התפעולי נבע מהירידה ברווח הגולמי –

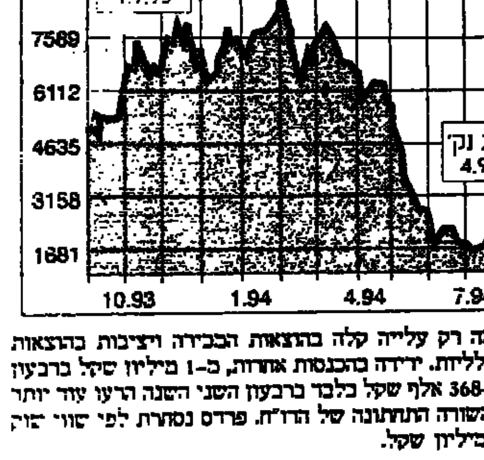

פרדס רשמה רק עלייה קלה בהוצאות המכירה ויציבות בהוצאות ההנהלה והכלליות. ירידה בהכנסות אחרות, מ-1 מיליון שקל ברבעון המקביל ל-368 אלף שקל כלבד ברבעון השני השנה הרעו עוד יותר את נתוני השורה התחתונה של הדו"ח. פרדס נסחרת לפי שווי שוק של כ-39 מיליון שקל.

שיא החזקות בע"מ

(להלן: "החברה")

בהתאם לסעיף 23 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968, ניתנת בזאת הודעה על פרסום

תשקיף
הנפקה של

סדרת אגרות חוב רשומות על שם (סדרה 5), בערך נקוב כולל של 40,000,000 ש"ח, עומדות לפרעון ב-8 תשלומים שווים ביום 30 בנובמבר של כל אחת מהשנים 1996-2003, נושאות ריבית שנתית בשיעור של 4.50% לשנה, צמודות קרן וריבית למדד המחירים לצרכן בגין חודש אוגוסט 1994. אגרות החוב (סדרה 5) ניתנות להמרה למניות רגילות בנות 5 ש"ח ע.נ. כל אחת של החברה רשומות על שם, בכל יום עסקים בנקאי החל ממועד רישומן למסחר בבורסה וכלה ביום 10.11.2003, למעט הימים שבין 11 בנובמבר ל-30 בנובמבר של כ"א מהשנים 1996-2002, באופן שכל 250 ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה 5) ניתנות להמרה למניה רגילה אחת בת 5 ש"ח ע.נ. (5000%) (להלן: "אגרות החוב").

ושל

101,000 כתבי אופציה רשומים על שם, מתוך סדרה של 106,000 כתבי אופציה (סדרה 3), הניתנים למימוש בכל יום עסקים בנקאי החל ממועד רישומן למסחר בבורסה ועד ליום 31.8.1998 (להלן: "מועד המימוש"), למניות רגילות בנות 5 ש"ח ע.נ. רשומות על שם, כך שכל כתב אופציה ניתן למימוש למניה רגילה בת 5 ש"ח ע.נ. (כפוף להתאמות כמפורט בסעיף 4.8 לתשקיף), תמורת תשלום במזומן של מחיר מימוש בסך 140 ש"ח לכתב אופציה (2800%) צמוד למדד המחירים לצרכן שפורסם בגין חודש אוגוסט 1994.

כתבי האופציה (סדרה 3) מוצעים ללא תמורה.

כתב אופציה (סדרה 3) שלא ימומש עד ליום 31.8.1998 יפקע ויהיה בטל ולא יקנה לבעליו זכות כלשהי כלפי החברה.

ניירות הערך הנ"ל מוצעים כדלקמן:

לציבור

39,400,000 ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה 5) ו- 98,500 כתבי אופציה (סדרה 3) מוצעים לציבור ב- 98,500 יחידות בדרך של מכרז על מחיר היחידה שלא יפחת מ-400 ש"ח ליחידה (להלן: "המחיר המינימלי").

הרכבה ומחירה של כל יחידה הוא כדלקמן:

400 ש"ח אגרות חוב (סדרה 5) במחיר של — 400.00 ש"ח

1 כתב אופציה (סדרה 3) במחיר של — ללא תמורה

סה"כ מחיר מינימלי ליחידה: — 400.00 ש"ח

לעובדים

2,500 כתבי אופציה (סדרה 3) מוצעים ל-5 עובדי החברה ללא תמורה. ראה סעיף 3.6 לתשקיף.

המכרז יתקיים ביום 8.9.94.

שיא ייזום ופיתוח בע"מ התחייבה לרכוש 600,000 ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה 5), וזאת כמלאי, לצורך הסדרת המסחר באגרות חוב (סדרה 5), אשר יופקד בידי מסדיר המסחר (ראה: סעיף 3.15 לתשקיף).

להבטחת פרעון כל תשלומי הקרן, ריבית והפרשי הצמדה שהחברה התחייבה לשלם לבעלי אגרות החוב, תרשום החברה שעבוד סמלי קבוע ראשון בדרגה על פקדון בסך 1 ש"ח שיימסר לנאמן מתוך תמורת ההנפקה (להלן: "השעבוד להבטחת אגרות החוב"). אין בשעבוד להבטחת אגרות החוב כדי למנוע מהחברה לשעבד את רכושה לטובת כל אדם או גוף משפטי בשעבודים קבועים או צפים או שוטפים, נחותים, שווים או עדיפים בדרגה לשעבוד להבטחת אגרות החוב.

סך החובות המובטחים של החברה וחברות הבת ליום 20.8.94 הינו 199,876 אלפי ש"ח. בנוסף הוצאו לבקשת הקבוצה, לטובת רוכשי יחידות דיור ערבויות לפי חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) תשל"ה-1974 בסך של 75,552 אלפי ש"ח, ובנוסף הוצאו ערבויות לרוכשי מקרקעין ולנאמן לאגרות חוב (סדרה 3) בסך כולל של 67,080 אלפי ש"ח.

לא נקבע יעוד ספציפי לתמורת ההנפקה והיא תשמש לפעילותה העסקית של החברה, לרבות בחברות בנות, כפי שיחליט דירקטוריון החברה מעת לעת לפי שיקול דעתו.

ביום 28.4.93 הוגשה תביעה נגד החברה על סך 152,266 אלפי ש"ח. התביעה נדונה בבוררות. הנהלת החברה בהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים לא ביצעה הפרשה בדוחות הכספיים (ראה: סעיף 13.7.2 לתשקיף).

ליו"ר הדירקטוריון קול נוסף או מכריע במקרה של שוויון בהצבעה בדירקטוריון.

בדבר התחייבות שיפוי של החברה כלפי החתמים בקשר עם התשקיף (ראה: סעיף 5.5 לתשקיף).

סך כל עמלות החיתום ההפצה, הניהול, הריכוז וההוצאות האחרות הכרוכות בהנפקה זו מוערך ע"י החברה בכ-8.5% מתמורת ההנפקה המיידית המינימלית.

עותק מהתשקיף ומההיתר לפרסומו וכן, עותק משטר הנאמנות יומצו לרשם החברות לא יאוחר מיום העסקים הראשון לאחר תאריך התשקיף.

ניתן להשיג עותקים של התשקיף ולהגיש הזמנות לניירות הערך המוצעים בסניפי הבנקים ואצל חברי הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ.

מנהלי קונסורציום החתמים: לידר הנפקות ניירות ערך בע"מ
לידר ושות' חיתום בע"מ
אנגליסט אי.אם.אס. ניירות ערך בע"מ
אפסילון בית השקעות חתמים (1993) בע"מ
הלוך-חיתום וניהול (1993) בע"מ
אפיקים חיתום (1993) בע"מ
בכורה (ח.ס. 1986) בע"מ

הנאמן למחזיקי אגרות החוב: חברה לנאמנות של בנק הספנות לישראל בע"מ

הודעה זו אינה מהווה הזמנה לרכוש את ניירות הערך המוצעים.

תאריך התשקיף: 31 באוגוסט 1994

בעולם

אז תתבעו אותי

מה יכולה לעשות חברה אמריקנית אם היא חושבת שרוסים רימו אותה?

Forbes

קרב משפטי מחור מתנהל בבית המשפט הפדרלי ביוסטון, שם תובעת חברת שירותי נפט מקרבית את חברת הנפט הגדולה ביותר ברוסיה בכשנת של קשירת קשר, שחיתות ופשע מאורגן.

התובעים הם חברת פרנקבורג ביוסטון והחברה האם שלה פרנקבורג אסט, חברה סודית הרשומה בליכטנשטיין. פרנקבורג מאשימה את לוקאויל הענקית בקשירת קשר להוציא אותה מן השוק של מערב סיביר העברת עסקים לחברה זרה הנשלטת בידי בנהליה הבכירים של לוקאויל. החברה דורשת פיצויים בסך 660 מיליון דולר.

פרנקבורג הצטרפה לשותף עסקי. אחרי קבוצת דדאיל דאנק'. של, לוקאויל היא חברת הנפט הגדולה ביותר בעולם במונחים של רזרבות. חלק מבנה הפרס באחרונה ו-CS פירסט בוסטון מניו יורק רכשה 2.9% ממנה.

מי או מה היא פרנקבורג? זהו הלורד סוניסון, 82, שנולד באסטוניה, שם היה אביו האדריכל של עצמאותה של המדינה ב-1918. אחרי שאביו נרצח ב-1940 בידי המשטרה החשאית הסובייטית נמלט סוניסון לשוודיה, שם סחר בנגרים, בכלי אוכל ובמתכות. סוניסון בתפאר שאין לו שותפים ומעולם לא ביקש הלוואות.

כאשר ברית המועצות התחילה להתמוטט קפץ סוניסון על ההזדמנות להשקיע בבולדתו הישנה. הוא הקים באסטוניה חברה לגדואות מתכת ועסקי תוכנת מחשבים וקנה את העיתון הגדול ביותר בבירה. כמנהלו שם היה מהנדס תוכנה אסטוני צעיר, יורי אוימסס. אוימסס סיפר לורד חדש של אנשי עסקים שאחרי המשטר הסובייטי: צעיר, אגרסיבי ולדברי כתב התביעה ללא מעצורים מוסריים רבים. סוניסון שילם למנהל הצעיר סכומים החשבים נפלאים בקנה מידה מקומי: 120,000 דולר לשנה, וכן מענקים ושתי מכוניות סאב. אוימסס לקח את פרנקבורג מעבר לעסקות הקטנות באסטוניה תנבגם לעסקים הגדולים באמת בשוק הנפט הסיבירי.

בשלהי 1991 חתמה פרנקבורג על חוזה עם חברה בת של לוקאויל לטיפול ב-300 בארות נפט. אבל בנובמבר 1992 הודיע לפרנקבורג סגן הנשיא של לוקאויל, ויטאלי שמיר, שהוא אינו יודע אם או מתי יוכל לשלם את הכספים המגיעים לה. פרנקבורג הפסיקה את העבודה, פיטרה את עובדיה ומאוחר יותר מכרה את הציוד ללוקאויל במחירי הפסד.

לדברי סוניסון הגורם לבעידתיו היה בגידתו של בן חסותו אוימסס. התביעה טוענת שעוד ביולי 1992 התחבר אוימסס בחשאי לנשיא לוקאויל, ואגים אלקפרוב, ולמנהלים אחרים של לוקאויל ויחד הקימו שתי חברות להובלת ציוד נפט. אז גייס אוימסס עובדים לשעבר של פרנקבורג לחברת שירותי נפט חדשה שנרשמה ב- 1993 באיי הבתולה תחת השם אליאו סקורינביה.

אחרי יציאתה של פרנקבורג זכתה סקורינביה בהזדרות למימון של לוקאויל וקיבלה חוזים שמנים. פרנקבורג טוענת שסקורינביה נשלטת בידי מנהלים של לוקאויל.

פרקליטיה של לוקאויל טוענים שאפילו אם אחד מן ה"קוסרים", דייוויד פישל, הוא אזרח אמריקני, אין לבתי המשפט בארצות הברית סמכות לגבי מה שהוא למעשה סכסוך בין שני גופים זרים. אין ספק שזה יהיה משפט מעניין.

"מטעמים אישיים"

דניס ויליאמסון התפטר מן הדירקטוריון של ספקטרום אינפורמיישן טקנולוג'יס 3 שבועות בלבד אחרי שהתמנה כחבר בו. הסיבה, כרגיל, "סיבות אישיות"

New York Times

בין הסיבות המקובלות ביותר להתפטרויות בחברות האמריקניות אנחנו מוצאים את "סיבות אישיות" – הדבר הכמוח ביותר שמשהו שאינו ידוע מתחולל בחברה. קוראים בקפה "יכולים לעשות עסקים גדולים בניחושים לגבי הדבר שהביא להתפטרות מסוג זה אפילו בחברות שאינן מבוססות ביותר. אבל כאשר ההתפטרות היא "אישית", והחברה היא אחת המועמדות ל"חברה העשויה ביותר להיכשל השנה", משעשע עוד יותר להציץ בעסקות של המנהל המתפטר.

ספקטרום אינפורמיישן טקנולוג'יס הודיעה בתחילת אוגוסט שדניס ויליאמסון התפטר מן הדירקטוריון שלה "מסיבות אישיות". ויליאמסון, ששירת בדירקטוריון רק 3 שבועות, אינו זקוק לתירוץ מחייו הפרטיים כדי לנטוש את הדירקטוריון של חברה שאין לה במעט מרוחה לעוד פרסום גרוע. קריאייטיב ריסורסס, החברה שבה ויליאמסון הוא נשיא ומנכ"ל, מעלה מספיק סימני שאלה משל עצמה וגורמת לשאלה מדוע לקחו אותו ספקטרום לדירקטוריון שלה.

ספקטרום, חברת תקשורת אלחוטית מניו יורק, איבדה עד עתה השנה שבעה מנהלים. ב-7 בפברואר התפטר המנכ"ל ג'ון סקאלי, המנכ"ל לשעבר של אפל, ותבע לדין את נשיאה של ספקטרום באותה התקופה על ששיקר לו בדבר בעיותיה של החברה. (מאוחר יותר בוטלה תביעתו של סקאלי, שנכנס לתפקידו רק ב-18 באוקטובר 1993.) ב-23 במארס הודיע פיטר קאסטרה על לקיחת "חופשה" מתפקידו כנשיא ספקטרום כדי לטהר את שמו, יום לאחר מעצרם של 5 אנשים בחברה שבבעלותו של חתנו. ביולי הסכים הדירקטוריון של ספקטרום לפטר את קאסטרה תמורת 534,000 דולר.

ב-30 במארס התפטר גם ארדאר מסקאלי, שהחליף את סקאלי בתפקיד המנכ"ל, בטענה ש"התקפות" אמצעי התקשורת גרמו לו לעזוב את תפקידו השעה ימים בלבד לאחר קבלת התפקיד. מסקאלי סבל גם מן העובדה שהיה מנהל הכספים הראשי של חברת נעליים ציבורית שהשתמשה ביועץ השקעות שהורחק ומנית מעסקי ברוקרות בידי הרשות לניירות ערך, ואשר הודה בהתחמקות מתשלום מס הכנסה.

בהתחשב בכל המכות שספגה ספקטרום בהזלות שלה לגבי מינויים, היה סביר להניח שהחברה תעשה כל שביכולתה למצוא מנהלים ודירקטורים חדשים, שהמוניטין שלהם ללא דופי. אבל בכל הנראה כך לא קרה בבחירתו של ויליאמסון.

קריאייטיב ריסורסס, החברה שמנהל ויליאמסון, היא חברה מקונטיקאט שנבנתה מוקדם יותר השנה לעסקי הבריאות באמצעות רכישות אחדות. אבל לפני שנה זאת היתה קריאייטיב במהותה חברה שלא היו לה עסקים אמיתיים רבים – להוציא את עסק הוכחת הציוד שלא משך הרבה את המשקיעים.

ויליאמסון עלה מתפקידו כנשיא וקיבל גם את משרת המנכ"ל ביוני 1989, במקומו של ג'רי מינסקי, איש עסקים מקונטיקאט שהתמנה לתפקידו רק 5 חודשים קודם לכן. לפני 9 בינואר 1989, כאשר קריאייטיב בתתמה על הסכם לרכישת כל המניות של TFF, חברה של מינסקי שבבעלותה סקנולוג' פיננס גרופ, "לא היו לקריאייטיב פעילויות חוץ מהשגת כספים מן הציבור". כך עולה מתצהיר רישום שהוגש לרשות לניירות ערך במאי 1989.

אבל הוספת סקנולוג' פיננס המפסידה לתיק הריק של קריאייטיב לא עזרה לבעלי המניות. והתפטרותו של מינסקי ביוני 1989 באה בתוך סבך של בעיות, שלא הקטנה שבהן היתה סכסוך לגבי מסים עם כמה רשויות ממשלתיות והודעות על חובות שלא שולמו בסכום של מיליוני דולרים מכמה בנקים, חובות שסקנולוג' פיננס לא היתה מסוגלת לפרוע.

ולמינסקי היו בעיות אחרות לטפל בהן. באפריל 1991 הוא הורשע במעשה מרמה באמצעות הטלפון והדואר ובקשירת קשר בקשר להפצה של סוס המוצרים שלו מקבלאש ותביעה בסך 100,000 דולר מלווים מלונדון. פסק הדין בוטל משום שהשופט הרשה שתתקיים התייעצות בתוך אולם המשפטים ללא נוכחותם של פרקליטיו של מינסקי. אבל רופא שיניים מקנטאקי העיד שמינסקי חייב לו על חוב בסך 50,000 דולר תמורת המתת מקלאש.

בינתיים ירד מחירה של מניית קריאייטיב ל-6.5 סנטים בבורסה מעבר לדלפק. היא גילתה בדו"ח שהגישה ביוני לרשות לניירות ערך ששכרה בנק השקעות "מוכר בכל רחבי המדינה" משיקגו לטפל בהנפקה פרטית בסך 5 מיליון דולר ושחברה בת תגיש הצעה למכירת ניירות ערך לציבור. אבל יש להיזהר: לקריאייטיב יש הסכם עם מינסקי שלא תשלם דיווידנדים לבעלי המניות עד שתספל בכמה התחייבויות של סקנולוג' פיננס של מינסקי.

ואם אין לבעלי המניות של קריאייטיב מספיק בעיות, קיבלה החברה הרפואית שרכשה זה עתה צו ממשרד הבריאות האמריקני בתיק הקשור בכמה תביעות להחזרים שהגישה החברה. בהודעת תזרים המזומנים שלה מגלה החברה מקדמות תופעות למנהלים ומקורבים, ואילו רשימת החובות שלא נפרעו נכפלה פי שלושה והגיעה ל-499,000 דולר בקשר לסכומים שחייבות "חברות קשורות" לקריאייטיב.

ספקטרום אינה רוצה למצוא בהליך לוויליאמסון, אומר דובר החברה. אבל היא צריכה למצוא מנכ"ל חדש.

המהפכה בנדל"ן

חברות תוקפות את עלויות הנדל"ן בכל הכוח. התוצאה: פחות משרדים, יותר שטחי עבודה גדולים והרבה שטח מסחרי העומד למכירה

FORTUNE

במסען הבלתי נלאה לפריון ולרווחיות, מביאות החברות את ההתארגנות לשטחים חדשים. הן מודדות קירות, מוכרות בניינים ומבצעות מהפכה במה שהיה פעם השטח המקודש של נכסי החברות. אם עדיין אינכם חלק ממהפכה זאת, אולי הגיע הזמן לשאול: האם אני עתיד לאבד את המשרד שלי?

בעלי נכסים גדולים כמו ג'נרל אלקטריק, איסטמן קודאק, איי־טי־אנד־טי ומוביל גילו שבאמצעות צמצום מתיכותן למלט ולבנים הן יכולות להשיג חסכונות מרשימים ולהיעשות תחרותיות יותר. זו אינה האופנה האחרונה של מנהלים – זה הצעד ההכרחי הבא להישרדות.

נדל"ן הוא עסק גדול. הוא מהווה בממוצע 25% מנכסיהן של החברות הגדולות. איך שלא מסתכלים עליו, זו השקעה עצומה החייבת למשוך את תשומת הלב של מנהלי כספים המחפשים דרכים לצמצם את התקורה. לכל אחת מן החברות שנזכרו כאן יש תוכניות לחסוך יותר מ-100 מיליון דולר בעלויות של שטח עבודה במשך השנים הקרובות.

מה שעורר את החשיבה החדשה לא היתה רק התחרות. התמוטטות מחירי הנכסים המסחריים בסוף שנות ה-80 עשתה רבות לשיפור הגישה לעלויות המשרדים. כאשר השווי ירד ב-30%–50% בתוך שנתיים ושכר הדירה בפארק אוונידו ירד מ-45 דולר לרגל רבועה ל-22 דולר בתוך אותה התקופה, התברר לחלוטין שעלויות הנדל"ן יכולות להשתנות בצורה קיצונית. בשל כך התחילו החברות לצאת למתקפה: הן מוכרות בניינים, משלמות כדי להפר חוזי שכירות קיימים, מנהלות משא ומתן על שינויים בשכר הדירה ומעבירות את פעילותן לשטחי עבודה זולים יותר.

איי־טי־אנד־טי התחילה ב-1991 להעריך מחדש את עלויות הנדל"ן שלה, ובתוך 12 חודש פינתה חברת הטלפון הענקית את מרכזה במדיסון אווניו והחכירה את הבניין לחברת סוני, תמורת כ-17 מיליון דולר לשנה. החברה שכרה גם את שירותיה של חברת הייעוץ מקינסי לבחון היטב את השטח שלה, 14 מיליון מ"ר, הפזור על פני יותר מ-8,000 בניינים בכל רחבי המדינה. מסקנתה של חברת הייעוץ היתה שאיי־טי־אנד־טי תוכל לחסוך בקלות מיליון דולר ליום רק באמצעות קביעת מדיניות נדל"ן אחידה ל-24 היחידות העסקיות שלה ואיחוד השרות בסוחרים חיצוניים של נדל"ן.

מאז מכרה איי־טי־אנד־טי יותר מ-500,000 מ"ר ועכשיו התחילה בתוכנית לשלוש שנים לצמצם עד ינואר 1997 ב-500 מיליון דולר את השקעתה בנדל"ן בסך 9.3 מיליארד דולר. השנה כבר קיצצה החברה כמעט 125 מיליון דולר מעלויות שכר הדירה השנתיות שלה, המגיעות ל-2.6 מיליארד דולר. בטווח הארוך חושבת החברה שחסכונות גדולים יותר יגיעו מניסויה בסביבות עבודה חדשות והרבה יותר עבודה מן הבית.

מבצעים כאלה אינם ללא כאבים. חברות גדולות רבות השקיעו סכומים גדולים בנדל"ן בשוקים הפריים של שנות ה-80, וכאשר הן נפטרות עכשיו מנכסים אלה הן עתידות להפסיד שליש מהשקעתן המקורית. ביולי 1991 מחקה איי־טי־אנד־טי 750 מיליון דולר מספריה על הפסדים מנדל"ן ועלויות צמצום הרכוש שלה.

נדל"ן הוא עסק גדול. הוא מהווה בממוצע 25% מנכסיהן של החברות הגדולות. איך שלא מסתכלים עליו, זו השקעה עצומה החייבת למשוך את תשומת הלב של מנהלי כספים המחפשים דרכים לצמצם את התקורה

בקודאק יהיה על ברוס ראסל, מנהל הנדל"ן של החברה, לחסוך כ-100 מיליון דולר בשנים הקרובות. ראסל, שכבר קיצץ 10 מיליון דולר מתיק הנכסים של החברה, בודק כל משרד, מן המשרד המרכזי ברוצ'סטר ועד למשרדים במקומות נידחים. מולקתו חייבת לבצע ארבעה דברים: ראשית, לחזק את היעילות העסקית; שנית, לצמצם את העלויות השוטפות; שלישית, להפחית את ההשקעה בנדל"ן ורביעית, להגביר את גמישות החברה.

פיקוח על העלויות עשר להיות המגוע העיקרי שמאחורי השינויים בניהול נדל"ן, אבל התקדמות בטכנולוגיית התקשורת ובשינויים במבנה הארגוני של חברות מצליחות דוחפים גם הם את השינויים בזה. התקדמות מהפכנית בטכנולוגיה מאפשרת לעובדים להיכנס למסד הנתונים של החברה במחשביהם בבית או לקיים ישיבות טלפוניות באמצעות הטלפון הסלולארי שלהם כאשר הם בנסיעות. יתר על כן, ההיראכיות מצטמצמות יותר של החברות מהיות עובדים רבים ללא צורך בפיקוח הדוק. שינויים אלה עושים את המשרד המסורתי מיושן כמו מכונית פורד מדגל טי.

ומה מחליף את המשרד המסורתי? דברים כמו טלקומיוטינג, המשרד הווירטואלי ופקעות. מבולבלים? למעשה רעיונות אלה של מקום העבודה מובנים כמו "מטכזי" או "חדר כינוס" או שאתה עובד מביתך (דבר המכונה לעתים טלקומיוטינג) או ממכוניתך, או ממשרדו של הלקוח או מכל מקום בו יש מחשב אישי וטלפון (דבר שלעתים מכונה משרד וירטואלי), או שאתה עובד במשרד שבו אין לך שטח עבודה קבוע שנקבע לך – תבקרא בכינוי פונים כמו הוטלינג, כתובה קבוצתית, פקעות ועוד כמה שמות.

פטרישה פלין, יועצת נדל"ן בקופרס את ליברנד, אומרת שהיא משועשעת יותר ויותר מלקוחות שאינם מצליחים לתפוס שנושאי נדל"ן מרכזיים לפריון של חברתם. "זה עתה היה לי לקוח ששאל מה שנראה היה כשאלה נדל"ן, אבל למעשה היה שאלה תפעולית טהורה. זה טיפוסי מאוד עכשיו. הוא אמר, 'אנחנו נקלטים חלקים שונים שנשלחים לנו ספקים מכל העולם, ואחר אנחנו שולחים אותם ללקוחותינו. מה היא הצורה הטובה ביותר לחפש בה את המשרים המקבלים ושולחים את החלקים?'"

תשובתה של פלין: "אין עיד כזאת. שהספקים ישלחו את החלקים ישירות אל הלקוחות ואתם רכזו את משאבי החברה בפיקוח על האיכות של המוצרים הללו. מזה יהיה חיסכון עצום בעלויות של משרדים, צמצום מספר העובדים וביצועים טובים יותר של הספקים".

אבל קל יותר לדבר על החלפת משרדים ומכתבות באלקטרוניקה גיירה מאשר לבצע זאת. שירלי אדוארדס, מנהלת הנדל"ן לשעבר של זירוקס והיום מנהלת במרכז המחקר של החברה בפאלו אלטו, קליפורניה, מתאמת את גישתה של החברה למשרד של המאה הבאה. היא אומרת: "אילו יכולתם להעלות במחשבתכם את המשרד שאנחנו חושבים עליו, זה היה כמו מועדון לאנשים נכבדים, כמו שיש בנמלי תעופה". שלא במפתיע, גישות תרבותיות לגבי מה הוא משרד ומה הוא מייצג מהוות את האתגר הגדול ביותר לדגם חדש זה של מקום עבודה. הרבה מנהלים רוצים לפקח קין על עובדיהם, וזה בלתי אפשרי אם הם עובדים בבתיהם. ואם שאפתם להגיע למשרד הפינתי היוקרתי, קבלת מהשב קטן חדיש ומודם נחמד לא תעניק לכם את אותה התחושה שהצלחתם להגיע למשהו, בעיקר אם לכל אחר אחר יש אותם המכשירים.

חשש גדול עוד יותר הוא האם לעובדים יהיה מגע מספיק זה עם זה אם רבים מהם לא יהיו במשרד למשך יותר משעות אחדות בשבוע. זה עשוי להיות האתגר הגדול ביותר לדגם המשרד החדש, ולאיש אין מושג אילו השפעות יהיו לו בטווח הארוך. הרבה תקשורת ולמידה של העובדים נעשים לא באמצעות העבודה עצמה אלא באמצעות שיחות עם עמיתים. אם אתה מנותק מעמיתיך, אינך יכול לקבל את אותו סוג של מידע ולמידה.

אומרת אדוארדס: "אחד מן הדברים החשובים ביותר הוא האינטראקציה האנושית, החברתית הצריכה להתרחש במקום העבודה. עוד לא חשבנו על חלק זה עד הסוף, ואני לא יודעת אם מישהו עשה זאת". יש חברות שבהן עובדים בחוץ למשרד נפגשים כדי שבוע בבוקר בסעודה או בבית פרטי, רק כדי להיות יחד ולהחליף סיפורים על חוויותיהם בעבודה.

אפילו כאשר שאלות מבהות כאלה מטרידות את מנהלי הנדל"ן של החברות הגדולות, זהו תהליך בלתי הפיך. נדל"ן הוא מכרה הזהב הגדול האחרון בשאנים, והכרייה רק התחילה.

גן עדן להון סיכון

מה משותף ל-40 חברות השולטות בשליש מהון הסיכון העצמאי של ארצות הברית? בעל בית בשם טום פורד

Forbes

"בימים כאלה אני חושב על בני ביתתי מייל, הרגים בפלורידה", מחייך תומס פורד, 73. "אני לא מאמין שהם נהנים יותר ממני".

הנאתו של פורד, כאשר הוא מטייל בפארק המשרדים שלו במנלו פארק, קליפורניה, נובעת משני דברים: יום נהדר של יוני ושיעור תפוסה של 100% בפרויקט, כאשר בקליפורניה יש מיתון ב נדל"ן.

ב-12 הבניינים של פורד שוכנות מיטב חברות הון הסיכון, 40 במספר, וביניהן סיקויה קפיטל, קרן מייפילד וקבוצת ספראוס של דונלדסון, לופקין את ג'נרט. בנוסף היגרו לשם 20 חברות פרטיות להשקעה ולרכישות, ביניהן קולברג קראביס רוברטס, שהעבירה בדצמבר את משרדה בחוף המערבי מסן פרנסיסקו למנלו פארק.

יותר מ-30% מהון הסיכון הפרטי בארצות הברית נשלטים בידי האנשים היושבים בבתיו של פורד. סך השקעותיהם מגיע לכ-10 מיליארד דולר ויש להם עוד כ-2 מיליארד דולר ומינים להשקעות נוספות. אם מביאים בחשבון גם אנשי עסקאות כמו קולברג קראביס רוברטס מדברים על הון גדול יותר משיש לכמה מדינות קטנות.

זהו הסיפור הישן: מיקום, מיקום, מיקום. הרחוב של פורד נמצא ליד הכביש המהיר 280, אחד משני הכבישים העיקריים המקשרים בין סן חוזה וסן פרנסיסקו. האתר מצוי במרחק של חצי שעת נסיעה משני העדים ונמלי התעופה שלהן. אוניברסיטת סטנפורד נמצאת בקרבת מקום, וכן גם עיירות מגורים קטנות רבות.

יש כמובן הרבה פארקים אחרים למשרדים בעלי מיקום טוב, אבל אין להם הכישרון של טום פורד לערב דיירים. פורד הקים במכוון קהילה שמשרתת את אנשי הון הסיכון. זוקקים לפרקליט, נסו את הצד לואו גרופ, או אחת משלוש חברות פרקליטים אחרות. מנכ"ל חדש? ל-8 חברות לחיפוש מנהלים יש משרדים בבניין המרכזי של פורד. הוסיפו לכך ארבעה מומחים להצלת חברות, שלוש מכבורות של הנהלת חשבונות, שתי חברות לאספקת עובדי משרד, בנק, סוכן נסיעות ושני ברוקרים של ניירות ערך. לא צריכים אפילו להיכנס למכונית.

קיימת אפילו סאנדק, מסעדה שפורד מסבסד כדי שדייריו יישארו קרוב לבית. המסעדה, המצויה במרכז הפרויקט, היא קרוב לוודאי היחידה בעולם שעל קירותיה יש גרפים המתעדים את ההיסטוריה של הון הסיכון. אומר וולי האולי, המייסד של אינטרווסט פרטנרס: "עשיתי יותר עסקים מוצלחים במסדרונות או במסעדה מכפי שאני יכול לייחס לכל מקום אחר שהייתי בו".

ב-12 הבניינים של פורד שוכנות מיטב חברות הון הסיכון, 40 במספר, וביניהן סיקויה קפיטל, קרן מייפילד וקבוצת ספראוס של דונלדסון, לופקין את ג'נרט

כפי שאפשר לנחש, טום פורד דורש מדייריו לשלם היטב תמורת סביבה נוחה ונעימה זו. תמורת 45 דולר לרגל רבועה לשנה שמשלם האולי, הוא יכול היה להשיג משרד בקומה העליונה של בניין בנק אוף אמריקה היוקרתי בסן פרנסיסקו. תמורת מעט דולרים נוספים הוא יכול היה לקנות שטח משרדים נאה במרחק 5 ק"מ משם. אבל מה הם כמה דולרים לרגל רבועה כאשר אתה משקיע מיליארדים? "לפי עלות גולמית, אתה לא יכול לשלם יותר", אומר האולי, המייחס שלוש עסקאות למיקומו כאמור. "לפי עלות נקייה, אתה לא יכול, בכל הנראה, לשלם פחות". זו מחמאה שאנשי עסקים הוו נהנים לקבל.

פורד, בנו של שופט מאוהיו, למד משפטים בייל ובמישיגן. אחרי שעבר כפרקליט בינגסטאון, אוהיו, הוא נסע ב-1955 מערבה, התקבל כפרקליט באוניברסיטת סטנפורד ומאוחר יותר עמד בראש מחלקת הנדל"ן שלה. שם למד אצל מייסד קלדוול בנקר, שלברט קולדוול, שייעץ באותה תקופה חינם לסטנפורד. קולדוול חיבב את איש המינהלה הצעיר והן איתו במשך שעות בענייני נדל"ן. "הוא לימד אותי להשאיר תמיד משהו על השולחן בשביל האדם השני", אומר פורד.

ב-1964 היה פורד לסוכן נדל"ן והתחיל לפתח בניינים קטנים למחקר. כאשר חיפש ב-1969 מבנה חדש למשרדי כתב העת "סנסט" נתקל פורד בחלקת אדמה בשטח של 68 דונם ליד הגומה השנייה במסלול הגולף של הקאנטרי קלאב המקומי. "עיני בלטו מחוריהן", הוא אומר. פורד ראה את הפוטנציאל של המקום: אתר יוקר כמרחק סבירות אחדות מאוחר מעורקי התחבורה החשובים של האזור. הוא הציע 1.25 מיליון תמורת הקרקע בשביל "סנסט", והיה מוכן להסתפק בדמי תיווך של 60,000 דולר, אבל להפתעתו החליטו בעלי כתב העת לא לרכוש את החלקה.

פורד ניסה להציל משהו באמצעות רכישת הקרקע בעצמו במיזם משותף עם חברת ביטוח החיים פניקס מהרטפורד. הבניין הראשון הושלם ביוני 1970, השני 9 חודשים מאוחר יותר. בראשית 1971 היו שני הבניינים הגמורים מלאים רק בחלקם ובניין שלישי עמד בבנייה ללא דיירים באופק. מאמציו של פורד למלא את הבניינים בדיירים גדולים נכשלו.

פורד החליט להלק את המשרדים ליחידות קטנות יותר ולהתמקד בדיירים קטנים. בראשית 1972 הוא תפס את חברת הון הסיכון קליינר, פרקינס, קופילד את ביירס ונתן הזדמנה בראשו. הדיירים הללו היו קטנים, אבל מעולים. הוא התחיל להתמקד בחברות אחרות להון סיכון ובעסקים משלימים להן. זה פעל. ב-1973 היו לו כאתר ארבעה בניינים – וכולם מלאים. הם מלאים כל הזמן מאז. בהדרגה הוסיף פורד עוד שמונה בניינים על 68 דונם צמודים באותו הרחוב.

בעת ההתרחבות צמצם פורד את המנוף כדי לא להתקע בעסקות בעלות מנוף גבוה שחיסלו כל כך הרבה אנשי נדל"ן בתקופה של שיעורי ריבית הגבוהים. הוא לקח את הכספים מדייריו, אנשי הון הסיכון. 20 מדייריו של פורד עזרו לו לרכוש ב-1982 את חלקה של פניקס. עכשיו יש בבעלותם של הדיירים כ-30% מן הפרויקט, ובבעלותו של פורד ה-70% הנותרים. דייריו גם השקיעו ב-8 בניינים חדשים, שלפורד יש רבע מן הבעלות עליהם.

לכן אין להתפלא שפורד נהנה כאשר שערותיהם של קבלנים רבים אחרים מאפירות שעה שהם מנהלים משא ומתן עם המלווים שלהם. לפי הערכה שמרנית שווים נכסיו של פורד 120 מיליון דולר. יש עליהם חובות שאינם עולים על 50 מיליון דולר. אחרי תשלום הריבית מכניסים הבניינים יותר מ-5 מיליון דולר לשנה.

חשוב לציין שפורד התגבר ללא הרף לנצל את השווי של עסקיו הגדולים כדי לעשות עסקות נדל"ן אחרות. הוא עסוק מדי בהוספת ערך לנכסים שברשותו. "קשה מספיק להיות טוב בשטח שבו אתה נמצא", הוא אומר. לאנשים כמו טום פורד, עסקים אינם רק דרך לצבור כסף או עוצמה. זו אורח חיים.

על עכברים ואנשים

בממלכת הקסמים של דיסני שורר אי שקט. האם תצליח יצרנית החלומות של אמריקה למצוא סוף טוב?

ולס (משמאל) ואייזנר. שותפות שכמוה לא תהיה יותר

Newsweek

מה היא חברת וולט דיסני אם לא מכונת חלומות, מספרת ומוכרת של אגדות? ובלבו של כל סיפור של דיסני שוכן חלק מן הנושאים הבסיסיים של החיים: ידידות, משפחה והמאבק לעצמאות. בתולת הים הקטנה ממרה את פי אביה בשם האהבה. סימבה גור האריות נדחה מן הבית, מוצא מקלט ידידותי בלב היער ומתגבר על דוד רע כדי לכבוש את מקומו הראוי כמלך. הגיבור הצעיר תמיד עוזב, מתגבר על סכנות גדולות וחוזר הביתה. תמיד יש סוף טוב.

דברים אלה אינם אמורים לגבי הצמרת של ממלכת העסקים של דיסני. במשך זמן רב נראה היה שהאגדה לא תסתיים לעולם.

העשור האחרון היה עשור של זהב בשביל החברה. הסיפור של עלייתה הוא אפוס, ממש אגדה מבית היוצר של דיסני. שלישייה של מנהלים צעירים מבריקים ובמרצים לוקחת את הניהול בתקופה של בעיות קשות. עם אומץ ומזל וחזון הם בונים את דיסני מאולפן בשווי 2 מיליארד דולר, משני ביותר במושגים של הוליווד, לאימפריה של 22 מיליארד דולר. הם מוציאים כמויות גדולות של הצלחות קופתיות, מ"שלושה אנשים ותינוק" אל "היפה והחיה" ו"אלאדין". הם מקימים פארקים נושאיים, בתי מלון, קבוצת ספורט, מעשירים את בעלי המניות ואת עצמם ומחזירים את דיסני למעמד של איקונין בתרבות האמריקנית. וטוב מכל, הם עושים זאת עם סגנון, הנאה וידידות ראויה לקנאה. אפילו עובדיהם מכנים אותם בשמותיהם הפרטיים: מייקל, ג'פרי ופרנק, שלושת החברים, חמימים ובלתי נפרדים כמו מיקי וגאפי ודונלד דאק.

לרוע המזל משתלטת עכשיו קרה על ממלכת הקסמים. בשנתיים האחרונות מפסיד יורודיסני הענק שבפרברי פאריס. מספר המבקרים יורד בפארקים בארצות הברית, ודיסני אמריקה, הפארק ההיסטורי שהחברה מקווה להקים בווירג'יניה, נתקל בהתנגדות חזקה. בשבוע שעבר הגישו בעלי המניות של דיסני הולמה רשמית המבקשת שהחברה תעלה להצבעה בפברואר באסיפת בעלי המניות את החלטתה להמשיך בהקמת הפארק השנוי במחלוקת.

אבל כישלונות אלה עשויים להיראות קטנים לעומת הבעיות האישיות של דיסני: השותפות המאושרת ששלטה בחברה במשך זמן כה רב התפרקה. באביב מצא את מותו אחד משלושת השותפים, הנשיא פרנק ולס, בתאונת בנוארה. בשבוע שעבר נפל עוד קורבן למאבקי הכוח בתוך החברה: ג'פרי קצנברג, מנהל האולפן היצירתי, שהחליט להתפטר מתפקידו. עכשיו נותר רק אחד מן השלושה: מייקל אייזנר, היו"ר של דיסני. לפני 6 שבועות בלבד הובהל אייזנר לבית החולים לניתוח מעקפים בלבו. לבריו, וכשהוא עדיין מתאושש מן הניתוח, הוא עומד בפני החלטות גורליות בפרשת דרכים בהיסטוריה של החברה.

האתגר של אייזנר: להמשיך ולקיים את הקסם אחרי עשור של הצלחות מדהימות כאלו. כאשר תחרות חדשה ושינויים דמוגרפיים מאיימים על הפארקים הנושאיים שלה, חייבת דיסני לחשוב עליהם מחדש. הכביש המהיר למידע הולך ומתקרב. דיסני חייבת להחליט כיצד לנסוע בו. גם אולפן הסרטים שלה זקוק לשיפוצים.

אבל בעומדה בפני אתגרים אלה יש לדיסני גם עוצמות גדולות. יש לה עוד הצלחה מפלצתית של סרט ושיווק ב"מלך האריות", שקרוב לוודאי שיביאו לה מיליארד דולר, הסרט הרווחי ביותר בכל הזמנים. צוות חזק של מנהלים שבר על פעילותה של החברה לשרות אי השקט בצמרת. ומעל לכל, החברה נושאת את שמו של דיסני. ההזדמנויות לעשיית כספים מארכיון הסרטים המצוירים שלה נראות כלתי מוגבלות.

הרקע הזה גורם לאירועים שיראו כה דרמטיים. ביום ו' לפני שבועיים הזמין אייזנר את קצנברג למשרדו. קצנברג הוא בן חסותו של אייזנר. במשך 19 שנה הם עבדו יחד כצוות, יצרו סרטים ותוכניות טלוויזיה, קודם בפאראמונט ואחר כך בדיסני.

אבל בשנה האחרונה לפחות רצה קצנברג בעוצמה גדולה יותר וחיפש משרה טובה יותר. עם מותו של ולס ביקש קצנברג את משרת הנשיא. הוא חשב שהיא מגיעה לו. בסופו של דבר, הוא עמד בראש חטיבת הבידור הסרטים של דיסני, המספקת 43% מהכנסות החברה. קצנברג, אדם שאפתני וחסר מנוחה, רצה תפקיד גדול יותר. אם לא יוכל לקבל אותו בדיסני, הוא יעזוב. בשנה שעברה, לדבריו, הוא ויתר על אופציות למניות בסך 100 מיליון דולר כדי שיוכל לממש בכל עת סעיף בחוזהו המאפשר לו לעזוב את החברה.

אייזנר דחה אותו. הוא והדירקטוריון הטילו ספק פומבי ביכולתו של קצנברג. ולס התיר אחריו "חלל שאי אפשר למלאו", לדברי אייזנר. ולס, 62, היה עושה עסקות מנוסה, פרקליט ומנהל כספים שטיפל בענייני האדמיניסטרציה של החברה ואיפשר לאייזנר לחשוב ביצירתיות. שני האנשים היו כה קרובים, התייעצו זה עם זה בכל דבר, שלפי השמועה כאשר אייזנר הסדיר את טקס הזיכרון לוולס הוא תפס את עצמו מרים את הטלפון לשאול בעצת ידידו.

ושלא כקצנברג נשאר ולס מאחורי הקלעים, עשה את מלאכתו והותיר את כל התהילה למייקל. ברור שאייזנר חשב שקצנברג אינו דומה במידה מספקת לוולס. קצנברג הוכיח זאת משום שדחף ללא הרף. מאחר שהחוזה שלו מסתיים בחודש, היה צורך דחוף להחליט. "זה לא יפעל", אמר לו אייזנר במשרדו. אז כבר פעלה מכונת יחסי הציבור הגדולה של דיסני במלוא הקיטור. הודעה לעיתונות על "עזיבתו" נכתבה עוד לפני שנאמר לו על כך, גילה לתדהמתו.

אייזנר גם היה מוכן לארגן מחדש את החברה. שעתיים מוקדם יותר הוא טילפן לג'ו רות, שאותו לקחה דיסני מפוקס לפני שנתיים, וביקש ממנו לקבל על עצמו את ניהול האולפן. מנהלים חשובים אחרים דיברו עם אייזנר בלילה הקודם. איש לא אמר דבר לקצנברג עד לבוקר המחרת, כאשר אייזנר מסר לו את החדשות. אייזנר ויתר לציבור על פרישתו של קצנברג בכמה משפטים ("עם תודות מכל הלב תצר מוזר") ואיחל לג'פרי כל טוב ב"המשך דרכו", והראה לו את הדלת.

התזמון גרם לתמיהה רבה. ראשית, קיימות בעיות הבריאות של אייזנר. התקדמותו טובה, אבל לדברי ידידיו הוא נראה עייף. הרופאים אמרו לו לצמצם את שבוע העבודה ולקחת את החיים מעט יותר בקלות. בשביל אייזנר, איש מכור לעבודה, זה היה קשה בנסיבות הטובות ביותר. זה יהיה עוד יותר קשה עכשיו. ללא ולס וקצנברג תלויה דיסני יותר מתמיד במנהיגותו של אייזנר – והמצב נעשה קשה יותר ויותר.

קושי נוסף הוא מה שאחרים מכנים "פער קצנברג". איש באמת לפני דיסני אינו מטיל ספק במרץ ובכישרון היצירתי של המנהל העוזב. בין עובדי דיסני מסתובבות אגדות על שבוע העבודה בן שבעה ימים ו-100 שיחות הטלפון היומיות שלו. וכך גם יכולתו האגדית להריח כישרונות חדשים ולמצוא תסריטים מעולים. אין ספק שלקצנברג היתה הצלחה עצומה בניהול מחלקת הסרטים ההנפשה של החברה. אם הסרטים של דיסני הצליחו פחות בשנים האחרונות וההכנסות מ"מלך האריות" מכסות הפסדים מסדרה של כישלונות כמו "איש הרנסנס", הרי שקצנברג הפנה לפתוח את החברה לכיוונים חדשים. הוא הרחיב את אופקיה האמנותיים של דיסני ורכש בשנה שעברה את מיראמאקס, חברה יוצאת דופן שהפיקה סרטים כמו "משחק הדמעות", השונים מאוד מן הקו הרגיל של דיסני. קצנברג אפילו שיכנע את החברה להיכנס לכביש המהיר למידע תחתם על הסכם משותפים עם חברת סגה ועל קשרי טלוויזיה אינטראקטיבית עם תרנוקות בל. אומרים שבעת סילוקו רחוק קצנברג בדיסני לרכוש רשת טלוויזיה ולהיכנס בצורה אגרסיבית יותר לעסקי המוסיקה. קצנברג האמין שכדי לקיים את התנופה של העשור האחרון חייבת דיסני לחדור לשווקים חדשים, שם עוצמת המותג העולמי שלה יכולה ליצור רווחים חדשים.

לאייזנר ולקצנברג, וכן לדיסני, מתבנית השאלה, "ומה הלאה?" בתחילת הקיץ אמר אייזנר שהדגם שלו לניהול החברה הוא ניוז קורפ של רופרט מרדוק. כלומר, מנכ"ל חזק אחד בעל גיבוי של סגנים מוכשרים המנהלים מחלקות שונות. עם עזיבתו של קצנברג נראית דיסני כאידאל זה.

רות, 46, הוא מנהל אולפן מוכר, ללא ספק אחד מן הטובים בעסק הזה. בין יותר הצלחותיו: "השאירו אותי בבית", "גברת דאוטפייר" ו"כמת להיות 2". אחד מחברי הדירקטוריון של דיסני צרפה שרות יצליח יותר כאשר קצנברג, בעיקר בהפקה סרטי פעולה. ריצ'רד פרנק, 51, עוד הותיק של הוליווד, יעמוד בראש מחלקה חדשה לטלוויזיה וטלקומוניקציה – חלוקה נוספת של קיסרותו של קצנברג. "אייזנר מעולם לא רצה בארגון דמוי פירמידה", אומר פרנק. הוא רוצה לתת לעוזריו הבכירים יד חופשית ו"לשכוח על קשר ישיר עם כולם".

אין ספק שהצוות החדש של אייזנר הוא צוות מוכשר. אבל האם תהיה לו הלכידות ההרמונית של הצוות הישן? אייזנר מודה שלדיסני יחסרו "ההתלהבות ומרסר העבודה וההצלחה של קצנברג". ספקים חושבים שלחברה יחסר עוד משהו. "מי הוא פרנק ולס החדש?" הם שואלים, מישהו בעל מעמד שיוכל לא להסכים עם אייזנר – לומר "לא" או מצד שני לעודד את היו"ר ההססן לפעמים לקחת על עצמו סיכונים נועזים יותר. ולס יכול היה לעשות זאת היטב. כך גם יכול היה לעשות, במידה מסוימת, קצנברג. אבל אין רבים אחרים המסוגלים לכך, ואייזנר עשוי לסרב להם.

זו קרוב לוודאי השאלה החשובה ביותר: האם אייזנר מסוגל לעשות הכל לבד, כפי שאין ספק שהוא נחוש בדעתו לעשות. קצנברג חושב שכן, אבל רבים מאנשי דיסני חוששים. הסכנה היא שאייזנר לא יאט את הקצב, לא יקח דברים בקלות במצוות רופאיו. הוא כבר מתפאר על שובו לעבודה מלאה, למרות שהוא מתבדח שנתן לשבחים של דיסני מתכונים בדיאים יותר והוא "רך" במסדרונות במקום ללכת בהם, כפי שעשה בעבר, משום ש"זה מהווה התעמלות". "אני בסדר, אני גדול. אני מרגיש יותר טוב משהרגשתי לפני הניתוח", הוא אמר בראיון.

בדיסני יכולים האנשים רק לקוות שהוא צודק. אחרי הניתוח השתפך אייזנר לגבי חששותיו בפני ידיד שבא לבקרו. הוא חשש למשפחתו, חשש שכשמשמעות מחלתו היא הסוף לקריירה ולעבודה כפי שהכיר אותן. אבל אם זה יכול להיות את, הרי אביו של אייזנר עבר ניתוח דומה בדיוק בגילו, וחי עד גיל 73. מצד שני, הוא היה פקיד ממשלתי וקרוב לוודאי שהלחצים עליו לא היו כה גדולים כמו על בנו.

אייזנר חייב להוליך את דיסני אל הכביש המהיר למידע, שדה מוקשים במקרה הטוב. הוא חייב להחזיר לחיים את אותם הפארקים המצויים בקשיים, להחליט אם לבנות אטרקציות נוספות במזרח הרחוק ובמקומות אחרים, כפי שהחברה מתכננת. או לבחור בצדרה חדשה של "הידרות יער" – פחות בתי מלון ואטרקציות, יותר פעילויות ועניין מיוחד, כמו הפארק ההיסטורי מווירג'יניה ומבנן דיסני החדש.

עבודתו של אייזנר תהיה סיזיפית. מכאיב כמה לחשוב עליה. כאשר לקצנברג, שהיה בדרכו שלו מובטח בדיוק כמו זה של אייזנר, עד כמה שהפרידה היתה כואבת. "הוא המנהל התופסי בעל הערך הרב ביותר בשוק", אומר הבימאי סטיבן ספילברג, ידידו האישי.

הוליווד מלאה בספקולציות לגבי המשך דרכו של קצנברג – מעסקה עם איל המוסיקה דייוויד גפן או פתיחת אולפן הנפשה משלו ועד לקבלת הניהול של אולפני אבס־סי־אייבי"סי. אין ספק שניסיונו לתפוס את משרת הנשיא של דיסני בראה שהוא מחפש משרה בכירה ביותר, עם סמכות והשתתפות מלאות.

אבל לעת עתה, אומר קצנברג, אין לו תוכניות. כמו דמות בצוירה של דיסני, הוא גורס אל היער הפראי. אם החיים מקוים אכזבות, הוא יפגוש ידידים. "זה יגיע, והתחיל ריום אחד יחזור... אפילו אם רק לדיסני ודולה, דבר שהוא מתכונן לעשות בעת חופשתו.

ברגע היבים קצנברג ואייזנר להחליט על עסקת היציאה שלו. אם תוכל החברה לעשות כרצונה, היא לא תשים הרבה על השולחן. ייתכן שקצנברג לא ייצא עם צ'ק שמן, אבל הוא עזב עם משהו אחר. ימים אחדים בלבד לפני ההודעה על עזיבתו הוא סיים את כתיבתו של מזכר. הוא כתב אותו בשביל אייזנר, בניסיון כושל אחרון לזכות במשרה שרצה בה כל כך. במסמך הוא בחן את מגבלותיו, ההזה עם הדברים שאינם כשורה בדיסני – ועם הצהרות להם. המסמך מונח עכשיו בתיקו של קצנברג. הוא לא הוציא אותו וקרוב לוודאי שלעולם לא יגלה את תוכנו. אבל אם דיסני היכשל אי־פעם, זה יהיה מסמך מעניין לקריאה.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

בעולם

בקצרה

ג'נרל אלקטריק שכרה את בנק ההשקעות אלן ושות' לטפל במכירת רשת הטלוויזיה שלה אן־בי־סי. כך דיווח העיתון "ניו יורק טיימס". טיים וורנר, המחפשת ערוצי הפצה חדשים לספריית התוכניות הענקית שלה מנהלת משא ומתן לרכישת רשת השידור של ג'נרל אלקטריק.

רוברט לוץ, נשיא חברת קרייזלר, יצרנית המכוניות השלישית בגודלה בארצות הברית, אמר שחברתו מתכוונת להרחיב את מאמצי המכירה שלה באמריקה הלטינית. לדבריו תגביר בתחילה קרייזלר את היצוא לאמריקה הלטינית ממפעליה בארצות הברית, ובתאריך מאוחר יותר תוגבר התפוקה של במפעל קטן בוונצואלה. לדבריו נוכחותה של קרייזלר היום באמריקה הלטינית "סמלית".

שיקיבו, חברה של מטוויות כותנה ביפאן, תדווח על הפסד בסך 800 מיליון ין (8 מיליון דולר) למחצית השנה שעד 30 בספטמבר. המכירות צפויות לרדת ב־4% לכ־2.9 מיליארד ין. ההפסדים עד לסוף השנה הנוכחית המסתיימת ב־31 במארס צפויים לרדת ל־1.6 מיליארד ין, לעומת 2.2 מיליארד ין בשנת הכספים הקודמת.

לופטהאנזה מכרה 10 מטוסי בואינג משומשים מדגם 737־200 לחברת התחבורה הממשלתית של אינדונזיה. לופטהאנזה צפה רווח בסך 110 מיליון מארק (70.7 מיליון דולר) ממכירת המטוסים אחרי שרשמה כבר פחת מלא עליהם לצורכי מס. החברות מנהלות משא ומתן למכירת עוד 20 מטוסי בואינג משומשים.

לוקהיד קיבלה הזמנה נוספת מחיל האוויר האמריקאי ל־18 מטוסי הרקולס נוספים. מחלקת המערכות האווירונאוטיות של החברה תספק את המטוסים עד דצמבר 1995.

קונסורציום איי־טי־אר הצרפתי־איטלקי, היצרן המוביל באירופה של מטוסי נוסעים לטווחים קצרים, מסר כי זכה בהזמנה בשווי של יותר מ־100 מיליון דולר למטוסי ATR_{42} ו־ATR_{72} שלו.

היולט פקרד נכנסת לתחום "המציאות המדומה"

מאת אבי בליזובסקי

היולט פקרד מכריזה על כניסתה לתחום "המציאות המדומה" VIRTUAL-REALITY. באחרונה חתמה החברה על שני הסכמים לשיתוף פעולה עם חברות "דיוויז'נס" ו"סוטרלנד אנד אבנס" במטרה ליישם את יתרונות "המציאות המדומה" בתחנות העבודה שלה מסדרת 700.

מערכות המציאות המדומה שיושמו בתחנות העבודה ופותחו באוניברסיטת צפון קליפורניה, מתבססות על טכנולוגיית העיבוד PA-RISC שלה ועל הטכנולוגיה החזותית PUXELFLOW. דיוויז'נס תשמש כמשווק מועדף של מוצרים אלה ותסייע גם בתחום המחקר והפיתוח.

ההסכם שחתמה היולט פקרד עם חברת סוטרלנד אנד אבנס הוא ליישום מאיצים גרפיים תלת מימדיים מסדרת פרידום בתחנות העבודה מסדרת 700. בהיולט מעריכים כי שילובם של המאיצים הגרפיים ומערכות "המציאות המדומה" בתחנות העבודה "יאפשרו יכולת חזותית גבוהה ביותר בפני אלו אשר נזקקים לפתרונות גרפיים מתוחכמים בעבודתם, כגון ביישומי תיכ"ם ודומיהם".

איירבוס תמכור 14 מטוסי סילון ב־850 מיליון דולר

פארנבורו (בלומברג). חברת איירבוס מסרה כי חברת אינטרנשיונל ליז פיינאנס הזמינה ממנה 14 מטוסי סילון, בשווי 850 מיליון דולר. החברה תרכוש חמישה מטוסי סילון מסוג A340s ותשעה מטוסים מסוג A320.

איירבוס מסרה כי שני מטוסי A340s הראשונים, שאספקתם תחל בסוף 1996, יוחכרו לחברת וירג'ין אטלנטיק, שכבר קיבלה ארבעה מטוסים מסוג זה.

יחד עם ההזמנות האחרונות, ימנה צי המטוסים מתוצרת איירבוס שבידי ILFC 85 מטוסים מדגמים A320, A321 ו־A319, 20 מטוסים מסוג A300 ו־A310 ו־22 מטוסים מסוג A330 ו־A340 – סך הכל 127 מטוסים.

בשבוע שעבר הודיעה בואינג כי ILFC, שהיא חטיבה של חברת הביטוח AIG, הזמינה ממנה שני מטוסי 767, בשווי של 384 מיליון דולר.

ג'נרל אלקטריק שוקלת למכור את חברת קידר פיבודי

עקב המבוכה שנגרמה לה על ידי פרשת ג'וזף ג'ט

מאת חיים הנדוורקר

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). ג'נרל אלקטריק, הבעלים של בנק ההשקעות קידר פיבודי, שוקלת בימים אלה להוציא למכירה את בנק ההשקעות הבעייתי שלה. ג'נרל אלקטריק הגיעה למסקנה, כי לא די בכך שבכירים בצמרת בנק ההשקעות פוטרו על רקע השערורייה, שבמרכזה עמד ג'וזף ג'ט, שהיה הסוחר הראשי לשעבר של קידר באג"ח ממשלתיות, והדיווח במשך שנתיים על רווחים כוזבים בסך 350 מיליון דולר מסחר באיגרות חוב.

ההחלטה התקבלה למרות שהפסד שנגרם לג'נרל אלקטריק בעקבות הפרשה היה זעום. החברה שרווחיה השנתיים הם כ־4 מיליארד דולר (2.03 דולר למניה) ביצעה הפרשה בסך 210 מיליון דולר ברבעון הראשון של '94 כדי לטפל ברווח מזויף זה, הפרשה המהווה רק 12 סנט למניה. לדברי ג'ק ולש מג'נרל אלקטריק זה היה "שום דבר. בוטנים".

עד כמה שמנהליה הבכירים של ג'נרל אלקטריק רוצים לתלות את בעיותיהם בקידר פיבודי בעבר אחד שסרח (ג'ט) ובפיקוח רופף מעט, זה פשוט אינו כך. הבעיה החמורה היתה קיימת הרבה לפני שג'ט הצטרף לחברה.

בתגובה לאירועים האחרונים, ביצעה הנהלת ג'נרל אלקטריק שורה של שינויים אישיים בקידר פיבודי. מייקל קרפנטר, מנכ"ל החברה בשנים 1989–1994 וידיד אישי של ולש, נאלץ להתפטר ביולי. שבועיים לאחר מכן סולק גם אדוארד סרולו, מנהלו הישיר של ג'ט. במקומם הגיע דניס דאמרמן, מנהל הכספים הראשי של ג'נרל אלקטריק, המחליף לעת עתה את קרפנטר. לצדו של דאמרמן עובד דניס ניירן, המיועד לקבל לידיו את ניהול החברה לאחר התייצבותה, שהיה קודם לכן סגן נשיא בחברת שירותי המימון של ג'נרל אלקטריק.

דה האווילאנד תגביר את קצב ייצור המטוסים לטיסות פנים ל־3 בחודש

החברה האם בומבארדיר דיווחה על עלייה של 39% ברווחים

פארנבורו (בלומברג). חטיבת דה האווילאנד של חברת בומבארדיר תגדיל ב־1995 את ייצור המטוסים לטיסות פנים מסוג דאש 8, משניים לשלושה מטוסים בחודש. 51% מהבעלות על דה האווילאנד, שמרכזה בטורונטו, נמצאים בידי בומבארדיר ו־49% בידי ממשלת אונטאריו.

"החלטה זו משקפת את התחזקות פעילות המכירות ואת רצוננו להבטיח שנהיה במצב שבו נעמוד בביקוש של לקוחותינו למועדי אספקה מוקדמים יותר", אמר פייר לורטי, נשיא חטיבת המטוסים האזורית של בומבארדיר, שיצאה בהודעה זו בסלון האוויר הבינלאומי בפארנבורו.

דה האווילאנד מייצרת מגוון של מטוסי דאש 8, כולל דגמי 100, הכוללים 37 מושבים, ודגמי 300, הכוללים 50 מושבים. כיום מפעילות חברות תעופה ב־22 מדינות 383 מטוסי דאש 8. בנוסף למטוסים מסחריים מייצרת החברה גם מטוסים צבאיים, רכבות תחתיות וחשמליות ומוצרי צריכה ממתעים, כולל רכב לנסיעה בשלג.

שביתה למשך שבוע

עובדים בדה האווילאנד השייכים לאיגודי עובדים השביתו בידני את העבודה בחברה למשך כשבוע, לפני ששני הצדדים הגיעו להסכם על תנאי חוזה חדש לשלוש שנים.

חטיבת המטוסים האזורית של בומבארדיר כוללת גם מטוסים שנבנו על ידי קנדאייר ממונטריאול ולירג'ט מוויצ'יטה, קנזאס.

חברת בומבארדיר, שמרכזה במונטריאול, דיווחה על עלייה של 39% ברווח הנקי שלה ברבעון השני, ל־54.5 מיליון דולר קנדיים (39.2 מיליון דולר ארה"ב), או 33 סנט למניה, על פדיון של 1.2 מיליארד דולר.

עלייה במחיר המניה

במסחר שלשום אחר הצהריים בבורסה של טורונטו, עלו מניותיה של בומבארדיר ב־12.5 סנט ל־21 דולר. כ־258 אלף ממניות החברה נסחרו, בהשוואה לממוצע תלת־חודשי של 304,200 מניות. ביום שני זכתה בומבארדיר בחוזה בשווי של 74 מיליון דולר לאספקת חלקים לבואינג, שמיועדים למשפחת מטוסי 737. אספקת החלקים תחל בסוף 1995.

איירבוס מוכנה לבנות מטוס ג'מבו ללא השתתפותה של בואינג

ההודעה מהווה דחייה של החברה האמריקנית

פארנבורו, אנגליה (בלומברג). התאגיד האירופאי איירבוס, שבמשך יותר משנה קיים מחקר על אפשרות לפיתוח משותף עם חברת בואינג של מטוס סילון ענק, שבו 600–800 מושבים, אמר כי הוא מוכן להמשיך בפרויקט ללא עזרתה של החברה האמריקנית, ולהתחיל בפיתוח המטוס כבר ב־1995.

מנהל בכיר באיירבוס, ז'אק הובר, שהוצג כמנהל הפרויקט לבניית מטוס A3XX של החברה, תיאר את המטוס החדש כבעל קיבולת מקסימלית של 854 נוסעים בטיסות רחוקות במיוחד, והוסיף כי המטוס יכלול מתקנים כמו מרכזי כושר, חדרי צפייה בסרטים וחדרי ועידה קטנים לאנשי עסקים, על פי ביקוש.

לדברי איירבוס, עלות הפיתוח של המטוס מוערכת בכ־8 מיליארד דולר. החברה הוסיפה כי בתנאים להסכמי סחר, היא תגייס סכום זה מן הציבור או באמצעות שותפים, ללא צורך בסובסידיות ממשלתיות של החברות השותפות בתאגיד.

הובר הוסיף, כי החברות השותפות באיירבוס – איירוספטיאל הצרפתית, דוישה איירוספייס הגרמנית, בריטיש איירוספייס ו־CASA הספרדית – ימשיכו במחקר מקביל שהן מקיימות על אפשרות לביצוע הפרויקט, אולם תוכניותיה של איירבוס עצמה למטוס נמצאות בשלב מתקדם בהרבה.

במסיבת עיתונאים בפארנבורו, הראה הובר לכתבים סקיצות של התצורה הבסיסית שעליה החליטה איירבוס. על פי התוכנית יכלול המטוס שני מפלסי מושבים, וכן אזור מטען קטן שניתן להשתמש בו למתקנים מיוחדים כמו מרכזי כושר. "אנו משוכנעים כי למשפחה זו יש מקום בשוק המטוסים הגדולים", אמר הובר. הוא לא הזכיר את העבודה בשיתוף פעולה עם בואינג, אך אמר כי איירבוס תבחר שותפים נוספים שעמם תשתתף בעלות העבודה.

"ברור ש־8 מיליארד דולר הם סכום גדול. אין ספק שננסה להשיג שותפים אחרים, אך בשלב זה קשה לומר מי יהיו שותפים אלה", אמר הובר.

קונטיננטל תקצץ עד 50% ממחירי הכרטיסים שנמכרו ל־12–21 בספטמבר

יוסטון (בלומברג). חברת קונטיננטל איירליינס מציעה שוב כרטיסים בהנחה של עד 50% בחודשים הקרובים, שבוע וחצי בלבד לאחר סיום מבצע ההנחות האחרון של החברה.

החברה מסרה כי היא מתכוונת לקצץ את מחירי הטיסות בתוך ארה"ב לכרטיסים שיימכרו בתאריכים 7–16 בספטמבר, ותוריד את מחיר הטיסה מניו יורק ללוס אנג'לס ל־159 דולר לכיוון אחד, לעומת מחיר ההנחה הקודם שעמד על 321 דולר.

הנחה זו משתווה להנחה שעליה הודיעה קונטיננטל בחודש שעבר, כשקיצצה את מחירי הכרטיסים שנמכרו בתאריכים 12–26 בספטמבר.

לאחר שהודיעה על המבצע הקודם השוו רוב חברות התעופה האמריקאיות הגדולות את מחיריהן למחיר שאותו הציעה אז קונטיננטל.

קונטיננטל אמרה, כי היא מקווה שתגרום לאנשים להמשיך לטוס, לאחר שענף התעופה נהנה מקיץ מוצלח. "אנו סבורים כי השגשוג בענף התעופה בקיץ היה אות לביקוש טוב מהרגיל גם בעונה שלאחר תחילת ספטמבר", אמר רון האלנטיין, סגן נשיא בכיר לשיווק ומכירות בחברה האם, קונטיננטל איירליינס הולדינגס.

"מכירה זו נועדה להיות הזדמנות לכל מי שאולי החמיץ בקיץ את הסיכוי להבטיח לעצמו מחיר טיסה נמוך בחודשי הסתיו", הוסיף האלנטיין. ואכן, גורם התפוסה, או אחוז המושבים הזמינים שמילאה החברה בנוסעים ששילמו על הטיסה עלה ב־1.6% ל־69% ביולי, בהשוואה לחודש המקביל בשנה שעברה.

בשבעת החודשים הראשונים של השנה עלה גורם התפוסה של החברה ב־0.7% ל־63.3%. החברה עדיין לא הודיעה על נתוני התפוסה שלה לחודש אוגוסט.

קיצוץ המחירים האחרון שביצעה קונטיננטל, חל על התחבורה פנימית בין ה־21 בספטמבר ל־14 בדצמבר, כשבכך הוארכה עונת הנסיעות בארבעה ימים לעומת מועד הסיום של המבצע שקיימה החברה בשנה שעברה. מחירים אלה אינם חלים על ימי הנסיעה בעת חג ההודיה – ה־23, 27 ו־28 בנובמבר, מסרה החברה.

כרטיסים לטיסות פנים חייבים להירכש בתוך 24 שעות מביצוע ההזמנה, אינם ניתנים להחזרה ודורשים שהייה ביעד בימים ששי או שבת. החברה מסרה כי הכרטיסים זמינים גם לכמה טיסות בינלאומיות, כולל טיסות למדינות אמריקה הלטינית ולאיים הקריביים.

דאס"א צופה הזמנות ל־16,730 מטוסים עד 2013

מינכן (בלומברג). מחקר שקיימה חברת דוישה איירוספייס, חטיבה של חברת דיימלר־בנץ, צופה כי הירידה בביקוש למטוסי סילון ולמטוסים לטיסות פנימיות חדשים ברחבי העולם תסתיים בקרוב. מחקר זה צופה כי חברות התעופה הגדולות בעולם יזמינו 16,730 מטוסי נוסעים בעלי 70 מושבים או יותר עד שנת 2013.

לדברי המחקר, העלייה בתעבורת הנוסעים – שעל פי הצפי תגדל ב־4.7% מדי שנה למטוסי סילון גדולים וב־5.5% למטוסים לטיסות פנימיות – תגביר את הצמיחה בבניית ציוד אווירי ומטוסי סילון.

"הירידה הנוכחית בתעשיית התעופה הבינלאומית לא תימשך עוד זמן רב", אמר הארטמוט מהדורן, חבר בהנהלת דוישה איירוספייס. "התחזית שלנו מראה בבירור כי קיים פוטנציאל מעודד לטווח הארוך לשוק התחבורה האווירית".

המחקר שקיימה דוישה איירוספייס, המחזיקה ב־37% ממניות תאגיד התעופה האירופי איירבוס, צופה עלייה בעתיד בהיקף ההזמנות, הן למטוסי סילון והן למטוסים לטיסות פנימיות. כמו כן, צופה המחקר כי שלוש יצרניות מטוסי הסילון הגדולות בעולם – בואינג, מקדונל דגלאס ואיירבוס – "יחלקו את השוק ביניהן עד 2013".

לפי המחקר, תאגיד איירבוס ישמור על נתח של יותר מ־30% בשוק מטוסי הנוסעים הסילוניים בעולם עד סוף העשור, למרות "התחרות הקשה ברחבי העולם".

המחקר קובע כי האיום הגדול ביותר על יצרני מטוסי הסילון יבוא מהרכבות המהירות, שייקצצו ב־7% את היקף ההזמנות לחברות תעופה אירופיות. על פי המחקר, שווים המוערך של המטוסים החדשים שייבנו ב־19 השנים הבאות יהיה 898 מיליארד דולר. המחקר צופה כי יוזמנו גם 5,430 מטוסים חדשים לטיסות פנימיות, רובם במטוסי בוכנה שמספר המושבים בהם הוא בין 15 ל־70.

החברה אמרה כי המחקר שלה מבוסס על ניתוח של יותר מ־500 חברות תעופה, שמספר המטוסים שלהן מונה 13,290 מטוסי סילון.

עלייה של 36.6% ברווחי אייר ניו זילנד

ל־190.6 מיליון דולר ניו זילנדי

ולינגטון (בלומברג). חברת אייר ניו זילנד מסרה, כי העלייה בתיירות ובתחבורה האווירית הבינלאומית סייעה לה להגיע לעלייה של 36.6% ברווחיה בשנה שהסתיימה ב־30 ביוני. החברה דיווחה על רווח נקי של 190.6 מיליון דולר ניו זילנדי (115 מיליון דולר) בשנה האחרונה. הרווחים למניה עלו ל־43.3 סנט, לעומת 32.7 סנט בתקופה המקבילה בשנה שעברה.

לדברי סוחרים, חלה ירידה במניית החברה עם הגעת הידיעות על התוצאות, שהיו נמוכות מעט מהצפוי. רוב התחזיות של האנליסטים צפו רווח נקי של 191–196 מיליון דולר. מניות מסוג A, שהבעלות עליהן מוגבלת לתושבי ניו זילנד בלבד, צנחו שלשום לשפל של 3.90 דולר ניו זילנדי לפני שהגיעו לשער סגירה של 3.92 דולר, לעומת 4.02 דולר ביום הקודם. מניות מסוג B עלו ב־5 סנט ל־5.65 דולר, לאחר שנסחרו קודם במחיר של 5.55 דולר ניו זילנדי.

התוצאה הנקייה כללה תשלום מס בשווי 7.5 מיליון דולר ניו זילנדי, בהשוואה לשנה הקודמת, שבה לא שילמה החברה שום מס. ברוס מקאיי, אנליסט בחברת ניירות הערך קאביל וייס, אמר כי תשלום המס הפתיע את האנליסטים.

החברה אמרה כי ניכויי המס בשנה שהסתיימה ביוני 1995 יכלו לפחות על השקעות במטוסים חדשים. לדברי החברה, הסכום הכולל של ניכויי המס יוגבל.

בניית נמל התעופה של הונג קונג לא תושלם עד המועד שנקבע – יולי '97

הונג קונג (בלומברג). העיתון "איסטרן אקספרס" דיווח כי נמל התעופה של הונג קונג לא יוכל לפעול באופן מלא עד למועד שבו תחזור המושבה לשלטונה של סין, ב־1 ביולי 1997. מנכ"ל רשות נמל התעופה המחודש, האנק טאונסנד, אמר כי בניית מסוף נמל התעופה תושלם עד ה־30 ביוני 1997, אך תקופת מבחן תמנע שימוש בו לטיסות מסחריות, לפרק זמן שעדיין לא נקבע. היתה זו ההודאה הרשמית הראשונה כי הפרויקט לא יושלם עד למועד מסירת המושבה לסין.

בניית נמל התעופה, ששוויו 20 מיליארד דולר, החלה ב־1991, כשבריטניה וסין הסכימו כי הנמל הקיים במושבה לא יוכל לעמוד בצרכיה של הונג קונג. עבודת הבנייה נמשכה מאז, בסיוע מימון כספי בסך 31.45 מיליארד דולר הונג קונג שנתנה הממשלה.

העבודה בשני הפרויקטים הגדולים ביותר בתוכנית התשתית עדיין לא הוחלה – נמל התעופה עצמו והרכבת אליו – משום שבריטניה וסין לא הגיעו להסכם בשאלת המימון שלהם. הבריטים הגישו שלוש תוכניות מימון לסין, אך כולן לא אושרו בשל החוב הגדול הכרוך ביישומן.

קארלטון תארגן מחדש את חטיבות הטלוויזיה שלה

לונדון (בלומברג). מניותיה של חברת קארלטון קומיוניקיישנס עלו שלשום ביותר מ־2%, לאחר שהחברה הודיעה על תוכניות לארגן מחדש את עסקי הטלוויזיה שלה, שיביאו לקיצוץ של 180 משרות.

חברת קארלטון יו־קיי טלוויזיון תאחד את זרועות התכנון והייצור של קארלטון וסנטראל טלוויזיון לקארלטון יו־קיי פרודקשנס.

שירותי השידור המשותפים יהפכו לחברת קארלטון יו־קיי ברודקאסטינג, שהמנכ"ל שלה יהיה קלייב ג'ונס.

"בתוך קארלטון יו־קיי טלוויזיון אנו יוצרים שתי חטיבות של אנשים מוכשרים מאוד, שאנו מאמינים כי ימלאו תפקיד ראשי בהמשך הצלחתה של ITV", אמר אנדרו אלן, המנכ"ל של קארלטון.

בואינג קיבלה הזמנות למטוסי 737 בשווי 2 מיליארד דולר

פארנבורו, אנגליה (בלומברג). חברת בואינג מסרה כי קיבלה הזמנות בשווי 2 מיליארד דולר למטוס החדש והגדול ביותר במשפחת מטוסי הסילון הדו־מנועיים בואינג 737 – הדגם 737–800.

נשיא קבוצת המטוסים המסחריים של בואינג, רון וודארד, אמר במסיבת עיתונאים בסלון האווירי בפארנבורו כי זוהי ההודעה הראשונה על הזמנות לגרסה זו של המטוס, והן הגיעו מארבעה לקוחות ששמותיהם לא נמסרו, שהזמינו יותר מ־40 מהמטוסים.

לדברי בואינג, אספקת המטוס, שבו 164–189 מושבים, צפויה להתחיל ב־1998. תהיה זו גרסה גדולה יותר, לטווחים קצרים עד בינוניים, של דגם 737–400, שבו כ־150 מושבים. משפחת מטוסי בואינג 737 היא הנמכרת ביותר בעולם, ועד כה נמכרו או הוזמנו כ־3,000 מטוסים מדגם זה.

כמו כן הודיעה בואינג כי חברת אינטרנשיונל ליז פיינאנס הזמינה ארבעה מטוסי בואינג 767, שיוחכרו לחברת קליבלנד הולנדית. המטוס 767ER הוא מטוס דו־מנועי רחב, שנועד לנתיבים הארוכים.

רוצה כבר לצאת

קניית בגדי נשים לפי משקל ומכירתם לפי חתיכה עשו את מייקל לאסקי לאדם עשיר. אבל עכשיו זה נמאס לו

Forbes

זה היה רעיון פרוע, אבל שווה ניסיון. מייקל לאסקי היה מובטל בעל כסף מועט אחרי שמשקיעים מרירים לקחו ממנו את הבעלות על שני זכיונות לחנויות נעליים פאפאגאלו. הוא זכר תרגיל שיווקי שבו השתמש מפעם לפעם בחנויות הנעליים שלו.

תמורת 1,000 דולר קנה לאסקי את כל הציוד מחנות של ידיד במרכז מסחרי בבלומפילד הילס, מישיגן. הוא הוציא 30,000 דולר מחסכונותיו המידלדלים לרכישת שאריות מחנויות ויצרנים של בגדי נשים ועוד 2,000 דולר על שלט שהכריז "הכל ב־12.99 דולר או פחות". בסוף השבוע הראשון הוא מכר 40% מן הסחורה שלו.

שבע שנים מאוחר יותר יש לרשת "מתחת ל־13" של לאסקי 18 חנויות באזור דטרויט, ומכירות בסך 5 מיליון דולר לשנה. עכשיו הוא רוצה לצאת מן העסק.

"אני אוהב התחלות", מסביר לאסקי, 48, ואומר שהוא רוצה קריירה חדשה בנדל"ן.

לאסקי בילה את כל הקריירה שלו במכירות. בגיל 15 הוא פרק קרטונים ברשת חנויות הנעליים של אביו בדטרויט. הוא למד שיווק באוניברסיטת ויין והצטרף לחברה של אביו. אבל כאשר האב מכר את החברה שלו ב־1979, רכש מייקל שני זכיונות של פאפאגאלו.

בין אם הוא מוכר נעליים או שאריות של בגדי נשים, מייקל לאסקי עובד 60 שעות בשבוע, ולדבריו הוא עייף מזה.

מה יקבל הקונה?

משהו לא יותר מדי מיוחד. החנויות מתאימות להיררים – תאורת פלורסנט, קירות צבועים ומתלי בגדים עשויים מתכת. "אנחנו לא מוכרים אופנה", מסביר לאסקי. לכן הוא כותב שביכולתו לפתוח חנות חדשה תמורת 80,000 דולר, בהשוואה ל־300,000 דולר בחנות בגדי נשים מן הסוג המקובל יותר. בהתאם לגישת שכר הדירה הנמוך שלו, הוא ממקם את החנויות בשכונות של מעמד הפועלים שבהן הוא משלם 15 דולר לרגל רבועה. שטח דומה במרכז קניות עולה 30 דולר.

בכל חנות חדשה יש סחורה בשווי 60,000 דולר, 10–12 אלף פריטים. לאסקי קונה את המלאי שלו דרך שבעה משרדי קניות בניו יורק. הוא קונה פחות או יותר לפי משקל, ולא מטריח את עצמו להתבונן בסחורה. התיאוריה שלו: אם זה מספיק זול, מישהו יקנה את זה.

הקונים של לאסקי רוכשים את הסחורה מעודפים של חנויות כלבו, משלוחים מאוחרים לסוחרים ומטעויות של יצרנים – יותר מדי חולצות טי בצבע כתום. הוא נמנע מסחורות פגומות. חנויות מתחרות כמו מרשל'ס, טי־ג'יי מאקס ודרס אור מיס בודקות לעתים קרובות את איכות הסחורה. אם הן מציעות, נניח, עוד 25 סנט לפריט, הן זוכות בסחורה.

זו אכן סחורה שנדחתה על ידי אלה הרוכשים עודפים, אבל העסק יכול להיות רווחי לסוחר פיקח וקשוח.

מתחת ל־13 מחזיקה כל דבר, מחצאיות ומכנסיים ועד לתלבושות ובלייזרים. חולצת טי של גאפ שמחירה הקמעוני הוא 10.50 דולר נמכרת במתחת ל־13 ב־10 דולרים לשתי חולצות. לאסקי מוכר מותגים מוכרים רבים – כגון בלאס, ליזספורט, גס ופריס.

בפברואר הוסיף לאסקי תכשיטים, שעונים, ארנקי יד וגרביים. המוצרים עכשיו 5% מן המכירות. משום שתכשיטים הנקנים ב־33 סנט נמכרים ב־4.97 דולר, מעריך לאסקי שהם יהיו עסק גדול למי שיקנה ממנו את הרשת.

הוא מעריך ש־60% מעסקיו הם של קונים חוזרים. הלקוחות הן נשים בגיל 14 עד 40, עם הכנסה של בית אב מתחת ל־35,000 דולר לשנה. לאסקי חושב שרשתות כמו סירס וקיימארט עזבו את השכבה הכלכלית הזאת בחיפוש אחר שולי רווח גדולים יותר.

הסוד של ניהול עסק כמו זה הוא להיות קמצן אמיתי. לאסקי אומר שאין לו הוצאות אחסנה משום שהקונים שלו בניו יורק שולחים את הסחורה ישירות לכל חנות. עלויות המשלוח הגיעו בשנה שעברה ל־76,000 דולר. מערכת מחשב חדשה במחיר של 100,000 דולר עוקבת אחר המלאי, ולפיכך אפשר להעביר סחורה שאינה נמכרת בחנות אחת אל חנות אחרת.

מהכנסותיו בסך 5 מיליון דולר בשנה שעברה שילם לאסקי שכר דירה בסך 607,000 דולר, 801,000 דולר שכר עבודה, ורק 53,000 דולר לפרסום. תקציב הפרסום הדל שלו קנה רק 12 מודעות קטנות ב"דטרויט ניוז", דיוור ישיר לבתים ומועדון מתנות ל־13 (קנו 12 פריטים ותקבלו את ה־13 חינם).

הוצאות אחרות: 195,000 דולר באספקה לחנויות, 47,000 דולר תנאים נלווים לעובדים, 42,000 דולר ביטוח ו־48,000 דולר הוצאות משפטיות והנהלת חשבונות. לכן, אחרי ששילם לעצמו 78,000 דולר, היה ללאסקי תזרים מזומנים בסך 210,000 דולר. מצבת החובות? אפס.

בכמה אפשר למכור עסק מסוג זה? לאסקי פתוח להצעות. הנוסחה לפעילות קמעונית כדאית היא פי 4 תזרים המזומנים. דבר המרמז שמתחת ל־13 – עם פוטנציאל ההתרחבות המוגבל אבל הברור שלה – עשויה להימכר תמורת כמיליון דולר.

אבל יש לזכור שמתחת ל־13 אינה מיוחדת במינה. רשתות 1 פריים ודרסט מוכרות גם הן לשוק זה. זה אינו שוק שאפשר לצפות בו לרווחים קלים.

כרומגן
יצרן מערכות שמש הגדול בישראל
קיבוץ שער העמקים
שמחים על זכייתם במבצע מגן דוד ירוק פרס איכות הסביבה בישראל 1994
* דודי שמש וחשמל 30–200 ליטר
* קולטי שמש באיכות גבוהה
* תו תקן של מכון התקנים
* 8 שנים אחריות
* "מאיץ–חום"–גוף חימום כפול הגנה קטודית
* ציפוי אמייל ייחודי השומר על איכות המים
חנות הקיבוץ-תל אביב זמנהוף 14, טל: 03-295534 03-5281760 03-5287963
מגן הסביבה
מחסן מרכזי לגוש דן: שכונת הרכבת רח' 62 ב' טל: 03-6392710
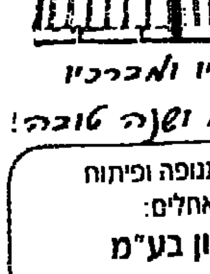
לכל לקוחותיו ומברכיו ברכת חג שמח ושנה טובה!

לכרומגן איתכם כל אחת להצלחה ושגשוג עלו והצליחו! ולכל לקוחותיכם שנה טובה ושנת שלום מאחלים: אל-דר כהן ובניו שיווק ותיקון דודי שמש וחשמל ומערכות אנרגיה סולרית רחוב נחלת יצחק 30 ת"א טל: 03-6917685

המשק עבודה פוריה מאחלים: לורדן ושות' ציוד טכני קיבוץ כפר סאלד

אתכם לאורך כל הדרך וברכת שנה טובה לכל לקוחותינו מאחלים: גבריאלי-הספקה טכנית מפיץ נצרת עלית טל: 06-578947

לחברת כרומגן איתכם לאורך כל הדרך מאחלים: ברית פיקוח לקואופרציה החקלאית העובדת בע"מ טל: 03-6382862/3

המשך תנופה ופיתוח מאחלים: עגמון בע"מ פרופילים ואטמים מגומי ספוגי

ברכות חמות להמשך הדרך תוך שיתוף פעולה פורה! מאחלים: תרמיון בע"מ

איתכם לאורך כל הדרך שנה טובה ומוצלחת! פנת אור א.ל 84 בע"מ המוביל בגופי חימום המשביר 15 חולון טל: 03-804949

כלבו דודי שמש ברדה את אלבז מפיץ ראשי באיזור הדרום 08 584176

לחברת כרומגן שפע ברכות לרגל זכייתם בפרס איכות הסביבה בישראל 1994 ולכל לקוחותינו שנה טובה ושנת ביטחון ושיגשוג מאחלים: חברת היוצר מיזוג אוויר ודודי שמש שיווק, שרות, אינסטלציה והתקנת מזגני אוויר HAYOTZER טל: 03-6835260

לחברינו בכרומגן ולכל חברי הקיבוץ שזכו בפרס היוקרתי המגיע להם. ברכות ואיחולים להמשך המאמץ, שגשוג והצלחה ואנו איתכם לאורך כל הדרך! מאחלים עדי רוזנברג * לחצות C.N.C * עבודות כפיפה ומכבשים * כרסום בהעתקה ממוחשבת רח' איסבר 25, ת.ד. 10004 קרית אריה, פתח תקוה 49001 טל. 03-9247002-3 פקס 03-9234140 עמי ועדי וצוות העובדים

אתכם לאורך כל הדרך, חג שמח ושנה טובה מאחלים: גבי דויטש, חיזקי וכל הצוות

שביט דודי שמש חולון 03-509072

ברכות חמות להמשך הדרך תוך שיתוף פעולה מאחלים: המרכז לחסכון באנרגיה א.ג. שפיר גימול ושיווק בע"מ עין ורד ת.ד. 80, תל-מונד טל. 09-963161, 09-967905 פקס 09-967741

אתגם בוא אתה להצלחה ושגשוג, עלו והצליחו צינור מגן - בית גגן בעינן צבעים ● חומרי בנין ● כלי עבודה רח' ירושלים 79, צפת טל 06-970477/8 פקס 06-970478

כל הכבוד ברכות חמות לרגל הכרת הכרס והצלחה לעתיד הבא מאחלים: בהט - עופר טיאר מפיץ בלעדי קרית-שמונה רסקו 4, קרית שמונה, טל 06-940410

ברכות להמשך הדרך תוך שיתוף פעולה מאחלים: סופר כוכב דודי שמש וחשמל מפיץ בלעדי אור יהודה טל. 03-6762355

האושרו להצלחה גדולה והמשך שיתוף פעולה מאחלים: מרכז הדודים השרון מפיץ בשרון טל. 09-586259

המשך עבודה פוריה! מאחלים: מרכיבי הצפון טל. 04-9983335

מאיר סבאג טל 04-731263 04-713988

מיונל-אחזקה טבעון

חומרי בניין עמרוסי טל 04-847321

קרני זהב- חולון

שווקים

עלייה למניות תוכנה ובריאות בבורסה של ניו יורק

הדולר התחזק מול המארק והין. רגיעה אפיינה את שוק המתכות

מאת אריה חשביה

וול סטריט

שערי המניות ירדו מעט, אתמול, בגלל חולשה בשוק איגרות החוב הממשלתיות, ואולם מגזרי הבריאות והמוליכים למחצה נהנו מעליות.

מניית מרק עלתה מיד בפתיחת המסחר, בעקבות הערכה משופרת שפירסמה חברת הברוקרים דונלדסון, לופקין וג'נרט. חברת הברוקרים צירפה את מרק לרשימת המניות המומלצות לרכישה, להערכת האנליסטים שלה. בהערכה הקודמת זכתה מרק לציון "בינוני" בלבד.

בית התוכנה אורקל סיסטמס התחזק בבורסה – גם הוא הודות להערכות חיוביות של ברוקרים גדולים.

לעומת זאת, ירד שערה של חברת התובלה ג'. ב. האנט טנספורט סרוויס, אחרי שחברת הברוקרים סמית בארני הורידה את הרייטינג שלה מ"מומלץ לקנות" ל"ניטרלי".

אירופה

חבר מועצת המנהלים של הבנק המרכזי הגרמני, קרופ, אמר ביום שלישי שיש מקום לקיצוץ נוסף בשערי הריבית בגרמניה, והמניות הגרמניות הגיבו בעלייה. לבד מזאת, נמשכת האי-בהירות בשוק המניות, המושפע במידה מסוימת על ידי הנעשה בשוק איגרות החוב הממשלתיות.

מניות ענף הרכב עלו בפרנקפורט בעקבות דו"חות חיוביים של היצרניות. לדוגמה, ב.מ.וו עלתה בשני מארק ל-817 מארק, אחרי שפורסם כי המכירות בשבעת החודשים האחרונים עלו ב-5%. מנכ"ל אופל צופה גידול של 5%-6% במכירות בשוק הרכב האירופי, השנה.

בשערי המניות הצרפתיות כמעט לא היה שינוי אתמול, במסחר הפכפך שהחל בעליות של 1%, כתגובה טבעית לירידות של השבוע שעבר. חולשה בשוק איגרות החוב הממשלתיות ריסנה את המחירים בפאריס.

מדד סי.איי.סי עלה בשיעור 0.14%. 20 מתוך 40 המניות הכלולות במדד הזה, עלו, 18 מניות ירדו; בשתיים לא חל שינוי. נפח המסחר היה 3.46 מיליארד פרנק.

מניית פרומוד עלתה אחרי שפורסמו תוצאותיה העסקיות למחצית הראשונה של השנה. הנהלת החברה צופה לשנה הזאת גידול של 15% לעומת 1993.

במילנו היו ירידות שערים בגלל היעדר ביקוש מצד קרנות מקומיות והחששות מדלדול הנזילות, אחרי שהוציאו 78 מיליארד לירטות באוגוסט. לדברי סוחרים מקומיים, הקרנות מעוניינות לצאת במידה רבה מן השוק, ואולם נתקלות בקשיים בגלל השערים הנמוכים.

סוחרים אינם צופים שיפור במצב, עד שהממשלה תנקוט צעדים של ממש לקיצוץ התקציב הגירעוני מאוד. מעריכים, שתכנית מגובשת תוצג על ידי ממשלת ברלוסקוני לפני סוף החודש.

הערכתו של שר האוצר, למברטו דיני, שהגירעון בקופת הגמל הגדולה INPS יסתכם השנה ב-73 טריליון לירטות, בהשוואה לתחזית קודמת של 71.2 טריליון לירטות, עוררה דאגה בשוק וגרמה להיצעים.

מדד מיבטל ירד ב-0.77%.

מניית גנרלי היתה בין המעטות שעלו אתמול. היא עלתה ב-0.88% אחרי שנשקה לקו התמיכה של 40,000 לירטות. המניה נסחרה אתמול בשער של 40,764 לירטות.

מזרח רחוק

בבורסה של טוקיו שרדה אתמול אווירה פסימית, בעיקר בגלל אכזבה מביצועיהן של מניות טלקום יפאן, שהונפקו בעת האחרונה. חולשת המניה הזאת משכה כלפי מטה את השוק כולו ומדד ניקיי איבד 1.82%.

לעומת זאת, היו עליות בהונג קונג הודות לביקוש מצד קרנות, רבות מהן מחוץ לארץ, ואולם מימוש רווחים הוריד את השערים מן הרמה שאליה הגיעו במהלך יום המסחר.

מדד האנג סנג עלה בשיעור 1.29%.

העליות נרשמו לכל אורך הקו. בלטה בעלייה מניית HSBC – שני דולרים של הונג קונג, לשער של 94 דולר.

נהנו מעליות גם מניות נדל"ן, אף על פי שמימוש רווחים קיזז אותן במידה מסוימת. מניית הנדרסון לנד זינקה ב-1.40 דולרים מקומיים לשער של 47 דולר, ומניית צ'ונג קונג עלתה כ-20 סנט ל-40 דולר.

מנהלי קרנות שנקטו מדיניות זהירה בחודשים האחרונים, נעשו פעילים יותר בשוק. כלכלנים מעריכים כי יעברו חדשים מספר קודם שהפדרל ריזרב האמריקאי ישוב ויעלה את שיעור הריבית על הדולר – העלאה שמשפיעה בדרך כלל לרעה על השוק. על יסוד ההערכה הזאת, נוטים המשקיעים לצד המניות.

ואולם, ניכר מעבר ממניות כבדות למניות הקו השני, במיוחד של חברות שסין מעורבת בהן. לדוגמה, מבשלת השיכר צינגטאו קפצה ב-20 סנט ל-6.575 דולרים של הונג קונג. מניית שנחאי פטרוכמיקל עלתה ב-10 סנטים ל-2.82 דולרים מקומיים. בית הדפוס ביירן עלה ב-9 סנטים ל-4.14 דולרים של הונג קונג. וחברת מאטאן איירן עלתה ב-8 סנטים ל-2.77 דולרים מקומיים.

המחזור היה נכבד – 7.7 מיליארד דולרים של הונג קונג, יותר מכפליים מזה של יום שלישי: 3.7 מיליארד דולר.

מטבעות

הדולר נשאר אתמול חזק מול המארק והין, אחרי שהתגבר בתחילת יום המסחר בעקבות התבטאותו של חבר מועצת המנהלים של הבונדסבנק, קרופ, ש"יש מקום לעוד קיצוץ בשיעור הריבית בגרמניה".

במערכת המטבע האירופית, התחזק אתמול המארק במעט מול המטבעות האחרים במערכת המטבע האירופית, בהמשך לעלייה של יום שלישי, ואילו הלירה האירלנדית המנודית עדיין חלשה. באופן כללי, היה השוק שקט.

שער החליפין של הלירה האירלנדית היה 1,019 למארק.

הפרנק הצרפתי עבר מיד ליד בשער של 3.4275 למארק, בהשוואה ל-3.4273 למארק ביום שלישי. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה של ממשלת צרפת דיווחה כי התמ"ג עלה ברבעון השני בשיעור 1%, בהשוואה לרבעון הקודם.

שער הפזטה הספרדית היה 83.36 למארק, לעומת 83.39 למארק ביום המסחר הקודם.

האסקודו הפורטוגלי נסחר בשער של 102.06 למארק, מול 102.31 למארק ביום שלישי.

שער החליפין של הכתר הדני היה 3.9600 למארק, בהשוואה ל-3.9565 למארק ביום שלישי.

סחורות

בשוק המתכות היקרות בלונדון עלה אתמול הזהב, ואולם עדיין לא הצליח להבקיע את קו ההתנגדות של 390 דולר האונקייה. גם בניו יורק נהנה הזהב מעלייה. גם במחיר הכסף היתה עלייה בלונדון, אך לא כעל 555 סנט לאונקייה. בניו יורק לא היה שינוי במחיר המתכת הזאת. לעומת זאת, היתה ירידה במחיר הפלטינה גם בלונדון וגם בניו יורק, וירידה נרשמה גם לפלדיום.

מחירי הקפה ירדו בלונדון, ואילו בקקאו היו עליות, שסוחרים ייחסו אותן לסיבות טכניות.

המתכות התעשייתיות דשדשו במקום, בדרך כלל. האלומיניום היתה כבחינת חריג: נרשמו בה עליות מחירים, הודות לביקושים ספקולטיביים.

גם בשוק הנפט היה המסחר שקט אתמול. התפוקה בים הצפוני מספקת את הביקוש, בדרך כלל. סוחרים אינם צופים שינוי משמעותי במצב עד סוף החודש.

מחיר הסויה ירד במקצת בשיקגו. לעומת זאת, ירידה בתפוקת שמן תמרים במאלזיה והידלדלות המלאי, גרמו לעליית מחירים בשוק השמנים הצמחיים הן בשיקגו והן באירופה.

עלייה נרשמה במחיר החיטה בשיקגו, בין היתר אחרי שמצרים קנתה אתמול 649,250 טונות ומעוניינת לקנות עוד 800,000 טונות, ונודע כי רוסיה עומדת לקנות 400,000 טונות של חיטה אמריקאית.

השערים בזמן הסגירה

מטבעות

מערכת מוניטרית אירופית

מטבע	שער מול המארק	יחס ההבדלות בין המטבעות
גילדן הולנדי	1.12155	5.97
פרנק בלגי	20.602	5.56
מארק גרמני	1	5.48
לירה אירית	2.3655	3.44
פרנק צרפתי	3.4263	3.14
אסקודו פורטוגלי	102.03	2.09
כתר דני	3.9555	1.69
פזטה ספרדית	83.2	0

שערי חליפין ניו יורק

מטבע	קניה	פורוורד 3 חודשים קניה	פורוורד 3 חודשים מכירה
מארק	1.5532	1.5512	1.5519
פרנק שווייצרי	1.2978	1.2968	1.2948
לי"ש	1.5461	1.5456	1.5439
ין	99.5	99.4	99.44
דולר קנדי	1.3675	1.367	1.3700
פרנק צרפתי	5.316	5.315	5.3234
אקו	1.2262	1.2272	1.2248
ד' אוסטרלי	0.7438	0.7453	0.7421
ד' סינגפור	1.5005	1.4995	1.4982
לירטה	1577	1575	1576.15

ריביות

ליבור – לונדון

	3 חוד'	6 חוד'	שנה
דולר	5.000%	5.313%	5.813%
שטרלינג	5.521%	6.000%	6.875%
ין	2.375%	2.500%	2.750%
פר"ש	4.250%	4.500%	4.828%
מארק	5.031%	5.188%	5.558%
אקו	5.938%	6.250%	6.813%
פר"צ	5.625%	5.949%	6.430%
גילדן	5.020%	5.170%	5.510%
ד' קנדי	5.750%	6.430%	7.180%

ריבית הבסיס (פריים) בארה"ב: 7.75%

יורודולר – פרנקפורט

תקופות	דולר	מארק
3 חודשים	5.000%	5.060%
6 חודשים	5.370%	5.180%
1 שנה	5.870%	5.560%

תשואה על שטרי אוצר אמריקאים

תקופה	תשואה
3 חודשים	4.66%
שנה	5.57%
10 שנים	7.29%
30 שנה	7.57%

בורסות

בורסה	מדד	סגירה	שינוי בנקודות	שינוי ב-%	שער גבוה	שער נמוך	שינוי ב-% מ-30.12.93
ניו יורק	דאו ג'ונס 30	3887.6	-11.1	-0.28%	3903.41	3861.54	1.56%
	S&P 500	471.05	-0.61	-0.17%	472.51	470.2	0.98%
טוקיו	ניקיי 225	20023.8	-370.16	-1.82%	20364.47	20023.8	14.97%
הונג קונג	האנג סנג	10165.87	129.9	1.29%	10229.7	10032.37	-14.49%
סינגפור	סטרייטס טיימס	2327.01	-11.54	-0.49%	2339.15	2321.24	-4.07%
לונדון	FTSE 100	3203.9	-1.5	-0.05%	3219.1	3203.9	-6.27%
פרנקפורט	דקס	2163.82	-2.08	-0.10%	2176.96	2158.65	-4.54%
פאריס	CAC 40	1964.2	2.75	0.14%	1981.23	1953.72	-13.40%
מילנו	MIBTEL	10520	-82	-0.77%	10619	10463	5.20%
ציריך	SMI	2662.5	10.1	0.38%	2707.2	2641.2	-9.99%
אמסטרדם	EOE	415.17	0.89	0.21%	416.07	414.85	0.22%

סחורות

מתכות יקרות

ניו יורק	מחיר	שינוי
זהב ספוט (דולר לאונקייה)	387.9	0.6
כסף ספוט (סנט לאונקייה)	548	4.8
פלטינה אוקט' (דולר לאונקייה)	421	-0.2

לונדון	מחיר
זהב (דולר לאונקייה)	389.8
כסף (סנט לאונקייה)	551
פלטינה (דולר לאונקייה)	420.75
פלדיום (דולר לאונקייה)	155

ניו יורק (סנט לליברה)	מחיר	שינוי
רכז תפוזים נוב'	91.25	0.35
כותנה אוקט'	70.6	0.05
קפה דצמ'	216	-1.7
קקאו דצמ' (דולר לטונה)	1349	24
סוכר אוקט'	12.3	

גרעינים ובקר שיקגו	מחיר	שינוי
פולי סויה נובמ' (סנט לבושל)	580.5	-2.25
חיטה דצמ' (סנט לבושל)	386	3
תירס דצמ' (סנט לבושל)	226.5	-6.25
בקר חי אוקט' (סנט לליברה)	70.5	-1.05

מתכות תעשייתיות לונדון (דולר לטונה)

	מחיר
נחושת ספוט (דולר לטונה)	2468
בדיל ספוט (דולר לטונה)	601.8
עופרת ספוט (דולר לטונה)	601.8
אבץ ספוט (דולר לטונה)	970.5
אלומיניום ספוט (דולר לטונה)	1552
ניקל ספוט (דולר לטונה)	6240

נפט (מחיר הבית בדולרים)

	מחיר
ברנט ספוט	16.05
ברנט נובמ'	16.6
דובאי ספוט	15.15
פאץ ספוט	14.4
מקסס קרוד ספוט	17.77
נפט לחימום ספוט	47.35

מוצרים מוגמרים (דולרים לטונה)
איכות ים תיכון (מקביל לאיכות להזרה):

	מחיר
בנזין (קופ' 0.15)	190
נפטא פר"ב	150

סחורות רכות

לונדון	מחיר	שינוי
קפה נובמ' (דולר לטונה)	3925	-28
קקאו דצמ' (לי"ש לטונה)	996	17
גומי אוקט' (דולר לקילו)	123.25	2.25

מדד CRB (של 21 סחורות, ארה"ב)

סגירה	שינוי	שינוי ב-%
234.23	0.99	0.42%

שערי מטבע חוץ / 5.9.94

המטבע	בנקנוטים לאומי קניה	בנקנוטים לאומי מכירה	בנקנוטים הפועלים קניה	בנקנוטים הפועלים מכירה	בנקנוטים דיסקונט קניה	בנקנוטים דיסקונט מכירה	העברות לאומי קניה	העברות לאומי מכירה	העברות הפועלים קניה	העברות הפועלים מכירה	העברות דיסקונט קניה	העברות דיסקונט מכירה	שער יציג	שינוי יומי	מתחילת החודש	מתחילת שנה במטבעו	מתחילת שנה [illegible]
1 דולר ארה"ב	2.95	3.09	2.96	3.09	2.96	3.09	3.0010	3.0433	3.0049	3.0474	3.0551	3.0479	3.0240	-0.17%	-0.25%	1.27%	-7.43%
1 מארק גרמני	1.90	1.99	1.91	2.00	1.92	2.01	1.9295	1.9567	1.9336	1.9610	1.9335	1.9525	1.9435	1.16%	1.20%	12.93%	3.23%
1 לירה שטרלינג	4.55	4.77	4.59	4.80	4.63	4.84	4.6449	4.7104	4.6516	4.7173	4.6588	4.7226	4.6774	-0.06%	0.47%	5.98%	-3.13%
1 פרנק צרפתי	0.55	0.58	0.55	0.58	0.55	0.58	0.5635	0.5715	0.5648	0.5728	0.5651	0.5730	0.5677	1.14%	1.22%	12.02%	2.42%
100 ין יפני	2.98	3.12	2.99	3.12	2.98	3.13	3.0283	3.0709	3.0337	3.0766	3.0352	3.0774	3.0522	0.54%	0.77%	14.31%	4.48%
1 גילדן הולנדי	1.69	1.77	1.69	1.77	1.70	1.79	1.7201	1.7443	1.7217	1.7461	1.7139	1.7435	1.7326	1.16%	1.25%	12.64%	2.95%
1 פרנק שווייצרי	2.26	2.36	2.27	2.37	2.28	2.39	2.2961	2.3285	2.2991	2.3316	2.2955	2.3275	2.3119	1.05%	1.53%	14.67%	4.81%
1 כתר שוודי	0.38	0.40	0.38	0.40	0.38	0.41	0.3910	0.3965	0.3920	0.3976	0.3920	0.3975	0.3940	0.18%	0.56%	9.90%	0.46%
1 כתר נורבגי	0.43	0.45	0.43	0.46	0.43	0.46	0.4396	0.4458	0.4407	0.4470	0.4409	0.4471	0.4429	1.00%	1.14%	11.51%	1.92%
1 כתר דני	0.48	0.50	0.48	0.51	0.48	0.51	0.4887	0.4956	0.4897	0.4967	0.4951	0.4967	0.4922	1.07%	1.15%	11.56%	1.97%
1 מארק פיני	0.58	0.61	0.58	0.61	0.58	0.61	0.5944	0.6028	0.5944	0.6029	0.5959	0.6041	0.5984	0.71%	0.51%	15.86%	5.90%
1 דולר קנדי	2.16	2.26	2.17	2.27	2.16	2.26	2.1964	2.2274	2.1999	2.2310	2.1974	2.2280	2.2137	-0.18%	0.0%	-1.51%	-9.61%
1 דולר אוסטרלי	2.16	2.28	2.14	2.30	2.16	2.28	2.2186	2.2499	2.2146	2.2460	2.2158	2.2496	2.2355	-0.64%	-0.60%	10.49%	1.00%
1 ראנד דראים	0.63	0.79	0.61	0.86	0.67	0.86	0.8401	0.8519	0.8411	0.8530	0.8402	0.8510	0.8457	0.21%	0.20%	-3.64%	-11.92%
10 פרנק בלגי	0.92	0.97	0.92	0.97	0.93	0.97	0.9375	0.9507	0.9384	0.9517	0.9373	0.9504	0.9444	1.18%	1.27%	14.24%	4.42%
10 שילינג אוסטרי	2.70	2.82	2.70	2.83	2.73	2.86	2.7421	2.7808	2.7443	2.7631	2.7500	2.7882	2.7633	1.21%	1.22%	12.84%	3.14
1000 לירטה איטל'	1.87	1.98	1.88	2.00	1.90	2.00	1.9133	1.9403	1.9176	1.9448	1.9134	1.9452	1.9255	0.60%	0.97%	10.32%	0.85
100 פזטה ספרדית	2.26	2.42	2.30	2.45	2.31	2.42	2.3228	2.3355	2.3232	2.3560	2.3285	2.3609	2.3374	0.88%	1.19%	11.67%	2.07%
1 (ECU)	---	---	---	---	---	---	3.6789	3.7308	3.6850	3.7370	3.6913	3.7431	3.7094	1.05%	1.33%	11.26%	1.75%
1 דינר ירדני	4.21	4.47	4.18	4.47	---	---	---	---	---	---	---	---	4.2635	-0.17%	-1.31%	2.00%	---
10 לירה לבנונית	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	0.0173	0.00%	-2.31%	-1.70%	---
1 לירה מצרית	0.86	0.91	0.86	0.92	---	---	---	---	---	---	---	---	0.9979	-0.17%	2.06%	6.09%	---
1 סל מטבעות	---	---	---	---	---	---	3.3430	3.3900	3.3475	3.3949	3.3499	3.3964	3.3673	0.25%	0.32%	5.77%	-3.55%

שערי חליפין מצטלבים / אירופה צהריים / 5.9.94

	דולר ארה"ב	לירה שטרלינג	מארק גרמני	100 ין יפני	פרנק שווייצרי	פרנק צרפתי	גילדן הולנדי	1000 לירטה איטלקי	10 פרנק בלגי
1 דולר ארה"ב	---	0.6465	1.5559	0.9908	1.3080	5.3265	1.7452	1.5705	3.2020
1 לירה שטרלינג	1.5468	---	2.4066	1.5325	2.0232	8.2372	2.6993	2.4292	4.9528
1 מארק גרמני	0.6427	0.4155	---	0.6368	0.8407	3.4236	1.1217	1.0094	2.0580
100 ין יפני	1.0093	0.6525	1.5704	---	1.3202	5.3764	1.7614	1.5851	3.2319
1 פרנק שווייצרי	0.7645	0.4943	1.1895	0.7575	---	4.0724	1.3342	1.2007	2.4480
1 פרנק צרפתי	0.1877	0.1214	0.2921	0.1860	0.2456	---	0.3276	0.2948	0.6011
1 גילדן הולנדי	0.5730	0.3705	0.8915	0.5677	0.7495	3.0522	---	0.8999	1.8348
1000 לירטה איטל'	0.6367	0.4117	0.9907	0.6309	0.8329	3.3918	1.1112	---	2.0389
10 פרנק בלגי	0.3123	0.2019	0.4859	0.3094	0.4085	1.6635	0.5450	0.4905	---

אי.אס.אי. יעוץ והכוונה בע"מ ("החברה")

בשם החברה ניתנת בזה הודעה בהתאם להוראות סעיף 25ג' לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, בדבר טעויות סופר שנפלו בתשקיף החברה מיום 31 באוגוסט 1994, כדלקמן:

בעמוד V לתשקיף ובעמוד 6-23 יש למחוק את השורה הלפני אחרונה ובמקומה לכלול את השורה הבאה:

רווח (הפסד) נקי לשנה

ל-1 ש"ח ע.נ. 0.219 0.219 0.086 0.382 (0.028) (0.011)

- בעמוד 2-11 בסעיף ג' שורה שלישית - יש למחוק את המילים "לזלר אבלגון חתמים בע"מ - עמלת יעוץ בסכום של 180,000 ש"ח".
- בעמוד 3-3 בפיסקה השלישית בשורה השניה לאחר המילים "המהוות 2.85%" יתוספו המילים "מההון המונפק".
- בעמוד 9-12 באור 1א' - שורה אחרונה - במקום המילים "החברה המאוחדת" יבואו המילים "החברה והחברה המאוחדת".

עיריית כפר - סבא

מכרז מס 41/94

מכרז למכירת אולם בחזית רחוב התע"ש במבני מלאכה ותעשיה

1. עיריית כפר-סבא מזמינה בזאת הצעות לרכישת תא/תאים מהתאים המפורטים להלן במבני המלאכה והתעשיה הנבנים ע"י העיריה ברח' התע"ש בכפר-סבא.
2. שני המבנים נבנים, ע"י העיריה על שני מגרשים בשטח כולל של כ-6399 מ"ר בגוש 7606, ברח' התע"ש, שהוקצו לעיריה ע"י מינהל מקרקעי ישראל.

על המגרשים לעיל נבנים, ע"י העיריה, שני מבני מלאכה ותעשיה, כ"א של שלוש קומות הכוללים, בין היתר, תאי מלאכה ותעשיה.

התאים המוצעים, ע"י העיריה, למכירה הם:

א. מבנה ב' תא מס' 4

קומה א' (מפני הכביש) בשטח של 149.6 מ"ר — סכום בש"ח השווה ל-$314.600 לפי השער היציג של הדולר במועד התשלום.

קומת קרקע בשטח של 179.6 מ"ר — סכום בש"ח השווה ל-$215,400 לפי השער היציג של הדולר במועד התשלום.

הערה:
- יתווסף מוסף כספי
- מחירי התאים אינם כוללים מס ערך מוסף.

3. מובן "מכירה" הוא מסירת החזקה בתא/ים שיירכש/ו ע"י מציע שהצעתו תאושר, לאחר שבנייתו/ם תושלם בהתאם למפרט המהווה חלק ממסמכי המכרז ותיחתם חוזה מכירה מהוונת ישירות בין מינהל מקרקעי ישראל לבין הרוכש ע"פ הפניית העיריה ורישום החכירה ישירות לרוכש ע"י המינהל, כיחידה בבית משותף.
4. כל מציע חייב לצרף להצעתו ערבות בנקאית לטובת העיריה, בשיעור 10%, מערך הצעתו (ללא מע"מ) שתעמוד בתקפה עד תום 120 יום מן המועד האחרון שנקבע להגשת ההצעות למכרז.
5. את מסמכי המכרז כולל ההוראות למשתתפים במכרז, המסמכים הנלווים ונוסח ההסכם עליו ידרש הזוכה במכרז לחתום - ניתן לרכוש במשרדי החברה - "כפר סבא חברה כלכלית לפתוח בע"מ" רחוב שרת 24, כפר-סבא, תמורת הסך של 250 ש"ח + מע"מ שלא יוחזרו.
6. את ההצעות יש לשלוח במעטפה המיועדת לכך בדואר רשום לפי הכתובת: ועדת המכרזים עיריית כפר-סבא או לתניה המעטפה בתיבת המכרזים שבמשרדי העיריה, לא יאוחר מאשר עד יום 28.9.94 בשעה 12.00.

יצחק ולד,
ראש העיר

המרכז הישראלי לניהול — איגוד מנהלי משאבי אנוש בישראל | המכון לפריון העבודה והיצור — המכון לקידום יחסי עבודה | האגודה לחקר יחסי עבודה | הטכניון-מכון טכנולוגי לישראל — היחידה ללימודי המשך ולימודי חוץ

הכנס המקצועי המוביל

בנושא

ניהול משאבי אנוש

בעידן של שינוי מתמיד

בין הנושאים:

■ מערכת יחסי העבודה בישראל לאור המהפך בהסתדרות 1994 ■ ניהול משאבי אנוש בעידן ההפרטה ■ החוזים האישיים והשפעתם על הארגון ■ תיאוריות בפעולה ■ הסכמים דור ב' ■ בין תרומה לתמורה - העלויות הכספיות של המשאב האנושי ■ הערכת עובדים - ההתמודדות עם סימני השאלה ■ בניית צוותי עבודה ■ E.I.S. ■ המעביד - הסוד המסחרי - והעובד ■ כיצד למכור תוכנית הדרכה בארגון ■ ועוד.

ימים ג'-ד', 19-18 באוקטובר 1994, גני הכרמל, זכרון יעקב

פרטים והרשמה: המרכז הישראלי לניהול, טל' 03-6957202, פקס. 03-6953104

תתקשר עכשיו!

המטען שלך ינחת מחר על הבוקר בניו יורק

רשתות וברזל לבנין

מיוצרים ומשווקים ע"י החברה המובילה בענף

חברת יעקבי ברזל לבטון

רמת אליהו ראשל"צ (03) 9610931

38 שנה של פלדה

דנדור השקעות בע"מ (להלן: "החברה")

הודעה בעניין תום תקופת מימוש אופציות (סדרה 1) של החברה

החברה מודיעה כי ביום 30.9.94 תסתיים תקופת המימוש של אופציות (סדרה 1) של החברה שבנדון שהונפקו לפי תשקיף מיום 8.10.92. כתבי אופציה ניתנים למימוש למניות רגילות כך שכל כתב אופציה ניתן למימוש למניה רגילה אחת בת 1 ש"ח ע.נ., בכל יום עסקים בנקאי למעט בימים 16-12 לכל חודש קלנדרי, כנגד תשלום במזומן של מחיר מימוש בסך 1 ש"ח (100%) לכל כתב אופציה, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן (המדד היסודי הינו המדד שפורסם בגין חודש אוגוסט 1992 - 219.8 נקודות לפי ממוצע 1987).

כתב אופציה שלא ימומש עד ליום 30.9.94, דהיינו שהודעת המימוש, מחיר המימוש ומכתב ההקצאה בגינו לא יתקבלו בחברה עד לאותו תאריך, יהיה בטל ומבוטל לאחר התאריך הנ"ל ולא יקנה לבעליו זכות כלשהי.

דנדור השקעות בע"מ

דואל גרופ (1991) בע"מ

הודעה על כינוס אסיפה כללית שלא מן המנין של בעלי המניות

ניתנת בזאת הודעה, כי אסיפה כללית שלא מן המנין של החברים המחזיקים במניות החברה, תתקיים ביום א' 18.9.94 בשעה 13.30 במשרדי החברה ברח' בזל 50, הרצליה פיתוח.

על סדר היום:

1. אישור מתן בונוס למנכ"ל החברה, מר אורי הלר, שהינו בעל ענין בחברה הן מכח החזקותיו והן מכח היותו דירקטור בחברה - אישור בהתאם לסעיף 96 לד. לפקודת החברות (נוסח חדש), התשמ"ג-1983.
2. שונות

בעלי מניות המעוניינים להצביע באסיפה הנ"ל באמצעות ייפוי כח, חייבים להפקידם במשרדי החברה, לפחות 48 שעות לפני מועד קיום האסיפה האמורה.

בפקודת הדירקטוריון,
שי פינס, עו"ד

תל-אביב, 8 בספטמבר 1994

המרכז הישראלי לניהול | משרד ראש הממשלה — המרכז הלאומי לאיכות ולמצוינות | התאחדות התעשיינים בישראל

מכון אברהם י. גולדרט

שיווק ומכירות

על פי

תורת האילוצים

T.O.C.

סמינר בן יומיים

בהנחיית

דר' אלי גולדרט

מנהל מכון גולדרט, ניו-הייבן, ארה"ב

ימים א'-ב', 11-12.9.94

בתל-אביב

פרטים והרשמה: המרכז הישראלי לניהול טל' 03-6957202, פקס. 03-6953104

השולים בחותים

אל על ELAL

CARGO מטענים

עכשיו כל לילה לניו יורק עם בואינג 747-400

תל-אביב 03-6917211

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

מחשבים / אבי בליזובסקי

שכר של עד 12 אלף שקל לחודש למהנדסי יוניקס עקב מחסור בכוח אדם

מנכ"ל רד־בינת: על האוניברסיטאות לפתוח קורסי הסבה למהנדסים

בתעשיית ההיי־טק קיים מחסור חמור במהנדסים לתפקידי תכנות "סיסטם" במערכות הפעלה מסוג יוניקס ו־AS/400.

לפי הערכת מנכ"ל רד־בינת, זוהר זיסאפל, מגיע המחסור לאלף מהנדסים, בעוד שבתחום המחשבים האישיים (מג'יק, C++ וכדומה) יש רוויה.

פרופ' עמנואל גרינגרד, האחראי על מרכז המחשבים במרכז המדעי של יבמ בחיפה, אומר כי הגורמים למחסור הם הגידול בתחום זה בארץ בתעשיית ההיי־טק ליצוא, והמעבר המתמיד ממחשב מרכזי אחד למחשבי מיני מבוזרים ורבים הפועלים תחת מערכת ההפעלה יוניקס, דבר המגדיל את מספר אנשי היוניקס הדרושים בכל ארגון.

"חברות כמו יבמ, אינטל, טלרד, אפרת ועודן שואבות כל 'יד ביקסאי' שמשתחרר לשוק ומציעות לו משכורות גבוהה", אומר גרינגרד.

מקורות בענף יודעים לספר על מהנדסי יוניקס לא מעטים המשתכרים משכורות המגיעות ל־12 אלף שקלים בחודש פלוס רכב צמוד.

מנכ"ל חברת לייגטק וחברת השמת כוח האדם "תוכנה ועוד", אלדד זרחיה, מאשים את האוניברסיטאות. לדבריו, אלה פולטות בעיקר בוגרי PC הנבלעים בחברות רבות, ואין הכשרה מספיקה בתחום AS/400.

גרינגרד סבור, לעומתו, שהאוניברסיטאות אמנם מלמדות יוניקס בשתי השנים האחרונות של לימודי התואר, אבל לא כל הבוגרים פונים לתחום היוניקס. רבים מבוגרי מדעי המחשב פונים למגוון רב של תחומי מחשוב, כמו תכנות מחשבים מרכזיים, מחלקות מחשוב בבנקים ומערכות מידע, כך שרק ששית מבוגרי הפקולטות הללו פונים ליוניקס.

פרופסור זקי ברג, דיקן הפקולטה למדעי המחשב בטכניון, מזים את הטענה על כך שהסטודנטים נחשפים יותר מדי למחשבים אישיים ופחות מדי ליוניקס. "הטכניון מוציא קרוב ל־200 בוגרי תואר ראשון בכל שנה שנחשפים ליוניקס, וחלק מהם אף מתלמדים על השיפה מעטה מדי לתכנות במחשבים אישיים. מדובר בציוד יקר פי 4 ממחשבים אישיים, אבל הטכניון מספק לסטודנטים".

פרופ' גרינגרד אומר כי המעבר מלימוד מערכות ההפעלה של המחשבים הגדולים למחשבי המיני, בעיקר כאלה המופעלים על ידי מערכת ההפעלה יוניקס, החל רק בשנים האחרונות, ואינו עומד בקצב הביקוש של התעשייה.

מה הפתרון? זיסאפל מציע לאוניברסיטאות להקים מיד מערכת של הסבת מהנדסים למהנדסי תוכנת סיסטם ובעיקר למערכת ההפעלה יוניקס. לדבריהם, יש לערוך קורסים של 6–8 חודשים כדי לפתור את הבעיה.

זיסאפל אף הציע לשר הקליטה להסב לכך אלף מתוך כ־40 אלף המהנדסים העולים שאינם עובדים במקצועם.

חוות דעת של היועץ המשפטי לממשלה קובעת:

הפרשה לקרן השתלמות לעובד ציבור תיעשה על בסיס שכר המינימום כולו

עמיר פרץ: יישום חוות הדעת יעלה למדינה 100–150 מיליון שקל

מאת גדעון אלון

בן יאיר. לשמור על רמת החיים

היועץ המשפטי לממשלה, מיכאל בן־יאיר, קבע בחוות דעת משפטית כי הבסיס לחישוב הניכויים וההפרשות לקרנות ההשתלמות של עובד בשירות הציבורי צריך להיות שכר המינימום כולו ולא רק חלקי שכר יסוד או השכר המשולב ותוספת היוקר הכלולים בו.

הסכמים קיבוציים

בחוות דעת הנושאת את הכותרת "שכר מינימום – השכר הקובע לצורך חישוב הפרשות לקרנות השתלמות" שהועברה לידי יו"ר ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, ח"כ עמיר פרץ (עבודה), קובע בן־יאיר כי הבסיס לחישוב ההפרשות לקרנות ההשתלמות אינו מוסדר בחקיקה אלא בהוראות הרלוונטיות בהסכמים הקיבוציים.

לדבריו, משכורות לצורך ניכוי הפרשה לקרן השתלמות פירושה המשכורת המשולבת וכן התוספות שהוכרו כתוספות קבועות לצורך תשלום גמלאות. תוספת קבועה היא זו שהוכרה ע"י הממשלה ככזו. הוא הדגיש כי החוק קובע שיובאו בחשבון שכר יסוד, או שכר משולב, תוספת יוקר, תוספת קבועה ופרמיה מדורה.

חוות דעתו של בן־יאיר נמסרה לח"כ פרץ עקב דיון שקיימה ועדת העבודה והרווחה של הכנסת ובו נדרשה הממשלה להעניק תשלום הפרשה מלאה לקרן השתלמות לעובדי המגזר הציבורי. בן־יאיר מציין כי בחוות דעת משפטית שניתנה בעבר כבר נקבע כי מלוא שכר המינימום מהווה בסיס לחישוב גמלאותיו של העובד וכי גם מטרת חוק שירות המדינה היא להבטיח לעובד המדינה שפרש לגמלאות רמת חיים שתשקף את רמת חייו טרם הפרישה, במקרה שזו נקבעה ע"י הכנסתו הרגילה מעבודה בשירות המדינה.

לדברי בן־יאיר, יהיה זה מלאכותי שלא לראות את שכר המינימום ככולל את רכיב ההפרש בתור תוספת קבועה לעניין חוק שירות המדינה גמלאות, ושלא לראותו כחלק בלתי נפרד מהמשכורת הקובעת לצורך חישוב הניכויים וההפרשות לקרנות ההשתלמות.

מקור משפטי בכיר אמר אמש כי משמעות חוות הדעת של היועץ המשפטי לממשלה היא שאוצר המדינה יצטרך לשלם מיליוני שקלים כדי להשלים את הפרשות לקרנות ההשתלמות של העובדים בשירות הציבורי, בשל אי הכללת כל רכיבי השכר בניכויים שבוצעו עד כה.

ח"כ עמיר פרץ אמר אמש כי חוות הדעת של בן־יאיר מתייחסת רק לעובדי המגזר הציבורי שקיבלו השלמת הכנסה משום ששכרם היה נמוך יותר משכר המינימום במשק. להערכתו, יישום חוות הדעת של בן־יאיר יותכם ב־100–150 מיליון שקלים משום שיהיה צורך להחזיר לעובדים את ההפרשות שלא הועברו לקרנות ההשתלמות במשך שש שנים.

"תיקון הגזלה"

לדבריו, שר האוצר, אברהם שוחט, הודיע כי בכוונתו לכבד את חוות הדעת של היועץ המשפטי להעביר את הניכויים עבור עובדי המדינה שקיבלו השלמת הכנסה.

פרץ, המשמש גם כיו"ר האגף לאיגוד מקצועי של ההסתדרות, ציין כי הורה לראשי האיגודים המקצועיים לפעול לתיקון "הגזלה" כהגדרתו, שנעשתה לעובדים בכל השירות הציבורי.

לה נסיונל מגייסת היום 18 מיליון שקל בבורסה

מאת רונית מורגנשטרן

חברת לה נסיונל מקבוצת הפניקס מגייסת היום 18 מיליון שקל מן הציבור במניות בכורה. ההנפקה, שנדחתה כמה פעמים בשל המשבר המתמשך בבורסה, נועדה במקורה לגייס כ־30 מיליון שקל במניות בכורה ועוד כ־15 מיליון שקל באופציות. אולם בסופו של דבר, החליטו החתמים, כאמור, על הנפקה מצומצמת יותר, בשל אי הבהירות השוררת עדיין בבורסה.

זוהי ההנפקה השלישית של לה נסיונל, שבפברואר '93 הפכה לחברה ציבורית. בשתי ההנפקות הקודמות גייסה החברה כ־100 מיליון שקל.

החברה מייעדת את כספי ההנפקה הנוכחית להרחבת עסקיה ולהשקעות שונות לפי תקנות הפיקוח על עסקי הביטוח, בהן בגרליך. אם יזכה הקונסורציום בו שותפה לה נסיונל במכרז לרכישת מניות בנק המזרחי, הרי שתמורת ההנפקה – במלואה או בחלקה – עשויה לשמש לרכישת מניות הבנק.

מהתשקיף שפירסמה לה נסיונל עולה, כי 87% ממחזור הפרמיות של החברה בביטוח חיים ברבעון הראשון של '94 נבעו ממכירת פוליסות ביטוחי פרט לחברי קיבוצים: ב־'93 היה חלקם של הקיבוצים 70% מהמחזור וב־'92 – 65%.

הארגז תשפץ 50 קרונות

מאת יעקב צלאל

חברת הארגז זכתה במכרז של רשות הנמלים והרכבות בהיקף של כ־36 מיליון שקל לשיפוץ 50 קרונות ישנים עבור רכבת ישראל. לצורך השיפוץ השקיעה הארגז 2.5 מיליון שקל במפעל בצריפין בהקמת קו חדש שבו יתבצעו העבודות. בנוסף לכך מהנדסים של הארגז עברו השתלמויות במפעלים מתקדמים לייצור קרונות באירופה. בשיפוץ יותקנו בקרונות מערכות מיזוג אוויר ויוחלף כל ציוד הפנים שלהם. עלות שיפוץ כל קרון היא כרבע מעלות רכישתו של קרון חדש. בשלב הראשון ישופצו 30 קרונות עם אופציה ל־20 קרונות נוספים.

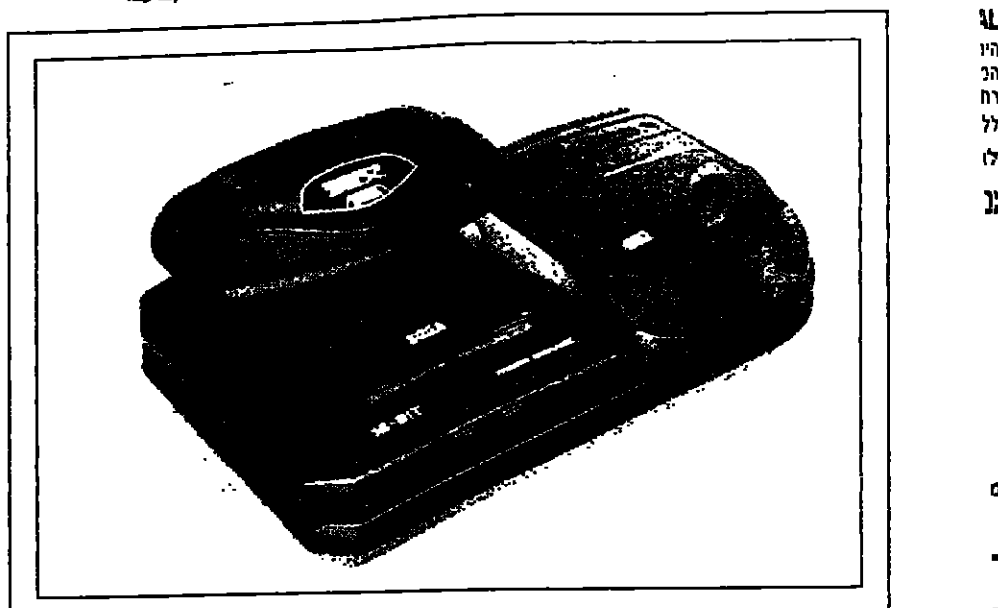
חברת סאני אלקטרוניקה, נציגת סגה בישראל, החלה לשווק מכשיר מגה דרייב 32X התומך מתקני סגה ישנים הפועלים ב־16 סיביות (ביט) למתקנים משוכללים ומהירים של 32 סיביות. המתקן מורכב חיצונית על המכשיר ומאפשר המשך הרצת המשחקים הישנים

פי.אף.1 תשווק מוצרים של סימנטק; תנסה להיאבק בתוכנות הפיראטיות

חברת פי.אף.1 שיווק החלה לאחרונה לשווק את מוצרי סימנטק בישראל והצטרפה בכך לחברת אוסק. השם סימנטק אולי אינו מוכר כל כך, אבל שמות המותגים מוכרים היטב לכל בעל מחשב אישי: תוכנות השירות נורטון קומנדר ונורטון יוטיליטיז הן התוכנות הנפוצות ביותר בישראל. אחריהן באה תוכנת פי.סי. טולס, שהיתה המתחרה הגדולה ביותר של הנורטונים בעולם עד תחילת '94 – אז נרכשה החברה שייצרה אותה, סנטרל פוינט, על ידי חברת סימנטק.

פי.אף.1 החליטה לפתוח את מכירותיה במבצע הנחות, אבל בניגוד למבצעי הנחות מסחריים רגילים – הפעם היעד איננו ניצחון על המתחרים אלא צמצום ממדי ההעתקות הפיראטיות. על־פי אחת ההערכות בשוק, על כל תוכנה חוקית יש 10 מועתקות.

רוב התוכנות המועתקות נמצאות בשוק הביתי. "אפשר לקבוע כמעט באופן חד משמעי שתוכנת ניהול הדיסק נורטון קומנדר היא התוכנה המועתקת ביותר בישראל", אומר יוסי קוזאם, מנכ"ל החברה. "תוכנה זו נפוצה כל כך, עד שמשתמשים רבים משוכנעים כי היא חלק מובנה ממערכת ההפעלה דוס".

"תוכנות שירות" הן שם כולל לתוכנות לארגון הדיסק, טיפול בזיכרון, עריכת קיצורי דרך בפעילויות שונות במחשב, שיפור בביצועים וביעילות העבודה, תיקון תקלות, תוכנות תפריטים וכדומה. כמעט לכל פן בעבודת המחשב אפשר למצוא תוכנת שירות, שתקל ותשפר את העבודה השגרתית.

מומחה המחשבים קובי שפיבק ומנכ"ל חברת היועצים קומפיוטריין, שלמה צפריר, מחלקים את תוכנות השירות באופן כללי לשלושה חלקים: חבילות תוכנה לניהול הדיסק הזיכרון ולניקוי וירוסים, תוכנות מעטפת, שבעזרתן מפעילים תוכנות אחרות או שמסתכלים דרכן בקבצים אחרים מבלי שיהיה צורך "לפתוח" אותם, ותוכנות בודדות המתמחות במילוי פונקציה מסוימת.

מורידים מחירים

התוכניות הבודדות, הבאות בצורה של תוכניות שיתופיות – כלומר תוכנות שמקבלים לניסיון ורק אחר כך משלמים עבורן, מבוקשות בעיקר על ידי מקצוענים. האחרים מעדיפים חבילות תוכנות גם אם לא כל הפונקציות שבהן מושלמות. פיני סבין מחברת כלינית, המשווקת תוכנות, אומר כי הקונים העיקריים של תוכנות השירות הם מוסדות, בתי תוכנה וסוכני שירות, הזקוקים לתוכנה חוקית או לרשיון הפעלה. אחריהם, בסדר יורד, באים לקוחות עסקיים וחברות קטנות: היקף הרכישה של השוק הביתי הוא הקטן ביותר.

אלא שהשוק הביתי הוא הבעייתי ביותר. לדברי קובי שפיבק, החברות נהגו להתעלם מההעתקים הלא חוקיים בבתים ולהשתמש בהם כפרסומת לתוכנה החוקית המותקנת במקום העבודה. אולם לאחרונה הבינו יצרני התוכנות את ממדי התופעה והם נאבקים בה באמצעות הורדת מחירים. כך, למשל, תוכנת קוואטרו פרו (לא תוכנת שירות) שעלתה פעם 475 ד', עולה היום 100 ד'.

לחברת פי.אף.1 זו איננה המלחמה הראשונה שהיא מנהלת נגד תוכנות פיראטיות. לאחרונה סייעה לחלק ללקוחותיה בארץ את תוכנת ספודיס, שנועדה לסייע למנהל מערכות המידע הארגוני לזהות תוכנות "גנובות" במחשבי הארגון.

אם פעם היתה ישראל מדינת תקליטון יחיד בתאומים רבים כמו משחקים, מעבדי תמלילים וגיליונות אלקטרוניים – הרי כיום הולכת התופעה ומצטמצמת. תוכנות השירות הן היעד הקרוב להסתערות, אבל לא האחרון.

שבבים

● חברת ג'י־בי־איי מידע עסקי גלובלי, נציגת מדריך המידע קומפאס בישראל, בחרה בתוכנת טלמרקטינג של חברת אלדין טופס לניהול מערך הטלמרקטינג והשיווק שלה. תוכנה זו מסוגלת לטפל במערכי טלמרקטינג גדולים ולעדכן את המנהלים בביצועי המטלפנים.

● חברת התוכנה דיג־טק השלימה התקנת תוכנת מיפוי גיאוגרפי ניהולי "מאפ אינפו" בחברת לילי ניקוי יבש. באמצעות התוכנה תמפה לילי עשרות אלפי לקוחות קבועים באזורי פעילותה ברחבי הארץ. המערכת הותקנה עד כה ברשתות שיווק ובבנקים שונים. החברה פועלת להחדרת המודעות לניהול גיאוגרפי בעסקים בגודל בינוני העובדים בסביבה עסקית מתוחכמת.

● איגמה מכרה חבילת תוכנה מסוג INSIGHT לחברת EIS בארה"ב. חבילת תוכנה זו משמשת כמחולל מולטימדיה, אחזור מידע ותמונות, שבו הדחיסה והאחזור נעשים לפי פטנט של החברה הישראלית. התוכנה מאפשרת למו"לים המוציאים ספרי הדרכה רבים להפיק תקליטורים במשרדיהם במקום להוציא את העבודה החוצה. EIS תספק באמצעות התוכנה שירותי כתיבת ספרי הדרכה על גבי תקליטורים לחברות קטנות ובינוניות בארה"ב.

● חברת אסאראוד, העוסקת בחקר ביצועים, השלימה פרויקט לייעול מערך הבקרה במינהל האספקה של קופת חולים הכללית של ההסתדרות. המערכת תסייע למנהלים במינהל האספקה לבצע ביקורת שוטפת של התנהגות המחירון מבחינת תקציבים ומלאים. המערכת מבוססת על תוכנת "מאפ אינפו".

● משרד המשפטים רכש באחרונה מחשבי אלפא של דיג'יטל. המחשבים הותקנו בבית הדין הפנה בת"א ובמשרדי פרקליטות המדינה בירושלים. המחשבים מריצים יותר מ־15 יישומים שונים ויאפשרו למשרד המשפטים להשלים את פרויקט מחשוב הפרקליטות.

● מפעל המתכת בנצר סירני בחר בחברת התוכנה RTS לביצוע פרויקט הסבה של מערכות המחשבים במפעל. בנצר סירני תותקן מערכת "מנהל" של אר.טי.אס, אשר תייעל את מערך המחשבים של המפעל, ותאפשר להנהלתו בקרה ושליטה מרבית בזמן אמת על התהליכים השונים.

מערכת "מנהל" כוללת את המערכת התעשייתית־לוגיסטית, את מערכת ניהול המלאים, ניהול הרכש, הייצור והשיווק של המפעל. בעתיד הקרוב תשולב מערכת זו במערכת הנהלת החשבונות.

● סלעד, זכיינית ערוץ 2, בחרה במוצרי התקשורת של אייקון לקישור סניפיה בירושלים ובתל־אביב. "מחקר אלגוריתמים", נציגת אייקון בארץ, חיברה את האתרים בקו גלי"ן. קישור הנתונים בין סניפי סלעד יתבצע באופן מקוון על ידי קו גלי"ן ובמהירות של 128 ק"ב לשנייה. כדי להגדיל עוד יותר את נפח הנתונים המועברים, השתמשו ב"מחקר אלגוריתמים" באמצעי דחיסה אשר אינם פוגעים באיכות הנתונים המועברים ומבטיחים ביצועים מרביים מהמערכת כולה.

● סי.פי.אם ישראל פתחה מחלקה חדשה המתמקדת בתחום התיב"ם בכלל, ובמוצרי אוטודסק ותוכנת אוטוקד בפרט. החברה זכתה בהרשאה מטעם אוטודסק לשמש כמפיץ מורשה בישראל. בנוסף, פועלת המחלקה לגיבוש פתרונות יישומים הכוללים, בין השאר, גם התמקדות בנושא סריקה ממוחשבת של שרטוטים ושילובם במערכת התכנון והשרטוט הממוחשבת.

● חברת התוכנה מיכתים פיתחה מערכת חדשה לניהול רפואי במכוני דיאליזה. המערכת החדשה מאפשרת ניהול מלא של הפרטים הרפואיים הקשורים בחולה החל משלב קבלתו, ניהול וקליטת נתוני ההמודיאליזה השוטפים, קליטת נתוני הבדיקות הרפואיות ועוד. המערכת מאפשרת צפייה ברזולוציה בטיפול התרופתי ובנתוני המעבדה באופן גרפי.

MEMBER OF THE SWISS LIFE NETWORK

Swiss Life

לה נסיונל
חברה ישראלית
לבטוח בע"מ

הודעה לציבור המעסיקים והעובדים בישראל *

חברת הביטוח "לה נסיונל" מכריזה בזה על תכנית פנסיה מקיפה, המיועדת לכלל השכירים בישראל ואשר עקרונותיה הינם כדלקמן:

1. הפרשות עובד ומעביד - 17.5% מהשכר, המבוססות על הפרשות עובד 5.5% על חשבון תגמולים, 6% הפרשת מעביד על חשבון תגמולים, ו־6% הפרשת מעביד על חשבון פיצויים.
2. עובד עד גיל 40, יקבל פנסית זיקנה בגובה 2% לכל שנת חברות. שיטת החישוב תהיה על פי שיטת ממוצעי השכר. לעובדים מעל גיל 40 אחוז הפנסיה יחושב אקטוארית ואישית.
3. עובד יהיה זכאי לפנסית נכות מלאה ו/או חלקית בגובה פנסית הזיקנה הצפויה, ללא צורך בתקופת אכשרה. הגדרת הנכות ליברלית, ולעובד ייצוג נאות בוועדה הרפואית לקביעת נכות.
4. אלמנת עובד או אלמן עובדת, יהיו זכאים לפנסיה בגובה 40% "מהשכר המבוטח" לכל ימי חייהם, ללא צורך בתקופת אכשרה. יתום של עובד כנ"ל יהיה זכאי לפנסיה בגובה 20% מהשכר המבוטח. מקסימום פנסית שאירים - 80% מהשכר המבוטח.
5. במקרה מות עובד/ת יהיו זכאים היורשים למענק ביטוח חיים בגובה 25 משכורות חודשיות.
6. רווקים יהנו מהפרשות מוגדלות לפנסית זיקנה עד מועד נישואיהם.
7. ניתן לרכוש ביטוח ימי מחלה וכיסויים נוספים בתעריף נמוך במיוחד.
8. התוכנית אינה ניתנת להרעה או לשינוי אלא במידה שאגרות החוב המונפקות לקרנות הפנסיה (אג"ח מיועדות) ישאו תשואה נמוכה מ־5.5% או במידה שרווחי ההשקעות של החברה ישאו תשואה רב שנתית נמוכה מ־2.5% לשנה.

* הודעה זו מיועדת גם לקבוצות עובדים שחל עליהם הסכם קיבוצי או צו הרחבה.

מעסיקים או וועדי עובדים או עובדים בודדים, מתבקשים להתקשר לטלפון 03-5176229 ולבקש את כרמלה.

מס' הטלפון הראשי של החברה הוחלף ל־03-511 5353 (50 קווים)

הארץ

יום חמישי ג' בתשרי התשנ"ה
8 בספטמבר 1994

HA'ARETZ Daily Newspaper, P.O.B 233 Tel Aviv 61001 Israel
21 Salman Schocken St., Tel (03)5121212, Fax 6810012

התארגנויות מסוכנות

ההסתברות שבתוך חוגי הימין הקיצוני, בעיקר אלה המתגוררים בשטחים, תצמח התארגנות חשאית שתכליתה תהיה לפעול נגד ערבים, וגם נגד אישים ישראלים המזוהים עם תהליך השלום, הובאה בחשבון עם החתימה על הסכמי אוסלו. בדיווחים שמסרו ראשי השב"כ לראש הממשלה ולחברי הקבינט הביטחוני באה אפשרות זו לידי ביטוי. היא שבה הודגשה בהערכות שהשמיעו לאחר הטבח במערת המכפלה ובכל שהתקדם המשא ומתן בין ישראל לאש"ף. הנחת העבודה של השב"כ בשנה האחרונה היא שהמאבק הציבורי הפוליטי הלגיטימי שמנהל הימין נגד מדיניות הממשלה עלול להצמיח, בעיקר בהתנחלויות, תופעות של התארגנויות קיצוניות שתכליתן לפעול באופן אלים כדי לשבש את התהליך המדיני.

שני ראשי חץ למסע שמנהל הימין הקיצוני נגד תהליך השלום: האחד מופנה כלפי העם הפלשתיני והשני מכוון נגד ראשי המדינה. ההתקפה על הפלשתינאים מבוססת על שלילת זכותם להתקיים כעם ועל דמוניזציה של תדמיתם, וביטויה הנורא ביותר היה הטבח שביצע ברוך גולדשטיין בפורים אשתקד, והתמיכה שניתנה לאחר מעשה בתגובותיהם של חוגים קיצוניים אלה.

קריאת התיגר על הלגיטימיות שבעמדת הממשלה בתחום המדיני מתבטאת בהכפשה חריפה של ראש הממשלה ושל השרים והעוזרים השותפים לניהול המשא ומתן ("הכנופייה שהשתלטה על המדינה", בהגדרותיהם של הצעירים המיטהליים היהודים שהסתתרו בשבוע שעבר) ובאזהרה שהשמיע לפני חודשים מספר אהרן דומב, דובר מועצת יש"ע, שמדיניות הממשלה עלולה לעורר אצל מישהו מהמתיישבים רגשות תוקפנות ונקם.

מעצרם של סגן אודי ושל שני תושבים אחרים מקרית ארבע, והערכות שצוטטו בכלי התקשורת מפיהם של גורמי ביטחון כי חשיפה זו היא רק ראשיתה של התארגנות מקיפה יותר, מחייבים להתייחס לפרשה בחומרה גדולה. השב"כ והמשטרה מצווים לפעול ביסודיות ובמהירות כדי לאתר את כל חברי הקבוצה החשודה ולהסיר בעוד מועד התארגנויות דומות מסוג זו המיוחסת להם. כוחות הביטחון לא הצליחו לפענח כמה מקרי הרג בידי בשטחים שקורבנותיהם היו פלשתינאים (בהם שלושת ההרוגים בתרקומייה ותושב ידיו שנורה על כביש חוצה שומרון) והדבר מעיד שביהודה ושומרון מסתובבות לא רק חוליות רצח של החמאס והג'יהאד האיסלאמי, אלא גם כנופיות של רוצחים יהודים.

המניע האידיאולוגי העיקרי לפעילותם של חברי המחתרת היהודית שנתפסה ב־1984 היה תחושתם שהממשלה שוב אינה משרתת כראוי את טובת המדינה ואינה מבטיחה את עתיד העם ושצה"ל אינו מסוגל לתת מענה הולם לטרור הפלשתיני. הלך רוח דומה, ובעוצמה גדולה בהרבה, שורר בחוגי הימין הקיצוני גם עתה, כאשר הסכם אוסלו הולך ויוצא אל הפועל. תפיסות עולם מתלהטות מולידות מעשים קיצוניים.

על זרועות הביטחון לפעול במרץ ובנחישות כדי לסכל כל התארגנות יהודית שמטרתה לבצע מעשים בלתי חוקיים. לא ביותר, עם זאת, לקרוא למנהיגי הציבור היהודי בשטחים לתת דעתם להשלכות הקטלניות שיש, לעתים, להטפות הקנאיות ולאוצר המלים האלים הרווח אצלם.

הפרוטוקולים מחייבים

מאת עקיבא אלדר

וואשינגטון

ביל קלינטון יהיה בקרוב הנשיא הראשון בתולדות אמריקה שמינה יהודי לשגריר ארה"ב במדינת היהודים. אם לא די בכך שהדרג מהכלל שיהודי פסול למשרה זו, החליט קלינטון לשלוח לתל אביב אדם שהיה במשך שנים שם צרוף לשדולה הפרו־ישראלית בוואשינגטון; קשה למצוא פקיד אמריקאי שביטחונה של ישראל ורווחתה קרובים ללבו יותר ממרטין אינדיק. כמשל קלינטון הציב את הדף של יחסי ארה"ב־ישראל בפסגה חדשה. בוואשינגטון כבר מתלוצצים שנשיא שימנה גוי לשגריר בישראל ייחשד באנטישמיות. ברצינות רבה יותר אומרים שקשה יהיה להדביק לאינדיק את התואר אנטישמי, כאשר ימתח בפני ממשלת ישראל על התנחלות שאינה עולה בקנה אחד עם ציפיותיו של הממשל האמריקאי.

האפשרות הזאת אינה פרי דמיון חסר שחר; יש ישראלים, בהם בכירים בתארים או בממסד, שלוקחים ברצינות את הפרוטוקולים של זקני ציון ואוהבו את האגדה האנטישמית שהמאפיה היהודית מנהלת את העולם, ובעיקר את אמריקה. האגדה הזאת תרמה להאדרת כוחה של ישראל באומות, והיתה לאחד מנכסיה הפוריים החשובים. מה שתורם את הסן מלך מרוקו לפתוח משרד אינטרסים בתל אביב היתה האמונה, המופרכת במידה רבה, שהדבר יקדם את האינטרסים של ארצו בוואשינגטון. תבוא הברכה על המלך ויבושם לסור הנזק שמפעו פרס ולרפור אחרי הבתקוטסים על רמזי התיחוך. לא כך הם פני הדברים בנגוה העיראקית. שאלו את אינדיק, מחבר אסטרטגיית הבלימה הכפולה (נגד עיראק ואיראן בעת ובעונה אחת).

האמריקאים אינם מפקפקים בהכחשותיו הצדוקות של רבין, כי אין שום ערוץ מגעים חשאי רשמי בין ישראל לעיראק. הם אפילו אינם מתייחסים ברצינות יתרה לדעשים מכיוונם של "העיראקים" משה שחל ובנימין בן אליעזר, בעידודו של הנשיא עזר ויצמן. למרבה הצער (השמחה), אומרים בוואשינגטון, הערבים אינם מאמינים שחבר קבינט יכול לשלוח (או לספר ששלח) סוחר נשק לנהל מגעים חשאיים עם נציגה של מדינת אויב, כדי שיזכה באותו של כתב בכיר, בדרך לכותרת הראשית. אם הוא נשאר מיניסטר, משמע שראש הממשלה היה בסוד העניין. סביר בעיניהם יותר, ששתי רקטו הישראלים והאמריקאים מזימה להוליך אותם שולל. אפילו המצרים, שנחשפו במשך 15 שנה להולשתיו של הפוליטיקאי הישראלי, מפקפקים בהכחשת המגעים בין ישראל לעיראק. לך שכבע את הסעודים שיורשו של קמרים ניד אינו מפריש בעצם הימים האלה נתח מהכנסותיו של הסכם נפט חשאי עם סדאם חוסיין לקופת מערכת הבחירות של מועמד הרפובליקאים לסנאט, אוליבר נורת'! למזלה של ישראל, שכניה אינם מתארים לעצמם שהיא לא למדה את לקח השרים המודיפים של סדאם חוסיין מראשית שנות השמונים.

פקיד בכיר בוואשינגטון אמר לי שהקולות המגיעים מישראל הולידו את הגישה החדשה, המפוסת, שהשמיע הנשיא מובארק כלפי עיראק, וזו תרמה להחלטתה של סעודיה, למגינת לבה של ארה"ב, להסתלק מוועידת קהיר על בעיית האוכלוסין. נראה שהעולם מתייחס לישראל ברצינות רבה יותר מכפי שהיא מתייחסת לעצמה. כאשר הרב הראשי לישראל נפגש עם פידל קסטרו, חזקה עליו שקיבל את ברכת הדרך מהנשיא קלינטון, הרי לך סימן מובהק להערכה מחודשת של יחסי וואשינגטון־הוואנה. איש אינו משער שתאוות הפרסום יכולה להעביר גם רב ראשי על דעתו. ראש ממשלת ישראל מזמין את מעמד קדאפי לירושלים ושר התיירות שלו יוצא לקראת עולי הרגל מטריפולי. אגודת נפגעי מטוס פאן אמריקן ממהרת לפרסם הודעה המתריעה על התרופפות האמברגו על לוב.

במשל קלינטון אינו מצפה שישראל תסכם מקור המדיניות שאימצה לצורך המו"מ עם סוריה. כל מה שהאמריקאים מבקשים בתמורה לקשרים המיוחדים ולגשם המיליארדים הוא שהישראלים לא יירקו בפרצופם. כאשר הצרפתים נוהגים כך, למשל בפרשת חידוש האמברגו על עיראק, הם מתבוננים לכל מיפה, ארה"ב משיבה להם באותה שפה, כך גם לסינים ולרוסים. מובן מאליו שיחסי הידידות עם ארה"ב אינם הופכים את ישראל לגרורה אמריקאית. בירושלים אמר לי פקיד בכיר שדווקא חולשתו של הממשל הזה תרמה רבות לתהליך השלום, שכן הערבים ויתרו על חלום הלחץ האמריקאי על ישראל לטובת משא ומתן ישיר ותכליתי (למשל, אסד כבר מבין שוורן כריסטופר לא יספק לו רמת הגולן). יש המוסיפים — גם ג'יימס בייקר לא חילץ מישראל שום שעל אדמה. כאשר מדובר באינטרסים אמיתיים, אין ישראל צריכה להירתע מוויכוח גם עם הממשל האמריקאי הראשון ששלח יהודי לייצג את האינטרסים שלו בישראל. הפרוטוקולים של זקני ציון הם עניין רציני מכדי שהיא תפקיד אותם בידי קשקשנים.

פועלים פלשתינאים, כביש רמלה־נחשון, ספטמבר '94 / צילום: אלכס ליבק

הפגישה הלילית השנייה

מאת אורית שוחט

העיתונים היו אמורים להיות מלאים במאמרים על האזנות סתר, אבל הם לא מלאים בהם. הרי ברור שמי שעמד מאחורי שני קבלני ההאזנות שנתפסו הוא המו"ל של אחד העיתונים, ומי שסובל מהסתרון שהפרשה הזאת מפזרת סביבה הם העיתונאים התמים מכל אשמה, שהמו"ל שלהם כנראה מאזין גם להם. העיתונאים האמורים לחשוף שחיתויות, ולעודד את המשטרה לפעול ביתר מרץ, מוצאים את עצמם חלק מהשחיתות עצמה.

העיתונים גם היו אמורים לכתוב על אותה פגישה לילית בין שלושת המו"לים שנערכה ב־11 ביוני, שבה נמתחה קנוניה נגדם ונגד הקוראים. ארנון מוזס, עופר נמרודי ועמוס שוקן הוליכו, לבקשת נמרודי, לצמצם את הפרסומים בעניין האזנות הסתר למינימום ולתת למשטרה לעשות את העבודה בשקט, או בעיקר לא לעשות את העבודה בשקט. האם תפקידם של העיתונים להניח למשטרה או להניח לנשא כלשהו?

מו"ל "הארץ", עמוס שוקן, הסביר במאמר כי לא התכוון לכבד את ההסכם הזה מלכתחילה, ובעצם הלך לאותה פגישה לילית אצל עו"ד רם כספי במעין שוטר סמוי. שוקן אומר שהשתמש בהסכם כדי לחשוף את שיטות העבודה של נמרודי.

כל זמן שנדמה היה לנמרודי שההסכם מכובד, לא התפרסמה ב"מעריב" הידיעה על ההלוואה הגדולה של 24 מיליון שקל שקיבל שוקן מבנק. ברגע שהיה נדמה לנמרודי שההסכם הופר, הוא פירסם את הידיעה ששכבה במגירותיו כמה חודשים.

האם רשאי המו"ל להשתמש בעיתונו, בעורכיו ובעיתונאיו כדי לנהל חקירה משטרתית פרטית? שוקן לא הורה לעיתונאיו לכבד את ההסכם עם המו"לים, אבל זה לא אומר שהוא לא יכול היה להורות להם. בשוק הנשלט על ידי שלושה מו"לים קל יותר להגיע להסכם על השתקת מידע מאשר בשוק המחולק בין עשרה מו"לים. אילו עיתון "דבר", הנמצא בבעלות ציבורית, היה עיתון חי וקיים, יש להניח שלא היה מסכים לקחת חלק בקנוניה כזו. הכוח התקשורתי הפרטי הנתון בידיים מעטות כל כך הוא כוח עם אופציה להסתרות. כשיותר מחצי השוק נשלט על ידי משפחה אחת, אין דבר שמוזס לא יכול להסתיר. מעורבותו בתוך קבוצת "הארץ" מגדילה את כוחו עוד יותר.

למו"לים אסור להיפגש בסודיות ולהגיע להחלטה למנוע מהציבור מידע, כמו שליצרני משחות השיניים אסור להחליט ביחד להוציא את הפלואור ממשחות השיניים כדי להגדיל את רווחיהם. זהו הסכם כובל השובע בציבור שירות חיוני הנתון לו. העיתונים אמורים לספק לציבור מידע חופשי ולא מגונה. אבל מי בכלל יכול להגיד למו"לים מה לעשות? אין שום עיתון שיכתוב נגדם. ושר המשטרה מבקש אותם להרמת כוסית במשרדו בערב ראש השנה. הדי הפריבילגיות שלו מתקרבים ותוצאותיהם תלויים ביחסיו עם המו"לים. המגוחה שלו הוא בעמוד השני של "ידיעות אחרונות" שווה מיליונים.

תופש הציבורי הכולל של השר הוא בדרגתם החוב של המו"לים. לעיתונאי אחד יש מו"ל שכאפשר לפרסם כל דבר, והעיתונאי לא יודעים בכלל במי עיתונו העסקית ולמי הוא חייב בסך. כי האינטרסים העסקיים שלו מעולים לא השפיעו על מה שכתוב בעיתונו, ואילו מו"ל אחר מתהכסף בעיתונו כמכשיר לקידום עסקיו הפרטיים. האם אפשר לבנות דמוקרטיה על מו"ל יוצא דופן אחד, או שצריך לנסות לפזר את הכוח בין יותר גורמים? ב"ידיעות אחרונות" אין סיכוי בכלל שיתפרסם מאמר הטוען שצריך להחליש את המו"לים, ו־50 אחוזים מציבור הקוראים את העיתון הזה אינם נחשפים בכלל לדעה כזו. מאמר כזה ימצא את דרכו לפח האשפה, או שלא ייכתב מראש בגלל צנזורה עצמית.

ומה קורה ב"מעריב"? שם, כך נדמה, מתנהלת העבודה העיתונאית על פי כללים בשוק חדשים לגמרי חדים למקצוע העיתונאות. הכתבים מקבלים משכורת כדי לאסוף מידע שאינו מתפרסם עד שלמו"ל יש אינטרס לפרסם אותו. מאחר שנמרודי ובנו שותפים גם בכבלים וגם בערוץ השני, הם שולטים ברוב המהלכים של מקצוע העבודה. לעיתונאי אין לאן לברוח, הוא הפך לעיתונאי פחדן. עיתונאי "מעריב" לא הסכימו לדבר אתי לצורך הכנת מאמר זה. הם הפנו אותי לעופר נמרודי.

גם חברי הכנסת והשרים התלויים במו"לים ובאנשי העסקים הגדולים שהם שותפיהם של המו"לים בכבלים ובערוץ השני, ובעידן הפריימריז הם תלויים עוד יותר. אי אפשר לכן לסמוך על חברי הכנסת והשרים והפקידים הממשלתיים שיגבילו את כוחם של האינטרסנטים, ויפתחו את השוק קצת יותר. ענף הכבלים, שהוא הענף התקשורתי הרווחי ביותר כרגע, נתון במונופול.

האם בעוד שש שנים, בתום תקופת המונופול הקבועה בחוק, יימצא הפוליטיקאי האמיץ שיודליס לפתוח את האזורים להתחרות? יש להניח שלא. הזיכיון יחודש אוטומטית. הבעלים יוכלו להעלות את המחירים, להוריד את הרמה, להתנתק מתחנות לוויין שעולות להם יותר מדי כסף, ולדעת שאי אפשר לעשות נגדם שום דבר. גם העיתונאים שלהם לא ייצאו מגדרם כדי להגדיר.

הדברים הללו קורים כבר היום. הפיקוח של משרד התקשורת הוא מגוחך. כשהכבלים מנתקים את הצופים ב"יורוספורט" אין מי שיעצור אותם, כשהם מוליכים לגבות כסף על כרטיס שהיו צריכים לספק בחינם אין מי שיצעק. לגורמים חדשים אין דריסת רגל בתעשייה שהם הקימו.

פרשת האזנות הסתר שבה מעורב לפחות אחד מהמו"לים היא דוגמה לכך שבענף העיתונות התפתח כוח להשחית. אם אחד מתוך שלושה מו"לים אוסף מידע בשיטות פליליות, הוא מאיים על הענף כולו. כשאחד מתוך שלושה הוא פלילי, זה נורא יותר מאשר כשאחד מתוך עשרה הוא פלילי. עופר נמרודי הגיש תביעה נגד העיתון הירושלמי "כל העיר" שכתב עליו שהוא אוסף מידע למטרות סחיטה. אם התביעה הזאת אכן תתברר בבית המשפט, תהיה זו אולי הזדמנות לטהר קצת את המקצוע. אבל שלושת המו"לים אינם מתלהבים מתביעות רבות. לכן, אף על פי שהפגישה הלילית הקודמת לא כל כך הצליחה, זה לא אומר שבעוד חצי שנה לא תתקיים פגישה לילית נוספת שבה תושג שוב הפסקת אש. העיקר לא לעשות רעש, ולא להפריע לכסף לזרום לכיסים.

נוסעים בכיוון הנכון

מאת אורי ניר

אפשר לשאוב עידוד מגישתה של הרשות הפלשתינית לניהול מערכת החינוך בשטחים, המערכת הראשונה שהועברה לשליטתה בתהליך ההעברה המוקדמת של סמכויות אוטונומיות בגדה המערבית.

פרגמטיזם וזהירות מאפיינים את צעדיה הראשונים של רשות הממשל הפלשתינית במסדרונות בתי הספר. מעשיות ושיקול דעת גברו על דחפים אידיאולוגיים מהפכניים. במקום להכניס תמורות חפוזות, העדיפו האחראים על מערכת החינוך הפלשתינית "לסול את ההגה ולהתחיל לנסוע בכיוון הנכון", כדברי מנכ"ל משרד החינוך, נעים אבו אל־חומוס, ולא לפספס במנוע.

במקום לקרוע קרעים ולהטליא טלאים בתוכנית הלימודים, העדיפו הפלשתינים לאמץ את תוכנית הלימודים הירדנית, ששלטונות הכיבוש הישראליים סרקו במסרק צפוף של צנזורה ועיקרו מכל מאפיינים לאומיים.

אין ספק, הפלשתינאים נוהגים כך בתחום החינוך בגלל חולשה תקציבית ולוגיסטית, ולא מתוך חיבה לתוכנית הלימודים שהמינהל האזרחי הישראלי כפה עליהם ב־27 שנות כיבוש. אבל הרי אחד ממקורות העוצמה של החלש הוא היכולת להכיר במגבלותיו.

לא זו בלבד שלא נעשה ניסיון לשנות את תוכנית הלימודים בבתי הספר כבר בשנת הלימודים הנוכחית, אלא שהמנכ"ל אבו אל־חומוס אף אינו מוכן להתחייב שתוכנית לימודים חדשה תופעל בשנה הבאה. הדבר מצריך זמן ומחשבה, הוא אומר, "צריך לעשות זאת באופן מדעי".

אבו אל־חומוס ועוזריו התבטאו בימים האחרונים בגנות הפוליטיזציה של החינוך. הם עושים כל שביכולתם למנוע את הפיכתם של בתי הספר לזירות של עימות פוליטי, או לבימות של פסטיבל לאומי מתמשך. לתלמידים בבתי הספר התיכוניים הובהר כי מעתה ואילך עליהם לכבד את מוסדות החינוך ואת צוות המורים. אחרי שבע שנים של אינתיפאדה, שבהן היו בתי הספר מוקד להתארגנות אלימה וכבוד המורים היה למרמס, נדרשים בני הדור המודרך הזה לקבל עליהם את המרות הלאומית הפלשתינית.

זו אינה דרישה פשוטה. בשנות האינתיפאדה הוצב החינוך במקום משני בסולם הערכים של הדור הצעיר. כמו הפעילים של ארגוני השחרור השחורים בדרום אפריקה בתקופת האפרטהייד, שבחרו בסיסמתם Liberation before education, הוציאו תלמידים מבתי הספר להפגנות, גרמו תלמידי תיכון פלשתינאים לאובדן של מאות ימי לימוד.

התוצאות לא איחרו לבוא. שיעור התלמידים הניגשים לבחינות הבגרות ירד בהדרגה, ובהתאמה פחת גם שיעור הנבחנים המצליחים בהן. השנה היו ממדי הכישלון גדולים במיוחד.

הדבר בלט ברצועת עזה, שבה התקיימו הקיץ בחינות הבגרות (התוג'יהי) לראשונה תחת שלטון אוטונומי פלשתיני, בפיקוח של שוטרים פלשתינאים חמושים. שיעור ההצלחה בבחינות השנה, שהתפרסם בסוף השבוע שעבר, היה 49% במגמה הריאלית ו־35% במסלול ההומני. שיעור ההצלחה בקרב התלמידים הבנים היה 19% בלבד.

הדרישה לקיומו של שקט תעשייתי בבתי הספר אינה פשוטה, גם משום שחלק גדול מהתלמידים, בפרט בבתי ספר תיכוניים, מזוהים עם ארגוני האופוזיציה הפלשתיניים ובזים ליאסר ערפאת.

ייתכן שזו היתה אחת הסיבות לכך שהוחלט כי ההימנון שיושר בחצרות בית הספר מדי בוקר לא יהיה הימנון אש"ף "בילאדי, בילאדי" (שהוא ממילא הימנון מצרי במקורו), אלא ההימנון הפאן־ערבי "מווטני, מווטני" (מולדתי, מולדתי) המיושן, שהמשורר יליד שכם איבראהים טוקאן חיבר בשנות ה־30. השיר הזה די ניטרלי מבחינה אידיאולוגית מכדי שיעורר מדנים.

שתי סיבות עיקריות לשיקול הדעת שנוהגת הרשות הפלשתינית בתחום החינוך. ראשית, מדובר בתחום שהוא ציפור נפשם של מאות אלפי הורים הדואגים לעתיד ילדיהם. שנית, ואולי אף חשוב מכך, העושים במלאכה בתחום הזה הם כמעט כולם פקידים לשעבר של המינהל האזרחי, אנשים שניהלו למעשה את מערכת החינוך תחת פיקוח ישראלי. אלה הם כשרות־ציבור בני השטחים (ולא אנשי הפזורה), שלהבת המהפכה יוקדת בלבם על אש קטנה.

יש לקוות שהרוח הפרגמטית הזאת תאפיין את העברת הסמכויות גם בתחומי המינהל הציבורי האחרים. בתחומים אחרים (מיסוי, למשל) המשימה תהיה סבוכה יותר.

על חטא הכזב

מאת ישראל הראל

יומיים לאחר הלוויותיהם של שלומי קפאח וגיל רוזן, שגרונותיהם שוסף ברמלה, ושלושה חודשים לאחר שנסעה לעזה לקדם שם בדמעות גיל את פני נשיא פלשתין, החומנה דליה רביקוביץ לשמש מראיינת אורחת בשידור הבוקר של קול ישראל. על פי בקשת המשודרת והחומנה להתראיין, בין השאר, מרים לפיד. לפיד, ששכלה בחורף האחרון את בנה ובעלה בפיגוע חבלני בחברון, ושבעצמה נפצעה חודש לאחר מכן בתאונת דרכים, מתאוששת עתה עם ילדיה בקיבוץ חפץ חיים.

שיחת הרדיו, שהחלה בטונים נמוכים והתרכזה במה שעובר על האלמנה וילדיה, קיבלה מפנה חריף כאשר רביקוביץ חזרה על דברי הזו"ד, כי הסיבה לשחיטה ברמלה היא סכסוך בין קבלנים.

עדינות שיחתה של רביקוביץ השתקפה גם בקולה בשעת השיחה, אך לא כן בתוכן דבריה. היא הצדיקה את סירובו של ערפאת לטפל ברוצחי ישראלים ("זה סוגן") וקראה לטרנספר של יהודים מחברון. לפיד, טרנספריסטית ידועה אף היא, לא השכילה לשאול את המראיינת מהו למעשה ההבדל ביניהן — מלבד זה שרביקוביץ דורשת להגלות את בני עמה היא, בעוד לפיד רוצה להוציא גודל זה לעם אחר.

רביקוביץ ודומיה אינם הראשונים בהיסטוריה היהודית, אפילו זו החדשה, שמוצא שפתיהם הפוליטי דומה לזה של אויביהם. הגרועים שבהם אף הצטרפו בפועל לשורותיהם, ריגלו למענם וניהלו את מסעות התעמולה שלהם.

המדאיג הוא שעתה, כאשר בעזה יורד גשם, לא רק המתרפסים שנסעו להתחבק עם ערפאת פותחים מטריות בירושלים. בזמן האחרון מצטרפים אליהם מדינאים, מצביאים, ואנשי כלכלה ואנשי רוח, שהמרד החזיק אחר דברי הנבואה של האיש שאמר לפני שנה ושבוע בדיוק את הדברים האלה: "צפויים עתה ימים ללא דאגה ולילות ללא נדודים... לסופו של השכול וליחסי שכנות טובה" (יצחק רבין, דברי הכנסת, 30.8.93).

הכזב המקובל ביותר על נביאי "סופו של השכול" אומר שאמנם נותרו כיסים פעילים של אויבי שלום, אך פריצת הדרך של אוסלו, בדיוק כפי שניבאו מחולליה, הביאה לירידה משמעותית בטרור הרצחני. בטיעון זה, הנשמע תכופות מפי שר הביטחון, תומכים באתרותנה רבים, בהם נשיא המדינה. ושקר שרים חוזרים עליו אלפי פעמים הופך, כידוע, להיות לאמת שאין עליה עוררין.

הנה, מאז אמר שר החוץ של ישראל ב־9.9.93, כי ההסכם עם אש"ף "מבשר עידן חדש של דו־קיום בשלום, חופשי מאלימות ומכל המעשים האחרים המסכנים את השלום ואת היציבות", ועד שאישר בקורת רוח רבה את דברי נבואתו ("יש ירידה עצומה בטרור", 2.9.94) נרצחו (ויש לסייג עד כתיבת שורות אלה) בידי אנשי אש"ף והחמאס 67 ישראלים.

לשם השוואה: בעידן הקודם שלפני זה — החופשי מאלימות — ממדי האלימות היו פוחתים בעשרות אחוזים. ב־1988, השנה הראשונה למלחמת שבע השנים (עד עתה), היה מספר הרוגי הטרור 18. בשנה השנייה נהרגו 34 איש. בשנה השלישית, ב־90', ירד מספר ההרוגים ל־22. בשנה שלאחריה הוא עלה אך במעט, ל־24. ב־92' נהרגו 26 איש בפעולות טרור, ובשמונת החודשים הראשונים של 93' נהרגו 32 איש ואשה.

אך לא רק הפוליטיקאים וחלק מהקצינים הבכירים שאפוי הקרדום, שאף הם התגייסו בזמנו לשירות המנבאים את סופו של השכול, מרגישים עתה מחויבות להכחיש את האמת. גם אלה שנטלו עליהם את תפקיד המוכיחים בשער, והזהירו על מחויבותם לשמור על הציבור מהתונאות דברי הכזב והרהב של אנשי הרשות הפלשתינית, כלבי השמירה של האמת ושל הדמוקרטיה, מצטרפים לשורות מכחישי המציאות. שהרי גם הם, בשעה של ערפול חושים ואיבוד יכולת השיפוט, התנבאו אשתקד בסגנון "הנה ימים באים" על כלכלה מזרח־תיכונית מאוחדת ופורחת, על קשרי תרבות מגוונים ומפילי מחיצות (שעליהם יכולים להעיד האינטלקטואלים הירדנים), ובעיקר על "ערך מוסף" גבוה בביטחון.

"הוי מושכי העוון בחבלי השוא... האומרים לרע טוב ולטוב רע", אמר ישעיהו הנביא על מקביליהם כאשר הללו היו למלחכי פנכה של המלוכה ובגדו בתפקידם להיות לעיר המבצר ולחומת הנחושת של האמת והצדק. כפי שנאמר לירמיהו, בתוספת האזהרה: אל תחת מפניהם.

אוי לה לאומה שרים, יועציה ותקשורתיה שמים חושך לאור ואור לחושך. בעבר הרחוק, כשהדגו כך, עונשם היה קשה מנשוא. עתה הם שוב חוזרים לסורם, ובמדבה נחושה. על חטא זה, ועל רבים אחרים, נאמרים בימים הנוראים משפטי התפילה המתחילה במלים "על חטא". השנה, יותר מבכל שנה לפניה, מאז קמה המדינה, עלינו לומר בשבעתיים־כוונה את אחד הצירופים המשמעותיים ביותר בתפילה זו — "על חטא שחטאנו בכחש ובכזב".

שלום עם תג מחיר

מאת מירון בנבנשתי

פחד המוות של שמעון פרס מפיתוח מואץ והרסני של ישראל צריך להדביק את כולנו

שמעון פרס, באחד מרגעי החשבון הנפש לסיכום שנת אוסלו, אמר לנגום ברגע את המשפטים הבאים: "פעם קיוויתי שישראל תהיה מרכז של תשתיות, שיחצו אותה כבישים מקהיר לדמשק, מעמאן ללבנון. כל המזרח התיכון יעבור כאן. היום אני מפחד מזה פחד מוות. אני לא רוצה ארץ ישראל של בטון, של תאוות דרכים, של זיהום אוויר" ("ידיעות אחרונות", 2.9.94).

בעת שאמר את הדברים האלה עסקו עשרות מומחים בהתוויית צירי תנועה שיחברו את ירדן לנמלי ישראל, כבישים שבהם ינועו משאיות ענקיות ועליהן מכולות פסורות ממכם ממתחמי אחסון ענקיים בנמלי ישראל ליעדיהן בירדן, ובעיקר, הרחוק מזרחה. צוות מיוחד עסק בהכנות מעשיות לסלילת כביש שיוצר מחדש את הקשר היבשתי בין מדינות ערב, דרך הערבה.

ארץ ישראל תשוב ותמלא את ייעודה ההיסטורי — גשר יבשתי בין צפונו לדרומו של הסהר הפורה. לנהגי שיירות כלי הרכב שישתרכו בכביש ארביד־חיפה דרך עפולה, ובכביש עמאן־אשדוד דרך צפון ירושלים, אחרי המכולות הענקיות, יהיה הרבה זמן להרהר בקורבן האישי שהם מקריבים למען השלום: חוזן ישראל כמחלף דרכים.

הרהורים דומים יהרהרו גם אלה שישתרכו אחרי מאות אוטובוסי התיירים שיסיעו את המוני התיירים, המוסלמים האחרים, שיאכלסו את אלפי חדרי המלון שיוקמו במסגרת "שנת השלום" של משרד התיירות: חזון ישראל כאכסניית דרכים.

אפשר לצפות שהמתרוצצים בחופי ישראל יהיו סבלניים פחות כלפי פלישתם של המוני פלשתינאים שיחצו את הגבול הפתוח בין הגדה המערבית לישראל ויבואו לחופי הכנרת, ג'סר אזרקא וקיסריה.

אמנם מאות אלפי ישראלים ימשיכו במנהג הזה ויוזרו אל החופים האלה בחופי קפריסין, אנטליה, מיקונוס ובירות, ויבואו ימלאו את שוקי עמאן ודמשק ואת אתרי ג'רש ופטרה. אבל בתוך כל המהומה הזאת ייהנו הקולות השואלים האם מחיר זה נהיה הבלתי נמנע של השלום?

עצם הצבת תג מחיר לשלום נתפסת בעיני "מחנה השלום" כחילול קודש. השלום הוא משאת נפש ואידיאולוגיה שאינה כפופה לשיקולים רציונליים. רבים כועסים כאשר מישהו מעז לומר שעלולה להיווצר סתירה בין הדגל הישן, דגל "שלום עכשיו", לבין הדגל האחר שרובם דוגלים בו — ערך איכות הסביבה. ההתנגשות שבין הערכים האלה אינה מוגבלת רק לקשרים האזוריים, אלא, ובעיקר, לסביבה הקרובה: זו התנגשות שעלולה להשפיע על איכות חייהם של ישראלים ופלשתינאים בביתם ובחצרם.

בעיקרו של דבר, לכל החלטה פוליטית וכלכלית בתחום היחסים שבין ישראל לרשות הפלשתינית יש מחיר סביבתי. בעצם ההחלטה להתיר לפלשתינאים שליטה על חייהם בתחום גיאוגרפי מוגדר, גלומה סכנה שההחלטות הבטחוניות והכלכליות שיתקבלו ישפיעו באורח ישיר ומיידי על המצב הסביבתי של הישראלים.

מה יאמרו תושבי הווילות של "בנה ביתך" במרחב ירושלים, או כשישלי השומרון, אם יחליטו הפלשתינאים להקים, משיקולים מוצדקים (מבחינתם), תחנות כוח, אתרי פינוי אשפה או מפעלים תעשייתיים מעבר לוואדי? איך יישמר ערך איכות הסביבה אם ערך השלום יכתיב את הצורך ליישב את עקורי 1967 במרחב טולכרם, בשל השיקול שיקל עליהם למצוא פרנסה במרחב תל אביב?

הלא תהליך אוסלו כולו מושתת על ההנחה שפיתוח כלכלי מואץ יבטיח את השלום. אבל לפרויקטים הענקיים שנועדו להדביק את הפיגור הרב בפיתוח התשתית נודעת משמעות סביבתית רבה, ואין ספק שבכך תיווצר התנגשות בין האינטרסים הסביבתיים של ישראל לבין צורכי הפיתוח של הפלשתינאים.

אמנם הישראלים דאגו להכניס בהסכמים כי האינטרסים שלהם יישמרו וכל פעולה של הפלשתינאים תהיה בהתאמה אתם. אבל אין ספק שהפלשתינאים לא יסבלו פטרונות ישראלית ובוודאי לא יסכימו להגבר סנגל מוטל על הסביבה ושיעבד אותה לצורכי ישראל בשיקולים סביבתיים כדי למנוע מהם את הפיתוח שהם זקוקים לו. קשה גם להניח שנישהם הכיבות כה רבה לפיתוח תשתית וכלכלה כבסיס אידן לכלכלתם יתחשבו בשיקולים סביבתיים.

משום כך "פחד המוות" של שמעון פרס צריך להדביק את כולנו. אנחנו עדים לאסון האקולוגי שהחטים פולחן הפיתוח והבלבול שאיפיין את המפעל הציוני. אם הפיתוח הציוני, שבשמו הוקרבו כל שיקולי איכות הסביבה על מזבח צורכי הפיתוח, ייהפכו עתה גם לצורכי פולחן השלום, ייהפכו חיים של כל יושבי ישראל לגיהנום. הגזרה היא שבקר שמעון פרס מבי"ל את השטה"ה, עסקי אנרגיה וגורמים כלכליים רבי עוצמה הפועלים בהשראתו בביסוס חלום הבלהות שלו. צריך לקוות שהגיגי הכבון הפסי יהיו להגוחות בינסטראליות.

סקר גאלופ בסוף שנת תשנ"ד קובע:*

51% מהציבור מצהירים שאינם חברי ההסתדרות

62% תומכים בהקמת הסתדרות עובדים חדשה

אם אתה אחד מהם חשוב שתדע:

• כשחוק מס הארגון ייכנס לתוקף יועברו המסים שלך באופן אוטומטי לידי ההסתדרות הכללית, אלא אם תהיה שייך לארגון עובדים אחר... ויש כזה!

• הסתדרות עובדים מכבי – הוקמה במטרה להציע אלטרנטיבה טובה יותר להסתדרות הכללית. הסתדרות עובדים מכבי מציעה לחבריה מה שעובדים מצפים לקבל מארגון עובדים אמיתי:

• מנהלה מצומצמת ויעילה • לא עוד מנגנון מסורבל • שרות מקצועי וישיר של יועצים מומחים ועורכי דין מן השורה הראשונה המעניקים את שירותיהם המקצועיים המלאים לחברי הסתדרות עובדים מכבי • יחס אישי לכל פונה במסגרת הסתדרות עובדים מכבי

• הסתדרות עובדים מכבי הינה גוף עצמאי, בלתי תלוי ובלתי מפלגתי המשרת ומייצג את עניינם של העובדים החברים בו.

אינך חייב להיות מזוהה פוליטית עם גוף כלשהו, כדי להנות משרותי הסתדרות עובדים מכבי.

הסתדרות עובדים מכבי
MACCABI TRADE UNION קרן מכבי

שנה חדשה - הסתדרות חדשה

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

בעברית מכנים אותם "שטינקרים"

מאז חתימת ההסכמים בין ישראל ואש"ף הגיעו לטירה כמה מאות משתפי פעולה פלשתינאים, מצוידים בנשק חם ובתעודות זהות ישראליות. ראש העירייה טוען כי רבים מהם מעורבים בעסקי סמים וזנות, והתושבים דורשים לסלק אותם מהעיר "לפני שיהיה מאוחר מדי"

מאת יוסף אלגזי

"אנחנו התותמים מטה, מבני העיר טירה, מוחים נמרצות על כך שפתחתם לרווחה את שערי טירה בפני אלה שגורשו מיישוביהם ושהבוגדים הקיאו אותם מקרבן". מלים אלו פותחות עצומה שהפנו מאות תושבים מהעיר הערבית טירה, שבמשולש הדרומי, לראש העירייה ולחברי המועצה.

בהמשך העצומה תובעים התושבים לסלק מעירם – "לפני שיהיה מאוחר מדי" – את מאות משתפי הפעולה הפלשתינאים ששוכנו בה על ידי השלטונות. לפני שבועיים, בלחץ התושבים, פנה ראש העירייה לראש הממשלה במכתב שבו תיאר את משתפי הפעולה כ"מטרד", כמי שמרבים "להשתמש בנשק חם", כ"מוקד של פורענות, של סחר בסמים, של זנות". התושבים ופרנסי העיר מתריעים מפני עימותים בעתיד, שלדבריהם "איש לא יכול לנבא את תוצאותיהם". עתה הם מצפים לתשובתו של יצחק רבין.

שלטונות הביטחון, ששיכנו משתפי פעולה פלשתינאים בטירה וביישובים ערביים נוספים במשולש ובגליל, הנפיקו להם תעודות זהות ישראליות וקבעו להם כתובת מגורים מקומית. הם גם ציידו אותם בנשק חם. בידי חלק מהם תעודות רשמיות של סייענים. תושבי טירה מכנים אותם, בערבית, "משתפי פעולה", "בני עוולה", "הם". בעברית הם נקראים "שטינקרים".

ראש עיריית טירה, תאאר עבד־אל־חי, וממלא מקומו, מוחמד מנצור, נשמעים לחוצים וחרדים כשהם מציגים את בעיית משתפי הפעולה בעירם, המונה היום כ־17 אלף תושבים. ראשוני משתפי הפעולה השתכנו בטירה לפני שנים אחדות. בהתחלה באו טיפין טיפין, אך למחרת חתימת ההסכמים בין ישראל ואש"ף גדל מספרם, והיום הם מונים כמה מאות איש. לחלקם משפחות מרובות ילדים. הם מפוזרים בדירות שכורות במקומות שונים בעיר, אך רובם מתגוררים בשיכון לזוגות צעירים.

איש בטירה אינו יודע מהו מספרם המדויק של משתפי הפעולה. על פי הנתון היחידי שבידי עיריית טירה, 97 ילדים ממשפחות אלה, בגילאי בית ספר יסודי וחטיבת הביניים, נרשמו השנה ללימודים. בזמן הרישום גילו פקידי העירייה כי בידי משתפי הפעולה תעודות זהות ישראליות, שהונפקו להם ברמלה, ונרשם בהן כי כתובת מגוריהם היא טירה.

"איש מהשלטונות לא מצא לנכון לתאם זאת אתנו מראש, או אפילו להודיע לנו על כך: הם התעלמו לחלוטין מקיומה של רשות מקומית חוקית ונבחרת", קובל עבד־אל־חי. "טירה סובלת ממחסור חמור בכיתות לימוד, והצפיפות בכיתות גדולה. חלק מהתלמידים שלנו לומדים במבנים ארעיים, ועתה מחייבים אותנו השלטונות לקלוט 97 תלמידים נוספים שאינם מבני העיר".

כשמנצור וראשי מחלקת החינוך העירונית הציגו את הבעיה בפני מנכ"ל משרד החינוך, ד"ר שמשון שושני, הוא אמר כי הם חייבים לקלוט את הילדים של משתפי הפעולה שכתובת מגוריהם בתעודות הזהות הישראלית היא טירה. "מדובר לא רק בכיתות לימוד אלא גם בהספקת שאר שירותי החינוך הדרושים, ואנחנו איננו ערוכים לכך", מתרעם מנצור.

"בנוסף לכך מחייבים אותנו לספק להם את כל השירותים העירוניים, אך רובם אינם משלמים מסי עירייה", מציין ראש העירייה. "בלית ברירה החלטנו לתבוע את פירעון המסים מבעלי הדירות שבהן הם מתגוררים. אם משתפי הפעולה יישארו בטירה, עלולים השלטונות לטעון גם שמגיעה להם הזכות להצביע בבחירות לעירייה, ואולי אפילו בבחירות לכנסת. איננו יודעים מי הם באמת ומה מקום מגוריהם הקודם. על פי התנהגותם עד כה, ברור שאיננו רוצים בהם", קובע נחרצות עבד־אל־חי.

ראש העירייה וממלא מקומו מספרים על תלונות תכופות של התושבים, שלפיהן משתפי הפעולה נוהגים לירות מכלי נשקם, לעתים באמצע הלילה, "כאשר הם שיכורים או אם פורצות ביניהם מריבות. יש להם כל מיני כלי נשק – אקדחים, תת מקלעים והשד יודע מה עוד. יריות אלו מפחידות מאוד את התושבים, ובעיקר את ילדיהם הקטנים. כאשר תושבים מקומיים מנסים להרגיעם, הם מגדפים אותם ומאיימים עליהם. במקרים שבהם הוזמנה משטרה, גילו השוטרים אוזלת יד מוחלטת. משתפי הפעולה אינם מפחדים מהשוטרים. להיפך, השוטרים מפחדים מהם", מתלונן עבד־אל־חי.

לדבריו, רבים ממשתפי הפעולה מעורבים בעסקי סמים, סרסורות וזנות. "סוחרי הסמים של טירה וסביבה הם בני בית אצלם. שתי נשים מביניהם עוסקות בזנות. שכניהם הבינו במה הן עוסקות כשראו את הגברים הבאים לבתיהן בלא הפסקה. הילדים של אחת הנשים גונבים מכל הבא ליד. בין השאר גנבו זוגות אופניים ומקלטי רדיו של מכוניות. משתפי פעולה אף מטרידים את נשינו".

כשעבד־אל־חי וממלא מקומו נשאלים אם התנגדותם לקליטת משתפי הפעולה בטירה אינה מונעת על ידי שיקולים פוליטיים ולחצים שמפעילים אחיהם הפלשתינאים מהצד השני של הקו הירוק, הם לא מכחישים טענה זו לחלוטין. עם זאת, לדבריהם, "מה שהכריע את החלטתנו לפעול לסילוק משתפי הפעולה הוא התנהגותם הפלילית של רבים מביניהם, העלולה לקלקל את ילדינו, להרוס את המרקם החברתי של עירנו ולהגביר את הפשיעה ואת השימוש בסמים, וכן התגברות התלונות של התושבים נגדם והדרישות לסלק אותם".

מאז שפנייתו של ראש העירייה למפקדי משטרת טייבה לא הועילה, החליט עבד־אל־חי לפנות לראש הממשלה ושר הביטחון ולדרוש ממנו לסלק את משתפי הפעולה מטירה. "אנחנו מבינים ללבו של ראש עיריית תל אביב־יפו, שגם הוא אינו רוצה בהם", אמר עבד־אל־חי. "אם האוטונומיה תחול על כל חלקי הגדה המערבית, קיימת סכנה שעירנו ויישובים אחרים נגוף במשתפי פעולה. זה לא בא בחשבון. מצדי שהממשלה תשכן אותם ביישובים מיוחדים להם, כדוגמת הכפר פחמה שהוקמו להם ליד ג'נין. העיקר שלא יהיו אצלנו", הוא מדגיש.

שכונת הזוגות הצעירים בטירה היא פרויקט שיכונים המיועד למשפחות מחוסרות דיור, שבנייתו החלה לפני 15 שנים. על אף שהדיירים שילמו לו כסף ולקחו הלוואות במשכנתא, הקבלן לא סיים את הבנייה. בלית ברירה השלימו חלק מהדיירים את בניית בתיהם על חשבונם, והסתבכו בהוצאות והלוואות נוספים. חלק מהדירות נותרו בלתי גמורות. עבודות פיתוח, כמו ריצוף החצר המרכזית, שבילים, גינון, תאורה וכדומה, לא בוצעו. השכונה, שאמורה היתה להיות היפה ביותר בטירה, היא היום מוזנחת ומלוכלכת. בפגישה שקיימה הנהלת העירייה עם הנהלת משרד השיכון, בתאי השנה, הבטיח שר השיכון, בנימין בן־אליעזר, לנקוט צעדים משפטיים נגד הקבלן ולהשלים את עבודות הבנייה בשכונה ופיתוחה.

בשכונה זו מרוכזים רבים מבין משתפי הפעולה. שכניהם, בלשון המעטה, אינם רווים מהם נחת. עיקר טענותיו של עותמאן אברסעדה מתייחסות לעניין היריות. "הם מסכנים את החיים שלנו", הוא אומר. "בשל היריות שלהם, הילדים שלנו לא ישנים בשקט ובשלווה בלילות. כשהם מתחילים לירות, הילדים שלי מתעוררים משנתם, בוכים וצורחים. כשאני רואה את הילדים הקטנים שלי במצב הזה, אני חושש מהתגובה שלי. במצב כזה, אני עלול להתעמת אתם פיסית, ואולי ודאי יצטרפו בני המשפחה ושכנים. אז עלולה להתפתח תקרית דמים, ומי יודע מה יהיו תוצאותיה".

אביו, מוחמד אברסעדה, מסביר בטון נרגש: "נוסף לסכנה שנשקפת לנו מהם, אנשים אלה מהווים משא כבד על החברה שלנו. הם נותנים דוגמה שלילית לילדים שלנו. רובם בריונים ומוסריותם מפוקפקת. גם המבוגרים ביניהם מסתובבים בשכונה חצי ערומים. זה לא נהוג אצלנו. בערב, בחשכה וכשאין תאורה ציבורית, זה מפחיד. רבים מביניהם לא רק משתמשים בסמים, אלא גם שותים לשוכרה. הם מציקים לנשים ולבנות שלנו. לפי התנהגותם, ברור שרבים מבין משתפי הפעולה הם אנשים שמקומם בעולם התחתון".

"משתפי הפעולה התגייסו לשב"כ לא מתוך אהבה למדינת ישראל, אלא בשל בצע כסף", ממשיך מוחמד אברסעדה. "רובם אינם עובדים לפרנסתם. איננו יודעים במה הם עוסקים. אולי הם ממשיכים לעבוד כמשתפי פעולה, אולי הם פנסיונרים של השב"כ, רק אלוהים יודע מאיפה יש להם כסף. אף על פי שהם באים מחברה ערבית, הם הביאו עמם הרגלי התנהגות מופקרים, הזרים לחברה שלנו. הם אינם מבקרים במסגד ואינם מתפללים. הם מקללים את הדת, אין להם לא דין ולא אלוהים".

מאהר קאסם, המספר על תקריות אלימות בין אנשים בשכונה ומשתפי פעולה, אומר: "הצרה הגדולה היא שהמשטרה נוהגת במשתפי הפעולה בכפפות משי. לאחרונה איימו משתפי פעולה על תושב מקומי. הם אמרו כי ישחטו אותו, ואף הניחו סכין על גרונו של האיש. במקום היה כוח משטרה, אך השוטרים לא העזו לנקוף אצבע. אם תושב מקומי היה מאיים כך על מישהו, השוטרים לא היו מהססים לירות בו. התוקף אמנם נעצר באותו לילה, אך למחרת בבוקר התהלך חופשי. כשהשוטרים תופסים פועלים מהשטחים, שמחפשים פרנסה אצלנו אך אין בידם רשיונות שהייה, הם כובלים את ידיהם כמו פושעים ומחזיקים אותם במעצר".

לדעת עותמאן אברסעדה, "משתפי הפעולה הורגלו לחיות מעל לחוק. תמורת שירותיהם פרסו עליהם השלטונות את חסותם ונתנו בידם נשק להתעמר בבני עמם. אם הם מדמים לעצמם שגם בטירה יוכלו לנהוג כך – הם טועים. אנחנו לא נשתוק להם".

תושבי טירה מציינים, ביושרם, כי יש משתפי פעולה יחידים שנקלטו במקומות עבודה מחוץ לטירה, וכי אלה מתנהגים כסדר. עותמאן אברסעדה, שהצביע על אחד מהם שעה שנהג במכונית שלו, אמר: "תאר לעצמך שהוא עצמו מבקש לעבור מטירה, בגלל מעשיהם הפליליים של רוב משתפי הפעולה".

ג'יהאד חוקיה, שדיבר עברית, השתמש פעם אחר פעם במונח "שטינקרים" כשתיאר את משתפי הפעולה. "את המלה הזאת למדנו מהיהודים שמשתמשים בה כשהם מדברים על משתפי פעולה, שגם בעיניהם הם בזויים". חוקיה וחבריו אינם מוציאים מכלל אפשרות מעשי נקם מצדם של משתפי פעולה, בשל הדברים שיפורסמו נגדם.

תצלום: רן פייטר

משתף פעולה בטירה. "מצדי שהממשלה תשכן אותם ביישובים מיוחדים להם. העיקר שלא יהיו אצלנו", אומר ראש העירייה

צרותיו של סייען

שעה שסיירנו בשכונה בלוויית בני שי־חי, התעניינו שניים ממשתפי הפעולה אצל הצלם, דב פיינר, מי אנחנו ומה מעשינו. על פי הזמנתם באנו לביתם, הם גוללו באוזנינו את צרותיהם.

"הזקני עבדאללה" הוא אדם מבוגר. לנו אמר שהוא מטול־כרם. ספק. כשאחד מבניו הצעירים הצטרף לשיחה, הוא הזהיר אותו לבל יגלה לנו את שמו האמיתי. בהמשך, כשבנו הציג בפנינו את תעודת הסייען הרשמית שלו, מצאנו בנקל שרשום עליה שם אחר. ברור שבמשך השיחה עשו האב ובנו לטשטש זהותם האמיתית. הם נטו להסתבך בלשונם, ולעתים לא היו דבריהם קוהרנטיים. אפשר להבין.

"אני בן 65. משנת 1984 עבדתי עם השב"כ. יש לי עשרה ילדים. שמונה מתוכם עבדו עם השב"כ בתחומים ומחוץ להם", פתח "עבדאללה". בנו ניסה למנוע מאביו להסביר למה התכוון כשאמר "תחומים". הכוונה לתאי החקירה שבהם עוזרים סייענים לחוקרים בזיהוי חשודים ובחקירתם, וכן לתאי המעצר שבהם מרובבים סייענים המתחפשים לעצורים נחקרים אחרים, בנסיון לסחוט מהם מידע.

"בני הבכור, 'נאצר', שפעל בעבר נגד השלטונות, נדון לשש שנים מאסר", סיפר "עבדאללה". "השלטונות קיצרו את תקופת מאסרו, תמורת התחייבות לעבוד עם השב"כ. אלה ציידו אותו בנשק, אקדח ועוזי. הוא עבד ב'חורים'. לפני כשנתיים, שעה שהסגיר מישהו מהפנתר השחור, הלה ירה בבני. מאז הוא משותק ועליו להשתמש בכיסא גלגלים. הוא מתגורר בתל אביב".

האב טען ש'נאצר' רווק, אך בנו הצעיר תיקן אותו וציין שהוא נשוי. "הוא התחתן רק לאחרונה ואני יודע מה להגיד", מיהר האב לתקן. אחר כך הוסיף: "ב־27 ביולי האחרון, בשעה 21:30, פרצו רעולי פנים מהפנתר השחור לביתנו וירו בכל בני המשפחה. בני 'כמיל' נורה בארבעה כדורים, וגם הוא משותק עתה. הוא מאושפז בבית לווינשטיין ברעננה. גיסו, 'מוסא מוחמד חסן אבדסליס', נער בן 15 ממחנה הפליטים בלאטה, נורה. בן אחר, 'עדנאן', נורה בידו ועתה היא מגובסת. בעקבות התקרית הזו נאלצנו לברוח מטול־כרם. תחילה שיכנו אותנו בבית מלון בתל אביב, שבו לא קיבלנו שום אוכל.

"ביאושנו פנינו לכנסת בירושלים. השלטונות והשב"כ התרגזו עלינו. לדבריהם, הם עצרו את הילדים. בעבר השליכו עלינו בקבוקי מולוטוב. בני 'חמד' הוכה בידי רעולי פנים. בני 'מאהר' הוכה פעמיים. בני 'עדנאן' נתפס בשוק והוכה בגרזנים בראשו וברגלו".

כשנשאל מדוע החליט לדבר אתנו הדגיש "עבדאללה" בבכי: "אני חש שהשלטונות הישראליים בגדו בי. הממשלה – ששמונה מבני עבדו בשבילה ושניים מהם משותקים – זרקה אותי, את אשתי ואת בנותי לכלבים. אינני יכול לשוב לביתי ולעיר מגורי. האנשים יהרגו אותי שם.

"גם תושבי טירה אינם רוצים בנו. כך גם בשאר היישובים הערביים במשולש. כיוון שהפקירו אותנו, אני בהחלט מתחרט ששיתפנו פעולה עם השב"כ. היום אני מעדיף שהפנתר השחור יחסל אותנו, ובלבד שלא נמשיך לחיות כך".

ברגע זה קטע הבן הצעיר את דברי אביו בחמת זעם. "מה אתה רוצה שתושבי טירה יקראו דברים אלה ויעשו לנו בושות?" שאל. אביו השיב לו: "מבחינתם של תושבי טירה, שום דבר לא יעזור לנו. גם אם תישבע להם בקוראן, בתורה או באוונגליון, בעיניהם איננו בני אדם, אלא מרגלים שפלים. אנחנו דורשים תעודות זהות ישראליות, שילדינו ילמדו בבתי הספר הישראליים, שיתייחסו אלינו כמו שהם מתייחסים לערביי ישראל".

בנו התלונן על כך שהשלטונות לא משלמים לבני משפחתו הדרושים להם לחפש עבודה, כדי שיוכלו להסתדר. "הם נתנו לנו 4,200 שקל כדי שנשכור דירה בטירה", אמר. "עדיין יש לי תעודת זהות מהשטחים, ובאחרונה נתנו לי אנשי השב"כ תעודת סייען".

"עבדאללה" ובנו סירבו בתוקף להצטלם, אפילו כשגבם מופנה למצלמה. במקומם עשה זאת משתף פעולה אחר, ששהה באותה שעה בביתם. האיש, שהציג את עצמו כ"עמאר", סיפר שהוא בן 34, תושב הכפר תנ'ה, וכי היום הוא חי בטייבה שבישראל.

מפאת קוצר היריעה לא נחזור על סיפורו הארוך והמפותל של "עמאר", שאותו גולל לפנינו בעברית צברית שוטפת. "יותר קל לי בעברית מאשר בערבית", אמר, וסיפר לנו כיצד נתפס ברשת שיתוף הפעולה עם השב"כ. כפתיחה הכריז, "אם ברגע זה אראה פלשתינאי מפתח, מהחזית העממית או מכל ארגון אחר, אהרוג אותו במקום".

מצוינות של לי איאקוקה, לא של אפלטון

"בשנה האחרונה מדברים יותר ויותר על תלמידים כצרכנים ועל מורים כספקי שירותים. האקלים התרבותי של מערכת החינוך הוא של שוק תחרותי", אומר ד"ר נמרוד אלוני, המפנה את חצי ביקורתו בעיקר אל שר החינוך, אמנון רובינשטיין, שלטעמו אינו די מיליטנטי

מאת אור קשתי

"הרבה מורים שפגשתי בהשתלמויות הבית־ספריות, או סטודנטים שלומדים במכללות להוראה, איבדו את הכבוד לתרבות ואת הרצון ללמוד אידיאלים חינוכיים. אם המגמות הגרועות האלה יעמיקו, אם תשתלט תפיסת העולם המסחרית־השיווקית על מערכת החינוך, השיקולים הערכיים ייעשו פחות חשובים ותרבות ההמון תהפוך לדומיננטית". הדובר הוא ד"ר נמרוד אלוני, שהתבלט בשנה האחרונה כאחד המבקרים החריפים של מדיניות משרד החינוך.

אלוני, בן 38, ד"ר לפילוסופיה של החינוך, מונה באחרונה למרכז ועדת ההוראה בסמינר הקיבוצים. בנה של שרת החינוך לשעבר, שולמית אלוני, היה לפני כמה חודשים בין היוזמים של עצומת המחאה על דו"חות ועדות וולנסקי וגפני – שבחנו את האפשרויות של גיוס כספים מגורמים פרטיים והגברת הניהול העצמי האוטונומי של בתי ספר. על העצומה חתמו מאה מורים ממכללות הוראה בארץ.

"אימוץ עולם מושגים כלכלי־מסחרי אחראי להונייה של מערכת החינוך בשנה האחרונה", אומר אלוני. "יותר ויותר מדברים על תלמידים כצרכנים ועל מורים כספקי שירותים, שצריכים להשביע את רצון הקליינטים. האקלים התרבותי של מערכת החינוך הוא של שוק תחרותי, שהמנהלים חייבים לשרוד בו. הדבר מחייב את המנהלים להפנות את האנרגיה שלהם לשיווק ולשיטות ניהול כמו T.Q.M., בעוד שהממד הפדגוגי הופך לזניח".

לדברי אלוני, גישתה של ועדת גפני, שהמליצה על התרת פרסומת בבתי־הספר, בתנאים מסוימים, או על עידוד מנהלים לגייס תרומות מגורמים פרטיים, מסוכנת. "בדיוק כפי שלא ממסחרים את בית המשפט העליון, או את מוסד מבקר המדינה, כך אסור למסחר את מערכת החינוך. שר החינוך, אמנון רובינשטיין, צריך להציג תפיסה חינוכית כלפי הציבור – ולא להתחנף אליו. כאשר ממסחרים את בתי הספר, ומשווקים אותם, ורוצים להיות פופולריים, פירושו של דבר בדרך כלל ירידה למכנה המשותף הנמוך ביותר".

ימים ספורים לאחר פתיחת שנת הלימודים מביא אלוני דוגמאות רבות להוניית מערכת החינוך, כהגדרתו. מושג המצוינות, הוא אומר, יובא מארצות הברית. "נקודת ההתייחסות היא איך יכולה התעשייה האמריקאית להפיק יותר מזו היפאנית. מדובר במצוינות מהסוג שלי איאקוקה מדבר עליו, ולא אפלטון, ישעיהו או שפינוזה. זו מצוינות של תעשייה ומינהל, שהיא אנטיתזה לחינוך. במשרד החינוך לא שמעתי אפילו מלה אחת בנושא של שלמות תכנים חינוכיים. המשרד ויתר על השאיפה לעצב אדם אינטלקטואלי, מוסרי ותרבותי.

"גם מטרות החינוך של מנכ"ל משרד החינוך, שמשון שושני, מנוסחות באופן אינדיווידואליסטי ומצליחני – להוציא את המקסימום מכל תלמיד, בלי התייחסות לתלמיד בהקשר רחב יותר של תרבות, חברה או פוליטיקה", מוסיף אלוני. "שושני לא מדבר על חינוך, אלא על מצוינות. הלימודים הפכו לאמצעי. מי מדבר היום בכלל על עידון הטעם של התלמיד?"

עדות נוספת להשתלטות התפיסה הכלכלית היא ירידת מעמדם של המקצועות ההומניסטיים. בעניין זה לא מדובר רק בתחושת בטן של סופרים ואנשי רוח, אלא במחקר מדעי. את המחקר הגישו לפני חודשים אחדים ראש בית ספר לחינוך של אוניברסיטת תל אביב, פרופ' רמי יוגב, וד"ר חנה איילון כנייר עמדה למשרד החינוך. "יש צורך בקביעת מדיניות ברורה בעניין מעמד הלימודים ההומניסטיים על ידי משרד החינוך. בהעדרה של מדיניות כזאת ימשיך המשרד להיגרר אחר החשיבה הפונקציונליסטית הרווחת, שלפיה קידום התחומים המדעיים הוא החשוב ביותר לחברה הישראלית", כתבו יוגב ואיילון. אלוני אומר כי "אם במתכונת החדשה של בחינות הבגרות תהיה פגיעה במקצועות ההומניסטיים – זהו מרשם בטוח לטכנוקרטים מקצועיים שהקשר תרבותי וחשיבה ביקורתית הם מחוץ לעולמם".

דוגמה אחרת, אומר אלוני, היא הכנסת תוכנית לימודים בנושא "כישורי חיים". מדובר בתוכניות לימודים שונות בנושאים כמו מלחמה בסמים, בריאות נכונה וכו'. "התפיסה המתבטאת בתוכניות אלה היא פונקציונלית – איך התלמיד יכול להצליח יותר בחיים – אבל אין התייחסות לתפיסה ערכית כלשהי". אלוני אומר שגם במכללות למורים אין קורסים לאתיקה מקצועית, והקורסים שעוסקים במטרות החינוך הם מעטים. "התוצאה היא שמורים כמעט אינם עוסקים באידיאלים חינוכיים, אבל יודעים הרבה על שיטות מינהל וכספים".

הוא סבור כי גם ההצעה האחרונה שהעלה רובינשטיין, ללמד בכיתות הנמוכות של בתי הספר היסודיים שיעורי התעמלות או מוסיקה באנגלית, היא "קריצה נוספת להורים ממעמד מאוד מסוים ולעולם העסקים.

תצלום: רן פייטר

ד"ר נמרוד אלוני. "אימוץ עולם מושגים כלכלי־מסחרי אחראי להונייה של מערכת החינוך בשנה האחרונה"

צריך להפסיק את האתוס של המצליחנות, של התחרותיות הפרועה ושל הסיזוק. הדברים האלה רק מגבירים את הפערים בין שכבות שונות. מלבד זאת, השפה העסקית המניפולטיבית הרי חדרה כבר לכל תחומי החיים, ובית הספר צריך להיות מעין אי של חלופה למציאות".

מה בדיוק אמור שר החינוך לעשות?

"רובינשטיין צריך להיות הרבה יותר מיליטנטי ורדיקלי. הוא צריך לדאוג לכך שהמורים יציגו וידרשו את הסטנדרטים הגבוהים ביותר, בכל תחומי החיים. אם תרבות ההמון אכן השתלטה, וילדים ישלים לצפות בשוויון נפש בבסך שעות בטלוויזיה שמוצפת באלימות, ואם הדבר החשוב ביותר הוא הדמה, כפי שאומר תשדיר הפרסומת של 'פפסי קולה', רובינשטיין צריך להיות האדם שיילחם למען תרבות גבוהה, תרבות שאינה מתביישת בעידון שבה. לא ייתכן שהוא יתעורר אחרי רצח נוגה הבנית בהרצליה ויגיד שזה היה בהשפעת הטלוויזיה, או תרבות ההמון. רובינשטיין אחראי לגיבוש תרבות אלטרנטיווית, ליצירת תכנים עשירים יותר, למלחמה בדלות של השפה והמחשבה. שר חינוך שלא עושה זאת – או שהוא לא די רדיקלי, או שהנושא אינו חשוב לו דיו".

לאלוני יש גם הצעות מעשיות, מלבד השינוי הרעיוני המתבקש. למשל, הכנסת לימוד הפילוסופיה כמקצוע חובה, במסגרת הצעדים לשיקום מעמד המקצועות ההומניסטיים. המקצוע היחיד שלא נלמד בבתי הספר באופן סיסטמתי הוא הפילוסופיה, אומר אלוני. "במודע או שלא במודע, יש בכך רצון לגדל תלמידים צייתנים וממושמעים, אבל לא חכמים. אחרת לא יהיה אפשר להמשיך ולשקר להם מבחינה פוליטית או תרבותית. בלי כישורים פילוסופיים־ביקורתיים איך יוכלו התלמידים לזהות רע או שקר? בעולם כל כך תקשורתי, אחת המטרות המרכזיות של מערכת החינוך היא לצייד את התלמידים בערכות חיישנים לזיהוי זיבולי שכל", כפי שאמר פרופ' ניל פוסטמן, מחשובי ההוגים החינוכיים בארצות הברית, שביקר באחרונה בארץ".

רובינשטיין ושושני מתבטאים בעד שינויים במתכונת בחינות הבגרות, גם לפי העיקרון של הקלת הלחץ מעל התלמידים.

"יש היום הרבה פחות תובענות מהתלמידים. פעמים רבות הקריטריון העליון להערכת המורים הוא שביעות הרצון של התלמיד, או אושרו הרגעי. אבל ממתי הילד יודע מה טוב ובעבור מה כדאי לו להתאמץ? דברים רבים הם פרי מאמץ גדול, שבחלקו אינו מהנה. לכן אסור שההנאה הרגעית של התלמיד תהיה הקריטריון העליון. כמובן שהתובענות לערכים חינוכיים ואינטלקטואליים גבוהים צריכה להיות מופנית גם כלפי המורה".

השינויים האלה יחייבו גם את המורים להשתנות.

"מלבד אולי בית המשפט העליון – מי עוד יכול לצייד את הילדים ביכולת ובכישורים ערכיים? המורים יצטרכו להגדיר את עצמם כאליטה בשורתית, האמורה לצייד את התלמידים באותם חיישנים לזיהוי שקרים ומניפולציות. אין ספק שהמורים יצטרכו לחנך גם את עצמם. הגדרה מחודשת כזאת היתה יכולה לצמוח, למשל, כאשר בתי ספר נסגרו בשטחים במשך האינתיפאדה. עד היום אני לא מבין איך המורים שתקו כאשר בתי הספר הפלשתיניים נסגרו וילדים רבים נרצחו בשטחים. האתגר הוא לחנך אל מול רוח התקופה".

ההטפה לתרבות אלטרנטיווית אינה המוואה לאליטיזם?

"אין מטבעות לחינוך, אם לא חושבים על מעבר מדבר מצוי לדבר רצוי. היום שודדים מאווירה ברורה בנושא – מתמים לחיפוש אורחות חיים משמעותיים ונעלים יותר מהערכים שמכתיבים כעת את החיים. אני לא תומך במונוליתיות, לא הייתי רוצה לקבוע איזו יצירה שייכת ל'תרבות הגבוהה' ואיזו ל'תרבות הנמוכה'. אבל עצם הדיון בנושא חשוב. לצערי, אין די פעילות כזאת במשרד החינוך. הדיון נתפס כיום כחשוב רק לשם הצלחה פונקציונלית".

משרד החינוך השקיע מאמצים וכסף רב במבצעי פרסום עצמיים.

"הכסף של מסע הפרסום 'ישראל באמונה בחינוך' הוא חשוב ונכון, אבל השאלה היא אם לא מדובר בעיקר באקט שיווקי. לפעמים נדמה שזו פרסומת לשם פרסומת, כסף שנכון בבקום התייחסות משמעותית יותר לבעיות מערכת החינוך. עצם השם שניתן לפרס החינוך – 'האוסקר החינוכי' (פרס שמשרד החינוך החליט להעניק מדי שנה ל־12 אנשים או מוסדות במערכת החינוך) – הוא הונייה של התפיסה החינוכית. זו המסחריות והשיווקיות בהתגלמותה".

השר רובינשטיין טוען שביקורת עליו, כמו במקרה של בחינות הבגרות בספרות, אינה צודקת.

"שר החינוך לא יכול לתמוה על הביקורת שנכתבת עליו על ידי כמעט כל מי שקשור בעשייה החינוכית. במשרד החינוך טוענים שכל מי שפותח ביקורת שייך לחבורה של עסקנים, אבל אנשים כמו הפרופסורים אליעזר שביד, גרשון שקד, א.ב. יהושע ומורים במכללות להוראה, אינם עסקנים. אי אפשר עוד להתעלם מכך שבמשרד החינוך שולט כיום היעדר רוח חינוכית. אולי נקודת האור היחידה היא הנחלת האידיאלים בנושא השלום. עם זאת, למרות הביקורת, המצב אינו הכי גרוע. צריך לשמור על פרופורציות – אחרי הכל, רובינשטיין הוא לא זבולון המר".

150 דולר לגופה בצדי הכביש

תעשייה מקומית חדשה פורחת בהאיטי. תמורת תשלום יימצא מי שיוביל צלמים וצוותי טלוויזיה לגופות, שלפעמים עדיין לא הספיקו להתקרר

מאת ריק בראג
ניו יורק טיימס

פורט או־פרנס, האיטי

האנשים בהאיטי מנומסים כאשר הם מוכרים את המתים. בשעות הבוקר המוקדמות הם באים לבתי המלון ומחכים בלובי לעיתונאים. הם ממתינים לשעת כושר, ואז מציעים לעיתונאים את שירותיהם. "תסלח לי, תסלח לי", אומר אחד מהם כמעט בלחש שעה שהכתבים עושים את דרכם לארוחת הבוקר. "יש לי הרשות בשבילכם. יש לי גופה שאתם יכולים לצלם".

בעיר שבה מדי בוקר בבוקר נמצאות לפחות שלוש־ארבע גופות המוטלות בצדי הכבישים, המוות מביא לפריחה של תעשייה מקומית חדשה. תמורת סכום הנע בין 50 ל־150 דולר, מובילים האנשים האלה צלמים וצוותי טלוויזיה לגופות, שלפעמים עדיין לא הספיקו להתקרר. לדברי אחד ה"מדריכים", אפשר "למכור" את אותה גופה שלוש או ארבע פעמים, עד שקרובי המשפחה האבלים באים לאסוף אותה, או עד שהיא מוטלת לקבר אחים, אם איש אינו בא לדרושה.

"אינני עושה משהו רע", אומר אחד המדריכים, צעיר לבוש בקפידה שביקש כי שמו לא יפורסם, מחשש שעבודתו החדשה לא תמצא חן בעיני ממשלת האיטי. "אני מרוויח קצת כסף, זה נכון", הוא מוסיף. "אבל אינני פוגע באיש. כל המתים האלה עניים. לאיש מהם לא היה אכפת שתצלמו אותו".

מעשי הרצח – שככל הנראה מבוצעים בידי תומכי הממשלה הצבאית של האיטי, המבקשים לפגוע באנשיו של הנשיא המודח, ז'אן־ברטראן אריסטיד – נמשכים, למרות נוכחותם של יותר מ־200 עיתונאים זרים מארה"ב, מאירופה ומאמריקה הלטינית.

הממשלה מכחישה בתוקף כל קשר למעשי ההרג הללו, וטוענת כי אינה יודעת דבר על הגופות הנמצאות בשולי הכבישים הצדדיים בתדירות כה גבוהה. פקיד ממשלתי בכיר אפילו האשים את ממשלת ארה"ב ביבוא גופות ופיזורן ברחובות, כדי להכפיש את שמה של ממשלת האיטי.

מעשי רצח שלא על רקע פוליטי נדירים בהאיטי, אומרים מומחים לתרבות האי. רוב האלימות הקטלנית במדינה זו מתבצעת על רקע פוליטי – היום וב־200 השנים האחרונות.

השבוע לקח אחד המדריכים כמה עיתונאים לראות גופה, שהושלכה ליד החומה המקיפה את האזור התעשייתי של פורט או־פרנס. האזור נטוש עתה כמעט לחלוטין, לאחר שהאמברגו והאיום בפלישה אמריקאית הביאו לסגירת רוב המפעלים.

זו היתה גופה של בחורה צעירה שנורתה למוות. בגדיה היו מוכתמים, והיא נעלה נעל אחת בלבד. האדמה מסביב לגופתה היתה ספוגה בדם, וניכר להבחין שהבחורה היתה עדיין בחיים כאשר הושלכה באזור. פניה היו נפוחים וצדם האחד מגואל בדם. נראה כי הוכתה בטרם נרצחה.

המדריך עבר מעל לגופה וציין את כל הנתונים הללו. כמו כל מדריך תיירים אחר, הוא מרגיש שזה חלק מתפקידו. ואולם ניכר עליו כי הוא עצבני ורצונו לעזוב את המקום מהר ככל האפשר. הוא לא רצה שחיילים או אחרים התומכים בממשלה יראו אותו שם.

לדברי המדריך, בעבר עבד בחנות, אך היא נסגרה בשל האמברגו המערבי. הצגת הגופות היא הדרך היחידה שהוא יכול לפרנס בה את משפחתו. כשנשאל כמה הוא מרוויח בשבוע, משך בכתפיו. לפעמים הוא "שובר" צפייה אחת בלבד, לפעמים רבות. לדבריו, הוא מוצא את הגופות באמצעות שמועות העוברות מפה לאוזן. מישהו מספר על גופה שראה בדרכו לעבודה, השמועה מופצת. חבר שלו, שהוא בעל מכונית, משמש נהג תמורת אחוז מההכנסות.

אין מחסור בגופות, הוא אומר. "אני תמיד יכול למצוא גופה, הם תמיד מניחים אותן באותם מקומות".

ואולם ככל שההרג נמשך, קשה יותר ויותר לעניין זרים בגופה אחת בלבד, אומר מדריך אחר, בן עשרה, המדריך כל הזמן, אפילו כאשר הוא מדבר על מוות. הזרים עייפים, הוא אומר. בשבוע שעבר לקח צלמים לראות שתי גופות, שנמצאו יחד באותה סמטה. מכיוון זה הרוויח 100 דולר, אך הוא מרגיש מרומה. "אלה היו הרשות גדולות, לא?"

המדריכים המתחרים זוכים ליחס מזלזל מצד המתורגמנים והמדריכים הוותיקים, המועסקים זה שנים על ידי סוכנויות החדשות. אחד המתורגמנים האיטיים מכנה אותם "שודדי קברים". לדבריו, הם בעצם מוכרים את המתים.

ואולם הבחור הצעיר אומר כי הוא בסך הכל מפרנס את עצמו בדרך הטובה ביותר העומדת לרשותו. הוא אינו רואה את מעשיו כפוליטיים ואינו מאמין שבשל הצגת הגופות יגלה העולם לפתע עניין רב יותר בהאיטי, וכי מעשי ההרג ייפסקו.

כאשר נשאל אם היה מתנגד להצגת הגופות לו היה המצב הפוך, והוא היה שוכב מת בשוחה ברחוב, השיב: "לא, מדוע שאתנגד?"

אדגר ברונפמן (מימין) וישראל זינגר. בעיני זינגר ברונפמן הוא "הניצחון של מקסימום הכוח היהודי בגולה"

הדיוקן הולך ומתמלא

העיקרון המרכזי של עסקנות יהודית הוא לא להפקיר יהודי בצרה, ובכך יש לדבוק, אומר מזכ"ל הקונגרס היהודי העולמי, מנהיג יהודי אורתודוקסי שנוי במחלוקת. גם מבקריו מודים שהוא מקדים רבים אחרים במתן עדיפות ליעדים, וכך גם ביחס לתהליך השלום

מאת שלמה שמיר

הפולמוס סביב תהליך השלום, המפלג את ההנהגה היהודית בארצות הברית, כרוך בחבלי צמיחתה של הנהגה יהודית חדשה. הסימנים לכך ברורים בעיקר במגזר המכונה אורתודוקסיה מודרנית, המורכב מתלמידי חכמים ומבעלי השכלה כללית רחבה, שהשתלבו בחברה האמריקאית בלא לחדול להתמודד עמה. ביניהם נמצאים כמה בוגרי ישיבות חרדיות בברוקלין, כמו "תורה ודעת", שעשו חיל במקצועות חופשיים. רבים מהם הוסמכו לרבנות על ידי הרב יוסף דב סולובייצ'יק, שבהתייחסותו לנושאים ישראליים הדגיש תמיד דעות מתונות.

התגובה השלילית לתהליך השלום, בעיקר מצד רבנים ואישים אורתודוקסים, הולידה תנועה נגדית של פעילים־בכוח, התומכים בתהליך ובה בעת תובעים לגבש סדר עדיפויות חדש לקהילה היהודית, שידגיש צרכים מקומיים. אחדים מהם כבר השתלבו בהנהגות של ארגונים יהודיים גדולים, אך לפי שעה מעדיפים להצניע את שאיפותיהם. בשיחות שלא לייחוס מוזכרים שמותיהם של מי שנמנים עם המשמר החדש של המועמדים לרשת את מקומם של המנהיגים הנוכחיים. בין שמות אלה – הרב ד"ר נורם לם, נשיא ישיבה־אוניברסיטי המקובל כמייצגה הנאמן של האורתודוקסיה המודרנית, וישראל זינגר, מזכ"ל הקונגרס היהודי העולמי, שהוא כיום אולי היחיד מקרב ראשי הארגונים היהודיים הגדולים ומבין האורתודוקסים המודרניים המביע בפומבי השקפות שאינן לרוחם של רבים מעמיתיו.

בפיו של זינגר מלים קשות כלפי עמיתיו באורתודוקסיה השוללים את תהליך השלום. "רבים מהרבנים ומהעסקנים האורתודוקסים מדברים על צורכי הביטחון של ישראל ומתווכחים על סידורי ביטחון ברמת הגולן, בלי שתהיה להם הבנה בנושאים אלה". מלבד זאת, לדעתו אין ליהודי אמריקה זכות להתערב בנושאים הקשורים לביטחונה הפיסי של ישראל. בשיחה אתו משתמע שהוא שם דגש רב יותר על הצורך בעזרה הדדית בין הקהילות היהודיות בעולם. הוא שב נסער מביקור שקיים בבואנוס איירס עם אדגר ברונפמן, נשיא הקונגרס היהודי העולמי, לאחר הפיגוע בבניין הקהילה היהודית שם. שניהם ביקרו פצועים יהודים שאושפזו בבתי חולים. את מעט ההערכה שהיתה לו כלפי מנהיגים יהודים איבד בין הריסות הבניין בבירת ארגנטינה. אולי משום כך רותח זינגר, שאף פעם לא היה מן המצטנעים, את הגדרתו כמי שמשתייך למסגרת ההנהגה היהודית, ואף רואה בסיווג זה עלבון.

"זאת היתה טרגדיה יהודית שהקהילה היהודית באמריקה סירבה ומסרבת להכיר בה", קובל זינגר. העדר תגובה מיידית ומעשית לפיגועים בבואנוס איירס ובלונדון מצד הרוב הגדול של המנהיגים וראשי הארגונים היהודיים – אומר זינגר – אישש את מסקנתו שהרכב ההנהגה היהודית מפריך את העיקרון בפיסיקה שחלל אינו יכול למלא חלל.

ישראל זינגר, בן 50, הוא ציפור נדירה בנוף הקהילה היהודית: בוגר ישיבה חרדית בברוקלין ותלמיד חכם, מוסמך לרבנות שהוא גם חובב ציור ובעל אוסף מרשים של ציורים מודרניים. הוא מתפלל תמיד באבנט חסידי ומקפיד ללמוד מדי בוקר דף גמרא, אך הוא גם לקוח קבוע של בוטיקים יוקרתיים במנהטן, שבהם הוא רוכש חליפות יקרות ומעדכן את אוסף העניבות הצבעוניות שלו. זינגר אוהב להשתבח בקרבתו לרבי מבעלז ומספר באותני איש שיחו אמרה חסידית ששמע בשיחה שקיים זה לא כבר עם הרבי מוויז'ניץ. ידידיו מספרים כי הוא אחד התורמים הגדולים לחצרות חסידיות בישראל.

זינגר אינו סבור שהתמכרותו למנעמי החיים עומדת בסתירה לתפיסת עולמו הדתית. לשיטתו, ודאי שאין היא מפריעה למה שהוא מגדיר צורך נפשי כפייתי להיחלץ לעזרתם של יהודים במצוקה, שאותו הוא ממלא זה קרוב ל־15 שנה בתפקידו כמזכ"ל הקונגרס היהודי העולמי.

זינגר מספר כי נכנס לחיים הציבוריים בזכותו של ד"ר נחום גולדמן, מייסד הקונגרס ונשיאו במשך שנים רבות. בראשונה פגש בגולדמן בשנת 1967. מיד לאחר מלחמת ששת הימים נטל זינגר את אשתו ואת בתו התינוקת ונסע לביקור בישראל. הביקור נמשך כשלוש שנים. הוא התקבל לעבודה כמרצה באוניברסיטת בר־אילן והתנדב להציג את נחום גולדמן, שעמד אז לבוא לפני סטודנטים באוניברסיטה זו. גולדמן, נזכר זינגר, פתח את נאומו בציטטה מרבי ניטשה – אך מיד פרצה באולם סערה וסטודנטים השליכו עגבניות על המרצה ולא הניחו לו להמשיך בנאומו. זינגר הוביל את גולדמן לדלת צדדית בבמה ושניהם חמקו מהמקום. הם נסעו לבית המלון והשתקעו בשיחה שנמשכה שש שעות, שממנה צמחה ידידות אמיצה. גולדמן פתח לפני זינגר את עולם קשריו. זינגר קשר קשרי ידידות עם ראשי מפלגות ובהם משה סנה, מנחם בגין, גולדה מאיר ויוסף בורג. בסלון דירתו של גולדמן בפאריס פגש את פייר מנדס פרנס, וילי ברנדט ומרלן דיטריך, שהיו כולם מבאי ביתו של גולדמן. עם זאת, זינגר גא בעובדה שלא הושפע מאורח חייו הזוהר של גולדמן.

כל פגישה עם גולדמן נפתחה בשלוש בקשות, מספר זינגר. גולדמן ביקש לשמוע סיפור רכילות טרי על מנהיג ישראלי, את הבדיחה האחרונה ששמע זינגר, ולבסוף דבר תורה שקיבל מאדמו"ר או מראש ישיבה שפגש באחרונה. זינגר זוכר במיוחד ביקור אצל הצייר אוסקר קוקושקה בלווית נחום גולדמן. גולדמן ביקש מקוקושקה לצייר את דיוקנו של זינגר. על כך השיב הצייר כי תווי פניו צעירים מדי, ועל כן יצייר אותו בקווים כלליים בלבד. "כשזינגר תמלא בעצמך את פרטי הדיוקן", הציע.

גולדמן מינה את ישראל זינגר ליועצו המיוחד, וב־'81 קידם את בחירתו למזכ"ל הקונגרס. שנה קודם לכן נבחר אדגר ברונפמן לנשיא הארגון, וזינגר נעשה ידידו הקרוב. זינגר מפריך את הדעה הרווחת כי הוא חשף את ברונפמן ליהדות. "ברונפמן הוא אדם המחפש משמעות לחייו, הגיע להכרת היהדות מתוך חיפוש עצמי", טוען זינגר. לדבריו, הרב ד"ר ארתור הרצברג, בעבר סגנו של נשיא הקונגרס, הוא שסייע לברונפמן ללמוד את עיקרי היהדות. עם זאת, מכריו של זינגר מעידים כי זינגר השפיע על המיליארדר היהודי, ובהדרכתו הפך נער השעשועים המתבולל לאישיות יהודית דומיננטית.

אך יש עסקנים יהודים המסתייגים ממה שהם רואים כשאיפתו של זינגר לבצר לברונפמן מעמד של מנהיג יהודי מרכזי בצפון אמריקה, שלדבריהם ברונפמן אינו ראוי לו. זינגר לועג להסתייגויות אלה, המשקפות, לדבריו, את קשיי ההסתגלות של העסקנים למציאות החדשה שנוצרה בעולם, בישראל ובמזרח התיכון. זינגר מודע לטענה כי הוא מרשה לעצמו להתבטא בחריפות כלפי ההנהגה היהודית משום שמאחוריו עומד נשיא ארגונו, אחד מעשירי ארצות הברית. "אין בכך כל רע", אומר זינגר, "ברונפמן אכן מסמל עוצמה, ומותר ורצוי לנצלה לשדולנות שמטרתה קידום האינטרסים של העם היהודי והגנה על קהילות במצוקה". ברונפמן הוא בעיניו "הניצחון של מקסימום הכוח היהודי בגולה".

הוא סבור כי רבים מהמנהיגים וראשי הארגונים היהודיים הגדולים באמריקה שוגים באשליות על כך שצברו כוח השפעה ולכן דברם נשמע. גם היום האמצעי היחיד לפעילות יהודית הוא שדולנות, אומר זינגר. "כוח יש רק למדינת ישראל. ליהודים בגולה יש נשק השדולנות".

ובתחום זה רק מעטים מקרב המנהיגים והעסקנים בארה"ב יכולים להתחרות בישראל זינגר. אין כמעט מנהיג עולמי שזינגר לא נועד עמו בשנים האחרונות. בזכות ברונפמן נפתחו לפניו גם דלתותיהם של לשכות מנהיגי בריה"מ לשעבר והוא מספר על ביקורים חשאיים בבתיהם של מסורבי עלייה במוסקבה. בכל פגישותיו עם מנהיגים עולמיים הקפיד זינגר לחבוש כיפה שחורה ולהפגין את יהדותו.

את שיא פעילותו הוא רואה בפעולותיו למען יהודים במצוקה. בעיניו, העיקרון המרכזי של עסקנות יהודית הוא לא להפקיר יהודי בצרה. הוא מזכיר כי פעילותו הראשונה לאחר שנבחר למזכ"ל היתה השגת אשרת יציאה מבריה"מ ליוסף מנדלוביץ. לזכותו נזקף חלק לא מבוטל ביציאתם של מסורבי עלייה מבריה"מ.

האימפולסיביות של זינגר ומנהגו להשתלח גם בעמיתים עשויים להטעות. גם אלה הלועגים ליומרותיו מכירים בכושר ההבחנה שלו ומודים שהוא מקדים רבים בהגדרת בעיות ובמתן עדיפות ליעדים. הוא היה מהראשונים בקהילה היהודית בארה"ב שתמך בפומבי בתהליך השלום וסינגר על מדיניות השלום של רבין, בניגוד לדעת רבים מעמיתיו. לדבריו, התמיכה בתהליך בקהילה היהודית, וגם במגזר האורתודוקסי, איתנה יותר מכפי שמקובל להעריך. אך זינגר קובל על התמקצעות של המנהיגים היהודיים, שהקהתה את רגישותם לבעיות הקהילה ולמצוקות הפרט בה. רבים מהפעילים היהודים המרכזיים מתייחסים לתפקידם כאל מקצוע. "הם מיסחרו את הדאגה ליהודים וחיסלו את ההתנדבות שאיפיינה את החיים היהודיים".

כדוגמה הוא מצביע על האטימות של עסקנים יהודים למצוקת חולי האיידס. "כיהודי חרד, משכב זכר הוא בעיני תועבה. אך אינני יודע, וגם לא חשוב לי, כיצד אדם נדבק באיידס. זעקתו היא אמיתית ובבחינת 'דמי אחיך צועקים', והחובה היהודית לסייע לו בכל דרך אפשרית".

זינגר מעיד על עצמו שהוא "סכיזופרני במודע". הוא נקרע בין תפיסת חייו הדתית לפיתויים חיצוניים. "אני מחפש רבי ולא מוצא, לא נוח לי בשום מקום". כסטודנט היה פעיל במטה הבחירות של רוברט קנדי והוא מרבה לצטט מה ששמע ממנו פעם: "יש אנשים המביטים בעולם ושואלים מדוע, ויש מי שחולמים איך יכול העולם להיראות ושואלים מדוע לא. ברוח דברים אלה אני משתדל לפעול".

הארץ
עיריית תל־אביב־יפו מגישה:
מוסיקה דה קאמרה
ווקאלית קאמרית בתל־אביב
חוה"מ סוכות 20-22 בספטמבר 94

יום ג' 20.9.94

20:00
"רביעיית סקאמפה" (עטורת פרסים ועמטר הול, אנגליה)
רביעייה לכלי קשת מאת: היידן, סמטנה ובטהובן.
(אולם סוזן דלל)
"פניני רומנטיקה" - פרנץ שוברט: "מסע החורף"
תומס המברגר - בריטון, אולגה בולקין - פסנתר.
(אולם ירון ירושלמי)
"בארוק וסקסופון"
(אולם ענבל)
"באך בכנסיית עמנואל"
(כנסיית עמנואל)

23:00
ג. רוסיני: "מיסה קטנה חגיגית"
(אולם סוזן דלל)
"מוסיקה קאמרית צעירה"
(אולם ירון ירושלמי)
"שירת מקהלה שירת קהל"
(אולם ענבל)

יום ד' 21.9.94

חן צימבליסטה בארבעים כלי הקשה.
(אולם סוזן דלל)
"פניני רומנטיקה"
ערב לידר עם: ת. המברגר - בריטון, א. בולקין - פסנתר.
שומן - "אהבת המשורר" ושירים מאת ברהמס, בטהובן, וולף.
(אולם ירון ירושלמי)
"מוסיקה קאמרית צעירה"
(אולם ענבל)
"באך בכנסיית עמנואל"
(כנסיית עמנואל)
"רביעיית סקאמפה" (עטורת פרסים ועמטר הול, אנגליה)
רביעייה לכלי קשת מאת: היידן, סמטנה ובטהובן.
(אולם סוזן דלל)
"שירת מקהלה שירת קהל"
מקהלת הפלהרמוני: מנצחת - מאיה שביט. הקהל מוזמן להצטרף לשירת המקהלה.
(אולם ענבל)

מקהלת "ג'אונה מוסיקה" (ליטא)
תכנית א־קפלה: י.ס.באך, מנדלסון, ברוקנר ולוטוסי.
(אולם סוזן דלל)
"פניני רומנטיקה"
(אולם ירון ירושלמי)
"לשיר יחדיו"
עם מקהלות ילדים המצטיינות: "אנקור ירושלים", "בת קול", "לי־רון".
(אולם ענבל)
"י.ס. באך בכנסיית עמנואל"
רסיטל לעוגב עם דימיטריס ליאופולדס (ליטא) יצירות מאת י.ס. באך.
(כנסיית עמנואל)
חוזה לואיס גלרדו (ארגנטינה)
רסיטל לפסנתר: סקרלטי, שומן, רחמנינוב, שטראוס.
(אולם סוזן דלל)
"מוסיקה קאמרית צעירה"
מרסלו אליך - חליל, ראובן סרוסי - גיטרה.
דה פאיה, וילה לובוס, סטרוינסקי, ופיאצולה (תולדות הטנגו).
(אולם ענבל)

מבצע בלעדי הארץ לקוראי
10% הנחה על קניית כרטיס אחד
תלוש זה תקף בקופת מרכז סוזן דלל ובכנסיית עמנואל

בכל ערב מופעי חוצות ומופע מרכזי בשעה 21:30
ברחבת מרכז סוזן דלל. הכניסה חפשית.
03-5105656 ... בכנסיית עמנואל ניתן לרכוש כרטיסים גם בערב המופע, בכנסיה.
מרכז סוזן דלל נוה צדק ◆ הפקה אגף התרבות

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

פעם היה פה חורש טבעי

מיליון דונם של יערות, פרדסים ושטחים פתוחים ייעלמו בעשור הקרוב, בעקבות הפשרת קרקעות לבנייה. הרי ירושלים ילבשו שלמת בטון ומלט

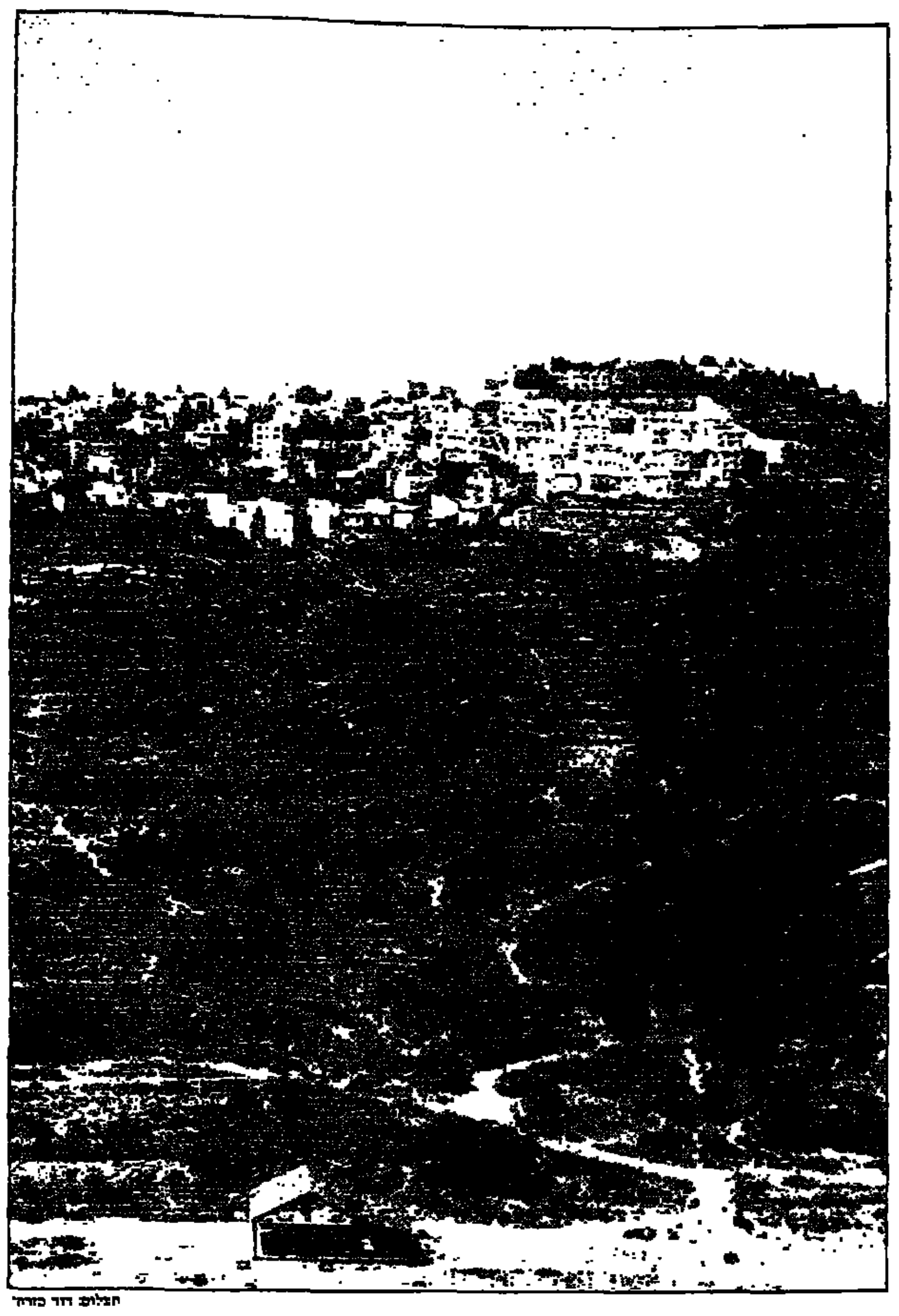
תצלום: דוד כהן
רכס מבשרת ציון. בתוך שנים מספר עשויים ההרים להתכסות בבתים ובמרכזי קניות

החלטת הממשלה מהחודש שעבר להפשיר קרקע חקלאית לבנייה תשנה בשנים הקרובות נופים מוכרים בכרמל, בשרון ובהרי יהודה. במקומות רבים יוקמו שכונות מגורים, לעתים של אלפי יחידות דיור, חלקות ידר קות. חלק מפרדסי השרון ייעקרו, ובמקומם ייבנו בתים ומרכזי קניות. ייעלמו גם שדות בין עתלית ושבי ציון. מורדות ההרים הסמוכים לכביש תל אביב-ירושלים יכוסו במרבד בטון ואספלט.

הגיאוגרף אלישע אפרת מעריך, כי הבנייה המתוכננת לעשור הקרוב תתפרש על מיליון דונם. יהיו לכך השלכות סביבתיות מרחיקות לכת. "הבנייה ביישובים רבים בשפלה כמו גדרה, מזכרת בתיה, הוד השרון, כפר יונה, גן יבנה והודיה תגדיל את אוכלוסיתם בשיעורים שבין שליש לחצי", כותב ד"ר אליהו בורוכוב, יו"ר האיגוד לתכנון סביבתי, בגיליון האחרון של כתב העת של האיגוד. "זהו גידול המחייב הגדלה

"לתושבי פרוזדור ירושלים היתה תוכנית ראשונית שהתייחסה לבניית מגורים לבני המושב, אולם התוכנית הורחבה, ועכשיו היא פשוט ספקולציה קרקעית"

משמעותית של תשתית שירותים כמו מערכות מים, ביוב ותחבורה. הדבר לא בוצע עדיין, ולכן עתידה להיגרם ירידה חמורה ברמת השירותים ובאיכות החיים ביישובים אלה בשנים הקרובות".

בעיית השטחים הפתוחים בישראל חריפה במיוחד בגלל שטחה המצומצם של המדינה ומפני שהרוב המכריע של האוכלוסייה מרוכז ברצועת החוף שבין אשדוד לחיפה ובאזור ירושלים. על פי תוכנית המתאר הארצית ליער ולייעור של הקרן הקיימת, הביטוי המוחשי והמובהק למצוקת השטחים הפתוחים באזורים אלה הינו המחסור המורגש בשטחי נופש במרכז הארץ. בנייה מאסיבית תצמצם עוד יותר את אפשרויות הבילוי ביערות, בפארקים ובשמורות טבע.

אחד האזורים האחרונים הנגישים לטיולים ולבילויים בטבע הוא אזור הרי ירושלים, שיעבור את השינוי הדרמטי ביותר באופיו הסביבתי כתוצאה מהאצת הבנייה. אזור זה משתרע בין מחלף שער הגיא ובית שמש במערב, וירושלים במזרח. מרבית השטח מורכב היום מיערות אורנים ומצוקים יפהפיים של חורש טבעי, שבתוכם נבלעים מספר מצומצם של מושבים וקיבוצים. האזור מהווה מערכת אקולוגית המשמשת כאתר תיירות ונופש, כבית גידול לבעלי חיים וצמחים, וכריאה ירוקה של הערים בית שמש וירושלים. יופיו הטבעי נשמר אף על פי שבמשך אלפי שנים התקיימה בו התיישבות אנושית, שפיתחה חקלאות הררית.

ציפי רון, מנהלת סניף ירושלים של החברה להגנת הטבע, אומרת שהיוזמה להפוך שטחים חקלאיים לאזורי מגורים באה מצד תושבי פרוזדור ירושלים, ותקבל עכשיו דחיפה עם החלטת הממשלה על הפשרת הקרקעות. בין היתר, מעוניינים התושבים להפוך את אזורי המטעים בעמק ארזים הסמוך למבשרת ציון ואת יער כיסלון לשטחי מגורים. "לתושבי המושבים היתה תוכנית ראשונית שהתייחסה לבניית בתים לבני המושב, אולם התוכנית הורחבה, ועכשיו היא פשוט ספקולציה קרקעית".

לדברי רון, הפועל היוצא של התוכנית הוא, שכמה עשרות משפחות במושבים קטנים יקבעו כיצד תיראה הדרך לירושלים. "הם הולכים לאדריכלים ובונים תוכניות שישפיעו על האופי של הרי יהודה", אומרת רון. "זה כמו שאני אחליט מחר לבנות שכונת מגורים בפארק הירקון או בגן סאקר בירושלים. עד היום הגדירו תוכניות מתאר את ייעודי הקרקע, אבל המדיניות החדשה מאפשרת לקיבוצים ולמושבים בעלי אינטרסים כלכליים לשנות ייעודים אלה".

נסים אברהם, מזכיר המושב גבעת יערים, אחד המושבים שאליהם רון מתייחסת, סירב להגיב לדברים. מאיר ויזל, ראש המועצה האזורית מטה יהודה, שבתחום שיפוטה נמצאים שטחים רבים בפרוזדור ירושלים אומר, שרוב השטחים בתחום המועצה אינם מיועדים לבנייה וימשיכו להיות ירוקים. לדבריו, המועצה מביאה בחשבון את השיקולים הסביבתיים בתוכנית המתאר שלה, תעדרת באנשי הקרן הקיימת ובאנשי תכנון סביבתי.

הבעיה האמיתית, אומר ויזל, היא ההתנגדות הנחרצת של אנשי החברה להגנת הטבע לכל תוכנית בנייה של המועצה. "בכל מקום שאנחנו רוצים לבנות הם מיד טוענים שזה הורס איזה עץ או גבעה. אם היינו שומעים להם, לא היו לנו היום מחלף שער הגיא וקו המים מספר 4, המוביל מים לירושלים".

מועצת מטה יהודה כבר השיגה את כל האישורים הנדרשים להקמת אלפי יחידות דיור סמוך למושבים צור הדסה ומבוא ביתר, הנמצאים סמוך לכביש עמק הארלה ירושלים. ויזל הוכיח תוכנית נוספת להקמת 500 יחידות דיור בשטח המועצה.

"איננו מתנגדים לתוכניות הרחבה בתוך שטח המושבים", אומרת ציפי רון. "אולם יש הבדל בין תוכניות כאלה ובין תוכניות הרואות בשטחים פתוחים בעלי ערך נופי וסביבתי קרקעות המיועדות לבניין. אם מועצת מטה יהודה לא תביא בחשבון את העושר הנופי והארכיאולוגי של האזור, היא תכרות את הענף שעליו היא יושבת מפני שמדובר באזור בעל פוטנציאל תיירותי".

יעיל, מסוכן ושנוי במחלוקת

ג'ון אלמסלי, מחבר מדריך לשימוש בכימיקלים, מדבר בזכות השימוש בדי־די־טי, אבל ההשפעות ארוכות הטווח של חומר ההדברה הרעיל עדיין לא ברורות

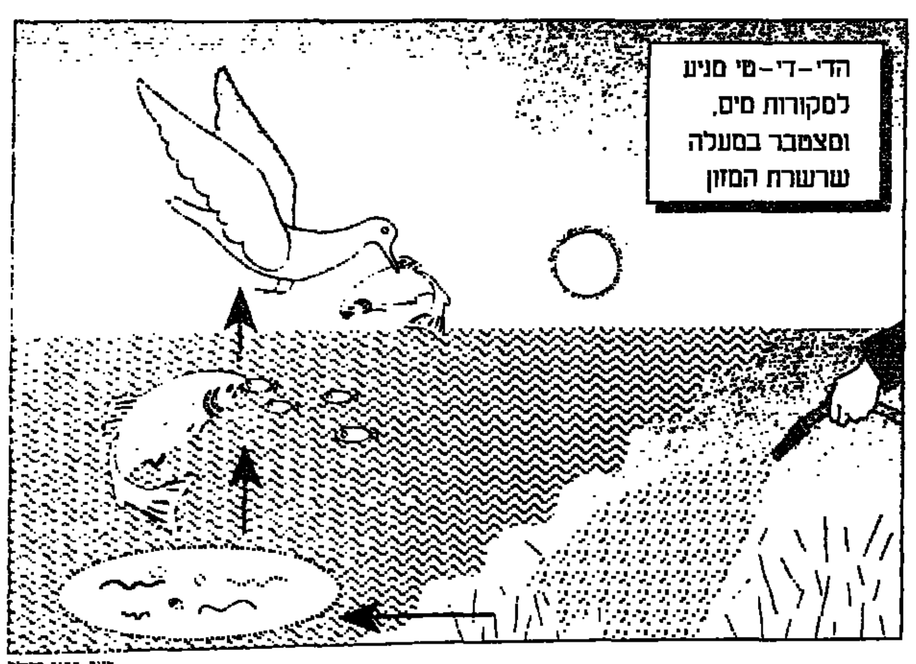

מאז שנות השישים נחשב די־די־טי כדוגמה הבולטת לסכנה הנשקפת לבני אדם, לחי ולצומח כתוצאה משימוש בחומר רעיל. מדינות רבות בעולם אסרו מאז לחלוטין את השימוש בחומר הדברה זה, אבל כמה מומחים סבורים שהאיסור גורף מדי. במאמר שהתפרסם בחודש שעבר בעיתון האנגלי "אינדיפנדנט" טוען ג'ון אלמסלי, שחיבר מדריך לשימוש בכימיקלים שיראה אור בחודש הבא, שלצד הנזקים, לדי־די־טי יש גם כמה יתרונות ברורים כמשמיד מזיקים לחקלאות וחרקים מעבירי מחלות כמו מלריה וטיפוס.

הדי־די־טי פותח ונכנס לשימוש נרחב בשנות הארבעים. במחנות פליטים ועקורים באירופה, בישראל ובמדינות נוספות ריססו בו בני אדם, במטרה לקטול חרקים שאולי נשאו על גופם. החומר פועל באמצעות שיבוש מערכת העצבים שלהם, המתיש אותם עד מוות. לדברי אליזבת וילן, נשיאת המועצה האמריקנית למדע ובריאות, הציל הדי־די־טי יותר חיים מכל כימיקל אחר. הוא היה בין הגורמים העיקריים להיעלמות כמעט מוחלטת של המלריה באמצעות חיסול היתושים מעבירי המחלה.

בסוף שנות הארבעים נעשה בו שימוש נרחב בסרי לנקה, או ציילון, שבה נרשמו למעלה משני מיליון חולי מלריה כל שנה. בשנות השישים ירד מספר חולי המלריה בה ל־31.

השימוש בדי־די־טי הצטמצם משתי סיבות: חרקים רבים פיתחו עמידות כלפיו ופעילים למען הסביבה התנגדו לשימוש בו. ב־62' פירסמה המדענית רייצ'ל קרסון את הספר "אביב שקט", שבמידה רבה השפיע על ההפוגה בשימוש בדי־די־טי. קרסון ציינה שחומר ההדברה מתפזר על פני שטחים גדולים. לא מתפרק ומצטבר באדמה, במקורות מים ובגופם של בעלי חיים.

קרסון תיארה את התוצאות של ריסוס די־די־טי ביערות קנדה: "אחרי הריסוס התברר שלא הכל כשורה. יומיים לאחר מכן התגלו דגים מתים בגדות הנהרות וציפורים גוועות לאורך הכבישים. כל החיים לאורך ערוצי הנחלים דממו. כל החרקים הצעירים בנחלים נקטלו ודגי הסלמון נותרו ללא מזון".

אמסלי, לעומתה, כותב כי הדי־די־טי אינו מסוכן כפי שסברו אלה שביקשו לאסור את השימוש בו. לטענתו, בעת ריסוס קרקע בכמות סטנדרטית מפרקים חיידקים את החומר לאחר שבועיים. רובו המכריע של הדי־די־טי במים נעלם בתוך חודש. אמסלי מסכים שהחומר מצטבר בגופם של בני אדם, אולם לדבריו מדובר בריכוזים שאינם מסכנים את הבריאות.

ארגון הבריאות העולמי מציין שהכמות המסוכנת היא 225 מיליגרם לשנה. אמסלי כותב כי בשנות השישים, כשהשימוש בחומר ההדברה הזה היה בשיאו, נחשפו הצרכנים כל שנה לכמות קטנה פי 10. אמסלי לא מגיע מסקנה חד משמעית, אולם מדבריו משתמע שבמקרים במריבים, כמו במדינות עם רמת תחלואה גבוהה, כדאי להמשיך את השימוש בדי־די־טי.

פרופ' דוד רוזן מהפקולטה לחקלאות של האוניברסיטה העברית ברחובות אומר, שהחלטה להוציא את הדי־די־טי מהשימוש היתה נכונה ברוב המקרים. "נכון שהחומר אינו הורג באופן מיידי", אומר רוזן, "ובשנות החמישים נהגו הטוכנים שלו לשתות אותו מול עיני הלקוחות. אבל כה שחשוב הוא שהחומר נכס ברקבות השומניות והצטבר בבעלה הרהרת הפזור.

"כאשר הדי־די־טי נמצא במים הוא מצטבר בתוך הפלנקטון המשמש כמזון לדגים. הדגים אוכלים הרבה פלנקטון ומצברים די־די־טי בכמות שגורמת למותם. עדיין לא ידועות לנו כל ההשלכות שיש לדי־די־טי, שבו נעשה שימוש נרחב בעבר על בריאותם של בני אדם". עם זאת, הוא סבור שהשימוש בדי־די־טי במדינות עניות, שסובלות מרעב ובמחלות בקנה מידה גדול, יש עדיין יתרון בגלל מחירו הנמוך.

בשנות השישים הבריחו שלטונות בנגלדש ואז פקיסטן יבואו היתה כי הבריחו את המלריה לאחר שעשו שימוש נרחב בדי־די־טי. אבל לאחרונה הורה שר בממשלת בנגלדש, שבאו שהוטל איסור על השימוש בחומר עלה במספר חולי המלריה במדינה והשנה מתו ממנה 600 בני אדם.

גל ירוק

התווית שמשווה אופי אקולוגי לפירות ההדר

תפוז ידידותי

המועצה לשיווק פרי הדר החלה לשווק לאחרונה פירות הדר לייצוא עם הפתקית "Environment Friendly". רשת מזון גדולה בבריטניה, שלא רכשה עד לעונה האחרונה אשכוליות אדומות מישראל, החלה לרכוש אותן לאחר שהוכבעה שהפרי גדל תחת בקרה מקצועית ומטופל בצורה ידידותית לסביבה.

המועצה לשיווק פרי הדר והמחלקה לשיווק הדרים במשרד החקלאות גיבשו לאחרונה מערך כללים והנחיות לטיפול בהדרים המוגדרים כידידותיים לסביבה, שבמסגרתם צומצמה רשימת החומרים הכימיים המותרים לשימוש. הדברת המזיקים נעשית עכשיו בעיקר באמצעות מערך אויבי חרקים טבעיים שאוקלמו בפרדס.

אירוס הביצות

מזה כמה שבועות זורם הביוב של מושב נוב בדרום רמת הגולן לשמורת הטבע אירוס הביצות־נוב הסמוכה למושב. דוברת רשות שמורות הטבע מסרה בשבוע שעבר, שתקלה חמורה במשאבת הביוב, האמורה לשאוב את הביוב ולהעבירו לאגן המצון, גורמת לנזק כבד לשמורת טבע ייחודית זו. הזרמת הנוזלים לא נותנת לשלולית החורף של השמורה להתייבש, תהליך שהכרחי לקיומה. בשמורה גדלים מספר צמחים מיוחדים ובהם אירוס הביצות, נרקיסים, עירוני צהוב, כתוניה ירושלים ובוציץ סוככני.

זיהום שוטף ומכוון

הסכנה הסביבתית הגדולה ביותר לבעלי חיים ימיים ולציפורי ים היא זיהום מתמשך ומכוון שפולטות אוניות. אנשי החברה המלכותית הבריטית להגנה על ציפורים, שהגיעו למסקנה זו, סבורים שזיהום מכוון אחראי ל־75% מהנפט המזהם את הים. תקלות חמורות במיכליות, כמו אלה שאירעו בחופי צרפת ב־78' ובאלסקה ב־89' אחראים רק ל־10% מכמות הנפט המגיעה לים.

בגלל עלות ההפלגה וניסיון לחסוך בזמן, שופכות מכליות ואוניות רבות את פסולת הנפט שלהן לים, ואינן מובילות אותה למתקנים מיוחדים על החוף. בנמלים רבים גם לא קיים ציוד מתאים לטיפול בפסולת זו.

עזה האחרת

מאת לין בלאייף

עברה המערבי העליון של מנהטן, שבו אני מתגוררת, מוכר כחממה של מתלוננים כרוניים, והמקצוע שבו אני עוסקת, פילוסופיה, ידוע לשמצה בספקנות שלו. ובכל זאת, שלא כרוב הישראלים והפלשתינאים שהכרתי במהלך ביקורים רבים בארץ, אינני יכולה שלא להסתכל ברצועת עזה ובצפוי לקרות בה באופטימיות. אין ספק שבאזור, שבמשך דורות רבים עבר מידי כובש אחד למשנהו, ואשר אוכלוסייתו ב־46 השנים האחרונות מורכבת בעיקר מפליטים ממורמרים שהוחזקו כבני ערובה בידי פוליטיקאים ציניים, יש לרצועת עזה בעיות אדירות, ואינני ממעיטה מהן. וכל זאת, אינני יכולה שלא להשוות לטובה את מצבה של עזה עם זה של מקום מגורי.

צרה המערבי העליון של מנהטן נמצא רק כקילומטר מלב העיר ניו יורק, שבו מתקיימת רמה של פתולוגיה חברתית שאינה מוכרת אף באזורים הגרועים ביותר בעזה. רבבות של בני אדם מכורים לאלכוהול ולסמים ו/או חולים באיידס, צעירות היולדות ילדים מחוץ לנישואין, בוגרי תיכון הלוקים באנאלפביתיזם פונקציונלית, חסרי בית, ובתוך כל אלה אלימות לשמה ומספר רב של רציחות חסרות פשר.

מה שמונע ממצבה של עזה להידרדר לרמה כזו של פתולוגיה חברתית, ובהערכה זאת מסכימים אתי מורים ורופאים העוסקים בבריאות הנפש ברצועה, הוא מבנה המשפחה המסורתי שבאזורים רבים בניו יורק פשוט נעלם: השפעת הדת, שאמנם יש לה היבטים שליליים, אך יש בה גם השפעה מלכדת, וערך הכבוד העצמי שנותר לפרט גם אם איבד את רכושו ומעמדו החברתי.

באופן פרדוקסלי המודל היחיד שיכול לעזור לרצועת עזה להתגבר על פצעי הכיבוש הוא המודל הישראלי המבוסס על "כוח המוח"

לשפת העיתונאים, האינטלקטואלים, הפוליטיקאים והדיפלומטים נוסף באחרונה מושג מזעזע: "המדינה הנכשלת". בקטיגוריה זו נכללות סומליה ורואנדה, ואולי גם חלקים ממה שהיתה עד לפני זמן לא רב יוגוסלוויה. אלה מדינות וחברות אשר מצבן כה אומלל עד שהעולם כמעט נואש משיקומן, ונראה שהוא מוכן להפקירן לגורלן. כמובן, אין לעזה אף לא אחד מסימני ההיכר הדרושים כדי להיכלל בקטיגוריה זו של כישלון, הכוללים מלחמת אחים בלתי מבוקרת, שחיתות שאין מתריסים כנגדה, רעב המוני ומגיפות כמו כולירה ודיזנטריה, שאליהן מצטרפת הנוראה שבכולן – מגפת האיידס.

עזה לא נכשלה כמובן. אין זאת אומרת שלא אורבות סכנות לפתחה, אך עתה נפתחה בפניה הברירה להתפתחות חיובית שתרחיק אותה מהן. אין ספק שכדי להצליח תזדקק עזה לסיוע חיצוני בקנה מידה רחב. אונרו"א וארגונים בינלאומיים שסייעו לתושבי עזה בעבר יצטרכו להמשיך בעבודתם הברוכה גם בעתיד. בנוסף, ממשלות זרות חייבות להזרים כספים, ועל ישראל להסיר בהקדם האפשרי את הסגר מעל הרצועה (והגדה), ולאפשר לרבבות פועלים להתפרנס בישראל לפחות בשנים הקרובות, עד שייווצרו די מקומות תעסוקה בעזה עצמה.

אך ההצלחה תלויה בראש ובראשונה בפלשתינאים עצמם, בערפאת כמנהיג, ברשות הפלשתינית המתהווה, ובאזרחי הרצועה החייבים לרתום את עצמם למשימה של שיפור איכות החיים הכלכליים והחברתיים. עליהם לדאוג לצמיחה ופיתוח, ולא רק לפעילות כלכלית המתאפיינת בהעברת כספים מכיס אחד למשנהו.

באופן פרדוקסלי המודל היחיד שיכול להתאים לעזה הוא המודל הישראלי המבוסס על "כוח המוח". רק באמצעות כלים משוכללים ומתוחכמים, שיביאו לבנייה מאסיבית, לחקלאות מתקדמת ולפיתוח תעשייתי מואץ, אפשר יהיה להצליח להתגבר על פצעי הכיבוש הממושך, ועל מגבלות הנובעות ממיעוט משאבים טבעיים. אפשר יהיה לבצע את המודל הזה באמצעות הדרכה, חינוך והשכלה של הצעירים, ושמירה על שיקול הדעת, סובלנות ושימוש מושכל בערכים הקיימים בחברה הפלשתינית.

אך מה שחשוב ביותר הוא שהפלשתינאים ילמדו להפסיק להתלונן ולהכיר בפוטנציה הטמונה במרחב מחייתם, אותה פוטנציה שאפשר היה לחוות בה מהפרספקטיבה האווירית שנתנה לנו הטלוויזיה ב־1 ביולי, ביום שיאסר ערפאת הגיע בראשונה לרצועה.

לין בלאייף היא פרופסור אמריטוס לפילוסופיה באוניברסיטת ניו יורק

ילדי היקום

מאת נתן אביעזר

התפיסה התלמודית כי היקום נועד לשרת את צרכיו של האדם זוכה באחרונה לחיזוק מדעי

לקראת ראש השנה מקובל לעיין בספר בראשית. ההרמוניה השוררת היום בין גרסת התורה על התפתחות היקום לבין גילויים מדעיים חדישים רבים נעשתה בשנים האחרונות מוקד להתעניינות רבה בקרב מדענים.

בתום ששת ימי הבריאה ברך אלוקים את האדם. מן הפסוקים הללו (פסוקים כ"ח-ל"א של פרק א') משתמע כי היקום כולו לא נועד אלא לשרת את צרכיו של האדם. רעיון זה מפותח יותר בתלמוד, והוא מומחש שם בצורת משל: "האדם נברא בערב שבת ומפני מה? כדי שייכנס לסעודה מיד. משל למלך בשר ודם שבנה ארמון ושיכללו והתקין סעודה, ואח"כ הכניס אורחים" (סנהדרין, דף ל"ח, עמ' א').

יש מידה של אבסורד בטענה זו שכל היקום משרת את האדם. די להעיף מבט בכוכבים הרבים שברקיע. ביקום יש ביליארדים של כוכבים, וכי איזו תועלת יכולה לצמוח לאדם מאותם כוכבים רבים עד לאין ספור הפזורים בחלל? למעשה, עד שפותחו טלסקופים רבי עוצמה, איש לא ידע על קיומם של כוכבים רבים כל כך. האמונה שלכוכבים הרחוקים יש השפעה על חייהם של בני האדם היא בבחינת אסטרולוגיה ואמונות טפלות בלבד.

אולם ממצאים אחרונים באסטרונומיה חשפו קשר ישיר בין החיים על פני כדור הארץ ובין הכוכבים הרחוקים. לא נגזים אם נאמר, שבלי הכוכבים לא היו החיים אפשריים כלל.

גופם של כל היצורים החיים מכיל את היסודות הכימיים פחמן, מימן, חמצן וחנקן, וכן כמויות קטנות אבל חיוניות של יסודות כימיים אחרים. מהו המקור לאותם יסודות כימיים?

לפי התיאוריה הקוסמולוגית המודרנית המבוססת היטב – תיאוריית "המפץ הגדול" – דקות אחדות לאחר בריאת היקום לא היו בו אלא שני יסודות כימיים בלבד: מימן והליום. לא היו בו לא חמצן, לא פחמן, לא חנקן, ואף לא אחד מן היסודות הכימיים האחרים ההכרחיים לקיומם של חיים.

כל היסודות הכימיים הללו נוצרו זמן רב לאחר מכן, בליבות הרותחות של כוכבים ענקיים, כפי שהוסבר בכתב העת Scientific American (אפריל 1978, עמ' 110). "תוחלת החיים של הכוכבים הענקיים מוגבלת, ולאחר מכן הם מתפוצצים. הכבשן התרמו־גרעיני שבליבת הכוכב מייצר במהלך חייו את היסודות הכימיים. עם מותו של הכוכב, עקב התפוצצות רבת עוצמה הנקראת 'סופרנובה', מתפזר לחללי החלל רובו המכריע של חומר הכוכב. חומר זה הוא הבסיס שממנו נוצרים כוכבי לכת כדוגמת כדור הארץ שלנו. בלי התפוצצות הסופרנובה, לא היה הפחמן, שהוא יסוד מפתח בגוף החי, מתפשט בכל רחבי החלל. משום כך, אפשר לומר כי החיים נוצרו על פני כדור הארץ הודות לחייהם ולמותם של כוכבים ענקיים".

אנציקלופדיית קיימברידג' לאסטרונומיה (עמ' 121-125) עומדת על הקשר הישיר בין קיום חיים על פני כדור הארץ ובין הרהצרותם של היסודות הכימיים בתוך הכוכבים הרחוקים: "בעבר היה מקובל לחשוב כי הרכב היסודות הכימיים ביקום לא השתנה מעולם... האמת היא שכל האטומים שבכדור הארץ (למעט מימן) נוצרו בליבות של כוכבים ענקיים השייכים לדור הכוכבים שקדם להיווצרותם של כוכבי הלכת. הסבר התהליך שבו נוצרו היסודות הכימיים הוא מן התגליות הגדולות של הפיסיקה במאה העשרים. כל אטום שבגופנו נוצר בעבר הרחוק של ההיסטוריה הגלקטית. אין אנו אלא ילדי היקום".

התפוצצותם של הכוכבים אי שם בחלל היא רק אחת מהתרחשויות רבות ושונות, שכולן היו חיוניות לקיומו ולרווחתו של האדם – וכולן אכן התרחשו. הרבה מדענים נדרשו לתופעה הזאת של צירופי מקרים רבים, שהצד השווה שבהם הוא אחד – טובת האדם. ביחוד עמד על כך פרופסור פרימן דייסון מאוניברסיטת פרינסטון, והוא מבטא את התפעלותו (Scientific American ספטמבר 1981, עמ' 57) במלים האלה: "כאשר אנו מביטים אל היקום ומבחינים במספר הרב של מאורעות אסטרונומיים שבמקרה מניבים בדיוק את התוצאה הרצויה לאדם, מתעוררת בנו ההרגשה שבמובן מסוים ידע היקום מראש על בואנו".

בנקל אפשר להבחין בהרמוניה השוררת בין דברי המדע הלא יהודי, בעל השם העולמי, ובין דברי חכמי התלמוד.

הכותב הוא פרופסור לפיסיקה באוניברסיטת בר אילן

75 שנות הארץ / 8 בספטמבר

1919
מיפו לביירות בשמונה שעות!!!

ע"י המכוניות של "שמבליין"

נסיעה ביום ששי 9 בספטמבר 1919. התחנות: תל כרם, זכרון יעקב, חיפה, עכו, צור, צידון, ביירות.

סרות תמידית מיפו לירושלים ולהפך. שתי פעמים ביום: בשעה שמונה וחצי ובשעה שלוש וחצי.

שרות ביוהר: לחברון, יריחו, שכם וכו'

לפנות אל החברה להפצת ידיעות במזרח מול בית הדואר

1940
התקפת אויר על חיפה ביום ו'

אוירונים אויבים התקיפו את חיפה ביום ששי אחה"צ. תותחי המגן פעלו והניסו את האויב, לפני שהספיק להזיק את מבצרי תי באופן ממשי. פצצות מספר נזרקו, אבל לא נגרמו שום נזקים ושום אבידות.

1940
שלשום: 46, אתמול בבוקר: 28

לונדון 7 (רויטר). אירוני קרב בריטיים פגשו את המטבלים בקרבת איזור לונדון, בהתקפה שהיתה, כפי שסבורים, הגדולה בהתקפות לאור היום מאז פרוץ המלחמה. – עד ראיה אמר כי אירוני הקרב הבריטים פרצו ישר אל תוך סיעת המפציצים והפילו אותה מיד. המפציצים פנו עורף כשאירוני הקרב רודפים אותם על צוואר. נודע עכשיו כי שלשום הושמדו 46 אירונים של האויב ואתמול בבוקר 28.

1978
עדות אליסון: הצעתי לידלין תשלומי מלונות

–עדותו של מרדכי אליסון, העד הראשי בתביעה נגד אשר ידלין האתמול קרה הרי, המואשם בקבלת שוחד של 30 אלף דולר ממנו, נמשכה אתמול בבית המשפט האחרי כן החלה חקירתו הנגדית ע"י הסנגור של אשר ידלין עו"ד שלמה תוסיה כהן. ...בהמשך עדותו אמר העד, כי נוסף על השוחד של 30 אלף דולר שנתן לשרה הרי, לבקשת ידלין, הוא הציע לידלין מדי פעם ... תשלומי מלונות וכרטיסי נסיעה בארה"ב ובלונדון. השופט: והוא סירב? העד: לא, הוא ניצל שירותים אלה במלואם.

1970
פצצות הרסו את מטוס "פן אם" בקהיר

קהיר, 7, (ע"צ) ...ה"ג'מבו־ג'ט" פוצץ הבוקר בשעה מוקדמת בשדה התעופה של קהיר. 174 נוסעי מטוס הענק הצליחו לצאת דרך פתחי החירום, דקות ספורות לפני שהמטוס עלה בלהבות.

כל הציטוטים נלקחו מגיליונות "הארץ" בתאריך הנבחר והובאו בלשונם בעת הפרסום

עורך: אוריאל רייכנהלד

הבימה התיאטרון הלאומי | הקאמרי של תל אביב | חיפה התיאטרון העירוני
זקוף ארץ אהובה | הדה גאבלר | העלמה והמוות | נורודיש | פנסיה לפסנתר | סיינדלה | הטוב שלשום – באמריקה | אופרה הקונסול | הכפיל
03-5283335 | 03-5161212 | 04-640485
תיאטרון באר שבע | בית ליסין | האופרה הישראלית-ת"א

גלריה

התעמלות בוקר

1. מי היו בני המעמד הגבוה ביוון, על פי חוקי סולון?
2. מה הוא יאולי?

(התשובות בעמ' 73)

עוד אפיק לאימוץ ילדים – דרך המשי

מאת תמי שם-טוב

בשנת 92' פתחה ממשלת סין אפשרויות אימוץ בפני המערב. בניגוד לנורמות המקובלות במערב, הילדים נמסרים לנשים מגיל 35 ומעלה, גברים מגיל 40, ולרווקים ולזוגות הומוסקסואלים ולסביות. דברה פופ, רווקה בת 44, מספרת על אימוץ בתה הסינית אביגיל

ניו יורק

כשהורים רואים תינוקת עם לחיים בשרניות כמו לחייה של אביגיל בת התשעה חודשים, הם אומרים שהיא מקסימה כמו סופו. גם אמה המאמצת, דברה פופ, בת ה-44, לא מפסיקה להתפעל ממנה. אביגיל נולדה באזור תעשייתי במרכז סין. לא ידוע מי היו הוריה הביולוגיים, ומדוע החליטו למסור אותה. בפתק שצורף לבגדיה הופיעו שמה, תאריך הלידה ושנת המזל שלה.

לפני כחצי שנה נסעה פופ לסין, כדי להשלים את אימוצה של אביגיל, ששהתה עד האימוץ אצל משפחה אומנת. מאז היא נמצאת אתה. פופ מלמדת אמנות באזור התיאטרונים ברודווי, ובשעות האלה מגדלת אביגיל עם מטפלת, מהגרת סורייה מברית המועצות לשעבר. המטבח הגדול בביתן ברחוב 14 בברוקלין מכוסה ציורי קיר סיניים. "הבית הזה הוא שילוב של תרבויות", אומרת דברה. "אני יהודייה מברוקלין, המטפלת היא יהודייה-רוסייה ואביגיל היא ילדה אסיאתית-יהודייה ומאושרת מברוקלין".

פופ חוששת מיחס התקשורת לאימוץ ילדים מסין. לטענתה, כמה כתבות שהתפרסמו ב"ניו יורק טיימס" בנושא זה עלולות לגרום נזק. "בחלק מהכתבות", אומרת דברה, "בחר העיתון לשפוט את הסינים על שהם נוטשים ילדות. זה נכון שרוב הילדים המוצעים לאימוץ בסין הם בנות, אבל זה לא בגלל שהסינים לא אוהבים בנות. צריך לזכור שאלה אנשים עניים מאוד, שיודעים שכשהילדה תגדל היא לא תוכל לעזור בפרנסה, ותעבור בסופו של דבר למשפחת הבעל. בן, לעומת זאת, יעזור".

ב-15 באפריל 92' פתחה הממשלה הסינית את אפשרות האימוץ לפני המערב. במארס 93' הוקפאה האפשרות, עד להשלמת החוקים וההליכים הכרוכים בה. מפברואר 94' חודשו ההליכים, ומאז סוכנויות אמריקאיות לאימוץ נמצאות בקשר סדיר עם הגופים העוסקים בנושא זה בסין.

ההליכים עוברים דרך הגוף לאימוץ בבייג'ינג, המשותף למשרד הפנים ולמשרד המשפטים הסיני. לכל בקשה לאימוץ יש לצרף מסמכים כמו תעודת לידה, רשיונות, מכתב מהבנק וממקום העבודה, תעודת נישואים, תעודת גירושים ועוד. התעודות צריכות להיות מעודכנות ומתורגמות. לאחר האישור מתבקשים המאמצים להגיע ישירות לעיר שבה נמצא התינוק.

כאמור, רוב התינוקות המיועדים לאימוץ הן בנות, בעיקר בשל מדיניות "הילד האחד", שפירושה הוא שהממשלה הסינית תומכת במשפחות שלהן ילד אחד בלבד. רוב התינוקות המוסרים לאימוץ שוהים עד גיל חודשיים לפחות בבתי יתומים ממשלתיים, או אצל משפחות אומנות. מאמצים מארצות הברית רשאים להסתייע בסוכנויות, או לפנות לגוף לאימוץ באופן ישיר. התהליך כולו, מהגשת המסמכים ועד לקבלת התינוק, יכול להימשך כחצי שנה.

בדיקה של מדיניות האימוץ בסין מגלה הבדלים מהותיים בין המזרח למערב. ברוב המדינות המערביות המאמצים נדרשים להיות נשואים. סין, לעומתן, לא מגבילה את האימוץ לתא המשפחתי המקובל. מבחינתה גם רווקים, רווקות וזוגות הומוסקסואלים ולסביות יכולים לאמץ ילדים.

הבדל משמעותי נוסף במדיניות הוא גיל המאמץ. אם במדינות מערביות ישנה עדיפות להורים מאמצים צעירים, הרי שהממשלה הסינית מאשרת אימוץ לאשה מגיל 35 ולגבר מגיל 40. אנשים צעירים יותר המבקשים לאמץ ילד, או אנשים שכבר אימצו ומבקשים לאמץ ילד נוסף, יכולים לאמץ ילדים המוגדרים כ"בעלי צרכים מיוחדים". קיימת רשימה של מחלות ותחלואים לבחירה, והמאמץ מתבקש להגדיר איזה מהם הוא מוכן לקבל.

"לסינים אין דעות קדומות לגבי גיל או מצב משפחתי", אומרת פופ. "שלוש שנים לפני ששמעתי על אפשרות האימוץ בסין, ניסיתי לאמץ ילד בארצות הברית. הייתי מועמדת לא מועדפת, כי כבר עברתי את ה-40 ועדיין הייתי רווקה שמחפשת בעל. לעובדה שהייתי יציבה מבחינה כלכלית ונפשית לא היתה חשיבות. חיפשתי ילד באופן עצמאי דרך סוכנויות שונות, אבל כולם העדיפו זוגות נשואים וצעירים. באחת מסוכנויות האימוץ בטקסס אמרו לי שאקבל ילד תוך תשעה חודשים. עברו שנתיים וחצי ולא שמעתי מהם דבר. ההמתנה היתה קשה. והיתה בעיה נוספת: בארצות הברית רווחת הגישה שלפיה עדיף שאדם לבן יגדל ילד לבן, ואני רציתי ילד זר. מגמה זו, שתומכים בה גם פסיכולוגים ועובדים סוציאליים שחורים, גורסת שילד שחור הגדל במשפחה לבנה הופך לאדם מבולבל, שמאבד את מורשתו ולא יודע להתמודד עם נטעות. בעיני גישה זו מגוחכת".

דברה פופ מוסיפה כי מאז ששמעה על אפשרות האימוץ בסין, התאהבה ברעיון. "שמחתי שאקבל בת. תמיד רציתי ילדה. מהגשת המסמכים ועד לאימוץ עצמו עברו 11 חודשים. באותה תקופה היתה לי אפשרות לקבל תמונה של הילדה, אבל סירבתי. חשבתי שאם התמונה תהיה לא מוצלחת זה סתם יאמלל אותי. תמונה לא בהכרח משקפת את המציאות".

הסינים איפשרו לחלק מהמאמצים לבחור את התינוק, אבל פופ לא רצתה בזה. "תמיד יכול לקנן בך החשש שעשית טעות כשלקחת ילד מסוים ולא אחר. עבדתי עם סוכנות לאימוץ שהיתה קשורה לבית יתומים בעיר תעשייתית ולא מתוירת במרכז סין. יש שם בית חולים גדול, שאליו מגיעים ילדים מכל האזור. לפעמים ההורים מניחים את התינוק בקרבת בית החולים, כי הם יודעים ששם ידאגו לו. הם מסתכלים עליו מרחוק עד שהם רואים שמישהו בא לקחת אותו. יש גם מקרים שהקרובים מגיעים עם התינוק לבית החולים ומספרים שהם מצאו אותו. לפעמים הם מצרפים פתק עם פרטים מזהים ובקשה לדאוג לתינוק".

ביום האימוץ נסעה דברה עם עוד ארבעה הורים לבית היתומים. "פחדתי", היא מספרת, "חששתי שאכנס לחדר, אראה את התינוקת ואגיד שאני לא רוצה אותה, ולכן החלטתי להתנהג בהתאם לרגשותי, אבל ברגע שראיתי אותה אהבתי אותה. בחודשים הראשונים לחייה היתה אביגיל אצל משפחה אומנת שדאגה לה. היא היתה תינוקת בריאה. כשקיבלתי אותה היא היתה לבושה בהמון בגדים, כמקובל בסין".

"אנשים שמבקשים לאמץ הם נואשים ברצונם להיות הורים", אומרת דברה, "ולכן חשוב שהמערכת הבינלאומית תקל על המאמץ. הדבר יכול למנוע תופעות כמו קניית ילדים בכסף. כשאנשים קונים ילד הם הופכים לפגיעים יותר, כי תמיד קיים החשש שיום אחד יחליטו שהם מחזיקים את הילד באופן בלתי חוקי, והם יידרשו למסור את הילד. חשוב לזכור, שאין הבדל בין ילד מאומץ לילד ביולוגי. אובדן ילד, ביולוגי או מאומץ, הוא מחריד. ידוע שכשנשים שאמורות לקבל ילד לאימוץ מקבלות הודעה על ביטול, הן סובלות מתופעות פיזיות שדומות מאוד להפלה".

דברה שייכת לקבוצת הורים שאימצו ילדים סיניים. "הגוף נוסד מתוך רצון ליצור קהילה משפחתית ולספק מידע לאנשים שמעוניינים לאמץ ילדים בסין". יש לה אלבום ובו תמונות של הורים אמריקאים וילדיהם הסינים. היא יודעת לספר מי מהילדים אינטליגנטי במיוחד, מי הגיע חולה והיום הוא בריא, ומי אוהב לאכול מאכלים המתובלים בתבלינים חריפים. בין תשובה לתשובה מתפנה דברה לאביגיל ומרכינה אליה. בזמנה הפנוי היא לומדת על סין ועל בישול סיני. "אביגיל לא נולדה בבייג'ינג אלא בברוקלין, אבל אני רוצה שתהיה גאה במורשת שלה. כשתגדל נלמד שתינו סינית, ויום אחד ניסע לבקר שם".

● מלשכת דובר משרד העבודה והרווחה בישראל נמסר, כי ישראל קשורה עם גופים לאימוץ במזרח הרחוק, בעיקר בהודו. עם זאת, ההסכם עם סין הופסק לפני כשנה, כשהסינים הקפיאו את האפשרות. בינתיים אפשר להשתמש רק בסוכנויות האמריקאיות:

Alliance for Children, Wellesley, Mass. (617) 431-7148

Adopt International, Redwood City, California (415) 369-7300

Los Ninos, The Woodlands, Texas, (713) 363-2992

Spence-Chapin, New York, Merrie Robinson or Flicka Van Praagh (212) 369-9300

WACAP, Seattle, Washington, Lillian Thorgesen or Mary Moo, (206) 575-4550

Wide Horizons for Children, Waltham, Mass., Linda Lin (617) 894-5330

דברה פופ ובתה אביגיל. "אני יהודייה מברוקלין ואביגיל היא ילדה אסיאתית-יהודייה ומאושרת מברוקלין"

שתי גדות לסיין / יורם ברונובסקי

חיוך האהבה והמוות

הסרטים הצרפתיים של השנים האחרונות לוקים כמעט כולם באיזה ליקוי יסודי, שאפשר לסכמו כחוסר ביטחון. הקולנוע הצרפתי הגדול איבד גובה, התקפל, נסוג אל תוך עצמו, נעשה פרובינציאלי או מעודן עד גיחוך, כמין פארודיה של גדולתו שחלפה זה כבר.

לא פלא שהסרטים הצרפתיים כמעט שאינם יוצאים את גבולות צרפת, וגם בצרפת עצמה הם אינם יכולים לעמוד כלל לתחרות עם הקולנוע האמריקאי התוקפני והמרהיב. אנשי קולנוע צרפתים, שדיברו במשך שנים על המשבר בקולנוע שלהם, מדברים היום על מותו בעליל. ואף שנימת האופנתיות שבדיבורים כאלה מרתיעה, צריך להודות שהעובדות מאשרות אותה כמעט תמיד. בסוף אתה חדל ללכת לסרטים צרפתיים חדשים, כיודע מה מצפה לך.

על כן הלכתי לצפות בסרטו של הבמאי קלוד מילר בלי ציפיות יתרות, ועל כן שבעתיים היה עז רושמו של הסרט הזה – יצירת מופת קטנה בתוך ים של בינוניות. כמעט מתחילת הסרט היתה הרגשה שכאן, ב"החיוך", חוזר הקולנוע הצרפתי לימיו הגדולים. ואף שהסרט לא דומה לסרטי גודאר ולא לסרטי טריפו או רוהמר, או דווקא בגלל זה, היתה הצפייה בו בבחינת חוויה המחזירה לימים הסוערים והנשכחים כמעט של הגל החדש.

הבמאי קלוד מילר, שכבר בסרטו הקודם, "הגנבת הקטנה", גילה את כוחו בעיצובה של אווירה נראשת, לא חשש לטפל בסרט הזה בנושאים הגדולים והעמוקים מכל – באהבה ובמוות, ולמען הדיוק בזיקה האמיצה שביניהם. הודות למשחקם של שלושה השחקנים הראשיים, ועל אף ליקויים מסוימים בתסריט, התוצאה היא מדהימה ומסעירה.

הסיפור אינו מקורי ביותר, והדיון אינו צורך במקוריות רבה כאשר נוגעים לנושאים הקדמוניים והאקטואליים תמיד. מעשה בפרופסור זקן, שמפליא לשחק אותו ז'אן פייר מריל, המשתקם מהתקף לב כמעט קטלני. האק"ג שלו מזהיר שמצב לבו בכי רע, והתקף נוסף יהיה בלי שום ספק סופי. תוך כדי תהליך השתקמותו נתקל הפרופסור במורה צעירה לטניס, בגילומה של עמנואל סנייה (אשתו של רומן פולנסקי). המורה לטניס היא גם, איכשהו (כאן לוקה התסריט באי בהירות), מועמדת להיות חשפנית במופע עממי-קרקסי זול, שאותו מנהל אמרגן-קסם נוכל, שאת תפקידו ממלא ריישאר בוראנז'ה – בלי ספק השחקן המרכזי בסרט, שבהופעתו יש כוח דמוני מפחיד כמעט.

המורה לטניס היא בחורה שקשה להבין את מהותה, עד שמבינים שהבמאי ביקש לגלם בה את כוחם השטני משהו של הנעורים ושל התשוקות המפתות. צדה השני של קסמה הוא החולי המסתורי שהיא לוקה בו, ומתבטא בזוב דם תכוף מאפה. בה עצמה גלומה כבר הדיאלקטיקה הרומנטית של האהבה והמוות. האווירה כולה מזכירה את עולמו של תומאס מאן המוקדם, ובפרט את "מוות בוונציה".

קשה גם לא להיזכר לנוכח הסרט הזה בסיפורו של צ'כוב "סיפור משעמם", על פרופסור זקן המוצא את עצמו מול אהבתה המיוחדת של תלמידתו הנבונה. ב"החיוך" נפגשים שני הקטבים האלה – קטב מאן וקטב צ'כוב – אבל בלי ספק מאן הוא הגובר.

עד מהרה מוצא את עצמו הפרופסור הזקן של "החיוך" מאוהב עד שיגעון באדיל, הטניסאית-החשפנית הצעירה. היא לוקחת אותו למופע חשפנות – נשים צעירות יפהפיות מתפשטות על הבמה, והאווירה מתחילה להיטען בחושניות דמונית. אדיל מלמדת את הפרופסור איזה פזמון זול, שבו מדובר על חיוכו של המוות, ומתוכו מוסבר שמו של הסרט. הפרופסור חוזר הביתה אל אשתו הישישה והמסורה כשהוא חולה ומאושר, ומאפו זב דם. באותו זמן זב דם גם מאפה של אדיל, המצלמה מקפצת מאף מדמם אחד למשנהו.

נראה שבסצינה מגושמת משהו זו מתקיים ההיגוי המטאפורי המרכזי של הסרט. תובב אסוציאציות ספרותיות, ובייחוד רוסיות, יחשוב כאן, בסרט ספרותי זה, על משמעותו של האף בסיפורו של גוגול הנושא שם זה.

בהצגה הבאה, הנערכת באנגולם, עיר שאליה נוסעים הפרופסור והאמרגן עם אדיל, במסע עליו כל שבו מוחזרים (כביכול) הנעורים לפרופסור החולה, משתתפת אדיל עצמה, כשהנערות האחרות מפשיטות אותה לאט, בעוד שקהל הגברים, והפרופסור בתוכו, מתלקח באש זרה. הפרופסור חוזר למלון העלוב שלו באנגולם, חולה וכמעט גוסס, ואז פוקדת אותו בלילה אדיל היפה. "את האשה האהובה של חיי", מודיע לה הפרופסור.

במופע חשפנות נוסף באנגולם צועדת אדיל לתוך קהל הגברים, כמו מבקשת להתמסר לו, או, בלשון השירה, "לנפץ לגברים הארץ את האשכים". באמצע מסע העינוי הסהרורי הזה מתחיל אפה לדמם והיא מתעלפת, אולי אפילו מתה.

ייתכן שהיא מקדימה במותה את הפרופסור, ושובות כביכול את הדיאלקטיקה של האהבה והמוות המקובלת ברומנטיקה. אבל הזיקה בין המוות והחושניות, בין ארוס ותאנטוס, מקבלת עקב כך יתר חידוד, דווקא משום שהגיבור הנועד למות אינו מת, ואילו הגוף המגלם את מושא תשוקתו הוא שמת לפניו.

אפשר לדרוש בהיבט האידיאי של העלילה הרבה, פנים ואחור, ולגלות מעמקים בסרט הזה, אולי אפילו למצוא הצדקות למה שנראה בצפייה ראשונה כטעויות תסריט. אבל הסרט לא היה חזק כל כך אלמלא היה ההיבט האידיאי שלו משני בסופו של דבר לעוצמה הפלסטית הרבה שבו. המשחק הוא כאמור מעולה, ולא רק של שלושת הגיבורים הראשיים, אלא גם של השחקנים בתפקידי המשנה רבי המשמעות.

האם יגיע הסרט הזה לישראל? האם בכלל תופנה אליו תשומת הלב המיוחדת שהוא ראוי לה? האם ייראה שכאן יש פתאום איזה שבר בתוך הבינוניות המתפיחה של הקולנוע הצרפתי של השנים האחרונות? אין זה בטוח כלל. לסרט מתלווה מערכת פרסומית גסה משהו, ואף הכרזה היפה והחושנית שלו יכולה להיראות כמו כרזה של סרט מין קיצי. אבל הסרט הוא יותר מזה. אולי יש בו אף יותר ממה שהבמאי חשב להשקיע בו. גדולתו של הקולנוע היא בכך שנסים כאלה עשויים עוד להתחולל לעתים.

מודעת הסרט. חזרה לימים הטובים של הקולנוע

האופרה "בוריס גודונוב" תועלה ב-24 באוקטובר במשכן האמנויות

הפרמיירה של האופרה "בוריס גודונוב", שהלחין מודסט מוסורגסקי, תתקיים ב-24 באוקטובר, המועד שנקבע לה מראש, למרות הוויכוח הציבורי סביב בניין המשכן לאמנויות בתל אביב. עלות ההפקה מוערכת ב-1.25 מיליון דולר (כולל עלות התפעול של 11 ההצגות).

מנכ"ל המשכן, אורי עופר, מסר כי מועצת העיר אישרה את מרבית הבקשה. "בדובר ב-65 מיליון שקל מתוך 87 מיליון שקל. את 22 מיליון השקל הנוספים תכסה המנהלה". לדבריו, גם בתקציב השוטף של האופרה אין כל בעיה, לאחר ששרת האמנויות, שולמית אלוני, הבטיחה לדאוג למימון.

מכירת המנויים הגיעה עד כה ל-15 אלף, שהם כ-80 אלף כרטיסים (הכנסה עצמית של כ-8 מיליון שקל).

אופרת הענק "בוריס גודונוב" מבוססת על דרמה באותו שם שכתב אלכסנדר פושקין, ובמרכזה דמותו של הצאר הרוסי בוריס גודונוב, שחי במאה ה-17 והוכתר על כס השלטון במוסקבה. על פי הגרסה האופראית, עלייתו לשלטון התאפשרה בשל רציחת יורש העצר הנער דימיטרי, בנו של איוואן האיום.

על הבמה אנו צפויים למפגן של תזמורת המנויים וקטעי מקהלה. האריות הן מעטות, העלילה מתפתחת באמצעות רצ'יטטיב ודו שיח מוסיקלי, בליווי תזמורתי מורכב. האופרה מבוצעת בדרך כלל על פי תזמורת של ניקולאי רימסקי-קורסאקוב, שכתב לה שני עיבודים, אבל הגרסה שתועלה אצלנו תבוצע על פי מוסורגסקי.

גארי ברתיני ינצח על התזמורת הסימפונית ראשון לציון, רוהאבס שאף יביים. על העיצוב מופקד צוות ישראלי: תפאורה – רוני תורה, תלבושות – בוקי שיף, תאורה – בנצי מונייץ. את המשבצת הישראלית בהפקה יאיישו הזמרים גבי שדה ודמה סמסונוב, שחוזרים לבמה לאחר היעדרות של כמה שנים. שדה יופיע בדמותו של גרגורי, המתחזה ליורש העצר, וסמסונוב תופיע בתפקיד אורח כאומנת.

בתפקיד בוריס גודונוב ישיר הבס פאטה בורצ'ולדזה, ולצדו יופיעו פטר רוז, קנת ריגל, ולדימיר בראון, מרינה לויס, סוזנה פורצקי ועוד. את העם יגלמו שלוש מקהלות: מקהלת האופרה הישראלית החדשה, המקהלה הקאמרית תל אביב ומקהלת הילדים אודטוריו מירושלים.

במקביל ל"בוריס גודונוב" תועלה, החל ב-6 בנובמבר, האופרה "פאוסט", לסירוגין. הדבר מתאפשר הודות לציוד המשוכלל, המאפשר החלפה מהירה של תפאורות.

ציפי שוחט

סרטו החדש של וודי אלן יוקרן לראשונה בפסטיבל בניו יורק

הקרנת הבכורה של "Bullets Over Broadway", סרט של וודי אלן המתאר את שנות העשרים הפרועות בניו יורק, תיערך בפסטיבל הקולנוע ה-32 בניו יורק, שייפתח במרכז לינקולן ב-23 בספטמבר. את הפסטיבל יפתח הסרט "Pulp Fiction" של קוונטין טרנטינו, שזכה בפרס הראשון בפסטיבל הסרטים בקאן, והוא ייחתם ב-9 באוקטובר ב"חלומות סל", סרט דוקומנטרי על כדורסל בבתי ספר תיכוניים.

מארגני הפסטיבל אומרים שהקרנת סרטו של אלן תוסיף עניין לפסטיבל. "זה סרט בעל חשיבות רבה וייחוד מבצעי". הסרט, שיוקרן בתחילת אוקטובר, עוסק בעולם התיאטרון הניו יורקי המאוכלס בגנגסטרים, רקדניות ודמויות מעולם העסקים. את התפקידים הראשיים מגלמים דיאן ווסט וג'ון קוזאק. עוד משתתפים בסרט טרייסי אולמן, צ'אז פלמינטרי, רוב ריינר, ג'ניפר טילי וג'ים ברודבנט.

"לסרט יש איכות של אחורי הקלעים של דרמה, שנראתה כבר בסרטים אחרים שלו", אומר ריצ'ארד פניה, מנהל התוכניות של מרכז לינקולן. "זהו סרט מאוד אישי, מצחיק עד דמעות, אבל עם קריצה. זהו הרהור על גבולות האחריות האמנותית והקול האמנותי".

ניו-יורק טיימס

ועדת חיפוש למנכ"ל אמנות לעם

בסוף השבוע מונתה באמנות לעם ועדת חיפוש למציאת מנכ"ל, לאחר שהמנכ"ל הקודם, דני אלכה, פרש. בוועדת החיפוש ישתתפו משה ברדיודא (יו"ר הנהלה), דב גולדברגר, בני גלעד, אלעזר שטורם ומידי פז.

מקום ראשון בתחרות מרימים לנגן הוויולה גלעד קרני, בן 26. התחרות, שהתקיימה ב-Isle of Man באנגליה, החלה ב-29 באוגוסט והסתיימה במוצאי שבת, 3 בספטמבר. גלעד, שנבחר מתוך 54 נגנים מרחבי העולם, ביצע את הקונצ'רטו לוויולה ולתזמורת של ברטוק ואת הסונטה לוויולה ולפסנתר מאת הינדמית. הפרס הראשון זיכה אותו בוויולה ובסכום כספי נכבד.

אורנה פורת תהיה "מירל'ה אפרת" בהפקה החדשה שתועלה בתיאטרון היידי בישראל, בבימויו של יוהן פאלק. בתפקידים הראשיים יופיעו שמואל עצמון ואתל קובנסקה. הליהוק הסופי ייקבע עם שובו של התיאטרון מסיבוב הופעות באוקראינה, לשם הוזמן כדי לפתוח את הכנס הבינלאומי של תרבות יידיש המתקיים בקייב. הצגת הבכורה תועלה בדצמבר.

פסלו של שילה יינתן כפרס האקדמיה הישראלית לקולנוע

חברי האקדמיה הישראלית לקולנוע בחרו בפסל שעיצב ריצ'רד שילה כפסלון הפרס שניתן לזוכים בפרסי האקדמיה. פסלו של שילה יבוא במקום הפסל שעיצב פיליפ רנצר, שניתן כפרס בשנים האחרונות, אבל הוחלף בשל הביקורת הציבורית שנמתחה עליו. הפסל הזוכה עשוי מברונזה והוא נראה כמו פילם מגולגל המתנשא כלפי מעלה. חלק נייד בתוכו מסתובב ומעוצב בתבנית שונה לכל קטגוריה.

טקס הענקת פרסי האקדמיה השנה ייערך ב-24 בנובמבר. קטגוריית סרטי התעודה נפתחה השנה גם לסרטי טלוויזיה, וכן נוסף פרס הקרוה לדרמה הטלוויזיונית המקורית. תוספת זו לא תשפיע על תקנון ההצטרפות לאקדמיה, שמבקשת לייעד עצמה לעושי קולנוע.

רוני פרצ'יק

32% אחוזי צפייה ל"רשות הבידור"

תוכניתו של דודו טופז "רשות הבידור" הגיעה ל-32% אחוזי צפייה, לעומת 26% בחודש יולי. בתוכנית "בשידור חי" עם דן שילון צפו בחודש יולי 22% ובחודש אוגוסט 23% בממוצע, כך שהפער בין טופז לשילון גדל בחודש זה לכמעט עשרה אחוזים. ב"דוגרי" צפו בחודש אוגוסט 20% ובגבי גזית – 19%. עוד בתוכניות המובילות של ערוץ 2 לפי סקר גאלופ לרשות השניה, סרטי הקולנוע "מלך הסלים" עם 22%, "משימה בעורף האויב" עם 20% והסרטים "שרית", ו"ריהה מר" עם 19%.

"מבט" של הערוץ הראשון זוכה לפי סקר זה ב-13% צפייה, ה"חדשות" של ערוץ 2 ב-10% צפייה ו"ערב חדש" של החינוכית זוכה גם היא ב-10%. "רואים עולם" ו"יומן" של ערוץ 1 זכו ב-12% צפייה.

עירית רוזנבלום

במאים צעירים ולא ידועים מככבים בפסטיבל ונציה

בימים הראשונים לפסטיבל הוונציה נגלו כאן רחובות אלימים שיצאו מ"אודיסה הקטנה" בברוקלין שבניו יורק והסתיימו ב"פיגאל" שבפאריס. הוקרנו יצירות ראשונות של במאים צעירים, מתוך קבוצה גדולה של במאים לא ידועים שהודרו לפסטיבל בהעדרם של השמות הגדולים.

ג'יימס גריי האמריקאי מגולל את סיפורו של יהושע שפירא (טים רות'), רוצח מקצועי, בן למשפחה יהודית-רוסית (ישראל ויהודים מככבים בפינות רבות בפסטיבל), שחוזר לבצע משימת רצח בתוך קהילת המהגרים המוכרת לו היטב. כריס ואריידי הצרפתי מתאר בסגנון תופפי יותר, כמעט פרוע, את רחובותיה המהות והרים של פאריס המלאים זונות, טרנסווסטיטים, מסוממים, סרסורי קטינים וסוחרי נשק המספקים עוד ישראלי לכל רחוש – וכולם לבבות בודדים.

בטייוואן לא צריך לרדת אל הרחובות האפלים כדי לחוש בנטל הבדידות. שם, בעיר המודרנית הרחוקה, גם מוכנים נוספים ומתווכי דירות שוקלים מדי יום את אופציית ההתאבדות. "יחי האהבה", כך קרא באירוניה צ'יי מינג יאנג לסרטו האכזרי המפגיש שני גברים ואשה בדירה ריקה שאינה שייכת להם. הסיטואציה, שיש לה פוטנציאל להיות פארסת חדר מיטות, הופכת למפגש מעיק של שלושה אובדנים. מינג יאנג מקפיד לעקוב דווקא אחרי רגעי השתיקה של גיבוריו. 15 הדקות האחרונות של הסרט מהממות: אשה הולכת לבדה ברחוב, אחר כך בפארק, מתיישבת ובוכה, עוצרת לרגע ושוב בוכה, וכך עד הכותרות.

סיבות טובות לבכי יש גם לאיטלקים. גיבוריו של קארלו מצאקורטי, אחד הבמאים הכישרוניים של הדור החדש בקולנוע האיטלקי, מובטלים, בודדים וחסרי תקווה. בסרטו המוקרן בפסטיבל מבקשים שני מסכנים להגריה פר הרבגה להונגריה. בסוף המהפך הקומי פוגשים השניים עולם סימפטי וטוב לב. הבהה מהופכת לרוע, הכסף והטיפשות האיטלקית העכשווית.

באיטליה מתגעגעים לזמנים אחרים, כך השר בולב בעת הקרנתו של "החיים האמיתיים של אנטוניו ה.", סרטו של אנצו מונטליאונה, העוקב אחר כוכב וודי אלן שמבצע אלסנדרו האבר, שחקן שחייו המוריים משמשים כרקע לסרט. לישראלים היה רגע של נחת: אלסנדרו האבר גדל בישראל, בשדרות חן 10 בתל אביב, והחלק הראשון של הסרט מוקדש לפרידה על מופע חג האילנות שהשתתף בו בילדותו כאן.

ואם מדברים על ישראל, בשבוע שעבר גם דגל ישראל הונף מעל ארמון הפסטיבל, ואת מכות סרטו הדוקומנטרי של עמוס גיתאי, "בארץ התפוזים", שהוצג בוונציה ביום הראשון לפסטיבל. ארבעת פרקי הדיון מן הפוליטי של גיתאי התקבלו בעניין רב אצל הביקורת האיטלקית. בהמשך השבוע יוצג גם סרטו הארוך של קלוד לנצמן, "צה"ל".

דני מוגה, ונציה

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

גלריה

מתוך "שולטן אל מדינה" בבימויו של מונצאף דהייב. עיסוק בדיכוי נשים

רעיון חדש, כריכה מוכרת

פסטיבל הקולנוע של חיפה מוקדש השנה לקולנוע ים תיכוני, בניסיון להינתק מן המתכונת השגורה. אבל התוכן שלו דומה מאוד לזה של פסטיבלים אחרים

מאת רוני פרצ'ק

מתוך "מריו מריה ומריו" של אטורה סקולה. מציאות עכשווית

מתוך "גלות בחולה" של ארדן קיראל. מבטו של הזר

בשנה העשירית לקיומו, החליטו מנהלי פסטיבל הקולנוע של חיפה, שיתקיים בסוכות, לנקוט עמדה ולשנות את מתכונת הפסטיבל. וכך נבחרה הכותרת "שכנים" והפסטיבל יוחד לקולנוע הים תיכוני. כשלעצמה, ראויה ההחלטה הזאת להערכה רבה. במשך שנים סבל פסטיבל חיפה מתדמית לפיה ניזון מהשאריות של פסטיבל ירושלים, הוותיק ממנו. בהחלטה להפוך אותו לפסטיבל־נושא יש ניסיון ליצור אלטרנטיווה של ממש.

במדינות שונות פועלים בהצלחה פסטיבלי נושאים: באיטליה, למשל, נערך פסטיבל לקולנוע אילם בפורדנונה, בקרטיי שבצרפת נערך פסטיבל לסרטי נשים, ובמונפלייה, פסטיבל חשוב לסרטים ים תיכוניים, שהוא, כנראה, המודל שפסטיבל חיפה ביקש לאמץ. מבחנו של הפסטיבל יהיה באומץ להינתק באמת מן המתכונת השגורה. אך מנהלי הפסטיבל העדיפו לכרוך את תוכנית הקולנוע הערבי והקולנוע הים תיכוני בכריכה מוכרת.

כך נתקל הקהל בכותרת שונה מעט ובתוכן דומה מאוד לפסטיבלים האחרים. הפסטיבל ייפתח בסרטו של הבמאי הרוסי ניקיטה מיכלקוב, "שמש בוגדנית", שיוצג במסגרת פנורמה של 37 סרטים שנעשו ברחבי העולם ונאספו מפסטיבלים שונים, קולנוע תיעודי, קולנוע ישראלי, פינות ואירועים מיוחדים. הקולנוע הים תיכוני מרכיב כמה פינות (קולנוע ערבי, ים תיכוני ומחווה לקולנוע נפוליטני), אבל הוא לא משנה באופן מהותי את מבנה הפסטיבל.

תחת הכותרת המטעה "קולנוע ערבי" יוצגו שבעה סרטים ממדינות המגרב – מרוקו, תוניסיה ואלג'יריה; חלקם קופרודוקציות עם צרפת, הממשיכה את פעילותה הקולוניאליסטית בארצות אלה דרך התערבותה בשפתן הקולנועית. תחת כותרת כזאת אפשר היה לצפות לסרטים מארצות כמו איראן, שהקולנוע בה מעורר עניין רב באירופה, או למלודרמות מעיראק, שתעשיית הקולנוע המפותחת שלה לא מוכרת בישראל. אם העדרם של סרטים ממדינות אלה מנומק בקושי הברור להשיגם להקרנה בארץ, הרי שלכל הפחות אפשר היה להשיג סרטים מצריים – אבל התוכנייה לא כוללת ולו אחד.

בכל מקרה, במסגרת הזאת יוצגו סרטים מן השנה־שנתיים האחרונות (חבל שאין רטרוספקטיווה). חלקם המכריע עוסק בנשים ומעיד על מגמה כפולה בקולנוע הזה: מצד אחד הסרטים עוסקים בדיכוי האשה, ומצד שני האשה הופכת למרכז הסרט, בעוד שהגבר נדחק לשוליים. כך ב"שתיקות הארמון" (תוניסיה־צרפת, 1994) המשרטטת את עולמן של משרתות בארמונות העשירים; ב"שולטן אל מדינה" (תוניסיה־צרפת, 1992) בבימוי מונצאף דהייב, על כליאת נשים בידי משפחות בעליהן; וב"באדיס" של מוחמד אבדרחמן טאזי (מרוקו, 1992), שמציג סרט נוסף – "בעקבות בעלה של אשתי" (1994), שעניינו מבט נוסטלגי, כך גורס הבמאי, בריבוי נשים.

במחווה לקולנוע הנפוליטני יוקרנו עשרה סרטים שלוקטו מתוכנית שהוקרנה לראשונה במוזיאון לאמנות מודרנית בניו יורק, בנובמבר 1993. "אסונטה ספינה" מגולל את סיפורה של תופרת אומללה בשכונת עוני, על פי מחזה שהועלה ב־1909 ב"תיאטרו נובו" בנפולי. העותק שיוקרן משוחזר, צבוע ומלווה בפסקול מוסיקלי. עוד יוקרנו "ידיים על העיר" של פרנצ'סקו רוזי, החושף את הקשרים בין הפוליטיקה לחברות הבנייה שניסו להשתלט על העיר בתחילת שנות השישים; "טוטו בצבעים", על הקומיקאי האיטלקי שסגנונו ינק ממופעי הבורלסקה; "יום הדין" המאוחר והלא מוכר יחסית של ויטוריו דה סיקה – סדרת אפיזודות המתרחשות ביום שבו מוכרז כי יום הדין יחול בשש בערב; "העיר עומדת לדין" של לואיג'י זמפה העוסק בארגון הפשע "קאמורה", ו"קרוסלה נפוליטנית", מחזמר המשרטט את המזיגה של התרבות המקומית הפופולרית עם המסורת הקתולית.

בקטגוריה "שכנים – פנורמה ים תיכונית" בולטים הסרטים "שלושה דקלים" של ז'ואאו בוטו הפורטוגלי (פרק ראשון בטרילוגיה שמוקדשת לליסבון); "גלות בחולה", קופרודוקציה טורקית־גרמנית בבימויו של ארדן קיראל, יליד טורקיה המתגורר בברלין, המפנה את מבט הגולה הזר על המדינה שממנה הוקא ועל המדינה שבה הוא חי והמבקשת להקיא מתוכה את שכמותו; "שנים אפלות" (ספרד, 1993), סרט ביכורים של הבמאית הבסקית אראנטקסה לאזקאנו המגולל את סיפורם של הבסקים בספרד בימי פרנקו.

עיסוק נוסף בבעיה של הזהות הלאומית ניכר ב"מן השלג", סרט עלילה ראשון של במאי סרטי התעודה סוטיריס גוריטסאס, שעוסק בבעיית הזהות הכפולה של אלבנים ביוון. עוד מיוון מגיע הסרט "בא לא לבכות, גבירותי", של סטאברוס טסיוליס וכריסטוס ואקלופולוס, קומדיה על צ'יירי איקונות שבאו לשדוד ולשפץ כנסייה ביזנטית בכפר קטן. בולט גם הסרט "ספינה במדבר", קופרודוקציה טורקית־בלגית שביים בשאר סבנטק, מחזאי ובמאי תיאטרון, על פי הרומן "יולקו" מאת אוזם הוכמאט, על שני גברים ואשה המתגוררים בתחנת רכבת נטושה בעת מלחמת העצמאות הטורקית בתחילת שנות העשרים. הקטגוריה הזאת כוללת גם את סרטו החדש של קרלוס סאורה "דיספרה" (שנרכש להפצה מסחרית בארץ), וסרט חדש של חיימה דה ארמניאן, אורח הפסטיבל, "בקצה האחר של המנהרה".

בקטגוריה "הקולנוע של היום ומחר" (שמחליפה את "פנורמה") בולטים "שמש בוגדנית", סרטו האחרון של ניקיטה מיכלקוב ("עיניים שחורות"), שנרכש להפצה מסחרית בארץ, סרטו של ז'ון טורטורו "מאק", ו"מריו מריה ומריו" של אטורה סקולה, שעוסק במציאות האירופית העכשווית. מיכלקוב יהיה אורח הפסטיבל, וכמוהו גם אנדרו בירקין, שיציג את סרטו "גן הבטון", קופרודוקציה בריטית־גרמנית־צרפתית מ־1992, על גילוי עריות בין אח לאחות. עוד יוצגו בקטגוריה הזאת סרטים מפולין, רוסיה, קרואטיה, הונגריה, ארגנטינה, סין, וייטנאם, סקנדינוויה וארצות הברית.

בין סרטי התעודה בולטים "מתנטאן" של ז'אק לביב, העוסק בזמר־שחקן איב מונטאן, ו"בוסנה" של ברנאר אנרי לוי ואלן פראי, המוגדר בידי יוצריו כסיפור על בוסניה אבל גם על האירופאים, התרבות המערבית וכישלונה של הדמוקרטיה האירופית.

בפסטיבל תיערך גם מחווה לבמאי משה מזרחי ויוקרנו הסרטים "אני אוהב אותך, רוזה" (1972), "כל החיים לפניו" (צרפת, 1977), שזיכה את מזרחי בפרס האוסקר בקטגוריית הסרט הזר; "אורח בעונה המתה" (ישראל־צרפת, 1969); "החיים נמשכים" (צרפת, 1981); "הבית ברחוב שלוש" (ישראל, 1972), המשרטט את דיוקנה של משפחה בשכונת שבזי באמצע שנות הארבעים, והקומדיה הוולגרית והמבוהלת "אבו אל בנאת".

בפינה לקולנוע הישראלי יוקרן, בהקרנת בכורה, סרטו החדש של נסים דיין, "סיפור מקומי". המשלב סיפור אהבה בחיפוש אוצר טורקי על שפת הכנרת, וכן "שחור" של שמואל הספרי.

האירועים המיוחדים כוללים את הסמינריון "לרשום באור", שיעסוק בנושא האור והצל באזור הים התיכון וינוחה בידי הצלם ויטוריו סטורורו, שצילם את "הטנגו האחרון בפאריס", "אפוקליפסה עכשיו", "הקונפורמיסט" ו"הקיסר האחרון"; ההרצה ויזאוקליפים, תחרות פרסומות. חלוקת פרס הנוסריס ופרס תא המבקרים והאירוע "ליל בורופי הפרסומות".

רק באמריקה

שתי דקות במיקרו והאחוריים חמים

יש כבר פתרון למצוקתם של אוהדי הכדורגל, הנאלצים לשבת בחורף קר על מושביו הקרירים של האיצטדיון: מושב חם. מדובר בכרית, שאחרי שהות בת חמש דקות בתנור המיקרוגל תספק חום לאחוריך ולגבך התחתון במשך שמונה שעות. כדי לא להמיס את מחזיק המפתחות והארנק מצוידת הכרית בכיס צדדי מבודד לאחסון חפצים.

כן, אבל מי צריך כרית מחוממת באוגוסט? גם על זה חשבו. שעה שעתיים במקפיא, והכרית תספק וכו'. המחיר: 34.95 דולר.

גיל חובב

תפריט בבקשה / נירה רוסו

חזה עוף במרינדה של מסעדת "עוף קורס"

הבקשה למרינדה טעימה וקלה לעופות הגיעה במכתבה של בירמן, שהתענגה עליהם באחת במסעדות רשת "צ'וראסקו" בפרנקפורט שבגרמניה. את המתכון למרינדה לחזה עוף סיפקה רבקה רוזנבלט, אחת השותפות במסעדת "עוף קורס" המנוהלת בסגנון דרום אפריקאי.

לאחר השריה במרינדה במשך כל הלילה, צולים את נתחי העוף על גחלים או על גריל חשמלי.

חומרים:

- 3 כפות דבש
- 2 כוסות יין לבן
- 100 גרם רוטב צ'ילי
- 6 שיני שום גדולות
- 1/2 כפית מלח
- 6 פרוסות חזה עוף, שטופות ונקיות

הכנה:

1. בוחשים את הרוטב והשום במעבד מזון או בבלנדר ומוסיפים את היין. הבלילה תהיה דבשית.
2. מניחים את נתחי העוף בקערה שטוחה ויוצקים עליהם את המרינדה.
3. משרים בקירור לילה, וצולים על פחמים לוהטים.

נגינה שקופה להפליא

דיסקים קלאסיים

נתן דונביץ

הגיע לישראל הדיסק השני של יצירות שופן בנגינת הפסנתרן יבגני קיסין, בהקלטה הפומבית באולם קרנגי בניו יורק. הרסיטל שלו, בפברואר '93, קצר ביקורות נלהבות בעיתוני ניו יורק. היה מי שתיאר אותו כהורוביץ חדש. מבקרים יותר מאופקים כתבו שקיסין הוא יהלום אמיתי, אבל עדיין אינו מלוטש עד תום.

לעומת הרסיטל בניו יורק, לא הכל אהבו את נגינתו של קיסין ברסיטל שלו בהיכל התרבות בתל אביב, לפני חודשים אחדים. קיסין כרוחק, נגינתו אינה חייכנית (בעיקר בוואלסים) ואין בה את חרוות ההיים המרבקת של רובינשטיין, למשל, ביצירות שופן. אבל שליטתו של קיסין בפסנתר וירטואוזית, עילאית, ובגילו (כשניגן בניו יורק היה בן 21), הוא כבר דולה מהמוסיקה את מלוא יופיה.

הדיסק הראשון שהופק מהרסיטל הוא אחד היפים של קיסין, ואחד היפים של יצירות שופן. אר־סי־איי הקליטה אותו בהקלטה משובחת, עם צליל מבעי לפסנתר (דיסק אר־סי־איי, יבוא הד ארצי, DDD, במחיר מלא, 09026-60445).

בדיסק הראשון מנגן קיסין שלושה ואלסים גדולים, את הפנטסיה אופ' 49, שלושה נוקטורנים, פולונז (בפה ריאז מינור, אופ' 44) ומסיים בסרצו מס' 2 בסי במול מזור. הוא מפגין וירטואוזיות אדירה ויכולת בלתי רגילה לצבוע את המוסיקה, והצלילים נשמעים כאילו הפסנתרן מנותק מן המציאות ומרחף בספירות עליונות.

קיסין הוא פסנתרן בסל ומושלם, המצויין בכושר הבעה דק ובנגינה פשוטה, ללא נטייה למקוריות בכל מחיר. הסקרצו בנגינתו הוא אחד הביצועים היפים ביותר ליצירה הזאת. מרתק להשוות אותו לביצוע של הענק הרוסי סביאטוסלב ריכטר, שהסקרצי בנגינתו הם שם דבר. בבריטניה היו שכתבו ששופן של קיסין יפה יותר מזה של פוליני ואשכנזי כשהוא בגילו, אבל זו, כמובן, הגזמה. קיסין אינו נופל מהם, וגם זה הרבה מאוד.

עכשיו, כאמור, הגיע הדיסק השני מאותו רסיטל שופן. היצירה הראשונה והמרכזית בו היא הסונטה מס' 3 בסי מינור; אחריה הוא מנגן 12 מזורקות. זהו אחד מהביצועים הדרמטיים ביותר לסונטה, וסביר שהקטעים הווירטואוזיים בפרק הרביעי יקפיצו את המאזין בבית כפי שהקפיצו את הקהל באולם. נגינת המזורקות, עוצמת בסיבוב איפוקו של קיסין ומי שרגיל לגישה הרומנטית המוחצנת אולי ימצא אותן קצת כבדיליות. מבחינה פסנתרנית, נגינתו של קיסין דייקנית ושקופה להפליא (דיסק אר־סי־איי, יבוא הד ארצי, DDD, במחיר מלא, 09026-62542).

בטהובן של ברנדל

אלפרד ברנדל ממשיך להקליט את כל 32 הסונטות לפסנתר של בטהובן, והוא עושה זאת כפעם השלישית. בעבר הרחוק, כפסנתרן צעיר, הקליט את הסונטות לחברת ווקס (Vox), והן מוצעות עתה בדיסקים זולים. מבחינה מוסיקלית הנגינה סוחפת, אבל איכות ההקלטה לא היתה טובה במיוחד, ובשנתיים גם התיישנה מאוד. אחר כך חזר ברנדל והקליט את הסונטות לפיליפס, בהקלטות אנלוגיות משובחות מבחינת הצליל, אבל אין בהן את הרעננות והתנופה שציינו את ההקלטות לווקס. גם ההקלטות האלה מוצעות עתה בבכורי דיסקים זולים של פיליפס.

בשנתיים האחרונות מקליט ברנדל את כל הסונטות בשלישית, גם הפעם לפיליפס, בהקלטה דיגיטלית מצוינת. כמו בפעם הראשונה, ברנדל מרתק והביצועים שלו מציבים את הדיסקים בפסגה.

עתה הופיע עוד דיסק בסדרה, ובו ארבע יצירות: הסונטה מס' 12 בלה במול מזור אופ' 26; הסונטה מס' 13 במי במול מזור אופ' 27/1; הסונטה מס' 14 ("אור הירח"), והסונטה מס' 19 בסול מינור אופ' 49/1. סונטת "אור הירח" היא הדוגמה הבולטה בדיסק הזה, ולא בשל פרסומה. הנגינה קסומה, לא רומנטית (כפי שמנגנו אותה ריכטר, למשל), והמוסיקה מצוירה בצבעים רכים [illegible]. גם הדיסק הזה נפלא (דיסק פיליפס, DDD, במחיר מלא, 438863).

מוסיקת פסנתר קלילה

הגיעו לארץ, בנפרד, שני דיסקים יחידים של מוסיקה קלאסית קלילה לפסנתר. בדיסק, ששמו "ספוננה אתכם", מנגן הפסנתרן יאן גוטסני 17 פולקות עממיות, ללא יומרות מוסיקליות גדולות, מאת [illegible]. לפולקות האלה יש קיר שני [illegible] עם כלבד, ואי אפשר להשיגם בארץ. [illegible] את המוסיקה הזאת [illegible] [illegible] (DDD, 1961, [illegible]).

דיסק אחר, [illegible] [illegible] (DDD, 24 שקל, 440547).

"אחד המחזות החשובים של המאה ...שלושה שחקנים

העלמה והמוות

מצויינים...בימוי שקול ומדוייק. לאורה ריבלין יצרה תפקיד כביר. מצויינים גם אלכס פלג ואשר צרפתי... הצגת חובה חשובה ומרשימה..." (מעריב)

"הצגה מעניינת ומעוררת מחשבה שיוצרת מתח" (ידיעות אחרונות)

"מחזה עשוי היטב, חכם וחשוב" (הארץ)

18, 17, 10-13, 8 בספט' באודיטוריום דוהל
27, 25, 24 בספט' באולם מסקין
4.5 באוק' באודיטוריום דוהל; 20,22 באוק' באולם רובינא; 24-27 באוק' באולם מסקין
כל ההצגות בשעה 20:30

הבימה
התיאטרון הלאומי
קובעים את חוקי המשחק

ללקוחות ישראכרט הנחות בלעדיות ברכישת מנוי 03-5767777

הכי טוב ישראכרט

הזמנת כרטיסים בטל. 03-296071, קבוצות 03-5289189.
הזמנות למנויים 03-5767777, 24 שעות ביממה.
הפצת מנויים למוסדות, חברות וועדי עובדים בטל' מכירות: 03-5252410

גלריה

זיכרונותיה של בלרינה

בספרה "אני, מאיה פליסצקאיה" מתארת מי שהיתה פרימה־בלרינה בלהקת הבולשוי את עריצותו של המנהל האגדי של הלהקה, ואת השחיתות שפשטה בה בעידן הקומוניסטי

שירות "הארץ"

מאיה פליסצקאיה, הפרימה בלרינה־אסולוטה האגדית של בלט בולשוי [illegible], מפרסמת בי־מים אלה את זכרונותיה בספר "אני, מאיה פליסצקאיה", בהוצ־את "נובוסטי". פליסצקאיה [illegible] את [illegible] של עיתונאים ומבקרים [illegible]. רבות לכתוב [illegible] של הברית [illegible] [illegible] לא [illegible] [illegible] להתן אפילו [illegible] או לשנות את [illegible].

לאחר יציאת הספר [illegible] שערורית. עושה השמטות [illegible] עם אישים הנמנים שר־נים בעולם התרבות ברוסיה. שונה, לאחר צאת הספר, מתברר שזה נכון. הספר, במתכונת אלפבי־תית, כתוב בלשון מרובת הכאר־צר מלים ויל יוסיה, אבל הפרימה בלרינה אומרת כי ברובה המשר־כת והכוונה את דעתה על התמו־טטות תיאטרון הבולשוי ועל פרישתם של הבלטים הוותיקים בכוכביו רבי הזוהר.

"ההתמוטטות האמת", כותבת פליסצקאיה, בעקבה באישיותו של מנהל הבולשוי זה שלושים שנה, יורי גריגורוביץ', ובמערכת היחסים רצופת העימותים שלו עם האמנים. לדבריה, ההתנגשוי־ות והשחיתויות הללו דילדלו את הבולשוי. "ראיתי כיצד השררה עיוותה וניוולה את האנשים. כי־צד הם שקעו בביצת המריבות, כתככים ובנקמות. באיזו הנאה היטו אוזן לתנפנים. הציפאון לשלטון מייבש את היוצר, מבלה או מחסל את הכישרונות. וזה מה שקרה לגריגורוביץ'. צריך להו־סיף שכל זה התרחש במסגרתה של המערכת הסובייטית. הדו־ים כעברים, ואחר כך עברו־ לממונה בתובה, הוליד הרבה מאוד סטאלינים קטנים. החומר הבסיסי ששימש לבנייתה של החברה הסובייטית היה הפחד. זה היה הבלט שהמשיך וליכד את כל המערכת. ולנו בבולשוי לא חסרו סיבות לפחד... גריגורוביץ' הוא תוצר טהור של המערכת הסובייטית. כוריאוגרף של ריקודי בלט הפך - לדיקטטור, אוטוקראט, סטאלין ממהוד".

במוסקווה יש מי שטוענים שלדבריה החריפים של פליסצק־איה יש גם רקע אישי – יריבותה עם בלרינה מוכשרת אחרת, נטאליה בסמרטנובה, אשתו של גרי־גורוביץ'. במיוחד שמאפשנותה של בסמרטנובה כבר גרמה לכוכ־בת חשובה אחרת, יקטרינה מקסי־מובה, לפרוש מהלהקה יחד עם בעלה הבוורזנ לדיקה, ולדימיר ואסילייב.

פליסצקאיה מספרת כיצד הפורך הלגיטימי של האמנים להופיע מחוץ לגבולות ארצם, לנשום מעט לרווחה, שימש כלי בידי השלטונות. הרקדנים הכוכ־בים של להקת הבלט הנודעת קיבלו רק חלק זעום מסכומי הע־תק שהעבירו אמרגנים במערב לידי הממשלה, והמסעות ברחבי העולם השחיתו את רובם. אנשי הלהקה היו מוכנים לעשות הכל כדי להמשיך ולהימנות עם בעלי זכויות היתר בחברה הסובייטית, מי שרשאים לצאת מגבולות המד־ינה ולחזות – לפחות למראית עין – במיליונרים.

כל אחד מרקדני ה"בולשוי" ידע כי ייטב לו אם יביע התפע־לות מהבימוי של גריגורוביץ', ומי שהעז להביע דעה מנוגדת או מסתייגת נדחק לשוליים ללא קשר לכישורו וליכולתו. "עתי־דם של רבים מהכישרונות הצעי־רים הוסל מפני שהיה להם אופי. אולי אפילו לא אופי, אלא שא־רית של כבוד אנושי", כותבת פליסצקאיה. היא מציינת את שמותיהם של מי שלדעתה נפלו קורבן (באריקין, בוגאטירב, ראורצנקו, בוצקובה, לאבונבה, נסטרובה) ל"נקמתו של גריגורו־ביץ'", על שום שהעזו להשתתף במופעים שהעלה אחר מדיריה. לטענתה אף הביא גריגורוביץ' למותו של מאריס ליישה, מהמ־חוננים ברקדני ה"בולשוי", כשר־דף אותו ונקט אמצעים מינהליים כדי להצר את רגליו.

פליסצקאיה אינה חוסכת את שבט הביקורת שלה גם מסופיה גולובקינה, מנהלת בית הספר המפורסם לבלט שליד הבולשוי – המוסד שטיפח והכשיר דורות של רקדנים נפלאים. לדבריה, גו־לובקינה גידלה מלחכי־פנכה ולא רקדנים אמיתיים. כך, למשל, כשביקשה נכדתו של גורבצ'וב ללמוד בבית הספר, נפתחה למע־נה כיתת הכנה מיוחדת. הדבר העניק למנהלת כוח מוחלט. "הת־ערבותם של הנשיא ושל ראיסה גורבצ'וב במקצוע שלנו היתה מביכה ומגוחכת. מוטב היה לך, מיכאיל סרגייביץ', בתקופה בה גורלית בהיסטוריה, שלא לתחוב את אפך לענייני המפעל ולעסוק בבורה נבחרת וביתר תשומת לב בענייני הכלכלה", היא כותבת.

גם המסתייגים מהאשמותיה האישיות של פליסצקאיה מסכי־מים שאובדן הכישרונות המובה־קים של ה"בולשוי", רקדנים וכוריאוגרפים גם יחד, לטובת המערב – לתנאים החומריים המפתים, אבל גם לרפרטוארים העשירים ולחופש הבעה המוחלט – הוא מכה לתרבות הרוסית.

בלט ה"בולשוי" מתקיים היום על מענק ממלכתי של 2 מיליון דולר בשנה בלבד (לשם השוואה, האופרה של מינכן נהנית מתקצ־יב גדול פי 30 והאופרה של פא־ריס – פי 70), והבניין סובל מהזנחה יתרה ומחסרון כיס כל־לי. נשיא רוסיה בוריס ילצין הב־טיח לשפצו, ובינתיים נזעק גם "אונסקו", שהכריז על הבניין כעל אתר היסטורי ושמורת תר־בות כלל־עולמית והבטיח לגייס כספים למען השיפוצים. אבל נר־אה שמה שנחוץ ביותר ל"בולשוי" כעת הוא מנהיגות אמנותית מקובלת ומרצת שתחל־לץ אותו מקשייו. הצ'לן מסטיס־לב רוסטרופוביץ' סירב, אבל אולי ספרה הזועם של פליסצק־איה יעורר את האיש המתאים. או לפחות יטהר את האווירה.

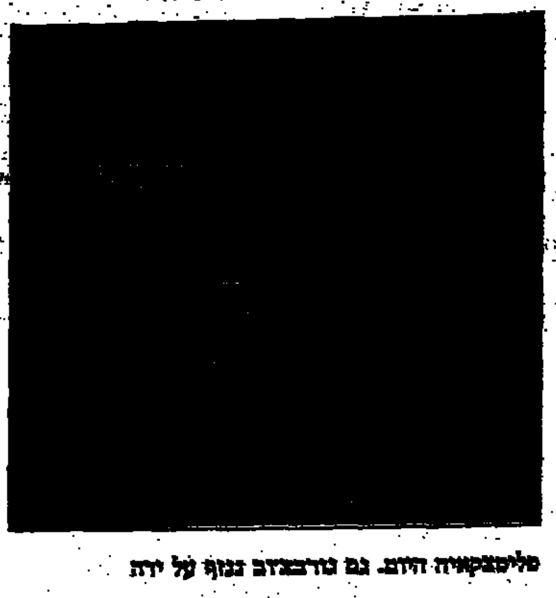

פליסצקאיה היום. גם גורבצ'וב ננזף על ידה

דרושה צעירה תמימה מליוורפול

איך הפכה השחקנית הבריטית קלייר וודגייט לגיבורת סרטו החדש של מייקל ניואל, למרות שנדחתה במבחן הבד

מאת יעל ברזיאר

בריטניה

עולם הקולנוע יודע כתמים שקשה להשת־לב בו: שחקנים רבים מוצאים שתהליך החי־פוש אחר תפקידים בסרטים רצוף בקשיים ומכשולים. על דרך התחבולות המצפה לשחקן צעיר יכולה להעיד השחקנית הבריטית קלייר וודגייט, בוגרת בית הספר גילדהול למוזיקה ולדרמה, שזכתה בדרך לא שגרתית בתפקיד הראשי בסרט "An Awfully Big Adventure", שיצא למסכים בשנה הבאה.

עלילת הסרט, המבוססת על ספרה של בריל ביינברידג', עוסקת בנערה בת 16 שמועסקת כעוזרת במה בתיאטרון בליברפול עם סיום מלחמת העולם השנייה, ובתוך זמן קצר היא הופכת למוקד ההתעניינות של שני גברים השייכים ללהקת התיאטרון. קלייר וודגייט היתה אחת מאלפי שחקניות צעירות שניגשו בתחילת השנה למבחני הבד, בתקווה לקבל את תפקיד הנערה ולהופיע לצדם של השחק־נים יו גרנט ואלן ריקמן.

מייקל ניואל, במאי הסרט, שגם ביים את "ארבע חתונות ולוויה אחת", ייעד את התפ־קיד לשחקנית מתחילה וחסרת ניסיון שתתאים באופן טבעי לגלם את דמות הגיבורה – נערה ליוורפולית תוססת, נאיווית, ולא מתו־חכמת. וודגייט נדחתה לא רק משום שהיא לונדונית משודרת, אלא גם כי כבר הספיקה לרכוש מעט ניסיון במשחק מאז סיום לימודיה ואף הופיעה בסדרת הטלוויזיה "The Bill" המשודרת בימים אלה בבריטניה.

התפקיד הוצע לבסוף לג'ורג'ינה קייטס מליוורפול, צעירה שהגיעה למבחן הקבלה יחד עם דודתה והודתה בביישנות שמאז סיי־מה את לימודיה בבית ספר למשחק לא זכתה להופיע מול המצלמות.

הצילומים התנהלו כשורה והסתיימו בחו־דש מאי השנה. השבוע נמסרה הודעה מפתי־עה מטעם משרד יחסי הציבור של הסרט: "אני מאשרת באופן רשמי שג'ורג'ינה קייטס, המ־גלמת את גיבורת הסרט, היא למעשה השחק־נית קלייר וודגייט", הצהירה הדוברת של משרד יחסי הציבור. היא הוסיפה שלאחר שוודגייט נכשלה במבחן הבד הראשון, היא שינתה את שמה, את הופעתה ואת מבטאה והצליחה להערים על הבמאי ועל צוות הבוח־נים.

וודגייט החלה לעבוד לצדם של גרנט וריקמן יומיים לאחר שהתפקיד הוצע לה, ולא חשפה את זהותה האמיתית עד שצילומי הס־רט כמעט הושלמו. "קלייר התקשרה אליי בלי־לה שלפני סוף הצילומים כדי להתוודות", סיפרה הדוברת. "היא התנצלה מאוד ואמרה שזו הקלה עצומה לגלות את האמת. איש בצוות ההפקה לא שמר לה טינה. כאשר הא־מת נודעה לבמאי הוא רק אמר – כל הכבוד".

וודגייט עצמה סירבה להתראיין בעקבות התגלית, אבל הסוכן שלה, פול ליונרמארים, מסר שהיא לא מצטערת על מה שעשתה. "היא הרגישה שזה היה הדבר הנכון לעשות באותו זמן. התפקיד בסרט הוא מצוין וקלייר ממלאת אותו על הצד הטוב ביותר", אמר.

סרטים חדשים / רוני פרצ'ק

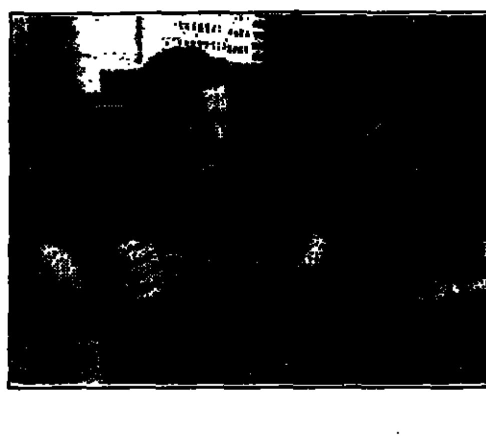

מציאות נושכת

שם הסרט במקור הוא משחק מלים שעשוי להיתרגם גם כ"פיסות מציאות" – שם הסרט־בתוך־סרט שמביימת הדמות המגולמת על ידי וינונה ריידר. נושא סרטה הוא בני דורה והיא, בבני דור זה – דור ה־X על שם הערך הנעלם במשוואה – עוסק גם סרט המסגרת שביים בן סטילר. מדובר בבניהם של דור הבייבי־בומרס. דור ההורים ביקש לשנות את העולם והפך מהפכים לאפסים. הבנים, לדעת עושי הסרט, לא רוצים להתאמץ או לשנות דבר.

או מה כן עושים? עובדים בעבודות מזדמנות, מחפשים דירה, צופים בטלוויזיה, קוראים מעט, מתפלספים כדרך חיים ועושים סרט תעודה בווידאו, שאף אחד מן הממסד לא יבין. לצד ריידר מופיעים איתן הוק ("להיות"), ג'אנין גארופלו שהופיעה קודם לכן בסדרות טלוויזיה כמו "המופע של בארי סנדרס" ו"התוכנית של בן סטילר", וסטילר עצמו, שביים את הסרט ואף משתתף בו בתפקידו של מייקל האפאי.

אהבה של גבר לאשה

מה לא יעשה אנדי גארסיה, בעל הדמעות הפוטוגניות ביותר שנראו לאחרונה על המסך, למען אשתו האם כתה הנה, יום בהיר אחד היא גילתה לו שהיא אלכוהוליסטית, ומיד הוא נושא אותה למוסד גמילה, מטפל – עד כמה שאמריקה תאפשר לגבר הנרש לטפל – בבתה (מגבר אחר) ובבתם המשותפת, מבקר אותה במוסד, צופה בסובלנות ביחסי הקרבה (הארמיניים) בינה לבין מטופלים אחרים, עוקב אחר שיקומה (שעיקרו פירוד ביניהם) ובעיקר מזיל דמעה. אבל באהבתו אליה, כפי שמלמדת כותרת הסרט, גלומה גם ההבטחה לסוף הטוב. לצדו של גארסיה ("גשם שחור", "הבלתי משוחדים" ו"הסנדק 3"), מופיעה מג ריאן, כוכבת "כשהארי פגש את סאלי". ביים לואיס מנדוקי, יליד מקסיקו שהתמחה בסחטני דמעות דוגמת "גבי, סיפור אמיתי" שהופק בארץ. לפסקול אחראי זביגנייב פרייזנר, שמתמתן מעט בהשוואה לפסקולים שחיבר למען סרטיו של קז'ישטוף קישלובסקי.

חיים שלי

לבוב ג'ונס (מייקל קיטון הוותיק) יש כמעט הכל: הוא איש יחסי ציבור מצליח, הקריירה שלו פורחת, יש לו בית נאה בבוורלי הילס ואשתו המקסימה, ניקול קידמן ("הרחק מכאן", "בילי באתגייט") בהריון. על האידיליה מעיב רק דבר אחד: בוב ג'ונס חולה בסרטן והרופאים לא נותנים לו יותר מכמה חודשי חיים. מכיוון שהוא יודע כי מעטים הסיכויים שיראה את בנו נולד, הוא מחליט לתעד את שארית חייו בווידאו. מסע התיעוד, שראשיתו בכוונה להציג בפני הבן את אביו, נעשה למסע גילוי. הוגנת של יוצר הסרט. זהו סרטו הראשון כבמאי של התסריטאי ברוס ג'ואל רובין, זוכה פרס האוסקר על התסריט "רוח רפאים" שהופק בידי ג'רי צוקר, מפיק של "חיים שלי".

תשובות:
1. הפנטקוסיומדימנוי, שהכנסתם 500 מדימנוי (כ־52 ליטר תבואה).
2. סירת מפרש בעלת שני תרנים.

רדיו

קול המוסיקה

06.06 לקום עם מוסיקה
09.00 תוכניות הבוקר של קול המוסיקה. מ. היידן "שהרה" [illegible] [illegible] לקלרינית ולתז. ק. 622. [illegible] שלישיית [illegible] [illegible] 49 (שלישיית יובל). [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] סרנדה לכלי נשיפה, [illegible] ולקונטרבס
11.20 בלוק המתינה. [illegible]
13.57 ביגות שיר. [illegible]
14.06 [illegible]. קולות וצלילים בעקבות המנון
16.00 אנתולוגיה. [illegible]
18.00 מבחר המוסיקה
19.05 צלילים בין ערביים. עם הפסנתרן ארתור רובינשטיין
20.00 ביגות שיר. [illegible]
20.03 [illegible] "שירים". עברים, ודיבורת, סידרות. [illegible] ישראלי [illegible]
23.00 צלילים לסיום של יום. [illegible]

רשת א'

07.30 שירים עבריים
08.06 [illegible]
09.05 [illegible]
10.05 סלודיה. שירות מידע. [illegible]
11.05 שירים עבריים
13.00 חדשות מהכבירות [illegible]
14.05 [illegible]
15.05 [illegible]
16.05 מוסף רדיו לספרות
17.00 חדשות באנגלית
17.05 שירים מתוך סרטים
18.05 מנחת ערב
19.45 שיעור במסכת היהודות
20.00 מבט לחדשות
20.30 פרקי היום מנ"ך
21.00 [illegible]
21.05 סיפורי [illegible]. מקור [illegible] במוסיקה קלאסית

רשת ב'

06.06 הבוקר הזה
09.05 שירים עבריים
10.05 הכל דיבורים. [illegible]

יהושוביץ
12.05 [illegible] היום
14.05 רגעי קסם
15.05 יומן חוץ
15.45 עיתונות חוץ. יואל רפל
16.05 צבע הכסף. ענת דרדוב
17.05 שירים עבריים
18.05 היום הזה
19.05 שירים עבריים
21.05 כותרות כבר היום הזה
21.15 אחוז המוסיקה
23.05 שנים ביחד והכל אחד. [illegible]
01.05 לילה זה [illegible]

רשת ג'

06.06 הכל פתוח
07.05 אקטן בימל
09.05 בוקר בוקר. [illegible]
10.05 תוכנית עשר. [illegible]
11.05 [illegible]
12.05 אהבה עצמית. גיל קמר
13.05 להבה. [illegible]
14.05 [illegible]
15.05 [illegible]
16.00 קופסת הלהיטים. עופר נחשון
17.05 קלבה. עופר נחשון
19.05 שעה אישית. [illegible]
20.05 M.T.V [illegible]
21.05 אמצע הדרך
22.05 [illegible]
23.05 בדרך אל [illegible]

גלי צה"ל

05.02 בוקר טוב צה"ל
06.05 שש בבוקר. שירים עבריים
06.30 בוקר טוב ישראל
07.07 שבע אפס שבע. [illegible]
08.00 בוקר טוב ישראל
09.05 קפה בבוקר. [illegible]
10.05 [illegible]
12.50 בילוי היום. [illegible]
13.00 [illegible]
13.15 [illegible]
15.05 יש עם מי לדבר. [illegible]
16.00 שעה לשני. [illegible]
17.00 ערב טוב ישראל. [illegible]
18.05 שעה קלה על כלכלה. [illegible]
18.30 [illegible]
18.45 [illegible]
19.05 סוף היום. [illegible]
20.00 מבט לחדשות
20.30 [illegible]
23.05 24 – 24 – היום [illegible]
24.00 יומן חצות
24.10 [illegible]
02.30 לא רוצים לישון. מוסיקה

גלגל"צ

07.05 [illegible]
09.05 גלגל הצלה. שירים עבריים [illegible]
11.05 [illegible]
13.05 [illegible]
14.05 [illegible]
15.05 [illegible]
16.05 [illegible]
18.05 גלגלצ. [illegible]
20.05 [illegible]
22.05 לילה טוב. [illegible]

קולנוע

תל אביב

גורדון המחודש – האשה שלא תיאמן. 18.30, 22.00
[illegible]. 20.00
גן העיר – קיקה. 17.00, 19.30, 21.45
גת – ארבע חתונות ולוויה אחת. 14.30, 17.00, 19.25, 21.55
דיזנגוף 1 – שלושה צבעים – אדום. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.40, 21.50
דיזנגוף 2 – [illegible]. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.40, 21.50
דיזנגוף 3 – הבריחה. [illegible]
דקל – סיפור מרובע ברונקס. 19.30, 21.50
הוד 1 – הלקוח. 14.00, 16.45, 19.15, 22.00
הוד 2 – הלקוח. 19.15, 22.00. לשחרר את וילי. 14.00, 16.45
הוד 3 – סגור חשבון עם אבא. 14.00, 17.30, 19.45, 22.00
הוד 4 – הפליינסטונס. 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
[illegible]. 16.30, 19.15, 21.45
חן 1 – ספיד. 17.00, 19.25, 21.55
חן 2 – מלך האריות. (אנגלית) 19.50, 21.50. (עב') 17.00
חן 3 – המסיכה. 11.30, 14.00, 17.00, 19.50, 21.50
חן 4 – [illegible]. 21.50. צ'ק פתוח. 17.00, 19.30
חן 5 – [illegible]. 11.30, 14.00, 17.00, 19.30, 21.50
מילנו 1 – הלקוח. 16.45, 19.15, 22.00
מילנו 2 – [illegible]. 17.00, 19.30, 22.00
מילנו 3 – בשם האב. 17.00, 19.30, 22.00
לב 1 – [illegible]. 12.15, 14.15, 17.20. הקופסה הגדולה. 19.30, 22.00
לב 2 – בשם של אבותינו. 12.00, 14.00, 17.15, 19.40, 22.00
לב 3 – [illegible]. 12.05, 14.05, 17.30, 19.45, 22.00
לב 4 – [illegible]. 12.10, 18.10, 20.00, 22.00. [illegible]. 14.00, 16.05
מוזיאון – [illegible]. 17.00, 19.45, 22.00
[illegible]. 17.00, 19.30, 21.40
סינמטק – [illegible]. 17.30, 19.45, 21.45
צפון – אשה מסוכנת. 17.00, 19.30, 21.50
רב־אור 1 – אבא מודרני. 17.00, 19.30, 21.50
רב־אור 2 – המסיכה. 17.00, 19.30, 21.50
רב־אור 3 – אייס ונטורה. 16.45, 19.20, 21.50
רב־אור 4 – תמונות קטנות. 17.30, 21.00
רב־אור 5 – סיפור מרובע ברונקס. 17.00, 19.25, 21.55
שחף 1 – שקרים אמיתיים. 16.30, 19.15, 22.15
שחף 2 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.45
תל־אביב 1 – שקרים אמיתיים. 16.30, 19.15, 22.15
תל־אביב 2 – השומר מבוורלי הילס 3. 17.00, 19.30, 22.15
תל־אביב 3 – הלקוח. 16.45, 19.30, 22.15

ירושלים

אור – הזמן של [illegible]. 17.00, 19.20, 21.30
[illegible]. 17.00, 19.20
גיל 1 – שקרים אמיתיים. 13.30, 16.15, 19.00, 22.00
גיל 2 – הפליינסטונס. 13.00, 17.00, 19.30, 21.45
גיל 3 – סגור חשבון עם אבא. 13.00, 17.00, 19.30, 22.00
גיל 4 – לשחרר את וילי. 13.00, 16.30, 19.30, 21.45
גיל 5 – השומר מבוורלי הילס 3. 15.00, 17.00, 19.30, 21.45
גיל 6 – [illegible]. 13.00. [illegible]. 17.00, 19.30, 21.30
גיל 7 – אבא מודרני. 13.00, 17.00, 19.30, 21.45. הלקוח [illegible]
גיל 8 – הלקוח. 13.00, 16.30, 21.45
חן 1 – מלך האריות. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 17.00, 19.30, 21.55
חן 3 – ספיד. 17.00, 19.25, 21.55
חן 4 – המסיכה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 5 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 21.55. צ'ק פתוח. 17.00, 19.30
חן 6 – סיפור מרובע ברונקס. 17.00, 19.25, 21.50
חן 7 – אבא מודרני. 21.50. איים [illegible] – בלש בבונוק. 17.00, 19.30. [illegible] 11.00

רון 1 – ספיד. 17.00, 19.30, 21.45
רון 2 – [illegible]. 17.00, 19.30, 21.45. רבקוש 3. 10.45, 17.00. [illegible] 09.00
תיאטרון ים – אשה מסוכנת. 19.00, 21.30

חיפה

סינמה קפה מוריה – בשם של אבותינו. 19.30, 21.30
סינמה קפה עמקי – רשימת שינדלר. 18.15. הקופסה הגדולה. 21.30
[illegible] 2. 19.15. קיקה. 21.15
נצמון 1 – שקרים אמיתיים. 16.15, 18.45, 21.20
נצמון 2 – הלקוח. 16.30, 19.00, 21.20
נצמון 3 – הבריחה. 16.30, 19.00, 21.20
נצמון 4 – מודרני. 16.30, 19.00, 21.15
נצמון 5 – השומר מבוורלי הילס 3. 16.30, 19.00, 21.20

פורום 1 – בשם האב. 21.30. סגור חשבון עם אבא. 16.30, 19.00
פורום 2 – הפליינסטונס. 16.30, 19.00, 21.30
פורום 3 – אבבנקונית. 16.30. [illegible]. 19.00, 21.30
רב אור 1 – המסיכה. 19.00, 21.20. מלך האריות. (עברית) 17.00
רב אור 2 – מלך האריות. (אנגלית) 17.00, 19.00, 21.20
רב אור 3 – אבא מודרני. 21.20. צ'ק פתוח. 17.00, 19.00. [illegible] 11.00
רב חן 1 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 16.45, 19.00, 21.20
רב חן 2 – ספיד. 16.30, 19.00, 21.20
רב מור 1 – המסיכה. 17.00, 19.00, 21.30
רב מור 2 – מלך האריות. 17.00, 19.00, 21.30
רב מור 3 – אייס ונטורה – בלש בבונוק. 17.00, 19.00, 21.30
רב מור 4 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 16.45, 19.00, 21.30
רב מור 5 – ספיד. 16.30, 19.00, 21.30
רב מור 6 – צ'ק פתוח. 17.00, 19.00, 21.30
רב מור 7 – סיפור מרובע ברונקס. 16.40, 19.00, 21.30

אור־יהודה

גיל 1 – השומר מבוורלי הילס 3. 17.00, 19.30, 22.00
גיל 2 – צ'ק פתוח. 17.00, 19.30, 22.00
גיל 3 – סגור חשבון עם אבא. 17.00, 19.30, 22.00
גיל 4 – הפליינסטונס. 17.00, 19.30, 22.00

אשדוד

גיל 1 – שקרים אמיתיים. 16.45, 19.30, 22.15
גיל 2 – הלקוח. 16.45, 19.15, 22.00
גיל 3 – המסיכה. 17.00, 19.30, 22.00
גיל 4 – סגור חשבון עם אבא. 17.00, 19.30, 22.00
גיל 5 – מלך האריות. 17.00. ספיד. 19.30, 22.00

אשקלון

חן 1 – ספיד. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – מלך האריות. 19.30, 21.50. מלך האריות. (עברית) 17.00
חן 3 – המסיכה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – תמונות קטנות. 21.00. צ'ק פתוח. 17.00, 19.15
חן 5 – סיפור מרובע ברונקס. 17.00, 19.30, 21.50

באר־שבע

רב נגב 1 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 17.00, 19.30, 21.50
רב נגב 2 – מלך האריות. 17.00, 19.30, 21.50
רב נגב 3 – ספיד. 17.00, 19.30, 21.50
רב נגב 4 – המסיכה. 17.00, 19.30, 21.50

בת־ים

חן 1 – המסיכה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – הלקוח. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – ספיד. 17.00, 19.30, 21.55
חן 4 – שקרים אמיתיים. 16.35, 19.10, 21.50
חן 5 – השומר מבוורלי הילס 3. 17.00, 19.30, 21.50
חן 6 – מלך האריות. (אנגלית) 17.00, 19.30, 21.50
חן 7 – סגור חשבון עם אבא. 17.00, 19.30, 21.50

הרצליה

אודיטוריום רויאל – אשה מסוכנת. 19.30, 21.40
סטודיו 1 – אדום. 19.30, 22.00
סטודיו 2 – הקופסה הגדולה. 19.30, 22.00
סמאר 1 – הלקוח. 19.40, 21.50
סמאר 2 – ספיד. 19.45, 22.00
סמאר 3 – שקרים אמיתיים. 19.30, 22.00

חדרה

לב 1 – שקרים אמיתיים. 19.15, 21.45
מלך האריות. 16.30
לב 2 – ספיד. 19.40, 22.00
לב 3 – הלקוח. 16.30, 19.40, 22.00
לב 4 – המסיכה. 16.30, 19.45
בשם האב. 22.00

חולון

גל 1 – שקרים אמיתיים. 16.45, 19.30, 22.15
גל 2 – שקרים אמיתיים. 22.15
לשחרר את וילי. 17.00, 19.30
גל 3 – המסיכה. 17.00, 19.30, 22.00
גל 4 – מלך האריות. 17.00, 19.30, 22.00
גל 5 – סגור חשבון עם אבא. 17.00, 19.30, 22.00

כפר־סבא

גיל – שקרים אמיתיים. 16.45, 19.30, 22.15
גיל – המסיכה. 17.00, 19.30, 22.00
גיל – הפליינסטונס. 17.00, 19.30, 22.00
גיל – הלקוח. 16.45, 19.15, 22.00
גיל – מלך האריות. 11.30, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00

מגדל העמק

רב חן 1 – סיפור מרובע ברונקס. 19.00, 21.30
רב חן 2 – ספיד. 19.00, 21.30
רב חן 3 – [illegible]. 19.00, 21.30

נס־ציונה

גיל 1 – שקרים אמיתיים. 16.45, 19.30, 22.15

גיל 2 – הלקוח. 16.45, 19.15, 22.00
גיל 3 – סגור חשבון עם אבא. 17.00, 19.30, 22.00
גיל 4 – הלקוח. 16.45, 19.15, 22.00
הפליינסטונס. 17.00, 19.30, 21.45

נצרת־עילית

גיל 1 – הפליינסטונס. 16.45, 19.00, 21.30
גיל 2 – ספיד. 16.45, 19.00, 21.30
גיל 3 – הלקוח. 16.45, 19.00, 21.30
גיל 4 – השומר מבוורלי הילס 3. 16.45, 19.00, 21.30
גיל 5 – סגור חשבון עם אבא. 16.45, 19.00, 21.30
גיל 6 – שקרים אמיתיים. 16.45, 19.30, 22.15
גיל 7 – אבבנקונית. 16.45, 19.00, 21.30

נתניה

גיל 1 – שקרים אמיתיים. 11.30, 16.30, 19.15, 22.00
גיל 2 – סגור חשבון עם אבא. 17.00, 19.30, 22.00
גיל 3 – הלקוח. 16.45, 19.15, 22.00
גיל 4 – הלקוח. 16.45, 19.15, 22.00
גיל 5 – הפליינסטונס. 17.00, 19.30, 22.00
חן 1 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – המסיכה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – ספיד. 17.00, 19.25, 21.55
חן 4 – מלך האריות. 17.00, 19.30, 21.50

פתח־תקוה

היכל 1 – שקרים אמיתיים. 16.45, 19.30, 22.15
היכל 2 – מלך האריות. 17.00. ספיד. 19.30, 22.00
היכל 3 – הלקוח. 16.45, 19.15, 22.00
רם 1 – מלך האריות. 17.00, 20.00, 22.00
רם 2 – הפליינסטונס. 17.00, 19.45, 22.00
רם 3 – אייס ונטורה – בלש בבונוק. 17.00, 19.30, 22.00

קריות

קריון 1 – הלקוח. 16.45, 19.00, 21.30
קריון 2 – שקרים אמיתיים. 16.45, 19.80
קריון 3 – סגור חשבון עם אבא. 16.45, 19.00, 21.30
קריון 4 – לשחרר את וילי. 16.45, 19.00. הפליינסטונס. 16.45, 19.00, 21.30
קריון 5 – צ'ק פתוח. 16.45, 19.00, 21.30
קריון 6 – אייס ונטורה – בלש בבונוק. 19.00, 21.30
קריון 7 – השומר מבוורלי הילס 3. 16.45, 19.00, 21.30
קריון 8 – מודרני. 19.00, 21.30. אבבנקונית. 16.45
קריון 9 – מלך האריות. 16.45

ראשון־לציון

הזהב 1 – הלקוח. 16.45, 19.15, 22.00
הזהב 2 – הלקוח. 16.45, 19.15, 22.00
הזהב 3 – הפליינסטונס. 17.00, 19.30, 22.00
חן 1 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 17.00, 19.25, 21.55
חן 2 – מלך האריות. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – ספיד. 17.00, 19.25, 21.55
חן 4 – המסיכה. 17.00, 19.30, 21.50
(חן) – השומר מבוורלי הילס 3. 19.30, 21.45
סמאר 1 – ספיד. 19.30, 22.00
סמאר 2 – הקופסה הגדולה. 22.00
אייס ונטורה – בלש בבונוק. 19.30
סמאר 3 – סיפור מרובע ברונקס. 19.30, 22.00
סמאר 4 – האשה שייצרה שמן שומשום. 19.30, 22.00
ראשון – אבבי. 19.30, 21.45
רון 1 – אדום. 19.30, 21.30
רון 2 – אייס ונטורה – בלש בבונוק. 19.30, 21.30

רחובות

חן 1 – הלקוח. 16.40, 19.10, 21.45
חן 2 – המסיכה. 17.00, 19.30, 21.50
מלך האריות. 17.15
חן 3 – ספיד. 19.20, 21.50
חן 4 – שקרים אמיתיים. 16.30, 19.00, 21.40

רמת־השרון

כוכב – בשם האב. 19.10, 21.40

ר"ג־גבעתיים

אואזיס 1 – שקרים אמיתיים. 16.30, 19.10, 21.50
אואזיס 2 – המסיכה. 17.00, 19.30, 21.50
אואזיס 3 – ספיד. 17.00, 19.30, 21.55
רב־חן 1 – המסיכה. 19.30, 21.50. מלך האריות. 17.00
רב־חן 2 – מלך האריות. 19.30, 21.50. המסיכה. 17.00
רב־חן 3 – הפליינסטונס. 17.00, 19.30, 21.50
רב־חן 4 – הלקוח. 17.00, 19.30, 21.55

רעננה

פארק 1 – ספיד. 19.30, 22.00. הורים בהפסקה. 17.00
פארק 2 – שקרים אמיתיים. 19.30, 22.15. המסיכה. 17.00
פארק 3 – מלך האריות. (אנגלית) 19.30, 22.00. (עברית) 17.00
פארק 4 – הלקוח. 19.30, 22.00. ג'ונגל קיד. 17.00
פארק 5 – המסיכה. 19.30, 22.00. הפליינסטונס. 17.00

מוסיקה בטבחה
פסטיבל 1994
חול המועד סוכות
כנסיית טבחה "הלחם והדגים", שעה 20:30
באך כאן ועכשיו
יום ג' 20.9 והכל קול באך...
יום ד' 21.9 מהלואר לעמקי הלב
יום ה' 22.9 מגדולים לזהב... מעולמות מקולט
יום ו' 23.9 מכטאלו, חולות ופיוט
מוצ"ש 24.9 קונצ'רטי למחרים פלים...
כרטיסים 40 ש"ח:
ת"א "הדרך" 5279797, ירושלים "בימות" 240896, חיפה "קופת־חיפה" 662244,
רמה"ש "השרון" 5400551, נהריה "שרותי דוד" 920330, ובערב הקונצרט במקום.
10% הנחה למחזיקי "ויזה" ו־15% ל"ויזה זהב" במשרדי הכרטיסים בלבד!
היועצי שלך לתרבות ואמנות
VISA כאל VISA
מפעלות דיסקונט תרבות ואמנות
לעידוד ולטיפוח הפעילות התרבותית והאמנותית בישראל
הארץ

הצגות אחרונות
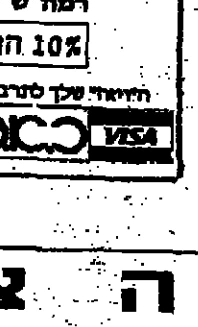
זעקי ארץ אהובה
8.9, 10.9 בשעה 20:30 באולם רובינא
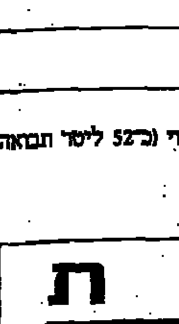
הדה גאבלר
8.9, 10.9 בשעה 20:30 באולם מסקין
הבימה
התיאטרון הלאומי
הזמנת כרטיסים בטלי 03-296071 לקבוצות ומוסדות 03-5289189

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

מכתבים למערכת הארץ

האם יהיה זה טקטי

האם יהיה זה נימוסי לשאול את הירדנים – במסגרת שיחות הסדרי המים עמם – מאחר שמצב המים שלהם כה קשה, מדוע הגיעו להסכם עם הסו־רים על העברת מים ירדניים מהירמוך העליון לסו־ריה, מעל ומעבר לכל תכנון קודם?

האם יהיה זה הולם להזכיר להם בהזדמנות זו, שעל פי חוק המים הבינלאומי אין להסכם כזה תוקף בלא הסכמת כל משתמשי הנהר, לרבות ישראל?

האם – בתקופה מבורכת זו, שבה עברנו מעימות להתנצחות – יהיה זה נאה להזכיר לירדנים, שבאשר למים הבינלאומיים המשמשים בישראל, שלא היו קודם לכן בשימוש אחר, תקף חוק המים הבינלאומי הקובע שאין להפר שימוש היסטורי וקיים במים כאלה, ויש לשימוש כזה עדיפות עקרונית על פני כל הלוקה מחדש?

האם יהיה זה טקטי להביא כדוגמה את חלוקה המוסכם של מצרים במי הנילוס – שהוא גדול משל כל המדינות האחרות השותפות לנילוס – רק מפני שבעת חתימת ההסכם ולפניה זה היה השימוש המצ־די בפועל?

אלישע קלי
רמת השרון

ספרות ואמנות אינן תחביב

תמהתי לקרוא את מודעת המכרז לתפקיד מנהל קרן תל אביב לספרות ולאמנות, שלא צוינה בה דרישה מוקדמת להתמצאות במתרחש בספרות וב־אמנות. מודעה זו היא תוצאה של מדיניות הממסד הממשלתי והממסד המוניציפלי למנות "מקורבים" לניהול מוסדות תרבות, בלי לבחון כלל את כישורי־הם המקצועיים.

נדמה לי שראש עיריית תל אביב היה תמה אילו לתפקיד נשיא בית המשפט המחוזי היה מתמנה אדם שאיננו משפטן, ולתפקיד הרמטכ"ל – אדם שאיננו איש צבא.

לתשומת לבו של רוני מילוא – ספרות ואמנות הן מקצועות ולא תחביב לעת פרישה של פתקציו־רים משועממים.

מוטי לרנר
רמת השרון

סעודיה היא שתקבע

בתגובה על הידיעה "פקידים בארה"ב סיכויים טובים לביטול החרם הערבי" מאת עקיבא אלדר ("הארץ", 2.9)

בהמשכה של ידיעה זו דווח גם שדיפלומטים ישראלים הביעו ספקות בסיכויים הטובים הנזכרים לעיל "כיוון שסעודיה הצליחה בעבר להוליך שולל את ישראל וארה"ב בעניין זה".

לאמיתו של דבר, מי שהוליך שולל את ישראל בעניין זה לא היתה סעודיה, אלא מחלקת המדינה של ארה"ב. שוב ושוב דיווחו אנשיה לישראל מהד־הרי לבם או דברים שחשבו ששמעו. בכל פעם הכחישו הסעודים את הידיעה. גם הפעם נראה שאין לדיווחים האמריקאיים על מה לסמוך, שכן לפני ימים אחדים מסר דובר משרד החוץ, כי החרם לא יבוטל אלא אחרי שישראל תיסוג מכל השטחים, לרבות ירושלים.

היות שסעודיה היא המדינה הדומיננטית בעניין החרם, קשה להניח שההודעה יצאה בלא אישור מריאד.

עזרה זהר
ירושלים

שובר עמוס מדי

באחרונה קיבלו הסטודנטים באוניברסיטת תל אביב שובר תשלום לשכר הלימוד לשנת הלימודים הבאה (תשנ"ה) בסך כ־2,000 שקל, שמועד תשלומו היה 1.9. כל הסטודנטים שלמדו בסמסטר קיץ באו־ניברסיטה קיבלו גם שובר תשלום של כ־2,000–2,500 שקל בעבור אותו סמסטר – שגם מועדו היה 1.9. תמוה שהנהלת האוניברסיטה והאחראים לנושא במשרד החינוך ציפו מהסטודנטים שלמדו בסמסטר הקיץ לשאת בנטל תשלום של 4,500 שקל בבת אחת.

אורן הלמן
תל אביב

ובכך רק יודגש המפריד

נכון שהאינטגרציה היתה כישלון במקומות רבים וילדי עדות המזרח הרגישו עצמם נחותים במקצת בבתי הספר האינטגרטיביים. מצב זה אינו קיים באותם בתי ספר שהפער החברתי־הכלכלי בהם בין בני העדות השונות אינו גדול. אני סבורה שחוסר האינטגרציה של בני עדות המזרח הוא בעיה חבר־תית־כלכלית יותר מאשר בעיה תרבותית, ויש לל־מוד בה בכלים המתאימים למצבים כאלה – קידום תלמידים חלשים, הגברת המוטיווציה של צוות המו־רים, פעילות תרבותית.

נכון שהדברים אינם קלים לביצוע. עם זאת, נראה לי שהכביעה של מערכת החינוך לניסיון של מערכציה של המזרחיים יניב פירות באושים. אנחנו שואפים לבנות כאן אומה בעלת תרבות אחת, מודר־נית וגם מערבית. אם בלימוד ההיסטוריה והספרות לא נכללו די ידע וערכים של המזרחיים, יש לשנות את תכנית הלימודים באופן שהקיפוח יתוקן, אך העיקר להחזות תרבות שבחלקה הגדול אינה מתאי־מה לצורכי החיים בחברה מודרנית, ולהעמידה כתר־לופה לתרבות "האשכנזית" כביכול, הוא נואל. הדבר רק יגרום להדגשת יתר של המפריד על המאחד ולהגברת המיליטנטיות של הטוענים לקי־פוח אמיתי או מדומה.

למה הדבר דומה? לכך שבארץ הגירה כמו ארצות הברית היו מקימים בתי ספר מיוחדים לאיטלקים, לפולנים או לקוריאנים. לכל אחת מן הקהילות הללו מסורת עשירה לא פחות מזו של עדות המזרח בארץ, אך הם מעדיפים להתאים את עצמם לזרם העיקרי בחברה האמריקאית, ורק משום כך נוצרה שם חברה דינמית ומלוכדת שהשיגה הישגים חשו־בים. הוא הדין בכל חברת מהגרים.

גם אם המצב מצריך תיקון, הדרך הנכונה אינה לקפוץ לקיצוניות האחרת, בלי לתת את הדעת על התוצאות ארוכות הטווח של החלטה כזאת. רגשי הנחיתות של ילדים ממשפחות טעונות טיפוח הם בעיה אמיתית, שמערכת החינוך צריכה להתמודד אתה, ועם זאת יש להכיר בכך שאי אפשר לפתור את כל הבעיות בצורה מושלמת – גם לא על ידי הקמת בתי ספר מיוחדים לעדות המזרח.

מרים קראוס
גבעתיים

לצנן הביקוש לדירות

בעקבות החלטת האוצר להטיל מס על רווחי הון בבורסה היינו עדים לפרשנויות כתובות ומשודרות רבות של כלכלנים, פוליטיקאים, הדיוטות, ומי לא. אבל עדיין אינני מבין את התרומה של המס החדש לריסון האינפלציה, כהצהרת האוצר.

גיוסם של 500 מיליון שקלים שהם פחות מחצי אחוז מסך התקציב השנתי בטל בששים. לעומת זאת, בחינה שטחית של מרכיבי המדד בשנים האח־רונות מורה, כי מרכיב הדיור אחראי במידה לא מבוטלת לכישלון האוצר לעמוד במשימה המוצהרת של שמונה אחוזי אינפלציה שנתיים.

כל בר דעת מבין שאם הביקוש לדירות גדול מההיצע להן קסן, מחיריהן עולים; וכאשר מחירי הדירות עולים, רבים רואים בקניית דירה נוספת אפיק השקעה המניב תשואה משכירות. בכך תור־מים אותם אנשים מצד אחד להאמרת מחיר הדירות ומהצד האחר לבעיה כאובה אצל מי שזקוקים לדירה וידם אינה משגת.

יש צורך לערוך בירור מקיף ויסודי לגבי אותו ציבור המחזיק ברשותו יותר מדירה אחת ולגבש מהלך כלכלי אשר ימסה את הבעלים של דירה שנייה. בכך יצונן במעט הביקוש לדירות, ולצד צעדים נוספים, כמו הפרשת קרקעות מבוקרת, שמ־הם יוכלו ליהנות הצרכנים ולא הקבלנים, תשכיל הממשלה להתמודד עם בעיית הדיור והאינפלציה בהצלחה גדולה יותר.

רוני ארזמשם
ירושלים

ומדברים על מגדל שן

ראש הממשלה ושר הביטחון ושרת האמנויות ביקרו במכון ויצמן למדע ב־24.8. במסגרת ביקור זה ביקר ראש הממשלה בכמה פרויקטים חדשים שיתכן שישמשו בעתיד תשתית לפיתוחים תעשיי־תיים. לביקור נלוו עיתונאים רבים וכמו צוותי טלוויזיה מקומיים וזרים. בתום הביקור, בשיחת הסי־כום, פנה ראש הממשלה אל העיתונאים וביקש מהם להניח לפוליטיקה ולנושאים שבשגרה ולהציג לו שאלות על הביקור במכון. חרף בקשתו הציגו העי־תונאים שאלות בעניין ביקורו של ראש ממשלת פקיסטן, וביקור שגרירה, באוזו, וכן בעניין המהו־מות שהיו ברמלה. רק עיתונאי אחד הציג שאלה שנגעה לביקור.

כאשר שאלה שלמית אלוני את אחד העיתונאים מדוע אינו שואל אותה על מטרת הביקור במכון ויצמן, בענותה: העורך שלי אינו מעוניין במדע; אם אביא לו חומר על כך, ידחה זאת.

זו התמונה. זה יחסה של התקשורת אל מוסדות כמו מכון ויצמן למדע. אירוני איפוא שבסופו של דבר באה התקשורת בטענות בנוסח מדוע אינכם יורדים ממגדל השן, או מדוע אין שומעים עליכם.

דב קרדיער
מנהל האגף לקשרי חוץ
מכון ויצמן

טלוויזיה

ערוץ 1 (11)

06.30 חדשות בעברית
06.31 כותרות חדשות בערבית
06.45 האופטימיים מהמצרים
07.00 בוקר טוב ישראל
08.00 כבוד המשפחה. פרק 2
08.30 ראשית הקריאה. בלי סודות
08.50 קשר משפחתי. מרינה ומיכל
09.15 חברה. פשוט אמרו לא
09.19 חינוך תכניתי. להבהיר
09.25 הגיל הרך. בציר הראה יותר
09.55 טוב לדעת. סקר פתוח לחינוך
10.00 אפיקי המים
10.30 אמנות. ספרד. ההשפעה המורית
11.00 אנגלית. אנגלית בדיוראקליפ
11.10 פרקי ספרות. ביימי ולסטייג׳ האש
11.55 טוב לדעת. סקר פתוח לחינוך (ש.ח)
12.00 מדעים. בעין הקשת. הגאים ומערכות
12.20 אנגלית ה׳
12.35 גיאוגרפיה. יבשות ועמים. סין – ארץ מהדשת פניה
13.00 מדע וטכנולוגיה. הספריה המדעית. מערכת החיסון
13.30 שעת כושר
14.05 משלים בגזרות. השמש והמפרועית. האגב העו הגדי
14.15 מעשיות וחזות. החונת הכשרים
14.30 בית. פרק 21
15.00 אשמור
15.30 האופטימיים מהמצרים
16.00 חדשות
16.05 שלוש ארבע חמש וחצי. עיבוד לסיפור מאת לוין קיפניס
16.30 כמו חצב. תוכנית לראש השנה, בהשתתפות בוגרי שבר ההשתתפות ילדי בית הספר לאמנויות בת"א והדיזם. זמר אורח: יהורם גאון
17.00 ערב הרש. שלי יחימביץ׳
17.30 מי מפחד מהשקיה השכנים הליליים
17.55 דינגבט והחתולים
18.10 הגיע זמן לשון
18.15 חדשות באנגלית
18.30 מבט. תוכנית דיון
19.00 חדשות בערבית
19.30 גשר ברוקלין. תקוות גדולות
20.00 מבט; שבכסה
21.30 ההגרלה השבועית של הלוטו
21.35 יומנים
22.30 פול יאבג בהופעה. הופעה שהוקלטה בפסטיבל הבלוז בחיפה
23.00 חדשות
23.10 ללא כוונה תחילה. סדרה העוסקת בנושאים שונים מן ההיבט המשפטי־חברתי. תכנית שניה הקטסה: משתתפים: פרקליטת מחוז חיפה עו״ד לילי בו־יטנסקי, עו״ד אמנון זיכרוני, העיתונאי בן דרור ימיני, חוקר המשטרה לשעבר מישל חוד והפסיכולוגית יוליה מירסקי
23.45 אהבה ומלחמה. גולשתי עליך
24.20 אגדה של מקום

ערוץ 2 (22)

14.00 פלטפוס
14.05 בחבורה. משאר צרכנות לנוער
14.30 צב הלבן. ציד אסור
15.00 יוסף המספר. פרק 29
15.30 תשרם כיוון. אמנון כישר
16.00 הימים האמיצים
17.00 קן לחדשות
17.30 עניין של זמן. הזוהר של חבורה שלי
18.00 סירת הרעם. פרק 16
19.00 קיבוץ רחוק. פרק 788
19.30 אתלה גבר. נועה ירון
20.00 חדשות
20.30 מערבה מבצב. סדרת כתבות של הטלוויזיה האמריקאית. המנצב סירבי קיסמור וג׳קורי אגנטיס
21.00 ריטה – ציבור זרה. סרט הפקת הווידיאו־קליפ מתוך תקליטה החדש "אהבה גדולה"
21.30 לילה גוב. לקט
22.00 צרק לאחר הצוות. סדרה בשני חלקים.
23.30 חדשות
23.35 צרק לאחר המוות. המשך
23.45 קצר לחצות. "ליל בלולות" של רמה הדימה: "קח נא את בגדי" של דן גבע

כבלים

ערוץ 3 (03)

08.00 סידור מקומי/ הגבירה הצעירה
09.00 להיות את החיים. פרק 62 (ש.ח)
09.45 צעירים חסרי מנוח. פרק 1138 (ש.ח)
10.30 אורחים בסלון
11.00 לוסי אהבתי
11.30 מכונות. תכנית ארוח
12.15 פרופי בראון
12.40 מתיחות המפספסים
13.30 הטבען
14.10 שלושים ומשהו
15.00 לוטו. פרק 69
15.50 נוסט לבריגג
16.40 שלושה בדירה אחת
17.05 ספרות האמבה
18.00 להיות את החיים. פרק 63
18.45 צעירים חסרי מנוח. פרק 1139
19.30 סידור מקומי/ בן אפסים
20.00 אבנתולה. פרק 159
20.50 פלקון קרסט. פרק 92
21.40 המשר על הבר
22.10 חוק וסדר
22.55 איש משטרה
23.45 בזו היקר
24.10 קני ולייסי
01.00 מלחמת העולמות
01.50 המשחה
02.40 רצח במשיכת קולמוס
03.30 הסיגנטון סכיל
04.20 הבלש המיליונר

סרטים (04)

10.30 "ברומיו ג׳ובמרן". ארה״ב 72'
12.25 "ערוקים ברוסכל". ארה״ב 84'
14.00 "ארוכה הדרך הביתה". ארה״ב 91'
15.35 "סימפוניה של אשה". אוסטרליה 91'
17.15 סרט הודי
19.15 "בתלבושת אזרחית". ארה״ב 88'. חוקר משטרה צעיר מתחזה לתלמיד תיכון בכדי לחקור את הרצחה של אחת המורות. עם המודר אדליס וסודי אמיס. במאי: מרתה קולידג׳
21.00 ביא סימס משותח עם סרן סרטון

לקראת צאת מרסה "הלקוח"
21.10 "כשגבר אוהב אישה". ארה״ב 90'. אלמן יהודי משכיל מתאהב במלצרית נוצריה גרושה, המבוגרת ממנו בשנים רבות. עם סוזן סרנדון וג׳יימס ספיידר. במאי: לואי מנדוקי. 98 ד׳
22.55 "רדיו חזק". ארה״ב 90'. צעיר מקים תחנת רדיו פירטית ומשמיע בה את דעותיו האנטי ממסדיות. עם כריסטיאן סלייטר, אלן גרין, אנני רוס ואחרים. במאי: אלן מויל. 97 ד׳
24.35 "עמנואל". צרפת 74'. 90 ד׳
02.05 "אקלים לרצח". ארה״ב 90'
03.50 "המסע שלי עם דאף". ארה״ב 91'
05.40 "כפיר אריות". ארה״ב 58'. 167 ד׳

ספורט (05)

08.30 גוף בתנועה. התעמלות אירובית
16.00 גוף בתנועה. התעמלות אירובית
18.00 חמש באוויר. ליגת קוקה קולה. מכבי ראשל״צ נגד בני הרצליה (ש.ח)
19.00 כדורגל באולמות. גמר הפליאפ׳
20.30 ספורט מסוף
21.00 האבקות מה־WWF
22.00 כדורגל בינלאומי. נבחרת אנגליה נגד נבחרת ארה״ב (ש.ח)
23.30 כדורגל מהליגה ההולנדית

ילדים (06)

06.30 להתלבש עם שש. מצוירים
09.00 המסע של כוילו
09.35 ביל וטד. פרק 7 (ש.ח)
10.00 שדים קטנים. פרק 26 (ש.ח)
10.35 בחזרה לעתיד. פרק 23 (ש.ח)
11.00 בית ספר הילסייד. פרק 3 (ש.ח)
11.30 מקס גליק. פרק 16 (ש.ח)
12.00 הצלצול הגואל. פרק 12 (ש.ח)
12.30 אבא חורג – אמא חורגת. פרק 12
13.00 אבא מגהל. פרק 10 (ש.ח)
13.30 המסע של כוילו
14.05 שכשון הכדורסל. פרק 18
14.30 מבכורי השירים. פרק 28
15.05 בחזרה לעתיד. פרק 24
15.25 בית ספר הילסייד. פרק 4
15.55 אבא חורג – אמא חורגת. פרק 23
16.20 הצלצול הגואל. פרק 13
16.45 בית קטן בערבה. פרק 119
17.35 אבא מגהל. פרק 11
18.00 המסע של כוילו
18.55 ביל וטד. פרק 7 (ש.ח)
19.00 שדים קטנים. פרק 26 (ש.ח)
19.30 שכנים שכנים. פרק 615
19.55 נשואים פלוס
20.20 משפחת סימפסון
20.45 הכל נשאר במשפחה
21.10 האנסר

הצגה שניה (06)

22.00 "אחרי החזרה". שוודיה 84'. מהות היצירה והקשר שבין אמנות למציאות. עם לינה אולין, אינגריד טולין וארלנד יוזפסון. במאי: אינגמר ברגמן. 70 ד׳
23.15 "מיתת נישואים". איטליה 63'. רווק בגיל העמידה מתחתן עם צעירה, שרוצה להרות בהקדם האפשרי. היא מתישה אותו כתוצאה המיני הבלתי נלאה. עם הגו טוניאצי ומרינה ולאדי. 87 ד׳

תרבות מדע וטבע (08)

06.00 אנציקלופדיה פתוחה. מדע וטבע
11.00 דיסקברי. רצח קברי הקנוניה
12.00 דיסקברי. האורח קיסר
13.00 דיסקברי. הגל ארוס מעל סיבט
14.00 אנציקלופדיה פתוחה (ש.ח)
16.00 דיסקברי. רצח קברי הקנוניה (ש.ח)
17.00 דיסקברי. האורח קיסר (ש.ח)
18.00 הבטחה המזנית. התולה או טורף
18.25 נוף הארץ. המפגש
19.00 מערכת השמש. מאדים
19.30 אוקיאנוגרפיה. גלים
20.00 דיסקברי. אקסטרה. סקס ויחסים
21.00 בראוו. אופרה. האופרה של הדרי בהפקה חדשה של האופרה בוורונה
23.30 בראוו. ריצ׳רד סטולצמן מנגן מאקמיצי
24.00 אנציקלופדיה פתוחה (ש.ח)

הום סינמה (41)

סליבר. 08.00, 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00, 24.00, 02.00

הום סינמה (42)

הבוטע ה־57. 08.30, 16.30, 24.30
הורים עפ״י אנבא. 10.30, 22.30, 02.30
למען חיי בני. 12.30
הדרקה. 14.30, 20.30
אישה לשניים. 16.30

הום סינמה (43)

אש המבצר. 09.00
ברוכי. 11.00, 21.00, 23.00
דבר ושמו אהבה. 13.00, 19.00
אמונה בגרדש. 15.00, 01.00
הצעה מגונה. 17.00

הום סינמה (44)

הלילה הבלתי נשכח. 08.45, 17.30
שומר חצי. 10.45, 19.30
ירושה במשולשת. 12.45, 23.45
הנמלט. 14.45, 21.30, 01.45

הארץ ממליץ

◆ אמא סוררתית. האם האמריקאית הגדולה, השולטת במשפחתה האידיאלית, הופכת בקומדיה של ג'ון ווטרס לרוצחת שנוקמת בכל מי שפוגע בה. סרט מצחיק מאוד וגם עוכר שלווה, שהופך את הזוועה למרכיב הבסיסי ביותר של ההוויה האמריקאית. עם קתלין טרנר. רב אור. תל אביב; חן. ירושלים; רב אור. חיפה

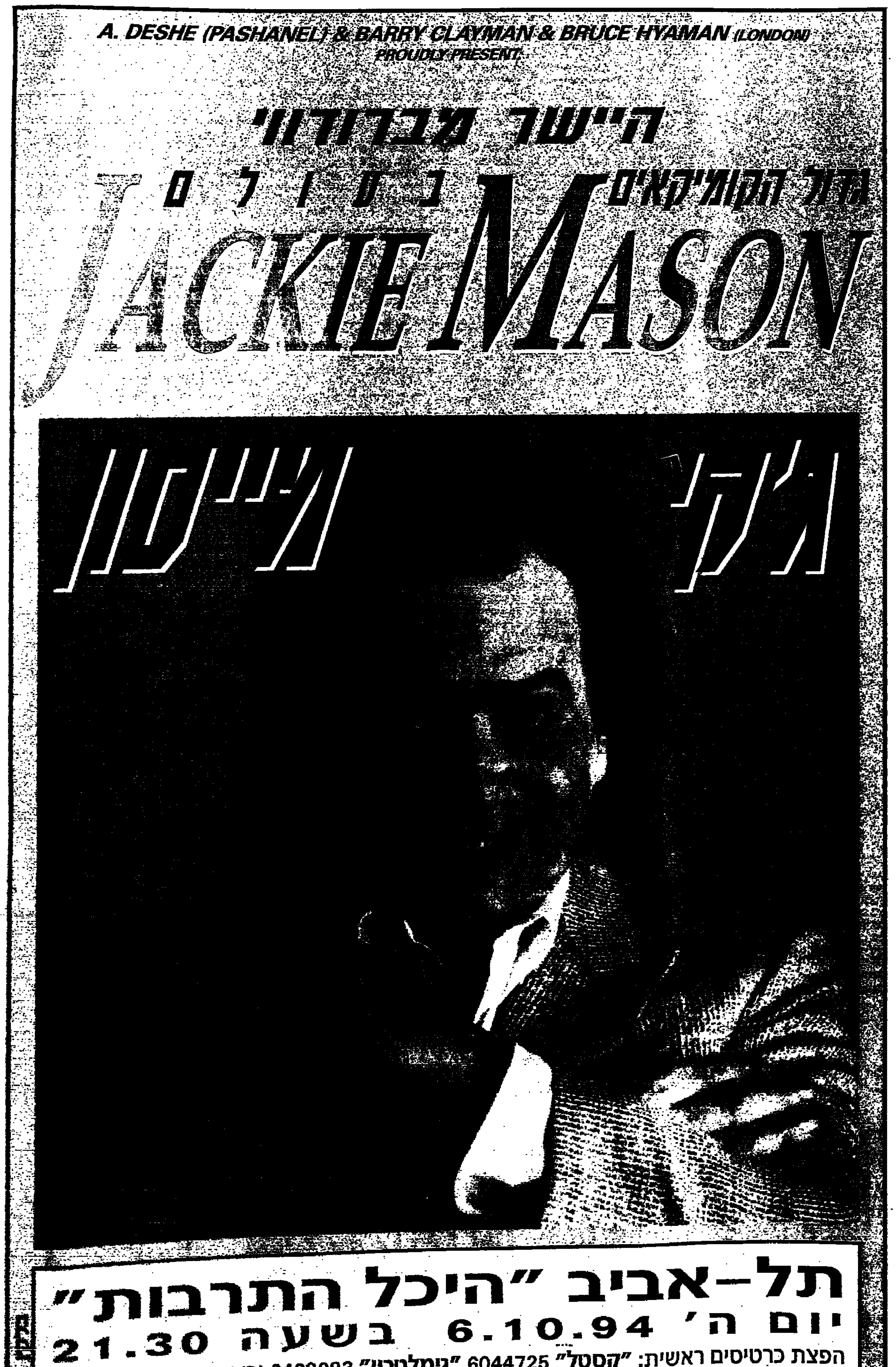

בתי חולים

תל אביב – הקריה איכילוב, טל׳ 6974504
ילדים: איכילוב, טל׳ 6974444
(פנימית, כירורגית)
ירושלים – שערי צדק, טל׳ 555111
(כירורגית, אורטופדית, ילדים); הדסה עין כרם, טל׳ 427427 (עיניים); ביקור חולים, טל׳ 701111, (פנימית, נשים, א.א.ג)
באר שבע – המרכז הרפואי סורוקה, טל׳ 400111

בתי מרקחת

תל אביב – בן יהודה, בן יהודה 142, 5223535 (עד 03:00 בלילה); איינשטיין 40, רמת־אביב, 6413730 (עד 24:00); כצ, פרישמן 66, 5237326; קופ"ח הכללית, אבן גבירול 9, 5232383
ירושלים – שוהם א., אבן גבירול 3, 706660
חיפה – קופ"ח מכבי, יל"ג 6, 351262
באר שבע – קופ"ח כללית, שמשון 2, 237712
רמת גן – עליה, קריניצי 2, 6722840
חולון – אחוזה, הסתדרות 52, 889153
בת ים – בתר, העצמאות 20, 583360
קופ"ח, יהודה הלוי 20, 598881
ראשון לציון – 73 אלנבי, הרצל 56, 9665063; כפר סבא – יבנה, ויצמן 72, 9619978
נתניה – שחר, בית יעקב 76, 340967
פתח תקווה – קופ"ח הכללית, ההסתדרות 21, 9343395
רחובות – היהב, בילויים 57, 451449
הוד השרון – שושנת, אחוזה 78, רעננה, 981066

חירום

שירות רפואי בבית לקשישים ולחולים מרותקים על ידי המחלקה לטיפולי בית קופ"ח איכילוב ת"א, טל׳ 6974628; 6974627
מוקד לב במד״א שירות לחולי לב 177־0226699

עזרה ראשונה

ערן – עזרה ראשונה נפשית 24 שעות ביממה. ירושלים 610303 תל אביב 5461111 ילדים ונוער 6961115 חיפה 672222/3 נתניה 09־625110 באר שבע 281128 כרמיאל 988410 כפר סבא 974555 חדרה 333453
קו חירום לנשים במצוקה 09־505720
ויצו 24 שעות קו חם לנשים מוכות, טל׳ 03־5461133, 08־550506, 02־514111, 07־576310
אוזן קשבת לילדים ולבני נוער במצוקה ארגון ההורים הארצי. טל׳ 03־621515
אנוש – העמותה הישראלית לבריאות הנפש מרכז ייעוץ למשפחות נפגעי הנפש, לאבדן מקצוע ולקשר הורים. טל׳ 03־5400672, 03־5494899, 04־326727. בימים א׳־ה׳ 09.00־13.00 והיום ב׳ מ־15.00־18.00
יד עזרה השאלת ציוד רפואי תל אביב 815501 ירושלים 244242 חיפה 381704 בימים א׳־ה׳ מ־09.00־14.00 ובימי ו׳ מ־09.00־11.00
קו אור – האגודה להגנת הילד עזרה בבעיות אלימות, טל׳ 03־6961070, 03־6956763 א׳־ה׳ 08.00־22.00. פניות ביום ו׳ 18.00־22.00
אמצה – ארגון לילדים ולנוער הלוחם על פגיעות בזכויות ילדים. הודעה לשלום הילד. טל׳ 02־256899
מרכז סיוע לקורבנות אונס 24 שעות ביממה. תל אביב טל׳ 5234819. קו טלפוני לסיוע לנפגעים ולנפגעות, טל׳ 5449191 בימים א׳, ג׳ ו־ה׳ בשעות 18.00־22.00; ירושלים טל׳ 514455; חיפה טל׳ 382611, נגב 1991
קו פתוח לתופעות אלימות מינית. לסיוע לנשים, טל׳ 07־74907. בימים א׳־ד׳ מ־08.30־12.00 בימים א׳־ה׳ מ־16.00־19.00
ויצו סיוע משפטי וייעוץ בענייני משפחה, ימים א׳־ה׳, 09.00־14.00, 03־5421791
אוזן קשבת לגיל המבוגר ברשת השרון שירות טלפוני לבעיות רגשיות ומידע לקשישים ולבני משפחתו. בימים א׳־ה׳, בשעות 16.00־20.00 5493244
מרכז סיוע לנפגעי לחץ מטעם "מעגלים" א׳ ו־ה׳ 13.00־11.00, ב׳ ו־ד׳ 16.00־18.00 טל׳ 03־5220851 רח׳ מאנה 13 תל אביב
האגודה לפרשת נפגעה מידע וסיוע לחולים ובני משפחותיהם. 03-5279759
הקו הלבן תמיכה לסביות ההומוסקסואלים. 03-292797
מר״ס – משפחות נפגעי סמים. א׳־ה׳ 9.00־14.00, 03־5170789/0
האגודה למניעת אלכוהוליזם 24 שעות 724128
הוועד למלחמה באיידס המבנה וסיוע לחולים ובני משפחותיהם. בימים ב׳ ו־ה׳ מ־19.30־22.30 טל׳ 03־5660380, 03־5604576 ת.ד. 33682, ת"א
האגודה לזכויות האזרח בישראל תל אביב ביאליק 12, טל׳ 5254162/3; ירושלים טל׳ 243984/5; חיפה טל׳ 348217; באר־שבע טל׳ 259094. מ־09.00־14.00

שיניים

תל אביב: איכילוב, מרפאת שיניים לטיפולי חירום, רח׳ ויצמן 6. מ־19.00־24.00; ירושלים: הדסה עין כרם 22.00־16.00

24 שעות

חירום חשמל ירושלים: 513188; תל אביב: 5633777; חיפה: 647647
מודיעין אור 03־5375555, 02־3045555, 04־5495555
מודיעין דן 03־6394444
מטוסים נחיתות עברית: 03־9731111, אנגלית: 03־9731122
רכבות: כרטיסים ומידע נסיעה. טלפונים: 03־5652200; 04־303133
תחזית מזג האוויר 03־9668855